DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE

1943

61STE JAARGANG

INHOUD

1943

	kolom.
Bijdrage tot eene genealogie van het geslacht de Quay, (vervolg en slot) door Mejuffrouw H. Mijnssen,	1-8,
Het geslacht van Teijlingen te Alkmaar, Amsterdam en Haarlem' (vervolg en 'slot): door Roel Kaptein, 9-17,	53-61,
Van Cralingen, door Mr. J. Belonje,	17-24.
Striana IX. Korte mededeelingen omtrent de gouw Hasbanie en de daarin gelegen graafschappen, door Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leijssius,	24-26.
Nederlandsche grafzerken in Suriname (vervolg en slot), door Fred. Oudschans Dentz,	26—30.
Hermanus van Aldewerelt, door J. K. H. de Roo van Alderwerelt,	31—34.
Een nieuwe uitgave van Rietstap's Handboek der Wapenkunde, boekbespreking, door Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leijssius,	34
Aanwinstenlijst der bibliotheek,	37, 117.
De oudere generaties van het geslacht van Heerdt, oudtijds van Heerde, door W. Wijnaendts van Resandt,	41-53.
Twee grafzerken te Rhenoy, door Mr. J. Belonje,	61-63.
Genealogie van het geslacht de Gier in den Bommelerwaard, door Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, 63-72, 95—106, 140-151	177-190.
Van Houweningen en van Houwelingen te *Gorinchem, door H. Wijnaendts,	72-80.
Nederland's Patriciaat jaargang XXIX (1943). bespreking door Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht	80-8 1.
Veluwsche geslachten uit de Schoutambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw. I. Van Arler, 11 Scholten, 111 Van Arler, door Mr. W. de Vries, 90-95, 121-124,	214-216.
Van Batenburg, door Mr. J. Belonje,	106-107.
De stamreeks Schade van Westrum, door J. Loeff,	107-111.
Fragment-doopboek van Schipluiden, door A. C. Boogaard-Bosch,	111-114.
De vicarieën in Gelderland,, boekbespreking door Dr. J. C. Maris van Sandelingeaambacht,	114-115.
Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande, III. 8. Van Berum; 9 Van Aswede; 10. Van Peusum of van Pewsum; 11 Van Steenhuysen	124-134, 198-202.
De halve adelaar in de wapens van Friesche geslachten, door F. S. Sixma baron van Heemstra, met naschrift van Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht,	137-140.
Het geslacht Vijfhuis, door Mr. H. Kronenberg,	151-155.
Judith Heerman van Oegstgeest, door J. P. de Man,	155-158.
Het Dordtsche geslacht Van Beveren, door Jhr. Mr. M. A. Beelaerts 'van Blokland,	161-171.
De van Coeverden's in Gelderland terug, door W. J. J. C. Bijleveld,	172-177.
In de kerk te Eck, door Mr. J. Belonje,	190-193.
Bijdrage betreffende de eerste vijf leden van de stamreeks van het geslacht Tellegen, door Mejuffrouw H Mijnssen,	193-198.
Een waarschijnlijk uitgestorven geslacht Van Hengel, door A. B. van Hengel,	205-212.
Identificatie van gekoppelde kwartierwapens Dekama Camstra, door Mr. A. S. Miedema,	213-214
Friesche eigenerfden wapens, boekbespreking door P. M. van Walchren,	216-217.
Mr. A. de Goede. Swannotsrecht, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, 1. Waterland, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, 11, bd. 1 (1940, 1943) boekbespreking door Dr. A. Johanna Maris,	217-220.
Arkeliana Vetera. Bijdragen tot de stamboomen Van Arkel, van Heukelom, van Leyenburg, van Schonauwen, door Dr. 0. Merckens,	225-262.
Opmerkingen van Mr. J. W. Groesbeek,	263-268.
Opmerkingen van J. P. de Man,	269-286.

Korte mededeelingen: Budde, 34-36; De oudere generaties van het geslacht van Deinse, 36; van Sternbach, 36; Bloempjes uit den Hof van Holland, Willem van Boschuysen, „het Stedekind", 81-83: Dedel, 83, 84; De Kemp, 84-86; van Baerle, 115, 116; van Uijtwijck, 116, 117, Snijder-Coomans, 159, Een vrijwel onbekend eereteeken, 159, 160; van Berum, 220, 221; Lieven van Haamstede, 221-222; Stamreeks van Haeften, 222; Van Houweningen, 222; Ment, 223; Joost Jan Thaems, 223; Hoe wapens worden gecomponeerd, 223; Wapen Janzon, 224; Wat is inkt?, 224.

Vragen en antwoorden: Abeele (van den), 38; Alderwerelt (van), 39; Becker, 120; Broeckhuysen (handschrift van), 40; Boen, 86; Bulow (von), 160; Burgh (ter), 38: Dam (van), 86: Delft (van), 87, 118; Ditzel, 87; Doublet, 87: Frijtag (van), 87; Fumal (de), 118; Hackforts Veenhuis, 118; Hanewinkel, 118; Hillebrands, 119; Keuchenius, 119; Claer, 38: Koek, 39, 119; Koning, 38: Copes, 160; Crayesteyn (van), 38:

Kroese(n), 39, 119; Crommon (van), 86; Langhe (de), 39; Ma(c)kename, 39; Marck (van de), 120: Merré (e)-Losecaat (de), 120; Meyerik (van) 38; Ortmans, 120; Reitz, 39; Romani, 39; Rijsterborch, 120; Rijsterbosch, 88; Schorer 40; Segwaert (van), 39, 120: Slotboom, 120; Terbeeck van Coesfelt, 40, 120; Thijssen, 40; Valck (van den), 88; Vogt (van der), 88; Waltelingh, 88; Wesenberch (van), Onbekend wapen, 40, 88, 160; Onbekend wapen met 3 zw. lelies op zi. te Helmond 40; Diverse personen, 40; R.K. Doopregisters van Millingen „in 't Cleefsland", 40.

V E R B E T E R I N G

Van Berum.

(LXI, 221).

Kolom 221, regel 15 van boven. In plaats van *Wendela Juliana Lewe-van Berwm* dient gelezen te worden: *Christina Emerentia Lewe,* geb. van. *Berum, over* wie de gravin von Schlipperbach, geb. van Essen, in haar dagboek schreef en die ook te 's-Gravenhage overleed.

Mr. H. L. HOMMES.

V E R B E T E R I N G

Bijdrage tot eene genealogie De Quay.

kol. 1, regel 4 5 van boven af. „gedept. Grave 3-9-1784" lees: „gedpt. Grave 3-4-1704".

kol. 1, noot 126: „Lijst der Herv. Gouverneurs", lees; „Lijst der *Hrn.* Gouverneurs".

kol. 2, regel 19 van boven af: „G. W. P. de Quay", lees: „G. W. E. de Quay".

kol. 3, regel 16 van onderen af: „20-10-1757", lees „20-10-1751".

kol. 7. regel 10 van boren af: „Maria Francisca Anthonetta Ursula Postmans", lees: „Maria Francisca Anthonetta Ursula Portmans".

H. MIJNSSEN.

V E R B E T E R I N G

Nederlandsche grafzerken in Suriname.

kol. 27, no. 749, *Dieterich* moet zijn *Diederich;*
kol. 28, no. 797, *Hackel* moet zijn *Hadel;*
kol. 28, no. 809, *Elsabeth* moet zijn *Elsabeth;*
kol. 28, (no. 811), *Catharina Mac Intosh* is (no. 812) ;
kol. 28, no. 820, *Cathrina* moet zijn *Catharina;*
kol. 29, no. 829, Georgina moet zijn *Georgianne;*
kol. 29, no. 837, *Georgianna* moet zijn *Georgianne;*
kol. 29, *Hermina Voetman* is (no. 846) ;
kol. 30, no. 22 *Dofertie moet* zijn *Dofertje.*

Het Geslacht De Gier in den Bonunelerwaard.

Errata en addenda.

kol. 64. Regel 8 en 26: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

kol. 67. Arnt de Gier, † ± 1400, was tot 1377 proost van Zennewijnen, tevens pastoor van Marienschoot *(zie* Archief, geschiedenis Aartsbisdom Utrecht dl. XIV, 422, dl. XV, 105). Noot 23 laatste zin, toevoegen: In de veertiende eeuw vindt men stroomopwaarts aan de Maas in Overasselt De Gier's als richter en schepen.

kol. 68. Ad regest van 16-2-1502: zie over de ongehoorzaamheid van Peter de Gier c.s. het rapport van Jan Roeloffs, schout binnen Zaltbommel, in het jaar 1500 uitgebracht aan den Hertog. „Peter die Ghier scatmeister was bij zelige hartoch Adolfs tijden, daer hij niet aan verloir, als hem schiint („Gelre" XVI-183 en XVII-23).

Robbert van Heusden, burgemeester van Zaltbommel, stichtte 26-3-1501 de capelanie ter eere van het H. Kruis in de St. Maartenskerk ald. (Archief geschiedenis Aartsbisdom Utrecht, dl. XIX-209).

kol. 70. Noot 46a. Herald. Bibl. X jrg. 1879-106 geeft als datum der huwel. voorw. 1553.

Henricus de Groot was burgemeester dezer stad o.m. 1571.

kol. 96. Gerrit van Dueren was schepen en goudsmid te Nijmegen; voor zijn derde huwelijk zie de t.a.p. vermelde familieaanteekeningen.

kol. 97. Mr. Aernt de Gier Peters was in 1544 deken van St. Barbara in Zaltbommel.

Regel 19: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

kol. 98. Regel 12: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

kol. 101. Noot 58a. Mathyske tr. als j.d. v. Drie1 22-4-1798 te 's-Gravenhage, Nieuwe kerk, Jacob van der Linden, j.m. v. Maasbommel, beide wonende te 's-Gravenhage.

Piternel tr. als j.d. v. Drie1 Bommelerwaard 19-3-1799 te 's-Gravenhage, Nieuwe kerk, Dirk Adriaens Detmar, j.m.t. aldaar, beide wonende 's-Gravenhage.

kol. 143. Uit het 'tweede huwelijk van Jan Wouters de Gier en Jenneke Willems nog: Jenneke, ondertr. 13-4-1692 Nieuwe kerk 's-Gravenhage Abraham Ploos wnr. wonende Herwiinen; zji † Den Haag, impost betaald 20-12-1718, begr. Herwijnen."

kol. 106. Uit het huwelijk De Gier-van der Grijp te Molenaarsgraaf aldaar gedoopt: 1. Cornelis 12-8-1742 (tr. ald. 17-9-1764) Willempje Huiberts Besemer j.d. v. Giesendam, waaruit: Huibcrt, ged. 30-3-1765 en Janneke, ged. 12-4-1767); 2 Hendrikje, 3-11-1743; 3. Egon, 13-2-1746, verdronken 30-8-1748; 4. Egon, 8-3-1749, begr. 22-12-1750; 5. Johannes, 20-6-1756.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of **den inhoud der onderteekende stukken.**

No. 1/2. LXIe Jaargang. JANUARI-FEBRUARI 1943.

Bijdrage tot eene genealogie van het geslacht de Quay.

(Vervolg en slot van LX, 250).

V. *Willem Arend de Quay,* geb. en Herv. gedpt. Grave 3-9-1784 [125]), schout van Grave 1723/'31 [126]),,,1781 op Zondag zijnde den eerste Paaschdag den 15de Appril..... alhier op Baerendonk [127]) naa een langduurig verval van kragten.. ... ontslapen", ,,Heere van den Baarendonk, oud-schout, rigter en dijkgrave der stad Grave en lande van Cuyk, oud heer van Duckenburg etc., en op Vrijdag daar aan volgende met mijn eyge koetzen naar Grave getransporteerd en aldaar des avons tussen 9 en 10 Heure in de graft kelder in het choor van Elisabets kerke bijgeset" [128]), huwt Grave, (ondertr. ald. 9 Sept.) St. Elisabeths of Groote kerk 29-9-1729 met zijn volle nicht, *Maria Ingenool,* Remonstrantsch in huis gedpt. te Amsterdam 7-5-1713 [129]), begraven in de Herv. kerk te Grave 16-1-1805, dochter van *Everhard en* van *Willemina Elisabet van de Pol.*

Uit dit huwelijk:

1. *Ludolphus Everhardus Arnoldus de Quay,* bij zijn huwelijk luitenant-ingenieur, in garnizoen te Grave, geb. 13 Sept. [130]), Herv. gedpt. Grave 14-9-1731, ald. begr. in de Herv. kerk 22-8-1803, huwt Druten ten huize van den predikant, 8-6-1779, (ondertr. Grave voor schepenen 13-5-1779) *Elisabeth Schadd,* geboortig van Druten en wonende aldaar, zuster van *Albertus, Johannes Gobelius Schadd,* predikant te. Afferden, Druten en Deest [131]).
2. *Hendricus Wilhelmus Johannes de Quay,* geb. *27-1* 1-1733 [132]), Herv. gedpt. Grave 29-11-1733, overl. op den Baarendonk, ,,seer subitelijk in een flauwte" op 28 Aug. en den 30 Augs. 1766 ,,des avonds ongeveert neegen eure met onse koetse getransporteert naa Beers en aldaar ter kerke in onse.. ... graftkelder..... bijgeset" [133]).
3. *Adrianus Hendricus de Quay,* geb. 16-3 [134]), Herv. gedpt. Grave 18-3-1735 [135]).
4. *Francina Maria de Quay,* geb. *16-6* [136]) en Herv. gedpt, Grave 17-6-1736 [137]), overl. Grave 1-7 en begr. ald. Elisabethkerk 4-7-1809, huwt ,,in ,,de kerk van Neederbosch ter zijde Duckenburg geleege" op 26 Sept. 1763 [138]) (ondertr. 17 Sept.) ,,met onsen *agter neef, Jacob de Quay,* capitain in het regiment van den luytenant generaal van Brakel [139]), in garnizoen te Nijmegen, overl. op den Duckenburg 27-8 en begr. te Hees in de kerk 29-8-1766 [140]). Volgens een genealogischen tabel *de Quay* [141]), in 1779 samengesteld door *Charles Louis Cardon,* kleinzoon van *Arnoldus de Quay* (IV-B), waren *Jacob de Quay* en zijn broeder *Joannes Leonardus* eveneens kleinzonen van voornoemden *Arnoldus.* Echter staat hun vader op dien tabel niet b ii n a m e genoemd, (zie IV B 4). Op het Gemeentearchief te Maastricht vond de heer G. *W. P. de Quay* de doopen van de broeders *Jacobus* en *Joannes Leonardus de Quay. Jacobus* werd te Maastricht in de St. Jacobskerk R.C. gedoopt 6-7-1716, als zoon van *Hendrikus de Quay(e) en* van *Agneta (Agniet, Agnes) Mighels.* Daar ik echter den doop van *Hendrikus de Quay* niet te Grave, vanwaar hij geboortig was, heb kunnen vinden, is het niet bewezen, dat hij de zoon was van *Arnoldus* (IV-B). *Francina Maria de Quay,* die kinderloos stierf, maakte, hij testamente van 28-12-1805 te Grave, (voor nots. *Wijnand Smits*). [142]), haren achterneef, *Petrus Franciscus Gerardus de Quay* (zie VI) tot haar universeelen erfgenaam, en bij zijn voor-overlijden, zijn vrouw, *Regina Maria de Quay,* geb. *van. Ringen.*
5. *Wilhelmus Arnoldus de Quay,* geb. 5-3 en Herv. gedpt. te Beers 7-3-1745 [143]), gest. tusschen 1766 en 1779 op St. George d'Elmina, op de kust van Afrika, commies der magazijnen aldaar [144]).

125) Aant. Fam. Bijbels dc Quay en Herv. Doopboek Grave, 1689-1720.
126) Lijst der Herv. Gouverneurs etc. van Grave, 1602-1726, Coll. *Ragay.* Mr. D. Ragay, Utrecht.
127) Een kwartier Z. W. van Beers, in het land vau Cuyk.
128) Aant.. Fam. Bijbels de Quay. Deze aant. is van de vrouw van *W. A. de Quay.*
129) Gem. arch. Amsterdam D.T.R. 301, fol. 156 vo, Remonstr, Doopboek, 1633-1726.
130) Aant. Fam. Bijb. de Quay.
131) Aant. Fam. Bijb. de Quay en Herv. Trouwbk v. Druten, 1772/94. R. Arch. Arnhem. In het trouwboek v. Druten staat, dat de bruid aldaar, in het Schepentrouwboek van Grave, dat zij te *Grave, woont.*
132) Aant. Fam. Bijbels de Quay.
133) Aant. Fam. Bijbels de Quay.
134) Aant. Fam. Bijbels de Quay.
135) Aant. Fam. Bijbels de Quay en Herv. Doopboek Grave, 1720/88.
136) Aant. Fam. Bijbels de *Quay.*
137) Aant. Fam. Bijbels de *Quay* en Herv. Doopbk Grave, 1720/88.
138) In aant. Fam. Bijbels de *Quay* staat 26-9-1762 en volgens een extract uit het reg. der getrouwden in de kerken Hees en Neerboseh: 26-9-1763. Fam. arch. de *Quay.*
138) Aant. Fam. Bijbels de *Quay.*
140) Aant. Fam. Bijbels de *Quay.*
141) Familiearchief de *Quay.*
142) Familiearchief de *Quay.*
143) Aant. Fam. Bijbels de *Quay.*
144) Aant. Fam. Rijbels de *Quay.*

B.

IV. ***Arnoldus de Quay,*** cornet ten dienste der Vereenigde Nederlanden [145]), wachtmeester der Hessensche dragonders, in dienst der Nederlanden [146]), gepns, luitenant 1717/'24 [147]), huwt ten le (ondertr. Herv. Grave 15-3) te Beers 3-4-1680 ***Mechteldis (Mechelyn),*** dochter van *Reindert (Reynier) Henrix Vergeest* en van ***Lysbeth Hermans,*** die te Grave Herv. ondertrouwden 20-1 en aldaar huwden 7-2-1646, hij als jonge man van Uffelt, met attestatie naar Overasselt, zij als jonge dochter van Grave). De doop van *Mechelyn Vergeest* was echter niet te vinden, maar dat zij een dochter was van ***Reynier*** *Henrix Vergeest* en van ***Lysbeth*** *Hermans,* bleek uit een testament van voorn. ***Reynier*** *Vergeest* en zijn tweede vrouw, ***Cornelia Coebergh.***

In dit testament van 21-9-1680 [148]) worden als de twee voorkinderen van ***Reynier Vergeest,*** uit zijn huwelijk met ***Lysbeth*** *Hermans,* genoemd: *Mechteld* en ***Maria Vergeest. Mechfeld*** *Vergeest* is gestorven tusschen 10-7-1694 [149]) en 20-10-1708.

Arnoldus de Quay trouwt ten 2e Maastricht, ten le (R. Cath.) St. Cath. kerk 20-10, en ten 2e Herv. kerk (ondertr. 26-10), 11-11-1708 ***Anna Maria Lambert (Lambers, Lamberts, Lambrechts).*** van ***Maastricht,*** wed. van *Joannes* ***Boom,*** luitenant, (met wien zij 20-2-1691 te Maastricht in de St. Jacobskerk gehuwd was). Wat haar doop betreft, ben ik er niet geheel zeker van, of zij identiek was met de te Maastricht St. Cath. kerk 9-4-1671 gedoopte, gelijknamige dochter van ***Martinus Lambrechts*** en van ***Catharina.*** Om zekerheid te verkrijgen, zou een onderzoek in het rechterlijk en notarieel archief van Maastricht noodig zijn. Zij kan te Maastricht begraven zijn als ***„Anna Maria Lambers"*** in de St. Cath. kerk 8-1-1725 [150]), doch ook als „domina de ***„Quay",*** 20-10-1757, eveneens in de St. Cath. kerk.

Uit het huwelijk van ***Arnoldus de Qzzay*** en van *Mechelyn Vergeest,* volgorde niet bekend:

1. ***„Reine" (Reiniera) de Quay,*** meerderjarig en ongehuwd op 16-5-1720, wanneer zij haar consent geeft tot het huwelijk harer zuster ***Henriette.*** Zij huwt volgens den reeds eerder genoemden genealogischen tabel ***de Qzzay,*** te Parijs...,... ***Decossine*** [151]) en moet zonder kinderen overleden zijn. Ik heb echter haar huwelijk, noch deze laatste aanteekening, kunnen controleeren. Op 16-5-1720 woonde zij met haar tante, ***Maria de Qzzay,*** te Parijs ten huize van den prins ***de Chimay.***
2. ***Elisabeth de Qzzay,*** volgens bovengenoemden tahel, jong gestorven te Parijs [152]).
3. ***Henriette de Qzzay,*** geb. Grave, huwt Parijs 3-6-1720 [153]), (wonende aldaar in de „Communauté de la Providence", rue de l'Arbalète, parsse St. Médard) ***Pierre François Cardon,*** zoon van *Jacques* en van *Petronille Flament.* Blijkens het huwelijkscontract, (Parijs, 16-5-1720 voor notarissen ***Tozzvenot*** en ***de Mahault)*** gaven ***„Marie de Quaey",*** meerderjarige dochter, tante der toekomstige bruid en ***„Reine de Quaey",*** meerderjarige dochter, en zuster der voorn. bruid, hun consent tot dit huwelijk. Beiden woonden toen te Parijs, ten huize van den prins ***de Chimay, (Charles Antoine d'Alsace,*** comte ***de Bousszz,*** rue des postes, parsse St. Médard) [154]).

   Uit dit huwelijk, volgens den eerder genoemden genealogischen tabel, doch niet gecontroleerd:

   a. ***Marie Louise Cardon,*** gehuwd met ***Edme*** *Jaques Genet,* „premier commis des affaires étrangères à la Cour de France". Uit dit huwelijk 5 kinderen, waarvan de jongste, evenals haar drie oudere zusters, een betrekking had aan het Fransche hof; zij, *Jeanne* ***Louise Henriette*** *Genet,* geb. te Parijs 6-10-1752, reeds op vijftienjarigen leeftijd lectrice van Mesdames ***Victoire*** en ***Sophie de France,*** later „première femme de chambre" van ***Marie*** *Antoinette,* werd de beroemde *Madame Campan,* door Napoleon aangesteld tot directrice van de bekende kostschool te Ecouen.

      Over ***Marie Antoinette,*** die zij zeer vereerde, liet zij interessante mémoires na. (Zie over haar „Van de revolutie tot de restauratie", door *Joha. W. A. Naber). Zij* overleed 10 Maart 1822.

   b. ***Charles Louis*** *Cardon,* samensteller van den meergenoemden genealogischen tabel, 1779.

? 4. *Hendrikus* ***de Quay,*** op den geneal. tabel opgegeven als niet bij name genoemde zoon uit het 2e huwelijk van ***Arnoldus:*** 11-11-1708. Daar ***Hendrikus*** echter in 1713 huwde, moet hij, indien het juist is; dat hij *Arnoldus'* zoon was, uit diens le huwelijk zijn. Zijn doop heb ik te Grave niet gevonden (de R.C. doopboeken beginnen te laat, in de Herv. komt hij niet voor). ***Hendrikus (Henricus) de Quay*** huwt, als geboortig van Grave, vaandrig in Holl. dienst, te Maastricht ten le R.C. St. Cath. 17-8-1713; ten 2e Herv. kerk (ondertr. 3-11) 26-1 1- 1713 ***Agnes (Agniet)*** *Michaels* ***(Mighels),*** geboortig van Zutphen. Uit dit huwelijk:

   a. ***Cornelius*** *Renerus* ***de Qzzay,*** gedpt. Maastricht St. Cath. kerk 30-8-1714.
   b. ***Jacobus de Qzzay,*** gedpt. Maastricht St. Jacobskerk 6-7-1716, (zie VA 4).
   c. ***Joannes Leonardzzs de Quay,*** gedpt. Maastricht St. Cath. kerk 19-11-1719.

Uit het 2e huwelijk van ***Arnoldus de Qzzay*** (met ***Anna Maria Lambert(s)):***

5. ***Henrica Catharina (Henriette) de Quay,*** gedpt. Maastricht St. Cath. kerk 20-5-1710. Zij woonde in 1779 (volgens den geneal. tabel de Quay) [155]) op de Barendonck, bij Beers a. d. Maas.
6. *Carolus* ***Jacobus de Quay,*** volgt V.

145) Rijksarch. 's Bosch. Nol. arch. Grave. Not. Paringet, prot, 352, 1693/96 — 10-7-1694.

146) Rijksarch. 's Bosch. Recht. Arch. Grave. Schepenprot. R, 262, fol, 38 vo. — 26-11-1689.

147) Krijgsgeschiedkundig archief, den Haag.

148) Rijks arch. 's Bosch. Not. arch. Grave. Not. L. de Haan, No. 339, fol. 207.

149) Rijksarch. 's Bosch. Not. Arch. Grave. Not. Paringet : prot. 352, 1693/96 ; 10-7-1694.

150) Gemeente arch. Maastricht. Er was echter nog een *Anna Maria Lambrechts,* gedpt. Maastricht St. Cath. 22-3-1660, dr. van *Gerardus en* van *Catharina.*

151) Fam. Archief *de Quay.*

152) Ook dit kon niet gecontroleerd worden.

153) Fam. arch. de *Quay.* Dit kon ook niet gecontroleerd morden.

154) Het huw. contract is geregistreerd te Parijs: Archives nationalcs, registres d'insinuations de donations de mariages: Y, 305, fol. 44: 21-6-1721. Het huwelijkscontract werd gevonden hij den opvolger van notaris de *Mahault,* Mr. Pierre *Robineau,* 57 rue du faub. Montmartre. [Fam. arch. de Quay].

155) Van Ch. Louis Cardon, 1779.

V *Carolus Jacobus de Quay,* in 1794 kolonel bij de „Armée" en in garnizoen te Maastricht, aldaar gedoopt, R.C., St. Jacobskerk 30-10-1712, overl. Maastricht 14-10-1798, huwt aldaar ten le R.Cath. St. Cath. kerk 6-12-1750, ten 2e Herv. (ondertr. Maastr. 20-11) Wylré 6-12-1750, als kapitein in het regiment van kolonel Duvergé, in garnizoen te Heusden, met *Ida Strengnaert,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 20-9-1724, aldaar overleden 1-4-1802, dochter van *Gerardus* en van *Maria van den Haegen (Haghe).* Wat betreft het sluiten van een huwelijk der R. Kath., deze moesten in de Staatsche gebieden van Limburg voor een dominee gesloten worden. Daar Maastricht echter tweeheerig was, was dit niet het geval in deze stad. Hierop bestaat in zekeren zin de uitzondering, dat huwelijken van R. Kath. militairen in Staatschen dienst, ook voor een dominee gesloten werden [156]).

Uit dit huwelijk:

1. *Henricus Lambertus Arnoldus de Quay,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 17-9-1751, begr. aldaar als *Arnoldus de Quay,* (15 mnd. oud), St. Cath. kerk 17-12-1752.
2. *Petrus Franciscus Gerardus de Quay,* volgt VI.
3. *Joanna Maria de Quay,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 11-7-1755.
4. *Gerardus Arnoldus de Quay,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 1-6-1757, begr. aldaar St. Cath. kerk 15-10-1757, 4 mnd. en 12 dagen oud, als *„Gerardus Arnoldus Franciscus de Quay".*
5. *Henricus Arnoldus de Quay,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 3-9-1758, kapitein in Hollandschen dienst, 6-5-1793, overl. Grave 25-1-1828, huwt *Theodora Sophia Sfroband,* overl. voor 25-1-1828.
6. *Joannes Carolus Adolphus Lucas Jacobus de Quay,* R.C. gedoopt Deventer [157]) 19-10-1763, kapitein in Hollandschen dienst, 8-7-1795, overl. Boxmeer 25-12-1835, huwt Grave voor schepenen, (ald. ondertr. 27-7), 12-8-1792 *Catharina Barbara van Ham,* geb. Grave, ald. R.C. gedoopt 28-11-1769. overl. Borculo 7-8-1851, dochter van *Cornelis* en van *Maria Clara Looden.*

VI. *Petrus Franciscus Gerardus de Quay,* geb. en gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 26-5-1753. overl. Grave 2-1 1-1834, luitenant-kolonel bij de „Armée", kommandant van Grave. huwt Groningen, R.C., 6-1, en Herv. (procl. 21-1) Nieuwe kerk 7-2-1786 *Maria Anna Catharina Regina van Ringe,* R.C. gedoopt Groningen 14-9-1767, overl. Beers op „de Retraite", 9-5-1824, dochter van *Rudolf* [158]) en van *Regina Bloemhof.* Uit dit huwelijk:

1. *Carolus Jacobus Rudolphus de Quay,* geb. Maastricht 15-11, gedoopt aldaar St. Cath. kerk 16-11-1786, „overl. Driessen bij Custrin aan den Oder 20-1-1813, na de veldtocht tegen Moskou, kapitein bij de grenadiers van de keizerlijke garde. Hij heeft een uitgebreide correspondentie nagelaten. Zeventig dezer brieven. gedeeltelijk betreffende die veldtocht, zijn

156) Mededeeling van Dr. A. H. M. C. Kessen, gemeentearchivaris te Maastricht.

157) R. C. Doopboek Deventer, 1758-1808. De naam van den vader is verkeerd ingeschreven als *Joannes Carolus,* doch bij zijn overlijden staat. zoon van *Carel Jacob de Quay.*

158) Bij haar doop heet haar vader *Ludolphus van Ringe;* in andere acten, bijv. haar overlijdensacte, wordt hij *Rudolph* genoemd.

uitgegeven door *Ar F. van Beurden* [159]). *Zij* loopen van 1810 tot einde 1812 en zijn gericht aan zijn ouders te Grave en aan zijn zuster, *Regina (zie* bij 4), toen op de beroemde kostschool te Ecouen, van *Madame Campan* [160]), haar achternicht (zie IV B, 3a).

2. *Regina Maria Arnoldina de Quay,* gedoopt Maastricht St. Cath. kerk 10-11-1788, begr. aldaar St. Cath. kerk 29-6-1789.
3. *Hendrikus Arnoldus Johannes Baptist de Quay,* R.C. gedoopt Grave 25-6-1790, districtscommissàris van Boxmeer, overl. op het Ossenbroek bij Beers, 20-12-1870, huwt Heumen 7-11-1833 *Jacoba Catharina Henrietfa Craan,* Herv. gedoopt Grave 1-8-1790, overl. op het Ossenbroek 18-11-1852, wed. van Jhr. *Johan Anthony Boreel de Maurignault,* en dochter van *Jacobus Johannes* en van *Henrietta Theresia de Bons.*
4. *Rudolphina Maria Regina de Quay,* geb. Groenlo 5-10-1794, overl. Mechelen 1 7-7, begr. Luik 22-7-1879, huwt Grave 8-4-1817 *Johannes Nicolaas Maria l'Olivier,* gedoopt Brussel 1-6-1792, luitenant-generaal in Belgischen dienst. overl. Luik 3-10, begr. aldaar 6-10-1854 [161]), zoon van *Johannes Baptista Joseph* en van *Cornelia Anna Maria Brouwer.*
5. *Maria Johanna Theodora de Quay,* geb. en R.C. gedoopt Grave 19-9-1797, overl. Ixelles 23-11-1859 [162]). huwt Grave 1-4-1817 *Etnmanuel Pâris,* geb. 24-11 en gedoopt Morlanwalz (arrond. Charleroi) 25-1 1-1783, kolonel in Belgischen dienst, overl. na .. December 1857 [163]), zoon van *Augustin* en van *Marie Thérèse Burgean.*
6. *Carolina Cafharina Henrica de Quay,* R.C. gedpt. Grave 26-1-1799, in Dec. 1857 als particuliere wonende te Grave [164]).
7. *Rudolphus Carolus Eugenius de Quay,* volgt VII.
8. *Clementia Adela Maria Ludovica Anna de Quay.* R.C. gedpt. Grave 27-7-1805, huwt ald. 14-12-1835 *Henricus Gregorius van Steenhardt,* kapitein der infanterie, R.C. gedpt. Nijmegen (Augustijcekerk) 10-6-1792, zoon van *Joannes Alexander en* van *Maria Adriana Theresia Wilmers. H. G. van Steenhardt* is gestorven na . . . Dec. 1857 [165]).
9. *Adelaide Armandine Louise de Quay,* geb. en R.C. gedpt. Grave 7-5-1807. overl. Nieuwer-Amstel 25-5-1874, huwt Beers (bij Cuijk) 3-12-1829 *Daniel Guillaume Andreae.* geb. Leeuwarden 11-11, ald. gedpt. Waalsche kerk 7-12-1806, overl. Nieuwer-Amstel (als *Daniel Guillaume van Bothnia Andreae)* 2 Dec. 1878, bij zijn huwelijk 2e luitenant bij het

159) *„Charles de Quay,* capitaine de grénadiers de la garde impériale „sous *Napoléon I.* Sa correspondance inédite, précédée d'un aperçu biogra-„phique". Ruremonde, 1900. Op bl. 4 staat, dat hij stamt uit een „famille ancienne, d'orgine française". De familie *de Quay,* vroeger *„de Quade",* hoewel van ouden, is *niet* van *Franschen* oorsprong, voor zoover wij konden nagaan.

160) Zie over haar: „Van de revolutie tot de restauratie" door *Joh. W. A. Naber.*

161) De gegevens betr. het overlijden van dit echtpaar zijn overgenomen uit hun overlijdensannonces, fam. arch. *de Quay.*

162) Overlijdensannonce, fam. arch. *de Quay.*

163) Volgens acte van boedelscheiding te Mill, ... Dec. 1857, voor not. *A. A. F. Verstraeten,* betreffende de nalatenschap *de Quay* × *van Ringe.*

164) Zie noot 163.

165) Zie noot 163.

bataillon mineurs en sappeurs, in garnizoen te Grave. zoon van *Daniel Hermannus* en van *Wilhelmina Amelia Catharina Wassenbergh.*

VII, *Rudolph Charles Eugène de Quay, K.C.* gedpt. Grave 5-8-1801, 'kolonel der cavalerie, overl. Beers 22-10-1865, huwt Boxmeer 29-11-1836 *Catharina Maria Carolina Anthonefta de Kesschiefre van Havre,* geb. Boxmeer 9-4-1814, overl. 's-Gravenhage 15-8-1891, dochter van *Gasparus Franciscus Maria Petrus,* en van *Maria Francisca Anfhoneffa Ursula Posfmans.*

Uit dit huwelijk:

1. *Eugenius Franciscus Hendrikus de Quay,* geb. Tilburg 16-10- 1837, 'ontvanger der directe belastingen. overl. Cuyk a.d. Maas 30-11-1885, huwt te Heer (Limb.) 8-4-1872 *Maria Sophia Emerenfiana Huberfina Leesens,* geb. Bemelen 5-4-1849, overl. Gronsveld 7-4-1929, dochter van *Désiré Johannes Hubertus* en van *Maria Theresia Huberfina de Pollart.*

   Uit dit huwelijk een zoon en zes dochters, waarvan de oudste huwde, eene jong overleed en vier religieuse werden:

   1. De oudste dochter, *Catheı ina Theresia Rudolphine Marie Hubertine de Quay,* geb. Cuyk 17-2-1873. huwde te Heer 10-1-1910 *Jan Frederik Louis Joseph Adolph Marie,* baron *van Voorsf tof Voorst en Schadewijck,* geb. Nijmegen 9-5-1873. overl. Gronsveld 7-10-1931, zoon van *Leopold Jean Joseph Henri Eduard* en van *Louise Philomène Mathilde Thérèse Beatrix,* barsse. *de Bounam de Rijckholt.*
   5. *Eugène Gaspard Désiré Hubert de Quay*[166]), *geb.* Cuyk 8-4-1880, huwt Parijs 21-9-1907 *Madeleine Marie le Jariel des Châtelefs,* geb. Bourgneuf-la Forêt 26-3-1877, dochter van *Georges* en van *Anne Marie Adelaide Françoise Mouëry.*

      Uit dit huwelijk 5 zoons en 2 dochters.

2. *Gasparus Reginald Joannes de Quay,* volgt VIII.

VIII. *Gasparus Reginald Joannes de Quay,* geb. Utrecht 10-1-1841, overl. Beers, op de Hiersenhof 20-5-1914, directeur der directe belastingen in Limburg te Maastricht, huwt Venlo 7-1-1868 *Lucie Charlotte Cicile Huberfine van Sfeenvelf,* geb. Rotterdam 22-2-1841, overl. Maastricht 2-12-1900, dochter van *Balfhazar Pefrus* en van *Antoineffa Aldegonde Jansen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Rudolph Balfhazar Anfoine Nicolas de Quay, volgt* IX.
2. *Constant Eugène Emanuel de Quay,* geb. Maastricht 29-9-1870, overl. Vlaardingen 16-3-1877.
3. *Charlotte Christine Marie de Quay,* geb. Geertruidenberg 16-12-1871. (Groesbeek).
4. *Emmanuel Jacques Gaspard de Quay,* geb. Geertruidenberg 22-3-1873, overl. Beers 16-1-1920, pastoor te Druten.
5. *Lucie Eugénie Arnoldine Marie de Quay,* geb. Geertruidenberg 15-5-1875. (Groesbeek).

166) Hij heeft zich in Frankrijk laten naturaliseeren.

6. *Anna Johanna Sophie de Quay,* geb. Geertruidenberg 24-6-1876. Religieuse. (Java).
7. *Gaspard Willem Eugène de Quay,* geb. Vlaardingen 11-3-1879, oud inspecteur le kl. b/d Raad van Arbeid, reserve luitenant-kolonel der inf. b.d., officier toegev. aan den inspecteur der burgerwachten, huwt Amsterdam 18-8-1909 *Josepha Maria Alouysia Alberdingh: Thijm,* geb. Baarn 29-6-1886, dochter van *Eduard Maria* en van *Cafharina Felicia Rosalia Cuypers.* (Valkenburg, Limb.).
8. *Emma Chrisfine Clotilde de Quay,* geb. Nijmegen 22-11-1881, overl. M. Gladbach 4-3-1912, religieuse.

IX. *Rudolph Balthazar Anfoine Nicolas de Quay,* geb. Maastricht 6-12-1868, overl. den Haag 22-11-1933, luitenant-generaal, huwt den Bosch 21-6-1897 *Joanna Elisa Rosa van de Mortel,* geb. den Bosch 16-6-1874, dochter van *Joannes Benedictus Augustinus* en van jkvre. *Rosa Cornelia Eugenia Maria van Meeuwen.* (Tilburg).

Uit dit huwelijk:

1. *Gaspard Jan Eugène de Quay,* S.J., geb. Breda 25-2-1899, pastoor en secretaris van den apostolischen vicaris te Semarang.
2. Prof. Dr. *Jan Eduard de Quay,* volgt X.
3. *Lucie Cornelia Joanna de Quay,* geb. 's Hage 27-12-1902, religieuse. (Bilthoven).
4. *Rosa Lucia Johanna Maria de Quay,* geb. den Bosch 6-5-1906, huwt Tilburg 21-6-1937 Dr. *Eduard Hendrik Joan bar. van Voorsf fof Voorst,* geb. Huissen 7-5-1892, oud-burgemeester van Ubbergen en lid der gedep. Staten van Gelderland, weduwnaar van jkvre. *Theresia Maria Josephina Smifs van Oyen, en* zoon van Mr. *Arthur Eduard Joseph* en van *Clara Maria Theresia Joanna Helena Thyssen.* (Beek bij Nijmegen).

X. Prof. Dr. *Jan Eduard de Quay,* reserve-kapitein voor algemeenen dienst, geb. den Bosch 26-8-1901, huwt Beek bij Nijmegen 9-8-1927 *Maria Huberfina Wilhelmina van der Lande,* geb. Diepenveen 29-8-1901, dochter van *Johannes Chrisfianus Lebuinus,* oud lid der Eerste Kamer der St. Generaal, en van *Wilhelmina Elisabeth Maria Jansen.* (Tilburg).

Uit dit huwelijk:

1. *Rudolph Jan Maria de Quay,* geb. Utrecht 29-11-1928.
2. *Maria Elisabeth Wilhelmina de Quay, geb.* Utrecht 25-4-1930.
3. *Rutger Caspard Maria de Quay,* geb. Utrecht 4-8-1931.
4. *Joanna Lucia Maria de Quay,* geb. Utrecht 29-12-1932.
5. *Caspard Lodewijk Maria de Quay,* geb. Tilburg 17-9-1934.
6. *Lydwina Geziena Maria de Quay,* geb. Tilburg 2-7-1936.
7. *Jan Matheus Maria de Quay,* geb. Tilburg 5-6-1938.

Het doet mij leed, dat deze publicatie niet meer gelezen kon worden door mijn opdrachtgever, den Heer G. W. E. de Quay, die op 12 November 1942 te Valkenburg (L.) is overleden.

H. MIJNSSEN.

Het geslacht Van Teijlingen

te Alkmaar, Amsterdam en Haarlem.

(Vervolg van LS, 261).

VIa.

Kinderen van Mr. Cornelis van Teijlingen Floriszoon.

(Een kind van hem werd begraven Groote kerk, Alkmaar, 9 Februari 1655; na zijn overlijden waren *Frederik van Dorp, Heer van Maasdam, Jacob van der Moere, Heer van Heerenkarspel, Nicolaas de Bije,* Raadsheer in den Hoogen Raad en *Jan Gerrits van de Nieuwburg* voogden over zijn kinderen [488]).

1. *Hester van Teijlingen,* gedoopt Alkmaar, 29 Januari 1653, begraven Groote kerk, aldaar, 10 Februari 1653.
2. *Hester van Teijlingen,* gedoopt Alkmaar, 8 Juli 1657. × 17 Mei 1682 [489]) Jhr. Mr. *Jan Jansz van de Nieuwburg,* geboren 20 September 1646, zoon van *Johan van de Nieuwburg en Margaretha Theding van Berkhout,* 9 October 1672 door Prins Willem III benoemd tot lid van de vroedschap van Alkmaar [490]), schepen. aldaar 1673, 1677 [491]), burgemeester 1681, 1684 [492]), baljuw van de drie Eqmonden, † 3 April 1690 [490]), begraven 8 April d.a.v. Groote kerk, Alkmaar.

   Zij hadden kinderen [493]).
3. Jhr. Mr. *Floris van Teijlingen,* gedoopt Alkmaar, 3 November 1658, † aldaar 7, begraven Groote kerk, Alkmaar, 13 April 1728 [493a]).

   Hij werd 1676 student in de wijsbegeerte te Leiden, was hoofdingeland en heemraad van de Schermeer, heemraad der Heerhugowaard [494]), 168 1 heemraad, 16 April 1705 tot zijn overlijden Hoofdingeland van de Zijpe, 1692-'96 heemraad, 1722-overlijden hoofdingeland van de Wieringerwaard [495]), 1699-1713 hoogheemraad, 1713-1728 dijkgraaf van de Uitwaterende Sluizen, 19 Juli 1681 vroedschap van Alkmaar, 24 Februari 1728 op zijn verzoek als zoodaniq ontslagen, schepen 1683, '84, burgemeester 1693, '94, "97, '98, 1701, '02, '05, '06, '09, '10, '13 en 14, raad ter admiraliteit 1689.

   Hij × Alkmaar (ondertr. aldaar 13) 27 Mei 1691: *Alida van de Moere,* sedert de dood van haar broeder *Adam van der Moere* († 1689), vrouwe van Harenkarspel, gedoopt 23 Juli 1659, begraven 25 Juni 1730, dochter van *Jakob van der Moere* en *Maria Nicolaasdr. de Bije.*

   Hun zoon volgt VIIa.
4. Jhr. *Cornelis van Teijlingen,* gedoopt Alkmaar, 19 Februari 1662, student in de rechten te Leiden, begraven Groote kerk, Alkmaar, 7 Juni 1681 [495a]).
5. Jvr. *Adriana Leonora van Teijlingen,* geboren 22, gedoopt Alkmaar 29 Februari 1660, leeft nog 1718 [496]).

   Zij × (ondertr. Alkmaar 9), 25 Juli 1684: Jhr. *Adriaan Studler van Surck, heer van Hoogenhuizen* en (na het overlijden van zijn broeder *Anthonij Studler van Surck* in 1691) *van Bergen* [496a]), † 13 Juni 1695, zoon van *Anthony van Surck (Zurck)* en *Susanna Thibaut.*

   Dochter: Jvr. *Susanna Cornelia Studler van Zurck,* gedoopt Alkmaar 6 Juni 1685, † 3 Mei 1707.

   Zij × Bergen op Zoom (ondertr. Alkmaar 7) 23 Augustus 1701: *Louis Adriaan, Graaf van Nassau, Heer van Blickenburg en Zeist,* gedoopt 's-Gravenhage, Walenkerk, 4 December 1664, † 4 Maart 1742.

488) Notaris Heerenkarspel, Alkmaar (inv. no. 118), akte dd. 18 Augustus 1664.
489) Bijdragen Bisdom Haarlem, deel XXXII, blz. 161.
490) Bruinvis, Vroedschap, blz. 16.
491) Bruinvis, Regeering, blz. 28.
492) Bruinvis, Regeering, blz. 19. Zie verder Ned. Leeuw, 1898, kolom 196 e.v.
493) Zie Ned. Leeuw 1898, kolom 196 e.v. en Bloys van Treslong Prins en Belonje: t.a.p., deel I, blz. 54 (rouwkas 147).
493a) Een rouwbord werd in de kerk opgehangen.
494) Bloys van Treslong Prins en Belonje: t.a.p.; deel 1, blz. 50 (rouwkas 131).
495) Navorscher 1920, blz. 196 en 200.
495a) Een rouwbord met 4 kwartieren werd in de kerk opgehangen.

VIIa.

Zoon van Jhr. Mr. Floris van Teijlingen Corneliszoon.

1. Jhr. Mr. *Cornelis van Teijlingen,* vrijheer van Harenkarspel, Oudkarspel en in Koedijk, geboren te Alkmaar 15, gedoopt aldaar 18 September 1692, overleden 22 Januari 1738, begraven Groote kerk, Alkmaar, 28 Januari d.a.v.

   Hij werd 1710 student in de rechten te Leiden, was gecommeerde ter auditie der gemeenelands rekening in Westfriesland, baljuw en dijkgraaf van de Heerhugowaard, hoofdingeland der Wieringerwaard [497]), heemraad van de Zijpe 1722, schepen, heemraad en hoofdingeland van de Schermer, vroedschap te Alkmaar 2 Maart 1728 [498]), schepen aldaar 1716, '17, '20 en '21, burgemeester 1737 en '38, rekenmeester 1732 en '33.

   Hij × (ondertr. Alkmaar 8 Juni; betoog afgegeven 22 Juni) 8 Juli 1727 te Oudkarspel: *Chrisfina van Kinschot,* geboren en gedoopt 4 Februari 1698, † Alkmaar 2, begraven Groote kerk, aldaar 9 September 1752, dochter van Mr. *Jan Lodewijk van Kinschot* en *Margaretha van Steenhuijsen.*

   Zij woonden te Alkmaar aan de Oudegracht (N.Z.) op de hoek der Samaritaansteeg (thans Brillesteeg) (W.Z.) [499]). Uit de inventaris, opgemaakt na haar overlijden blijkt, dat zij zeer gefortuneerd waren [500]).

   Hun kinderen volgen VIIIa.

VIIIa.

Kinderen van Jhr. Mr. Cornelis van Teijlingen Floriszoon.

1. Jhr. *Floris Jakob van Teijlingen,* geboren te Alkmaar 23, gedoopt aldaar 28 Maart 1728, † Alkmaar 11, begraven Groote kerk, aldaar, 15 Augustus 1729.
2. Jhr. *Jan Lodewijk van Teijlingen,* Heer van Harenkarspel, Oudkarspel en in Koedijk, geboren te Alkmaar 12, gedoopt aldaar 17 April 1729, † Alkmaar 29 November 1758, begraven Groote kerk, aldaar, 8 December d.a.v. [500a]).

   Hij was heemraad van de Zijpe 1747, hoofdingeland van die polder 10 April 1749 tot zijn overlijden, heem-

496) Adviezen Hof van Holland, no. 16, Rijks Archief, 's-Gravenhage; zij procedeert dan tegen Diderik Raap, heer van Cabauw.
496a) Zie voor de geschiedenis van de heerlijkheid Bergen en haar heeren: Mevr. A. v. Reenen-Völter: De Heerlijkheid Bergen (Alkmaar, z. j.) (lang niet feilloos).
497) Navorscher 1930, blz. 200.
498) Bruinvis, Vriedschap, blz. 20.
499) Notaris D. Sevenhuijsen, Alkmaar, akte d.d. Maart 1740.
500) Notaris A. de Lange, Alkmaar, akte d.d. 21 October 1652 en 11 April 1653.
500a) Hij testeert voor notaris Hoflaan te Schagen, 6 November 1758.

raad van de Schermer, heemraad van de Wieringerwaard 1751-'58, hoofdingeland in dezelfde jaren [501]), hoofdingeland van de Heerhugowaard, vroedschap te Alkmaar 22 Mei 1747 [502]), schepen 1749, '50, '53 en '54, kapitein van het Oranjevendel van de Schutterij 1753.

Hij ⚔ Hoorn (ondertr. Alkmaar 22 October) 12 November 1752 [503]): Jvr. *Maria van Foreest*, geboren te Hoorn, 11 November 1730, †. niet te Alkmaar, 10 December 1781, dochter van Jhr. *Nanning van Foreest* en *Jacoba de Vries* (zij ⚔ 2e Alkmaar, 30 October 1762: Mr. *François Constantijn Druyvesteijn*, ⚔ 3e Mr. *Jakob Binkhorst, Heer van Spanbroek, Oudkarspel en Koedijk)*.

Doordat dit huwelijk kinderloos bleef stierf, voor zoover bekend, de Alkmaarsche familie Van Teijlingen met Jhr. Jan Lodewijk van Teijlingen uit.

3. Jvr. *Alida Maria van Teijlingen*, geboren te Alkmaar 13, gedoopt aldaar 14 Mei 1730, † Alkmaar 10, begraven Groote kerk, aldaar 13 Juni 1731.
4. Jvr. *Magdalena van Teijfingen*, geboren te Alkmaar 17. gedoopt aldaar 19 Februari 1732, † Heemstede 17 Februari 1764.

   Zij ⚔ le Alkmaar, 12 December 1747 Mr. *Anthonij Pieter van der Lijn*, gedoopt Alkmaar 24 Februari 1724, † 's-Gravenhage, 4 Februari 1763, begraven Groote kerk, aldaar, 10 Februari d.a.v., zoon van Mr. *Jacob van der Lijn* en *Amarantha Maria Reijnst* [503a]).

   ⚔ 2e Amsterdam, 4 Maart 1764: Mr. *David van Lennep*, geboren te Amsterdam, 3 October 1721, † Heemstede, Huis 't Manpad, 20 Mei 1771 [503b]), zoon van *Jakob van Lennep* en *Petronella de Neufville*, weduwnaar van *Margaretha Sylvius*.

   Beide huwelijken waren kinderloos.
5. Jvr. *Alida Catharina van Teijlingen*, geboren te Alkmaar 5, gedoopt 9 November 1734, begraven Groote kerk, aldaar, 3 Maart 1735.
6. Jvr. *Alida Catharina van Teijlingen*, geboren te Alkmaar 11, gedoopt 15 Juli 1736, † Alkmaar 16, begraven Groote kerk, aldaar, 22 Februari 1737.

II. Haarlem.

Behalve leden van de Alkmaarsche familie van Teijlingen zijn er in de XVIIe eeuw in Haarlem drie families van Teijlingen nevestigd geweest. Van elk dezer families kende Wüstenhoff leden. die hij van twee hunner bij de Alkmaarsche familie onderbracht,

A. De Burgemeestersfamilie.

Wüstenhoff kende deze familie; hij noemt haar geheel (met de noodige fouten) op blz. 207 e.v. van zijn genealogie Van Teijlingen [504]) onder „R. kinderen van Mr. *Willem van Teijlingen Fransz*". Reeds bij de behandeling van deze Willem zegt hij [505]): „de stamlijst is hier verward, de burgemeester van Haarlem behoort waarschijnlijk tot een volgende generatie". Willem van *Teijlingen* die te Haarlem woonde en een zoon Gerrit had, was inderdaad niet dezelfde als Willem van Teijlingen Fransz (van wien niets dän de naam bekend is), behoorde zelfs niet tot de Alkmaarsche familie(!) Uit de huwelijksche voorwaarden van *Gerrit Willems van Teijlingen*, verleden te Haarlem 25 April 1614 [506]), blijkt toch, dat diens vader is *Willem van Teijlingen Gerrirsz!* Hij voerde een geheel ander wapen dan de Alkmaarders, nl. in goud zes kepers van rood, waarover een hartschild, waarin een gouden toren [507]). De herkomst van dit wapen is mij onbekend.

Willem, die denkelijk geen Mr. en ook geen burgemeester is geweest [508]), huwde twee maal. De tweede vrouw is geheel onbekend, de eerste was een zuster van Nicolaas Wouters, schepen van Haarlem [509]).

Hij had uit elk van zijn huwelijken drie kinderen, die volgen resp. 1, 2, 3 en 4, 5 en 6.

1. *Gerrit van Teijlingen*, geboren te Haarlem, † Haarlem 14 Februari 1637, begraven in de Groote kerk, aldaar, tusschen 14 en 21 Februari d.a.v. Hij werd lid van de vroedschap te Haarlem (vervangende *Avis Outgersz Akersloot)* 1 September 1614, werd (door Prins Maurits) gecontuïnueerd 25 October 1618, was schepen aldaar 1615 en 1618, burgemeester 1619, '25, '26, '28, '29, '31, '32, '34 en 35, thesaurier, weesmeester 1620-1636, regent van het H. Geesthuis 1614 [511]), ontvanger van de gemeene landsmiddelen 1619-1621, gecomiteerd raad' 1622.

   Hij ⚔ 1 e (aant. Haarlem 9 Januari 1605) *Dirkje Voogdt*, geboren te Haarlem, dochter van *Claes Alberts Voogdt* en *Volkje Willemsdr Lakeman*. Zij woonden 4 April 1613 in de Wijngaertstraat te Haarlem [512]), zij is waarschijnlijk zeer kort na dien datum overleden (bij het opmaken van het testament was zij reeds ziek).

   ⚔ 2e (huw. voorw. dd. 25 April 1614 [513]), aant. 27 April d.a.v.) Haarlem 11 Mei 1614: *Griefje Hendriksdr. de Weent*, geboren 1580 [514]), dochter van *Hendrik*

501) Navorscher 1930. blz. 197.
502) Bruinvis Vroedschap, blz. 21.
503) Huw. voorw. voor notaris C. Blauw, Hoorn, d.d. 26 Oct. 1752.
503a) Elias, Vroedschap, deel 11, blz. 905.
503b) Gen Her. Bladen 1915, blz. 101 e.v.
504) Gen. Her. Bladen 1912, blz. 207.
505) Gen. Her. Bladen 3912 blz. 186. noot 4: zie ook blz. 223. Waarom Wüstenhoff, in verband met het door de Haarlemmers gevoerde wapen het noodig vond, ze ergens in do Alkmaarsche familie te voegen is een raadsel,
506) Notarieel Archief Haarlem, inv. no. 58, fol. 5.
507) „Stamregister met de wapens dor Haarlemsche Regeering", copie van het handschrift van Pieter van 'Velsen (1746), fol. 24.
508) Gen. Her. Bladen, blz. 186, betitelt hem zoo.
509) Transportakte Haarlem d.d. 3 April 1610: Nicolaes Wouters, out schepen van Haarlem voor de ½, Gerrit, Willems van Teijlingen en Jan de Salanger (welke X Maria Willems van Teijlingen) elk voor ¼ van dc andere helft. mede erfgenamen van † Pieter Klaesz, Burgemeester dezer stad verkoopen Cornelis Willems van Teijlingen, „hcurlieder neve, broeder en swager resp." 5/6 van een huis, waarvan Cornelis reeds 1/6 bezit,

Uit deze akte volgt m.i. deze constructie:

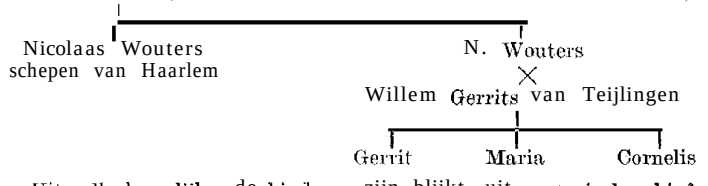

510) Uit welke huwelijken de kinderen zijn blijkt, uit, notarieel archief te Haarlem, inv. no. 134, fol. 423, akte dd. 19 Maart 1638.
511) Notarieel archief Haarlem, inv. no. 58, fol. 5, akte dd. 25 April 1614.
512) Testament van dien datum voor notaris M. van Woerden Jansz. te Haarlem. Zij testeerden ook notarieel archief Haarlem, inv. no. 20, fol. 265 akte dd. 27 April 1606.
513) Notarieol archief Haarlem, inv. no. 58, fol. 5.
514) Notarieel archief Haarlem, inv. no. 126, fol. 64, akte dd. 4 October 1625,

Vechter-s (van Theffelen) en Maritgen Dirks [515]). Zij was weduwe van *Adriaan Frederiks Deijman* en had een voorkind *Anna Deijman* [516]).

Gerrit woonde in 1614 op het Spaarne te Haarlem [513]). In 1630 nog kocht hij het buiten Leijduin te Heemstede, het latere bezit der Van Lenneps, voor 3200 caroli guldens [517]).

Zijn beide huwelijken waren kinderloos.

2. Jhr. *Cornelis van Teijlingen,* geboren te Haarlem. Hij woont bij zijn aanteekenen (1606) aldaar in de Damstraat. Hij was schepen te Haarlem 1618, schout 1620-1641, mede-eigenaar der St. Jansheerengoederen 1640. Hij werd 'begraven Haarlem, Groote kerk, tusschen 12 en 19 Januari 1641.

   Hij ⚔ Haarlem (aant. aldaar 9 Juli): *Beliken Hendriksdr van den Hove,* j.d. van Haarlem, wonende op 't Sparen, begraven Groote kerk, Haarlem, tusschen 20 en 27 Maart 1649 [518]).

   Zij hadden geen kinderen.

3. *Maria van Teijlingen,* geboren te Haarlem. Zij ⚔ Haarlem (aant. aldaar 18 November) 1607, *Johan de Saiengre,* geboren (24 November 1572) en wonende te Delft, raad en thesaurier van den Graaf van Hohenlohe Hij † te Delft, 27 Maart 1626.

   Kinderen:

   a. *Sophia de Salengre,* geboren 1610, ⚔ Delft 17 September 1628: *Jan Gerrits Lieftingh* [520]).
   b. *Maria de Salengre,* geboren- en gedoopt Delft, 26 Juni 1618.
   c. *Margaretha de Salengre,* geboren en gedoopt Delft, 12 April 1620.
   d. *Pieter de Salengre,* geboren en gedoopt Delft, 21 Juni 1622.
   e. *Philips de Salengre,* geboren en gedoopt Delft, 25 Augustus 1624.

4. *Claes van Teijlingen,* geboren Haarlem, ⚔ N.N., die werd begraven Groote Kerk, Haarlem, tusschen 2 en 9 November 1627 [521]).
5. *Emerentia van Teijlingen,* † ongehuwd, begraven Groote kerk, Haarlem, 4 November 1662 [521]).
6. *Cornelia van Teijlingen,* † ongehuwd, begraven Groote kerk, Haarlem, 28 Februari 1662 [521]).

B.

Gen. Her. Bladen 1912, blz. 193 noemt Wüstenhoff als kind van *Jan van Teijlingen Augustijns: Maria Jans van Teijlingen,* die sterft als klopje, 18 October 1626.

In de genealogie van Teijlingen, opgemaakt door Van der Lely van Oudewater [522]) worden voor deze Jan van Teijlingen slechts drie kinderen opgegeven, die alle drie jong zouden zijn gestorven. Dit is waarschijnlijk juist. Van de drie overige kinderen (waaronder bovengenoemde Maria) van wie Wüstenhoff als vader Jan van Teijlingen Augustijns opgeeft, hadden twee een andere Alkmaarschen Van Teijlingen tot vader, terwijl Maria zelfs tot een geheel andere familie behoort.

Van deze (nieuwe) familie, die in de 17e eeuw in Haarlem woonde was tot dusver niets bekend, terwijl ook onderzoek in het Haarlemsche archief een vrij pover resultaat opleverde. Hiervoor zijn twee redenen aan te wijzen: le was de familie arm [523]); 2e was ze Katholiek [524]), zoodat haar leden geen enkele openbare betrekking konden verwerven terwijl de. kerkelijke registers incompleet zijn.

De volgende fragment-genealogie kan thans worden opgemaakt:

Jan Gijsberts van Teijlingen, † vóór 12 November 1616, ⚔ N.N. [525]).

Kinderen:

1. *Gijsbert Jans van Teijlingen,* begraven Groote kerk, Haarlem, tusschen 26 Juni en '3 Juli 1616, ⚔ 2e *Marijtgen Gerritsdr.*

   Uit zijn eerste huwelijk had hij drie kinderen (namen onbekend), uit zijn tweede 2 zoons n.l.:

   a. *Jan Gijsberts van Teijlingen,* leeft 13 Januari 1620.
   b. *Maerten Gijsberts van Teijlingen,* ⚔ Haarlem (aant. 1 December 1630) *Elsge Maertens,* j.d. van Haarlem.

   Een nakomeling van hem of van zijn broeder Jan zal zijn: *Jan Ghijsberts van Teijlingen,* die ✖ Haarlem, 12 Januari 1687 (voor Schepenen) *Willemijntje Andries,* j.d. van Haarlem.

2. *Anna Jans van Teijlingen,* leeft 12 November 1616.
3. *Geerte Jans van Teijlingen,* leeft 12 November 1616.
4. *Aelbert Jans van Teijlingen,* woont 1616 „tot Coelen" (Keulen).
5. *Maria Jans van Teijlingen,* † te Haarlem (waar ze poorteresse was) als klopje, 18 October 1626 [526]).

C.

Tenslotte leefde in de tweede helft der XVIIe eeuw in Haarlem nog de — eveneens Katholieke — apothekersfamilie *Capelleman van Teijlingen.*

De afstamming hiervan is aldus:

Adriaan jàcobs Cappelman ⚔ *Margaretha van Veen,* dochter van *Joost van Veen* en *Catharina van Teijlingen* (zij was een lid van de *Haagsche* tak van die familie).

Hun zoon *Vincent,* geboren te Alkmaar, noemde zich *Cap-*

515) Notaris J. C. van der Geest, Alkmaar, akte dd. 19 Mei 1633 (inv. no. 39, fol. 417 vso).

516) Notaris W. van Trier, Haarlem, akte dd. 26 November 1632. Zie ook nog notaris Schoudt, Haarlem, akte dd. 27 Juni 1625, notaris W. van Trier, aldaar, akte dd. 29 April 1627, transportakte Haarlem dd. 9 Mei 1636, notarieel-archief Haarlem, inv. no. 58, fol. 110, akte dd. 6 April 1622.

517) Deze koop is uitvoerig beschreven in jaarboek Haarlem, 1939, blz. 60 ev. ; zie ook: Dammè: De Buitonplaatsm te Heemstede, Berckenrode en Bennebroek 1628—1811, blz. 67 en 68.

518) Noordertrans 248.

520) Ned. Leeuw 1909, kolom 214.

521) Middentrans 152.

522) Archief Hooge Raad van Adel.

523) Bijdragen Bisdom Haarlem, deel X (1882) blz. 303.

524) Als noot 523; bovendien blijkens notarieel-archief Haarlem, inv. no. 59, fol. 268, akte dd. 31 October 1626.

525) Een broer van zijn vrouw was Jan Cartuser, 1572 priester te Den Briel (noot 523).

526) Van haar zijn 2 testamenten en een inventaris bekend. Het eerste testament dd. 12 November 1616 is verleden voor notaris M. van Woerden Jansz. Zij benoemt hierin Jacob IJsbrants Doh en Acchtgen Cornelisdr. van Veen tot erfgenamen terwijl ook haar bestemoeder Aeltgen Aclbrechts nog genoemd wordt. In het tweede dd. 13 Januari 1620, verleden voor denzelfden notaris, constateert zij, dat „haer naeste vrunden haer veel leets en grote moeyten hebben aengedaen, jae genoech eracht en gewelt buyten alle perken, dat deselve sullen onterft, en versteecken zijn mits dat Anna Jansz en Geerte Jans haere gesusters enden drije voorkinderen van Ghijsbert Jansz Teijlingen haer overleden broeder elck voor hooft sullen hebben twee guldens eens daermede dezelfen zullen afstaen moeten." Hier benoemt zij Nicolaas van Crabbenmors, Mr. Pouwels van Beresteyn en Jacob IJsbrants Doh tot haar erfgenamen. Blijkens haar inventaris (notaricel-archief Haarlem, inv. no. 59. fol. 268, akte dd. 31 October 1626) was Mr. Pouwels van Beresteyn familie van haar.

pelman van Teijlingen, waarschijnlijk omdat de tak der Van Teijlingens, waaruit zijn grootmoeder stamde, uitgestorven was. Hij was Dijkgraaf van de Uitwaterende Sluizen en werd te Alkmaar begraven, 11 September 1640.

Hij had bij *Neeltje Claesdr. Visscher,* begraven te Alkmaar, 30 Maart 1646, dochter van *Claes Jansz Visscher* een natuurlijke zoon:

Adriaan Capelman (Capelleman) van Teijlingen, die zich als apotheker te Haarlem vestigde.

Hij ⚔ Alkmaar (voor schepenen) 23 Mei 1649: *Cornelia Jacobs,* geboren te Haarlem, begraven aldaar 21 Juni 1656, dochter van *Jacob Willems* en *Guijrte Claesdr.* [527]).

Hij had een zoon:

Jacob Capelleman van Teijlingen, geboren te Haarlem, 22 Augustus 1650, † aldaar, begraven 21 April 1705. Hij was apotheker te Haarlem en ⚔ Haarlem (voor schepenen) 16 October 1678 *Sara ván Beresteijn,* geboren te Haarlem, begraven aldaar 26 Juni 1714.

Zij hadden 8 kinderen die alle, op één na, jong stierven. Deze ééne was: *Geertruij Capelleman van Teijlingen,* gedoopt Haarlem, 11 Januari 1686 ⚔ Haarlem (voor schepenen) 4 Mei 1707: *Nicolaas de Jager,* geboren te Amsterdam.

Behalve de bovenbeschreven families komen in de eerste helft der XVIIe eeuw te Haarlem nog voor:

Jhr. Bartholt van Teijlingen, katholiek, begraven te Haarlem, 8 April 1619 [528]).

Reijnier van Teijlingen, die als j.m. uit graafschap Oldenburch ⚔ (aant. Haarlem 26 December 1644) *Femmitgen Jansdr.,* j.d. van Oldenzeel en die, weduwnaar geworden zijnde, hertrouwt (aant. Haarlem 10 Maart) 1647: *Grietje Dirckx,* j.d. van Cloppenburch [529]).

Aan het eind der XVIIe eeuw en in de XVIIIe eeuw blijken er te Haarlem zeer vele Van Teijlingen's te wonen-""""). Wellicht dat een nauwgezet onderzoek nog eenige afstammelingen van de oudere Alkmaarsche of Haarlemsche geslachten tusschen hen kan aanwijzen.

III. Hoorn.

Behalve -een lid van de Alkmaarsche familie (n.l. *IJsbrant van Teijlingen Fransz)* heeft er te Hoorn in de XVIIe eeuw ook een familie Van Teijlingen gewoond, waarvan niet bekend is, of zij tot de Alkmaarsche behoorde.

N. *van Teijlingen* had drie kinderen, n.l.:

1. *Louweris (Laurens) van Teijlingen,* „assayeur vande mundt" [531]) te Hoorn. Hij was asseijeur-generaal van de munt [532]); als muntsnijder heeft hij in zijn tijd naam

[527]) Notarieel-archief Haarlem, inv. no. 297, fol. 197, akte dd. 18 October 1665. Hij compareert ook nog: hetzelfde archief, inv. no. 293, fol, 233, akte dd. 12 November 1663 en inv. no. 297, fol. 135, akte dd. 10 Septrmber 1665.

[528]) Gen. Her. Bladen, 1912, blz. 206, noot 3.

[529]) Het is geenszins uitgesloten, dat deze Reinier van Teijlingen nog een lid der Alkmaarsche familie was. In de XVIe eeuw torh trokken zeer vele Alkmaarders naar Oost Friesland. Wellicht was er een Van Teijlingen bij, wiens nakomeling utt Oldenburg weer naar Holland trok.

[530]) Zie de fiches op do Doop-, trouw- en begraafboeken, gemeentearchief Haarlem.

[531]) Aldus genoemd grafboek Hoorn, inv. no. 293a, nummer 167. Hij koeht een graf 20 Januari 1635.

[532]) Ned. Leeuw, 1915, kolom 269.

gemaakt [533]). Van hem zal ook de kaart van de Wormer zijn, die C. J. Gonnet aan *Jan van Teijlingen* toeschreef [534]). Op 3 Juni 1634 komt hij voor als baljuw van Bergen [535]). Hij is † 28 Mei 1637.

Hij ⚔ *Christina Wijntges,* † vóór 11 December 1642 [536]), dochter van *Balthasar Wijntges en Aeltgen van Graess.*

Kinderen [537]):

1.. *Meijndert van Teijlingen.*

2. *Elletie (Aletta) van Teijlingen,* woont bij haar huwelijk te Hoorn in de Nieuwsteeg, **X** (aant. 14 Juli) Hoorn, 29 Juli 1668: *Michiel van Seventer,* j.g. van Amsterdam, wonende op de Oost.

Kinderen:

a. *Helma van Seventer,* gedoopt Hoorn,. 11 Augustus 1669.

b. *Adrijana van Secenter,* gedoopt Hoorn, 9 Augustus 1671.

c. *Jelmer van Seuenter,* † vóór 2 Februari 1707, ⚔ *Immetie Meijnders.* Zij hadden kinderen [537]).

2. *Jan van Teijlingen.* Deze koopt zich 1624 in het St. Lucasgilde te Dordrecht in, waar hij woonde „tot Hellingen". In 1631 woont hij te Hoorn, waar hij 11 December 1642 woont in een huis op de Noort, dat op 18 November 1641 aan hem getransporteerd is [538]). Op 26 Februari 1631 wordt hij door Gecommiteerde Raden te Hoorn benoemt tot provoost-geweldige. Van den Raad van State kreeg hij 1 Maart 1631 commissie.

In Dordrecht beoefende hij waarschijnlijk hoofdzakelijk de schilderkunst [539]), maar ook te Hoorn is hij blijven schilderen blijkens de vele portretten van zijn hand die daar nog aanwezig zijn [540]).

Hij † te Hoorn en wordt aldaar begraven 17 Januari 1654 in het graf dat eigendom was van de erven van zijn broeder iourens [541]).

Hij ⚔ (aant. te Dordrecht en te Hoorn 28 September [544])) Dordrecht 22 October 1625: *Adriaenke Ger-*

[533]) Zie voor zijn werk vooral: C. Kramm: De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche kunstschilders. enz. aanhangsel (Amsterdam, 1864), blz. 148 en ook Ned. Leeuw 1915,' kolom 269, Navorscher XXIV, blz. 215.

[534]) Oud-Holland XXXVIII (1920), blz. 138 e.v. Zie ook Algem. Ned. Fam, Blad IV, blz. 313.

[535]) Notaris J. C. van der Heck, Alkmaar, akte van dien datum.

[536]) Notarieel-Archief Noord-Holland, inv. no. 2104, akte van dien datum.

[537]) Blijkens het in noot 531 genoemde grafboek.

[538]) Notarieel-archief Noordholland, inv. no. 2104, akte dd. 11 December 1642. De transportakte is verloren gegaan, evenals zijn testament, verleden 24 Mei 1632 voor notaris Hrudrirk H. van der Hel.

[539]) Oud-Holland XII (1894), blz. 112.

[540]) Zie voor een opsomming hiervan: Oud-Holland XXSVIII (1920), blz. 138 c.v. Hier worden ook nog gegevens over zijn werk als provoostgeweldige medegedeeld.

[541]) Merkwaardig is, dat in het missivehoek van Enkhuizen in een brief van *Melis* van Teijlingen, „geweldige over de melitie" gesproken wordt, (Edel Mogende Heeren, Alsoo doort ovrlijden van Melis van Teijlingen 't ampt ende dienst van geweldige over de melitie is vaceerende...). Het is waarschijnlijk een schrijffout, daar het haast onmogelijk is, dat Jan van Teijlingen een opvolger heeft gehad die evenees een Van. Teijlingen was, zonder dat dit door het krijgsgeschiedkundig archief zou zijn gesignaleerd en deze kent hem niet. Bovendien komt de naam Melis bij de XVIIe eeuwsche Van Teijlingens niet voor, wel onder de XVIe eeuwsche Utrechtsche familie van dirn naam.

[542]) Hrt trouwboek tc Dordrecht noemt hem „schilder van Embden", dat tr Hoorn: „J. g. van Leeuwen" (waarschijnlijk, i.v.m. Embden: Leeuwarden, doch ook Leuven of Leeuwen (Betuwe) zijn mogelijk!)

ritsdr, Havermans [543]), weduwe van *Jan Kop (Coppen)* [543a]).

Kinderen:

a. *Johannes van Teijlingen,* gedoopt Dordrecht, September 1626.

b. *Ellegie van Teijlingen* [543]), leeft nog 10 November 1676, is dan „collectier van de brandewijnen over de stad en 't ressort van Hoorn" [544])[545]).

3. N. *van Teijlingen* × *Zeger N.*

Dochter: *Cafharina Zegers* X (vóór 1641) *Steven Sluijfer,* koopman te Zutphen [546]).

(Wordt vervolgd). ROEL KAPTEIN.

Van Cralingen,

Na hetgeen reeds over het geslacht *van Cralingen* medegedeeld is, zal het wellicht een waagstuk schijnen opnieuw te beginnen. En toch, het tot dusver over dit geslacht gepubliceerde maakt nu niet in alle opzichten een betrouwbaren indruk, hetgeen verklaard mag worden zoowel van den arbeid van Ds. Craandijk als van de bewerking in de Rotterdamsche Historiebladen. Daarom ware het te wenschen, dat de tijd niet ver zal zijn dat onderzoekingen zullen worden hervat niet alleen betreffende de *van Cralingen's,* doch liever in een grooter verband en dan omvattende het geheele „complex" van Zuid-Hollandsche geslachten, dat de 8-puntige ster voert, de v. *Voorschoten's, v. Alphen's, v. Sfarrenburgh's,* e.a. Nu wij b.v van de opgravingswerkzaamheden van de zijde van Monumentenzorg vernemen over het oude kasteel „Starrenburg" in den Spaanschen polder bij Rotterdam, lijkt een dergelijk meer uitgebreid onderzoek dubbel wenschelijk.

In mijn bestek kan ik mij echter alleen tot de *van Cralingen's* beperken en wel tot een enkele tak van dit geslacht, die ik als „de IJsselsteinsche" zou willen aanduiden. Dat ik voor dit deel der genealogie hierbij de aandacht verzoeken mag, meen ik aan het feit te kunnen ontleenen, dat tot dusver door de schrijvers aan deze IJsselsteinsche tak hoegenaamd geen aandacht geschonken is.

Te IJsselstein ligt een grafzerk in het koor der kerk (Zuidzijde), die door den noodlottigen brand gespaard werd en die door Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins in zijn „Gedenkwaardigheden" der provincie Utrecht slechts summier beschreven is. Beter gezegd: het is een fragment van een grafsteen, want het onderste 1/5 gedeelte is verloren gegaan, waarschijnlijk door afkapping. Het nummer is 95. Op de vier hoeken van den steen moeten gelijke kwartierwapens hebben gestaan, volgens gebruik, in vierpas omlijstingen. De bovenste twee schilden daarvan bleven bewaard en vertoonen (heraldisch) rechts de 8-puntige ster van *Cralingen,* overtopt door een barensteel van drie hangers en links de kepers van *Egmond.*

543) Testeert t r Hoorn, 5 Mei 1654 (notarieel-archief Noordholland, inv. no. 2104).

543a) Zij had een voorkind Gerrit Coppen, luitenant in de compagnie van de commandeur van Bommel,

544) Notarieel-archief Noordholland, inv. no. 2185, akte van dien daturn.

545) Tot voogden over de kinderen waren aangewezen: Mr. Dirk van Foreest of Gerrit Havermans, schout te Zundert (notarieel-archief Noordholland, inv. no. 2104, akte dd. 5 Sept. 1643).

546) Notaris C. Masier, Hoorn, akte dd. 15 October 1641.

Tusschen de vierpassen loopt een randschrift in gothische karakters: Int — Jaer — ons — here [1])/M-CCCC-lxxviii — sterf — Willem — van — Cralingen — A°/...../..... [v]an — Cralingen — den -- xviij — dach — in — decembri/

Het midden van den steen wordt vrijwel gevuld door het wapen *van Cralingen,* het schild als bovenbeschreven, doch in zijn geheel nogeens gevat in een medaillon; onder een helm met wrong. helmteeken: een satyrkop en als schildhouders (heraldisch) rechts een satyr en links een vrouwefiguur. Onder het schild is een banderol toegevoegd, onder het midden waarvan op zijn beurt een onderminieerbaar voorwerp afhangend is voorgesteld: een hangend vaatje(?), op het uiteinde waarvan een kruisje. Het lijkt er niet naar, dat deze zerk vervaardigd kan zijn in den tijd, waarin de personen, welke zij aandient, geleefd hebben. Want de stijl van den steen, ofschoon wel wat archaïstisch gehouden, dwingt ons hem minstens een eeuw later te dateeren: de vorm van het schild [2]), maar vooral ook de versiering van het centrale deel wijst daarop ten duidelijkste.

Nu is het een merkwaardige omstandigheid, dat wij omtrent deze zerk een getuigenis bezitten van een ouden beschrijver, die te vinden is in het ms. van Engelen, getiteld „Grafs en wapens", III, bl. 30, berustende in de bibliotheek van het Utrechtsche Gemeente-Archief (catalogus no. 1255). Van Engelen zag den steen nog in zijn geheel en vermocht dan ook het randschrift aldus te lezen:

„Int jaer ons heeren 1478 sterft *Willem van Cralingen* Anno Domini sterft 1500 *Jan van Cralingen* den 28 December".

Het centraal geplaatste wapen geeft hij voorts alléén met de helm weer (dus zonder schildhouders!) en het helmteeken, terwijl volgens hem de kwartierwapens waren:

1. *Cralingen* (als boven).
2. Een klimmende leeuw op een veld, bezaaid met blokjes.
3. *Egmond* (doch met een barensteel van drie hangers in het schildhoofd!).
4. Geruit.

Bijzonder opvallend is hier dus, dat het Egmondsche wapen een brisure vertoont, hetwelk geenszins het geval is bij den steen, die tegenwoordig nog in de IJsselsteinsche kerk aangetroffen wordt. Nu is het natuurlijk mogelijk, dat v. Engelen zich bij zijn teekenwerk vergiste, zooals hij ook in het randschrift „sterft" schreef inplaats van „sterf", maar bij het begaan van vergissingen in een teekening laat men nu eenmaal gemakkelijker iets weg dan men erbij fantaseert, zoodat ik nog niet geneigd ben te aanvaarden dat deze barensteel in het Egmondsche wapen op een vergissing berust.

Na het bezichtigen van den steen tot dit punt gekomen, trok het mijn belangstelling toen ik in de leenregisters van de heeren (later grafelijkheid) van. Egmond de vermelding van een aantal personen vond, die ongetwijfeld tot de familie van de bovengemelde van *Cralingen's* behooren moesten en die zich als inderdaad totaal onbekenden in de bestaande literatuur ontpopten!

Het repertorium [3]) op deze Egmondsche leenacten vermeldt hier de volgende verheffingen:

1410 *Daniel van Cralingen,* bij doode van *Jan van Cralingen,* zijn vader.

1) Boven deze letter een afkortingsstreepje.

2) Een gelijke schildvorm treft men aan op de zerk van *Wigger Allertsen,* dijkgraaf van de Vier Noorder Koggen te Medemblik; vgl. mijn „Gedenkwaardigheden", N. Holland IV, bl. 99 sub. 66.

3) Alg. Rijksarchief Holland, Leenkamer no. 262 fol. 208.

1441 *Willem van Cralingen,* bij doode van *Daniel* voornoemd. Deze *Willem* verlijftochtte gelijktijdig zijn huisvrouw *Badeloch.*

1501. Daniel van Cralingen, bij doode van *Jan van Cralingen,* zijn vader.

Met dit summiere lijstje is niet veel aan te vangen en het is daarom gelukkig, **dat** de leenregisters in details afdalen. Eérst is daarin n.l. een brief van 1400(?), waaruit wij lezen hoe jr. *Arnout van Egmont* zijn „swager"[3a]) *Daniel van Cralingen* „om gunst en dienste, die hij ons gedaen heeft" het „dorp ter Uterbuert mit alle sijne toebehooren" schenkt tot een recht leen in aanwezigheid van een viertal vasallen. Behalve door den leenheer wordt deze brief mede bezegeld door *Jan van Egmond,* de „erffzoon" van *Arnout.*

Onder dezen brief volgt dan dadelijk een korte notitie van 1410, waarin van een nieuwe beleening voor denzelfden *Daniel van Cralingen* met het goed blijkt, thans geschied in tegenwoordigheid van slechts twee leenmannen. Daaronder staat nog een tweede notitie, waarin vermeld wordt, dat de zoon van voormelden *Daniel* met name *Willem van Craingen* na's vaders dood met dit goed beleend werd en dat hij het was, die gelijktijdig zijn huisvrouw — betreffende wie wij te weten komen, dat zij jonkvrouw *Badeloch* heette — daaraan lijftochtte [4]). Het repertorium stelt deze laatstgenoemde handeling op het jaar 1441, zooals boven reeds vermeld is.

Willem van Cralingen komt in de Egmondsche leenregisters nogmaals voor, n.l. in een acte van tién jaren later [5]), wanneer hij door *Willem* heer *van Egmond* en *IJsselstein* beleend wordt met de meergemelde goederen op den Vrijdag na St. Paulus Bekeering. De acte vermeldt geen bijzondere aanleiding voor de handeling, waarom het voor de hand ligt deze te beschouwen als een verheffing met de ledige hand, noodig geworden door den dood van den leenheer. Des te meer is dit laatste waarschijnlijk, aangezien het bekend is, dat *Jan* heer *van Egmond*[6]), als leenheer de rechtsvoorganger van *Willem,* in 1451 gestorven moet zijn.

Daarna volgt helaas een periode van liefst 50 jaren, waarin wij niets uit de leenregisters gewaar worden. Het zwijgen wordt den 9en Juni 1501 verbroken, want dan volgen er plotseling een tweetal acten. Uit de ééne[7]) vloeit voort, dat *Daniel van Cralingen* na dood zijns vaders *Jan,* beleend wordt met Uiterbuurt c.a. en uit de tweede"), dat deze *Daniel* om gelijke reden een ander Egmondsch leen verkreeg, bestaande uit 28 morgen land onder IJsselstein. De acten bewijzen, dat een vruchtgebruik, dat op 't leven van *Daniel's* moeder, jonkvrouw *Beatrix* gemaakt was, van kracht zou blijven en ook, dat *Daniel* het oudste kind was').

Van dit laatste feit vinden we weldra een nieuwe bevestiging in den brief van 26 September 1513, waarbij de Egmondsche leenheer toestemming geeft aan *Daniel van Cralingen* om een lijfrente te vestigen op de bovenbedoelde 28 morgen ten behoeve van zijn jongeren broeder den Joanniter *Willem van Cralingen.* (Bijlage F). Maar daarna is meteen het einde van deze tak der familie in 't zicht.

Reeds vóór het overlijden van *Daniel van Cralingen* zien wij hoe hij zich van zijn leengoed ontdoet. Uiterbuurt werd al spoedig het bezit van Mr. *Gerrit van der Laen* (beleening d.d. 15 April 1516, zie bijlage E.), behoorende tot de aanverwanten van den vervreemder, die zelf een zonderling heerschap geweest moet zijn. De relatie wordt ons duidelijk gemaakt door van Leeuwen [10]), die bericht hoe *Daniel van Cralingen en zijn vrouw Magdalena van Dorp* (de dochter van *Cornelis* en *Elisabeth van Almonde).* reeds in 1509 gescheiden zijn „vermits sijn reukeloos leven, en dat hij haar kwalijk handelde". Uit haar eerste huwelijk met jr. *Wilem van Adrichem* had *Magdalena* een dochter genaamd *Maria van Adrichem* gezegd *van Dorp* en deze is met Mr. *van der Laen* gehuwd.

Steeds sneller ging het met *Daniel* bergafwaarts en zijn moeder jkvr. *Beatrix van Rodenburch* werd in de val medegesleept. Ten sterkste blijkt dit uit een acte [11]) van 6 Februari 15 14 stilo curiae Hollandiae (1515), waarbij compareerden jkvr. *Beatrix* voornoemd, weduwe van *Jan van Cralingen,* met haar gekozen voogd *Cornelis Willem Doensz* en haar zoon *Daniel* eenerzijds om over te dragen aan Mr. *Jan Jacobsz van Utrecht* „die heerlicheijt ende hoffstede van Rodenrijs met leenmannen, vassailage en anderen alle sijnen toebehooren ende gevolge ende met vijf ende vijftich mergen eijgen lands daer ane ende over gelegen in den ban *van* Ouderschije", onder 'bepaling, dat de kooper aan jkvr. *Beatrix* en haar zoon *Daniel* levenslang 200 Lb. Hollandsch zou betalen in vier termijnen, aanvangende op 1 Mei 1515 en ingeval *Daniel* vóór zijn moeder sterven zou deze slechts 100 Lb. 's jaars verkrijgen zou, waartegenover jr. *Daniel* bedong, zelfs al stierf zijn moeder eerder dan hij, dat hij dan toch 200 Lb. 's jaars verkrijgen zou.

En daarop trachtte *Daniel* herhaaldelijk nieuwe credieten te krijgen, waarop meerdere posten van het betrekkelijke signaat een duidelijk licht werpen (o.a. 3 Juli 1534; 28 Februari 1534). Hij verbindt voorts zijn voormelde lijfrente ter meerdere zekerheid van zijn crediteur *Jan Bartholomeusz.,* „schrijnwercker in de Haghe" wegens een schuld ad 37 kar. gulden voor „cost" te diens huize en voorgeschoten gelden „aengezien comparant geen onroerende of roerende goederen heeft"(!) en tenslotte wordt hij genoodzaakt op 6 April 1537 (1538) een gedeelte van de lijfrente zelf [12]) van de hand te doen.....

Laat zich uit het bovenstaande reeds een begin van een genealogie van de IJsselsteinsche v. *Cralingen's* opstellen, er blijven niettemin vraagpunten bestaan. In de eerste plaats staat aan de hand van het Egmondsche leenregister nog niet vast of *Willem van Cralingen Danielsz.* en *Jan van Cralingen* broeders, dan wel vader en zoon zijn geweest. De beslissing zou m.i. in eerstgenoémden zin kunnen vallen, aangezien *Willem* en Jan in het randschrift op de zerk in een adem

---

[3a]) Er dient wel op gelet te worden, dat het woord „swager" hier geenszins de huidige beteekenis behoeft te hebben. Het beteekende destijds aangehuwd familielid, dus ook aanbehuwd neef. — v. R. L.

[4]) Zie bijlage A.

[5]) Zie bijlage B.

[6]) Batavia Illustrata t.a.p. bl. 948.

[7]) Zie bijlage C.

[8]) Zie bijlage D.

[9]) Ons medelid, de heer J. P. de Man wees mij nog op Alg. R. Archief Holl. Leenkamer 123 Cap. Stichtt Woerden fol. 1 vso.; waar een acte dd. 19 December 1507 voorkomt, waarbij jkvr. *Beatrix van Rodenburch* ten behoeve van haar minderjarigen zoon *Alphert van Cralingen* 6 morgen land bij IJsselstein overdraagt, onder reserve van eigen vruchtgebruik (hulder. Pieter Hanneman).

[10]) Zie v. Leeuwen. Batavia Illustrata bl. 925, 935.

[11]) Aanwezig in het archief van het Hof van Holland, Alg. Rijks Archief te 's-Gravenhage no. 1266, 3e en 4e register van will. condemnatiën 1529-1535 ongefolieerd; deze acte achterin het register. Blijkens het Egmondsche leenregister (inv. Leenkamer Holland no. 266 litt. C.) verkocht *Daniel v. Cr.* op 9 Maart 1524 nog een Egmondsch leen, n.l. 4 morgen lants gelegen in de lande van IJselsteijn op oude lant, lant beneden Oeijteren streckende van den lagen dijck totten Oversloot toe. Verkrijger werd Adriaen Adriaensz. te IJsselstein.

[12]) Alg. R. Archief Hof v. Holland no. 1267 (ongefolieerd).

worden genoemd: op hen beiden zouden dan ook de kwartieren betrekking kunnen hebben.

I'en tweede probleem is hoe wij ons de verdere afstamming van deze (gebroeders) *Willem* en *Daniel* te denken hebben. Als vader van *Willem werd* ons reeds uitdrukkelijk genoemd een oudere *Daniel van Cralingen,* de zwager van *Arend,* heer *van Egmond.* Volgen wij nu hier de kwartieren van den grafsteen, dan zouden die erop kunnen wijzen, dat *Daniel van Cralingen* senior de zoon is geweest van N. *van Cralingen* en een vrouw, die tot wapen de leeuw met de blokjes voerde (waarvoor eigenlijk alleen eene *van Sparenwoude* in aanmerking zou kunnen komen). En verder kan hieruit blijken, gelet vooral op de omstandigheid, dat het ms.-Engelen het kwartierwapen Egmond *gebroken voorstelt,* dat de vrouw van *Daniel van Cralingen* senior een *van Egmond* was, gesproten uit een (illegitieme) verbintenis van ridder *Jan van Egmond* met een dochter, die tot wapen de hoeken voerde! [12a])

Daniel van Cralingen senior werd de reeds eerder genoemde hofstede Rodenrijs toegezegd 31 Mei 1384; zijn broers waren toen *Gillis* (reeds meerderjarig), *Dirck* en *Jan* en hunne ouders waren heer *Willem van Cralingen (Oedziers* broeder) en diens vrouw *Kerstine van Zuijdwijk* [13]). Geen acten zijn mij daarentegen bekend over de afstammelinge uit *Egmond.* Als echter een poging tot nadere identificeering in deze puzzle door gissing gewaagd mag worden, zou het aantrekkelijk zijn in de onbekende vrouwe *van Egmond',* wier moeder de hoeken voerde een dochter te zien van ridder *Jan van Egmond,* heer van Egmond en tot IJsselstein (†1369), verwekt bij een bastaarddochter uit het Beiersche huis.

Tot slot zij er op gewezen, dat de herinnering aan de hierbeschreven tak van de *van Cralingen's* behalve in den beschreven grafsteen tot op den huidigen dag nog voortleeft en wel in het wapen der heerlijkheid Nieuwveen en Uiterbuurt en van de gemeente Nieuwveen. Weliswaar zijn in die wapens de kleuren gewijzigd maar de achtpuntige ster is gehandhaafd, terwijl de drie naast elkaar gerangschikte klokjes in het schildhoofd niet anders dan de figuur van de barensteel uit het wapen der IJsselsteinsche *Cralingen's* kunnen voorstellen. Opnieuw een bewijs dus van de stelling, dat de oorsprong van menig gemeentewapen te zoeken is in het familiewapen van een plaatselijken ambachtsheer van weleer.

Hiermede aan het einde van mijn opstel gekomen moge ik mijn dank uitspreken aan den Heer J. P. de Man te 's-Gravenhage in het bijzonder en voorts aan de Heeren Dr. Ir. H. T. Habbema van Nieuwveen en Uiterbuurt te Castelletto di Brenzone (Verona), den huidigen ambachtsheer en L. W. de Bree te Nieuwveen voor de wèlwillende hulp mij in deze verleend.

Bijlage **A.** Acte Algem. Rijksarchief Holland Leenkamer Inv. 265 (B.) fol, XIIJ.

Daniel van Cralinge

Wij Arnout heer van Egmonde ende van IJselsteijn doen condt alle luijden dat wij gegeven hebben ende geven mits desen brieue verlijt hebben ende verlije Daniel van Cralinge onse swager om gunst ende dienste, die hij ons gedaen heeft ende noch oft Godt wil doen sal dat dorp ter Uterbuert mit allezijne toebehooren alsoot onse ende onsen ouderen van outs geweest heeft te houden van ons ende van onsen nacomelinge heere tot Egmont Daniel voorsz ende sijnnen nacomelinge tot eene rechte leene mit sulcke eenge voorwaerden dat dit voorschreven leen niet versterven en mach alsoo lange als eenige wettachtige boorte leeft die van Daniels lijve voorschreven gecomen is. Hier over waere onse mannen alse die heer van Slarn [14]), heer Dirck van Egmondt, heer Albert. van Egmondt, heer Jan zoon, Floris van Al(ke)made. In oirconde des brieffs besegelt mit onse zegel. Ende om die meerder vastenisse wiile soo hebben gebeden Jan van Egmont onse erffzoon dit te confirmeeren ende mit ons te besegelen ende ick Jan van Egmondt heb om mijnne heer mijns vader wille ende om gunste ende beden wille Daniels van Cralinge voorschreven geconfirmeert ende besegelt mit tmijne zegel gegeven int jaer ons heere Xiiiic ende svrijdagh nae St. Petrus dach vincula.

Dits Daniel voorschreven verlijt en bij ware als mannen Joncheer Willem die heer van Saers [14]) Gijsbrecht Hen-(dricxsz.) Anno xiiiic en X op Sinte Petrus avont ad cathedram.

Item dit is nae Daniels doodt verlijt van heer Johan heer v Egmond Willem van Cralingen Daniels zoon ende dat gedaen heeft Willem van Cralinge mit mijne heer hant jonffr. Badeloech sijne huijsvrouwe verlijfftocht ande die mindere helft van dese voorschreve goede als dat behoort na de leenrechte. Daer over waeren als mannen Jan Jacobsn. Putte, Floris Jansz ende Gerrit Pietersz.

Bijlage B. Acte als voren Inv. 264 (A.) fol. Xvso.:

Copie van Willems beleninge van Cralinge.

Wij Willem heer tot Egmont, Broeder tot Gelre en heer slants van Mechelen doen cont ende bekenne dat wij voor ons ende onse mannen van leene hiernaer beschreven verlijt ende verleent hebben verlijen ende verleenen mit desen onsse brieve onze neue Willem van Cralinge alle alsulcke goed als hij van onsse zalige voorvaderen 'heer tot Egmondt te leene te holde plegen ende ontfangen heeft van ons ende onsse nacomelinge heer tot Egmont te holden nae uuijtwijsinge zijne brieve ende hantvesten daer off beheltelijck ons ende eene(n) ijgelijcken sijns rechts ende al sonder archgelist. Hier waeren over ende aen onsse mannen van leene onsse neue Willem van Egmondt ende Dirck van Rietwijck. In oirconde der waerheijt hebben wij Willem heer tot Egmondt voorschreven onsse zegel aen desen brieff doen ende heijten hangen in den jaere ons heeren Duijsent vierhondert Een ende Vijftich des naeste Vrijdagen nae St. Pauwels dach conversione.

Bijlage C. Acte als voren Inv. 266 (C.):

Dezelve Daniel van Cralinge.

Wij Johan Grave van Egmont etc. doen cont ende bekennen mits desen onse brieven voor ons onsen erven ende nacomelinge dat wij oirconden onser mannen van leen behoudelijck ons ende eenen ijgelijck zijns rechts verlijt ende verleent hebben verlijen ende verleenen mits desen onsen brieuen Daniel van Cralinge dat dorp ende heerlijcheijt van Uuijtterbuijert met haeren toebehooren nae inhout der hantvesten die daer off zijn ende hem aenbestorven van Jan van Cralingen zijnnen vader te houden van ons ende van onse nacomelinge heere ofte vrouwen van Egmont die voorsz Daniel van Cralingen ende zijnnen erven tot eene rechte leene behoudelijck jonckvrouwe Beatrix zijne moeder haer lijfftochte als zij daer aen heeft. Alle dinck zonder archlist hier waeren bij aen ende

12a) De barensteel komt, zoover mij bekend, in Nederland nooit als teeken van bastaard ij voor, doch steeds als aanwijzing van een jonger zoon. -- v. R. L.

13) Mededeeling van kolonel de Man op grond van het Leenboek v. Hodenpijl, archief H. Raad v. Adel, 2e afd.; copie van 1523, fol. XXIIIvso.

14) Salerne.

over onse mannen van lenen Claes Corff ende Willem van Rietwijck des toirconde hebben wij, onse secreet zegel hier onder aen doen hangen opten negenden dach in Junio int jaer ons Heeren duijsent vijffhondert ende een.

Bijlage D. Acte als voren Inv. 266 (C.) :

Daniel van Cralingh.

Wij Johan grave van Egmondt heer' tot Baer etc. Stadhouder generael van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant doen condt en bekennen mit desen onse brieven voor ons, onsen erven ende nacomelingen dat wij oirconden onser mannen van leen behoudelijck ons ende eenen ijgelijck zijns rechts verlijt ende verleent hebben, verlijen ende verleene mits desen onze brieven Daniel van Cralingen acht ende twintich morgen lant zoo die met eggen ende met eijnden soo groot ende soo cleijn als die bepaelt ende gelegen zijn inden lande van IJsselsteijn ende hem aenbestorven zijn als outste zoone van Jan van Cralinge zijnnen vader in allen schijn als men die van onse voorvader heer tot Egmont te leen te houden plach te houden van ons, onsen erven ende nacomelinge heer ofte vrouwen tot Egmondt die voorsz Daniel van Cralingen ende zijnnen erven naer inhout der ouder brieven behoudelijck joncf. Beatris zijnder moeder haere lijfftochte als zij daer aan heeft alle dinck zonder arch ofte list. Hier waren bij, aen ende over onse mannen van leenen Claes Corff ende Willem van Rietwijck. Des toirconde hebben wij onse secreet zegel hier onder aen doen hangen opten negenden dach in Junio int jaer ons Heeren duijsent vijf hondert ende een.

Bijlage E. Acte als voren, inv. a.v. (losse bladzijde):

Wij Johan Grave van Egmont, heer tot Baer etc. doen cont alle luijden dat voor ons ende onse leenmannen hier nae beschreven gecomen is Daniel van Cralingen Jansz. ende hec mit zijne vrijen moetwille ons opgedragen, overgegeven ende quijtgeschouden om onse vrijen wille daer mede te doen dat geheele dorpe ende heerlijcheijt ende vrijheijt van Uuijterbuijert dat hij ende zijne voorsaten van *ons* ende onse voorsaten te leene gehouden hebben. Ende rechte voort hebben wij Johan, grave voornoempt dat voorsz dorpsheerlijchede ende vrijheede van Uuijtterbuert mit alle heure toebehooren en gevolge verlijt ende verleent, verlijen ende verleenen mits desen onse brieven Mr. Gerrit van der Laen te houden van ons en onse nacomelinge heer off vröuwen van Egmont dvoorsz. van der Laen ende zijnnen erven ende nacomelinge tot eenen rechte erffleene nae uuijtwijsen der registeren en hantvesten daer off zijnde behoudelijck ons ende eenen ijgelijcken zijns rechts Alle dinck zonder archgelist. Hier waeren bij, an ende over onse mannen van leen, etc.

Ende in oirconde van dese hebben wij onse secreet zegel onder an dezen brieve doen hangen opten XVdach in April int jaer ons Heeren duijsent vijffhqndert en sesthien.

Bijlage F. Acte als voren, inv. 264 (A) ; losse bladzijde:

Wij Johan Grave tot Egmont heer tot Baer, gouverneur generaal van Hollant, Zeelant en Vrieslant doen cont ende bekenne overmits desen, dat Daniel van Cralinge Jansz van ons te leen hout acht en twintich morgen lants geleegen in de heerlijcheijt van IJsselsteijn. Ende soo heeft die voornoemde Daniel ons gebeden, dat wij hem soude willen consenteren zijne jonger broeder Heer Willem van Cralingen [15], heer van

[15] Vgl. **Jhr.** Mr. Dr. E. A. van Beresteyn: „Geschiedenis dor Johanniter-Orde in Nederland tot 1795"; Assen 1934, hl. 52, waar blijkt, dat hij priester gewijd was 20 Dec. 1511.

Johan [sheers]. Orden tien gulden current Hollants gelt voor een pense jaerlijcx uijt die XXVIII morgen lants voorsz soude mogen maecken, wel verstaende als Heer Willem voornoempt afflijvich worde, dat dan die X gulden wederom comen sullen int leen daer die maeckinge uijt geschiet is. Soo bekenne wij Johan Graeff van Egmont voornoempt, dat wij ter begeerten van Daniel van Cralinge ende zounder onsse goeder vrunden geconsenteert ende belieft hebben, conserteeren en believe in die maeckinge van die thien gulden voorgenoempt mountten die Daniel voorgenoemt zijne voornoemde broeder Heer Willem gemaect heeft op alsulcke conditien en voorwaerden als voorsz staet te weeten dat die X gulden nae doode Heer Willem weder comen sullen daer zij gecomen sijn. Alle dinck sonder arch off list. In oirconde mannen van leen, die hier bij an ende ouer geweest zijn als Jacob van Egmont van Meresteijn, casteleijn en Balliu van Egmont en Jan van Steenbeeck onsse hoffmeester. Ende tot meerder zeeckerheijt desen brieff onderteijckent ende int gebreck van onsse zegel dezen brieff doen bezegelen mit onsse heeren signet. Gegeven op onsse slot tEgmont den ses en twintichsten September vijftien hondert dartien.

M R. J. BELONJE.

Striana IX.

Korte mededeelingen omtrent de gouw Hasbanie en de daarin gelegen graafschappen.

a. De oudste indeeling van Hasbanie.

In mdbl. 1932 kol. 67 e.v. werd aannemelijk gemaakt, dat de oudste heeren van *Breda* en van *Sfrien* afstamden van een uit het Leuvensch-Brabantsche huis gesproten graaf van *Brunengeruz*, ook wel naar zijn slot *van Brunishem* genaamd. Dit werd mij aanleiding de geschiedenis van dit ten W. van Thienen (Tirlemont) in de gouw *Hasbanie (Hespengouw)* gelegen graafschap en daardoor van de geheele gouw nader te bezien. De gewonnen inzichten, op eenige belangrijke punten afwijkend van de heerschende opvattingen, legde ik neer in eenige voor dit maandblad te aardrijkskundige en te Zuid-Nederlandsche artikelen, waarvan ik enkele resultaten echter gaarne voor algeheel verloren gaan wil behoeden.

Ik moge hier derhalve een en ander aanstippen.

In tiende-eeuwsche bronnen komt éénmaal als „pagus" en éénmaal als „comitatus" een onbekend *Huste* voor, waarvan niet meer bekend is, dan dat het het klooster „Alden Eyck" (bij Maaseik) en de „villa Engelmundishoven" (Engelmanshoven) benevens de „villa Haire" (m.i. Geer aan de Geer) aan het riviertje de „Gerbac" bevatte. Het lag dus ten N. van de Geer en ten W. van de Maas, omvatte toen dus stellig ook een deel van de Boven Maasgouw, is echter, waar vooral het graafschap Looz dwars in den weg lag, uiterst moeilijk tusschen de verschillende graafschappen in te wringen. Speciaal A. Hansay heeft zich in een belangrijk artikel betreffende het graafschap Looz (Loon) met de oplossing van dit vraagstuk bezig gehouden[1]). De conclusie waartoe ik kwam is echter eene andere dan de zijne en wel deze, dat Huste, Huz, Guz of Hoz *hetzelfde* moet zijn geweest al5 Haspengouw, waarvan de naam m.i. slechts een afgeleide of verlengde vorm was en dat deze gouw het stroomgebied van de Groote- en kleine Gette, Herck en Molenbeek daartoe gerekend, omvatte. Zij lag dus

[1]) Mélanges d'histoire offerts à Henri Pirenne, 1926.

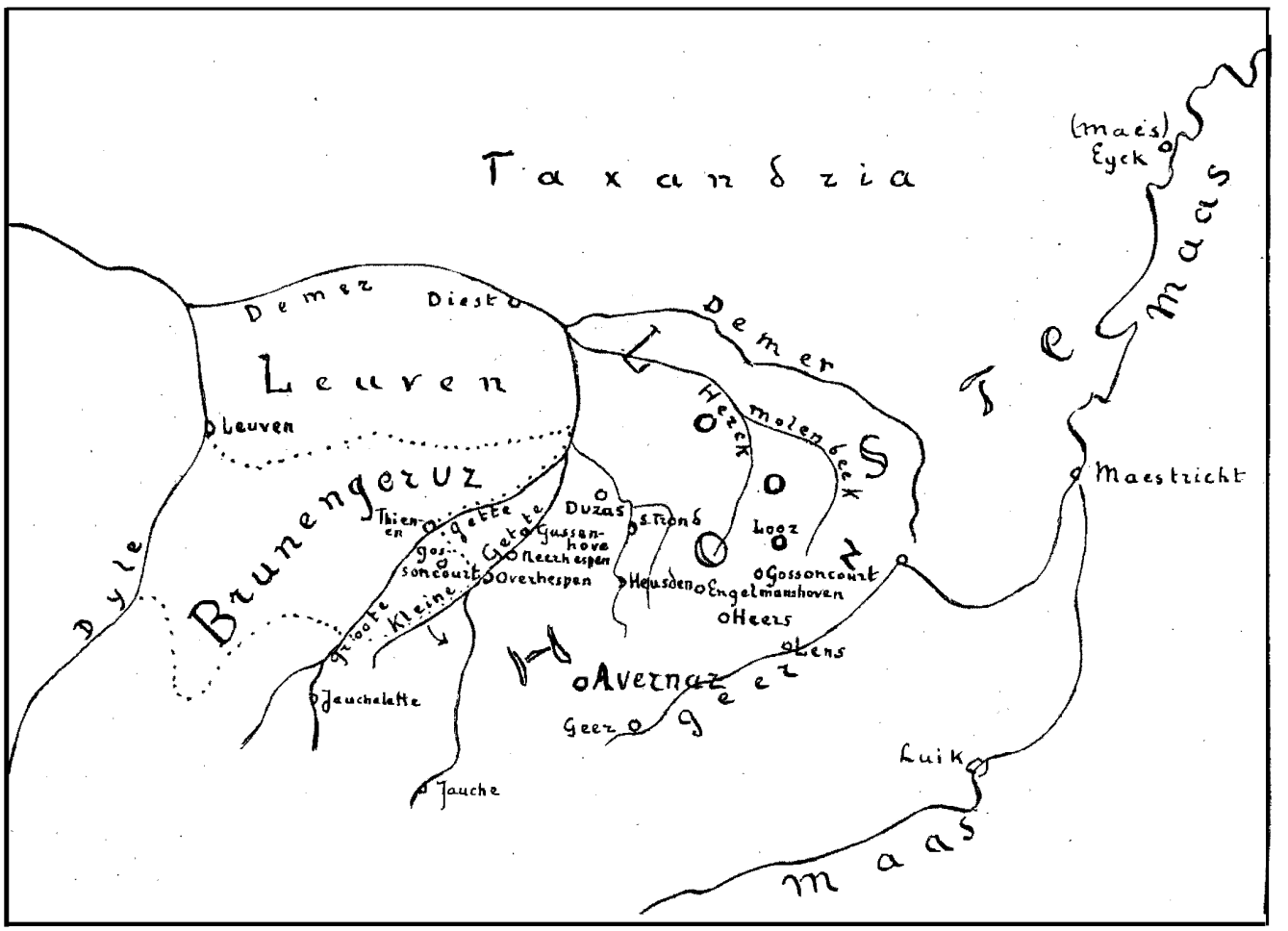

tusschen Dyle, Geer en Maas, terwijl er aanwijzingen zijn, dat het ten O. van de Gette, tusschen Gette, Geer en Demer gelegen deel als Huz in engeren zin is op te vatten. Niet het land ten Z. van de Geer zou dan, zooals men op m.i. nog al lossen grondslag aanneemt het naamgevende kernland van Hasbanie zijn.

Vele plaatsnamen en enkele riviernamen steunen bovenstaande opvatting. Ik wijs slechts op de beide vrij ver uiteen gelegen Gossoncourt's (meestal met Gozo in verband gebracht, doch waarvan het meer Westelijke misschien hetzelfde is als „Jussanavilla" uit eene oude grensbeschrijving van Brunengeruz), Gussenhove, Hussonpont, Hasselt („Hazlud"), Hosden, Gothem, misschien verschillende Geest'en waar geen geestgrond te vinden is, Jauche en Jauchelette. De latere naamsvorm zou dan bewaard zijn in Over- en Neerhespen. In hoeverre de naam van de rivier de Gette of Geete zelf met Huz zou kunnen samenhangen is iets dat ik als niet taalkundige niet kan beoordeelen.

Het aardige van de hier aangestipte opvatting is, dat de 4 oorspronkelijke in het vredesverdrag van Meerssen (870) zonder naam vermelde Hasbaansche graafschappen, waarover zooveel verschil van gevoelen is geweest [2]), zich dan als het ware van -zelve schijnen aan te dienen. Zij zouden dan mogelijk terug te vinden zijn in de graafschappen:

Avernaz (= Avern Hoz = Over Hoz)

Looz (= Lo Hoz = Laag Hoz)

Duraz (= Dur Hoz)

Brunengeruz (= Bruninger Hoz, of Hoz van Bruning of van de Bruningen), grootendeels ten W. van de Gettes [3]).

In hoeverre dit juist kan zijn, moge, waar ook latere onderverdeeling mogelijk is, aan nadere onderzoekingen worden overgelaten. onderzoekingen welke te meer noodig zijn, waar op deze wijze het land bezuiden de Geer vrijwel geheel buiten het oudste Hasbanie komt te liggen.

(Wordt ***vervolgd).*** TH. VAN RHEINECK LEYSSIUS.

Nederlandsche grafzerken in Suriname.

(Vervolg en slot van LX, 199).

Antonius Umgewand, † ***8-12-1853,*** oud ***56 j.*** en ***7*** m. (no. 741).

Johanna Marianne *Fomm,* geboren *Umgewand,* geb. ***8-2-1837.*** † ***18-7-1863.*** (no. ***742).***

Johannes *Jodocus* ***Charmes,*** geb. 21-10-1822, † 15-4-***1862.*** (no. 743).

Pierre David van de *Vijver,* Stads- heel- en vroedmeester, geb. te Paramaribo 26-7-1798, † 11-2-1836. (no. ***744).***

Mevrouw de Wed. *J. J.* ***Charmes,*** geboren ***van den*** *Bergh,* geb. 1-8-1801, † 27-8-1887. (no. 745).

---

[2]) Zie Leon Vanderkindere, Origine des Principeautés Belges, II.

[3]) Deze naamsverklaring komt mij veel plausibeler voor dan Bruningerode.

Carolina Agnese Horst, weduwe van *Johann Diederich Horst,* geb. 17-3-1820, † 10-12-1884. (no. 748).

Johann Dieterich Horst, geb. te Dielingen (Hannover) 29-8-1805, † 2-1-1878. (no. 749).

Alexis Julius Walther, geb. 13-12-1845, † 17-5-1901. (no. 750).

Carolina Helena Ledenberg, geb. 17-5-1838, † 13-3-1921. (no. 751).

Willem Hendrik van Ommeren, oudste Raad van Politie en Crimineele Justitie, mitsgaders lid van het Provisioneel Gouvernement deeser Colonie Suriname, geb. te Bakel in de Meijerij van 's-Hertogenbosch, †28-10-1803. Oud circa 49 j. (met wapen). (no. 752).

Mr. *G. de Meinertshagen,* lid van het Gerechtshof, geb. 9-3-1808, † 24-5-1862. (no. 753).

Henri Jacques Warnsveld, geb. te Paramaribo 12-1-1850, † 6-11-1855. (no. 754).

David de Meinerfzhagen, geboren te Paramaribo 7-4-1810, † op plantage Bleijendaal 5-12-1854. (no. 755).

Catharina Margarethaa Miesegaes, douairière *H. L. de Meinertzhagen,* geb. te Bremen 14-4-1780, † 8-8-1850. (no. 756).

Robert Henry de Meinertzhagen, geb. 12-2-1841, †27-12-1856. (no. 757).

Louisa Bernhardina Johanna Hertzberger, geb. 20-9-1807, † 3-4-1862. (no. 758).

Ada Agatha Hertzberger, geb. 7-11-1836, † 10-3-1884. (no. 759).

Frederica Louisa von Ahrenschildt, douairière *J. Karsseboom, † 11-8-1834.* (no. 760).

Louis Johan Hertzberger, geb. 19-10-1829, † 5-4-1902. (no 761).

William Johan Hertzberger, geb. 30-8-1838, †10-3-1883. (no. 762).

H. T. M. Beeldsnijder, echtg. van *U. H. Wilkens,* geb. 13-12-1786, † 9-11-1813. (no. 764).

Christiaan Johannes Philibertus van den Heuvel, geb. 1-2-1805, † 3-2-1833. (no. 765).

Carolina Adriana Maria van den Heuvel,' geb. 15-9-1827, † 8-7-1860. (no. 766).

Louise Henriette van Wijhe, echtg. van *H. N. B. Evertsz.* geb. 5-1-1839, †30-7-1859. (no. 767).

Jacob Bennebroek Evertsz', echtg. van *Johanna Catharina Royer,* geb. op Curaçao 30-12-1806,† 30-3-1860. (met wapen). (no. 768).

C. *E. Conradi,* echtg. van *H. N. B. Evertsz',* geb. 28-5-1841, † 21-2-1861. (no. 769).

Elisabeth Margaretha Evertsz', geboren *Prager,* geb. 10-7-1843, † 25-10-1877. (no. 770).

Herman N. Bennebroek Evertsz', geb. 14-5-1837, † 26-5-1895. (no. 771).

M. S. W. Kreps, geboren *Gerdeman,* geb. 4-7-1829, †13-81861. (no. 772).

Arnold Friederich Gerdeman, administrateur van Plantages, geb. te Lotte in het Graafschap Teckelburg 2-7-1793, †16-12-1842. (no. 773).

Hendrik Schorrenberg, gepensioneerd chirurgijn majoor .. klasse, † 14-3-1865, oud 74 j. en . m. (no. 779).

Anna Louisa Catharina Schorrenberg, echtg. van *Duncan Cameron Munro, † 28-6-1854,* oud 13 j. (no. 780).

Joost Henri Zaal, geb. 27-7-1826, † 6-3-1880. (no. 783).

Sophie Petronella Suzanna Maria de Bosson, weduwe van, *J. H. Zaal,* geb. 27-9-1832, † 18-11-1881. (no. 784).

J. H. Masman Jr., Ontvanger der In- en Uitgaande Rechten, geb. in Suriname 3-12-1788, † 27-10-1827. (no. 785).

D. de Roche, geb. 4-8-1801, † 24-9-1831. (no. 786).

J. J. de Roche, geb. 28-5-1805,† 23-5-1828. (no. 787).

Daniel Pocheteau, oud-Raad van Politie en Crimineele Justitie, geb. 24-11-1778, † 15-10-1816. (no. 788).

Johan Frederich Conrad Becker, geb. 14-1-1761,† 27-1-1627. (no. 793).

Lodewijk Thonus, † 9-2-1826. (no. 795).

Philippina Albrecht, weduwe van *Jacob Wijnbergen,* geb. te Paramaribo 16-7-1761,† 24-7-1837. (no. 795).

Piether Thiel, geb. te Hackel in Hannover 5-6-1773, †14-7-1828. (no. 797).

Johan Lorens Schaffer, geb. te Hamburg 11-3-1814, † 19-11-1841. (no. 798).

Johanna Jacoba Maria Wijnbergen, eerder weduwe van *Pieter Thiel,* laatst echtg. van *Jacob Nicolaas de Vries Gerhardt,* geb. te Paramaribo 15-5-1793,† 10-10-1839. (no. 799).

Z. *F. Croockewit, † 21-9-1851.* (no. 800).

Weduwe Nicolaas Box, geboren *A. H. Flu,* geb. 5-1-1807, † 11-7-1891. (no. 801).

Nicolaas Box, geb. te Amsterdam 5-11-1785,† 27-1-1864. (no. 802).

Hendrik Antonie Tirion, † 5-11-1859, oud 61 j. en 11 m. (no. 803).

Gesina Rietstap, laatst weduwe van wijlen *E. C. Munnikhuyzen,† 30-3-1839,* oud circa 76 j. (no. 804).

Frederik Christiaan Munnikhuyzen, † 17-11-18 14. (no. *805).*

Anna Maria Jacoba Munnikhuyzen,† 9-8-1811. (no. 808).

Anthonie Willem Munnikhuyzen, † 29-8-1817. (no. 807).

Johan Hendrik Munnikhuyzen, † in 1821. (no. 808).

Carolina Elsabefh Wesenhagen, geb. 1-8-1844, † 3-7-1891. (no. 809).

J. Schorpion, kapitein bij het Bataillon Jagers, geb. 14-5-1789, † 26-5-1846. (no. 810).

Menno Johannes Claver, geb. te Groningen 7-3-1784, † 29-6-1844. (no. 811).

Cafharina Mac Zntosh, geb. 23-12-1837, † 2-8-1883. (no. 811).

Pieter C. May, geb. 18-10-1832, † 14-8-1896. (no. 813).

Franz Joseph Binz,† 9-8-1844, oud ruim 34 j. (no. 814).

Ch. Mac Infosh, weduwe *P. C. May,* geb. 10-8-1835, † 27-7-1904. (no. 815).

Pieter May, geb. te Amsterdam 3-3-1805, † 25-6-1867. (no. 816).

Cornelis van Velzen,†16-3-1768, oud 56 j. (no. 817).

Abigael Joseph de la Parra, weduwe van *Egbert van Emden,* geb. 14-6-1811, † 17-3-1881. (no. 818).

Graecia Joseph de la Parra, geb. 26-7-1810, † 12-10-1862. (no. 819).

Cathrina Johanna Moll, echtg. van Mr. *Abraham, Julius van Emden,* geb. te 's-Gravenhage 18-9-1845, † 25-2-1877. (no. 820).

Anna Catharina van Emden, geb. 26-4-1840, † 25-5-1847. (no. 812).

Gratia Elisabeth van Emden, geb. 4-7-1835, † 6-6-1856. (no. 822).

Gillis Viervanf, echtg. van *Elisabeth Charlotfe Sanches,* geb. te Amsterdam, 4-10-1840, † 27-11-1890. (no. 823).

Helena Juliana Sanches, geb. 18-8-1831, †12-6-1869. (no. 824).

Anna Wilhelmina Pottendorf, geb. te Paramaribo, 10-5-1809, † 13-1-1848. (no. 825).

François Jacobus Roux. geb. 23-8-1839, † 6-12-1864. (no. 826).

Jacobus Hendrik Oosterbaan Greeber, geb. 18-4-1777, † 24-11-1829. (no. 827).

Sabina Johanna Chrisfina Schwennecke, weduwe van *Jacob Hendrik Oosferbaan Greeber,* eerder weduwe *Hendrik Willem Hagedoorn,* geb. te Paramaribo 12-1-1788, † 25-9-1844. (no. 828).

Georgina Badham Thornhill, weduwe *H. F. Wesenhagen,* geb. 24-10-1816, † 28-1-1877, (no. 829).

Susanna Carolina Wesenhagen, † 25-10-1823, oud 37 j. (no. 830).

Sara Elisabefh Greeber, aangehuwde d. van *Jn Wesenhagen,* geb. 15-8-1779, † 17-11-1789. (no. 831).

Jacob Everf Wesenhagen, Hoofdambtenaar, geb. 8-4-1813, † 11-2-1875. (no. 832).

Mr. *Johannes Chrisfiaan Palfhe Wesenhagen,* fungeerend President van her Gerechtshof van het Militair Gerechtshof der Nederlandsche W. I. Bezittingen, geb. 23-6-1810, † 8-7-1859. (no. 833).

Daniel Albertus Wesenhagen, geb. 10-11-1821, † 29-11-1846. (no. 834).

Josephine Everardine Wesenhagen, geb. 21-7-1836, † 27-1-1837. (no. 835).

Everf Jan Wesenhagen, Koloniaal Ontvanger en Betaalmeester van Suriname, geb. 2-5-1786, † 21-3-1839. (no. 836).

Everf Jan, z. van *Hendrik François Wesenhagen* en *Georgianna Badham Thornhill,* geb. 19-1-1842, † 14-9-1842. (no. 837).

Hendrik François Wesenhagen Procureur bij het Gerechtshof. † 8-7-1859, oud 45 j. en 5 d. (no. 838).

Carel Frederik Steffens, vice-president van het College van Commissarissen van Kleine vaceerende over Groote Zaken der Kolonie Suriname, geb. te Utrecht 2-7-1768, † 18-8-1813 (no. 839).

Wolf Benjamins, echtg. van *Esfher Monsanfo,* geb. 18-1 1-1813, † 16-6-1866. (no. 840).

Esfher Monsanfo, weduwe *Wolf Benjamins,* geb. 16-6-1816, † 8-8-1908. (no. 841).

Mej. *J.R. Kampherbeek, 74* jaar oud. (no. 842).

Mevrouw 0. *M. Kampherbeek, 80* jaar oud. (no. 843).

Jan Ploegh Moolenaar, † 3-7-1858, oud 30 j. (no. 844).

Paulina de Monfel, † 17-7-1865, oud 85 j. (no. 845).

Hermina Voefman, geb. 1-11-1798, † 18-5-1841.

Op het verlaten kerkhof in 1927 opgeruimd.

Sophia Getfruida Arns, † 24-12-1833, oud 10 j., 3 m. en 13 d. (no. 1).

Dina van Bedlo, huishoudster van S. *Alexander, † 22-9-1822,* oud 52 j., 8 m. en 22 d. (no. 2).

Alberfina Julia van Amson, geb. in Suriname 25-2-1815, † 14-9-1857. (no. 3).

Maria Jeane Louis(a) Paccoffon, † 15-4-1838, oud 57 j., 2 m. en 29 d. (no. 4).

Louis Philip van Amson, geb. 10-11-1782, † 22-2-1825. (no. 5).

Esfher Gerhardina Arons, echtg. *Franz Joseph Binz, geb. 23-11-1812, † 16-8-1841* (no. 6).

François Mazer, mr. molenmaker en timmerman, geb. te Paramaribo 11-6-1792, † 31-10-1861. (no. 7).

Johanna Smit, echtg. van C. *Cornelissen, † 31-10-1840,* oud 41 j. (no. 8).

Arnoldus Pitte. geb. te Goes, 12-4-1796. † 15-11-1833. (no. 9).

George Alexander Henry Richardson † 14-2-1848, oud 23 j., 2 m. en 33 d. (no. 10).

Diena Cafharina Bras, vriendin van *D. E. Simon Thomas, † 10-8-1821,* oud 33 j. en 10 m. (no. 11).

Annafje van U. M. Arons, † 18-7-1824, oud bijna 38 j. (no. 12).

Johanna Margarefha Treurniet, geb. te Paramaribo 28-1 1-1804, † 7-8-1843, (no. 14).

H. T. van Slooten, kapitein echtg. van *Ida Parma,* geb. te Harlingen, † 26-1-1836, oud 34 j. (no. 15).

Elisabeth Carolina Monsanfo, † 4-4-1834, oud 19 j., 9 m. en 24 d. (no. 16).

Mejuffrouw *Mustice Blanca Klopman, † 17-2-1834,* oud 52 j. (no. 17).

Pefronella Elisabeth Christina Marfens, † 12-2-1828, oud 46 j. (no. 18).

Frederik Gijsbertus Zeegelaar, geb. 13-12-1821, † 26-11-1823. (no. 19).

Wilheltnina Henrieffa Philis Andro, † 25-7-1919. (no. 20).

Florentia Anthoineffa Reinar, geb. 18-3-1818, † 18-11-1841. (no. 21).

Maria Jacoba van Eyck Dofertie van Wilhelmina van Francina van Sober, † 26-8-1806, oud 2 m. en 24 d. (no. 22).

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

Hermanus van Aldewerelt.

Ook omtrent den schilder Hermanus van Aldewerelt deelde Mr. H. F. Wijnman in zijn verschillende Amsterdamsche aanteekeningen betreffende het geslacht *van Alderwerelt,* in de Ned. Leeuw XLIX, 1931, kol. 210, een en ander mede. Daar het voorloopig wel niet mogelijk zal zijn het onderzoek naar de herkomst van de familie van den schilder uit te breiden, is het wellicht van belang de weinige beschikbare aanvullende gegevens [1]) te publiceeren.

Wurzbach zegt in Niederl. Künstler Lexikon, dat deze weinig bekende doch zeer verdienstelijke schilder ook *H. van Alde* genoemd werd. Dit zal zijn oorzaak wel vinden in het feit, dat hij zijne stukken op deze wijze signeerde, daarbij onmiddellijk gevolgd door de afbeelding van een wereldbol, omgord en gekruist. Wurzbach geeft in facsimile een duidelijk voorbeeld daarvan, gedateerd 1651. Doch niet alleen de door den schilder zelf gesigneerde schilderstukken dragen deze aardige schrijfwijze van zijn naam, ook in de gravures door M. Mouzijn naar H. van Aldewerelt gegraveerd — van M. A. de Ruyter, Jan Evertsen, Jan van Galen, Maarten Harpertsz Tromp en Witte Cornelisz de Witte — wordt zijn naam zoo aangeduid, zij het dan, dat de wereldbol in deze gevallen niet omgord is. In de — wel zeer verkleinde — afbeelding van de gravure voorstellende M. A. de Ruyter is dit in den linkeronderhoek (boven het zeegevecht) toch nog duidelijk te lezen. Dat de schilder in zijn tijd H. van Alde „genoemd" zou zijn, lijkt ons onwaarschijnlijk; deze naam zal wel in lateren tijd „uitgevonden" zijn.

Kramm veronderstelt, dat hij uit liefhebberij de kunst beoefend heeft en wellicht tot den aanzienlijken stand behoorde, daar zijn werken zoo zeldzaam voorkomen. Het komt ons echter voor, dat hij tot een minder aanzienlijken stand heeft behoord dan de ter zelfdertijd te Amsterdam wonende en even-

[1]) Door wien en wanneer de Middelburgsche aanteekeningen, die zich in het familie-archief van Alderwerelt bevinden gemaakt zijn, is ons bekend; zij komen ons echter betrouwbaar voor.

MICHIEL Adz DE RUYTER
A° 1654

Gravure naar Herman van Aldewerelt
door M. Mouzijn (Orig. kl. fol.).

(Cliché v. Stockum's Antiquariaat 's-Gravenhage)

eens uit Middelburg komende doopsgezinde van Alderwerelt's. Nimmer komen wij vertegenwoordigers van beide takken tesamen in acten tegen. Misschien is dit een gevolg van de omstandigheid, dat de eene tak tot de Doopsgezinden — zij het dan ook tot de Waterlanders — behoorde, de andere tak gereformeerd was.

De aanteekeningen t.a.p. bevatten naast de on'dertrouwacte van Hermanus, den schilder, van 30 Augustus 1662, ook dien van den vader Anthonis ,,van Middelborgh, snijder", oud 28 jaar, van 4 Mei 1624. Hij is dus ca. 1596 geboren.

Hieraan is toe te voegen de ondertrouwacte van eene dochter van Anthonis en Aeltje Hermans, genaamd *Maria*, kort vóór Hermanus gehuwd.

> (D.T.B. 685, fo. 95, Gem. Arch. Amsterdam). Den 17 Juni 1662 compareerden Cornelis Pieterse van Warmeloo v. Amst (erdam) ebbenhoutwerker, 31 jaar, geassisteerd met sijn moeder Aeltie Gerrits woont Lauriergracht en Maria van Aldewerelt van Amst(erdam), 31 jaer, geassisteerd met ouders consent, woont Heerenstraat. Versoeckende ... (get.) Coronelus van Warm.. .. Maria van Aldeweerelt. (In margine) sij oud(ers?) consent Vinc. Vinck verklaert moeders consent goet te wesen.

Uit de aanteekening in margine zou kunnen blijken, dat ,,ouders consent" moet zijn ,,moeders consent": daar Hermanus bij zijn ondertrouw is ,,geass(isteer)t met sijn moeder Aeltje Hermans", zal de vader Anthonis reeds vóór 17 Juni overleden zijn. Zij huwden voor schepenen 2 Juli 1662.

Meer dan deze twee kinderen zijn ons niet bekend. Dat *Elisabet van Aldewerelt*, die 2 Juli 1652 in de Westerkerk te A. begraven wordt eveneens een dochter van Anthonis zou zijn (zie N.L. 1931 t.a.p.), valt te betwijfelen. Zij woonde in de Hartestraat, waar o.a. Salomon van Alderwerelt, zoon van Jan en van Elisabeth Block, woonde en niet in de Heerenstraat, terwijl ook de voornaam Elisabeth meer wijst op eene dochter van Salomon.

Hermanus van Aldewerelt overleed op 40-jarigen leeftijd en werd 17 Juli 1669 te A. in de Nieuwe kerk begraven.

Anthonis vinden wij vermoedelijk terug in het doopregister van de Herv. kerk te Middelburg:

> 1596. 8 December. Anthoni fs. Anthoni (van) Aldeweerelt: getuigen Willem Jans, Jacob Meyer, Catharina Jacobs.

Het doopjaar is aanvaardbaar in verband met den ouderdom — 28 jaar --- van Anthonis bij diens ondertrouw in 1624.

Een aanteekening uit het trouwregister der Herv. kerk te M. verschaft ons vermoedelijk het huwelijk van den vader *Anfhoni:*

> 1595. 1 December getrout te Middelburg Anthoni van Aldeweerelt, j.m. van Antwerpen en Sara Beekemans j.d. van Londen, getuyghen Pieter Janssen van Berghem en Hans van Aldeweerelt getuighen dat die moeder van bruydegom tevreden is. Abraham Beekeman broeder van de bruyt en Cathelyne uxor Guilliam Jacobse en Willemijntje huysvr. van Willem Janssen moeyens zijn alle met houwelijck tevreden.

Behalve *Anthoni fs. Anfhoni* zijn waarschijnlijk nog drie dochters van Anthoni in M. hervormd gedoopt:

> 1601. 4 November. Gedoopt 't kindt van Anthoni van Aldeweerelt is genaemt Beatrix.
>
> 1605. 22 Juni. Anthonis van Alderweerelt presenteert Willemijnken en Sara kinders.

Van twee dochters, *Beafrix* en *Willemijnken* vermeldt genoemd trouwregister de huwelijken:

> 1628. 27 Februari Getrout Heyndrick Beeckman j.m. van Essen en Beatrix van Aldeweerelt j d. van Middelburg. Test. des bruydegoms moeder woonen verre boven Weseli, Hans Coene(?) des bruyts ooc consenteere.
>
> 1630. 28 Juli. Getrout Abraham Vermeulen j.m. van Middelburg: Willemijntken (van) Aldeweerelt j.d. oock van Middelb. Testes, Tanneke Wede. Hans Vermeulen moeder en Hans Vermeulen broeder consenteeren beyde in het houwelick Hans Coene(?) en uxor ook de moeye van Bruid consenteeren in het houwelijk.

Laatstgenoemd echtpaar laat in 1625 te M. een kind doopen:

> 1632. 25 Augustus. Hans fs. Abraham Vermeulen; Willemijntje (van) Aldeweerelt.

Van de dochter *Sara* is verder niets bekend. Op haar en haar vader Anthoni kan evenwel niet betrekking hebben de grafzerk in de Jacobskerk te Vlissingen (B. v. T. Pr. — Zeeland, blz. 312): „Hier lycht begraven Antony van Aldeweerelt out sijnde omtrent 30 jaer storf den 28 Meert 1628 ende sijn dochter Sara van Aldewerelt out 8 maenden storf den 30 Jûly 1629" ..tenzij de Middelburgsche Anthoni gedoopt in 1596 niet identiek is met den Amsterdamschen van 1624.

Bij zijn ondertrouw in 1624 is Anthonis ,,geass(isteer) t met sijn broeder Cornelis van Aldewerelt". De doop van deze *Cornelis* ontbreekt helaas aan de Middelburgsche doopaanteekeningen, doch kan gemakkelijk liggen tusschen 1596 en 1601. Het ontbreken behoeft echter niet in te houden, dat deze broeder Cornelis niet identiek is met *Cornelis, van Aldewerelt*

van Middelb(urg), drooghscheerder, die 10 November 1618 te Amsterdam ondertrouwt met *Trijntgen Lambertsdr.* van Bloxsiel [2]) (D.T.B. 668 fo. 103 Gem. Arch. Amst , zie N.L. 1931 t.a.p.).

Of in deze gereformeerde familiekring tevens thuisbehoort *Isaack van Aldewerelt,* die 5 Juni 1627 ondertrouwt met *Lysbeth Quackelbeen* van Middelburq, valt zoo niet te zeggen. (D.T.B. *432* (kerk) fo. 112, Gem. Arch. Amsterdam). Den 5 Juny 1627 c.a.v. Ysaack van Aldewerelt van Middelborgh, caffawercker, out 24 jaer, geen ouders hebbende, geass(isteer) t met zijn broeder Anthonis van Aldewerelt, woonende in de Hameetersseegh & Lijsbeth Quackelbeen van Middelborgh wede. van Zacharias Luijcasz, verclaerde ont (= omtrent) 3 jaer wed(uw) e geweest te hebben woont in de Cortetuijnstraet. enz. (get.) Isaac v. Aldewerelt Elisabet Quakelbeen.

Er is tusschen de genoemden overeenkomst van plaats van herkomst (geboorteplaats), overeenkomst in beroep en vermoedelijk ook overeenkomst van kerkelijke gezindte. Grooten welstand hebben zij waarschijnlijk te Amsterdam niet bereikt, evenmin geven de beschikbare gegevens aanleiding hen tot den aanzienlijken stand te rekenen.

Aan de Middelburgsche gereformeerde van Alderwerelt's kunnen wij nog toevoegen:

— *Hans van Aldeweerelt,* van Antwerpen, cleermaker, die 8 November 1594 poorter van Middelburg wordt (Rek. stad Middelb., Poorterenkomste); en

— *Daneel fa (fs?) Hans van Aldewerelt,* die 9 Augustus 1598 te M. een kind laat doopen; getuigen Danneel van Hasevelt en Tanneken Corselis (Cornelis?)'.

Indien wij veronderstellen dat *Anthony,* de grootvader van Hermanus, *Hans* en *Danneel fs. Anthony* drie broeders zijn, dan zou de gemeenschappelijke vader wederom een *Anthony* zijn, die dan ± 1550 te Antwerpen geleefd moet hebben. Dit kan een uitgangspunt zijn voor een onderzoek in Antwerpen. Voor de veronderstelling van een bepaalde graad van bloedverwantschap met de van Aldewerelt's uit Meenen, waarvan er later — ± 1600 — op het Nieuwlant te Gent woonden, zijn de beschikbare gegevens te gering. De vader van *Cornelis van Aldewerelt Antoniszone* van Meenen komt hiervoor al niet in aanmerking; hij woont en sterft te Gent en zijn kinderen zijn. *Pieter, Jooris, Elisabeth* en *Cornelis,* van wie weinig, doch voldoende, om deze tak vast te leggen, bekend is.

Wij 'besluiten deze beschouwing nog met eenige aanteekeningen uit het trouwregister en het doopregister van de Herv. kerk te M.:

1617. 5 Mei gehuwd Silvester van Steenwijnckel Wr. van Middelburq en Mayken Aldeweerelt j.d. van Middelburg getuyghen Marcus van Steenwijnckel vader en Josyntghen moeder van bruydegom getuyghe dat deselve wedr. is Mayken de huysvr. van Hans Aldeweerelt wesende moeder van bruyt tegenwoordigh verwillicht ende betuyght dat haren man mede hiermet tevreden sij.

1626. 31 Januari. Bij de Waelen uit te roepen attestatie gebracht in data 17 febr. en getrout op den 18 dito Christoffel Dasseny Wr. van Ceulen en Maiken Aldeweerelt. wede. van Middelburg, wede van Silvester van Steenwijnckel. Testes: Cornelis Smitt aan de Vliss. poorte getuicht dat de bruidegm. Wr. is.

1620. 15 Maiers. Mayecken fa. Silvester van Steenwynckel en Maycken Aldeweerelt Testes Joos Moes, Lievinius Aldeweerelt, Mayecken Aldeweerelt grootmoeder.

1632. 19 Sept. Getrouwt Jan Christoffelsen j.m. van Veere en Magdeleyntje van Aldewerelt j.d. van Middelburg. Testes Jooris Liddel en Magdaleentje Davids vader en moeder consenteeren in 't houwelijck van bruydegom en Maeyken Aldewerelt moeder consenteert in huwelijk van de bruyt.

Vermoedelijk zijn dit twee dochters van Hans van Aldeweerelt, die in 1594 poorter van Middelburg wordt.

DE ROO VAN ALDERWERELT.

[2]) Volgens een familieaanteekening is zij een dochter van Lambers Hendrikszoon, alias Mooijen Lamberts en Jannetje Alberts. De moedersnaam stemt overeen met die in de ondertrouwacte. Zou Hermanus tengevolge van deze familierelatie gekomen zijn tot het maken van de portretten van de vijf reeds genoemde zeehelden?

Een nieuwe uitgave van Rietstap's Handboek der Wapenkunde.

Wegens gebrek aan plaatsruimte geven wij tijdelijk geen boekbesprekingen. Wij willen echter eene uitzondering maken voor de nieuwe uitgave van Rietstap's Handboek der Wapenkunde, het meest Nederlandsche heraldische handboek, waarvan door de fa. Bril1 te Leiden een derde druk is uitgegeven, bewerkt door C. Pama. Deze derde druk is geen onveranderde druk, daarvoor waren verschillende gedeelten van dit bijna 100 jaar oude boek te verouderd. De heer Pama heeft dan ook het eerste' gedeelte, d.w.z. de eerste 64 blz. geheel opnieuw moeten schrijven, een taak waarvan hij zich o.i. op uitnemende wiize heeft gekweten. Hij heeft daarbij terecht zijn eigen persoonlijk inzicht op den achtergrond gehouden en zich er veelal toe bepaald uit de diverse opinies de beste te kiezen en deze tegenover elkaar te stellen. Daardoor geeft de nieuwe uitgave, naast den slechts in beperkte mate gewijzigden herdruk van den grondslag der Nederlandsche heraldische terminologie, tevens op onpartijdige wijze den huidigen stand. der heraldische wetenschap, natuurlijk in het kort, uitstekend weer. Het zal menigeen verheugen, dat dit geheel uitverkochte belangrijke werk, dat er in zijn verjongden en goed geïllustreerden vorm uitstekend uitziet, weder te verkrijgen is.

VAN RHEINECK LEYSSIUS.

KORTE3 MEDEDEELINGEN.

Budde.

De genealogie Budde in Nederland's Patriciaat 1943 kan als volqt verbeterd en aangevuld worden:

Ad 1:

Amelia Wijnolts is gedoopt Deventer 7 Jan. 1655, † kort voor 9 Oct. 1721. Zij is dochter van Wijnolt Hermansz. en van diens eerste vrouw Aeltje Jacobs met wie hij 4 Mei 1652 te Deventer gehuwd was: hij huwt 2e Deventer 22 Aug. 1665 Aleida Hilverdincks j.d. van Bentheim.

Ad II.

Roselina Westenberg is begraven Deventer Lebuinuskerk 6 Mrt. 1760.

Ad 11, 2.

Het huwelijk van Ds. Bernardus Winand Budde vond plaats op 5 Mei. Uit zijn huwelijk zijn geboren:

1 e. Roselina Anna, ged. Almelo 2 Mrt. 1749.
2e. Roelandina Elisabet Catharina, ged. Almelo, 18 Nov. 1750.
3e. Hendrika Amelia, ged. Almelo 14 Nov. 1753.
4e. Roeland Albert, ged. Almelo 22 Nov. 1758.

Volgens de Boekzaal zijn deze kinderen op jeugdigen leeftijd overleden.

Ad 11, 6.

Philippus Budde is begraven Bergkerk Deventer 2 Juli 1744 Of cn waar hij predikant is geweest is mij onbekend.

Ad 111, a.

Hendrik Budde is begraven Deventer Lebuinuskerk 19 Sept 1772. Behalve lakenkoopman was hij van 1738 tot 1772 lid van de gezworen gemeente voor de Overstraat. Zijn echtgenoote Hester Geertrui Jacobson is begraven Lebuinuskerk 7 Nov. 1780.

Ad III, a 1.

Roselina Budde ondertr. 2e Deventer 14 Mei 1772 met aanteekening, dat het huwelijk 7 Juni te Diepenveen plaats vond.

Ad III, a 2.

Elisabeth Budde, begraven Berqkerk Deventer 30 Dec. 1745.

Ad 111, a 4.

Gerrit Jan Budde, begraven Bergkerk Deventer 2 Mei 1770.

Ad IV, a.

Henricus Budde, huwt le Neuenhaus 13 Mrt. 1773: 2e Deventer 29 Januari 1795 (ondertr. 8 Jan.) aan huis, omdat de kerk niet qebruikt kon worden.

Ad IV, a 9.

Volgens familieaanteekeningen geen zoon, maar een dochter.

Ad IV, a 10.

Begraven Berqkerk Deventer 20 Sept. 1796.

Uit het huwelijk van Henricus Budde en Anthonetta Bernardina Jacobson ook nog een zoon, geb. 31 Juli 1797, begr. Deventer Bergkerk 16 Sept. 1797.

Ad VII, b.

Emma Anna Barbara Meister, † Deventer 8 Januari 1941

Ad VII, b 1.

Kera Stone moet zijn Vera Stone.

Ad VII, b 2.

Mr. Carel Ernest van Marle was ook wethouder van Deventer en lid van gedeputeerde Staten van Overijssel.

Ad VIII, a 1.

Henric Cost Budde moet zijn Mr. Henric. Hij is hoofdcommies ter gemeentesecretarie van 's-Gravenhage.

Ad V, b.

Gerhard Joan Budde, huwt Deventer 2 Nov. 1800 in de Bergkerk. Maria Wicherlink moet zijn Maria Joanna Geertruid.

Ad V, c 3.

Henric Budde, † huize de Bruggenborch onder Twello.

Ad V, c. 8.

Marius Jan Hulswit is † te 's-Gravenhage.

Ad III, b 5.

Geertruii Budde huwt Buiksloot 30 Mrt. 1796.

Ad III, b 8.

Johannes Lambertus Budde. was notaris te Amsterdam '1791-1815.

Ad IV, b 1.

Wilhelmina Budde, begraven Edam 7 Juni 1782.

Volledigheidshalve geef ik hier nog een al spoedig uitgestorven tak, die in het Patriciaat niet werd opgenomen:

Gerardus Budde (broeder van Henricus onder 1), begr. Haarlem Nieuwe kerk 1 Mei 1713, apotheker te Haarlem, huwt Deventer 26 Dec. 1691 (ondertr. 5 Dec.) Hermina Wijnolts, ged. Deventer 12 Mei 1664, dr. van Wijnolt Hermansz en van Aeltje Jacobs.

Uit zijn huwelijk:

le. Alida, ged. Haarlem 21 Oct. 1692, begr. aldaar Groote kerk 22 Aug. 1698.
2e. Gerrit, ged. Haarlem 19 April 1695, begr. aldaar Nieuwe kerk 2 Juli 1731. In 1728 apotheker te Haarlem.
3e. Juriana, ged. Haarlem 27 Nov. 1697.
4e. Alida, ged. Haarlem 10 Maart 1700, begr. aldaar Nieuwe kerk 31 Jan. 1724.
5e. Jurriaan Hendrik, ged. Haarlem 7 April 1702; hij woont 7 Febr. 1735 te Haarlem, doch te Haarlem verder niets over hem gevonden.

Ge. Johanna, ged. Haarlem 7 Sept. 1704.

Te Haarlem zijn in de Nieuwe kerk 2 kinderen van Gerardus Budde begraven en wel op 24 Aug. 1706 en op 17 Juli 1709. Dit zullen wel Juriana en Johanna geweest zijn.

MR. H. KRONENBERG.

De oudere generaties van het geslacht van Deinse.

(Ned. Patriciaat 1943: blz. 70).

Bij het samenstellen der genealogie van het geslacht *van Deinse* was het mij opgevallen, dat er tusschen Bernhard van Deinse (III) en Ds, Gideon van Deinse (IV) een tijdsruimte ligt van 78 jaar, die gereede aanleiding kan geven om aan de juistheid der oudere gegevens te twijfelen.

Toch meende ik niet zonder meer de generaties I-III te moeten laten vervallen, aangezien zij van familieaanteekeningen werden overgenomen, die steeds nauwkeurig bleken te zijn zoo dikwijls controle mogelijk was. Hierbij komt, dat uit het echtpaar van Deinse-Rekenaerts 9 Juni 1577 te Middelburg nog een kind gedoopt werd, waarvan de inschrijving luidt:

Debora-Bernard van Deinse en Maria Rekenaers, get. Dr. Adriaen de Vos, Tanneken Thuys.

Tusschen den doop van dit kind en de geboorte van Gideon liggen slechts vier jaren, zoodat het toch aannemelijk wordt, dat er uit dit echtpaar ook nog in 1581 een kind geboren werd. Bovendien vinden we onder de kinderen van Ds. Gideon van Deinse een Bernaert en Maria vermeld, die naar hun grootouders kunnen zijn genoemd.

Ofschoon ik ten volle overtuigd ben, dat een onderzoek naar de oudere generaties dringend noodzakelijk is, vond ik geen vrijmoedigheid om de generatieën, die in Ned. Patr. 1943 van I-III worden vermeld, te laten vervallen. Na den oorlog zal echter de afstamming nader worden onderzocht.

W. A. VAN RIJN.

Van Sternbach.

Van dit geslacht, dat den titel van baron voerde, doch dat niet in den Nederlandschen adel is opgenomen, komen enkele gegevens voor in De Maasgouw van 1924, blz. 14. Voor iemand, die een genealogie hiervan zou willen bewerken, kan het onderstaande van belang zijn. Toevallig vond ik in de huwelijksakten van Hellendoorn het op 13 April 1825 gesloten huwelijk van *Joannes Josephus Fridericus baron van Sternbach,* geb. te Vaals, ged. aldaar (waarsch. R.K. wat echter niet in het overgelegde afschrift vermeld staat, doch de Latijnsche tekst doet dit vermoeden) 19 Juli 1779, zoon van

wijlen Georg *Lodewijk Friderich baron van Sternbach* en van wijlen *Joanna Louissa Alexandrina de la Chaisse,* brander te Hellendoorn, met *Petronella Dubbeldemuts van Dijck,* geb. 's-Gravenhage, ged. aldaar Herv. in de Groote kerk 30 Oct. 1776, dochter van *Pieter* en *Antonia Sardijn.*

Uit de bijlagen blijkt voorts, dat zijn vader als *Fredric von Sternbach* te 's-Gravenhage overleed op 13 November 1814 en zijn moeder op 13 Februari 1786 in de parochie Glain (mairie d'Ans et Glain, Provincie, Luik).

Uit deze gegevens, te zamen met die uit Maasgouw 1924, kan men afleiden, dat *Georg Lodewijk Frederik baron von Sternbach* in eerste huwelijk gehuwd is geweest met *J. L. A. de la Chaisse,* die in 1786 overleed en daarna hertrouwd is met *Carolina Sardyn.* Uit dit tweede huwelijk liet hij in de jaren 1788 tot en met 1795 zeven kinderen doopen. Zijn zoon *Joannes Josephus Fridericus,* die uit hét eerste huwelijk stamde en in 1779 werd gedoopt, is blijkbaar bij den doop van twee halfbroertjes, in 1793 en 1794, als doopborg opgetreden.

De overlijdensacte van *Fredrik von Sternbach,* overleden 's-Gravenhage 13 November 1814, geeft nog de volgende bijzonderheden: Fredrik overleed in wijk K 299, was gepensionneerd Kolonel, woonde te Waals (sic) bij Aken, was oud 68 jaar, geboren te Aureloi, getrouwd met *Cornelia Sardin* (sic!) en was zoon van *Fredrik von Sternbach* en van *Gerardine Colarda.* De aangevers waren een kleermaker en een winkelier.

MR. H. L. HOMMES.

AANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK.

Banning, F. J. H. Het geslacht Weyn; genealogie en aanteekeningen benevens v [an] aanverwante geslachten. Groenlo 1937. *(Geschenk van den Schrijver).*

[Heyst, J. G. van]. De goederen, cijnzen en tienden der Commanderij van Pitsemburg binnen en buiten Mechelen, naar Hugo van Tsgravenzande (1420). [Z. pl. 1941]. Overdr. uit „Handelingen van den Kon. kring voor oudheidkunde, letteren on kunst van Mechelen", XLVI. *(Geschenk van den Schrijver).*

Prakke, H. J. Alexander Voogt. Een gefingeerde „Meppelter" uitgever uit de patriottentijd. [Z. pl. 19423. Overdr. uit „Nieuwe Drentsche volksalm.", 1942. *(Geschenk van den Schrijver).*

Ringeling, J. H. A. De Marker familie Ringeling. [Amsterdam 1942]. gestenc. *(Geschenk van den Schrijver).*

Galbreath, D. L. Manuol du blason. Préface de P. Grellet. Lausanne 1942. *(Geschenk van den Schrijver).*

Berends, P. Het oud-archief dor gemeente Harderwijk. Harderwijk 1935. 2 dln. dl. I. Inhoud, inl., inventaris. dl. 11. Regestenlijst en index. *(Geschenk van het Gemeentebestuur van Harderwijk).*

Groshe icle, G. Bijdrage tot Cc geschiedenis der Anabaptisten in Amsterdam. Hilversum 1938. Proefschrift Amsterdam. *(Geschenk van de Schrijfster).*

Poel, J. van der, Zegels en merken in dienst van de belastingheffing. ['s-Hertogenbosch 1940] *(Geschenk van den Schrijver).*

Mühlenzon, H. von zur. Entstehung und Sippengefüge der britischen Oligarchie. [Berlin] 1941. Veröffentl. des Deutschen Inst. f. aussenpolitische Forschung, XIII. *(Geschenk van „Deutsches Inst. f. aussenpolitische Forschung").*

Stols, A. A. M. Bijdragen tot de genealogie der familie Kroesen afstammende van Willem Kroesen (geb. Millingen ± 1724, overl. Rotterdam 21 Mei 1800). Waaraan toegevoegd gegevens betreffende de familie afstammende van Huibert Kroesen enz. 's-Gravenhage 1942. 1e proef. *(Geschenk van den Schrijver).*

Vente, M. A. Bouwstoffen tut de geschiedenis van het Nederlandsche orgel in de 16e eeuw. Amsterdam 1942. Proefschrift Utrecht. *(Geschenk van de Bibliotheek der Rijksuniversiteit te Utrecht).*

Wijnaendts van Resandt, W. Oorkonden en acten betreffende het geslacht van Heerde-van Heerdt van 1176 tot 1700; met 5 stamtafels tot 1805. [Z. pl. 1942]. gestene. *(Geschenk van A. C. Baron van Heerdt).*

[Brakke, J. H.]. Genealogie Brakke. [Rotterdam 1942]. Machineschrift. *(Geschenk van den Samensteller).*

Crampe, Th. Die flandrische Familie Crampe. Ergänzungsheft zu Teil I-III. Naumburg (Saale) 1942. *(Geschenk van Generalarzt Dr. Crampe).*

Ooststroom, S. J. van. Het herbarium van David de Gorter. [Z. pl. 1941]. Ned. botanische vereeniging. Overdr. uit „Ned. kruidk. arch.", LI. *(Geschenk van den Schrijver).*

Kronenberg, H. Genealogie Budde-Cost Budde. [Diepenveen] 1942. gestenc. *(Geschenk van den Schrijver).*

Bijlert, W. A. van. Enkele genealogische bijzonderheden betreffende een in de zeventiende eeuw te Amsterdam en Dordrecht woonachtige familie van Bijlaer (later van Bijler en van Bijlert). Rhenen [1942]. *(Geschenk van den Schrijver).*

Bockenoogen, G. J. De afstamming van het geslacht Duyvis, meer in het bizonder van de Zaansche tak. Beknopt overzicht der stamreeks van de 14de tot de 20ste eeuw. [Z. pl. z.j.]. gestenc. *(Geschenk van den Heer 1'. Duyvis E.* Go.).

Massenbach, H. von. Ahnentafel der Brüder Wilhelm und Alexander von Humboldt. Leipzig 1942. Ahnentafeln berühmter Deutscher, V. F., 11. (Aankoop).

Voet Jr., E., II. E. van Gelder. Merken van Haagsrhc goud- en zilversmeden. Voorafgegaan door Haagsche goud- en zilversmeden uit de XVIe, XVIIe en XVIIIe eeuw. 's-Gravenhage 1942. *(Aankoop).*

Gosses, I. H. De organisatie van het bestuur en rechtspraak in de landschap Drente (tot den tijd der Republiek). Groningen enz. 1941. *(Aankoop).*

Gouda Quint, S. Grondslagen voor de bibliographie van Gelderland. Arnhem 3942. Werken Ver. „Gelre", no. 22. 2e vervolgdl. 1926-1940. (Aankoop).

Rietstap, J. B. Handboek der wapenkunde. Leiden 1943. 3e omgew. en herz. dr. door C. Pama. *(Aankoop).*

VRAGEN. EN ANTWOORDEN.

Van den **Abeele.** (LX, 158). Volgens eene aanteekening uit het Reg. van Oudenmunster te Utrcrht, welke ik niet kan verifieeron, zou Gerrit van Tielemansz, schout van Dordrecht, 2e rchtgenoot van Meyne van Herlaer, reeds in 1442 dood zijn geweest en zou zij ten 3e gehuwd zijn mot Cornelis van Nieuwenwerve bij wien zij een zoon had. Waar behoorde deze thuis? — VAN RHEINECK LEYSSIUS, Voorburg.

Burgh, ter. (LVII, 95). Ondertr. Arnhem 24 Ort. 1646 *Bartelt ter Burgh,* jongm., Cornet van de comp. van Z. Exc.ie. Graaf Willem, cn *Tijske Cocken,* jonge tloghter van *Willem Kocken.* Met att. tot Oosterbeek 21 Nor. 1646 (getrouwd). Van hunne vele te Arnhem gedoopte kinderen werd clc dochter *Wilhelmina* 3 April 1653 gedoopt. — v. R. te V.

Claer. (LIX, 388; LX, 119). In de vorige opgave zijn eenige zetfouten geslopen. De naam Van der Leden is foutief; de bewuste regel: Jan Gerritsz. van der Leden ..... etc. komt te vervallen. Voor Jan Dircksz. Claes leze mrn: Jan Direksz. Clner. Voorts zijn Aechje Direksd. Claer en Maerten Willemsz. van der Pol niet te Amsterdam, maar te Rotterdam op 3 Februari 1 664 ondertrouwd.

Dirck Jansz. Claer, alias Boertgen, woonde bij overlijden (aangegeven in de week van 15-22 Sov 1643) op de Nieuwehaven zuidzijde tegenover de Packenbrug. Hij bl ijk; eigenaar geweest te zijn van het huis met protocolnr. 3929, dat hij bij gift van 4 Juni 1614 had verworven. Zijn beroep is eagenaer. Zijn. weduwe on boedelhoudster Jacopge Lenertsd. verkocht dit huis op 3 Mei 1646. — J. P. VAN DER WEELE, Rotterdam.

van Crayesteyn. In de bekende „kleine boekjes Booth, berustend in het R.A. te Utrecht, stelt hij bij het geslacht *van Drongelen: „J. Herberen van Drongelen. Willem van Brederode* geeft *Herberen van Drongelen,* sy nen neve, tc lccne dat huys te Sliedrecht opt Vroonlandt, met eene hoeve lants, daer 't huys op staet Ao. 1281. Reg. Montf. 30". Dit was de ambachtsheerlijkheid *Crayesteyn* op den Z. Merwedeoever met het aan den dijk gelegen kasteel, slot of huys. (Ir. J. C. Ramaer, Holland bez. Lek en Nieuwe Maas in de Middeleeuwen, 55/8 en 80). Een en ander vormde inderdaad een Brederodensch leen.

Noch op het Alg. R.A. noch op dat te Utrecht is bekend, waarop de vermelde verwijzing slaat of waar die acte te vinden is. De praestatiën' van *Booth (1605* tot '78) staan er borg voor, dat zij althans bestaan heeft. Wie kan mij in dezen den weg wijzen? — W. E. VAN DAM VAN ISSELT.

Koning-van Meyerik. In dl. IV van het werk „Nederlandsche familiewapens" treffen wij naast een beschrijving van het wapen *(Wittop) Koning,* blz. 67, overeenkomende mot die in N.P. 1949, blz. 126, een beschrijving aan van een wapen *van Meyerik,* blz. 121. De beschrijving van het wapen *(Wittop) Koning* is als volgt: gevierendeeld: 1. in zilver 'een zwart krukkenkruis; 11. in rood een gouden passer vergezeld van drie klaverbladeren van hetzelfde; III. in rood een aanziende gouden ossekop; IV. in zilver drie zwarte merletten. Helmtecken: een gouden brandemmer. Dekkleeden: zilver-rood. De kleuren zijn zooals gemeld aangenomen bij de samenstelling 'van hrt stamboek der familie van Gelder. Het wapen *van Meyerik* wijkt slechts hierin af, dat: 1. het krukkenkruis vervangen is

door een ankerkruis, 2. de brandemmer als helmteeken vervangen is door een vuurmand, 3. de passer vervangen is door een keper en 4. de merletten voorzien zijn van snavel en pooten. Voorts is er een verschil in kleuren, maar dit is, zooals Kits Nieuwenkamp zelf reeds opmerkt, van recenten datum, d.w.z. door hem bedacht ter gelegenheid van de levering van een rouwbord van *Maria van Meyerik* aan den Heer P. van Vledder te Borne.

De orcreenkomst tusschen beide wapens is zoo groot, dat ik moet aannemen, dat het wapen *van Meyerik een* oudere versie is van het wapen *(Wittop) Koning* en dat dus de 19e oeuwsche cachets, in de familie Wittop Koning aanwezig, onnauwkeurige copieën zijn van het 18e eeuwsche cachet in het bezit van Mevrouw Belgraver-van Vledder te Zeist. Dat genoemde dame in het bezit is van een cachet met het wapen Koning is volkomen verklaarbaar, wanneer wij weten, dat haar grootmoeder *Mechteld* Koning was en de familie *van Vledder* via de familie *Fooyman* nogmaals aan het geslacht *Koning* is geparenteerd. Slechts wanneer wij aannemen, dat wij hier te doen hebben met het wapen *Koning* is alles te verklaren, terwijl de aanwezigheid van diverse cachets van het wapen *van Meyerik* in de familie Wittop Koning niet te verklaren zou zijn. Wie is er nu in staat bovenstaande veronderstellingen met bewijzen te staven, hetzij met een zegel van een lid van het geslacht *Koning*, hetzij door een verklaring der vier kwartieren. Aangehuwd zijn o.a. de geslachten *Tilmans, Ponsteen en Oosterbaan*. (Zie *overigens* N.P.). — Dr. D. A WITTOP KONING, Amsterdam.

Koek. Personalia (geboorte, overlijden. ouders, huwelijk, ambten enz.) gevraagd van Mr. Jan Theodorus Koek, in het midden der 18e eeuw o.a. burgemeester van Haarlem. — 'J. A. BIERENS DE HAAN.

Kroesen. Wie onzer leden weet, waar zich een genealogie (in handschrift) dezer familie bevindt? Zij werd ± 1850 samengesteld door den heer **Hingman**, ambtenaar bij het, Haagsche Gemeentc-archief en was tot 1896 in het bezit der familie.

Van dit geslacht *is* mij bekend, dat het zich in den persoon van *Willem Kroesen (Croesen)* in 1752 te Rotterdam vestigde en dat in hét eerste kwart der 19e eeuw een tak te 's-Gravenhage kwam, waarvan thans nog vele leden leven.

Willem Kroesen werd ± 1724 tc Millingen (Z.O. van Kleef) geboren; volgens overlevering zou dc familie uit Vianen stammen en tot het brouwersgilde hebben behoord.

Ondergeteekende zal gaarne in contact komen met genealogen, die gegevens omtrent families *Kroese(n)* of *Croese(n)* bezitten, teneinde te trachten samenhang te onderzoeken. Vooral in het Oosten des lands komen deze namen in vele varianten voor. — A. A. M. STOLS, 's-Gravenhage.

De **Langhe-van Alderwerelt.** *Adriaen* **de** *Langhe* (mij verder niet bekend) tr. *Anne van Alderwerelt*, vermoedelijk geb. Middelburg, zuster van Marie *v. A.*, dr. van Joris en van Maatje de Haze, geb. Middelburg, overl. ald. 12 Oct. 1722 en ald. geh. 4 Sept. 1709 met *Jan Loeff* (Looff) (zie Ned. Patr. 1942, Loeff-Zeeland, sub. 11 blz. 171). Wie kan mij omtrent *Adriaen de Langhe* en *Anna van Alderwerelt* nader inlichten? Waren *Anne* en Marie de eenige dochters cm kinderen van Joris v. A. en Maatje de Haze? — J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT, 's-Gravenhage.

Ma(c)kename. Wie kan do herkomst verklaren van den naam *Makuname, Makename* of *Mackename?* In 1696 is de naam mijner voorouders *Martens Mackename*. *Theodorus Martcnse* en zijn vrouw *Anna Beulinckx* hadden een zoon *Petrus*, geb. Brussel 1666, *Joannes*, geb. Amsterdam 1670, *Jacobus en een* dochter *Catharina*, welke laatste drie te Amsterdam R.K. zijn gedoopt. Later komen zij voor in dc Geref. kerkboeken. Verder werd nog gevonden een *Willem Mackename*, geb. Brussel 1661, getr. 6 Oct. 1685, woonde op den Heijligcweg, evenals mijn voorouders. —
J. M. MARTENS, Amsterdam.

Reitz. Wat is er geworden van Abraham Anthony Leyssius Reitz, 1783/4 praeceptor te Leiden, geb. ....., gest. ....., zoon van Prof. Mr. Karel Koenraad Reitz en van Catharina Leyssius?
— TH. VAN RHEINECK LEYSSIUS, Westeinde 134, Voorburg.

Romani. Gevraagd gegevens aangaande het Duitsche geslacht Romani. Wapenbeschrijving komt voor in het Armorial Général. —
Mr. J. G. HUYSER, 's-Gravenhage.

van Segwaert. *Adriana* van *Crayesteyn* (1589–1639) komt voor in dol door mij bewerkten, in De Navorscher 1908, blz. 601 e.v. afgedrukten kwartierstaat van hare dochter *Lydia van Segwaert*, die den bekenden advocaat [-secretaris] der 0. 1. Cie. Mr. *Peter van Dam* huwde. Haar overlijden werd 23 Dec. 1639 te Utrecht aangebracht ; overluid door den Dom). (Navorscher, 1912, blz 226 en 1395, blz. 150), was toe11 wed. Mr. *Bartholomeus van Segwaert*, geb. Dordt omstreeks 1576 uit een aanzienlijk geslacht. Na daar advocaat te zijn geweest en lid van clr vroedschap, werd hij 1 Oct. 1622 gecommitteerd raad ter Admiraliteit op de Maze, verhuisde daarom naar Rotterdam. Hier werd hij met vele anderen uit dat hooge College gesententieerd, als betrokken up de fraudes 1625/6 bij die Admiraliteit (Kroniek Hist. Gen. Utrecht, 1 873, blz. 29), verdween daar-

mee van het tooneel. Jarenlang zoek ik plaats en datum van zijn overlijden, dat noch te Dordrecht, noch te Utrecht, noch te 's-Gravenhage, waar notarieele acten, hun boedels betreffende, gepasseerd zijn, noch te Rotterdam is te vinden. Wie beschikt over gegevens betreffende Mr. B. v. S.'s latere levensjaren en zijn overlijden? —
W. E. VAN DAM VAN ISSELT.

Thijssen-Schorer. Gillis Thijssen, schepen en raad te Vlissingen ged. ..... x ? ..... Schorer. Zijn (hun?) zoon Mr. Jacobus Thijssen, ged. ..... gest. ..... × Middelburg 8/10-1721 (Waalsch) Judith Leyssius, dr. van Francois Leyssius, Chef v. Comptabiliteit (Opperboekhouder) der O.I.C. ter Kamere Zeeland en van Judith In de Beton. Kinderen? TH. VAN RHEINECK LRYSSIUS, Westeinde 134. Voorburg.

Terbeeek van Coesfelt. (LVIII, 95). Betreft een aanzienlijk R.K. geslacht. Door mij werden te Utrecht gevonden: *Henrick*, canunnik van St. Pieter 1564, komt voor tot 1630. Hij is vermoedelijk een broeder van *Joannes*, „rector et possessor" van een Vicarie van St. Pieter, welke een zoon is van een *Bernard*. Deze *Bernard* is vrij zeker gelijk te stellen met den echtgenoot van *Catharina Schenk van Toutenburg*, dr. van *Frederik Schenk*, bastaard *van Toutenburg*. Zij is overluid 10-8-1602, hij 29-9-1605.

Verder vond ik nog vermeld als kinderen van een *Berend*, die waarschijnlijk identiek is met den bovengenoemde: *Anna* × *Jnn Harmens* van Camerick (1606), *Maria* × *Clemens Harbert van Haeften (ex Harbert* × *Aleidt* Jnns *Boucamps)* (1605), *Jannichgen* × *Niclaes Jan van Cleeffs* (1615, *Bernt* × *Margaretha van Nolden* (1617). *Fredrick* × *Anna van Grocnenberch* Jansdr. (1619). Uit dit huwelijk zou de notaris *Bernard* kunnen komen.

Mr. *Cornelis van Heemskerk* legateert 7-5-1650 aan *Hendrik, Geertruidt, Maria* en *Catharina*, kinderen van notaris *Bernhardt van Coesfelt* (Not. van Galen : 7-5-1650).

Beernt ter Beeck van Coesfelt wordt in 1660 secretaris van het Duitsche Huis genoemd. De Haagsche notaris is een zoon van hem, terwijl *Geertruyt*, getr. met *Christiaan van Alekemade* (test. verleden voor nots. Houtman 1657) een dochter van hem is.

In mijn bezit zijn nog andere gegevens omtrent dit geslacht; dit ter informatie van hen, die nadere inlichtingen wenschen. —
E. E. VAN DEN BERG, Utrecht.

Diverse personen. Gegevens gevraagd omtrent de volgende tusschen 1648 en 1665 te Middelburg vermelde personen: Franchoys Baert; Jacoba van Borsselen; Ja11 Boursse; Joan Cauw; Cornelia de Grave; Jacques Fierens ; Susanna Heylinek; Adriaen van Laren, notaris; Johanna Meyvaert (s) ; Elisabeth Moularts; Willem Stangniete en omtrent Pieter Abrahamz de Mey, 1679 te Goes woncnd. Ook gegevens gevraagd omtrent families Trouwe" (de bekende rentmrs. familie), de Mey en Brouwer. —
TH. VAN RHEINECK LEYSSIUS. Westeinde 134. Voorburg.

Handschriften van Broeekhuysen. Waar berusten handschriften van Adam van Broeckhuysen, o.m. betreffende de van Strijen's.
— BIJLEVELD.

R.K. doopregisters van Millingen „in 't Cleefsland". (LIX, 207). Drie dorpen van den naam Millingen komen in aanmerking: 1e Millingen ten Z.O. van Emmerik, 2e Millingrn a.d. Rijn ten W. van Nijmegen en 3e Millingen tusschen Rheinberg en Alfen. De onder 2 en 3 genoemden kunnen vervallen, daar deze resp. in het hertogdom Gelder en keurvorstendom Keulen lagen. Bedoeld kan dus slechts zijn Nillingen ten 'Z.O. van Emmerik. De katholieke doopregisters van deze gemeente zijn voor den tijd van den oorlog ondergebracht bij het „Bischöfl. Diözean-Archiv" te Miinster (Westf.), tot welk archief men zich om inlichtingen uit bedoelde registers kan wenden. — R. ANGERHAUSEN, Rheinberg (Niederrhein)

Onbekend wapen met 3 zw. lelies op zi. te Helmond. Bl. v. Tr. Pr. in zijn Gedenkw. 1 252.3 vermeldt op vroegere rouwborden dit als manswapen (no. 12) met Obiit 5 Dec. 1665, als vrouwswapen (no. 11) gedeeld m. een ro. ilwb. bel. m. 3 zi. meerltjes, en vergez. van 3 ro sterren, met Obiit 14 Apr. 1654, als id. (no. 14) gedeeld *m.* op zw. 3 go. kr. met Obiit 6 Dec. 1663. Tot welke genealogie behooren deze? —
Ir. D. W. VAN DAM VAN HEKENDORP.

Onbekend wapen. Op een mansportret, vermoedelijk een zeeheld, ± 1650, is het volgende wapen afgebeeld: Gevierendeeld (gedeeld?), 1. van rood met 3 gouden schaatsen, 2-1 geplaatst (de Raet) ; 2. van blauw met gouden pijl ; 3. van zilver met 2 zwarte dwarsbalken; 4. van zwart met. 3 zilveren rechterschuinbalken. de middelbalk beladen met een roode adelaar in de richting van de balk (Schoock). Hartschild van zwart(?) met hermelijnen schildhoofd (Fey?). Van wien is dit wapen? —
H. F. HEERKENS THIJSSEN, Bloemendaal.

Verantwoordelijk redacteur, de wd. Hoofdredacteur: Jhr. Dr H. J. L. Th. van Rheineck Leyssius, Westeinde 134, Voorburg; uitgever: Neder]. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage; drukker: Residentiedrukkerij, Pletterijstraat 103-107; 12 (tijdelijk 6) × per jaar verschijnend; abonnementsprijs *f* 10.—; prijs enkelnummers fl.-, dubbelnummers *f* 2.—. (P.V. 1422-1).

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

De **redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud der onderteekende stukken.**

No. 3/4. **LXIe Jaargang.** **MAART-APRIL 1943.**

De oudere generaties van het geslacht van Heerdt, oudtijds van Heerde.

Onder de weinige geslachten, die reeds van de oudste tijden af vóórkomen onder de ridders en knapen van de Veluwe en nog niet zijn uitgestorven, zooals dit met de meeste hunner het geval is, behoort het in hoofde dezes genoemde geslacht. De tegenwoordig levende naamdragers kunnen hun rechte afstamming bewijsbaar opvoeren tot hun omstreeks 1350 geboren stamvader *Gijsbert van Heerde,* terwijl andere *van Heerde*'s, vermoedelijk leden van hetzelfde geslacht, reeds vroeger worden vermeld, zooals wij hierna zullen zien. Van de in het begin der 19de eeuw levende *van Heerdt's* (deze schrijfwijze kwam omstreeks 1600 geleidelijk in gebruik) werd een lid in 1814 benoemd in de ridderschap van Overijssel, terwijl hem in 1815 de titel van graaf werd verleend bij recht van eerstgeboorte; resp. in 1821 en 1822 werd aan zijn overige afstammelingen en aan die van zijn jongeren broeder de hun van ouds competeerende titel van baron gegeven.

Hoewel het geslacht zeer uitgebreid is geweest en zich hoofdzakelijk in 4 takken splitste, waarvan er 3 uitstierven, en hoewel die takken in verschillende provincies van ons vaderland optraden, wachtte ook dit geslacht op een schrijver, die zijn genealogie en geschiedenis te boek zou stellen, evenals dit met nog vele van dergelijke oud-adellijke geslachten, vooral van Gelderland, het geval is. Te eerder was een op archiefonderzoek gebaseerde geschiedenis gewenscht, omdat hetgeen in manuscript-genealogieën en gedrukte werken over dit geslacht werd medegedeeld — en uiteraard vooral over de oudere generaties — verward en meerendeels onjuist is.

Wijlen de heer J. de Groot te 's-Gravenhage, die bekendheid heeft verworven door zijn artikels over de middeleeuwsche geschiedenis van verscheidene oud-adellijke Geldersche en Overijsselsche geslachten, heeft zich de laatste jaren van zijn leven ook bezig gehouden met het geslacht *van Heerde.* Hij heeft daarvoor tal van gedrukte werken geraadpleegd, oorkondenboeken en andere uitgaven, handelende over de oudste tijden en heeft zijn bevindingen, op de bij hem gebruikelijke accurate wijze op tal van vellen opgeschreven. Deze aanteekeningen van den heer de Groot zijn na zijn overlijden in handen van steller dezes gegeven met de aanvankelijke bedoeling om té trachten de stamreeks hooger op te voeren. Uit de daarop ingestelde onderzoekingen kwam de wensch op om tevens de geheele genealogie van het geslacht van de vroegste tijden af tot in de 18de eeuw aan grondige nasporingen te onderwerpen, iets, dat al een gebiedende eisch werd, toen na de eerste onderzoekingen reeds bleek, hoeveel onjuistheden en verwarring er bij de verschillende oudere schrijvers over dit geslacht heerschte.

Ook de heer de Groot. zoo bleek ons, is zelf aan verwarring in zijn aanteekeningen een enkele maal niet kunnen ontkomen. Zoo meldt hij op zijn hypothetische stamtatel der oudste generaties personen, welke voorkomen als *van Hieraen; deze* zijn echter geen van *Heerde*'s; zij ontleenen hun naam aan Hierden vlak bij Harderwijk gelegen. Ook enkele geestelijke personen en burgerpersonen met den naam *van Heerde* geeft hij een plaats op zijn stamtafel, terwijl ons inziens hun naam slechts wijst naar een *herkomst* uit het dorp *Heerde.* 'l'en slotte noemt de heer de Groot bij hen een enkelen, naamcirager, die stellig niet tot het Veluwsche, maar tot een Munstersch geslacht behoort. Bij Claholz in Hheda 'ligt n.l. een Herth (Herde), terwijl ook in hreis Neuss een plaats Heerdt voorkomt: het is te begrijpen, dat beide plaatsen haar 'naam aan andere geslachten hebben gegeven dan het hier te bespreken geslacht.

Ook het vermoeden van den heer de Groot, dat de oudstbekende stamvader niet *Gijsbert,* maar *Dirck* heette, konden wij rechtzetten. Niet konden wij de stamreeks hooger opvoeren en ook in de 'gedrukte oudste bronnen konden wij na de afdoende vondsten van den heer de Groot geen nog onbekende leden van het oudste tijdperk erbij ontdekken. Eerst na 1400 gelukte het ons uit in archieven berustende bronnen nieuwe acten te ontdekken.

De eerste leden van dit geslacht komen voor in de streek, waarin het Veluwsche dorp Heerde ligt, zooals uit eenige na te noemen oorkonden blijkt.

De eerste vermelding van een vermoedelijk lid van dit geslacht dateert van 1176 [1]: Godfried Bisschop van Utrecht scheidt in genoemd jaar Herghe. Gaedsberg en Vorchten van de kerk te Epe en laat Vaassen en Oene daarbij blijven. Onder de getuigen vindt men *Wambertus de Herda* (de oorkonde is uiteraard in het Latijn).

Het is zeer wel mogelijk, dat hij dezelfde persoon is als *Warmus de Herde,* die in 1203 wordt genoemd onder de edelen van *Otto* 'Graaf *van Gelre.* In genoemd jaar [2]) sluiten n.l. deze Graaf en *Hendrik* Hertog *van Brabant* een verdrag over den afstand door den Graaf van zijn rechten op Megen, op de „eeninge" der Kempen en op zijn „allodium" te Oosterbeek, terwijl eenige tolaangelegenheden geregeld worden. De Graaf zweert daarbij den Hertog trouw met 25 *edelen* van zijn land en 25 ministerialen. Onder de 25 *edelen* komt als no. 22 *Warmus de Herde* voor.

Wij vestigen hier speciaal de aandacht op, dat hij dus niet

1) Privilegieboek der stad Hattem, bl. 7; zie Oorkondenboek Sloet, 1, bl. 333, nr. 339.

2) Register der Rekenkamer, Rijksarchief te Brussel, nr. 1, p. 30; zie Oorkondenboek Sloet, 1, bl. 409, nr. 401.

tot de ministerialen (dienstmannen) behoorde; ook uit veráer mede te deelen acten krijgen wij den stelligen indruk, dat het geslacht voór 1400 tot den hoogen adel heeft behoord. Wij zullen bij de betrekkelijke oorkonden hierop wijzen.

Het duurt — ook al door de weinige bronnen van dien tijd — tot 1311, eer wij weder een van *Heerde* in een oorkonde ontmoeten. Deze draagt dan den naam van *Giselberf* — *Giseberf*, een voornaam, welke sedertdien eenige generaties lang van vader óp zoon overging.

Het is de bekende Utrechtenaar A. van Buchel (Arnoldus Buchelius 1565-1643) geweest, die het desbetreffende Latijnsche charter heeft afgeschreven en de twee daaraan hangende zegels heeft nageteekend [3]). Feria tertia ante festum beatae Vv alburgae virgmis (24 April) 1311 verklaart *Giselberfus de Herde*, famulus, dat *Gerardus*, zoon van *Anselmus* gezegd *oppen Hamme* van Apen, voor schepenen van Hattem al zijn goederen aan hem overdroeg. *Giselberf* en zijn vrouw *Mechtelt* en h u n z o on *Seyne* nemen Gerardus voornd. in hun bescherming. Indien aan het contract met Gerardus niet voldaan wordt, mag hij verhaal zoeken op de goederen van de oorkonders *te Heerde*. Bezegeld door den edelen heer *Fredericus de Bare* (met het bekende wapen Baer) en door *Giseberfzzs de Herde*, wiens wapen Heerde — de schuinbalk — beladen is met een barensteel van vijf hangers.

Deze oorkonde leert ons, dat de in 1311 levende *Gisebert van Heerde*, die toen gehuwd was en een (oudsten) zoon *Seyne* had, gegoed was te Heerde en in eenigerlei betrekking stond tot een aanzienlijken (edelen) heer uit het geslacht *van Baer*, dat bij Doesburg gevestigd was, in een streek dus, waar wij de *van Heerde's* een 50 jaren later óók zullen ontmoeten.

Omstreeks 1326 is door den Graaf van Gelre een schatting of bede opgelegd aan de Veluwe, opgebracht door de lieden van den 'Graaf en de lieden van andere heeren aldaar. De aanslagen zijn geboekt — elke „cloft" afzonderlijk — in een ten Rijksarchieve te Arnhem berustend, bewaard gebleven registertje [4]), bevattende de namen der aangeslagenen en het bedrag van den aanslag in ponden. Onder de „cloft" van Coperd Diechtinc in het ambacht Ermel komt daaronder vóór als man van *Ghisen de Herde*, *Maes fer Hoven* met een aansiag van 4 pond. Voorts onder lieden van andere heeren dan den Graaf onder de Overmans-„cloft" in hetzelfde ambacht, als man van *Ghijsberf de Herd*, Rolof van Vimmen met een aanslag van 1 pond.

Met den heer de Groot zijn wij het eens, dat de *Giseberf van Heerde* van 1311, die gegoed was te Heerde, dezelfde persoon is;als de circa 1326 in twee clotten in het ambacht Ermel genoemde *Ghisen* of *Ghijsbert van Heerde*. Wij vestigen de aandacht erop, dat hij blijkens deze inschrijvingen eigen lieden had, wat zijn stand aanduidt.

Wezen de van 1176 en 1311 medegedeelde oorkonden ook naar Hattem, thans volgen eenige charters, die op Kampen betrekking hebben. Wij zien in 1338, 1339 en 1340 de in 1311 genoemde zoon *Seyne* dan te Kampen, waarmede het verlaten van den geboortegrond Heerde zal zijn ingeluid en de toen nog woeste Veluwe verlaten zal zijn voor rijker streken, waarvoor

[3]) Register met afschriften van charters van verschillenden aard, verraardigd door A. van Buchel, Rijksarchief te Utrecht, inv. der Handschriften nr. 315. (de oorkonde was ontleend aan een charter berustende in het adellijke vrouwenklooster St. Catharina te Utrecht; er berustte eertijds ook een ex. van in het archief van het Duitsrhe Huis te Utrecht).

[4]) Uitgegeven door P. N. van Doorninck, Schatting van den lande van Gelre voor de Veluwe, p. 28 en p. 33.

het nabij Hattem gelegen Kampen zeker het eerst in aanmerking kwam. Eenmaal aan de rivier de IJssel gevestigd, toenmaals voorname en eenige verbindingsweg, konden de leden van dit geslacht zich op volkomen verklaarbare wijze naar Doesburg of omgeving verplaatsen.

Op „der kinderen daegh Innocentum" (28 December) 1.338 [5]) oorkondt *Johan van Bzzchorsf* over een verkoop van land te Zalk (Zanlicke), welke hij met zijn broeder en zuster en met raad van hun magen (familieleden) te Kampen gedaan heeft. Er is in deze acte verder sprake van een „waarschap" daarbij, welke „te dijken en te wegen" is, zooals die *van Buchorsf*, *Seyne van Herde* en die *van Westenrode* in deze mark zulks doen. De oorkonde was bezegeld door *Johan van Buchorst*, den oorkonder, en door *Roderick* heer *van Voorst en Keppel*, *Zweder van Rechteren*, *Giselberf en Laurens van Buchorsf*, *Boldewin van der Ese* en *Seyne van Herde*. Behalve op de aanwezigheid van weder iemand uit de omgeving van Doesburg, vestigen wij de aandacht op het aanzienlijk gezelschap, waarin weder een *van Heerde* optreedt. De vraag rijst ook of hij niet verwant was aan de *van Buckhorst*'s.

De volgende acte is van des Manendaghes na zante Geroen ende Victors (18 October) 1339 [6]), waarin *Sceyne van Heerde*, knape; te Kampen een verklaring aflegt over een door hem voor vrij eigen goed verkochte maat lands te Genemuiden, aan degenen, die dit land van hem en *zijn ouders* in pacht hielden.

Ten slotte bekent *Sceyne van Heerde* 7 Januari (nae dertyenden daghe; sic!) 1340 [7]) voor schepenen van Kampen, dat hij Everard van Cu(y)nre een brief gegeven heeft, waarin hij Everard vd., poorter van Kampen en diens kinderen, welke hem en z ij n e n b r o e d e r s „toe coere bihoerde" (= hem keurmedig waren) van de keurmedigheid kwijtgescholden heeft, en dat hij en zijn erfgenamen daar geen recht meer aan hebben.

Wij vestigen er hier de aandacht op, dat *Seyne*, die reeds in 1311 met zijn ouders voorkomt, en die zooals straks zal blijken slechts een dochter had, hier spreekt van *zijn broeders*, zoodat uit één van deze het latere geslacht van *Heerde* zal afstammen.

De laatste maal, dat Seyne vermeld wordt, is in 1369 en deze oorkonde verplaatst hem reeds naar de omgeving van Doesburg. Uph sunte Odulphus daghe (12 Juni) 1369 [8]) geeft Seyne van Heerde met toestemming van *Dideric van den Rufenberghe* en *Mechfeld*, diens vrouw, Seyne's dochter, aan *Everf van Ulff* het goed „in den Bivanghe" in het kerspel Angerlo gelegen, hetwelk *Seyne* i n 1 e e n hield van *Vrederic van Ulft*, ridder, *Everf's* vader. Bezegeld door Seyne van Heerde met de schuinbalk (zonder eenige breuk) en door zijn schoonzoon.

Verdwijnt *Seyne* hiermede van het tooneel, niet lang daarna treden in dezelfde streek, dus in de omgeving van Doesburg, twee broeders *Gijsbert* en *Dirc van Heerde*, resp. in 1386 en 1381 op. De heer de Groot nam aan, dat deze de broeders

[5]) Charter in het Archief van de Armenkamer te Kampen, Oud-archief te Kampen. Uitgegeven in 1902 door J. Nanninga Uitterdijk

[6]) Oud-archief Kampen. „Oudste Foliant,", fol. 52 vso.

[7]) Oud-archief Kampen „Oudste Foliant.",' fol. 53, beide acten zijn in regestvorm weergegeven in: Register van Charters en Bescheiden in het oud archief, van J. Nanninga Uitterdijk, dl. V, 195 en 200.

[8]) Charter van het klooster Bethlehem bij Arnhem, no. 254; Rijksarchief te Arnhem.

Genoemd gord werd 3 dagen daarna door Evert en Goossen van Ulft als vrij eigen goed opgedragen aan het klooster Bethlehem (charter no. 255).

van *Seyne* waren, van welke in de acte van 1340 sprake was, maar zulks is chronologisch niet wel mogelijk. Immers Seyne treedt in 1311 op, kan dus reeds in 1290 zijn geboren, zijn toegedachte broeder *Gijsbert* overleed kort vóór 1402, diens vrouw eerst in 1431; een geboorte niet lang na 1290, b.v. omstreeks 1300, is dus wel uitgesloten: èn *Gijsbert* èn *Dirck*, die in 1381 wordt vermeld, zijn stellig een generatie jonger dan *Seyne* en moeten kleinzoons zijn geweest van den Gisebert van Heerde van 1311, 1326. Als zij beiden voorkomen, zijn zij reeds in de omgeving van Doesburg gevestigd, *Dirck* n.l. is op 24 Juni 1381 een der 3 borgen voor Evert van Steenre over een goed te Worth-Rheden, waarvan de helft aan Walraven van Baer toebehoort; aan het in het archief van Middachten aanwezige charter hangt nog het zegel van dezen *Dirck* [9]). *Gijsbert* komt in 1386 vóór in het Leenregister van Baer [10]), als beleend met een leen van- deze heerlijkheid, zijnde 16 morgen lands in den Ruwenveen in de Lijmers bij Zevenaar. Tot 1484 zijn zijn leenvolgers uit het geslacht *van Heerde* door de latere beleeningen vast te stellen. De meening van den Heer de Groot dat deze latere *van Heerde's* uit *Dirck* voornoemd afstammen, bleek ons onjuist te zijn. Niet *Dirck*, maar *Gijsbert van Heerde* is de oudste bewijsbare stamvader van het geheele latere geslacht, immers als in 1461 zijn kleinzoon *Gijsbert van Heerde* met een Keppelsch leen te Rheden — Derick Grikenssoens quet — wordt beleend [11]), vermeldt de acte: „gelijk zijn vader *Gijsbert G ij s b e r t z s o e n van Heerde* dit goed in leen hield". Die vader was als *Gijsbert van Heerde* 12 Mei 1439 met dit goed beleend.

Behalve met leenen van Keppel en van Baer was die vader sedert 1431 ook beleend met een leen van Gelderland, n.l. met het goed ter Hoeve(n) te Rheden en wel als leenvolger van zijn moeder Hille Helle, weduwe *van Heerde*, die zelf met dit goed in 1402 — reeds weduwe zijnde — na doode van haar vader *Willem Helle* beleend was. (In 1424 vernieuwt zij nog den leeneed: haar zoon Gijsbert van Heerde was bij de beleening van 1402 haar hulder).

Wij krijgen dus nu als vaststaande eerste drie generaties: (wij vermelden hier ook reeds eenige later te bespreken broeders) :

I. *Gijsbert van Heerde*
geb. omstreeks 1350,
beleend met een leen van Baer 1386
† vóór 1402
×
Hille Helle Willemsdr.
beleend met een leen van Gelderland 1402, 1424
† 1431

Dirck v. H.
borg en zegelt 1381,
vermeld 1403 en 1408

II. *Gijsbert* — geb. omstreeks 1380, hulder voor zijn Moeder 1402, beleend m. h. leen van Baer, met een leen van Keppel 1439, met het leen van Gelderland 1431, knape en onder de ridderschap van Veluwe 1418, het laatst vermeld 1451.

Dirck — 1413, 1436, 1444, 1448

Willem — 1422

Gijsbert — 1413, 1448

III. *Gijsbert* — geb. omstreeks 1420, beleend m. de leenen van Baer, Keppel en Gelderland 1461, † ongehuwd 1473.

Daem — volgt zijn broeder in de leenen op, † 1513, uit hem het tegenwoordige geslacht.

9) 1 nventaris van het huisarchief van Middachten, dl. I, nr. 19.

10) Register op de leenen van Baer en van Lathem.

11) Oudste leenboek van Keppel, dat met 1433 begint; blijkens een oude aanteckening zou hij in 1433 ook met een Keppelsch leen onder Didam zijn beleend.

. Wij willen hier niet te veel uitwijden door alle acten te geven over deze drie Gijsbert's en hunne broeders, doch willen alleen nog den toenmaligen stand van het geslacht releveeren.

De *Gijsbert van Heerde* van de IIde generatie bezegelt 3 Mei 1418 onder de „knapen" van het land van Veluwe, met de steden, den bekenden verbondbrief in zake 's Hertogen opvolging bij diens overlijden [12]).

Op de lijst van degenen, die vijanden geworden zijn van het sticht van Utrecht (d.w.z. van den Bisschop Rudolf van Diepholt). ter wille van Hertog Arnold van Egmond, komen voor (in 1427): „*Ghisebert* en *Derick van Herde*, gebroeders", Zij hadden op Manendag St. Matthiasdag (24 Februari) 1427 [13]) met Rutger van den Botselair, Hendrick Tapghen, Herman van Enghusen Hermanszoon, en hun knechten, ten behoeve van jr. Walraven van Moirs (van Meurs), heer te Bair — die den brief voor alle bezegelt — een ontzegbrief aan den Bisschop gezonden.

Dat zij strijdbare mannen waren, blijkt ook uit den ontzegbrief van „op S. Gregorius avent" 1422 [14]), waarin zij met 12 andere personen (hun dienaren) den oorlog verklaren aan den Abt van St. Paulus te Utrecht en zijn convent wegens het onrecht aangedaan aan *Dirc van Heerde*, die met zijn broeders *Gijsbert* en heer *Willem van Heerde*, monnik van St. Paulus, te voren gewelddadig waren opgetreden op goederen van het convent te Velp en Rosendaal gelegen.

Ten slotte vermelden wij nog, dat *Gijsbert van Heerde* zelf leenheer was en dus een eigen leenkamer had: blijkens een charter van „feria quarta post Dominicam Jubilate" (11 Mei) 1446 in het nog niet geordende, doch reeds gedeeltelijk door Dr. A. J. van de Ven ten Rijksarchieve in Arnhem beschreven oud-archief van Doesburg, b e 1 e e n t *Gijsbert van Heerde* op genoemden datum iemand met eenige perceelen land gelegen in het kerspel van Rheden.

In de door ons verzamelde regesten van de oorkqnden en acten betreffende het geslacht komen nog tal van bescheiden ook over deze eerste generaties voor. Wij zullen ze hier niet verder bespreken, doch onze mededeelingen vervqlgen met eene beschouwing over de tot dusver niet vaststaande namen der vrouwen van deze eerste *van Heerde's*.

Immers ten aanzien van de eerste generaties bestaat in de oudste genealogiëen betreffende dit geslacht, n.l. bij die van Steven van Rhemen en van Baron van Spaen geen eenstemmigheid. Wij stellen nu hun beider opgaven naast elkaar ter vergelijking:

Volgens van Rhemen:		Volgens van Spaen:	
..... van Heerdt		Gijsbert van Heerdt	
X		X	
Hillegundt Willem van Helle alias Aem dochter		Hille Helle	
Gijsbert van Heerdt		Gijsbert van Heerdt	
X		X	
..... van Haen ex Beynhem dochter		van Aem	
Gijshert	Daem	Gijsbert	Daem
	X		×
	Mechtelt Derck van Meeekeren dr. ex Gruiter of Wijhe		Haen ex van Brienen

12) Zie deze Verbondbrieven bij 1. A. Nijhoff, Verzameling van Oorkonden dl. 3, oorkonde nr. 374; zie ook: Inventaris van het oud-archief van Arnhem, regest nr. 566.

13) Tijdrekenkundig Register van Overijssel, dl. F, p. 28 en p. 43, uit het „Boec roerende van den oirloggc".

14) Zie over deze kwestie: Copyboek of Aanteckenboek van den Rentmeester van het Convent van St. Paulus, dl. 1422-ca. 1450, Catalogus van

Daarentegen geven èn van Rhemen èn van Spaen voor de *tegelijkertijd* levende eerste 3 generaties van den. tak ***van Meerde (tot Camphuysen)*** — den z.g. Palick-tak — in de Lijmers — zonder het verband van dezen tak met de hoofdstam te kennen — beiden een geheel gelijkluidende opgave, n.l.:

..... van Heerde
×
van der Haep

van Heerdt
×
..... van Sevenaer
(ex matre van Helbergen)

⋮

Willem van Heerdt (Heerde)
×
Aleyt Reyger
(ex matre van Bellinchave)

De vrouw van de eerste generatie van den hoofdstam bij van Rhemen èn bij van Spaen was uiteraard ontleend aan de beleeningen met het goed ter Hoeve te Rheden, van 1402, 1424 en 1431, hiervoor reeds door ons vermeld. Alleen valt het op, dat de oudere genealoog, n.l. van Rhemen, Helle als een bijnaam beschouwde en er een „alias" aan toevoegt. Voorts valt het op, dat de beide genealogen, die — en dit releveeren wij hier in het bijzonder — elkaar ***niet*** hebben nageschreven, want aan van Spaen zijn de genealogische handschriften van van Rhemen volkomen onbekend gebleven, met de aansluiting van den tak in de Lijmers aan de hoofdstam geen raad wisten, zoodat deze tak steeds, ook in latere genealogieën, los daarvan, zonder verband ermede, werd opgesteld.

Er heeft zich echter eertijds nog een derde, minder bekende genealoog met de genealogie van Heerdt bezig gehouden, n.l. de heer van Yrst (van Haersolte van Yrst). Van diens aanteekeningen, voor zoover zij dit geslacht betreffen [15]) konden wij kennis nemen.

De heer van Yrst was blijkens deze papieren over de genealogie ***van Heerdt*** in correspondentie gekomen met een heer van Schuler (Mr. J. van Schuler, overleden te Utrecht in 1803), een van wiens voorouders met eene *van* ***Heerdt*** was gehuwd (in 1514). Dientengevolge stelde de heer van Schuler groot belang in de genealogie ***van Heerdt*** en bezat daarover eigen aanteekeningen [16]), waaruit hij de genealogie van den heer van Yrst aanvult of verbetert. Uit beider aanteekeningen blijkt, dat zij een oogenblik gemeend hebben, dat de alliantie met *Haen* een verschrijving was en dat voor Haen, *Haep* gelezen moest worden. Immers indien op een kwartierenopgave (waaraan die oudste verbintenissen waren ontleend) de stok van de letter p niet ver genoeg was doorgetrokken of was verbleekt, dan was die naam dadelijk als *Haen* te lezen — een overigens in de onderwerpelijke landstreek volkomen onbekende naam. Zou *Haep* inderdaad in plaats van Haen gelezen moeten worden, dan zou tevens de aansluiting van den los staanden Palick-tak mogelijk zijn geworden. De heeren van Yrst en van Schuler konden echter in deze niet tot een oplossing komen en handhaafden dus den naam *Haen,* als dien van de 2de stammoeder.

de archieven der kleine kapittelen en kloosters, nr. 387, fol. 9, 10 en 12 vso., Rijksarchief te Utrecht.

15) Enkele jaren geleden door koop in het bezit gekomen van A. C. Baron van Heerdt.

16) Eén der handschriften van den Genealoog Jan van Schuler hetwelk o.a. een genealogie van Schuler bevat, behoort tegenwoordig aan ons Genootschap toe.

Wat ons zelf betreft, toen wij vonden, dat *Dirck* ***van Heerde*** (zie het le stamtafeltje) in 1403 en in 1408 optreedt bij een beleening met een Geldersch leen als momber van eene ***Elsabe van der Haep*** [17]), stond voor ons vast, dat deze ***van Heerde's,*** die toen reeds in de omgeving van Doesburg woonden, geallieerd waren aan de ***van der Haep's,*** vooral toen ons tevens bleek, dat dit geslacht in dezen tijd te Doesburg was gevestigd, van waar het zich naar Doetinchem heeft verplaatst.

Was dus de waarschijnlijkheid groot, dat inderdaad voor Haen, Haep gelezen moest worden, de juiste plaats van deze verbintenis moest nog worden bewezen. Intusschen kwam hierdoor de aansluiting van den Palick-tak in de Lijmers een stap nader. Verschillende, verdere vondsten bewezen ons nu, dat deze tak geen als het ware zelfstandig bestaan voerde, maar toenmaals en nog veel later in nauw contact tot den hoofdstam stond. Die hoofdstam immers, van welks leden men vroeger door de opvolgende beleeningen met het goed ter Hoeve te Rheden meende, dat zij een vrijwel ambteloos bestaan aldaar geleid hadden, bleek zijn werkkracht gebruikt te hebben in de omgeving, n.l. in -de eerste plaats aan de overzijde van de IJssel: tegenover Rheden ligt de kleine heerlijkheid Baer en dan volgt de Lijmers, toen Cleefsch gebied, met het land van de Graven van den Bergh in de onmiddellijke nabijheid. En zoo zien wij ***Daem van Heerde*** (generatie III) als rentmeester van den Bylant voor den Graaf van den Bergh van 1484-1498, als richter van Pannerden en Millingen van 1488-1502 en ten slotte als schepen en burgemeester van Arnhem van 1506-1512. Ook was hij sedert 1493 beleend met een Berghsch leen. Maar óók zien wij *Gijsbert van Heerde* van den Palick-tak eveneens in dienst' van den Graaf van den Bergh: van 1510-1533 rentmeester van den Bylant en sedert 1510 beleend met een Berghsch leen. Zijn vader ***Willem van Heerde*** (zie het 3e stamtafeltje hiervoor) komt daarentegen in 1490 [18]) nog vóór als erfrichter van Veluwezoom, terwijl zijn jongere zoon *Palick van Heerde,* die, in dienst van den Graaf van den Bergh, van 1541-1553 drost van Hedel was, in 1548 [19]) vóórkomt als gerichtsman te Rheden.

Hoofdstam en Lijmersche tak waren dus niet van elkander vervreemd, maar bleven in contact zoowel aan den Veluwezoom als in de landen van den Graaf van den Bergh: deze takken waren o.i. nauw verwant door hun gezamenlijke afstamming uit het echtpaar ***van Heerde*** × ***van der Haep,*** waaruit de Lijmersche tak volgens alle oude opgaven in ieder geval was gesproten.

Nu berust er bij die papieren van de heeren van Yrst en van Schuler een zeer summiere afteekening van een kwartierbord of van opgezworen kwartieren van één der zoons uit het huwelijk ***von Schoeller*** × ***van Heerdt,*** welk huwelijk in 1514 werd gesloten, en deze kwartieren bevatten juist de wapens van de stammoeders van de eerste drie generaties ***van Heerdt.*** Deze zoon werd n.l. omstreeks 1565 in de Gulikssche ridderschap met zijn 16 kwartieren opgezworen; daaronder komen dus zijn 8 moederlijke kwartieren voor en alvorens daarover uit te wijden, willen wij de aandacht vestigen op drie

17) In de leenacte van 1408 heet zij abusievelijk Elsabe van der Hake in plaats van Elsabe van der Hape.

18) Acte van 28 Aug. 1490 gepasseerd ten overstaan van Evert van Meeckeren en Willem van Heerde, erfrichters van Voluwczoom in Huisarchief van Bergh.

19) Grrichtssignaat van Veluwezoom, dl. 1520-1548, nr. 3 (1) sul). Rheden.

zaken, waarbij men bij raadpleging van oude kwartieropgaven moet letten.

1° was het dikwijls de gewoonte, dat alleen de wapens dier kwartieren werden gegeven, zonder dat onder de schilden de namen van de betrokken geslachten werden vermeld. Nateekenaars van die kwartieren vulden dan dikwijls zelf die namen in, doch sloegen wel eens de plank mis, doordat, vooral bij niet overladen wapens, meer dan één geslacht het afgebeelde wapen voerde en de nateekenars dan moesten gissen, welk dier geslachten in het onderhavig geval in aanmerking kwam.

2° is de rangschikking der kwartieren dikwijls onjuist. Dit kwam b.v. doordat de kwartierwapens op afzonderlijke schildjes geschilderd, ter weerzijde van het graf of van het hoofdwapen waren opgehangen en bij een schoonmaak b.v. niet op hun juiste plaats werden gebracht.

3° werd een minder mooi kwartier, b.v. een burgerlijk geslacht tusschen adellijke kwartieren, dikwijls gesupprimeerd en werd daarvoor de daarop volgende generatie genomen, waardoor dus ten aanzien van dit kwartier één generatie werd overgeslagen,

Nu heeft zich blijkens vorenbedoelde teekening van de moederlijke kwartieren van den zoon *von Schoeler* zoowel punt 1 als punt 2 hiervoor besproken, voorgedaan. Onder de schildjes, waarin de wapens, staan geen geslachtsnamen en de volgorde der kwartieren is gedeeltelijk onjuist. De heeren van Yrst en van Schuler zijn gaan gissen, welke geslachten die wapens voorstelden en zijn daar niet in geslaagd. Door het vinden van oorkonden en acten en het vergelijken van de wapens met de vele gegevens over wapens in het bezit van den Heer R. Th. Muschart te Arnhem gelukte het ons, de namen dier geslachten en dus van de stammoeders vast te stellen.

Alvorens nu op te geven, welke kwartieren van moederszijde werden opgezworen, willen wij eerst de alliantie *von Schoeller-van Heerdf* „urkundlich" vaststellen. Daarover kunnen wij talrijke acten geven; wij volstaan met de volgende:

Leenregister van Bergh: *23* Juni 1493. *Daem van Heerde,* rentmeester in den Bylant, wordt na afstand door de erfgenamen van Johan de Alde en diens vrouw Heilwig beleend met het huis Rossumskampe, afgespleten van Gerritsgoed van Rossum te Herwen (in de Overbetuwe).

8 Juli 1531. *Rufger van Schoiller* wordt ten behoeve van *Margriet van Heerde* Daemsdochter, zijn huisvrouw, na boedelscheiding, met dit leen beleend.

2 Nov. 1548 *Evert van Schöller,* oudste zoon, wordt nà overlijden van zijn vader *Rufger,* en vermits opdracht van zijn moeder, ermede beleend.

29 Sept. 1570 *Coenraad van Schoeller* wordt na overlijden van zijn moeder *Margarefha van Heerdt* met dit leen beleend.

Schepensignaat van Arnhem, dl. 1514-1525: Feria tertia post Peters ad vincula (8 Augustus) 1514 Joncfr. *Merry van Mekeren* weduwe zaligen *Daems van, Heerde,* draagt over aan Arnt Gansseneb en diens vrouw Johanna een rente van 4 gouden Rijnsche gulden uit haar huis en hof gelegen bij Sant Johan aan den Nyemarckt (te Arnhem).

Feria secunda post Ponciani (16 Januari) 1514 *Rutger van Schuler* schenkt *Margarefe van Herde,* zijn huisvrouw, ten morgengaverecht 100 rosenobel.

Schepensignaat van Arnhem, dl. 1526-1531: In profesto exaltationes crucis 153 1 *Daem van Heerd, Henrick* en *Wilhem van Herd, Rutgher van Schuller* en zijn huisvrouw joffr. *Grief van Herd,* en *Jorden van Hessen,* huisvrouw van *Derck van Heerde,* mede wegens haar man voornd., geven volmacht aan *Gijsbert van Heerd* in alzulk versterf, erf en nagelaten goed, als hun vermits doode van zalige *Daem van Herde* en juffr. *Merry,* diens huisvrouw, hun vader en moeder, aanbestorven mag zijn.

Genoeg acten dus om vast te stellen, dat *Margriet van Heerdt,* overleden in 1570, dochter van *Daem van Heerdt* en van *Maria van Meeckeren,* in 1514 gehuwd was met *Rutger van Schoeller (von Schuller).* overleden in 1548. In een Arnhemsche acte van 1540 (Schepensignaat van Arnhem, dl. 1540-1541, fol. 39) heet *Rutger hofmeesfer* en ambtman van Solingen en in Duitsche acten nog heer van Veynau en ambtman van Medman; zijn moeder heette *Anna von Lethmate gend. Cullinck* [20]).

De in de Guliksche ridderschap opgezworen moederlijke kwartieren van zijn zoon betreffen dus die van *van Heerdt* en van *Meeckeren* en dientengevolge geeft de hiervoor besproken teekening, waarvan het origineel gekleurd moet zijn geweest, de volgende wapens te zien:

een zwarte schuinbalk op zilver. *(Heerde)*	een zwart St. Andrieskruis en 4 droogscheerder-scharen op zilver. *(Meeckeren)*
een roode eenhoorn op zilver.	3 zwarte bollen (koeken) op zilver.
3 roode rozen (2 en 1) op zilver.	een roode gekroonde halve leeuw op zilver.
een roode dwarsbalk op goud.	een zwarte dwarsbalk en 3 roode harten (2 en 1) op zilver.

De kwartieren van Meeckeren, waarbij de wapens van de geslachten de Bose en van Wijhe (van Hernen) te herkennen zijn, trekken overigens ditmaal onze belangstelling niet; wij moeten hier de kwartieren *van Heerdt* trachten op te lossen. Daartoe moeten wij eerst nagaan, wie de ouders waren van *Daem van Heerde,* den vader van *Margriet von Schoeller* geb. *van Heerde.* Blijkens de beleeningen met het Geldersche leen ter Hoeve te Rheden was zijn vader *Gijsbert van Heerde* (hij wordt vermeld van 1402 tot 1451, zie de le stamtafel hiervoor). Volgens van Rhemen heette zijn vrouw *Haen (c.q. Haep)* en volgens van Spaen was zijn vrouw eene *van Aem. Nu* berust er bij de charters van het oud-archief van Doesburg, over welk archief wij hiervoor berichtten, een oorkonde, afkomstig van het Fraterhuis te Doesburg van feria tertia post Invocavit (13 Februari) 1448, in welke *Gijsbert van Heerde* niet alleen mèt zijn vrouw voorkomt, maar aan welk stuk nog hun beider zegels hangen. De oorkonde houdt den verkoop in door *Gijsbert van Heerde* en zijn vrouw *Griete van Heerde* van een stuk land in het kerspel van Doesburg, en terwijl het zegel van *Gijsbert* het bekende wapen *van Heerdt* vertoont. zegelt zijn vrouw met 3 vijfbladige bloemen (2 en 1) (rozen), en een randschrift luidende *Griete van Heerd.* Wij zien dit zelfde wapen bij de opgezworen kwartieren en uit de rijke verzameling van wapens ontleend aan oude zegels van de:.

---

20) De genealogie van dit geslacht von Schoeller en de uit het huwelijk met M. van Heerdt later afstammende Nederlandsche familie van Schuler vindt men uitvoerig behandeld i. h. Mndbl. De Nederl. Leeuw, 1908, k. 294-303.

heer R. Th. Muschart vonden wij tal van zegels met vorenbedoeld wapen toebehoorende aan leden van het geslacht v a n Aem.

Het staat dus wel vast, dat *Gijsbert van Heerde* gehuwd was met *Griete (Margarethe) van Aem en* dat *Margriet von Schoeller* geb. *van Heerde* dus naar haar grootmoeder was genoemd.

Van Aem (van Aemb) stamt uit de buurschap Aem bij Elst in de Over-Betuwe; vandaar dat wij sinds dit tijdstip deze *van Heerde's* gegoed vinden onder Elst, Bemmel en Herwen en opgenomen zien in de ridderschap van Over-Betuwe.

Van de vier kwartieren aan de zijde van den vader van *Margriet von Schoeller* geb. *van Heerde* staan nu vast de geslachten *van Heerde, van Brienen* (de springende eenhoorn) en *van Aem;* de volgorde waarin die kwartieren op de teekening voorkomen, blijkt echter onjuist te zijn, ze zijn verkeerd gerangschikt, Let men nu op de gegevens, welke van Rhemen en van Spaen over de eerste stammoeders wisten, dan zou he onbekende 4de wapen òf *Helle* òf *Haen* (c.q. *Haep)* moeten voorstellen. Nu is de naam Helle overigens volkomen onbekend: het geslacht van der Hell, dat uit de omgeving van Nijkerk stamt en een geheel ander wapen voert, komt niet in aanmerking. Volgens van Rhemen hadden *Hille Helle* en haar vader nog een anderen naam, hij noemt hen *Helle gezegd van Aem,* maar blijkens het vorenstaande was dit niet juist, *van Aem* wordt pas een generatie later aan, *van Heerde* verwant. Wij hebben toen in de verzamelingen van den Hec Muschart verder kunnen zoeken en vonden, dat het gezochte wapen van het o n t b r e k en d e kwartier, nl. de dwarsbalk, gevoerd werd door het toen te Doesburg gevestigde geslacht *van der Haep. Hille Helle,* die volgens van Rhemen een „alias" als naam voerde, heette dus ten rechte *Helle gezegd van der Haep* en volkomen begrijpelijk wordt het nu, dat *Derick van Heerde* in 1403 en 1408 (zijn broeder *Gijsbert* was toen reeds overleden) als momber optreedt voor eene *Elsabe van der Haep.*

Ook staat nu wel vast, dat voor het in deze streek onbekende geslacht Haen, inderdaad Haep gelezen moest worden: de oude genealogen hebben dus wel de namen van de geslachten, waartoe de stammoeders behoorden, gekend, maar hebben die verkeerd geplaatst.

Wij krijgen dus het volgende:

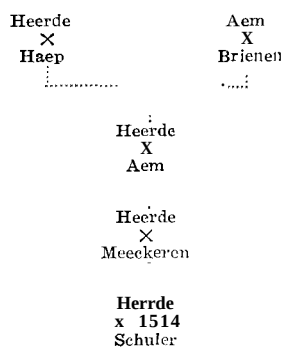

Nu echter het huwelijk van den eersten stamvader' *Gijsbert van Heerde* met eene *van der Haep* vaststaat, is tevens de aansluiting van den *Palick-tak* in de Lijmers aan den hoofdstam gevonden. Deze tak immers begint met . . . . . *van Heerde* X ..... *van der Haep,* zooals alle oude genealogieën vermelden. Aanvankelijk was ook hier nog een moeilijkheid, waarvoor wij de eerste 4 generaties van dezen tak eerst opstellen:

I. **Gijsbert** van Heerde
×
Hille van der Haep
11. ..... **van** Heerde
X
..... van Sevenaer
III. Willem van Heerde
te **Arnhem** vermeld **1474. 1481, 1498,**
erfrichter van Veluwezoom **1490,**
beleend met Voshoeve **in de Lijmers 1493.**
X
Aleyt de Reijger
oudste **zoon :**
IV. Gijsbert van Heerde
onmondig **beleend** met Voshoeve **1493,** † 1533
×
Geertruyt van Camphuysen.

Nu heet IV *Gijsbert van Heerde* in een Berghsche leenacte van 1535, afgegeven aan zijn zoon *Palick,* uitdrukkelijk oudste *zoon* van III, *Willem van Heerde.* Volgens de gewoonte dier dagen werd de oudste zoon altijd genoemd naar den vaderlijken grootvader, zoodat voor ons vaststond, dat de voornaam van den hierboven staanden 11 . . . . . *van Heerde Gijsbert* was. Toch leek ons dit aanvankelijk niet wel mogelijk, hij toch was gehuwd met eene *van Sevenaer* en was een zoon van I., die reeds een zoon *Gijsbert* had. Immers hiervoor hadden wij gezien, dat *Gijsbert van Meerde* (vermeld van 1402-1451, zoon van 1 — dus van *Gijsbert* en *Hille (Helle gezegd) van der Haep* — gehuwd was met *Margriet van Aem;* de *Gijsbert* van de eerste generatie zou dan twee zoons *Gijsbert* moeten hebben gehad, de *oudste* gehuwd met *van Aem* (op hem en zijn afstammelingen gingen n.l. de leenen over} en de jongere gehuwd met *van Sevenaer.*

En dit bleek blijkens twee oorkonden, aanwezig in het oudarchief van de gemeente Doesburg, inderdaad het geval te zijn. Wij deelen hun inhoud daarom mede:

Des neesten Saterdaghes na sunte Luciendage der heilige joncvrou (16 December) 1413 Otto heer, van Voorst, van Voorst en van Keppel, en Johanna vrouwe van Voorst, van Asperen en van Keppel, oorkonden, dat *Ghijsebert van Herde,* en *Dyric* en *Ghijsebert,* zijn broeders, verkocht hebben aan Hille van Hillingen het Voirtkensguet, benevens een akker lands in het kerspel van Doesburg, tinsplichtig aan den hof te Oldenburgen. — Feria tertia post Invocavit (13 Februari) 1448 *Gijsbert* en *Derick van Herde, g e* b r o e d e r s, beloven vrijwaring aan Geryt van Ghieze voor het land geheeten hèt Ghiererslach in de buurschap Ghieze, kerspel van Doesburg, welk land hem door *Gijsbert van Herd'e* en diens vrouw *Griete, hun broeder en zuster* (= schoonzuster) verkocht is. Bezegeld door beide eerstgenoemde broeders als oorkonders.

Met deze twee acten is dus ook de laatste moeilijkheid opgelost, 1 Gijsbert had n.l. twee zoons, beiden *Gijsbert* geheeten.

Wij hebben over het, geslacht *van Heerde-van Heerdt* uit tallooze bronnen in allerlei archieven alle oorkonden en acten verzameld en deze tot het jaar 1700 in regest in den vorm van een oorkondenboek samengevoegd. Daarbij hebben wij vijf stamtafels opgesteld, waarop alle gevonden gegevens over de verschillende leden van het geslacht zijn vermeld. De eerste stamtafel behandelt de oudere generaties en de vier andere de vier takken, waarin het geslacht zich gesplitst heeft. Over deze splitsing geven wij hier ten slotte nog het volgende beknopte overzicht.

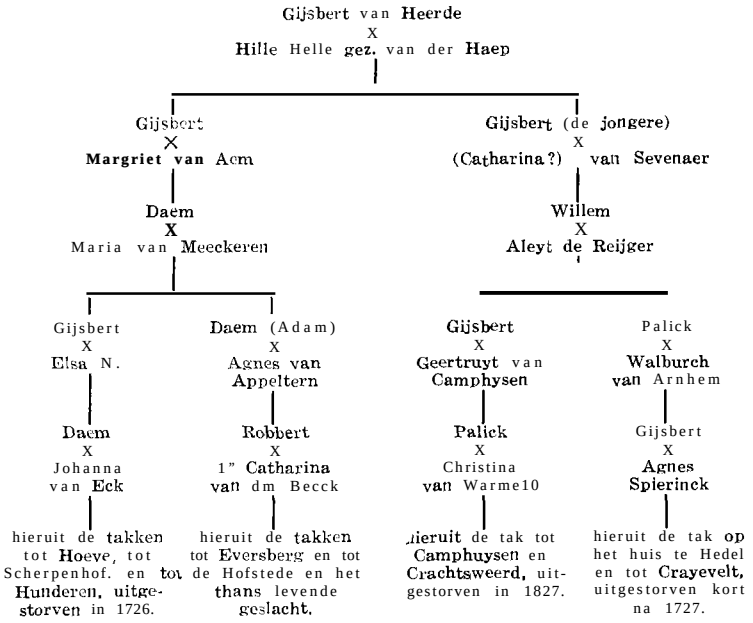

Dec. 1941.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Het geslacht Van Teijlingen

te Alkmaar, Amsterdam en Haarlem.

(Vervolg en slot van LXI, 17).

IV. „Snippers".

A.

Ten aanzien van de oudste Alkmaarsche Van Teijlingen's doen zich duistere punten voor, waarvoor geen oplossing kon worden gevonden.

Zoo vinden we boven een quitantie d.d. 4 September 1540: „Ick *Jan Geryts Augustins* zoon bekene van *Joost Jansdr,* mijne moeder uit handen van *Dierick van Teijlingen,* mijn broeder.. ....". De onderteekening luidt: *Jan Gerrits* [550]).

Elders noemt Dirk van Teijlingen Jan Gerrits zijn broer [551]). Bij deze gelegenheid blijkt, dat „Jan Geryts" een „coopman scippe in Zwedenryck" had, dat hij verkoopen moest: hij kreeg er 50 £ voor (1541). Joost Jans doet in 1541 verschillende uitgaven voor de bruiloft van Jan Gerrits, die dan in de „Nijenpoort" (een buurtschap bij Alkmaar) blijkt te wonen. De vraag doet zich voor of deze Jan Gerrits Augustijnsz niet identiek is met Jan Augustijns van Teijlingen. Zijn broeder Dirk toch komt voor als Dirk Sijmons Augustijns van Teijlingen [551a]).

Verschillende familieverhoudingen werden ontdekt, die niet op te lossen waren. Zoo waren *Guyerte* en *Neeltgen* (die × *Cornelis Jansz Kistemaecker)* dochters van *Claes Pieters Const* en *Anna Gillisdr van Olms* nichten van *Dirk van Teijlingen* [552]). Aangezien hij ook neef (4e graad) van *Trijntgen van Olms* was [553]) zal deze betrekking ontstaan zijn door de familie *Van Olms. Josyne Pouwels* („*nicht Splinters*" schrijft *Dirk van Teijlingen* op de aan hem gerichte brief van haar) is ook al nicht van *Trijntje van Olms* en blijkbaar ook van *Dirk van Teijlingen* [552]). Tenslotte blijkt uit een brief van *Maria van de Niienburch,* gehuwd met *Valckesteijn* [553]) d.d. 23 November 1575, gericht aan haar neef *Aertan Jans van de Nijenburch,* dat *Trijntje van Olms* ook nicht van die generatie der *Van de Nijenburch*'s was [554]).

Ook Mr. Jacob *Boll,* ontvanger-generaal van de beden, wiens goederen gecontisceerd weraen welke hij later ingevolge een beslissing van de Staten van Holland weer terugontving, nadat hij 13 Februari 1576 eed had gedaan [555]) is een neef (4e graad) van Dirk van Teijlingen [556]), evenals waarschijnlijk *Huych Bol(l)* („de man van *Lysbeth Pieters*" noemt Dirk van Teijlingen hem [557]). *Jacob Stalpart* is op zijn beurt een neef van Mr. *Jacob Boll.*

Marytgen Mr. *Jan Ballings weduwe,* die voorkomt van 1544 tot 1552 is eveneens een nicht van Dirk van Teijlingen [559]). Elders wordt zij Marijtgen Arijs Basgen, wed. Mr. Jan Ballinck genoemd [558]).

Mr. *Jan Ballings* komt 1 Maart 1532 voor als naaste maag van de kinderen van *Pouwel Sijmons* en *Barber Wijbrants* [560]). Op rentestaten van 1533-1537 noemt Dirk van Teijlingen hem: „Mr. Jan Neeff" [561]). Zijn weduwe woonde te Haarlem [559]). In 1565 komt nog voor: *Maritgen Aris Basgen,* wed. *Jacob Ballinck* [562]).

Tenslotte blijkt uit een akte, verleden voor notaris P. W. van Limmen te Alkmaar op 9 Maart 1602, dat *doctor Jan van Teijlingen* en *Margrieta van Teijlingen* neef en nicht waren van *Joffr. Anna van der Abeele, weduwe* Jan Pijnsz, die op dien datum „opten Hoeve" (Egmond aan den Hoef) woonde.

B.

Te Amsterdam werden in de doop-, trouw- en begraafboeken nog verschillende Van Teijlingen's gevonden die in de genealogie niet geplaatst konden worden. Daar het echter lang niet uitgesloten is, dat er leden van de Alkmaarsche familie bij zijn en de gegevens voor latere onderzoekingen van belang kunnen zijn volgen ze hier,

1. Van *Frans van Teijlingen,* koopman, en *Marritgen Urbaens* werden te Amsterdam gedoopt:
   1. O.K. 2 Januari 1592: Efgen.
   2. O.K. 25 Juni 1595: Baetje (hier heet de moeder: *Marie Verboom).*
   3. O.K. 21 Juni 1596: Baefjen.

   Een *François van Teijlingen* (dezelfde als Frans bovengenoemd?), wonende op de Brouwersgracht, wordt begraven W.K. 28 october 1639.
2. Te Amsterdam werden begraven:
   N.K. 6 Augustus 1602: *Augustijn van Teijlingen,* „gecomen uyt het oude mannenhuys".
   N.K. 19 Juli 1640: *Augustijn van Teijlingen,* wonende op de St. Anthonisdijk.

---

550) Archief Huis van Zessen, Alkmaar, inv. no. 400.
551) Archief Huis van Zessen, Alkmaar, inv. no. 397.
551a) Bijdragen Bisdom Haarlem, 1912, blz. 208.
552) Archief Huis van Zessen, Alkmaar, inv. no. 383. Zij was Josyna Pauwels Hugesz en gehuwd met Jacob Splinters. De familieverhouding ontstond door haar. (Hetzelfde archief, inv. no. 22).
553) Zie Batavia Illustrata, blz. 960, kolom 2.
554) Archief Huis van Zessen, inv. no. 379.
555) Hetzelfde archief, inv. no. 365; hij was voordien blijkbaar Spaansch gezind.
556) Hetzelfde archief, inv. no. 338 en 365.
557) Hetzelfde archief, inv. no. 364.
558) Hetzelfde archief, inv. no. 28.
559) Archief Huis van Zessen, inv. no. 363.
560) Weezenboek Alkmaar, deel I, fol. 228.
561) Archief Huis van Zessen, inv. no. 377.
562) Gemeente-archief Alkmaar.

O.K. 3 April 1655: *Annetje Adriaans, wed. Jan Coenraets van Teijlingen,*

N.K. *30* **Januari 1672:** *Maria Willems van Teijlingen.*

3. *Marria Goverts van Teijlingen* **woonde** *1631* op de Lely Graft (N.Z.) en betaalde toen voor haar huis 20 ponden in de 200e penning [563]).

4. Op *17* Januari 1670 teekent aan: *Laurens Dircks van Teijlingen* van Amsterdam, oud 24 jaar, ouders overleden, geassisteerd met *Pieter Laurens,* zijn oom, op Kattenburch en *Marritje Claesdr Schrijvers1* van Amsterdam, oud 24 jaar, geassisteerd met haar moeder, wonende in de Amstelstraat.

Van hen werd gedoopt: *Trijntje van Teijlingen, gedoopt* N.K., 30 Mei 167[illegible].

Ook zijn waarschijnlijk kinderen van hem:

a. *Olpert Laurenze van Teijlingen* ⚔ (aant. Sloterdijk **1** Juni 1721, att. naar Amsterdam): *Hendrikje Springintveld.*

b. *Laurens van Teijlingen* ⚔ **le** *Lysbeth van Naes.*

Kinderen:

aa. *Dirk van Teijlingen,* gedoopt W.K. 30 April 1719.

bb. *Hendrikje van Teijlingen,* gedoopt W.K. 4 September 1722.

Hij ⚔ 2e (i dèn hij identiek is met *Louis van Teijlingen,* hetgeen in verband met de naam van het kind zeer waarschijnlijk is) : *Hendrikje Vinck.*

Kind:

cc. *Dirck van Teijlingen,* gedoopt W.K. 9 Januari 1729.

Hij ⚔ 3e *Antje Keijser.*

Kinderen:

dd. *Dirckje van Teijlingen,* gedoopt W.K. 24 Juli 1733.

ee. *Claas van Teijlingen,* gedoopt W.K. 16 December 1735.

5. *Hendrik van Teijlingen* ⚔ *Rijckie Egberts.*

Kinderen:

a. *Egbert van Teijlingen,* gedoopt Z.K. 12 Mei 1688 ⚔ *Willemijntje Schoolenaar.*

Kinderen:

aa. *Hendrik van Teijlingen,* gedoopt N.Z.K. 2 December 1718.

bb. *Daniel van Teijlingen,* gedoopt Amst. k., 3 November 1720.

cc. *Rijckie van Teijlingen,* gedoopt Z.K. 8 Juli 1722. 1722.

b. *Geertruy van Teijlingen.*

(Zou van deze van Teijlingens familie kunnen zijn: *Daniel van Teijlingen,* gedoopt Bergen op Zoom, 14 October 1631 (getuigen: *Jacob Jans van de Nieuburg, Hillebrant Adriaensen* en *Adriaentgen Pieters van Teijlingen)* zoon van *Pieter Daniëls van Teijlingen* en *Annitgen Jans van de Nieuburg?* [564])).

6. Op 29 September 1669 wordt in de Noorderkerk gedoopt: *Leendert,* zoon van *Cornelis Leenderts van Teijlingen* en *Marretie Ritskes.*

(Een *Leendert van Teijlingen,* weduwnaar van

Noordwijk ⚔ (aant. Haarlem, 11 October 1682): *Marijtie Jacobs van Sijp,* weduwe van Hillegom).

7. *Cornelis van Teijlingen,* van 's Hage, 31 jaar, wonende op de Nieuwendijk ⚔ 3 November 1723: *Johanna Jacoba Dijklander* van Zierikzee, eveneens wonende op de Nieuwendijk. Haar moeder is *Johanna van Amerongen* te Breda. De volgende kinderen werden van hen gedoorn:

a. *Ánna van Teijlingen,* N.K. 20 December 1724.
b. *Cornelia Johanna van Teijlingen,* N.K. 17 Juli 1726.
C. *Cornelis van Teijlingen,* O.K. 11 Januari 1728.
d. *Sara van Teijlingen,* Z.K. 11 Mei 1729.
e. *Pieter van Teijlingen,* O.K. 16 Juni 1730.
f. *Maria Cornelia van Teijlingen,* O.K. 16 November 1732.
g. *Sara Wilhelmina van Teijlingen,* N.K. 22 December 1734.
h. *Johanna Pieternella van Teijlingen,* W.K. 20 Januari 1737.
1. *Petronella Alida van Teijlingen,* N.K. 11 December 1737.
j *Anna Jacoba van Teijlingen,* W.K. 3 Februari 174.3.

8. Te Amsterdam huwen nog:

a. *Gregorius van Teijlingen* (aant. Sloterdijk 15 Mei 1650, att. naar Amsterdam) en *Christina Hendricks.*
b. *Cornelis Jan 'van Teijlingen, 43* jaar, wonende hoek Weeshuis, ouders overleden en *Petronella Hendrika Scheydius,* oud 36 jaar, ouders overleden (huwen 28 April 1785).

Terwijl de volgende kinderen daar nog werden gedoopt:

a. *Mees,* zoon van *Adrianus van Teijlingen* en *Margrieta Nordes:* W.K. 23 Mei 1723.
b. *Antonet,* ouders alsvoren, O.K. 30 December 1725.
c. *Adrianus,* ouders alsvoren, W.K. 13 Februari 1728.
d. *Marretje,* dochter van *Jan Visser* en *Neeltje van Teijlingen,* W.K. 17 Mei 1743.
e. *Gerret,* zoon van *Gerrit Hassevoort* en *Aaltje van Teijlingen,* W.K. 17 November 1754.

C.

Tenslotte mogen hier nog verschillende losse gegevens volgen, die voor later onderzoek wellicht van 'belang zijn.

1. **Op 11** Augustus 1671 testeert voor notaris Heijmenberch te Alkmaar: *M. Eduardus van Teijlingen,* pastoor te Heiloo. Hij legateert aan Jhr. *Gerrit van Teijlingen* en Jhr. *Eduard van Teijlingen.* Een broer van hem is Jhr. *Franciscus van Teijlingen,* wiens twee oudste zoons Jhr. *Gerard* en Jhr. *Eduard van Teijlingen* zijn, terwijl jongere zoons in Ierland verblijven [564a]).

2. Uit een akte, verleden voor denzelfden notaris op 8 Juni 1677 blijkt, dat Juffr. *Elisabeth van Teijlingen* „moeder zaliger" is van Mr. Cornelis Tesman, wonende te Beverwijk (in de kerk van Beverwijk bevindt zich een steen van *Cornelis Terman a Teijlingen,* overleden volgens rouwbord 5 Juni 1681. Wapen: gevierendeeld, 1en 4: in zilver 3 roode kasteelen warin een (blauwe?) leeuw, 2 en 3, in goud een roode leeuw met lambel. Hartschild: blauw met zilveren balk; Ned. Leeuw XIX, kolom 178).

---

563) J. G. en P. J. Frederiks. Kohier van den tweehonderdsten penning voor Amsterdam en onderhoorigc plaatsen over 1631 (Amsterdam, 1890).

564) Ned. Leeuw XVII, blz. 74.

564a) Zie over Nicolaas van Teijlingen, pastoor te Heiloo nog: Bijdragen Bisdom Haarlem XLV (1928) blz. 197 en de daar aangehaalde bronnen.

Zijn zuster is *Cafharina Tesman* die te Antwerpen woont. Een akte dd. 21 April 1661, verleden voor notaris Van Heusden te Loven wordt genoemd.

3. Op 6 September 1688 testeert nog voor denzelfden notaris: *Vrouwe Apollonia van Teijlingen,* bejaarde dochter te Amsterdam. Zij benoemt Sr. *Coenraedf van Deelen* te Amsterdam als haar universeel erfgenaam. Aan een vriendin laat zij een schilderij na van de eerw. *Pieter van Teijlingen.*
4. In „Stamregisters met de wapens der Haarlemsche regeering", copie van oorspronkelijk Hs. van Pieter van Velsen 1746 (gemeente-archief Haarlem) staat op folio 23 vermeld:

   Adriaan Verbeeck, zoon van *Thomas Thomasz Verbeeck* en *Guerfje Claesdr.* × *Hendrikje van Teijlingen,* dochter van *Jacob van Teijlingen* en *Baerfe van der Laan.*

   Zoon: *Pieter Verbeek,* vroedschap te Haarlem 24 Augustus 1612, × 28 November 1599: *Anna Claasdr. van Duuren.*

   (Deze gegevens zijn zeer waarschijnlijk onjuist. Niet *Jacob* doch *Barfholomeus van Teijlingen Augusfijnsz* × Baerte Verlaen, doch van hem is weer geen dochter *Hendrikje* bekend).
5. In de eerste helft der XVIe eeuw komt voor *Aaf van Teijlingen* die × *Gerrit van Cronenburg Hendriksz,* wonende te Schagen.

   Zoon: *Jacob van Cronenburg* × 6 April 1544: Anna van Wythyma [565]).
6. *Eva van Kessel* (die × Jhr. *Barfholomeus de Kies van Wissen)* is dochter van Mr. Roelof *Willemsz van Kessel* en *Johanna Roest,* ook wel genaamd *Van Teijlingen* [566]).
7. Een *Joncker Jan van Teijlingen* komt 11 Juli 1646 te 's-Gravenhage voor [567]).
8. *Isebranf van Teijlingen* [570]), † Ter Heijde 1661. Hij was vaandrig op het fort kleine Warande nabij het dorp Ter Heijde bij Breda [571]) en × *Agatha Smifs,* dochter van zijn commandant, † Ter Heijde 1661.

   Kinderen:

   a. *Augustinus van Teijlingen,* gedoopt Ter Heijde, 14 April 1643.
   b. *Maria van Teijlingen,* gedoopt Ter Teijde, 1 Mei 1644.
   c. *Maria van Teijlingen,* gedoopt Ter Heijde, 25 Mei 1645.
9. Een *J. Feylingius* of *Teylingius* schreef: „Het bloemhofje der gedighten" ('s Gravenhage, B. Beeck, 1683); *Willem Teijlingen,* D. d. G. W. binnen Middelburg: „Een balsem Gileads voor Sions wonden". De laatste bood zijn werk aan aan de Staten Generaal, die hem daarop bij besluit van 15 Juni 1622 met 100 ponden vereerden [572]).
10. XXVI graf behoort de zoon van *Pieter Jongelingen.* 8 Juli 1631 geopend voor *Johan van Teijlingen.*

565) Ned. Leeuw IV, blz. 89.
566) Bloys van Treslong Prins en Belonje, t.a.p., Deel I, blz. 29.
567) Ned. Leeuw XL, kol. 74.
570) Het volgende ontleend aan Gen. Her. Bladen 1912, blz. 209.
571) Het krijgsgeschiedkundig archief bij den Generalen Staf te 's-Gravenhage kent hem als zoodanig niet.
572) Navorscher 1877, blz. 614.

7 Januari 1633 geopend voor *Jouffr. van Teijlingen* [573]).

Op 28 Mei 1601 werd te 's Gravenhage eveneens een *„Joffrou van Teijlingen"* begraven [574]); op 7 Juni 1579 werd *Gryetgen van Teijlingen* daar beluid [575]).

Een *Griefje van Teijlingen* werd nog begraven Groote kerk, Haarlem, tusschen 5 en 12 October 1625.

11. Een *Johan van Teijlingen* was lid van de Staten Generaal. In 1615 werd hem opgedragen, het tweede gezandschap uit Moscovië te Texel te bezoeken en kosteloos naar 's Gravenhage te begeleiden. „Men wil" dat hij de schrijver is van: „Handtschriften en Privilegiën der stad Haarlem, gecopieert uyt een oudt boek, op francyn geschreven" [576]). Dit boek wel de *Van Teijlingen* zijn die Bor, deel III, 31e boek, blz. 800 noemt als lid van de Raad van State [577]).
12. *Nicolaas van Teijlingen* en *Johan van Teijlingen* worden in 1624 uitgewisseld tegen een bij Epe (D.) krijgsgevangen gemaakt kapelaan van de Infante [578]).
13. Een *Berfhel van Teijlingen* komt voor als gehuwd met *Arenf van Wassenaar* [579]).
14. Tenslotte komt nog voor *Cornelis van Teijlingen,* schrijver van ritmeester Schmelsinck [580]).

V. Aanvullingen en verbeteringen.

Van ons medelid Mr. H. L. Hommes ontving de redactie de volgende aanteekening:

van Teylingen-Duyvensz. (LX,224).

„Het schijnt me toe, dat in de vermelding van de kinderen van Dr. *Adriaan van Teylingen* fouten zijn geslopen. Deze opgave komt niet overeen met de mij ten dienste staande gegevens, ontleend aan een oud Hss. genealogie Duyvensz in de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam, en aan een Hss. van wijlen Dr. G. J. B.oeknoogen in het bezit van den Heer Duyvis te Koog aan de Zaan.

Daaruit blijkt, dat *Aefjen van Teylingen* geboren is te Haarlem 18 October 1597 als dr. van Dr. *Adriaan* en *Hillegonda Jansdr. van der Meer,* overl. te Alkmaar 4 Sept. 1642, te Alkmaar gehuwd 5 Sept. 1628 met *Hendrik Duyvensz,* geb. Haarlem 28 Mei 1594, overl. Alkmaar October 1653, zoon van Mr. *Claes Doedesz* en *Cornelia Hendricksdr. van Swieten.* Hij testeert 31 Oct. 1652 voor notaris Aris Corn. Heemskerck te Alkmaar [1]) en benoemt tot erfgenamen zijn twee zoons *Adriaan* en *Cornelis Duyvensz.* en ingeval deze zonder nakomelingen mochten overlijden, dan zijn zuster *Grietgen,* die op huw. voorw. in 1614 [2]) met *Marfen Sfuver Willemsz.* uit Hoorn gehuwd was.

De bovengenoemde Mr. *Claes Doedesz,* geb. Amsterdam 25 Maart 1561, licentiaat in de rechten te Haarlem, overl. Haar-

573) Betreft een graf in de Groote of St. Jaeobskerk te 's-Gravenhage; Algem. Ned. Fam. Blad XII (1895).
574) Ned. Leeuw 1910.
575) Wapenheraut 1. blz. 245.
576) Van der Aa, Biografisch woordenboek, T, blz. 28 Zie: Scheltema, Rusland en de Nederlanden, deel I, blz. 95.
577) Een Jan van Teijlingen komt 3 Juui 1398 nog voor. Deze woonde te Haarlem (Gen. Her. Bladen 1912, blz. 208, noot 1).
578) Resolutiën Staten Generaal dd. 12 Februari, 1 Juni en 12 Juli 1624. (Staatsch Leger deel 111, blz. 118).
579) Staatsch Leger 1, blz. 105.
580) Resolutie Raad van State dd. 13 December 1612 (over het genot van pensioen).

1) Dl. II, fol. 217 v.s.o.
2) Notaris van Trier, Haarlem, 1614, fol. 1 verso.

lem 12 Nov. 1616, was een zoon van Cornelis *Jansz. Smoor* alias Cornelis *Jan Duvenszn* (vermeld in J. E. Elias, Vroedschap van Amsterdam 1, blz. 141) en van *Lysbefh Claes Doedensdr.* (dochter van Claes Doedesz, vermeld ibidem blz. 19). Ik vermeld deze gegevens wat uitvoeriger om aan te toonen, dat de opgave van het oude manuscript, getoetst aan andere bescheiden, waarschijnlijk juist is.

In de vroeger gepubliceerde genealogieën v. Teylingen had Aefjen wel een latere plaats, doch zij zal nog na Augustijn moeten volgen. Haar zoon Cornelis *Duyvensz* is tot de Gereformeerde religie overgegaan, hetgeen veel verklaart van het tegen hem te berde gebrachte in de Bijdragen Bisdom Haarlem 1931, blz. 26 vlg. Een zoon van hem en zijn echtgenoote *Margaretha van Cuyl,* geboren 29 Febr. 1664 „tot Gorinchem's middags omtrent een uure is genaamt na zijn grootvader Hendrick Duyvens en zijn oud-oom Augustinus van Teylingen". Met zijn oom stond Cornelis toen blijkbaar op goeden voet.

Uit het bovenstaande volgt in ieder geval, dat de in 1591 testeerende Aafje de dochter van een andere van Teylingen moet zijn".

De in den laatsten zin vervatte opmerking, dat „in ieder geval de in 1591 testeerende Aafje de dochter moet zijn van een andere van Teylingen" is niet juist. Het is een kind uit Adriaan's eerste huwelijk, zooals reeds in de genealogie vermeld staat. In haar testament staat Mr. *Adriaen van Teylingen* uitdrukkelijk als haar vader vermeld terwijl bovendien haar tante's *Cornelia* en *Emerenfia Jansdr van Zueren* genoemd worden [581]).

Uit het nieuw te berde gebrachte blijkt echter, dat ze waarschijnlijk voor 1597 zal zijn overleden. Dat ik Aeltje al met Aefje identificeerde duidt aan, dat ik haar vond als Aefje èn als Aeltje. Daar zij het meest voorkwam als Aeltje, heb ik de laatste naam gekozen:

De aanvulling is dus, dat er *fwee* Aafje's geweest moeten zijn, één uit het eerste en één uit het tweede huwelijk. Dat ik ze beide niet gevonden heb is te wijten aan het ontbreken van doop-, trouw- en begraafboekn van de katholieken in zoo vroege dagen. Het bestaan van het handschrift Duyvensz was mij ook onbekend, zoodat ik ook hiervan geen gebruik kon maken.

De opschuiving van Aeltje/Aafje naar boven is een gevolg geweest van mijn identificeeren van Aafje en Aeltje/Aafje tot één persoon, waardoor, daar *Aafje I* ontegenzeggelijk de oudste is, Aeltje/Aafje wel moest stijgen. De woorden „zij is wellicht c.q. dezelfde als" achter no. 1. kunnen nu vervallen en no 2 kan zakken overeenkomstig het advies van Mr. Hommes, tot onder no. 8. Augustijn.

Het begraafjaar 1652, dat 1642 zal moeten zijn, dank ik aan een voorganger. Verifieeren was niet mogelijk tengevolge van het opgeborgen zijn van de begraafboeken te Alkmaar.

Ik dank den heer Hommes voor zijn aanvullingen. Deze katholieke kinderen, waarvan zoo weinig gegevens te vinden waren, kostten me zeer veel hoofdbreken, zoodat elke aanvulling welkom is.

Betreffende de kinderen van IJsbrand van Teijlingen (IV h; aflevering 9/10, 1942, LX, kol. 227 ev.) kan het volgende worden aangevuld:

581) Ook in het testament van Mr. Adriaen van Teijlingen, doctor in de medicijnen en zijn vrouw Hillegont Jansdr van der Meer dd. 8 Februari 1589 (not. archief Haarlem, inv. no. 8, fol. 26) wordt Aeffge van Teijlingen, dochter van Adriaan v. T. uit zijn eerder huwelijk met Aeffgen Jansdr genoemd.

ad. 2. *Aeltgen van Teijlingen* ⚔ *le* Kampen (ondertr. 15 Dec. 1609) *Henderijc Jansz,* j.g. van Kampen. Zij vertrok vóór 29 December 1637 naar Geertruidenberg, want op dien datum kwam ze met haar man weer met attestatie uit die stad te Kampen.

ad. 3. *Gerard van Teijlingen.* Hij was in 1618 capt. leutenant van den Heer van Ossenaer; ⚔ 1 e Kampen (ondertr. 6 Nov.) 25 December 1618; *Margarefha fer Berchorsf,* wede van Kampen. Zij was weduwe van Peter Joostens (Jodoci), secretaris van Kampen sinds 1603; zij werd bevestigd 25 Dec. 1601 (lidmatenboek Ger. Gem. fol. 14 vso) en had uit haar eerste huwelijk 3 kinderen, *Geerfruyf, Hendrick* en *Lubbeken,* over welke 4 November 1618 *Caspar fer Berchorsf* en *Steven Everts* mombers werden.

⚔ 2e Geertruidenberg, 3 Juni 1627 (aant. Kampen, 30 Maart 1627) Jvr. *Helena van Harsolt,* enz.

X 3e *Maria d'Hertoge* (zie voor beide laatste kolom 227).

Uit het 2e huwelijk was er behalve het genoemde kind *Isebrant* nog een zoon Isebrant, geboren te Kampen, 1634, student te Leiden 1654, komt 2 April 1659 vandaar met attestatie te Kampen, testeert 2 April 1667, † vóór 26 Februari 1668 te Kampen. Hij liet practisch alles na aan de Van Haersolte's. (Zie hiervoor 'nog overdrachten Kampen, fol. 226 vso, akte d.d. 26 Februari 1668; ook nog overdrachten Kampen, fol. 79 vso, akte d.d. 21 Mei 1639)'.

ad. 5. *Lucas van Teijlingen* ⚔ (aant. Kampen, 17 Juli 1612) *Anna de Wolffs van Pofegem,* dochter van *Philibert de Wolffs van Pofegem.* Bij haar huwelijk werd zij *„de Wolffs van Wesferoode"* genoemd. Lucas was toentertijd adelborst onder zijn vader. Noot 373 moet nu vervallen.

Kinderen: a. *Josina,* leverde 13 Juli 1644 haar attestatie van Beest bij de Ned. Herv. Gemeente te Kampen in: Kerstdag 1634 wordt ze „van nieuws" lid van de gemeente te Zalk. Begraven Bovenkerk Kampen, 27 December 1670.

b. *Lucrefia,* Kerstmis 1648 te Kampen bevestigd; moet later naar Hasselt zijn vertrokken, daar ze, vandaar komend, haar attestatie te Kampen inlevert. Begraven Bovenkerk, Kampen, 14 Juli 1668.

c. een kind, begraven Kampen, vóór Paschen 1613.

ad. 6. Het huwelijk van *Frans* met *Aeltije ter* Borckorst werd te Kampen gesloten (aant. aldaar 2 Januari) 25 Januari 1618. Blijkens haar testament d.d. 10 October 1612 te Kampen was ze toen gehuwd met *Cornelis Voochf van Egmonf. Ze* leverde 2 Juli 1626 haar attestatie van Deventer te Kampen in.

ad. 7. *Rijckwijn* is 18 Augustus 1623 nog ongehuwd. Hij sterft vóór 22 December 1653, een zoon *Isebrant* nalatende, die dan nog leeft. Deze erft van Balthasar Wijntgens „alle zyne kleederen van linnen en wullen tot synen lyve behorende (test. Kampen d.d. 22 Dec. 1653, fol. 103 vso.).

ad. 8. *Jacob van Teijlingen* † vóór 19 Mei 1630 (Recognitiën Kampen, inv. no. 13 1, fol. 110). Hij liet geen kinderen na.

Tenslotte was er een zoon van Ysbrant (wellicht een der bovengenoemden), die † vóór 3 Maart 1649 gehuwd met *Bettien Warners Feifh.* Zij woonde 1 Maart 1649 te Elburg naast haar neef Egbert Nucke, zoon van Aelt Nucke (dan †) en Styntien Feith.

Kinderen:

a. *Gerrif;* erft zilveren kop „daer het Teilinghs wapen op staet" van Isebrant van Teijlingen Gerrits zoon.
b. en c. *Chrisfina* en *Gesina,* die elk van dezelfde 100 car. guldens erfden (test. Kampen, d.d. 2 April 1667, fol. 114). Zij passeeren te Elburg, 15 Juni 1667 een volmacht op Berent Nucke.

Verder vond ik nog de volgende, kleinere, aanvullingen.

ad.' LX, kol. 17. Zie voor Joost Jansdr ook nog: G. Busken Huet en Dr. J. S. van Veen, Verslag van onderzoekingen naar archivalia te Parijs, belangrijk voor dc Geschiedenis van Nederland ('s-Grav., 1899), blz. 105.

Kol. 50. Mr. Floris van Teijlingen Augustijnszn. is geb. 21 Augustus 1510.

Kol. 52: zie voor Dirk van Teijlingen nog het bovenaangehaalde boek, blz 196 en 127.

Kol. 220 : een kind van Jacob van Teijlingen Florisz begraven Grootc kerk, Alkmaar, tusschen 12 November 1572 en 1 Januari 1574.

Kol. 221: Mr. Jacob van Teijlingen was voogd van de kinderen van zijn overleden oom Dirrk Dircks en Ydtgen Wouters blijkens transportakten Alkmaar d.d. 8 April 1603, jo. d.d. 17 Mei 1593 en 4 Juni 3605. Hij was 27 April 1609 regent van het Elisabethgasthuis aldaar (transportakte), 9 Febr. 1611 geord. curator over de goederen van Mattheus Jans Sell (transportakte).

Kol. 256: Josina van Teijlingen werd geboren na 1 September 1602 blijkens het testament van haar ouders, op dien datum te Kampen verleden (fol. 137 vso.). Een kind van Josina zal ook nog geweest zijn Neltge de Vos, die × Direk van Venbergen en bij deze een kind Lucas had (Weezenboek Alkmaar, deel IX, fol. 102).

Kol. 257. Jacob van Teijlingen treedt 2 Juni 1633 op als oom en voogd van de kinderen vau de dan overleden Jorden Stoop en van Brechten Steenhuys (transportakte Alkmaar), 22 September 1634 treedt hij op voor Lijsbeth Pietersdr, wed. Jacob Hendricks Boek (transportaktc Alkmaar; zie over haar ook bij Mr. Jan van Teijlingen (kolom 259). Tenslotte komt hij nog voor notarieel archief Alkmaar, inv. no. 64, fol. 451, aktr d.d. 28 April 1627.

Tenslotte moge hier — met voorbijgaan van de fouten, die slechts het lezen bemoeilijken — de verbeteringen volgen van drukfouten in de nummers 9/10 en 11/12, jaargang LX, die er tengevolge van een misverstand in zijn geslopen:

Kol. 222, r. 1 v. b.: *Coreus,* moet zijn *Corens;* 223, r. 17 v. b.: 6 October moet zijn 31 October; 229, r. 4 v. o.: 1556 moet zijn 1656; 230, r. 6 v. b.: 1649 moet zijn 1652; 254, r. 12 v. o.: met: „hij × 2c . . . . . enz." moet een nieuwe regel beginnen; 225, r. 14 v. b.: van Wijke moet zijn van Wijhe; id regel 15 en 16 v. o.: de Bijl, moet zijn: de Bije; 257, r. 21 v. h.: 474a) moet zijn 451a) ; 259, r. 24 v. b.: Back, moet zijn Boek; id 4 v. o. : Nieyelsluis moet zijn: Niezelsluis; 260, r. 5 v. o. : na „13 Juli" invoegen: 1655; jrg. LXI, kol. 13, r. 15 v. b. achter „9 Juli)" voegen: 1606.

ROEL KAPTEIN.

Twee grafzerken te Rhenoy.

Op het om de oude Ned. Herv. kerk gelegen kerkhof van het Geldersche dorp Rhenoy aan de Linge liggen twee XVIe eeuwsche grafzerken. De „Voorloopige Lijst" van de Rijkscommissie v. d. Monumentenzorg [1]) voor de provincie Gelderland maakt met enkele woorden van deze beide steenen melding.

Toen wijlen Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins na de verschijning dezer lijst dit Lingedorp bezocht en van zijn ervaringen verslag deed in de „Wapenheraut" XXII, 1918, volstond hij onder het hoofd Rhenoy met de simpele mededeeling „niets te zien", waarmede men zou kunnen aannemen, dat de bedoelde zerken tegen het einde van den vorigen oorlog verloren geraakt zijn. Mr. B. v. T. P. heeft zich echter bij zijn onderzoek waarschijnlijk tot de kerk bepaald, zonder ook nog eens een kijkje op het kerkhof te nemen, want dezen zomer maakte de Heer G. J. Swanborn te Gorinchem mij opnieuw opmerkzaam op de aanwezigheid van deze XVIe eeuwsche monumenten.

Bij onderzoek bleek mij, dat te Rhenoy ter 0. van de kerk inderdaad de twee oude grafsteenen lagen: een van adellijke familie en één van een pastoor, 'beiden royaal van formaat, van goede uitvoering en in vrij redelijken staat van conserveering.

De eerstgenoemde, een blauwe, waarschijnlijk Naamsche steen, had een randschrift in laat-gothische letters, waartusschen hier en daar een Romeinsche kapitaal, met vermelding van de jaartallen in Arabische cijfers:

Hier leet begrau [2])/ Goerdt va [2]) erp sterf an°153- en [2]) joffer Mechtelt va [2])/ Wael sij [2]) huysfra / en [2]) Goerdt va [2]) erp haer beyder soon sterf an° 1556 /

In eenvoudige medaillons op de hoeken, die dit randschrift op de hierboven telkens (door scheidingsstreepjes) aangegeven plaatsen onderbraken, waren vier kwartierschilden met de wapens:

Van Erp	***de Wael van Vianen***
Pieck	? (twee ruggelings geplaatste zalmen of barbeelen).

In een vak van het middengedeelte was het volle wapen ***van Erp*** weergegeven, onder een gekroonde helm. Helmteeken: niet de blaasbalgen, zooals d'Ablaing van Giessenburg-van Meurs geeft in de Ridderschap van Nijmegen, doch met de uitkomende drakekop en -hals. Sierlijke dekkleeden van vrij losse en naturalistische vormen omgaven het helmteeken.

Aan de hand van A. Fahne „Bocholtz" I, 2, S. 215 sub IX j°. S. 214 sub 11 en het Register op de Leenactenboeken van Gelre, kwartier van Nijmegen, bl. 796, zal deze zerk naar alle waarschijnlijkheid aldus verklaard moeten worden:

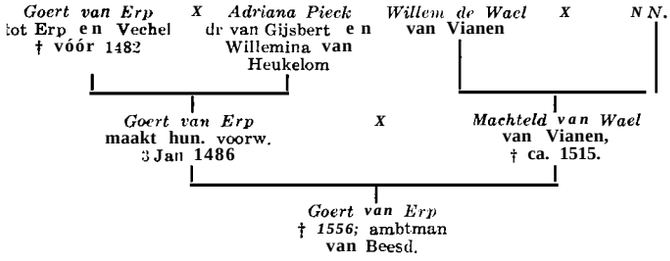

En dan zal derhalve nog moeten worden vastgesteld hoe de naam geweest is van de echtgenoote van ***Willem van Wael,*** die het onbekende wapen met de twee ruggelings geplaatste visschen heeft gevoerd.

De priesterzerk is van een vrijwel gelijk karakter en draagt een randschrift, waarin op dezelfde wijze toepassing van Gothische en Romeinsche letters met Arabische cijfers plaats heeft gevonden. Alleen is het middengedeelte hier veel rijker bewerkt.

Het randschrift is aan de vier zijden telkens voorgesteld als geplaatst op aan de uiteinden omkrullende rollen. De bovenrand is grootendeels verloren gegaan. Het randschrift luidt:

Sub (?) .....[3])/ norbrit (?) Cornelius a doern-Quem(?) pie(?) Christe precor / accipias jesu-fact' [4]) est / pastor an[°155?]5 - Etatis - sue - Z6 Obijt - autem [5]) an° 1562.

In het midden van dezen steen 'wordt de aandacht dadelijk getrokken door een centrale versiering in den vorm van een driepas, waarbovenin een miskelk, bekroond door de hostie, terwijl onderaan op gelijke- hoogte twee wapens zijn aangebracht. De wapens, volgens vaste usance de wapens van de ouders van den priester, zijn geplaatst op gelijke hoogte: zij hangen terzijde aan den voet van de kelk,

De wapens zijn: a. ***van Deurne*** (als bij Rietstap: „Armorial Général" in voce); b. drie roofvogelkoppen en -halzen, 1 en 2.

Twee (uit toga-mouwen) uitgestrekte handen richten zich

[1]) Utrecht 1917, bl. 31: „Op het kerkhof twee zerken (1556 en 1562)".
[2]) Boven deze letter een afkortingsstrecpje,
[3]) Sub hoc lapide sepultus (8) — althans waarschijnlijk woorden van deze strekking.
[4]) Geëlimineerd dus : „factus".
[5]) Dit woord is verkort voorgesteld.

boven de driepas-versiering, naar een hooger liggende rol, waarop men het bekende bijbelwoord leest:

Ne ~intres~ i [2])~iudicium cum ~seruo tuo dn [2])e.

Onder de driepas staat op eenzelfde soort van rol:

Memento Mori.

En nog lager ziet men voor een daarvan afhangende draperie een zittend engeltje, steunend met de r. arm op een doodshoofd: terzijde een zandlooper.

De pastorie van Rhenoy werd bezet door de Norbertijnen van de abdij Mariërweerd, doch in de lijsten van de priesters, welke in het tijdschrift het Archief van het Aartsbisdom Utrecht zijn uitgegeven en die vrij volledig schijnen, wordt heer *Cornelis van Deurne* evenwel niet vermeld.

Misschien zal het echter, mede aan de hand van de bovenbeschreven wapens der ouders van den pastoor aan een onzer lezers kunnen gelukken hem nader te identificeeren.

MR. J. BELONJE.

Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard,

„Uyt sunderlingen toeneygen ind trouwen wij „hebben tot onsen lieven getrouwen Hilbrant de Ghyer".
(Hertog Karel van Gelder aan Hillebrant de Gier, 30 Mei 1501).

§ 1. Inleiding.

Het geslacht ***De Gier*** (de Ghier, de Ghyer, de Ghiir) is vanouds inheemsch in den Bommelerwaard.

Geografisch doorkruist zijn genealogie deze landstreek van Rossum naar Brakel en van Zaltbommel tot Hedel. Als plaats van herkomst aeldt wel Driel, in nauw- verband met de stad Bommel. Driel bleef ook steeds een middelpunt, terwijl sinds het einde der zestiende eeuw nog een duurzame afsplitsing naar Ammerzoden plaats vond [1]).

De aeschiedkundiqe band met den Bommelerwaard is er één van eeuwen. Karakteristiek is wel, dat het huis in den Kivitshamme onder Driel — het latere „Slot" —, waarmede de De Gier's reeds in de viiftiende eeuw (sinds 1402) beleend [2]) waren, in *1802* door koop weder in de familie terugkwam [3]). In *1931* stierf aldaar, ongehuwd, de laatste eigenaar uit dit geslacht Henricus Richardus de Gier.

Alleen een zeer omvangrijk archief-onderzoek heeft kunnen leiden tot het blootleggen van den onderlingen samenhang der schier tallooze De Gier's, Verscheidene gedrukte bronnen stonden hierbij ten dienste. De geraadpleegde litteratuur en archivalia zijn in den tekst en in de noten vermeld.

Door alle tijden heen hadden De Gier's zitting in de schepenbanken of daqeliikschc gerechten. De levensstijl der oudere generaties doet denken aan den stand van den laqeren landadel. Een drietal oorkonden uit de jaren 1419, 1501 en *1502*, als biilaqen *1*, *2* en *3* aan dit opstel toegevoeqd, geven hiervan een indruk. Opmerkinq verdient het ook, dat Peter de Gier — zie in de qenealoqie onder 11 — bij de beleening in 1402 heer Peters zoon wordt genoemd, terwijl het Necrologium van het kapittel van Zaltbommel den vader eveneens aanduidt met „dominus". Men zou hier kunnen denken aan een priester en diens natuurlijken zoon, maar dit is minder waarschijnlijk

1) Zie de genealogie onder A VIIb,
2) In de generaties 11-IV.
3) Zie bij B XIa, 4.

omdat de andere zoon, Arnt de Gier, ook priester was, en behoudens dispensatie, natuurlijke zoons van priesters van den geestelijken srand waren uitgesloten. Een uitdrukkelijke aanwijzing voor riddermatigheid geeft de Latijnsche notarieele akte, op 29 November 1550 te Utrecht verleden, waarbij „validus vir Hillebrandus de Ghiir, *armiger*", — zie in de genealogie onder A VIIIa — als collator van de vicarie der Heilige Maagd en van Johannes de Dooper te Driel brieven van instutie verleende aan Adriaan Henricks van Driel [4]).

Later, sedert het midden van de zeventiende eeuw, trad een geleidelijke vervlakking in tot gezeten plattelandsnotabelen. En hierdoor werd het geslacht verankerd in een breede laag van de huidige bevolking. Menige eenvoudige inwoner van den Bommelerwaard telt thans een De Gier onder zijn voorouders.

In de oudere generaties waren eenige voorname geestelijken, en wel Petrus de Ghier, kanunnik van St. Maarten in Zaltbommel, die omstreeks 1353 als priester te Driel dienst deed [5]), Arnt de Ghier cureyt der kerken van Haaften [6]) in 1376, Arnt de Ghier cureyt en „persoon" der kerk van Driel [7]) anno 1423, en, later, magister Hubertus de Ghier [8]) kanunnik en priester te Zaltbommel overleden 1558.

Vicarieën zijn gesticht: door een Peter de Ghier een vicarie op zijn hof te Velddriel [9]) en door Hillebrant de Gier de Nicolaïvicarie (1527) in Zaltbommel [10]). De collatie van de vicarie van de Heilige Maagd en Johannes de Dooper, gefundeerd op het Heilige-geest-altaar in de kerk van Driel, is gedurende eenige eeuwen in het geslacht De Gier vererfd. Reeds Hillebrand de Gier, burgemeester van Zaltbommel 1501-'20, — zie de genealogie onder V — was er collator van, en in een aanteekening bij generatie VI 5 ziet men diens kinderen en kleinkinderen in een onderling proces over deze vicarie gewikkeld. Zooals boven vermeld, beruste in 1550 het recht van collatie bij Hillebrand de Gier Aarts, wiens eenige zoon Hendrik kinderloos is overleden. De vicarie kwam toen aan een zoon van Hillebrandsdochter, Marie de Gier, uit haar huwelijk met Dirck Francken. Die zoon, Hillebrand Dirks van de Poll geheeten, nam zelfs den achternaam „De Gier" aan en van hem stamde het geslacht „Van de Poll genaamd De Gier", dat nog vele generaties als „De Gier" in Driel en omgeving heeft gebloeid en in het bezit der vicarie gebleven is, zooals den lezer van bijlage dezes no. 6 zal blijken. Het is goed op dezen naamsovergang in vrouwelijke lijn te wijzen, omdat de akten omtrent genoemde vicarie den schijn wekken van een vererving in mannelijke lijn.

Na de hervorming zijn de De Gier's meerendeels roomsch-katholiek gebleven. Eenzelfde familie was intusschen niet zelden afwisselend gereformeerd en roomsch. een typisch verschijnsel in die streek. Zoo werd in 1641 voor het Hof van

4) Archief Hof van Gelre, Vicariën, dl. II brieven van institutie, blz. 242. In de rcertiende eeuw zijn er riddermatige De Gier's geweest, wier betrekking tot het hier behandelde geslacht onhekcnd is. Heynric de Ghyer, knape. werd met vier ridders en knapen van de manschap van huis en heerlijkheid Haghenstein bij akte van 7-3-1341 door hertog Reynout van Gelre overgegeven aan Henric van der Leck. Dezelfde ridders en knapen kwamen voor hij de opdracht van manschap en goederen van Langherac op 27-3-1335 door Hecsken van Brakel aan Heynric van der Leck. (Archief heeren en graven van Culemborg, Inv. 454 nos. 99 en 125).
5) Vgl. De „Bossche Bijdragen" dl. 111 afl. 1 p. 67.
6) Zie de genealogie onder I 2.
7) Alsvoren onder II 1.
8) Zie de genealogie onder V, 6.
9) Dr. A. Joh. Maris. De Reformatie der Geostelijkc en kerkelijke goederen in Gelderland, blz. 119-120-136. Zie de genealogie ad Peter de Gier 1.
10) Zie de genealogie onder V.

Gelderland [10a]) de aanstelling van den dijkschrijver en heemraad Peter Janse de Gier tot schout van de heerlijkheid Ammerzoden en Well — zie in de genealogie A IXd — aangevochten op gnond van een getuigenis van den predikant en de ouderlingen, dat de nieuw benoemde als papist bekend stond, die elders de pauselijke religie beoefende, waartegenover gesteld werd, dat De Gier gereformeerd was vermits hij te Ammerzoden en elders geregeld ter kerke ging, En hetzelfde werd aangevoerd ten opzichte van de geheele nieuwe magistraat! Gijsbert de Gier [11]) en zijn zoon Peter steunden door borgstelling in 1767 den bouw van een nieuwe roomsche kerkschuur aan huize Leyenstein in Driel. De belangrijke Zaltbommelsche tak, einde zestiende eeuw, was uiteraard hervormd en in dien kring vermaagschapt. Hiervan getuigt het dagboek van Gerrit van Duren, een Nijmeegsch regent. die in 1572 met Peterken de Ghier gehuwd was [12]). Hij teekende op:

> „Anno 1585 door oploop van oproerige papiste borgers „en muitineerend guarnizoen met de andere heeren van de „magistraat uitgejaagd en tot Bommel gaan wonen, maar „Nimmegen anno 1591 den 22 October door Prins Maurits „weder gewonnen synde, in mijn vorige staat herstelt,".

Het geslacht De Gier heeft een achttal juristen opgeleverd. Eén hunner, Cornelis de Ghier [13]) (Vultarius) van Driel, behaalde in Leuven bij de promotie 1541 onder 146 medestudenten in de eerste linie de zevende plaats. In 1804 liet de zesentwintigjarige Johannes de Gier uit Ammerzoden [14]) zich te Leiden als medisch student inschrijven, na eerst in Duisburg gestudeerd te hebben.

Een keur van heraldische gegevens „de Gier" is vergaard in de collectie R. Th. Musthart. Het wapen was: drie gieren op blauw of op goud veld, helmteeken een gierenkop met hals. Aldus de zegels, onder anderen, van Arnt die Ghyer in 1376 cureyt der kerken van Haeften, Hillen die Ghier in 1460 schepen van Driel — deze voerde de drie gieren vergezeld van een kleinen dubbelen adelaar in den linker bovenhoek -, Egen de Ghier schepen van Zuilichem anno 1498, Dirck de Gier schepen van Zaltbommel 1542, Hillebrant de Gier schepen van Drie1 1607, Peter Janse de Gier schepen van Ammerzoden 1644, Jan de Gier secretaris en schepen van Driel 1795 en Peter de Gier schepen van Zaltbommel 1799. Voorts beschrijft Bloys van Treslong Prins [15]) onder Driel en Zaltbommel een aantal grafzerken met het wapen De Gier. Aan deze serie kan nog worden toegevoegd het zegel van mr. Cornelis de Ghier, schepen van Driel, gehecht aan een akte de dato St. Mertensdach 1562 [16]). De tak Ammerzoden voerde, bij afwisseling, ook wel een rad. Met een rad zegelden, onder meer, Peter Janse de Gier en Maurits de Gier,

10a) R. A. Arnhem, civ. proc. hof van Gelderland 1641 no. 62. De nieuwe heer van Ammerzoden en Well, Walraven Thomas van Arckel, had eenige heeren van den magistraat ontslagen, en wel, zijn natuurlijken broeder Gideon van Arckel — zie in de genealogie bij IXb — als drost, die, ziek liggende in 's Hertogenbosch aan de pokken, zonder hoop van leven was, voorts den schout Quirijn Aarts Doorn een oud en „caduc" man van zeventig jaren, en tenslotte Isaac Reyniers, secretaris der heerlijkheid, wegens ziekelijkheid. Dit drietal verzette zich in rechten tegen dezen maatregel bewerend, ad vitam" te zijn aangesteld, terwijl zij bovendien hun opvolgers als roomsrh diskwalificeerden.

11) Zie de genealogie onder B XIa.

12) Alsvoren A VI. 3.

13) Zie noot bij generatie VI 5.

14) Zie de genealogie onder A XIIb. 2.

15) „Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland".

16) R. A. Utrecht. Inv. no. 470 Kleine kapittels en kloosters (St. Paulusabdij).

onderscheidenlijk in 1558 en in 1669 schepen in Ammerzoden. De familie Zijnen de Gier vereenigde beide wapens tot één: gedeeld, met boven het rad en beneden de gieren. Eén lid van het geslacht veroorloofde zich een afwijkend wapen: Wouter Adriaens de Gier, in 1665 schout van Herwijnen, voerde drie vairpalen en in een schildhoofd een barensteel met vier hangers, een uitgesproken streek-wapen.

Deze studie werd beperkt tot den Bommelerwaard. In' die streek leefden nog De Gier's, die niet in deze genealogie passen. Zoo woonde omstreeks 1600 onder Nederhemert Peter Janse Hertog, zich later noemende „De Gier alias Hertog" of alleen „De Gier" [17]). In de heerlijkheid Ammerzoden en Well heeft een familie De Gier gebloeid, stammend uit zekeren Quirijn medio zeventiende eeuw [18]). In vrouwelijke lijn sproot uit het hier behandelde geslacht De Gier voort het geslacht „Van de Poll genaamd de Gier" [19]), later alleen „De Gier"; de stamouders waren Dirk Francken en Maria de Ghier Hillebrants dr. [21]). Tenslotte is nog buiten den Bommelerwaard de Brabantsche tak De Gier — thans Zijnen de Gier — uitgewerkt en. in een bijlage van dit opstel opgenomen [20]).

Bij de redactie van deze genealogie is het systeem van nummering ontleend aan jaargang 1941 van Nederland's Patriciaat. Te beginnen met de generatie VI is het geslacht gesplitst in een tak A en een tak B. In elke van deze takken voeren de gezinshoofden van één generatie hetzelfde romeinsche cijfer, onderscheiden door toevoeging van letters in alphabetische volgorde. Het thans volgend schema zal een overzicht geven van den tekst der genealogie.

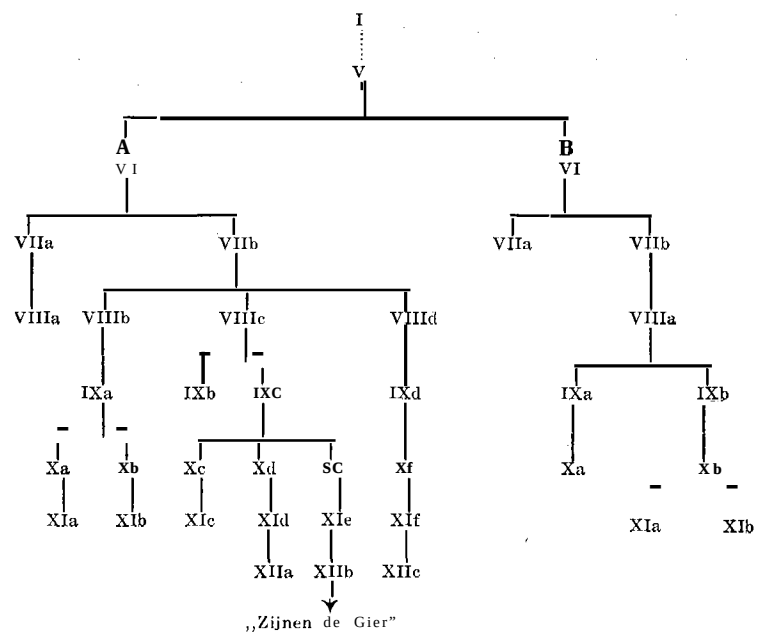

§ 2. Genealogie.

I. *Pefer de Gier,* gegoed onder Velddriel 1369 [22]), sticht een vicarie op zijn hof aldaar tr. N.N.; zij tr. 2e *Godefridus Uiterweerd,* schepen in Zaltbommel.

1111 Kon. Febr. (2 Februari) memorii Dni Petri Ghycr; XIVe eeuw, prima manus (Necrologium van hrt kapittel van Zaltbommel) [23]).

17.20) Hiervan fragment-genealogieën opgenomen in de bijlagen 4-7.

21) Zie de genealogie onder A VIIIa 2.

22) Zie noot 9.

Juli 10, obiit Godefridus ex Insula (= Uiterweerd), Arnoldus Heyden, *Ghiselbertus et Johannes fratres filii Godefridi ex Insula* pro quorum animabus legaverunt *dominus Arnoldus Ghyer* et ***Petrus*** *eorum fratres* XX sol., quos dabunt Magistri mensae sancti spiritus et dabent recipi ex area Brrisii die beati Petri ad cathedram (Necrologium kapittel Zaltbommel).

Hieruit:

1. *Arnt de Gier,* † ± 1400, cureit der kerk van Haaften 1376 [24]), deken van het kapittel te Zaltbommel ± 1400.

   Arnold de Ghyer, pastoor van Haeften, c.s. beloven in 1376, dat Jan Uter Maet zich den Zondag na den dag van St. Jacob (25 Juli) levend of dood te Waardenburg op den oversten huys zal bevinden en zich daaruit niet zal verwijderen „hi en is yrst besmeedt met hout ende met yser". — De Ghyer zegelt met drie gekroonde gieren — J. Th. de Raadt, Sceaux armoriés 1 1899 p. 404 op „Duyst".

   Juli 22 obiit dominus Arnoldus Ghyer (± 1400), decanus huius ecclesiae (Necrologium kapittel Zaltbommel)

2. *Peter,* (volgt 11).
3. *Gerrit de Gier,* gegoed onder Rossum 1369, en Driel, mogelijk een broeder van Peter 1.

   Die weerdt, mollen ende mollenwerff met den tobehoren in den Kivitsham in den gerichte van Driel, ontfangen bij Gerrit de Gier anno 1390 (Register op de leenaktenboeken in het kwartier van Nijmegen).

II. *Peter de Gier Peters,* † *1420,* tr. N.N., gegoed te Driel.

Peter de Gier, *heer Peters zoon,* ontvangt een windmeulen, gelegen bij Driel met een huys ende hoffstatt daarbij gelegen in den Kivitzhamme tot Zutphensche rechte anno 1402 ;

Dezelfde met Heymerick ende Hillen, syne sonen ontfangen die windmeule tot Driel in den Kyvitsham met den werve daar sy op staet, mit twee hont lants, waarvan hij synen sonen Heymerick ende Hillen na synen doot die helft bekannt, die hij doch syn leren lanck als tuchter gebruycken sal, anno 1414 (Leenakten kwartier van Nijmegen)

Hieruit:

1. *Arnt de Gier,* cureit en persoon [25]) der kerk van Driel 1423 [26]).

   Beleend met sijns vaders goed in den Kivitshamme anno 1420.

   Heymerick en Hillen, bij transport hars broders Arnt, eodem die. (Leenakten kwartier van Nijmegen) [27]).

2. *Heymerick de Gier,* gegoed onder Driel.
3. *Hillen,* (volgt III).

III. *Hillen de Gier Peters,* † ± *1461,* schepen in de hooge bank van Driel 1460, tr. N.N.

Beleend met sijns vaders goed in den Kivitshamme, 1420 ; Den Corenweertsche rijsweert tegen den Corenweert (to Driel) gelegen, met allen synen anval, gewin ende verlies tot Zutphensche rechten eerst te leen gemaeckt bij Hillen de Gier, anno 1436 (Leenakten kwartier van Nijmegen)

18-3-1460 Hilliin die Ghier en Eghen Dirks de jonge schepenen van Driel, oorkonden, dat Johan van Rossum draagt over aan Gherit hoer tot Culemborch etc., hrt huis te Rossum (met de zegels van de oorkonders in het archief van de heeren en graven van Culemborg, inv. 454 nos. 1 607/8).

Hieruit:

1. *Peter,* (volgt IV).
2. *Arnt de Gier, genaamd van den Poll* [28]).

   Arnt van den Poll, erve syns vaders Hillen de Gier, beleend met den Corenweertsche rijsweert, anno 1461.

   Arnt de Gier draagt zeven hont land in den gerichte van Driel, geheiten Kivitsham. op aan Arnt Janse Joden, 1483. (Leenakten kwartier van Nijmegen).

3. *Gerrit de Gier,* gegoed onder Driel.

   Beleend met het land [29]) in den Kivitshamme te Driel, Gerrit de Gier, anno 1440 (Leenaktenkwartier van Nijmegen).

4. Mr. *Johannes de Gier,* † Sept. 1479, begraven in de kerk te Driel; vicaris in Driel.

   11 non. Oct. obiit Magister Johannes de Gheyr anno dom. 1479 (Necrologium van het kapittel van Zaltbommel), zie zijn grafzerk in Wapenheraut 1917 blz. 303.

5. *Marie de Gier,* tr. *Hetman de Bije,* † *1470,* schepen in den hoogen gerechte van Driel, (zn. van Hendrik de Bije Hermans, schepen in de hooge bank van Driel en fundator van het kerkkoor in Driel, en juffr. Geertruyt Heijm) [30]).

IV. *Peter de Gier Hillebrants,* † 16-3-1505, begraven in de St. Maartenskerk te Zaltbommel [31]), Hertogelijk Geldersch rentmeester in Zaltbommel en in de Bommeler- en Tielerwaarden over alle renten, domeinen, accijnzen, tollen, pachten, thynsen, pondschattingen enz. [32]), tr. N.N.

Beleend met de Corenweertsche rijsweert, anno 1469, bij transport van Arnt van den Poll (Leenakten kwartier van Nijmegen)

16-2-1502 Hertog Karel van Gelre schenkt, bij remissie

---

23) Het „Necrologium" vermeldt nog een anderen Peter do Gier: „3 kal. Jul. (30 Juni) Obiit Dns. Petrus Ghyer canonicus ecclesiae nostrae XIV eeuw, die, volgens de Bossche Bijdragen dl. III afl. 1 blz. 57, in 1333 te Driel als priester dienst deed. Wellicht een oom van Peter 1 de Gier? P. N. v. Doorninck, „Schatting van den Lande van Gelre in 1369", noemt sub Velddriel Peter die Gier voor 8 pond en sub Rossum Gerit die Gier voor 8 pond; voorts, op blz. 122, Hevnric die Gyer 8 pond (Identiek aan Heurie, genoemd in noot 4?).

In 1372 was een Jan de Ghier schepen te Maren (Inv. Oork. Prov. Gen. Nrd. Brab. 1900).

Peter 1 de Gier had dus eenige tijdgenooten van gelijken achternaam in de omgeving van Driel, wellicht familie van hem.

24) Collectie van Spaen Regest no. 240 huisarchief Waardenburg en Neerrijnen.

25) Van „persona" komt Engelsch „parson", iemand, die in het rolle bezit is van een pastoorsbeneficie, doch niet ter plaatse behoeft te resideeren.

26) Volgens een oorkonde van 14 Augustus 1423, afgeschreven in het „rapellarius" van do St. Paulusabdij te Utrecht (R.A. Utrecht, inv. no. 387 blz. 19 archief kleine kapittels en kloosters). Zie voor hem nog de akte van 6-7-1419 in de bijlage no. 1 hieronder in extenso vermeld.

27) In een akte van heer Jan Raven proost der capellen van Driel in dato 2-10-1463 wordt als belender genoemd „Peter bastaert soin heren Aerts die Ghicr" (R.A. Utrecht inv. no. 462 St. Paulusabdij).

28) Hij was een De Gier, anders dan de „Van de Poll-de Giers" beschreven in de ondervolgende bijlage 6. De navolgende aanteekeningen in het Necrologium van het kapittel te Zaltbommel hebben wellicht op hem betrekking: fol. 78 vso. 23 Juni (XVe eeuw) Obiit *Arnoldus dictus Ghier* de *Rossum* et *Gob urgis uxor eius* pro quorum animabus dominus van den Borgwike, canonicus ecclesiae bomelensis et *Hylinus de Rossum eorum filii* llegaverunt viginti unum solidos annui census recipiendos in die beati Lamberti.

29) De windmolen enz. komt in deze en vlg. beleeningen niet meer voor. Later duikt dit gedeelte van het leen wederom op in de leenregisters van Ammerzoden, sub vocc Driel:

29-9-1613. De helft van de Kivitsham darin de cleynen wintmeulen plach te staen te lecu ontvangen Egou Dirks, scholtis tot Driel; in 19-4-1636 Aert de Cock als man en voogt van Christina Egons. Egon Dirks was een neef van Hilbrand Aerts de Gier (genealogie A VIIIa).

30) Zie genealogie „de Bye" in Taxandria 1918 blz. 106. Blijkens acte van 22-8-1473 waren schepenen van Driel Henrick die Bye Hermans soin en Ghysbert Hack (R.A. Utrecht inv. no. 462 St. Paulusabdij).

31) Zie Bloys van Treslong Prins, Gcnoalogische en heraldische Gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland, sub voce Zaltbommel. Zie ook bijlage 8.

32) Zio dc „Remissy Peters de Ghiir" van hertog Karel van Gelre de dato 16-2-1502, als bijlage 3 hieronder opgenomen.

aan Peter de Ghyer, dezen en zijn kinderen Hillebrant, Egen, Gerevaes, Peter de bastaard en Robbert van Huysden zwager vergiffenis voor hetgeen zij tegen hem misdreven hadden, en waarborgt Peter de Ghier het ongestoord bezit der Gemensche tienden onder Driel, welke hij van Johan Pieck ingelost had [32]).

De echtgenoote N.N. voerde, blijkens de grafzerk van den zoon Gerefaes, een adelaar als wapen.

Hieruit:

1. *Hillebrant,* (volgt V).
2. *Egon de Gier,* schepen in de hooge bank van Zuilichem 1498 [34], richter in den Bommelerwaard 1518.

   7-11-1527 Egon de Ghier solveert thijns (Loofsignaat Zaltbommel)

   8-5-1518 Hertog Karel van Gelre bevestigt zijn richter in Bommelerwaard Egon de Ghier in het bezit der Gemensche tienden te Dricl, zooals Peter de Ghier die van Johan Pieck ingelost had [35]).

3. *Hanrick de Gier* [36]), schepen van Hedel 1538, tr. N.N.
   Hieruit:

   Petra de Gier, tr. *Arnoldus van Tuyl;* schepen in Drie1 1528.

   Obiit anno 1539 1 Oct. Petra filia Henrici de Ghier uxor legitima Arnoldi de Tuyl (Necrologium kapittel Zaltbommel), pro cuius perpetua memoria dati sunt tres rijders.

   X - 1 5 2 6 Arnt van Tuil, schepen in Driel, oorkonder. (Civiele proc. Hof van Gelre 1569 no. 2).

4. Gerefaes *de Gier,* † Drie1 1553, ald. begraven [37]), tr. *Margriet,* † Drie1 10-12-1567, ald. begraven [37]).
5. *Jan de Gier* [38]), tr. N.N.
   Hieruit:

   Peter Janse de Gier, schepen van de vrije hooge heerlijkheid Ammerzoden en Well 1553-'66 [39]).

V. *Hillebrant de Gier Peters,* † 8-10-1536 [40]), begraven in de St. Maartenskerk te Zaltbommel bij zijn vader [41]). Burgemeester en schepen van Zaltbommel 1501-1520, Hertogelijk Geldersch rentmeester in Zaltbommel en in Bommeler- en Tielerwaarden over alle renten, domeinen, accijnzen, tollen, pachten, thynsen, pondschattingen enz. 1501, medestichter [42]) der Nicolaï vicarie te Zaltbommel 1527, collator der vicarie op het H. geest altaar te Driel, tr. *Aleyd,* † Zaltbommel 30-5-1522 [40 en 41]).

30-5-1501 Hertog Karel van Gelre stelt Hilbrant de Ghyer aan tot rentmeester te Bommel en in de Bommeler- en

33) Vgl. Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland, dl. VI, 1, blz. 270.

34) Blijkens de collectie R. Th. Muschart. P. N. van Doorninck, Inv. oudarchief van Nederhemert, vermeldt onder regest no. 245 : St. Jacobsdach 1498 oorkonder.. De Ghier, schepen van Zuilichem.

35) Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland, dl. Vl. 2 blz. 603; Martens van Sevenhoven, Inventaris archief Geldersche Rekenkamer, R no. 524.

36) Martens van Sevenhoven, Inventaris archief Gelclerschc rekenkamer R 728.

37) Wapenheraut dl. 21 jrg. 1917 blz. 302. Begraven onder den toren der tegenwoordige Ned. Herv. kerk te Driel onder een zerk met het wapen de Gier.

38) Onbewezen.

39) De mscr. inventaris der heerlijkheid Ammerzoden (R.A. Arnhem): Regesten. Mogelijk stamt uit hem de tak behandeld in bijlage 5 van dit opstel.

40) Necrologium of Memorieboek van het kapittel van Zaltbommel: obiit anno 1536 Providus vir Hillebrandus de Ghier, en XVII (15 Mei) kal. jun. obiit anno 1522 Aleyd uxor Hillebrandi de Ghier.

41) Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische Gedenkwaardigheden in do kerken van Gelderland, sub Zaltbommel. Zie ook bijlage 8.

42) Zie de aanteekening bij zijn zoon mr. Hubert de Gier.

Tielerwaarden op ten heyligen pynxtdacht anno Domini XV end eyn [43]).

Beleend met de Corenweertsche rijsweert te Drie1 — als zijn vader — anno 1515 (Leenakten kwartier van Nijmegen).

22-4-1501 Hillebrandus do Ghier, burgemeester van Zaltbommel, oorkonder, 24-5-1502 idem, als schepen. (Civ. proc. Hof van Gelre 1570 no. 10 en 1572 no. 18).

Uit dit huwelijk [44]):

1. *Peter,* (volgt A VI).
2. *Dirk,* (volgt B VI).
3. *Aeltje de Gier.*

   Doopgetuige bij den doop van een zoon van Gerrit van Dueren, 1591 [45]).

   Alijdt de Ghier, in 1552 wonende in het kerspel van Dricl, zuster van wijlen Aert de Gier [46]).

4. *Aart de Gier,* † vóór 1552, schepen in de hooge bank van Driel 1527.

   27-4-1527 Aerndt de Ghyer, schepen van Driel, oorkondt, dat Gerefaes de Ghyer aan Johan van Kessel overdraagt zeven scharen weide onder Driel. (Verslagen rijksarchieven, Arnhem 1905 aanwinsten).

5. *Machtilde de Gier,* † Zaltbommel 9-10-1538, tr. [46a]) *Joost Mom,* burgemeester van Zaltbommel 1539, † 25-10-1559; hij tr. 2e *Zucna N.,* † Zaltbommel 10-1 1-1555.

   Obiit anno 1538, 19 Oct. Mechtildis. de Ghier filia Hillebrandi uxor Judoci Mom ; obiit anno 1555, 10 Nov. Zucna uxor Judoci Mom ; obiit anno 1559, 25 Oct. Judocus Mom, pro uius perpetua memoria dati sunt tres aurei equites gelrenses (Necrologium kapittel Zaltbommel).

6 Mr. *Hubertus de Gier,* † *8-10-1558,* priester, deken van het kapittel te Zaltbommel.

   11 Non. Octobris obiit anno 1558 honorabilis circumspectus vir dus. magister Hubertus de Ghier Hillebrandi filius, eins ecclesiae canonicus (Necrologium kapittel Zaltbommel).

   8-9-1527 Hubert de Ghier verkoopt die halfscheidinge uit zes mergen lants geheten Aert Staescamp tot Zaltbommel aan Hillebrant de Ghier ad opus — voor zijn part — van den rector der Nicolaï vicarie in Zaltbommel met last voor den possesseur, om jaarlijks een mis op 't altaar te doen of te doen doen. (Loofsignaat Zaltbommel).

7 *Huberta de Sier,* † Zaltbommel 27-6-1542, tr. *Henricus de Groot,* schepen van Zaltbommel 1541, her togelijk rentmr. ald.

   Obiit 27 Juni anno 1542 Huberta Hillebrandi de Ghier uxor Henrici 6 root pro cuius perpetua memoria dati tres equites gelrenses et ministribatur 1 Lb ut moris est (Necrologium kapittel Zaltbommel).

   11-7-1541 Hendrik die Groet, schepen van Zaltbommel, oorkondt (Inv. Oud-archief Zaltbommel, regest 137-138).

Bijlage 1.

1419 Donderdag na Martini translacionis 6 Juli. Allen den ghenen die desen brief sullen sien of horen lesen, doe ic verstaen *Aernt die Ghiir,*

43) Akte volledig opgenomen hieronder in bijlage 2.

44) Mogelijk uit dit huwelijk nog Robertus de Ghier gehuwd met Catharina, uit wie een dochter Christina. (Het Necrologium van het kapittel van Zaltbommel vermeldt: 17 kal. Jul. (16 Juni) obiit Robertus de Ghier anno 1555, en Oct. 1555 Catharina filia Joannis Rudolphi relicta vidua Roberti de Ghier. Het Loofsignaat Drie1 geeft deze akte: 16-7-1584 Christina Robberts de Ghyers dr. koopt de gasthuisweert).

45) Wapenheraut 1908 blz. 354, Familieaanteekeningen Van Duren.

46) Collectie R. Th. Muschart.

46a) In Navorscher 1880 blz. 225 wordt vermeld: 28-6-1533 huwel. voorw van Peter Mom-Joostz. en Heyl de Raedt Aerntsdr., met de vrunden en magen" van den bruidegom heer en meester Hubert de Gier, priester, canonick enz., Matheus van Heusden, Hanrick de Groot en Dirk de Gier. Register leenaktenboeken kwartier van Nijmegen: 2-7-1539 beleend met land onder Gellinchem Joost Momme Hendriks, burgemeester van Zaltbommel; 12-8-1560 Peter Momme erfgenaam zijns vaders Joost.

priester, *vicecureyt der prochiekerken van Dryel,* dat ic alsulke lofnisse, als mij ende aen mijnen handen gedaen is van hondert ende sueven en tsestich goede gouden Vranerixsche cronen, daer dese goeder brieve van siin bezegelt mitter scepenen srgelcn van Dryel, Ende mede van tyen goede gouden Vranerijxsche rrancken endo drie goede gouden Vranerijxsche cronen buten brieven ontfange hebbe tot behoeff ende orbaer ende van bevelingcn der eersamer, prelaten ende heren procfsts, dekens ende Capittels van Oudemunster t' Utrecht, alsr vanden vruchten ende ghewasse, die hem van dcsen tegenwoerdigen jare verschenen siin van horen thienden tot Dryel ende nyet tot mijnre behoef of mijnre erfnamcn. In kennissen der (waer)heit so heb ic minen segel aen desen brief gedaen.

Gegeven (in den) jaer ons Heren dusent vierhondert (ne) genthien des Donredages na Translaaionis Martini. (zegel verloren).

Archief kapittel van Oudmunster no. 265 (2e afd.), R.A. Utrecht.

Bijlage 2.

1501 Mei 30.

Kairle, hertouge van Gelre etc. ind greve van Zutphen.

Wy doin kondt, so as onse renthen ind domeynen averall doer ouse gantze lantschappe, nvermitz verloip van veden, orloge ind anders, tot noch too vast verwuest, verbijstert ind verduystert siin worden, dairomme wy averdragen siin, eyn opsien op onse renthen, domeynen, vergeven geederen, amptz- ind byeraccysen to hebben, regieren ind to bewaeren to laten, dat die tot onsen meesten profiit ind besten, ind *in* oeren yersten staet gesett werden, so dat behoirt, ind so wy dan by onsen Reden ind Rekenmeisteren averlacht, dat *uyt sunderlingen toeneygen ind trouwen wy hebben tot onsen lieven getrouwen Hilbrant de Ghyer denselven tot onsen Rentmeister tot Boemell ende in Boemelreind Tielreweerden gesatt ind geordiniert hebben ind mitz desen onsen brirff ordinieren ind setten,* .....

Ind opdat hy ons to trouwelicker dienen mach, hebben wy hem vur syne loen, kost ind cleydonge toegevuecht nementlick dir summe van hondert golden guldens off die werde dairvur, den gulden ad soeven ind dertich stuver gerekent, welcke pennyngen hy an synen ontfanck inbehalden ind ons jaerlix rekenen sall.

Ind en sall op elcke verpachtingc van onsen thyenden ind aczyssen nyet meer setten dan den twyntichsten pennyck to rasoen, ind so voirt na advenant, welcke hy ons halff, ind dander helffte vur hem rekenen sall, mitten onkosten van tergelt ind slachgelt, hy uytleggende wuerdt. ass men onse thienden, zyssen ind guederen verpachten ind to boede stellen sall.

Voirt as wy hem uyt synen ampt verschryven by ons to komen off anderswair to ryden, sullen wy hem sdaighs vur hem ind siin pert geren achtenthalven phs. stuver. Ind wes amptz renthen die verbiistert off vergeven wieren, in helpt werven wat kost, gerichticheit off anders dairom gcdain wurdt, sall hy ons oick rekenen.

Ind hiirop heeft ons *Hilbrant vurss.* synen eydt van trouwen gedain as sich bchoirt. Allet sunder argelist, oirkonde onss secreet segells hiirouder opgedrnckt, opten heyligen Pynxsedaeh Anno Domini XVc ind eyn.

Hertogelijk archief, XIV Lihri, VI, fol. LVI, VLII, R.A. Arnhem.

Bijlage 3.

1502 Februari *16.*

Remissy Peters de Ghiir.

Wy Kairle van der *gnaden Gaitz hertoige van Gelre etc.,* ind *greve* van *Zutphen, doin kondt, Ho Peter de Ghiir myt synen kynderen nementlick Hillebrant, Egen, Gerefais, Peter die Bastert, myt Robert van Huesden oeren zwaiger,* sich eyn tiit verlrden frevelick gehalden ind anders clan sich geboirdcn tegen ons ind die onse bewesen, wairby sy ont to liiff ind to goede broickhafftich gevallen, ind soe in onsen ongnaden komen siin:

Bekennen wy hertoich roirsc. vur onss, onse erven ind uacomelingen, dat wy urn sunderlinge in die eer Goitz almechtich, ind arermitz tuschenspreken ind bcdc etzlickrr frunde, die onss eyn rrdelicke beteronge togededingt hebben, den vuergen. *Peter die Ghiir myt alle syne kynderen ind dochter* man *vuergen.,* myt onss guctlick laiten schevden, ind oeren alre mysdaiden off broicken, dair sy onss ind onser herlicheyt semptlick off besunder umb sairkrn will vurs. off anders, in enigrr manieren, tot desen dage toe data dis brieffs, id sy to liiff off to goide vrrfallen siin, moegen myt worden off myt wercken off myt enigerhande ongehoirsamheyt, frcvell off versuemeniss, woe off in wat manieren die oick geschyct mochten siin, altesamen guedclick aversien ind van grond onss herten quytgeschold en intl vergeven hebben, quytschelden ind vergeven noch in crafft dis brieffs; ind en willen noch en sullen tot hon noch synen kynderen off dochterman vurg. enige tieht off torspraicke hebben off behalden, in eniger manieren; dan willen sulx guedeliek gantz van onss stellen in alre maten, off sulx nyet geschiet en were; gelaivende in goeden trouwen, sy semptlick ind bysonder in gebruyck oerer guederen to halden, ind doen halden, oick geliick anderen onsen guedcn ind getrouwen ondcrsaitcn onse leenrechten, lantrechten, diickrechten ind statrechten tlaiten wederfaeren, dair sy sich myt an halden ind vortan as guede trouwe ondersaiten schuldich siin bewysen, wairby wy sy dairenteyntz vur alle gewalt na onser machten beschudden ende beschermen ind hon ind eynen yctlickcn van hon eyn guedich her oick siin sullen.

Ind assdan tuschen ous ind *Peter vurse.* bcvurwart is, dat hy irstzdaigs sijn remissie, hy van onss hefft, borucrende den Gemenschen thienden ind oick die vur remissie ongecanselliert tot onsen handen stellen sall myt eyner gerichtlicken vertichenisse alle syne rechten, hy off die zynen totten selven thyenden gehadt hebben off noch hebben moigen, in behoeff onss, onser erven ind nacomelingen, in welken, gegeven in den jairen van soeven ende tnegentich opten heiligen Derthienavent, wy ind onssen erven *Peter ind zynen erven vergeven ind benadet hebben alle tghene hy bis den dage toe onss of f onser herlicheyt mysdain 0 ff gebroikt hedde,* soe wail van gebreke siinre rekenschappen van den ruyterpennygen van Dryell, Rossum ind Herwcrden ass oick *van sinns rent meisteramptz wegen* off van enige anderen dingen, nyet dairvan uytgescheiden, avermitz der behoirlicke beteringe *van* vierhondert eackele gulden, hy ons doe bynnen ouser stat Zaltboemell an gereden pennyngen betailt ind die andere affgesproicken hrfft, welcke averleveringe vurse. hon noch zynen erven der remissy ind punten halven vurg. as off in toekomende tyden nyet hynderlick, dan evenwaill sullen die van onss ind onsen erven Peter ind synen erven ongeverlick vergeten siin en blyven, geliick ind ir alre manieren off die noch ongecancelliert to Peters handen stundc.

Hebben wy hon wederomme toe doen seggen ind vestlick gelaifft, toeseggen ind gelaven noch rermitz desen tcgenwordigen onsen brieve, dat hy alle verschenen oubetailde paichten dairvan, heheltlicke diegheue die nu up Jaeobi neestkomende onss verschynen werden, van onser wegen sall moegen doin uytpeynden ass vyander guet ind to synrr nut ind besten boeren ind keren ass siin eygen proper guet, dar hon onse amptman to syncn gesynnen alle behulp dess rechten to doen ind laiten sall.

Ind is voirtan bekalt, sor *Hellebrant de Ghiir onse rentmeister in Boemelre- ind Tielrewerden* eyn tiit lanck is geweist, dat wy vermitz onsen rekenmeistrren sim rekkenschappe van zijner ontfanck ind uytgeven, ass hy schryfftlick van onser wegen dairtoe versuecht wert, guetlicke sullen laiten hoeren ind doirsien, ind allet wes op reden steyt, doin passyeren ind siin compensacy gburlick laiten geven, sonder hon darinne myt beytichten tdoen besweren off laiten rrrkcrten, dan allet wes hy bewiislick then affteren sy, gutlick doin betalen off bewysen, alsoe dat hy des hillickc eyn benugen hebben sall. Bevelen daromme U, Jasper van Merwiick, tess tiit onse Amptman, ind allen anderen na hon in onsen lantschappe van Boemelre- ind Tielrewerden tot onse amptman gesat werden sullen, dat ghy den vurg. Peter die Ghiir myt synen kynderen vurgen., dess onsen tegenwordigen remissy doin ind laiten gemeten, also dat sy onhehyndrrt van U off oiwen dienre oers guetz rastlick ind vrrdelick moigen gebruycken, sonder dat hon wes dairin gedraigen werden in eniger manieren. Want sulx onsse gantze will ind meyninge is. Sonder alle argelist drsse to oirkonde der wairheyt ind vaster stedicheit hebben wy hertoich vurs. desen onsen tegeenwordigen segell an desen onsen brieff doin ind hevten hangen. Gegeven in den jair onss Heren duysent viiffhundert ind twe deus Woensdaiges post Invocavit.

Hertogelijk archief XIV Libri, VI fol. LXIX verso — LXX verso, R.A. Arnhem.

(Wordt vervolgd).

DR. J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

Van Houweningen en van Houwelingen te Gorinchem,

De eerste-maal, dat een lid van de familie *van Houweningen* met dien naam in een Gorinchemsche acte genoemd wordt, is op *27* Mei 1598, op welken datum vermeld wordt *Peter Claess van Houweningen* laeckencoper.

Hij is, zooals nader blijken zal, dezelfde persoon als *Peter Claess laeckencoper in de drie papegaeyen,* die sedert omstreeks 1584 vermeld wordt.

Of hij ook dezelfde persoon is als. *Pefer Claess van Waelwijck,* die een enkele maal voorkomt, durf ik niet te beslissen.

Al wordt Peter Claes in meerdere acten vermeld, toch komen wij daaruit weinig over hem te weten, want deze acten betreffen bijna uitsluitend betalingen. Geen enkele acte licht

ons bijv. omtrent zijn kinderen in. Ook het notariëel archief laat ons hier volkomen in de steek. Daarvan is, over den tijd waarin hij leefde, maar weinig tot ons gekomen, en in dat weinige komt zijn naam geen enkele maal voor.

Slechts één schepenacte noemt ons den naam van zijn vrouw. Deze acte vangt aan met de woorden: Op huyden den 3 July anno 1616 so is *Aelgen Antonisdochter*, huysvrou van *Pieter Claessoon van Houweningen*, out ontrent ses ende tsestich jaeren etc. (FXIV, dl. 38).

Zij was dus omstreeks 1550 geboren en wij zullen wel niet ver misschatten als wij in verband daarmee aannemen, dat haar man tusschen 1545 en *1550* geboren was.

Peter Claass. schijnt zich in zijn later leven niet te hebben mogen verheugen in bloeiende finantiëele omstandigheden. 9 Maart 1615 verkocht hij een huis in de Haerstraat, 3 September 1615 verkocht hij een schepenschuldbrief, 29 Maart 1616 wederom een schepenschuldbrief, 5 April 1618 bekende hij 400 k.gl. schuldig te zijn, die hij beloofde in 2 termijnen te zullen betalen met het geld van zijn huis, dat hij verkocht heeft en 18 Augustus 1618 bekende hij 148 k.gl. schuldig te zijn, die hij zal betalen uit de opbrengst van het huis op het Marktveld, dat hij verkocht heeft, genaamd de drie papegaaien. (F XIV dl. 39).

Aldus blijkt, dat hij het huis, waarin hij omstreeks 35 jaren zijn lakenhandel had uitgeoefend, moest van de hand doen.

Hoe hij daarna aan de kost kwam, blijkt, naar ik meen, uit een verklaring, door eenige soldaten van het garnizoen op *6* Juli 1618 afgelegd ten verzoeke van Peter Claess. Zij verklaren dat kapitein Lanscheere met zijn lakei ten huize van Peter Claess gelogeerd heeft en dat, toen de kapitein vertrokken was en later weer terugkeerde, hij daar weer zijn intrek genomen heeft en dat, wanneer eenige vrienden of broeders van den kapitein hem kwamen bezoeken, zij daar ook logeerden. Ook de luitenant de la Groey had met zijn lakei daar gelogeerd en toen de luitenant vertrokken was, had zijn lakei met de bagage daar nog een half jaar gelogeerd. Men krijgt den indruk, dat Peter Claess logement hield.

Uit zijn huwelijk sproten ten minste de volgende kinderen (volgorde onbekend) :

1. *Claes*, volgt onder ll.
2. *Anfhonis*, volgt onder lla.
3. *Agneta* huwde *Joseph Claess. van der Vliet*, als wiens weduwe zij 25 September 1631 genoemd wordt. (F XIV dl. 45). Zij heet dan omtrent 55 jaar oud, zoodat zij in 1576 geboren moet zijn.
4. *Lisabeth*, ondertrouwde te Gorinchem 10 Maart 1624, huwde te Werkendam *Gerrit Hendriksz Groen*. (Zie N.L. 1924, k. 346).

5 en 6. Ds. *Johannes*, predikant te Werkendam, waaruit een nog levende tak en Ds. *Nicolaas*, predikant te Heusden, die noch zelf noch wier nakomelingen in een Gorkumsche acte voorkomen en dus hier alleen volledigheidshalve vermeld worden,

II. *Claes Peterss van Houweningen* komt in geen enkele acte voor, zoodat zelfs zijn beroep mij onbekend bleef. Vermoedelijk verliet hij Gorinchem en vestigde zich elders, wellicht te Heusden, waar zijn dochter geboren werd, Hij ondertrouwde te Gorinchem 12 Juli 1598 *Gerlsken Ockes Hutema*, j.d. van Franeker [1]). Uit hun huwelijk sproten (volgorde onbekend) :

[1]) Haar zuster Jilleken Ockes Hutema was getrouwd met den notaris Lambert Menninck.

1. *Gellia. Zij* trouwt te Gorinchem 4 April 1638 *Heymerick Hermansz Steenis* met wien zij 22 Augustus 1652 voor notaris H. van der Muyr een testament maakte, Zoowel bij den doop van haar zoon als wanneer zij een testament maakt, heet zij Gellia Claes van Houweningen, zoodat de naam van haar vader vaststaat. Bij de inschrijving van haar huwelijk heet zij j.d. van Heusden, wonende te Hardingsveld, waaruit ik afleid, dat haar vader naar Heusden verhuisd zal zijn. Als haar hier na te noemen schoonzuster Mayken Lambrechts een testament maakt, noemt zij hierin Claes Steenis, soone van Jeltje van Houweningen, haar gewesen za. mans zuster, zoodat ook vaststaat, dat Gellia (Jeltje) en Ds. Ambrosius broer en zuster waren, terwijl de naam Gellia (Jeltje) ongetwijfeld van de zijde van haar Friesche moeder afkomstig was.
2. *Peter*. Evenals over zijn vader, zwijgen ook alle acten over hem. Hij was gehuwd met *Anneken Hermens*.

   Uit dit huwelijk vond ik slechts een dochter gedoopt, n.l. *Magdaleentje*, gedoopt te Gorinchem 24 Juni 1633. Zij trouwde *Daem Pieterss Beeckmans*, met wien zij 28 November 1661 voor notaris P. Heuclom een testament maakte, waarin zij Anneken Hermens haar moeder noemt. Zij woonden toen te Werkendam.
3. Ds. *Ambrosius*, predikant te Almkerk. Hij was getrouwd met *Mayken Lambrechts*, die 9 September 1655 als weduwe voor notaris B. van der Muyr een testament maakte ten behoeve van haar dochter. Bij vóóroverlijden van deze erven haar neven. Tot executeurs benoemde zij Gerrit van Houweningen en Claes van Asperen, haar neven. Wie deze Gerrit van Houweningen was, bleek mij niet; hij komt in geen enkele acte voor, zoodat ik veronderstel, dat hij niet tot de Gorinchemsche tak behoorde. Op 6 November 1659 maakte zij voor notaris P. Heuclom huwelijksvoorwaarden met *Adriaen Floriss van der Stael*, die dus haar tweede man was.

   Uit het huwelijk van Ds. Ambrosius sproot een dochter, *Geertruida* [1a]), die als eenige dochter en erfgenaam van Ds. Ambrosius op 2 October 1660 voor notaris P. Heuclom verschijnt met Ds. *Gerardus Hasius*, bedienaar des goddelijken woords binnen Beetgum, haar man en voogd.

lla *Anthonis van Houweningen* heet in een acte van den lesten Februari 1607 collecteur van den impost op de paarden. Ook was hij pachter van een stadsmolen; 18 Januari 1610 bekent hij *223* k.gl. schuldig te zijn voor den koop van een molensteen, waarvoor Peter Claess. van Houweningen, zijn vader, borg blijft. (Aanw. 1890 no. 27 b., dl. 5, los blad). Op 27 Januari 1613 bekent hij aan burgemeesteren 407 k.gl. schuldig te zijn voor molenpacht. (a.v. dl. 7).

Voorts heet hij in een verklaring van 20 September 163 1 herbergier. (F XIV, dl. 45).

Intusschen had hij een geheel andere loopbaan gevolgd. *In* een acte van 25 Augustus 1614 heet hij geappointeerde adelborst onder de compagnie van den ridder collenel Lambert Charles, gouverneur der stadt Nymwegen en als hij 12 Mei 1624 voor de tweede maal

[1a]) Het Kerkboek van Hardingsveld vermeldt onder de gedoopten: 19 Dec. 1638 *Geertruyt*, dr. van D. Ambrosio Houweningen, pred. tot Almkerk en Meriken Lambrechts.

trouwt heet hij gewesen capiteyn van den prince van Mansfelt.

Hij trouwde 1e vermoedelijk kort voor 5 Juli 1603 Anfhoneffe *Joppendr.*, weduwe met 4 kinderen van Adriaen Franss. van Oort (F XIV, dl. 25). Daarna ondertrouwde hij te Gorinchem 12 Mei 1624 en huwde te Werkendam *Geertruida van Caulille Michielsdr*, geboren te Hasselt in het land van Luik.

Alleen uit zijn eerste huwelijk sproot een dochter: *Philippina. Zij* heet in een acte van 28 Mei 1639 oud -omtrent 30 jaar en is dus omstreeks 1609 geboren. Deze dochter schijnt door haar gedrag veel aanstoot gegeven te hebben. Het schepenarchief bevat tal van acten, pro en contra, daarop betrekking hebbende. Ten slotte geeft het stadsbestuur haar een verklaring van goed gedrag op 8 Maart 1631 (F XIV dl. 45) [2]). Deze verklaring vangt aldus aan: Wij burgemeesteren, schepenen ende raidt der stadt Gorinchem doen condt etc., dat Antonis van Houweningen hem in echten staet wettelick begeven hebbende met Antonette Joppendr. onse mede burger ende burgeresse bij malcanderen geprocreert hebben haere dochter genaemt Philippine van Houweningen daervdn de moeder seeckere jaren geleden in den Heere gerust en de vader als capiteyn alsnoch int leven is etc.

Tenslotte trouwde Philippine te Arnhem, attestatie gegeven 3 April 1633, met *Gerardus Ploeg,* luitenant met wien zij in 1639 te Maastricht in garnizoen is. Het trouwboek te Gorinchem geeft hem het predicaat jonker. Het schijnt, dat Antonis en zijn dochter neiging hadden zich hooger voor te doen dan zij waren. Een enkele maal vindt men in een acte het predicaat jonkheer en jonkvrouw voor hen gebruikt. Ook hieraan maakte het stadsbestuur een einde. In het archief bevindt zich een stuk van 28 April 1634, blijkbaar gedeeltelijke copie van een grooter geheel, dat niet meer aanwezig is. Het eerste gedeelte daarvan luidt als volgt:

Drossaert en burgemeesteren der stadt Gorinchem dese interogatoire voorgehouden ende bij haer geexamineerd zijnde hebben verclaert sulx als op sij der acte geannoteert staet.

Ad. 1. Dat Antonis van Houweningen alhier bekent is voor een soon van eerlicke burgers affgecomen sonder oyt van eenige adelicke of ridderlicke stamme gehoort ofte haer int minst daer nae gedraghen hebben,

Ad. 2. Wel te weten dat Toen Joppen (d.i. Antonette Joppendr. zijn vrouw) een quade vrouwe gehouden is geweest ende gerenommeert.

Ad. 3. Dat dvoors. Houweningen mit sijn huysvr. alhier herberge hebben gehouden ende alderhande volck gelogeert. enz. (Wellicht voortzetting van het logement van zijn vader).

De tak van Peter Claess. van Houweningen was dus in mannelijke lijn spoedig uitgestorven.

Peter Claesz van Houweningen had een broeder, *Gijsbrecht van Houweningen.* Deze was eerst secretaris van 's Grevelduyn-Capelle [3]), als hoedanig hij reeds in 1580 voorkomt. (R. 34, f° 51, R.A. 's Bosch).

[2]) Uit een acte van 30 October 1637 (prot. Not. A. Kemp, dl. 3976) lees ik, dat zij een zoon gehad had bij Jr. Adriaen van Renesse, welk kind, eveneens Adriaen geheten, op dien datum nog in leven was.

[3]) De gegevens uit het archief van 's Grevelduyn-Capelle dank ik aan ons medelid kolonel J. P. clc Man,

Op 26 December 1580 compareert hij als gerechte bestorven voogd van *Anna Woufersdr.*, weduwe Anthonis Geritsz „smith", *sijnre moeder.* Hij verkoopt dan aan Dirck Jansz van Ruyven, brouwer in de Clauwe te Delft vijfdehalf geerden in Nederveen. (R. 35, f° 69 v).

Anna Woutersdr. was dus eerst gehuwd geweest met *Claes,* den vader der beide broeders, en na diens overlijden hertrouwd met Anthonis Geritsz.

Uit de bewoordingen der acte meen ik voorts te mogen afleiden, dat Gijsbrecht de oudste der beide broeders was. Nog op 3 Februari 1592 is hij te 's Grevelduyn-Capelle, als mij borg blijft voor Dirck Adriaensz van Clootwijck bij koop loor dezen van een huis, (R. 36 f° 103 v) doch in 1594 woont mij te Gorinchem, want in een acte van eerstgenoemde plaats van 29 Maart van dat jaar heet hij rector binnen de stadt Ghurcum. (R. 37, f°. 5v).

Hij was toen rector van de Duitsche (d.i. Nederlandsche, ter onderscheiding van de Latijnsche) school daar geworden.

Hij was gehuwd met *Aelfgen van Clootwijck Adriaensdr.* Door deze verwantschap komt zijn naam ook later weer in le acten van 's Grevelduyn-Capelle voor. Zoo wanneer zijn zwager, Adriaen Adriaensz. van Clootwijck, schout van s Grevelduyn-Capelle kinderloos is overleden en tot de erfgenamen ook behooren de kinderen van diens overleden zuster Alit. In een acte van 8 April 1616 (R. 38, f°. 102 e.v.) vindt men de scheiding van zijn goederen en de namen dier kinderen. Nogmaals worden de erfgenamen genoemd in een acte van 1 Juni 1617 (R. 39 f° 78).

Alvorens die kinderen te noemen, moet ik nog mededeelen, dat Gijsbrecht Claesz van Houweningen, na den dood van zijn eerste vrouw, hertrouwd is. Op 16 Juni 1617 ondertrouwde hij te Gorinchem met *Metgen Rijcken,* weduwe van Mr. *Arnoldus van Hedickhuysen,* dienaar des goddelijken woords te Almkerk, met wie hij op 25 Juli voor notaris H. van der Muyr te Gorinchem huwelijksche voorwaarden maakte.

Zijn kinderen uit het eerste huwelijk waren:

1. *Claes,* volgt onder 11.
2. *Adriaen,* volgt onder IIa.
3. *Hendrik.* Hij trouwde *Mefgen Hermens.* Beide zijn overleden vóór 15 Augustus 1637, wanneer zijn broeder Adriaen optreedt als oom en bloedvoogd van zijn onmondig nagelaten kind. (Protocol Not. A. Kemp). Dat kind heette *Metgen.*
4. *Anneken.* Zij huwde voor schepenen te Gorinchem 29 Juli 1601 Mr. *Wilhelmus Traudenius,* rector van de Duitsche school te Gouda.

   Anneken was overleden vóór 26 Juli 1610, wanneer haar vader en haar broer Adriaen optreden als voogden van haar eenig nagelaten kind Paulijntgen. Bij de inschrijving van hun huwelijk heeten zij Mr. Wilhelmus Traudenius van der Goude ende Anneken Gijsbrechtsdr. uit de Langstraet. Deze laatste aanduiding alsmede het hiervoren uit de registers van 's Grevelduyn-Capelle vermelde, in verband met het voorkomen, zooals hiervoor werd medegedeeld ,van den naam Peter Claess van Waalwijk, zou een onderzoek te Waalwijk naar de herkomst der familie van Houweningen gewenscht doen zijn.

11. *Claes Gijsbrechtsz van Houweningen* wordt vermeld in de hierboven genoemde acten van 's Grevelduyn-Capelle onder de erfgenamen van zijn oom Adriaen Adriaensz.

van Clootwijck. Uit die van 1 Juni 1617 blijken de namen zijner kinderen.

Met wie hij gehuwd was, is niet met zekerheid te zeggen, maar waar zijn oudste zoon den in de familie van Houweningen ongebruikelijken voornaam *Melis* kreeg, acht ik het waarschijnlijk, dat hij dezelfde is als de Nicolaes van Houweningen, die met zijn vrouw *Agneta Melis Hallings* op 29 April 1620 te Woudrichem compareert (Woudrichem, reg. 1 11), welke laatste één der erfgenamen is van Adriana van Emmichoven, gewoond hebbende te Emmichoven [4]).

Hun kinderen waren:

1. *Melis.*
2. *Elisabeth.*
3. *Janneke.*

Allen zijn 13 Maart 1617 nog in leven, als Elisabeth met procuratie van haar vader en haar broer en zuster een schuldbekentenis afgeeft en als borg stelt het besterf van haar vaders oom Adriaen van Clootwijck zaliger. ('s Grevelduyn-Capelle R. 39 f°. 72 v.). Verder is mij omtrent hen niets bekend.

IIa. *Adriaen Gijsbertsz van Houweningen* heet bij de inschrijving van zijn huwelijk vaandrig onder capiteyn Broncborst. Hij ondertrouwde te Gorinchem 10 October 1599 met *Iten Jacobs* van Oosterwijck. 8 Februari 1617 transporteerde hij aan Jacob van der Ameyde Janss alle huren of pachten, die hij na dato dezer jaarlijks te ontvangen heeft van zekere landen, gelegen bij Capelle in de Langstraat, hem aangekomen van Adriaan van Clootwijck, zijn moeders 'broeder en 26 Mei d.a.v. verkocht hij voor zich en als vader en voogd van zijn kinderen die landen aan Peter Geritss, schout te Capelle. Wellicht moet hieruit gelezen worden, dat zijn vrouw toen reeds overleden was. (F XIV, dl. 39).

Zij hadden 3 kinderen:

1. *Gijsbert,* volgt onder IIIa.
2. *Claes,* volgt onder IIIb.
3. *Jacob* heet bij de inschrijving van zijn huwelijk adelborst onder mijnheer Boshuysen. Hij ondertrouwde te Gorinchem 24 Maart 1641 en huwde te Rees met attestatie van 7 April *Dirxken Lanckvelf,* weduwe tot Rees. Zij verschijnt 4 October 1663 voor notaris H. van Hoey te Gorinchem en maakt een testament ten behoeve van haar man, dan in garnizoen op het fort ter Hay (Terheyde?). Ida van Houweningen, dochter van Leendert, hierna te noemen, krijgt een legaat van 12 k.gl., terwijl haar man aan haar voorzoon, Philips de Caron, zijn legitime portie moet uitkeeren. Zij was dus in eerste huwelijk met een zekeren de Caron getrouwd geweest.

   Welke kinderen wellicht te Rees geboren waren, bleef mij onbekend, maar 18 December 1645 lieten zij te Gorinchem een dochter *Berber* doopen. Jacob was toen reeds kapitein.

IIIa. *Gijsbert Adriaensz. van Houweningen* werd 22 December 1666 te Gorinchem begraven. Hij was kapitein van de burgerij en ondertrouwde 6 April 1625 met *Herbertgen Het-berfs.*

Uit dit huwelijk sproten:

4) Mededeeling van ons medelid Mr. Dr. J. C. Maris.

1. *Herbert,* volgt onder IVa.
2. *Leenaarf,* volgt onder IVb.
3. *Aeltje,* gedoopt te Gorinchem 30 November 1633.

IVa. *Herberf van Houweningen* werd 11 Juli 1626 te Gorinchem gedoopt, Hij trouwde reeds op 18-jarigen leeftijd, n.l. op 28 Februari 1645 met *Heyltgen Lever Jansdr.* Blijkens een aanteekening in margine van de inschrijving werd het huwelijk aan huis gesloten. De reden hiervoor zal wel geweest zijn, dat de bruid in het kraambed lag, want reeds den volgenden dag werd hun eerste kind gedoopt. Hij was overleden voor 13 Maart 1668, want op dien datum verscheen zijn vrouw als zijn weduwe voor notaris A. Kemp. Hun kinderen waren (alle te Gorinchem gedoopt) :

1. *Adriaan,* gedoopt 1 Maart 1645.
2. *Neeltje,* gedoopt 4 April 1646.
3. *Altys(?),* gedoopt 26 September 1652.
4. *Jenette,* gedoopt 13 October 1655.
5. *Ida,* gedoopt 20 September 1658,
6. *Joanna,* gedoopt 9 Maart 1661.
7. *Johannes,* gedoopt 16 November 1663.
8. *Alette,* gedoopt 27 April 1666.

IVb. *Leenaarf* (Leendert, Leonard) *van Houweningen, ge*doopt te Gorinchem 10 November 1630, was notaris aldaar. Zijn protocol is helaas verloren gegaan. Hij trouwde te Gorinchem 6 Juni 1655 *Margarefa de Geausef* (alleen in het trouwboek aldus geschreven, overigens komt de naam steeds voor en teekenen haar familieleden *de Goset),* dochter van Jan de Goset, sergeant, en van Elisabeth Schore.

Zij hadden de volgende kinderen (alle te Gorinchem gedoopt) :

1. *Elisabeth,* gedoopt 5 September 1655.
2. *Ida,* aedooot 22 Mei 1658.
3. *Johannes,* gedoopt 5 Augustus 1660.
4. *Magdalena,* gedoopt 20 September 1662.
5. *Aletta,* gedoopt 14 December 1664.
6. *Gijsberf,* gedoopt 29 April 1667.
7. *Maria,* gedoopt 2 April 1669,
8. *Geerfruid,* gedoopt 7 Februari 1672.

Hoewel de onder IVa en IVb genoemde broeders een groot aantal kinderen hadden, vond ik geen spoor, dat de uit hen geboren zoons het geslacht te Gorinchem hebben voortgezet, zoodat ik aanneem, dat ook deze tak aldaar uitstierf,

IIIb. *Claes Adriaensz van Houweningen* heet bij zijn huwelijk tamborijn onder capiteyn Herry Carry. Hij was overleden voor 28 Mei 1639, want op dien datum verschijnt zijn vrouw als zijn weduwe voor notaris A. Kemp. Die vrouw was *Geerfgen Dircxdr.,* op evengenoemden datum omtrent 36 jaar oud en dus geboren omstreeks 1603.

Zij hadden de volgende kinderen:

1. *Griefje,* gedoopt te Gorinchem 18 September 1626.
2. *Giisberf,* gedoopt te Gorinchem 7 Januari 1628.
3. *Jenneke.* Zij maakte 16 September 1653 voor notaris H. Kemp een testament ten behoeve van Geertgen Dircxdr., weduwe za. Claes van Houweningen, haar moeder en is dan omstreeks 23 jaar oud.

   20 Juli 1655 maakte zij voor notaris P. Heuclom huwelijksche voorwaarden met *Bernardus van Neeringh,* commissaris van de licenten van de baronie

van Breda, wonende te Zundert, met wien zij 8 Augustus d.a.v. trouwde. Zij werd geassisteerd door Gijsbert en Jacob van Houweningen, haar oomen en voogden.

Toen voor de eerste maal een lid der familie van Houweningen te Gorinchem genoemd werd, leefden daar reeds geruimen tijd leden der familie van Houwelingen.

De groote overeenkomst tusschen beider namen was een voortdurende bron van verwarring. Niet alleen in de doop- en trouwboeken, maar ook in de schepen- en notarieele acten werden beide namen op de meest willekeurige wijze dooreen gehaspeld. Geeft bij de notariëele acten de onderteekening door de betrokken persoon ons nog een aanwijzing met welke familie men eigenlijk te doen heeft, bij de andere bronnen ontbreekt dit hulpmiddel en eerst na veel onderzoek komt men telkens te weten, op welke familie de inschrijving of acte eigenlijk betrekking heeft. Toch zijn beide families geheel verschillend en hebben, voor zoover ik kon nagaan, niets met elkaar uit te staan.

Bij een onderzoek naar de familie van Houwelingen stuit men bovendien nog op de moeilijkheid, dat in de oudere registers de leden dier familie slechts weinig met hun familienaam, maar als regel met een vadersnaam werden aangeduid, en waar hun namen alle veel voorkomende waren, is ook hierdoor verwarring niet uitgesloten.

De stamvader was:

Herberen Willemss. van Houwelingen [5]). Hij heet in een acte van 11 October 1557 oud omtrent 80 jaar (aanw. 1890 no. 27a, dl. 65), zoodat hij omstreeks 1477 geboren moet zijn. Hij is overleden kort voor 6 October 1564, want-toen deelen zijn nakomelingen zijn nalatenschap (a.v. dl. 75). Hij was gehuwd met *Hubertgen Jan Doeyensdochfer,* die voor 20 November 1541 was overleden, want in een acte van dien datum noemt één harer zonen Hubertken Jansdr. zijn moeder sa. memorie. (a.v. dl. 44).

De afwikkeling van haar nalatenschap scheen niet naar wensch te verloopen, want 15 Januari 1542 beloofden alle kinderen aan één van hen: te helpen vuytdragen alsulcke procès als deselve Segher in den naam van heur allen tegens Herberen Willemsz heurl. vader vuyt saecken van heurl. moeders besterffenisse aengenomen ende geintenteert hadde. (a.v. dl. 44)'.

Die kinderen woonden niet alle te Gorinchem. Hun woonplaatsen blijken uit een acte van 10 Juni 1545 (a.v. dl. 50). Ik volsta met hen, die buiten Gorinchem woonden alleen te noemen. Zij waren:

1. *Jacob Herberenss van Houwelingen,* woonde te Asperen.
2. *Jan Herberenss van Houwelingen,* woonde te Hardingsveld.
3. *Segher Herberens van Houwelingen* verklaart in een acte van 26 Mei 1533 (a.v. dl. 36) dat hij ter eeren Goids ende Marya sijn gebenedide moeder vergadert was in wittachtigen huwelick bij goetduncken van hoir beyder vaders ende vrunden ende magen met *Elysabeth Cornelis Willemsz die Gortterdr.* Zij was een dochter van Cornelis Willemsz de Gorter en van Aechtgen Ploenen. Zij maakten 9 Januari 1577 voor schepenen een testament, waarin zij hun kinderen noemden. (Aanw. 1919 V dl. 84). Segher was schepen van Gorinchem in 1574 en 1576.

   Hun kinderen waren: Willem, Lysbeth, Anneken, Cornelis, Maryken, Hubert en Jan. De beide laatste waren voor 1577 overleden, kinderen nalatende.
4. *Adriaen Herberenss van Houwelingen* woonde te Hardingsveld.
5. *Cornelis Herberenss van Houwelingen* treedt in een acte van 25 November 1539 (Aanw. 1890 no. 27a, dl. 40) op als voogd en wettig man van *Agnees Pefer Janss. dochter.*

   In een acte van 8 Januari 1563 is sprake van *Mary Buys* Cornelis Herberenss huysvrou, die dan wellicht zijn tweede vrouw is geweest (a.v. dl. 73).

   Cornelis was heilige geestmeester in 1565, 1566 en 1567, schepen in 1561 en 1563 en vroedschap sedert 1564, Zijn kinderen bleven mij onbekend.
6. *Metgen van Houwelingen Herberensdr.* woonde te Hardingsveld.
7. *Beatrix van Houwelingen Herberensdr.* Zij was blijkens een acte van 6 October 1564 (a.v. dl. 75) toen reeds overleden. Zij was gehuwd geweest met *Pleun de Gorter,* zoon van Cornelis Willemsz de Gorter en van Aechtgen Ploenen. Hij heet in een acte van 28 Augustus 1557 oud omtrent 38 jaar en was dus omstreeks 15 19 geboren. In 1581 was hij regent van het mannenhuis.

Al deze in de tweede generatie genoemde personen waren tijdgenooten van den oudst bekenden van Houweningen *Claes* en deels ook van diens zonen Peter en Gijsbert. Maar in het hierboven gegeven fragment stamreeks is voor hen geen plaats en nimmer komen zij te samen in eenzelfde acte voor, zoodat men wel zeker kan zijn, met twee geheel verschillende families te doen te hebben, en de dooreenmenging hunner namen in officiëele stukken nergens op gegrond is.

H. WIJNAENDTS.

[5]) Tc gelijk met hem leefde tc Gorinchem nog een andere Herberen Willemss, die gehuwd was met Heyl Gherit Smitsclochter en bij haar o.a. ook zonen Jan en Adriaen had, waardoor het, bij het gebruik van patroniemen zeer moeilijk wordt, deze beide families uit elkaar te houden.

Nederland's Patriciaat, Jaargang XXIX (1943) .

De Stichting het Nederland's Patriciaat heeft in haar uitgave 1943 tien nieuwe genealogieën opgenomen en van negen andere genealogieën een herbewerking gegeven. Het totaal bedraagt eigenlijk twintig, wanneer men de twee behandelde geslachten Immink, beide stammend uit Gendringen zonder bewezen samenhang, als afzonderlijke genealogieën beschouwt.

Geplaatst zijn de geslachten *Altena* (van Regteren A,), *Andreae* (Fockema A., Beuker A., van Bothnia A. en Nauta A.), *Budde* (Cost B.), *Cosferus, Van Deinse, Dirkzwager, Groskamp* (Robbé G.), *Immink, Ingen Housz, s'Jacob, Jordaan, Van de Kasteele, Van Kerkwijk, De Lint* (De Lind van Wijngaarden), *Van Nooten* (Sandt van N., Cambier van N., Sibmacher van N., en Hoola van N.) ,*Van Rijn, Schade van Westrum,* en *Van Stokhuyzen.*

Naast het rasechte Friesche geslacht *Andreae is* beschreven een geslacht Andreae met zwakken Frieschen inslag, afkomstig uit Brandenburg.

Bij *Van Deinse* doet de afstamming van ds. Gideon geboren in 1581 uit Bernard, heer van Herzelaer, geboren 1503, gehuwd 1550 met Maria Rekenaerts, weinig geloofwaardig aan. Een voorafgaande wetenschappelijke verantwoording in een genealogisch tijdschrift zouden wij bij een dergelijke belangrijke stamreeks wel wenschelijk achten. Dit geldt ook

het geslacht *Schade van Westrum*, waarbij de oudere generaties zeker degelijke documentatie behoeven. Wij betwijfelen, of aan het bezit Westrum een kwalificatie van „heer" verbónden is geweest en Wouter Schade 111 dus wel terecht „heer" van Westrum genoemd wordt.

Het artikel *Ingen Housz* vormt één van de glanspunten in dit jaarboek. Onder den naam Van Ruweel behoorde dit geslacht reeds in de vijftiende eeuw tot Venlo's burgemeesters families en deze stand bleef later in den Bommelerwaard en elders gehandhaafd.

Aan het hoofd van de stamreeks *s'Jacob* verschijnt R e n é J a c o b, omstreeks 1630 uit Frankrijk naar Delft uitgeweken. Zijn kleinzoon pastte de schrijfwijze van den naam aan aan de uitspraak in •het nieuwe vaderland. Sedert het begin van de vorige eeuw munten vele leden van dit geslacht uit door een schitterenden staat van dienst.

Bij de genealogie De *Lint* is niet de hand gehouden aan de in den aanhef aangekondigde volledige uitwerking te beginnen bij generatie VII (zie ad VIId). Het geslacht is karakteristiek voor'de streek van Klundert, het Hollandsche bruggehoofd in Brabant, waarvoor in de laatste jaren veel genealogische belangstelling bestaat.

Er staat in dit jaarboek geen artikel, of het is alleszins lezenswaard. In het algemeen zouden wij in overweging willen geven bij de stamreeksen de stamhouders in gezinsverband te plaatsen, waardoor men een juister beeld krijgt van het milieu.

De heraldische en monografische verzorging slaagde eveneens uitstekend. De heraldische documentatie is nog wat spaarzaam. Verder raden wij belanghebbenden aan, om meer familieportretten te laten opnemen.

De jaargang 1943 verdient alle lof, een hulde waarin wij betrekken alle in het voorwoord genoemde en niet genoemde toegewijde medewerkers.

DR. J. C. MARIS.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Bloempjes uit den Hof van Holland,

Willem **van Boschuysen „het Stedekind".**

Een aardig voorbeeld van het onder curateele stellen van een verkwistend burger van Leiden, benevens een aantal genealogische gegevens betreffende den bovengenoemde en zijn naaste familieleden vindt men in enkele processen gevoerd voor het Hof van Holland en wel in de registers der Sententiën No. 539 acte 145 en No. 553 acten 48 en 67.

De bedoelde processen worden gevoerd door Mr. Gerrit Hoochstraet (van Hoochstraten) in den beginne namens zijne vrouw, later namens zijne kinderen. Over deze familie Hoochstraet is reeds voorheen in ons Maandblad in den jaargang 19 11 veel gepubliceerd

Het eerste' proces, met uitspraak op 16 October 1566, deelt ons ten aanzien van Willem van Boschuysen, den vader van de vrouw van Mr. Gerrit, het navolgende mede:

Eertijds was een zekere Willem van Boschuysen gehuwd met juffrouw Johanna van Oesterwyck, uit welk huwelijk o.a. een zoon Coen van Boschuysen geboren werd, die als oudste zoon een leengoed van de Abdij van Egmond erfde en wel

12 morgen en de hofstad *ter Mije* in het ambacht van Leiderdorp, in het westen belend aan den Ouden Rijn, noordwaarts grenzend aan goederen van Meister en van Joost van Berendrecht te Delft en Oost en Zuid aan eigendom van het Regulierenklooster te Leiderdorp.

Bovendien ontving Coen nog 11 morgen in hetzelfde ambacht, nog eens 50 morgen aldaar en 18 morgen in Alkemade.

Het eerstgenoemde leengoed was blijkbaar afkomstig van zijne moeder Johanna, die in 1497 de hofstad van de Mije aan hem ten huwelijk had gegeven onder voorwaarde, dat noch Coen, noch zijn kinderen het goed mochten vervreemden of belasten, waarna Coen door den abt van Egmond was beleend.

Coen van Boschuysen verwekte staande huwelijk met juffrouw Aechte Jansdochter van Sonnevelt eenige kinderen, waaronder eenen zoon Willem, zijnen leenvolger, die 8 September 1537 het leen van der Mije als onversterfelijk erfleen ontving. Deze Willem huwde Petronella Ghijsbrechtsdochter en verwekte bij haar eene eenige dochter genaamd Johanna, de vrouw van den impetrant Mr. Gerrit Hoochstraet.

Het proces gaat nu over den verkoop van de Mije door Mr. Gerrit's schoonvader in den jare 1551, hetgeen volgens impetrant onwettig was geschied.

Willem van Boschuysen toch leefde blijkbaar op een zeer verkwistende wijze en de acte van het Hof vermeldt dan ook dat hij:

> „overmits syn sober regiment ende notoere prodigaliteyt „op den XXI Juny a° XV^eXLII (21-6-1542) bij de ge„rechte der voorsz. stede van Leyden openbaerlicken „mitter stedeclock van 't Stadthuys afgelezen (werd) „ende verclaert te wesen *stedekindt* ende alsulcx gestelt „in voochdie van deselve stede tot soo lange hem weder „mit der stede clock het eygen beheer soude wordén „toegestaen".

Ondanks deze bepaling en in strijd met de onder Coen hierboven vermelde beperking in het eigendomsrecht, had Willem a° 1551 aan Dirck Jacobsz. Montfoort de Mije verkocht, hetgeen de eischer onwettig acht.

Het was ter zake van dien verkoop een raar gescharrel. Willem's moeder schijnt er wel in gekend te zijn, zij toch zou hare lijftocht aan het goed behouden en op 20 September 1551 had zij dan ook, bijgestaan door Jan van Berendrecht haren schoonzoon, die gehuwd was met Margriet van Boschuysen, Willem's zuster, den verkoop goedgekeurd.

Het 'Hof erkent echter Mr. Gerrit's rechten en stelt den kooper in het ongelijk.

Doch nog zijn de processen in het raam der familieverhoudingen niet afgeloopen.

Op 23 April 1580 vindt men een uitspraak van het Hof in zake een proces van Mr. Gerrit Hoochstraet tegen Gerrit Aertsz. van Dam namens diens vrouw, welke ons in staat stelt kennis te nemen van eenige genealogische bijzonderheden betreffende Willem's vrouw Petronella Ghijsbrechtsdochter. (Sententiën Hof van Holland No. 553 acte 48). Brengen wij n.m. deze acte in verband met die van het proces gevoerd tusschen Mr. Gerrit en Gerrit Aertsz. van Dam, Joost van Sonnevelt en Gerrit Jansz „in den Boom" allen te Leiden als voogden van Mr. Gerrit's kinderen verwekt bij- juffrouw Johanna van Boschuysen (Sententiën Hof van Holland No. 553 acte 62 op 18 Mei 1580) dan biedt ons eisch en repliek den stof voor het navolgende fragment:

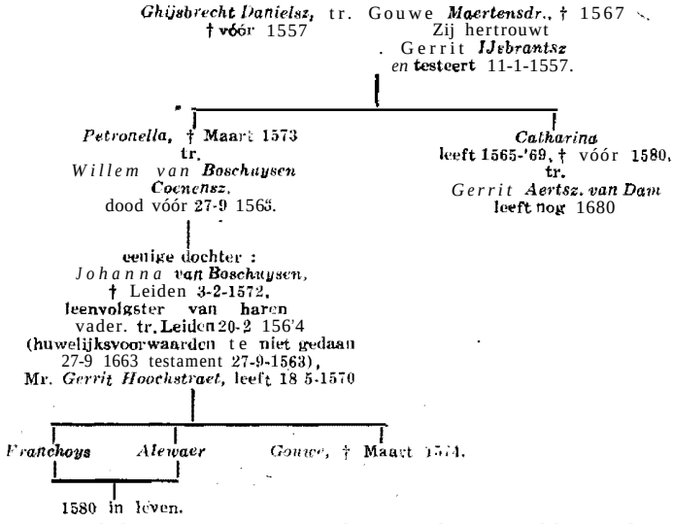

Vergelijken wij een en ander met het gestelde in de genealogie van Boschuzsen in Batavia Illustrata pag. 881 dan blijkt wel, dat daarin ten aanzien van Willem van Boschuysen Coenensz. C.S. nog wel eenige aanvulling mogelijk is, in de eerste plaats het feit, dat hij ontwijfelbaar de oudste zoon was, ten tweede wie zijne vrouw was en de naaste verwanten te Leiden.

Ook de naam van Willem's grootmoeder is bij van Leeuwen niet geheel juist, instede van *Anna* leze men *Johanna*.

Omtrent Willem's broeder, den ook bij van Leeuwen vermelden „Coenraad" kan uit de Sententiën van het Hof een kleine aanvulling gegeven worden.

Dezen toch vindt men vermeld in eene Sententie van 28 Juli 1562, hij is dan reeds overleden en wordt omschreven als „Mr. Coenraet van Boschuysen, in leven clerck ende suppoost ván de Universiteit te Leuven". Zijne weduwe „jouffrouwe Anna van der Brugge" heeft dan een proces over rente tegen Nicolaas van Berendrecht den Schout van Leiden. (Sententiën Hof van Holland No. 535 acte 537).

J. P. DE MAN.

Dedel.

(LIX, 424 en 449).

Joost Dedel en *Odilia Stalpert* wonnen nog in 1609 *Cornelius Dedel;* dit kind werd op 17 Augastus van dat jaar met als peten *Evert Stalpert en Maria Clercxs* door pater Engelbrecht Kenniphoven te 's-Gravenhage gedoopt en overleed wellicht jong.

Van *Adriaen Jacobsz Dedels* en *Christina van Ravensteyn* werden mij de namen van een negental kinderen bekend; de desbetreffende doopacta staan ingeschrven in een doopboek, bijgehouden door pater Rombout Smits, nummer 338 van de inventaris DTB in het archief van de gemeente 's-Gravenhage:

1. *Elisabetha Dedels,* ged. 20-7-1676 (mattina domicella *Maria van a'er Mye.*

2. *Jacobus Dedels,* ged. 10-11-1677 (peten de heer *Jacobus van Ravestyn* en vrouwe *Maria Dedels).*

3. *Cornelius Dedels,* ged.. 15-10-1678 (peten de heer *Joannes Lintelo* en vrouwe *Maria van Borstel* [d.w.z. *van Borsselen]).*

4. *Cornelius Dedels,* ged. 1-3-1680 (peten *Jacobus Rauestyn* en dlla *Caecilia Dedels).*

5. *Cornelius Joannes Dedels,* ged. 19-4-1681 (peten als voren).

6. *Elisabetha Joanna Dedels,* ged. 24-6-1682 (peten als voren, meter dla *Cornelia Dedels).*

7. *Petrus Elias Dedels.* ged. 11-9-1683 (peet als voren, petemoei dla *Maria Dedels).*

8. *Cornelius Jacobus Dedels,* ged. 16-9-1684 (doopgetuige d *Jacobus Sprongh).*

9. *Maria Theresia Dedels,* ged. 22-11-1685 (suscep(it) : dla *Caecilia Dedels).*

De auteur van de oude notities heeft dus de zoons uit het huwelijk *Dedel(s)-van Ravesteyn* eerst en dan de dochter in de juiste volgorde opgesomd, zij het ook, dat hij de namen van vier blijkbaar jong overleden kinderen eenvoudigheidshalve achterwege liet, geheel in overeenstemming met de beknoptheid en wellicht ook het doel van het geheel.

De naam *Fiesia* bij nr. 5 van het origineel in plaats van *Theresia* in de 'doopakte lijkt mij geen gewone schrijffout, bij geval verlezing, maar een voorbeeld van overgang van Th- naar F -, evenals het welbekende *Feodor* (russ.) uit *Theodoros (gr.), Afanasij* uit *Athanasius* en *Marfa* uit *Martha.*

E. J. KOPPESCHAAR.

De Kemp.

(LIX, 457; LX, 238).

De stamreeks, door den heer v. d. Bilt aan een 18e eeuws handschrift ontleend, is vrij zeker gecopiëerd uit het werk van Abraham Kemp over Gorinchem, in welk werk de schrijver de stamreeks zijner voorouders geeft [1]). Slechts enkele kleine verschillen zijn aan te wijzen, waarvan de voornaamste zijn, dat hij den stamvader niet *Martinus,* maar „de edele *Mathias de Kemp"* noemt en diens zoon den titel van jonker geeft. Uit de schepenprotocollen van Gorinchem zijn de verschillende generaties vanaf IV te bewijzen, terwijl 1111 waarschijnlijk juist is.

Indertijd teekende ik de oudste acten over dit geslacht aan. Zij volgen hieronder:

IV. *Jan die Kempe* is dood 13 Juli 1485. Hij was gehuwd met *Willem.*

13 Juli 1485. (Aanw. 1890, no. 27a dl. 3) *Engbert Kempezn.* kennet ende lyet dat hem sijn moder wel verruecht ende voldaen heeft van alsulcke goed als hem aengecomen ende bestorven magh sijn van dode *Jan die Kempe* sine vader ende verteegh dair af tot behoef *Willem Kempen* voirs. etc. *Engbert Jan Kempezn.* ende droeg op *Willem* synne moeder dien brief ende dat lant also als dat gescreven staet.

1. Februari 1491. (a.v. dl. 4) *Hman van Muylwijck* d. op *Willem Jan Kempe* we alle sulcke ruerende ende onruerende als hem als voicht van *Mari* Jansvoirs. dochter aengecomen ende bestorven magh sijn van dode *Jan die Kemp* voirs.

14 Maart 1499. (a.v. dl. 7) *Willem Kempe* also sij mede eygen is van alle goeden die sij ende *Jan die Kemp* te samen hadden ende *Jan Adriaenss* mit alle sulcke goeden als hij te hijlic gehadt heeft mit *Aecht* sine wive ende *Harman* mit alsulcke goede als hij te hijlic gehadt heeft mit *Marie* sine wive ende *Jannet Jan* Kempedochter geloven etc.

10 April 1523. (a.v. dl. 27) *Claes Janss van (Ca)thendrecht* als man ende voicht van *Janna* Jan die Kempendochter sijn geechte wijff bekende dat Adriaen Janss hem voldaen heeft wat hem aanbestorven is bij dode *Cornelis Kemp* sijns wijffs broeder sell. ged.

Uit het bovenstaande volgt, dat hun kinderen waren:

1. *Engbert,* volgt onder V.
2. *Cornelis,* overleden voor 10 April 1523 zonder nakomelingen.
3. *Aecht,* gehuwd met *Jan Adriaenss.*

[1]) Niet vermeld in het Repertorium v. Beresteyn.

4. ***Marie,*** gehuwd met ***Harman van Muylwijck.***

5. Janna, gehuwd met ***Claes Janss van Catendrecht.***

Waar Jan die Kempe zijn oudsten zoon den naam Engbert geeft, mag men wel veronderstellen, dat deze naar zijn vader genoemd is, en dat de' onder III genoemde **Engbert** dus inderdaad bestaan heeft.

V. ***Engbert Kemp*** is dood 30 April 1519. Hij was gehuwd met ***Heylwich Aert Vossendochter,*** welke stierf voor 6 Februari 1526.

> 33 April 1519. (Aanw. 1890 no. 27a, dl. 25) *Heylwich Aertsdr. Engbert Kempe wed.* cum tutore draagt op *Aert Vos Engbertss* een huys ende hofstadt etc., mit voirwaerden dat hij voirs. huys weder inbrengen sal ter deylinge als *Heylwich* sijn moeder van levende lijve tot doot gecomen sal wesen etc.
>
> 17 December 1519. (A.v. dl. 25). Testament van *Heylwich Aert Vossendochter Engbert* Kempen wed. De eene helft krijgt haar zoon *Aert Vos Engbertss* en **de andere helft haar dochter** *Jutken Engbert Kempendochter Laurens Heynricksz. de Raeymakers wijff.*
>
> 6 Februari 1526. **(a.v.** dl. 30). *Aert Vos Engbertss* ex ua ende *Lauwerens Heynrickz* als voicht ende wittachtigen man van *Joestgen Engbert Kempendr.* ex aa deelen de goederen hen aangekomen door doode *Heylwich Aert Vossendr. Engbert Kempen wed.* hoirluyder moeder sel. ged.

Uit hun huwelijk sproten dus:

1. ***Aerdt Vos,*** volgt onder VI.
2. ***Jutken,*** gehuwd met ***Laurens Hendriksz de Raaymaker.***

VI. ***Aert Vos Engbertss*** was gehuwd met ***Alydt Jacobsdr.*** Beide waren 16 Dec. 1569 dood.

16 Dec. 1569 (a.v. dl. 78). Oirconden dat voir ons quamen Jan ***Kemp Aertss,*** mr ***Engbert Kemp Aertss, Jacob Kemp. Aertss. Laurens Kemp Aertss, Aert Kemp Aertss,*** alle vijf gebroeders, en ***Willem Petersz*** als wettich man ende voicht van ***Judith Kemp Aertsdr.,*** alle tsamen als alleen kinderen ende erffgenamen van wijlen ***Aert Vos Engbertsz*** ende ***Alydt Jacobsdr.*** hoirl. vader ende moder waren zal. ged. etc.

Hun kinderen waren dus (de zoons voor de dochter):

1. ***Jan.***
2. Mr. ***Engbert,*** apotheker.
3. ***Jacob*** [2]).
4. ***Laurens*** [3]).
5. ***Aerdt*** [4]).
6. ***Judith*** huwt ***Willem Petersz.***

---

2) 3 Maart 1616 comp. *Aerdt Kemp Jacobsz* ter eenre ende *Neesken Kemp Jacobsdr.* ter andere zijde, beyde naegelaten kynden ende erfgenamen van *Jacob Kemp Aertsz* ende *Eelken Adriaensdr. van der Eijck.* (FXIV, dl. 38).

3) 4 Mei 1594. *Laurens Kemp Aerdtsz* als man ende voocht van *Peterken Willemsdr.* Haar vader en moeder *Willem Petersz* en *Heylken Cornelisdr.* (Aanw. 1890 no. 27a dl. 86).

5 Sept. 1650. Verklaring ten behoeve van *Jan Jacobs Kemp,* dut deze een zoon is van *Jacob Laurenss Kemp* en *Henrica van der Eemt,* die geweest is dochter van mm'. *Jan van der Eempt,* wiens vader is geweest ***Jacob Bobbers*** *van der Eempt* en eygen broeder van *Alida van* ***der*** *Eempt,* **die gctrout is** geweest **met** *Jan de Borghgraaff,* moeder van *Elysabeth* ***de*** *Borghgraaff,* fundatrice van de beursse tot Loven, volgens het testament dan van sijnde, etc. (Prol. not. L. Buys, dl. 4007).

5 April 1651. Verklaring als voren, waaruit: mr. ***dan van der Eemt,*** getrout met *Mariken Bosch,* des requirants resp. grootvader en grootmoeder. (idem).

Jan Jacobs Kemp **is** getrouwd met *Baelken.* ***Jansdr.,*** waaruit An ***thonis*** *Jansz.* ***Kemp*** en *Jacobus Jansz. Kemp.*

4) 12 Juni 157%. *Aerdt Kemp Aerdtsz* als wettich man ende voocht van ***Margriet*** *Jan Beuselamsdr.* (Aanw. 1890 no. 27a dl. 80).

3 Mei 1612. *Grietgen Jansdr.,* wed. **mr.** *Aerdt* **Kemp** heeft tot kinderen ***Abraham Kemp, Aeltgen Kemp*** en † ***Lidytgen Kemp.***

Mijn aanteekeningen over deze familie loopen in het algemeen niet verder. Het bovenstaande is echter voldoende om de juistheid van de gegeven stamreeks aan te toonen (behoudens de generaties 1 en 11).

Tenslotte moet ik nog opmerken, dat de naam *Kemp* te Gorinchem nog in een (andere?) familie voorkwam.

Als eerste van deze familie teekende ik aan ***Gijsbert Kemp,*** die 4 Febr. 1484 voor schepenen verschijnt als voicht ende wittachtige man van ***Lysbeth*** *Gijsbertsdochter.* (Aanw. 1890 no. 27a, dl. 2). Hij is dood 4 Juni 1499, wanneer zijn weduwe met haar tweeden man, ***Aert Janss.,*** opkomt om met de kinderen uit haar eerste huwelijk de nagelaten goederen te deelen. Die kinderen waren: ***Dircle, Adriaen, Aelbert*** en ***Mechtelt.*** Ten minste uit twee dezer zonen sproten nakomelingen.

Het is deze familie, die een schout en verschillende schepenen aan Gorinchem schonk.

H. WIJNAENDTS.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Broen. (LIX, 456 en 498/9). De gegevens omtrent dit geslacht kunnen met het volgende worden aangevuld: vrij oud geslacht, waarvan 11 personen voorkomen bij *Elias,* De vroedschap van Amsterdam, meest Dl. I; korte genealogie blz. 464/7; kwamen vóór 1600 uit Duitschland, werkten zich te Amsterdam weldra op tot vooraanstaande kooplieden. *Elias* rekent hen tot de Amsterdamsche regenten, hoewel slechts 2 hunner, dat eerst na do gebeurtenissen van 1787, stedelijke functiën hebben bekleed. „Vroedschappen" in den letterlijken zin zijn zij *niet* geweest. *Elias* vermeldt tweemaal een koopman *Marcus Broen;* **de"** eerste hunner, geb. 1619, was die, bij Mr. de *Graaff* gemerkt IIa; tr. 13.2.1652 *Sophia Thiens* uit Aken.

"Blijkens *Elias* was *Broen* geparenteerd aan de families *Auxbrebis* en *Croock,* die men, evenals *Broen,* in de 17e eeuw aantreft in onzen Levanthandel, met name vermelden *Marcus,* die, als zijn vader, handelde op Brazilië, doch ook op Italië en daardoor schier automatisch ook op de Levant. Geen prominente figuur: komt in het zeer uitgebreide Dl. II van Dr. A. Heeringa's bronnen tot onzen L.H. (1661 tot 1726) niet voor. *M. Broen* behoorde te Smyrna tot de omstreeks 2/3 van onze 15—18 handelshuizen, die door hun dikwijls minderwaardige contramine het leven van onzen consul soms half tot een hel maakten, daaromtrent verschillende artikelen van mijne hand in de Rijdragen. In Oct. 1673 trad hij te Sedequi, dorp bij Smyrna, waar consul ***van*** *Dam* en ook vele onzer kooplieden hun buitenverblijven hadden, hoogst heftig op tegen zijn magistraat. Toen Sept. 1675 door tusschenkomst van ds. G. *Croesen,* vlootpredikant op het konvooi van jor. *Engel* ***de*** *Ruyter,* een algemeene verzoening plaats vond tusschen den consul en zijne „natie", hielden slechts *Adriano Groeninex,* die met wijlen *Francisco* ***de*** *Hartigh* ***de*** raddraaier in den tegenstand was geweest, alsmede ***M.*** *Broen* zich nog afzijdig (Archief Lev. H. Nos. 123/4). Stellig was deze 1681 h. t. 1. terug, ging dat jaar failliet te Amsterdam, ging 1682 een accoord aan met zijn schuldeischers. Waarschijnlijk ging het hem ook verder niet fortuinlijk in den handel, want evenals zijn vader, bewindhebber der W.I.C. geweest, werd **hij** 1654 secretaris onzer kolonie Suriname. Hij vertrok daarheen 1685, overleed er 1688, zijn weduwe 169 1. (Elias I. 465). — W. E. VAN DAM VAN ISSELT.

van Crommon, Mr. *Geeraert van Crommon,* raad-ord. in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, enz., poorter van Middelburg 1659, leeft nog in 1666, in welk jaar hij reu graf kocht voor zijn dochter Johanna; in 1668/69 **is hij** overleden, daar zijn weduwe hem een graf te Middelburg kocht en deed begraven. Zijn doop is bekend. Gevraagd: 1. de begravingen van hem en zijn vrouw *Christine de Geer,* die, volgens Jrb. N. A. V-230, te Middelburg overl. 4-10-1654, hetgeen niet juist kan zijn, tenzij Mr G. *van Crommon* twrrmaal is gehuwd geweest; 2. de doopen van de kinderen van genoemd echtpaar, die tengevolge van het bombardement in 1940 te Middelburg niet meer zijn te vinden. De fiches-verzameling van de „Bibl. wall." te **Leiden verschaft** hieromtrent geen **licht.** Een **zoon was** ***Gerard*** *van Crommon,* geb. 1652, kwartierschout **van** Meijerij **van** 's-Hertogenbosch, hoofdschout van Peelland, overl. tusschen 1680 en 1694, tr. *Aletta Maria de Geer,* begr. 's-Gravenhage (imp. bet.) 17-6-1726, na getr. te zijn geweest met Jhr. Mr. *Joan Pieter van den Brande.* —
B. H. BOISSEVAIN, Amersfoort.

Dr.. Peter van Dam. (1593 tot 1663?), zn. van *Peter,* **raad,** schepen **en** burgemeester van Amersfoort, en van *Digna* ***van*** *Leemput.* Omtrent **hem handelen mijn** genealogische aanteekeningen — *van Dam* — **XIX in De** Navorscher **1918.** Raad te **Amersfoort 1616, schepen** 1617/8, stadsgenees-

heer 1619; een der eerste bewoners van Fricdrichstadt aan de Eider in Holstein 1622; stadsgeneesheer te Utrecht 1636. Tr. 1e Catharina Poeyt, die hem 26.9.1636 te Utrecht door den dood ontviel. Hertr. Zeist 19.1 1.1654 Henrica Ploos van Amstel, wed. Dirrk Strick. 29.11.1650 deed zij door notaris G. Houtman te Utrecht, bij acte vastleggen, „dat haar jegenwoordige man; *die sich van de weereltsche saecken ende occupatiën heeft geretireert*, met geene redenen is te bewegen haer [voor] soon Johan Strick [wiens oom de heere van Linschoten] te voldoen van syn achterwesen." Uit een notarieele acte van 26.7.1651 blijkt, dat haar man „absent" is, uit die van 13.10.1651, dat de boedel van het echtpaar gered moet worden. In 1653 werd door een aantal crediteuren een aangeboden accoord aangenomen. Wie kan mij omtrent de laatste levensjaren, plaats en datum, van overlijden van dr. *Peter van Dam* eenige aanwijzing geven? —
W. E. VAN DAM VAN ISSELT.

van Delft. Gevraagd de gegevens der ascendenten van Margaretha *van Delft* (wed. Jacob Versloot, of Mr. Jacob Akersloot?) geb.? st. ?, tr. 4 Juni 1713 te Haarlem met Laurens Mortier van Middelburg, zoon van [illegible]. — F. VAN HOOGSTRATEN, Hengelo.

Ditzel. Gevraagd de ascendenten van Henriette Wilhelmine Louise *Ditzel*, geb. Detmold 1743?, tr. A'dam 22 Jan. 1769 Jan ten Cate Janzn. (1746-1803.) — F. VAN HOOGSTRATEN, Hengelo.

Doublet. *Leendert Dircksz. Nijgh*, geb. Katwijk aan Zee ±1625, tr. aldaar 9-3-1659 *Jannetje Philipsdr. Doublet*, wed. van *Gerrit Bouwensz.* De voornaam van haar vader wijst in de richting van de bekende familie Doublet. Ik kon haar echter in de mij ter beschikking staande genealogieën dezer familie niet plaatsen. Van *Jannetje Philipsdr. Doublet* kan ik het volgende mededeelen :

1. Katwijk aan Zee, Trouwboek 15-8-1654 Gerrit Bouwensz., j.m. van Catwijk op Zee met Jannetje Philipsdr. j.d. van Catwijk op Zee.

2. Katwijk aan Zee, Doopboek 23-11-1656 Philips, zoon van Gerrit Bouwensz. en Jannetje Philipsdr.

Van *Gerrit Bouwensz.* (van der of de Beste) kan ik de volgende fragment-genealogie opgeven :

I. *Bouwen Adriaensz.* droegscheerder en *Marritgen Bouwensdr.* sijn wijff vermeld in het bevolkingsregister van Leiden van 1581, fol. 145 verso Opte Hoogcwoert met zeven kinderen, waaronder:

II. *Claes Bouwensz.* van Leiden vergeselschapt met *Bouwens Adriaensz* sijn vaeder, wonende optc Hoogewoert, tr. te Leiden 15-1-1588 *Marrijtje Claesdr.*, mede van Leyden, vergeselschapt met *Griete Claesdr.*, haer moeder.

III. *Bouwen Claesz. (van der of de Beste)* scheepmaecker, j.m. van Leiden, tr. aldaar 8-6-1616 *Engeltje Bruynen*, j.d. van Catwijc. zee.

IV. *Gerrit Bouwensz. van der (de) Beste* geb. Katwijk aan Zee, gest voor 17-3-1654 '(Weeskamer Katwijk aan Zee, Weesboek 1 dd. 17-3-1654 · tr. *Jannetje Philipsdr.* Doublet.

3. Testament van Jannetje Philipsdr. Doublet voor Notaris Hermanus van Aken te Leiden dd. 11-9-1700, waaruit blijkt,, dat. Jannetie Philipsdr. anders genaemt was Janne do Ruijter.

4. Overeenkomst tusschen weesmannen van Katwijk aan Zee en Jannetje Filips Doublet, laatst wede. van Leendert Direkse Nijgh. (Weeskamer Katwijk aan Zee, Weesboek 2, dd. 11-2-1703.).

5. Overeenkomst tusschen weesmannen van Katwijk aan Zee en Phillil Gerritsz. (van der Beste) en Dirk Leenderts (Nijgh), meerderjarigc kin. [er] en van z [alige] r Jannetje Philips.

ti. Vertooning aan weesmannen van Katwijk aan Zee van het onder :; genoemde testament, waarbij de weeskamer werd gesecludeerd door Philips Gerritsz. (van der Beste) en Dirk Leendrtsz. (Nijgh) Weeskamer Katwijk aan Zee, Weesboek 2, dd. 21-10-1703.

7. *Philips Henricksz. Do(u) blet* en *Jannetje Wouters* laten omstreeks 1 650 eenige kinderen doopen te Katwijk aan Zee. Dit is waarschijnlijk dezelfde Philips, die 14-9-1642 te Wassenaar een dochter Aechien laat doopen. (Zie N.L. 1922, kolom 71.)

Katwijk aan Zee Doopboek 1 644 Novemb [er] 27 twee kinderen van Philips Doeblet ende Jannetje Wouters, genaemt Johannes en Elisab [rt] .

1647 Septemb [er] een kint van Phlips Doblet ende Jannetje Wouters Johannes.

1 6 4 9 den 3 Octob [er] een kint van Phlips Doblet ende Jannetje Woutersgen. Wouter.

8. Een Philips Henricx doet 19-5-1616 (Weeskamer Katwijk aan Zee) Weesboek 1 fol 66) als weduwnaar van Leuntje Jans uitkoop jegens zijn nog zeer jonge kinderen, waarbij echter geen Jannetje is, die dus mogelijk uit een later huwelijk. zal zijn.

9. In het Gemeente-Archief van Zandvoort komt voor onder Nr. 32, dd 5-2-1620 „Philips Heynricx te Catwijk op Zee", die een huis te Zandvoort verkoopt en die aldaar blijkens de vermelding, dat het verkocht'e hemzelf belend is, meer onroerend goed had.

Alle inlichtingen omtrent Jannetje Philipsdr. Doublet, benevens aanvullingen van het bovenstaande zullen mij zeer welkom zijn. — Mr. Y. H. M. NIJGH, 's-Gravenhage.

Lodewyk [baron?] **van Frijtag.** In Taxandria XXXIV verscheen van mijne hand een kleine genealogie *Lemmers* (6 generatiën), opgezet om 2 mrs. *Jacob(us) Johannes L.*, die ongeveer in denzelfden tijd te Bergen op Zoom gewoond, er beiden tot de vooraanstaande personen behoord hadden, uitcen te halen. Schoonvader van den jongste, aldaar raad, schepen en vrederechter, was *Lodewijk [baron?] von Frytag*, Duitseher van geboorte, die na een militaire loopbaan ten dienste van de O.I.C., zich 1767, door een familielid van wijlen zijn vrouwtje (zie De Ned. Leeuw 1940, kol. 500), *Jean Soumain*, het landgoed Groot *Molenbeek* deed koopen, het 1768 aanvaardde en zich metterwoon te Bergen op Zoom vestigde. Volgens familieaanteekeningen van zijn achterkleinzoon *J. J. L. von Freytag Drabbe* zou gene daar NO 1804 in hoogen ouderdom zijn overleden. Ondanks mijn telkens herhaalde nasporingen en die van den archivaris is van dat overlijden aldaar, ook notarieel, schijn noch schaduw gevonden. Wèl trof ik er bij notaris G. *A. Stouters* dd. 4 Nov. 1786 een „acte van separatie" aan tusschen *„Lodewijk von Freytag en* zijne huisvrouw *Susanna Boone*, omdat wederseyts was geremargueert, dat de humeursgesteltheeden niet soodanig simpatiseerden als tot bevordering van eene goede harmonie en byder genoegen en tranquiliteyt vereyst wiert". Omtrent dit, zijn Ze huwelijk, was in de familie niets meer bekend. De scheiding was slechts een voorloopige; de definitieve, waarbij op kaar verzoek heer *Huybert van den* Engelsen uit Vlissingen tegenwoordig zou zijn, kon eerst 12 Juni 1787 bij genoemden notaris worden voltrokken. Te Vlissingen vermoedt men op het archief, dat zij van daar afkomstig was; de naam *Boone* komt er althans veel voor. *Thans* kon men daaromtrent geen zekerheid verschaffen.

Wat zijn vermeld sterfjaar 1804 verdacht maakt, is, dat zijn schoonzoon, mr. *Jacobus* Johannes *Lemmers* 12 Mrt. 1802 het huis Bethlehem & Bernhardynen in de Engelsche straat, dat *von Freytag's* eigendom was geweest, transporteerde. Dat huis was reeds 5 Jan. t.v. ten overstaan van notaris *Hartman van Hoek* verkocht. Wie kan mij omtrent de laatste levensjaren en het overlijden van kapitein von **Freytag**, alsmede omtrent zijn tweede echtgenoote iets mededeelen? — W. E. VAN DAM VAN ISSELT.

Rijsterbosch. Gevraagd de gegevens der ascendenten van J ohannes *Rijsterbosch*, baljuw, schout en secretaris van Velthoven bij Tilburg, geb. Dinther 173.3, st. 's-Gravenhage 24 Jan. 1797, tr. le Veltboven 14 Aug. 1763 Katharina Gerbrants Thomasdr. van Schijndel? — F. VAN HOOGSTRATEN, Hengelo.

Van der Valck. Wie kan mij helpen aan gegevens aangaande leden van een geslacht *van der Valck* uit 's-Hage, Wateringen enz. Aansluiting met het in Nederland's Patriciaat behandelde geslacht van dien naam tot heden niet gevonden. De stamvader van het hier in kwestie zijnde geslacht is zekere *Maerten van der Valck*, geb. circa 1565, wiens zoon *Adriaan*, die sterft vóór 1654, bouwman te Wateringen was. Alle gegevens zijn welkom. Adriaen was gehuwd met *Leentje Cornelisdr. van* Swieien, zuster van den schepen Leendert v. S. te Voorburg, — Ing. H. C. F. G. VAN DITZHUYZEN, Arnhem.

van der Vogt. Gevraagd de ascendenten van Jan *van der Vogt*, geb. A'dam 1708/9, st. vóór 1769, ondertr. A'dam 23 April 1739 mrt Aaltje Boon Adolphsdr? — F. VAN HOOGSTRATEN, Hengelo.

Waltelingh. Gevraagd worden gegevens omtrent *Jacobus Waltelingh*, Luitenant der waardgelders, die gehuwd was met *Margaretha Sickel*. De ze laatste werd geboren ±1690. Haar ouders waren *Gerardus* en *Aletia Hack*. Gerardus werd geboren ±1660. Deze Alctta was een dochter van Joosten Hack en Helena de Roever. Gevraagd wordt wie de ouders waren van Jacobus Waltelingh? Zijn moeder zou een *Criuw* zijn (een Schotsche J'amilio) . Nadere gegevens omtrent bovengenoemde personen zijn welkom De geslachten Waltelingh en Siclrrl zijn waarschijnlijk uit Tirl. — Not. J. J. COCK, Monnikendam.

Onbekend wapen. (LXI, 40). Dit is beslist de *Raet*, Zaltbommel e.a. Ik bezit eene fraaie litografie (folio formaat) met het wapen de *Raet:* gevierendeeld.

I. ro, met 3 go schaatsen naar L. gewend mrt zi ijzers (2-1) = de *Raet*.
II. gedeeld. a. bl. met 3 go ossenkoppcn (2-1) = *van Naijen*.
b. ro, met 3 go hoefijzers (2-1) = *Mommers*.
III. zi, met een zwarte jachthoorn met go beslag en koord = *Rudolfs geseijt van der Poorten*, deze is ook omgewend,
IV. Rechts geschuinbalkt (6) (niet 3 zi R. schuinbalken) zi-zw, de tweede zi. beladen met een dubbelkoppigen ro adelaar = *Schoock*.

Het wapen hangt met een bruine riem aan een boomstronk en is omgeven door een goud lint, waarop staat *„Danckt Godt diet al vermaat"* en in 'spiegelschrift *„1750"*.

De kwartieren 1 en IV zijn dan dezelfde. De schaatsen en de jachthoorn zullen uit „courtoisie" omgewend geteekend zijn. — J. C. STEENKAMP.

. Verantwoordelijk redacteur, de wd. **Hoofdredacteur:** Jhr. Dr H. J. L. Th. van Rheincck Leyssius, Westeinde 134, Voorburg; **uitgever:** Nederl. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, **Bleijenburg** 5, 's-Gravenhage; **drukker:** Residentiedrukkerij, Pletterijstraat 103-107; 12 (tijdelijk ti) × per jaar verschijnend; abonnementsprijs *f* 10.—; prijs enkelnummers j t.—, dubbelnummers *f* 2 -. (P.V. 1422-1).

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud der onderteekende stukken.

No. 5/6. **LXIe Jaargang.** **MEI- JUNI 1943.**

Veluwsche Geslachten uit de Schoutambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw.

Een woord vooraf.

Over oude Veluwsche geslachten is tot nog toe zeer weinig gepubliceerd. De enkele gegevens, die in druk zijn verschenen, zijn, naar mij bleek; dikwijls verre van betrouwbaar. Eerst in de laatste jaren is hierin gelukkig een verandering ten goede gekomen door de stelselmatige en zeer nauwkeurige onderzoekingen van ons hooggeacht medelid Jhr. Röell te Eefde, die in de kolommen van dit blad reeds herhaaldelijk de uitkomsten van zijn genealogische speurtochten openbaar heeft gemaakt. Verder dan de tweede helft van de XVIde eeuw gaat Jhr. Röell echter doorgaans niet. Toch is uit de tijden daarvóór nog heel wat te vinden. Toen mij dit bij mijn onderzoek naar de Schrassert's, Van Hennekeler's en Van Oldenbarnevelt's duidelijk was geworden, heb ik mij ten doel gesteld bij een hernieuwd doornemen van de oude gerichtssignaten van de Veluwe [1]), recognitieboeken van Harderwijk [2]), civiele proces-dossiers van het Hof van Gelre en Zutphen [3]), geregistreerde processen, en onklaarboeken van het Veluwsche drostambt [4]) telkens die acten op te teekenen, welke mij voor een studie betreffende de oude geslachten van de Noord-Westelijke Veluwe van belang toeschenen. Bij het ordenen van de aldus verkregen collectie gegevens bleek het weldra mogelijk een aantal fragment-genealogieën samen te stellen, Daar zij mogelijk later nog eens tot basis zullen kunnen dienen voor een verder onderzoek (waarvoor mij vooreerst de tijd ontbreekt), scheen het mij gewenscht het resultaat van mijn onderzoek in de kolommen van ons Maandblad te publiceeren. Het feit, dat de oude, veelal ± 1580 aanvangende doop-, trouw- en begraafregisters' zeer zeker nog menige aanvulling zullen kunnen verschaffen, deed mij besluiten mijn publicatie te 'beperken tot de gegevens uit de XVde en XVIde eeuw. Ik doe dat des te eerder, omdat ik mij daarmede de zekerheid verschaf, mij niet in het vaarwater van Jhr. Röell te begeven.

Achtereenvolgens hoop ik nu van tijd tot tijd een gedeelte van de door mij bijeengebrachte gegevens in dit Maandblad openbaar te mogen maken. Ik heb mij daarbij in principe beperkt tot het publiceeren van die fragment-genealogieën, die drie of meer generaties omvatten. Alleen waar — zij het hypothetisch — samenhang met andere fragmenten aan te wijzen viel, ben ik van dit beginsel afgeweken. Steeds heb ik mij voor oogen gehouden, dat men op de Veluwe oudtijds met familie-namen vrij willekeurig om placht te springen. Men ontleende vaak zijn „geslachts-naam" aan het goed, dat men bewoonde. Daarbij maakte het weinig verschil, of men het goed bewoonde als eigenaar, pachter of inwonende knecht. Verhuisde men, dan hing het veelal van de spraakmakende gemeente af, of men zijn ouden naam behield of naar de nieuwe woonplaats genoemd werd. Het is dus duidelijk, dat gelijkheid van naam nog niet steeds op verwantschap behoeft te wijzen. Mede om die reden heb ik er van afgezien den lezer te vervelen met het geven van losse, in geen enkel onderling verband te ordenen gegevens, zooals men dit vroeger gewoon was te doen,

I. Van Arler.

W a p e n: In blauw een schuinrechts geplaatste, zilveren visch: helmteeken: twee zilveren visschen, met de koppen omlaag in V-vorm (omgekeerden keper-vorm)' geplaatst.

I. *Reyner Henricksz,* dienstman [5]) en herbergier [6]) te Putten, ontvangt 1437 het schoutambt Nijkerk in pand [7]) en 9 Juni 1438 (tezamen met Gerrit Snapper) de breuken in het dijkgraafschap van Putten en Nijkerk [8]); schout te Putten, en als zoodanig in 1443 vermeld als „die oudste peynder van den ampt van Putten" [9]); neef van Reyner Berntz en zwager van Bernt Crede [10]); overste-peynder te Nijkerk (1445)' [11]) en Putten (1457) [12]); herhaaldelijk vermeld als „ordelwyser" in de bank van het Veluwsche landgericht te Putten [13]) en Nijkerk [14]); tr. in of vóór 1450 N.N. [15]).

Reyner Henricksz, was vader van [16]):

1) Hieronder aan te halen als G.S.V.
2) Hieronder aan te halen als Rec. Roek.
3) Hieronder aan te halen als C.P.H.
4) Hieronder aan te halen als G.P.V. en onklaarboeken.

5) G.S.V. Inv. No. 2 deel 7, fol. 118 vso. Volgens zijn tegenpartij zou Reyner een „gecoft dienstman" geweest zijn, wat bezwaarlijk juist geweest kan zijn, daar Reynier later als overste peynder voorkomt, en deze functie alleen vervuld kon worden door welgeboren dienstlieden (zie Mr. E. Heringa, Tynsen op de Veluwe, blz. 101). Zie over de „dienstlieden" op de Veluwe Ned. Leeuw 1941, kol. 218 en vlg.

6) G.S.V. Inv. no. 2, deel 5, fol. 110.

7) C.P.H. 1626 I, dossier Landrentmr. contra Goesscn van Curler. Over het schoutambt Putten wordt in dit dossier slechts terloops melding gemaakt. Daaruit valt echter af te leiden, dat het geheele gebied van Putten en Nijkerk onder de schouten-functie viel, die in 1437 aan *Reyner Henricksz* werd verpand.

s) Nijhoff, Gedenkwaardigheden enz., deel IV no. 178.

9) G.S.V. Inv. no. 2, deel 5, fol. 106. Er waren dus toen meerdere schouten.

10) G.S.V. a.v., fol. 29.

11) G.S.V., Inv. no. 2, deel 6, fol. 65.

12) G.S.V., Inv. no. 2, deel 8, fol. 106 vso.

13) G.S.V., Inv. no. 2, deel 5, fol. 43, 50, 61 vso. en 64 vso.

14) G.S.V. a.v., fol. 40, 48 vso. en 61 vso.

15) G.S.V., Inv. no. 2, deel 7, fol. 44.

16) Waar de volgorde met letters (a, b, c, enz.) is aangegeven staat de juiste volgorde niet vast. Volgens de „Leitnamesitte" zou aan te nemen

a. ***Gerrit Reynersz*** [17]), schout te Putten (1446) [18]), vermoedelijk als zoodanig optredend namens zijn vader (den „over-peinder" [19])), immers hij komt in 1447 aldaar voor als onder-peinder [20]); zegelt (als zoon van Reyner Henricksz) 9 October 1460 [17]).

b. ***Reyner Reynersz (Reyner Reyner Henricksz)*** [21]) volgt onder II.

En voorts mogelijk van:

c. ***Henrick Reynersz,*** wiens nakomelingen in mannelijke lijn in 1626 afstammelingen genoemd worden van Reyner Henricksz voornoemd [22]); hij volgt onder IIbis.

d. ***Aertje van Ader.*** (N.B. De naam „Van Arler" vond ik het eerst, vermeld bij den onder IIbis genoemden *Henrick Reynersz.* Volgens de gedrukte bronnen zou echter *Evert Schrassert,* geb. ± 3435 en † 1477 (zie Ned. Leeuw 1940, kol. 204) gehuwd zijn geweest met ***Aertje*** *(Scholten* gend) *van Arler.* Aangezien uit dit huwelijk ***drie*** kinderen sproten, moet Aertje ± 1470 gehuwd en ± 1450 geboren zijn. Op dezen grond acht ik het uitgesloten, dat zij een dochter was van ***Reyner van Ader en Catharina (van Scherpenzeel),*** hieronder tc vermelden sub III, qelijk ik in 1940 vermoed heb (zie Ned. Leeuw t.a.p.). Mogelijk blijft altijd, dat zij een dochter was van *Reyner Reynersz,* ***die*** volgt onder 11. De gedrukte genealogieën geren haar allen een *Reyner* tot vader, die gezien haar naam „Scholten" schout geweest moet zijn; dat ***Reyner*** *Reynersz* deze functie bekleed heeft. bleek mij niet).

11. ***Reyner Reynersz,*** vermeld 1444 als zoon van Reyner Henricksz [21]) en 1458.

Hij was vermoedelijk vader van:

a. ***Henrick Reynersz*** (de Jonge), zit nevens Henrick Reynersz (zijn oom?) in de bank van het Veluwsch landgerecht te Nijkerk 1481 [23]). Een Henrick Reynersz was in 1474 gehuwd met eene Griet N.N. [24]).

b. *Elbert* ***Reynersz,*** schout te Putten (1491) [25]) en Nijkerk [26]), vermeld 1499 [27]), 1506 [28]) en 1529 [29]).

IIbis. ***Henrick Reynersz (van Erler)*** [30]), schout te Putten (als zoodanig vermeld 1470-1486 [31])), en te Nijkerk (vermeld 1481-1486 [32])), eigenaar van het goed Arler [34]), is dood 1492 [35]); tr. [morgengave Harderwijk Quasimodo) 1466 [36]) *Beerte* (of ***Bye),*** vermeld te Nijkerk 1474 [37])], † vóór 1492 [35]).

Hij was vader van:

a. ***Reiner Henricksz van Arler,*** als zoon van Henrick Reynss van Erler vermeld 1483 [30]), volgt onder III. Hij had een broeder [35]):

b. ***Aerend Henricksz van Arler*** [35]), met wien hij in 1492 een magescheid maakte betreffende den boedel hunner ouders [34]); deze Arend werd in 1507 (vermoedelijk na den dood van zijn broeder) schout te Putten [22]).

Blijkens meergenoemd magescheid sproten uit het huwelijk van *Henrick* ***Reynersz van Erler*** nog:

c-d. twee dochters.

III. ***Reyner Henricksz van Arler (Reyner Henricksz*** de Jonge), peinder te Nijkerk (als zoodanig vermeld 1488 [38])-1499 [39]) en te Putten (vermeld 1492 [40])-1499 [39])), machtigt 1492 zijn zwager (= schoonzoon) Gerrit van Speulde, eigenaar van het goed Arler [34]), leeft nog 1506 [28]), doch is dood 1510 [41]), tr. (le?) in of vóór 1484 [42]) ***Jan N.N.;*** tr. (2e?) in of vóór 1498 [43]) ***Katharina*** [43]) ***van Scherpenzeel*** [44]), stichtte 9 Febr. 1510 als weduwe een vicarie bij het altaar van het H. Kruis te Putten [41]), beleend met het goed tot Wullinck onder Zelhem (1522) [44]), is dood 11 Dec. 1531 [44]).

Uit het het hierboven onder 2e genoemde huwelijk:

1. ***Reyner van Arler*** [41]), vermeld als erfgenaam zijner moeder 1531 [44]), volgt onder IV.
2. ***Henrick van Arler*** [41]), volgt onder IVbis.
3. ***Bernard van Arler*** [41]).

En eenige dochters [41]) onder welke:

d. *Dirckgen* ***van Arler*** [45]); tr. Harderwijk (morgengave Michaëlis) 1482 [46]) ***Gerrit van Speulde.***

IV. ***Reiner van Arler*** (ook wel genoemd ***Reiner Schult*** [47])) beleend met het goed tot Wullinck (1531) [44]), schout te Putten, als zoodanig vermeld 1522-1530 [48]); drost op Hulckestein [49]); nog vermeld 1546 [50]); † vóór 10 Maart 1550 [51]); tr. le N.N.: tr. 2e Harderwijk 8 (morgengave 9) November 1530 [52]) ***Eva van Brienen*** [53]), zuster van

---

zijn, **dat de** hierboven onder e onderstelde zoon in werkelijkheid — als mijn vermoeden over zijn afstamming juist is — de oudste was, 11.1. een petekind van zijn grootvader van vaderszijde. Volgens deze zelfde wijze van naamskeuze zou dan mogelijk zijn, dat de tweede zoon heette naar zijn grootvader van moederskant. Deze moeder zou dan een *Gerritsdr.* geweest zijn.

17) Archief van het Rijksstift Elten (Staatsarchief Dusseldorf) Lfd. no. 168, Orig. no. 145 (afschrift inventaris op het R.A. Arnhem).

18) 'G.S.?., Inv. no. 2, deel 6, fol. 66.

19) Men onderscheidde op de Veluwe onder-peinders (hulp-schouten) ; peinders (of overpeinders) de hoofd-schouten; en den overste11 peinder (wiens gebied de heele Veluwe omvatte).

20) G.S.V. Inv. no. 2, deel G, fol. 126.

21) G.S V. a.v., fol. 12.

22) C.P.H. 1626 1 (Landrentmr. contra Goessen van Curler).

23) G.S.V. Inv. no. 2, deel 10, fol. 64.

24) G.S.V. Inv. 110. 2, deel 9, fol. 21.

25) G.S.V. Inv. no. 2a deel 3. fol, V.

26) G.S.V. a.v. fol. XCIX.

27) G.S.V. Inv. no. 2a, deel 5 fol. XXXIX vso.

28) G.S.V. Inv. no. 2a, deel 6, fol. 7.

29) G.S.V. Inv. no. 4. deel 3, fol. 154.

30) Rec. Rock 1479-'97, fol. '85 (Ao. 1453).

31) Rec. Boek 1466-78, fol. 71, 141, 158, 213 vso; idem 1479-97, fol 26; G.S.V. Inv. no. 2 deel 10, fol. 16; Rec. Boek 1479-97 fol. 50 vso., 56, 59 en 59 vso.; G.S V. Inv. no. 2a, deel 1, **fol. 149 vso.**

32) G.S.V. Inv. no. 2, deel 10, fol. 68 vso; idem Inv. 110. 2a, deel 1. fol. 116.

34) Magescheid cl Ao. 1492 in origineel in het bezit van den heer G. C. L. Schrassert Bert te 's-Gravenhage.

35) Deductie ra11 Mr. Johan Schrassert (gewaarmerkte copie eener origineele acte) in het bezit van den heer Schrassert Bert vnd.

36) Rec. Boek 1466-78 fol. 4. Overigens blij ft mogelijk, dat de hier als echtgenoot vermelde *Henrich Reynersz* de zoon **was van** vn. *Reyner Reynersz,* vermeld sub 11.

37) G.S.V. Inv. no. 2, deel 9, fol. 11 vso.

38) G.S.V. Inv. no. 2a. deel 2. fol. CXI vso

39) G.S.V. Inv. no. 2a, **deel** 5, fol. XL.

40) Rec. Boek 1479-97, fol. 171 vso. Het schoutambt te Putten en Nijkerk' werd hem bij bovenvermeld magescheid toegedeeld.

41) Mr. L. A. J. W. baron Sloet, Versl. en Meded. der Kon. Academie van Wetenschappen, afd Letterkunde, 3e Reeks, deel VI, blz. 359.

42) G.S.V. Inv. no. 2a, deel 1, fol. 24.

48) G.S.V. Inv. no. 2a, deel 5, fol. VII vso.

44) Register Leenactenboek Gelderland, kwartier van Zutphen, blz. 288,

45) Rec. Boek 1523-'39, fol. 103 vso.

46) Rec. Boek 1479-97, fol. 59.

47) G.S.V. Inv. no. 4, deel 1 fol. 20% vso.

48) Zie aant. 6; Rec. Boek 1523-39, fol. ti vso; G.S.V. Inv. no. 4, deel 1, fol. 20.7; idem deel 3, fol 14; zie ook aant. 7.

49) Rec. Boek 1523-39 fol. 156 vso.

50) G.S.V. Inv. no. 4 deel 5b, fol. 148 vso. Hij wordt voorts genoemd in 1542 (Volont. acten Veluwe 1538-1610. fol. 16 vso.) en 1544 (zie aant. 44)

51) Leenactenboeken Putten (Register in hs van wijlen Dr. J. S. van Veen op het R.A. Arnhem), 't Leen Larysgoed.

52) Rec. Boek 1523-'39, fol. 158 vso.

53) Volont. Acten Veluwe a.v., fol 14.

Johan van Brienen [54]) beleend met den hof tot Emse (12 Mrt. 1550) onder Epe [55]) en Larysgoed (10 Mrt. 1550) [51]), is dood 1571 [56]).

Uit beide huwelijken tezamen vier kinderen [54]), t.w. uit het eerste:

1. *Assuera van* ***Arler,*** afgegoed 23 Nov. 1530 [57]), † na 1 Juli 1588 [58]); tr. in of vóór Sept. 1560 [59]) *Joest van* ***Bronckhorst,*** leeft nog 10 Juli 1567 [60]), † vóór 29 Juli 1587 [58]).

Uit het tweede huwelijk:

b. ***Catharina van*** Arler, als dochter van Reiner vermeld 1554 [61]), begr. Harderwijk 9 Maart 1605 [62]), tr. vóór April 1554 [61]) ***Johan Pannekoeck Marisz*** [63]), leeft nog 1561 [64]), † vóór 6 April 1563 [65]), zn. van Mauritius Marisz [66]) en Janneke van Bemmel [67]); tr. 2e vóór 9 Mei 1567 ***Philips Schrassert Ottensz,*** wedr. van Elisabeth van Estvelt, geb. ± 1508, gerichtsman te Nijkerk, aldaar gegoed, † Juni 1577-Febr. 1580, zn. van Otto en Engel van Hollick, gend. Dageraet [68]).

c. ***Henrick van Arler,*** vermeid als zoon van Reiner vnd. 1551 [44]), volgt onder V.

4. ***Reyner van Arler,*** als jongste zoon van Eva van Brienen beleend met den hof tot Emse (1550) [55]), † 3 Juli-25 Sept. 1587 [58]); tr. vóór 30 Oct. 1575 [69]) ***Margaretha Rycx.*** (Zij hertr. als wede. Henrick van Meurs) [70]).

Voorts had ***Reiner van Arler*** (Sr.) nog een natuurlijken zoon:

e. *Jorrien* ***van Arler,*** vermeld 1560 [71]), en in 1608 te Amsterdam wonende [72]).

V ***Henrick van Arler de Olde*** [73]), geb. ± 1546 [74]), en nog onmondig 1551 [44]), beleend met Larysgoed ,(1550) [51]) het goed tot Wullinck (1551) [44]) en den hof tot Emse [55]); wordt 1595 aangemaand het goed Arler met zijn zuster Catharina te deelen [75]); was in 1580 te Harderwijk gildemeester van het St. Georgiusgilde [76]); † na 16 Augustus 1617 [77]); tr. *Hermanna van der Hell* [72]), nog vermeld 1608 [72]), dr .van Cosijn en Truida (Geertruidt) van Oldenbarnevelt [78]).

54) Rec. Boek 1550-'59, fol. 379.
55) Bron vermeld in aant. 51.
56) G.P.V. 1615-'16, proces no. 4.
57) Rec. Boek 1523-'39, fol. 160.
58) Rec. Boek 1583-'97.
59) Rec. Boek 1560-'68, 26 Sept. 1560.
60) Rec. Boek 1559-'68.
si) C.P.H. 1561 11, no. 22.
62) Begraafaanteekening in de tc Harderwijk in het kerkarchief berustende kerkeboeken.
63) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 3, fol. 196.
64) Ook vermeld 25 Maart 1560 (Rec. Boek 1560-'68).
65) Rec. Boek a.v.
66) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 3, fol. 76.
67) C.P.H. 1595 no. ll.
68) Ned. Leeuw 1940, kol. 206/7 en 209.
69) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 11, fol. 74.
70) G.P.V. 1615-'17, proces F.
71) 25 Maart en 21 Mei 1560 (Rec. Rock 1560-'68).
52) G.P.V. 1608-'10, proces no. 3.
73) Transsehrerenboek Veluwe Inv. no. 18, deel 1 (Nijkerk 8 Juni 1597).
74) Hij was 7 Aug. 1575 ± 29 jaar oud (C.P.H. 1575 no. 14).
75) Brieven Hof v. Gelre met het kwartier van Veluwe no. 7803.
76) Rec. Boek 1572-'82.
77) G.P.V. Inv. no. 14, deel 16 (1615-'17), proces F.
78) C.P.H. 1596, proces dossier: Henrick van Arler nom. uxoris contra Alydt Pannekoeck, wede Johan van der Hell de Jonge. Zie over het echtpaar van der Hell × Van Oldenharnevelt Ned. Leeuw 1940, kol. 325.

Uit dit huwelijk:

a. *Reiner* ***van Arler,*** 'beleend met het goed tot Wullinck (1621)'"") en de hof te Emse (1622) [55]).

(Uit hem een dochter *Hermanna* ***van*** *Arler* gehuwd met *Johan* aan *Wyck).*

b. ***Johan van Arler,*** als erfgenaam van zijn broeder Reyner beleend met diens leengoederen.

(Hij had een dochter *Eeske,* die 9 Aug. 1643 te Harderwijk humde met *Jan Gruiter).*

IVbis. ***Henrick van Arler,*** schout te Putten (1539) [79]), nog vermeld 1541 [53]), † vóór 3 Juni 1547 [80]); tr. in of vóór 1533 [81]) *Naele van Hoeckelom* (vermoedehjk een zuster van Griet van Hoeckelom, want deze noemt in 1539 Henrick van Arler haar zwager), † nà 3 Maart 1580 [82]).

Uit welk huwelijk:

a. ***Reyner van Arler,*** als zoon van Nale vermeld 1557 [83]), volgt onder V.

Hij had een broeder [84]):

b. *Gerrit* ***van Arler,*** volgt onder Vbis.

Reyner had voorts een zuster [85]):

c. *Nale* ***van Arler,*** vermeld 1554 [85]), † nà 28 Juni 1617 [86]); tr. le vóór 18 October 1568 [87]) ***Mauritius Pannekoeck;*** tr. 2e vóór 31 Juli 1582 *Johan Slodt* (of Jan Slootse) [86]), † 9 Sept. [88])-23 Nov. 1582 [89]); tr. 3e (huw. voorwaarden 23 Juli 1586 [90])) *Evert Schrassert Philipsz,* maalman van 't Appelrevelt, beleend met het goed Borrink (1581), kerkmeester te Nijkerk (1590 en '96), † 28 Juli 1617-Mei 1620, zn. van Philips Ottensz en Elisabeth van Estvelt [86]).

d. ***Margaretha van Arler,*** als zuster van Nale vermeld 1586 [91]), † 6 Jan. 1602 [92])-28 Juni 1617 [90]); tr. vóór 7 Januari 1585 [93]) *Dirck* ***Voeth,*** burgemeester van Harderwijk, † nà 6 Jan. 1602 [92]).

V. ***Reyner van Arler*** (Henricksz), geb. ± 1529 [94]), schout te Putten, en als zoodanig vermeld 1544 [85])-1 566 [60]), † 3 Juli 1573 [95])-9 Sept. 1574 [84]); tr. in of vóór (October) 1566 [60]) Bye ***Scholten,*** † nà 10 December 1580 [81]), dr. van Aelt Henricks [22]).

Uit welk huwelijlc:

a. *Aelt* ***van Arler*** [22]), heemraad van den Arkemheenschenpolder, † nà 29 Mei 1633; tr. Harderwijk 20 Februari 1594 ***Elisabeth*** *Schrassert,* † nà *29* Mei 1633, dr. van Philips Ottensz en Catharina van Arler [86]).

79) G.S.V. Inv. no. 4, deel 5a, fol. 35 vso.
80) Rec. Boek 1539-'49, fol. 333 vso.
81) Charter no. 38 Putten (R.A. Arnhem).
82) Rec. Boek 1572-'82.
83) Ree. Boek 1550-'59, fol. 377 vso.
84) C.P.H. 1579 1, no. 2.
85) Rec. Boek 1550-'59, fol. 213 vso.
86) Zie Ned. Leeuw 1940. kol. 210.
87) Volont. Acten Veluwe 1538-1610, fol. 164.
88) Transportregister Veluwe, Archief van Rhemen (R.A. Arnhem).
89) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 11.
90) Volont. Acten Veluwe 1611-'40, Archief Enghuizen (R.A. Arnhem).
91) Rec. Boek 1583-'97, 7 Jan. 1586. Nale en Margaretha van Arler leggen dan getuigenis af, dat zij hun dan overleden moeder wel eens een verklaring hebben hooren doen t.a.v. een uitlating van zalige *Lysbeth van Staveren,* wede van ***Reyner van*** *Arler,* scholt over een huwelijksfeest van *Augustyn Pannekoeck* met haar dochter *Wobbe* van *Arler.* Ik heb deze Van Arlers niet, in de hier gepubliceerde genealogie kunnen plaatsen.
92) Volont. Acten Veluwe 1538-1610.
as) Rec. Boek 1583-'97.
94) Hij was 22 Juni 1564 ± 35 jaar oud (G.S.V. Inv. no. 6, deel 8).
95) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 10 (Putten).

(Uit dit huwelijk: le een dochter *Bya* van *Arler*, die tr. **le Putten** 26 Dec. 1626 *Frederick van Zuylen van* ***Nyevelt;*** **2e aldaar** 30 Sept. 1632 *Augustyn Pannekoeck,* ontvange] van den Arkemheem. Voorts twee zoons, ged. te Putten, t.w. Philips (22 Dec. 1602) en *Reyner* (21 Juli 1605), alsmede 4e een dochter *Catharina van Arler,* ged. Putten 28 Febr. 1608, tr. aldaar (ondertr. Harderwijk 26 Juni) 1637 *Georgius van Middachten)* .

b. *Henrick van Arler* [96]), de Jonge, schout te Putten, en als zoodanig vermeld 1602-1606, woonde aldaar op Bollegoed [97]), lijftocht zijn vrouw 1603 [97]), tr. (huw. voorwaarden 26 Oct. 1591 [97]) *Truyde* van *Ommeren.*

Uit dit huwelijk:

1e. ***Elisabeth van*** *Arler,* ged. Putten 24 Nov. 1602; ondertr. Nijkerk 5 Maart 1641 *Wolter van Twiller,* zn. van Gysbert Woltersz.

2e. *Margrieta van Arler,* gcd. Putten 26Nov. 1606; ondertr. Nijkerk 18 April 1641 *Everhard van Twiller,* zn. van Amelis Woltersz.

3e. *Derck van Arler,* gcd. Putten 19 Aug. 1610, leeft nog Putten 20 Oct. 1636).

c. een dochter. (N.B. Zie Navorscher 1879, blz. 42. Volgens deze bron zou zij gehuwd zijn met *Reinier van Coot,* schout te Ermelo. De daarvermelde gegevens bleken mij echter voor een groot gedeelte onjuist),

Vbis. *Gerrit van Arler,* was in 1574 voogd over de kinderen van zijn overleden broeder Reyner [98]), schepen te Harderwijk 1579 [99]), en schout te Putten (1579 [100]) en 1590 [101])), † ± 1616 [77]); tr. vóór 29 Oct. 1583 *Eefse Pannekoeck* [102]), dr. van Johan Marisz en Catharina van Arler [103]).

Uit welk huwelijk eenige kinderen.

(Wordt vervolgd). **MR.** W. DE VRIES.

Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard.

(Vervolg van LXI, 63).

A.

VI. *Peter de Gier Hillebrants;* † ± 1536, schepen [47]) in de hooge bank van Drie1 1515-'25, wordt burger van Nijmegen 1528, tr. *Gertrud van Segen* (dr. v. Johan van Segen en N. Kok).

7-1-1532 Peter de Ghier koopt de Matheusweert [48]) in Bommel aan den loopenden stroom (Loofsignaat Zaltbommel.)

Beleend met de Corenweertsche rijsweert te Driel: Peter de Gier Hillebrants soon, hylickende aan Gertrud Johan van Segen dogtcr wort dit leen metgegeven, ende, voor syn vader stervende, wort syn soon Pieter tlie Gier onmundig ***beleent*** 20 Octobris 1536; eod vernieuwd door Gerrit Gaymans, 1539, en door Direk die Gier, 1344, ooms van den jongen Peter. (Leenakten kwartier van Nijmegen).

Zestien mergen, geheiten des Greven hoeve ofte die Gelrsche hoeve tot Meteren, die die hlindc Gysbert van Tuyll te hebben plag tot Zutphensche rechten aangenomen bij Hans van Segen, burger to Nijmegen, van den hertog voor schuld aan Cornelis Kok, vader syner huisvrouw, die kok van don hertog gewest was, te lossen met 120 rhynsche goltgulden ende 460 currenter gulden, 17-4-1528; daarmede beleend Gertrud van Segen weduwe Peters de Gier erve haars vaders Hans, 1 Octobris 1538 (Leenakten kwartier van Nijmegen).

1515 Op onse Lieve Vrouwendach nativitas (8 September) comp. Art. Janss van Hincxstum en Peter de Ghier scepen in Drie1 (Inv. no. 462 kleine kapittels en kl. St.. Paulusabdij, R.A. Utrecht).

10-3-1525 Schepenbrief van Driel; o.m. schepen Peter de Ghier (Versl. R.A., Arnhem 1905 aanwinsten).

Uit dit huwelijk:

1. *Aernt,* volgt VIIa).
2. *Peter,* (volgt VIIb).
3. *Peferken de Gier,* † *28-1-1576,* tr. Zaltbommel 8-1-1572 [49]) *Gerrif van Dueren,* in de magistraat van Nijmegen, geb. 7-10-1535, † 9-10-1595 (zn. van Wolter van Dueren, goudsmid in Nijmegen, en Truyken van Langeveld); hij was wnr. van *Metge Koets.*

Anno 1572 den 8 January nam ik, Gerrit van Duren, mijn andere huisvrouw Pctorkc de Ghyer Peter de Ghyers dogter tot Bommel; anno domini 1576 den 28 January 's avonts ten acht uuren is gestorven mijn huysrr. Petcrken dc Ghycr. Dees siel on alle gelovige sielen de almachtige God genadig en barmhartig zij; en ons allen als wij nakomen.

Anno 1585 door oploop van oproerige papiste borgers en muitincerend guarnisoen met de andere Hecrcn van de Magistraat uitgejaagt en tot Bommel gaan wonen, maar Nimmegen anno 1591 den 22 Octob. door Prins Maurits weder gewonnen sijnde, in mijn vorige staat herstelt [49]).

4. *Aleydt de Gier,* stichtster van het armenvrouwenhuis te Driel [50]).

29-3-1565 Claes Proost gelooft Aleydt's Gieren Petersdr. voor thyns. (Loofsignaat Zuilichem)

11-9-1554 Peter de Ghier, Aelgen en Peterkc kinderen van wijlen Peter Hillebrants de Ghicr [51]) eigenaren van den Middelweert in de Maas te Driel.

1579 Aelken de Ghyer Pctns jongste dogtcr petemoeder van een kind van haar zwager Gerrit van Dueren [52]).

5. Mr. *Cornelis de Gier Pefers,* student te Leuven 154 1, schepen in de hooge bank van Drie1 1562

Schepenacte van Driel d.d. 11-11-1562 gezegeld door den schepen mr. Cornelis de Ghier. (R.A. Utrecht, St.-Paulusabdij).

Civiele processen Hof van Gelre 1551 no. 26 ; Joffr. Alijdt de Ghier (= V 3) wonende ***in de*** bedrieve van Bommelerwart in het kerspel van Driel bezit bij overdracht van de erfgenamen van za Aert de Ghier haar broeder (= V 4) een schepenbrief, waarbij een Peter de Ghicr Pieters (= VIIb) heeft belooft aan zn. Aert de Ghier, dat een *Cornelis* de *Ghier zijn* broer (= VI 5) zonder toestemming van Aert of zijn erfgenamen niet zou beschikken over een vicarie gefundeerd op het heiligegeest-altaar in de kerk van Driel. Aleydt de Ghier, voornoemd, spreekt Peter de Gier Peters

---

96) Transschrcvenboek Veluwe, Inv. no. 18, deel 1 Putten 9 Juni 1597.
97) Volont. Acten Veluwe 1538-1610, 8 Oct. 1603.
98) C.P.H. 1579 1, no. 2.
99) Rec. Boek 1572-'82, fol. 291.
100) Rec. Boek a.v., fol. 300 vso.
101) C.P.H. 1595 1 no. 1.
102) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 12, Putten 1553.
103) ***Eefse*** *Pannekoek* immers wordt 6 Mei 1616 ((I.P.V. Inv. no. 14 deel 16, proces F.) een zuster genoemd van *Coop Schrassert Philipsz,* ***een*** zoon uit het tweede huwelijk van *Catharina van Arler.*

47) Zie het „Cartularium" H. Geesttafel van Drie1 (R.A. Arnhem).
48) Een uitgestrekt bezit ten oosten aan 'Zaltbommel grenzend, vermeld op de kaart der stad omstreeks 1560 geteekend door Jacob van Deventer („Gelre" XXIV blz. ***127).***

49) Wapenheraut 1908, blz. 353, Familieaanteekeningen Van Duren.
50) Zie o.m. dingsignaat Drie1 20-2-1594.
51) Vgl. collectie R. Th. Muschart. Zie ook Civiele processen Hof van Gelre 1554 no. 33, geding tussehen Aeltje en Peterke de Ghier gesusteren dochters van za. Peter de Ghier Hillebrants, en haar broeder Peter de Ghier over de leengoederen de Corenweertsche rijsweert en de Middelweert.
52) Wapenheraut 1908 blz. 354, Familieaanteekeningen Van Duren.

aan, daar voornoemde Cornelis **de Ghier** na doode van Aerlt de vicarie gerosignecrd heeft ten behoeve van een derde, zonder toestemming.

VIIa. Mr. *Aernt de Gier Peters,* secretaris der stede Zaltbommel ± 1577, tr. N.N.

7-2-1631. Do advocaat mr. Hillebrant de Gier overhandigt aan Pieter van Enschede als secretaris van Bommel eenige bescheiden dc dato 1577 van dc hand van den toenmaligen stadssecretaris mr. Aert Peters (Loofsignaat Zaltbommel),.

Hieruit:

1.? *Peter de Gier Adriaens.*

28-9-1601 Peter Adriacns dc Gier doet aanspraak op Adriaen Lambrechts (Gerichtssignaat Ammerzodcn) .

2. *Hillebrant,* (volgt VIIIa),

VIIIa. *Hillebrant de Gier Aerts,* † 1601, gasthuismeester te Zaltbommel 1568, collator en provisor van het arme vrouwenhuis te Drie1 gesticht door zijn **moey** Alith de Gier, collator van de vicarie van de H. Maagd en Johannes de Dooper te Driel, tr. le *Jen Feyen,* begr. 10-8-1587 St. Maartenskerk te Zaltbommel: tr. 2e *Eelken Goirts.*

22-10-1566 Comp. Hillebr. de Ghycr gasthuismeester van Zaltbommel (Loofsignaat Zuilichem) .

29-11-1550 Hillebrandus dc Ghyr, armiger, collator der vicarie van do H. Maagd en Johannes de Dooper te Drie1 geeft aan Adriaen Henricks van Drie1 brieven van institutie (Hof van Gelrc, brieven van institutie dl. 11, blz. 242).

17-1-1592, 7-12-1592 en 5-1-1597 testeert Hillebrant Aerts de Ghier (Loofsignaat Dricl), heeft kinclcrcn Aert, Mary en Hcnrick de Ghier.

7-7-1600 Hillebrant Aerts et tutor uxoris en Eelkcn Goirts cum tutore rcrkoopen land (Loofsignaat Zaltbommel).

8-12-1601 Hendrik de Ghier Hillebrants en Dirk Franckcn goedbeurderen en erfvolgers van Hillebrant dc Gier Aerts (Loofsignaat **Driel) .**

20-2-1594 comp. Hillebrant dc Ghier Aerts collateur en provisor van hot arme vrouwen stift bij Joffer Alith's Gieren syne moeye gemaeckt (Dingsignaat Driel).

27-9-1590 Hillebrant die Ghycr Aerts gelooft afstand te doen van een gedeelte zijner Hedelsche leengoederen afkomstig van zijn vader Aert de Ghyer ten behoeve van zijn neven Egen Dirk Egen Dirkszn en Diclis Dirk Johans van Dryel (Loofsignant **Dricl) .**

Uit dit le huwelijk:

1. *Aert de Gier Hillebrants,* † ongehuwd, begr. St. Maartenskerk te Zaltbommel 16-7-1600.

3-3-1 608 Magescheid zijner nalatenschap tusschen zijn broeder en zuster, (Loofsignaat Drie1 7-3-1608).

2. *Marie de Gier Hillebrants,* tr. le *Dirk Francken* [53]), tr. 2e, ondertr. Zaltbommel 15-3-1612, *Jan Aerts van Bommel* wnr.

23-3-1585 Dirk Francken koopt huis in dc Oenzelschestraat te Bommel. (Loofsignaat Driel).

6-11-1618 Mary Hillebr. de Ghyers dr. cum tutele elect., huisvr. geweest van Dirk Francken, met Rutger Francken bloedvoogd van de kinderen van Mary en Dirk Francken zijn broeder, alsmcdo haar zoon Hillebrant Dirks, mede present, verkoopen huis c.a. in de kerkstraat te Bommel (Loofsignaat Dricl) .

3. *Hendrik de Gier Hillebrants,* † *20-6-1624* begraven in de St. Maartenskerk te Zaltbommel [54]), schepen in de hooge bank van Drie1 1608-23, collator van de vicarie van de H. Maagd en Johannes de Dooper in de kerk te Driel, tr. voor schepenen van Drie1 23-9-1618 *Beatrix Aerts de Cock;* zij tr. *2e Dirk Fonck,* schepen van Driel, (zn. van Dirk Fonck en Cathelina Dirk Claasdr.).

7-5-1629 Koop van Hendrik de Ghier, in dato 8-5-1622, betaald door Dirk Fonck gehuwd met diens weduwe. (Loofsignaat Driel).

5-5-1625 Belofte aan Beatrix Aerts de Cock wed. Henrick de Ghicr, broeder van Aert de Coek schepen van Driel. (Loof signaat Driel) .

19-5-1655 Comp. de erven van wijlen Hendrik de Gier en wijlen diens vrouw Beatrix de Cock. (Dingsignaat Driel).

12-3-1634 Beleend met Het Huis to Driel Dirk Dirks Vonck en zijn huisvrouw Beatrix de Cock (Leenakten kwartier van Nijmegen).

VIIb. *Peter de Gier Peters,* † vóór 1564, burger in Nijmegen 1561, tr. 1 e N.N., tr. 2e *Jenneke* wed. *Lenaerf Claesse.*

20 Octobris 1536 onmundig, beleend met den Corenweertschen rijsweert te Drie1 — als zijn vader — (Leenakten kwartier van Nijmegen).

8-10-1554 en 3-1-1561 Missiven van het Hof van Gelrc aan Poter Peters de Ghier burger in Nijmegen inzake het rekwest van zijn zusters Acltgcn en Peterkcn over een leenkwestie, (Brieven Hof v. Gelre met het kwartier van Nijmegen, inv. no. 2813 en no. 4301).

1-4-1564 Jcnnoke Peter de Gier weduwe et tutore draagt op aan Egon, Styn en Merycken, voorkinderen van Peter de Gier, vier thynsbrieven van thienend alff rinsche guldens (Loofsignaat Ammerzoden) .

28-6-1608 Heredes Jenneken 's Gieren: Peter de Ghier zal. Peter de Giers soonc accordeert met de voorkinderen van de weduwe bij Lenaert Claesse verwekt, terzake thyns welke Jenncke weduwe Peter de Gier op den 16-2-1567 gelooft heeft aan Adriaen Geerits, en op 18-2-1579 aan Claes Lcnaerts is gecedeert. (Loofsignaat Driel).

Uit het eerste huwelijk:

1. Mr. *Egon de Gier Peters,* † vóór 1594, tr. *Lyntke N.* Hieruit:
   a. *Marieke Egons de Gier,* tr. *Marcelis Janse van Haren.*
   b. *Cathelyn Egons de Gier,* tr. *Wouter Peters' de Weyer.*

9-7-1571 Egon Peters dc Ghyer opposant tegen Ott Jacobs van Alem, landschrijver van Driel (Brieven Hof v. Gelrc aan het kwartier van Nijmegen, no. 6720).

22-11-1592 comparceren de weeskinderen [55]) van mr. Egen Peters de Gier. (Dingsignaat Driel).

25-4-1594 comp. Johan de Ghycr als momber der nagelaten kinderen van mr. Egens de Ghyer za. (Dingsignaat Driel), zie ook Loofsignaat Drie1 fol. 145 acte van 22-8-1615.

2. *Styntje de Gier Peters.*
3. *Merycke de Gier Peters.*

Uit het eerste of het tweede huwelijk (volgorde onbekend):

4. *Peter,* (volgt VIIIb).
5. *Wouter,* (volgt VIIIc).
6. *Johan,* (volgt VIIId).

53) Hieruit stamt de familie Van dc Poll, welke later don naam de Gier aannam; de genealogie van deze familie is als bijlage 6 hieronder opgenomen.

54) Bloys van Treslong Prins, Genealogischc en heraldischc Gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland, sub Zaltbommel.

55) Op deze wccskindcrcn, 'van wie reeds eenige overleden, heeft berekking een acte uit het Loofsignaat van Zuilichem de dato 7-12-1595: Maes Jans van Nijewaall prot. den erfgenamen van Peter de Ghier Egons zaliger namentlick Geertgen weese zaliger Lambert Aerts tot s hertogenbosch voorts die erfgen. van Direk de Ghier tot Hedell nu Egon Dirk Egon Andriesse als momber der kinderen, Frans van de Velde schepen van Hedcl 1590, M.), Walraven van der Elst voorsoon en syne ustcr mit syn broeders kindt als erfgen. haerlicdcr moeder en bestemoeder Heylken 's Gieren zal. en Dirk Fonck van Drie11 van wege syn uster".

VIIIb. *Peter de Gier Peters,* geb. 1558, † medio 1636, **buurmeester** van het dorp Driel **1590-'91**, schepen in de hooge bank van **Driel** 1596-1636, tr. 1 e *Heesken Jan Saersensdr. van Lith* [56]), † 1581 kinderloos, tr. 2e *Agnees Dirks de Burchgraef,* † vóór Dec. 1638.

21-8-1581 Jan van Lith Jans als volmacht van Cornelis Jans yyn broeder en als voogd van Mariken Jans onmundig nagelaten kind voldoet Pctor dc Ghier Peters, zijn zwager, volgens den huwel. voorwaarden aangegaan mot Heesken syn suster. (Dingsignant Driel) 57).

24-1-1582 Jan van Lith en Cornelis de Joedc, erfgenamen van Hecsken Jans oir suster (Dingsignaat Driel).

23-4-1583 Peter dc Ghier Peters ter eenre on Johan van Lith Jans voor hemself en als momber over Ot Claesz. nagelaten kinde en Jan Brantsz als volmechtich Cornelis Jansz de Jeude mit Hillebrant de Ghier Dirks als bloetverwant ter andere zijde verzocken schepenen van Driel een uitspraak over een misverstand nopens tocht en hylixnotule tusschen Heesken Jan Saerszdr. echtehuisvr. Peter de Ghier Peters in haar leven. on Peter de Ghier gemaeckt en opgericht. (Dingsignaat Driel).

15-7-1600 Metken Dirks de Borggreeve vermaeckt een kraemkleed en hul aan haar suster Neesken Peter de Ghiers huisvrouw. (Loofsignaat Driel).

16-6-1593 Peter de Ghier Peters en Agnies de Borghgreve Dirks beleend met tienden onder Almkerk en Uitwijk (Navorscher XLVIII, 650).

1619 Peter de Gier, oud omtrent 61 jaren en 26 jaren schepen geweest van Driel getuige in civiel proces Hof van Gelre. (Inv. 1619 no. 10).

Uit het tweede huwelijk:

Peter, (volgt IXa).

IXa. *Peter de Gier Peters,* geb. 1603, † vóór 1653, **buurmeester** van het dorp **Driel 1641-'49**, **bewoont** huis en hof aan de kerk te Driel [57a]), tr. voor schepenen Driel **16-4-163?** *Neesken Gerit Janssens; zij* tr. 2e **Driel** 6-4-1656 *Jan Gerits van Hausselt,* geb. 1611 wnr. *Lysken Joosten Brant,* † 12-1673 [58]), deken van het St. Anthony gilde, en armmeester te Driel, directeur van de Drielsche hoofden en kribben, heemraad van de Hooge Schouw in **den** Bommelerwaard, schepen in de hooge bank van Driel.

7-12-1638 Peter de Gier, eenig zoon van za. Peter de Gier en za. Agnees do Burchgraef verklaart als universeel erfgenaam den boedel ontvangen te hebben. (Dingsignaat Driel).

29-7-1646 Peter dc Gier verklaart als' getuige voor schepenen oud te zijn drieënveertig jaren. (Dingsignaat Driel).

9-5-1641 Dirk Aartsen Stout inwoonder van Driel verklaart ad instantiam van Peter dc Gier Peters als dat des heeren Jan Hermensen in synen leven dcccken tot 's Hertogenbosch bcstemocder en des voors. Peter do Giers bestemoeder syn geweest twee gesusters van vader en van mocdcr. (Dingsignaat Driel).

1-5-1653 Comp. Nceske, wd. Peter de Gier. (Dingsignaat Driel).

5-8-1658 Magescheid tusschen Neesken wed. Peter de Gier en hare kinderen, aangegaan door Adriaen Hendrikse als oom der kinderen en Gcrit de Gier Peters voor zich zelf en voor zijn andere broers en zusters krachtens accoord van Quirijn de Coeq lantschrijver ampts Tieler- en Bommelerwaard, der voors. kinderen neve. (Loofsignaat Driel).

1-2-1665 Onderlinge magescheid tusschen de kinderen van wijlen Peter de Gier en Neesken de Gier, met namen Dirk, Gerrit, Peter, Marie en Peter Schoemans als man en momber syner huisvr. de Gier. (Loofsignaat Driel).

1-10-1672, 29-9-1675 en 7-8-1677 Testeert Neesken Gerits wed. Peter de Gier nu getrout met Jan Gerits van Hausselo onze mede schepen. (Loofyignaat Driel).

10-5-1679 Dirk dc Gier krijgt volmacht inzake den boedel van wijlen zijn moeder Neesken Peters de Gier (Dingsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

1. *Dirk de Gier Peters,* **† 5-1710**, pachter van het besayt en hoorngeld onder Driel, maanmeester der **consumptiën** ald., diaken, armmeester en kerkmeester te Driel, substituut schout ald., schepen in de hooge bank van **Driel** 1678-1709, tr. le Driel 27-3-1664 *Aeltje Jacobs van Thiel* (dr. van Jacob Roelofsen van Thiel en kysbeth van **Aelst**); tr. 2e Alem, ondertr. Driel **22-9-**1677, *Petronella Breus,* wed. ds. *Guel Snelle van Nieuwerveen* in leven predikant te **Zuilichem** en eerder wed. *Mathijs Huiberfs van Andel.*

29-8-1662 Testeert Dirk dc Gier Peters. (Loofyignnat Driel).

Op dato den 27 Mei 1710 naer de Bank spanningh's naemiddaghs de kloeke drie ueren is met eenparige stemmen in plaats van Dirck de Gier tot schepen vercooren Gerardus Bellingan. (Dingsignaat Driel).

Uit het eerste, huwelijk:

a. *Metje de Gier,* ged. Driel 29-7-1665, † Driel 18-1-1 732.

9-5-1710 Mettie de Gier met haare gecoren momboir in desen en heeft verklaart haar in geenen doele te willen gedragen als erfgenaam van haar overleden vader Dirk de Gier. maar allentsins haar van desselfs nalatenschap absenteerende, ende allenelijck te willen gedragen als creditrice willende oock het doode lichaam van haar vader voorn. pietatis causa, des protesteerende, ter Christelijke begrafenis bestellen. (Loofsignaat Driel).

b. *Maria de Gier,* ged. Driel 11-8-1667, tr. 1 e Driel Ger., 25-4-1704, R.K. **1-6-1704**, *Hendrik de Raet;* tr. 2e **Driel** voor schepenen 23-10-1726 *Peter Ackerman.*

c. *Peter de Gier,* ged. Driel 7-5-1669.

2. *Gerrit,* (volgt Xa).
3. *Peter,* (volgt Xb).
4. *Maria de Gier,* † begr. in de kerk te **Driel** 11-5-1703, tr. Driel 6-9-1668 *Hendrik Hol* (zn. van Hendrik Adriaens Hol), † vóór 1694, pachter van het besayt en hoorngelt, armmeester 1678 en buurmeester van Driel, bewoont ald. „de Vinckel".

6-6-1661 Testeert Maria de Gier Peters, 5-7-1697 test. Maria dc Gier wed. Hol (Loofsignaat Driel).

---

56) Zie genealogie Van Lidth de Jeude in Nederland's Adelsboek 1930; Heesken was een dochter van den t.a.p. onder 11 genoemden Jan Jan Saersz. van Lith.

57) Zie voor deze en beide volgende regesten de artikelen over de afstamming van het geslacht Von Lidth de Jeude, door P. M. van Walchren in N.L. 1924 kol. 343 en 1925 kol. 342, door J. P. de Man in N.L. 1924 kol. 43. en door Jhr. ir. 0. C. A. van Lidth de Jeude *in* N.L. 1934 kol. 269. Hieraan kan worden toegevoegd, dat reeds op 20-4-1533 te Driel voorkomt een schepen Jacob van Lith (Cartularium H. Geesttafel te Driel. R. A. Arnhem).

Voorts lette men op de akte van 3-5-1612 (Loofsignaat Driel 1608-15 fol. 75v) verwijzend naar de magescheid de dato 29-4-1577 tusschen de erven Egen Egons zijnde Joanncs van Lith en Gooysen Fonck, en Goossen Fonrk en Ego de Ghier als mombers van Joannes van Lith vnd.

57a) R. A. Arnhem, kwartier van Nijmegen, kohieren van verpondingen over het jaar 1645: Driel; Peter do Ghiers huys en hoff groot 5 honts, aan de kerk tot Driell. idem 9 honts en 8½ mergen in de Becmder weylandt, 4 morgen in ds Hoensactsche weyde. 16 honts in de Bovenste Kivityhamme, 11 honts in de Benedenste Kivitshamme, 9 honts in Voorstenweerd, huys en hoff 1½ morgen op den Uvtterweerd.

Rob en Peter do Ghier huys en hoff tot Velddriell met 4 honts, zes mergen modo vrou de Ghier in de Beemder weylandt.

58) Blovs van Treslong Prins. Genealogische en heraldische Gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland, Wapenheraut 1.917 blz. 302, Kerkdriel:

„Hier legt begraven Elisabeth Jooste huysvrouw van Jan Geritsen van „Hauselt sterf den 12 Julius 1654. Hier leyt begrave Johan Geritsen van „Hauselt schepen der Hoogh Gherigtsbanck van Driel en Heemraet van „Hooge Schouw in Bommelreweert, sterft den Dec. anno 1673".

5. *Metje de Gier,* tr. Driel 1-2-1663 *Petrus Schoemantius* geb. Ingen, baljuw der baronnie van Liesveld.

6-6-1661 Testeert Metje de Gin Peters (Loofsignaar Driel).

Xa. *Gerrit de Gier Peters,* † vóór 1723, ondertr. Driel 14-2-1674, tr. Alem 21-3-1674 *Maria Hol* (dr. v. Hendrik Ariense Hol).

8-4-1661 testeert Gerardt de Gier, zoon van Peter en Neesken Jan Gerits. (Loofsignnat Dricl).

Uit dit huwelijk:

1. *Christine de Gier,* ged. Driel 14-2-1675.
2. *Maria de Gier,* ged. Driel 24-12-1676.
3. *Hendrik de Gier,* ged. Driel 2-2-1679.
4. *Agnees de Gier,* ged. Driel 1-4-1683, tr. *Peter Ringelandt.*

13-1 1-1723 Peter Ringelants en Agnees de Gier renunciceren op de nalatenschap van mijlen haar moeder Maria 1101. (Loofsignaat Driel).

5. *Jan,* (volgt XIa).

XIa. *Jan de Gier Gerrits,* † Driel, begr. in de kerk 15-4-1762, kerkmeester te Driel 1735, tr. 1 e Driel 4-5-1727 *Hendrina van der Sluys,* ged. Driel 23-9-1703 (dr. v. Aart en Mayke Bellingan), † Driel 10-11-1744; tr. 2e Driel 19-10-1749 *Maria Reuvers.*

11-7-1753 Comp. Floris van der Sluys, Johan van der Sluys, Wouter van Dockum gehuwd met Maria de Gier, Jan de Gier als vader en momber over zijn nog onmondige kinderen bij Hendrina van der Sluys, Wouter Noagh Bellingan, en "Floris Bellingan, samen eenige en universeele erfgenamen van wijlen Noagh Bellingan, dijkschrijver en secretaris te Rossum. (Dingsignaat Driel).

5-11-1761 Testeert Jan de Gier met Maria Reuvers en maakt, legaten aan de kinderen uit zijn eerste huwelijk Saudcr, Mathcus en een dochter. (Loofsignaat Driel).

Uit het eerste huwelijk eenige jong overleden kinderen, en:

1. *Maria de Gier Jansdr.,* ged. Driel 2-2-1728, tr. Driel 20-4-1749 *Wouter van Dockum,* ged. Driel 6-7-1727 (zn. v. Matheus en Elisabet de Gier — zie A XId 4), † Driel 9-3-1807, heemraad van de Hooge Schouw in den Bommelerwaard.

2-2-1791 Testeeren Wouter van Dockum en Maria de Gier, en vermaken aan hun zoon Jan het door dezen bewoonde huis, schuur met kruithof bij de kerk te Driel vanouds genaamd „de Engel". (Loofsignaat Driel).

2. *Alexander de Gier Jansz.,* ged. Driel 12-7-1732, † Driel 8-11-1804, armmeester en diaken 1775 te Driel, tr. Driel 26-12-1762 *Willemyn van Staal,* † Driel 27-6-1805, nalatende vier kinderen [58a]).
3. *Gerardus de Gier Jansz.,* ged. Driel 16-8-1739, ondertr. 's-Gravenhage 22-7-1764, tr. ald. Scheveningsche kerk 25-11-1764 *Christina Heydens,* r.k. j.d. van Gorinchem, beide wonende 's-Gravenhage.

Xb. *Peter de Gier Peters,* † vóór 1697, tr. *Anneke Fransen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Adriaentje de Gier Peters,* ged. Driel 14-9-1673.
2. *Pieter de Gier Peters,* ged. Driel 22-5-1675.
3. *Frans,* (volgt XIb).

58a) Vgl. R. A. Arnhem, Driel no. 224. Uit dit huwelijk te Driel gedoopt (geref.) Jan, 21-5-1763, Mathyske, 8-12-1765, Hendryn, 4-10-1766, Mathijs, 28-1-1770, Mayke, 18-8-1771, Piternel, 15-5-1773, Christine Gerardine 19-12-1779, Jan, 18-6-1784.

XIb. *Frans de Gier Peters,* ged. Driel 21-10-1674, † Driel 13-9-1737, tr. Driel 2-2-1710 *Jacomyn de Baar.*

Uit dit huwelijk:

1. *Peter de Gier,* ged. Driel 7-5-1713.
2. *Peter de Gier,* ged. Driel 20-11-1716, tr., op attestatie van 's Hertogenbosch, Driel 12-11-1747 *Maria Jongbloed.*

Hieruit:

a. *Francyna de- Gier,* ged. Driel 17-11-1748.
b. *Gerrit Thomas de Gier,* ged. Driel 25-12-1751, tr. *Maria van Delzen* (hieruit ged. te Driel vier dochters en drie zoons). [58b]).
c. *Geertje de Gier,* ged. Driel 2-6-1754, tr. Middelburg, ondertr. Driel 27-4-1777, *Adam van Rossum.*
d. *Gijsbertje de Gier,* ged. Driel 18-7-1756.
e. *Frans de Gier,* ged. Driel 29-4-1758, tr. Driel 11-1-1789 *Sophia Smits* j.d. (hieruit een zoon Peter, ged. Driel 28-12-1788).

Bijlage 6.

Het geslacht Van de Poll gezegd de Gier, later De Gier, in Driel.

Nadat de nakomelingschap van Hillebrant Aerts de Gier (genealogie onder A VIIIa) door den dood van zijn zoon Hendrik in 1624 was uitgestorven in de mannelijke lijn, zijn de erfgoederen van deze tak gekomen aan zijn kleinzoon Hillebrant, zoon zijner dochter Marie de Gier [1]) gehuwd met Dirk Franken (van de Poll).

Deze erfgoederen bestonden, onder meer, in het recht van collatie der vicarie van de H. Maagd en Johanns de Dooper qefundeerd in de kerk van Driel [1a]), en in leengoederen onder Hedel. Dit verklaart genoegzaam waarom de jonge Hillebrant Dirks (van de Poll) den naam „De Gier" aannam. Zijn nageslacht heeft eenige generatiën in Driel gebloeid als „Van de Poll gezegd de Gier", later veelal alleen onder den naam „De Gier".

3-7-1630 Metgen Willems wed. † Hilbrandt de Ghyer als mocdrr en mombersche haars zoons Hcnrick Hilbrands de Ghyer heeft te kennen gegeven, soo dat haar soon was competeerende 't regt van collatie van seeckere vicarie gefundeert, in die kerke van Driel in honorem beatae virginis et St. Johnnnis evangelistae op hem gevolueert door 't overlijden van † synen vader, diet selve geërfd hadde van syn oom za. Henrick de Ghyer (broeder zijns moeders, M.) volgens akte daarvan vertoont, en dat nu haer voorn. soone tot Driel ten schocle gaende en van goede hope synde, die voorn. vicaire in subsidie van syne studiën gaerne selve genieten soude, vcrsoeckende brieven van institutie. (Deze werden hem verleend.) Hof van Gelderland, Brieven van Institutie dl. 11 blz. 242). In 1669 stond het recht van collatie ten name van de kinderen van † Henrick de Gier.

17-11-1659 Civiel proces Driel inzake Wouter Gijshcrts de With tegen Hendrik Hillebrands de Gier. Hierbij werd overgelegd een akte van 15-7-1633: Willem Fredericks als procuratie hebbende van Aert Diericks tot Rosscm voogd en momber van het onmondige kind van Hillebrand Dericks verwekt bij Metje, tegenwoordige huisvr. van Willem Fredericks voors., ontvaugt in leen land op Hcdel, vóór dezen bij mr Egon Dirks als naervolger van Aert de Gier lest in 't ge-

58b) Uit dit huwelijk te Driel gedoopt (geref.) Christina geb. 28-4-1796, Gcrardus geb. 10-10-1797, Jan geb. 25-9-1801, Christiaan geb. 9-9-1802, Hendrika geb. 6-11-1804, Godefrida geb. 17-8-1807, Christine geb. 6-5-1809.

1) dochter van Hillebrant de Gier Aerts en Jen Feyen (A VIIIa 2).

1a) Vgl. „De Rcformatic der Gcestclijke en Kerkelijke goederen in Gelderland" blz. 110 en 136, tlisscrtatic van dr. A. Joha. Maris te Utrecht, 1939.

heel verkregen (vgl. het regest in de genealogie onder A VIIIa 2). Blijkens een andere overgelegde akte d.d. 7-5-1633 ontvangt Aert Dirks de Gier of van de Poll, leenman van het huis Rossum, als oom van den onmondigen Hendrik, zoon van za. Hillebrand van de Poll ,in leen een huis en hof met veertien hont land op den ouden Hoornick te Drie1 (vgl. R.A. Arnhem, Kohieren van de verpondingen anno 1648 in het kwartier van Nijmegen, sub voce Driel).

I. *Marie de Gier Hillebrants* [1]), tr. le *Dirk Francken*, tr, 2e ondertr. Zaltbommel 15-3-1612 Jan *Aerts van Bommel* wnr.

6-11-1618 Mary Hillebrand de Ghyers dr. cum tutele elect., huisvr. geweest van Dirk Francken, met Rutger Francken bloedvoogd van de kinderen van Mary en Dirk Francken zijn broeder, alsmede kaar *zoon Hillebrand Dirks* mede-present, verkoopen huis in de kerkstraat te Bommel (Loafsignaat **Driel)** .

3-3-1650 Jan ***Dirk Francken*** constituit ***Aart Dirks van*** de ***Poll synen broeder,*** om aan den heer borgemeester van de Poll voor schepenen van Saltboemel te transporteeren seeker syn gedeelte in een camp gelegen op Boemel (Dingsignaat Driel) .

3-4-1650 *Aart Dirks* wan ***den Poll*** voor hem selven en als *procuratie* hebbende valt ***zijn broeder Jan Dirks wan den Poll*** en als oom en momber van Dirk Ariens van den Poll zijn neef en van Adriaantje minderjarige dochter van Jenneke Dirks van den Poll huisvr. van za. Egon Jan Ewalts, Ida Dirks van den Poll huisvr. van Egon Dirks, ***Hendrik*** *soone* van ***za. Hillebrant Dirks wan*** *den* ***Poll*** *genaampt* ***de Gier*** met zijn twee susters, Henrick Egons voor hem selve en Jan Claess als man en voogd van Marike Egons transporteeren land op Bommel aan den burgemeester Matheus van den Poll (Loofsignaat Zaltbommel).

Uit het eerste huwelijk o.m.:

1. *Hillebrant*, (volgt 11)'.
2. *Jan Dirk Francken (van de Poll)*. schepen in de hooge bank van Drie1 1625, gegoed in Velddriel voor twintig hont land.
3. *Arien Dirks van de Poll*, tr. *Clara de Gay: zij* tr. 2e den kornet *Walraven van de Graeff*.

1-4-1656 Accoord tusschen Handerick de Gier [2]) in naeme van zijn oom Aert Dirksen van de Poll en Walraven van de Graeff, cornet, als man en momber van zijn huisvr. Clara de Gay tevoren getrouwd met za. Arien Dirks van de Poll no-. pende het versterf van Baetje Foncken za. op za. Dirk den zoon van Clara de Gay ***uit*** haar huwelijk met za. Arien Dirks van de Poll. (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk: *Dirk* en *Jan*.

4. *Aart Dirks van de Poll*, † ± *1660*, buurmeester van Rossum, dijkheemraad ald., bewoont huis en hof „de Berg" te Rossum, tr. *Dircken Goossen*.

11-6-1640 Testeert Aert Dirks van de Poll met Dircken Goossen, doet making aan zijn twee bij hem inwonende neven Dirk en Jan, en noemt zijn zwager Egon Cornelis **(Loofsignaat Driel)** .

15-8-1624 Compareert Aert van de Poll tot Rossum bewonen huis ***en*** hof „de Berg" (Loofsignaat Driel).

7-6-1656 Koop gewezen Aert Dirks van de Pol met schepenbrieve als Anthonis Alerts anno 1615, 20 Mei, aan Hendrik de Gier [3]), voorn. van de Pols oom, gelooft heeft te betalen (Dingsignaat Driel).

22-2-1632 Aert Dirks „de Gier" verweerder **(Dingsignaat Driel)** .

22-5-1667 Test. Dirkske Goosens wed. Aart Dirks van de Poll (Loofsignaat **Driel)** .

11. *Hillebrant Dirks van de Poll* genaamd *de Gier*, † vóór 3-7-1630; schepen in de hooge bank van Driel 1617-23, collator van de vicarie van de H. Maagd en Johannes

[2]) Zie hieronder sub 11.

[3]) Broeder zijner moeder (zie noot 1).

de Dooper in de kerk te Driel, tr. *Metgen Willems;* zij tr. 2e Willem Freriks Pampus wnr. Marike Jans.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Hillebrants de Gier*, tr. *Wouter Gijsberts de With*, ouderling te Driel.

12-11-1670 Accoord tusschen Dirsken wed. Aart van de Poll en de heredes Aert van de Poll teweten Jan Janse van de Poll, Wouter de With als man en momber van Maria Hillebrants, Dielis van Housel gehuwd met Mericken Jans van de Poll, Dirk Egons, Gerrit Handerikse van Wachtendonk wnr. Adriaentje Egons en Mayke Arts wed. Arien Janse van de Pol (Loofsignaat Driel).

2. *Hendrik*, (volgt 111).
3. *Heyltje Hillebrants de Gier*, † ± *1647*, tr. *Frederik Willemse Pampus* (zn. van Willem en Marike Jans), † 1665, buurmeester van Hurwenen.

21-11-1664 Hendrik de Gier, voogd over de onmondige kinderen van za. zijn zuster Heyltje bij Frederik Willemse Pampus verwekt. (Dingsignaat Driel).

7-6-1677 jo. 29-10-1676 De kinderen van Frederik Pampus en Heyltje de Gier Hillebrants vorderen rekening en verantwoording terzake het momberschap over hen gevoerd door hun oom Hendrik de Gier, wiens kinderen zijn Hillebrant de Gier en de wed. Marcelis van Goor (Dingsignaat Driel).

9-7-1646 Comp. Frederik Pampus gehuwd met Heylken Hillebrants en zoon van Marike Jans dr. van Henrick Gysberts (Loofsiguaat Zaltbommel).

24-8-1664 Hendrik de Gier verwijst naar de boedelscheiding tusschen Frederik Pampus en diens kinderen (Dingsignaat Driel).

111. *Hendrik de Gier Hillebrants*, † ± *1668*, collator en vicaris van de vicarie van de H. Maagd en Johannes de Dooper in de kerk te Driel, buurmeester van Driel, ondertr. Drie1 16-5-1652 *Christina Bock*, (dr. van Nicolaas Bock [4]), schepen in Driel, en Adriaentje Cornelisse Loenen).

1-4-1656 Comp. Aert Dirks van de Pol, ooms) van Hendrik de Gier (Loofsignaat Driel).

6-3-1666 Henrick de Gier krijgt van den markies 'van Bergen op Zoom als baron van Hedel octrooi om te disponeeren over zijn part in den Hillensweert, leenroerig aan het leenhof vau Hedel („Commissie van Breda" no. 300).

3-10-1667 Comp. Hendrik de Gier wnr. Styntje Claesse de Boek (Loofsignaat Ammerzoden).

25-11-1669 Wouter de With voogd over de onmondige kinderen van za. Hendrik de Gier en Christina Boek (Dingsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

1. *Hillebrant*, (volgt IV).
2. *Adriaentje de Gier Hendriks.* ged. Drie1 17-9-1654, tr. le, als *„van de Poll ges. de Gier"*, Hurwenen, 29-7-1673, ondertr. Drie1 29-7-1673, *Marcelis Jans van Goor*, schout en kerkmeester te Driel, ged. Drie1 11-8-1650 (zn. van Jan Jacobs van Goor); tr. 2e Hurwenen 5-8-1677, ondertr. Drie1 21-7-1677 *Gerardus van Hausselt*, ged. Driel 21-10-1651 (zn. v. Jan Geerits van Hausselt), vermoord 1678 (lijkschouw 17-3-1678); tr. 3e Drie1 12-4-1680 *Jacobus de Cock*, kerkmeester te Driel; hij tr. 2e, ondertr. Drie1 13-2-1685, *Jenneke van Eck* wed. *Jan Gijsberts Papegay*.

7-10-1676 en 21-10-1676 Testeert hdriana Hendriks de Gier huisvrouw Marcelis van Goor, schout te Driel (Loofsignaat Driel) .

10-5-1719 Comp. Jacob, Arnoldus, Maria en Adriana de

[1]) Vgl. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland blz. 302 Driel).

[4]) Broeder zijns vaders, zie boven.

Cocq kinderen van Aart de Cock en Anncke van de Ven (Loofsignaat Driel).

IV. *Hillebrant de Gier Hendriks*, ged. Driel 20-3-1653, † ± 1687, pachter van de wijn en bieraccijns 1677 te Driel, collator der vicarie van de H. Maagd en Johannes de Dooper in de kerk te Driel, collecteur van de ambtslasten over Driel 1681 en buurmeester van Driel 1682, tr., als *„van de Poll ges. de Gier"*, Driel Ger. en R.K. 28-2-1675 *Metge Egons Bock* (dr. van Egon Egons en Metje Aerts de Cocq).

15-6-1687 Metje Boek wed. Hillebrand de Gier verklaart, dat haar man is overleden nalatende zes onmondige kinderen en waagt machtiging tot, verkoop van onroerend goed voor delging van boedelschuld (Dingsignaat Driel(.

28-5-1680 Wouter de With, Arien Welle nomine uxoris, Adriana de Gier wed. van Hausselt, Diclis Willemse, Jan Janse van de Poll, de erfgenamen van Gerrit Hendrik van Wachtendonk [6]) gezamenlijke erfgenamen van Aert Dirks van de Poll [7]) (Dingsignaat **Dricl)** .

8-4-1684 Hillebrant de Gier nomine uxoris erf genaam Egon Egons Bock (Loofsignaat Driel).

12-2-1656 en 29-2-1656 Testeert Metje Aerts wed. Egon Egons Bock , haar oudste zoon is Egon Egons Bock, haar oom Aert Wouters de Cock, haar mans neef Nicolaas Boek (Loofsignaat Driel). ,

Bij het roomsche huwelijk staat : man a-catholicus, vrouw catholica.

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrik de Gier Hillebranfs*, ged. Driel 12-12-1675, ondertr. Rossum 30-3-1703, tr. Driel 15-4-1703 *Cornelia de Vries* j.d. van Rossum (dr. van Jan Cornelisse en Tanneke de Vries).

19-1-1724 Comp. Cornelia Janse do Vries wed. Hendrik de Gier (Loofsignaat Driel) .

17-8-1706 Comp. Hendrik de Gier, schoonzoon van Tanneke de Vries wed. Cornelisse de Vries (Loofsignaat Dricl).

2. *Heyltje de Gier Hillebrants*, ged. Driel 25-7-1677, ondertr. Driel 6-1701, tr. Well (Ger.) 3-6-1701 en Ammerzoden (R.K.) 6-6-1701 *Chrisfiaen Verhoeks* [8]), buurmeester van Driel, † Driel 3-12-1746.

4-5-1736 Christiaen Verhoeks en Helena de Gier verkoopen hun huis en hof te Velddriel aan hun zoon Hillebrand Verhoeks (Loofsignaat Driel).

2-10-1742 Testeeren Corstiaen Dane Verhoeex en Helena de Gier; geopend ten verzoeke van de weduwe 27-12-1746 (Loofsignaat Driel).

3. *Christine de Gier Hillebrants*, ged. Driel 8-12-1680, tr. R.K. Driel 14-11-1705 en tr. Ger. Ammerzoden 25-11-1705 *Aert de Cocq van Delwijnen.*

6-1-1708 Hendrik, Egon, en Adriaentje dc Gier erfgenamen van hun zuster Christinc de Gier wed. Aert de Cocq van Delwijnen (Loofsignaat Dricl).

4. *Egon de Gier Hillebrants*, ged. Driel 13-12-1682, tr. Rossum 23-10-1707 („de bruidegom paaps, de kinderen worden gereformeerd") *Hendrikske' Jan van Nieuwaal.*

12-1-1708 Comp. Hendrik en Egon de Gier, gebroeders, wonende te Rossum. (Dingsignaat Driel).

5-6-1752 Transport gedaan door Hendrikske van Nieuwaal wed. Egon de Gier en hare kinderen Hillebrant en Maria de Gier en Metge de Gier huisvr. Walraven Paerels. (Loofsignaat Driel)

[6]) Egen Jan Ewalts gehuwd met Jenneke Dirks van de Poll had een dochter Adriaantje gehuwd met Gerrit van Wachtendonck.

[7]) Een broer van Hillebrant de Gier boven onder I vermeld.

[8]) Zie voor zijn dochter de genealogie de Gier B XIa.

11-1-1774 Walraven Paerels gehuwd met Metge de Ghier, wonende te Rossum, verkoopen land (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

a. *Mefge*, ged. Rossum 16-12-1709, tr. *Walraven Parels.*
b. *Johanna*, ged. Rossum 1-1-1711.
c. *Chrisfine*, ged. Rossum 11-12-1711.
d. *Hillebranf*, ged. Rossum 2-8-1714, ondertr. Rossum 16-3-1742, tr. Molenaarsgraaf 2-4-1742 *Jannigje van de Grijp*, j.d. van Molenaarsgraaf.
e. *Jan*, ged. Rossum 12-1-1716, 30-8-1717, 26-10-1719, 21-4-1722.
f. *Hendrik*, ged. Rossum 13-3-1721.
g. *Heyltje*, ged. Rossum 22-8-1723, 12-10-1727.
h. *Marie*, ged. Rossum 2-1-1725.

5. *Adriaentje de Gier Hillebrants*, ged. Driel 13-12-1682, tr. Driel 23-2-1710 *Thomas de Cocq* (zn. van Dirk en Cornelia Lansdael).

15-4-1712 Koopt Thomas de Cocq huis en hof te Driel van zijn moeder Cornelia Lansdael wed. Dirk de Cocq; 10-5-1719 zijn broeders zijn Jan de Cocq van Alum, Tonis Rijck de Cocq en Benjamin de Cocq (Loofsignaat Driel).

4-1725 Thomas de Cocq's krankzinnig verklaring (Dingsignaat Driel).

6. *Marie de Gier Hillebranfs*, ged. Driel 17-10-1685.

(Wordt vervolgd).

DR. **J. C.** MARIS **VAN SANDELINGENAMBACHT.**

Van Batenburg.

Mr. Aernout van Buchell, de bekende geleerde Buchelius, noemt in zijn „Notae Quotidianae" (edit. Mr. J. W. C. van Campen, Utrecht 1940, bl. 5516) het 'overlijden van juffr. *Maria van Batenburch*, plaats gevonden hebbende ulto. October 1635. Zij wordt daar genoemd de dochter van jr. *Warner* heer van *Libernie*, kolonel. Mogelijk is zij identiek met de in de „Kunstdenkmäler der Rheinprovinz", Landkreis Aachen u. Eupen S. 246 aangeduide *Maria v. B.*, gehuwd in eersten echt met *Jacob de Hauxregard* en 2e met *Leonard de Dreiville.*

In mijn „Gedenkwaardigheden" van Noordholland 111, bl. 222 sub 263, heb ik het wapen medegedeeld van „joncker *Werner van Batenburg* heer tot *Lyberne* in zijn leven ritmeester van de doorluchtige churfurstinne der Paltz, gravinne *Amelia*, bailliouw en houdtvester van Brederoede, starf den 7 September 1624 aetatis 88", met de vermelding tevens van het overlijden van diens echtgenoote *Johanna van Assendelff* († 3 Dec. 1613; oud 63 jaar). Zijn kwartieren zouden volgens die opgave geweest zijn:

Batenburg	*Belarme.*
Lyberne	*Beelen.*

Jonker *Werner* was dus stellig de vader van de door Buchelius genoemde *Maria.* Hij moet overeenkomstig bovengemelde notitie geboren zijn in 1536. Maar: naar welk heerlijk goed noemde hij zich nu en hoe was zijn afstamming?

Met „Libernie", „Libermé" of „Lyberne" — de oude naam is waarschijnlijk „Libermey" [1]) — kan slechts bedoeld zijn het kasteel Libermé te Kettenis in de Kreis Eupen, vgl. prof. dr. Heribert Reiners: „Die Kunstdenkmäler von Eupen-Mal-

[1]) Vgl. Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven 1922 II, bl. 696, waarin een erfpachtsacte wordt aangehaald van 8 Maart 1420 betreffende jr. *Seitze van Libermey* en zijn dochter „Kathrine cloisterjuffer zu Fabenoeten" (Val-Benoit, Luik). Zijn zegel is helaas van de acte afgevallen.

medy", Düsseldorf, S. 143. Deze bron wijst ons bovendien nog verder den weg, immers prof. Reiners deelt mede, dat *Herman van Batenburg* het slot Libermé in 1534 heeft aangekocht [2]), hetwelk aan de toegangspoort tot zijn huis de wapens van *Batenburg* en van zijn vrouw verkreeg.

Nu bevinden zich op de rondbogige poort van Libermé inderdaad het wapen van *Batenburg* (het St. Andrieskruis, vergezeld van de vier droogscheerdersscharen) en een wapen met een koeienkop *(v. Beelem).*

Mijn correspondent Dr. Aug. Heusch te Aken had de vriendelijkheid mij in dit verband mede te deelen, dat jr. *Hetman van Batenburg tot Libermé,* echtgenoot van *Elisabeth v. Beelem* in 1532 kooper werd van dit huis. Jr. *Herman* stierf in 1537, waarna zijn zoon, insgelijks een jr. *Herman van Batenburg,* waarschijnlijk nog onmondig bij zijns vaders dood, in 1553 met Libermé beleend werd. Deze huwde met *Catharina van Halewijn*. Libermé was een leengoed van de leen- of mankamer van het Mariastift van Aken en dr. Heusch berichtte mij in dit verband nog. dat de leenregisters, waaraan de boven aangehaalde gegevens verwerkt zijn, na den oorlog gepubliceerd zullen worden onder de auspiciën van het „Rheiniches Gesellschaft für Geschichtskunde" te Keulen.

Het komt mij nu voor, dat er bij de wapens in de Haarlemsche Groote kerk verwisseling van kwartieren heeft plaats gevonden. Het zou dan aannemelijk zijn wanneer in plaats van het kwartier *Belarme gelezen zou* moeten worden *Beelem*. Dit zou dan tevens kunnen verklaren, dat jr. *Warner* de jongere zoon, naar alle waarschijnlijkheid zelfs het jongste kind geweest is van jr. *Herman van Batenburg* tot Libermé en *Elisabeth v. Beelem.*

In de houtvestersrol van Bergen compareert jr. *Warner van Batenburg* als houtvester dier vrije heerlijkheid d.d. *26* Augustus 1596 (vgl. inventaris oud-recht. archieven prov. N. Holland, Rijks-Archief te Haarlem no. *7083). Nog* op *9* Juni 1593 komt in die zelfde rol jr. *Aelbrecht van Egmond van Meresteijn* in deze functie voor (als houtvester van Brederode en Bergen), derhalve zal jr. *Warner* deze post niet langdurig hebben bekleed. Dat hij nog op hoogen leeftijd zijn ambt uitoefende blijkt tenslotte uit een acte, verleden voor den Alkmaarschen notaris H. J. van der Lijn (Inv. Gem. Archief Alkmaar, Notar. Archief no. 35 d.d.19 Febr. 1605), waarin jr. *Warner* nog uitdrukkelijk als baljuw van Brederode occupeert.

Mogelijke aanvullingen op deze gegevens, speciaal over de afstamming van deze *v. Batenburg*'s zouden mij zeer welkom zijn.

MR. J. BELONJE.

De stamreeks Schade van Westrum.

Ten behoeve van de publicatie van de genealogie S c h a d e v a n W e s t r u m in het Jaarboekje Nederland's Patriciaat (jrg. XXIX, 1943). werd door den heer Jos. Goudswaard te Baarn, onder leiding van schrijver dezes, een onderzoek ingesteld ter controle en eventueele aanvulling van den stamreeks. zooals deze het laatst in het Ned. Adelsboekje (jrg. 1917) was uitgegeven.

Deze stamreeks werd n.l. door verschillende genealogen in twijfel getrokken, waarbij wij onder meer herinneren aan een uitspraak van wijlen Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland

[2]) Jr. *Hermen v. B.* kocht meer goederen aan in deze streek, vgl. H. F. Macco: „Aachener Wappen", I, S. 244; 246.

die meende dat in de leenregisters van de Paulus-abdij te Utrecht was geknoeid ten behoeve van (en mogelijk door) *Mr. Pieter Schade* (1583-1654). Bij een eerste kennismaking met deze verwarrend-ingerichte en vaak slecht leesbare leenregisters, ziet men alle reden, om deze meening bij te vallen., Want in een handschrift van omstreeks 1600 is een tweetal ieenacten van 1331 en 1381 bijgeschreven, die de ouderdom der familie Schade zouden bewijzen. Wanneer men dan weet dat *Mr. Pieter Schade,* zoon van een brouwer te Amersfoort, in 1610 trouwt met de zeer gefortuneerde *Maria van Haeften,* die o.a. uitgebreide landbezittingen had bij Brussel en Mechelen en van zeer deftige familie was, dan is er voor den bruidegom gereede aanleiding om zijn afkomst wat op te sieren. Bovendien meende Beelaerts dat Mr. Pieter Schade zelf, of althans een na-verwant familielid leen-griffier der Paulus-abdij was geweest, waardoor de valsche inschrijving werd vergemakkelijkt. De eenige griffier uit de familie Schade, dien wij vonden, leefde echter een eeuw later en was *Mr. Willem Schade* (1655-1719), griffier van 1670-1697 en in den 17den graad aan *Mr. Pieter* verwant.

Er waren echter meer redenen om deze stamreeks in twijfel te trekken, behalve de late inschrijving van de twee oude beleeningen. Was bij voorbeeld de stamreeks juist geweest, dan zou de aanvrager van adelserkenning, Mr. A. Th. J. Schade van Westrum, in 1891, n i e t v e r h e v e n zijn in den Nederlandschen adel, m a a r e r k e n d. Immers hij zou dan niet slechts van Amersfoortsche schepenen afstammen, maar zeker van riddermatige voorouders, die als leenmannen van de vermaarde Paulus-abdij te Utrecht, grootgrondbezitters waren in verschillende deelen van het Sticht.

Tenslotte is het late in zwang raken van den dubbelen naam Schade van Westrum een reden tot twijfel aan den stamreeks. Wij kennen een oorkonde van 1397 April 25, waarin een *Wiliem Schade van Wesferem* voorkomt (Inventaris v. h. Archief der Abdij te Dikninge, reg. no. 126). De toenaam verdwijnt dan echter uit de acten, om in 1707 pas weer op te duiken (Gem. Archief Utrecht, Xnvent. Not. Archieven, no. 279. acte d.d. 9 Juli 1707). Zou nu bij de „vervalsching" in de leenregisters der Paulus-abdij niet het doel geweest zijn, aldus de critici, om de voorouders van b.v. *Mr. Pieter Schade,* de Amersfoortsche brouwers en schepenen, vast te knoopen aan de oude „heeren" van Westrum?

Wij meenen nu, dat een nauwkeurige bestudeering van de iecnacten eenige argumenten oplevert, welke voldoende aanwijzing geven om de stamreeks toch bewezen te achten.

Het leengoed onder Soest, waar het in dezen om gaat, vindmen voor het eerst in het Leenregister der Paulus-abdij over 1420-1485, fol. 102 v. (Inv. Kleine Kapittelen en Kloosters no. 505). In deze „echte" inschrijving wardt het goed omschreven als een „halve hoeve veens also alse gelegen is in de groote slage tot Zoes, opstreckende ter Hesewert, daer sonnewerts *Henric Botter Goyertss.* ende *Roeloffs* ergenamen *van baren* ende noordtwerts *Goosen Willemss.* ende *Gijsberf Wouters* erffgenamen naest gelegen sijn". In deze acte, van 1461, verzoekt *Wouter Scade* beleening (na verzuim) met het goed dat „*Jacob,* zijn vader, *Dirck Gijsbert Scaden zoenszoen* zaliger gedachtenisse, van ons en onser abdijen te leene hylt". Als getuigen treden op *Beernt Scade Jacobss.* ende *Peter Bot Volkenss.,* onse mannen.

Uit een later ingeschreven acte in het oudste, ongefolieerde, leenregister (1380-1420), kan blijken dat *Jacob Schade* in 1417 zijn leengoederen had verdeeld en dat men had verzuim? hiervan aan den abt van St. Paulus kennis te geven. Vandaar het verzuim, dat in 1461 „uyt sonderlinge gratie (wordt) quyt

geschonden". De acte zelf luidt als volgt: „Item int Jaer ons Heeren MCCCC ende seventien des Vridage naer Sint Margrieten dage maeckt *Jacop Scade Dircks* aen *Wouter Scade* sijns soon, die naehant van een halve hoeve veens in de Grote Slagen tot Zoes, mits dat *Barent Schade Wouters Broeder* van gelijken sal hebben de naehant van een andre gelijke parselen genaemt de Cleynere Breeds ende mits oock onvermindert Jof. *Elysabedt van Wijck,* haerluy moeder, ende sijne *Jacobs* getroude wijve, haer lijftoght". Hieraan vooraf gaan nu de twee omstreden acten, van 1331 en 1381, welke met eenige andere afschriften van 13e en 14e eeuwsche beleeningen werden bijgebonden in het oudste leenregister, dat in 1380 begint.

De omschrijving van het goed luidt in 1381: „een halve hove veens, gelegen in den karspel van Zoes in de Groote Slagen opstreckende van Zoes hert tot aen Heezen veenen toe, dae aen de eene zijde te zonnewerts naest gelant sijn *Gode Botte Lamberszoen* en *Ruloff van baren Aelberss* ende ande andere zijde noertwersch *Willem Bosche* ende *Gijsbert Schade Wouterszoen*".

In de tachtig jaren tusschen de beide beleeningen, zijn de belendingen duidelijk te herkennen. *Henric Botter Goyertszoon* heeft in 1461 *Gode Botter* van 1381 opgevolgd, *Roeloff van Baren* heeft erfgenamen nagelaten, terwijl bij *Gijsbert Wouters* erfgenamen in 1461, de familienaam *Schade,* van 1381, niet meer wordt vermeld.

De inhoud van de acte van 1381, die dus omstreeks 160[illegible] werd ingeschreven, wordt gesteund door de beleening van 1461. Daar wordt immers genoemd *Jacob Dirck Gijsbert Scaden zoenszoen,* terwijl hier het goed wordt opgedragen aan *Dirick Gijsberss. Scade,* „midts dstt naer sijn doot sall comen op *Jacob Scade* zynen joncxten zoen, die hij heeft by zijnen getrouwde wijve Joffe. *Elisabeth van Loenen*". Zoowel de belendingen van het goed, als de overdrachten en de genoemde namen geven groote waarschijnlijkheid aan de oorspronkelijkheid der acte van 1381. Maar in de acte reif ligt nog een argument, dat de kans op vervalsching wel uiterst gering maakt: Voor den abt van St. Paulus verschijnt „Joffrou *Mabilia Gijsbert Scaden wyff* was, met *Alert Scaden,* knape haren soen ende momber, ende droech op ende schou quijt (tot behouf van *Dirick Gijsberss. Scade,* mijnen zoen) alsulcke recht" enz. In den tekst staan de woorden, die wij hierbij tusschen haken weergeven, aan den voet der acte, terwijl tusschen quijt en alsulcke een teekcntje boven den regel staat, dat bij de voetnoot wordt herhaald. Maar deze toevoeging zou volgens het zinsverband moeten luiden: tot'behouf van *Dirick Gijsberss. Scade,* h a r e n z c e n". En juist dit eene woord geeft aan dat de klerk die omstreeks 1600 deze acte inschreef, een origineel voor zich heeft gehad. In de origineele oorkonde van 1381 was vergeten aan te geven ten behoeve van wien de overdracht plaats vond. De comparante, joffrou Mabelia, maakt op dit verzuim attent door te zeggen dat dit geschiedt „ten behoeve van mijn zoon". De klerkneemt deze woorden aldus over aan den voet der acte, zonder het zinsverband te herlezen. En de latere afschrijvr van 1600 leest over het teeken heen dat naar deze noot verwijst en voegt, gelijk in het origineel, de woorden onder aan de acte toe.

Wanneer wij nu aannemen dat er een origineel van 1381 is geweest, kan de late inschrijving ons alleen nog doen afvragen wat hiervan de reden kan zijn geweest. Dit kan zijn dat, door het verzuim van 1417, het noodzakelijk was bij de beleening van 1461 het verband met de oude leenmannen aan te toonen; het is ook mogelijk dat een register in het ongereede is geraakt en dat enkele leenmannen in de gelegenheid waren de oude minuten over te leggen, die dan werden ingeschreven.

Van een bewuste vervalsching kan tenslotte ook daarom geen sprake zijn, omdat in dat geval het familieverband duidelijker zou zijn geopenbaard. Dit argument klemt nog te meer bij de laat-ingeschreven acte van 1331. Hierin verschijnt voor den abt van St. Paulus „een bescheyden knaep *Gijsbert van Westrum,* onse man, en drcech op in onsen hant met zijnen vrijen will ende met wille ende bij consent van Joff. *Jan van der Veene,* sijne huysvrcu hier present, eene halve hove veens dat ons man goet is van onse abdije St. Pouwels, genaempt achter Zoes Enge, inde Grote Slagen gelegen, daer aen deene syde te sonnewerdt naest gelant syn *Lambert Botter* ende *Albert van Baren,* ende aen de andere sijde *Wouter Scade Gijsberss..* van Zoes hert tot aen Hezerveen toe opstreckende, ende *Gijsbert van Westrum* voors. verteech daeraff ende van den leenwere, ... Doen dat gedaen was, doen gaven wij ende verleenden aldaer rechtevoert dese voors. halve hove veens aen *Gijsbrecht Scade Harmanss.,* te houdene van ons ende onse abdije in denselven recht ende in alle manieren dat *Gijsbert van Wesfrum* voors. ende voer hem willner *Elias Scade Willemss.,* sijn Vader, te houden ende gebruyken plagen, ende voer *Gijsbert* voors. alsco hij noch cnmcndich is, heeft ons *Elias Scade* haren *Wouter Scaden soen,* zijnen omme ende mombaer, huldt, eedt ende manschap gedaen."

Uit deze acte is slechts met veel moeite een familieverband op te bouwen, maar wanneer men rekening houdt met de oude familiehandschriften en die van Van Heemskerck, Van Spaen, Scheltema en Weleveld geeft deze acte verschillende aanvullingen van het reeds bekende.

De stamreeks zou nu dienen te beginnen met *Elias Scade Willemszoon,* die in de acte van 1331 genoemd wordt als vroeger leenman. Zijn vader, *Willem, is* ons niet uit de leenregisters bekend, maar daer de reeds genoemde handschriften alle met *Willem Scade* beginnen, die als ministerialis van den Utrechtschen bisschop Otto van der Lippe, met hem uit Duitschland zou zijn gekomen, bleef deze als no. I van den stamreeks gehandhaafd. Van de derde generatie kennen wij *Gijsbert van Wesfrum,* knape. getrouwd met joffer *Jan van der Veen.* Daar zij in 1331 mede compareert en toestemming geeft, zou het ons niet verwonderen, wanneer zij de oudste rechten had op een halve hoeve veens en wanneer haar familienaam hiermede verband hield. Daar *Gijsbert van Westrum* blijkbaar kinderloos was, deed hij het leengoed overdragen aan zijn achterneef en petekind, *Gijsbert Scade,* kleinzoon van zijn broeder *Wouter,* die als *heer Wouter* in de acte van 1331 voorkomt. Na *Wouter* volgt een *Herman* (generatie IV), dien wij alleen kennen als een vadersnaam en in 1331 reeds overleden was, De generatie V, VI en VII volgen uit de beleening van 1381, waarna een groot aantal beleeningen volgt, die de bestaande stamreeks verder vaststellen. Na de achtste generatie gaat de halve hoeve veens in een zijlinie over, waarbij de beleeningen tot 1621 zijn te vervolgen, waarna in 1625 een *Willem Schade* dit goed verkoopt.

Inmiddels werden de leden der familie *Schade* met nog andere goederen beleend, waarbij de opvolging in één dezer leenen den verderen stamreeks bewijskracht geeft.

Wij hopen later, wanneer de papierschaarschte is opgeheven, gelegenheid te hebben de uitgestorven takken der familie *Schade* te publiceeren, waarvan *Jaspar Schade* de meest bekende is (zie N.L. L, 1932, k. 243). Vocruitloopende op die publicatie, maar in aansluiting op het bovenstaande inzake het voeren van den toenaam *Van Westrum,* deelen wij mede, dat, blijkens een vondst van Mr. A. P. van Schilfgaarde in de Culemborgsche leenregisters, een goed tot Westrcm ligt in het gericht van Gcye by Houten. Dit werd ons bovendien beves-

tigd door Mej. Dr. A. J. Maris te Utrecht, uit haar aanteekeningen uit het bisschoppelijke leenactenboek (Nedersticht), waar b.v. een Philips van Oestrum beleend wordt met land „op Westromer weyde int gericht van de Ghoye".

Is onze veronderstelling juist, dat de leengoederen onder Soest via joffer *Jan van* der ***Veen*** in de familie zijn gekomen, dan is het zeer waarschijnlijk dat haar man ***(Gijsbert)*** *van Westrum* heet naar zijn bezittingen onder Houten, welk goed dan na zijn dood aan de nazaten van zijn broer ***Wouter*** *Schade* kwam. Dat de toenaam Van Westrum is bewaard gebleven, achten wij een toevalligheid. Blijkens het archief van Oudmunster en van het Domkapittel te Utrecht zijn de *Schade's* in de 14e eeuw, behalve onder Houten, ook gegoed te Odijk, Schalkwijk, Over- en Neder-Langbroek en Tull en 't Waal, aan welke bezittingen weer andere toenamen werden ontleend, *Schade* ***van*** *Tulle, Scade van Bieshaar* (de Bijschers onder Schalkwijk) enz., die ook in denzelfden tijd als *Scade van Westrum* voorkomen. Zoo komt in 1407 een ***Willem*** *Scade* ***van Westerem*** voor als Schout in Neder-Langbroek, terwijl een zegel van 1411 dezen schout vermeldt als ***Willem*** *Scade* ***van Tulle.*** De reeds genoemde *Jaspar* ***Schade*** was aan het eind der 17e eeuw nog steeds heer van Tull en 't Waal.

Dat de toenaam van Westrum, welke het thans levende geslacht, als herinnering aan zijn oude oorsprong, voert, door het bovenstaande een historischen achtergrond en een genealogisch verband heeft gekregen, hopen wij met deze regelen te hebben bereikt.

J. LOEFF.

Fragment-doopboek van Schipluiden.

Bij een onderzoek in de R.K. doop- en trouwboeken van 1699 tot 1813, die zich in de pastorie te Schipluiden bevinden, toonde de heer pastoor Theissen mij enkele losse blaadjes, die hoogstwaarschijnlijk deel uitgemaakt hebben van een verloren gegaan doopboek der Gereformeerden, waarvan op het Algemeen Rijksarchief (Schipluiden Register 2) de inschrijvingen van 3 Mei 1637 tot 9 April 1638 aanwezig zijn.

De hieronder volgende inschrijvingen zijn van 14 April 1636 tot 5 April ***1637,*** en van ***2*** Juni 1639 tot 6 Oct. 1640, Van de vriendelijke toestemming van pastoor Theissen maak ik dankbaar gebruik, om deze weinige gegevens algemeen bekend te maken.

14 April 1636.
Vader: Meester Andries Jansz. van Ackersdijck.
Getuygen: Willem Claesz. Decker, Leendert Jeroensz van Wijck, Burghjen Aerjensdr.
Kindt: Anna.

20 April 1636.
V.: Aerje Jacobsz.
G.:
K.: Jacob.

27 April ***1636.***
V.: Aerjen Aerjense wielmaecker.
G.: Bartel Jansz, Claertie Pietersdr. Jannetje Robbrechtsdr.
K.: Jan.

4 Mey.
V.: Isbrant Willemsz.
G.: Neeltje Leendertsdr.
K.: Pieter.

Denselvcn.
V.: Philips Damnisz.
G.: Neeltje Leenderts, Maertge Dirckx.
K.: Maertge.

22 Juni:
V.: Jacob Frederick van den Zevender, Heer van Kenenburgh etc.
G.: Theodora van Wassenaer, vrouw van Schaegen etc. ende Joffr. Elisabet van Lanskroon.
K.: Anna,

21 July:
V.: Bartel Jansz.
G.: Aeltge Jansdr.
K: Jan.

Denselven. ***2*** 1 July:
V.: Cornelis Heyndricz.
G.: Heyndrick Corn. Bredervelt, Maertgen Heyndricxdr.
K.: Jannetgen.

Zn ***margine:*** Dit kindeken is gestorven, dat de ouders zijn naem alhier in het kerckenboeck hadden laten aanteyckenen om den anderen Daeghe gedoopt te worden.

27 July:
V.: Pieter Janse van Oosten.
G.: Maertge Pietersdr.
K.: Gerrit.

17 Aug.:
V.: Pieter Jorisz.
G.: Claes Philipsz van der My, Aeltge Philpsdr.
K.: Aeltgen.

7 Sept.:
V.: Claes Jorisz.
G.: Maertge Woutersdr.
K.: Pleuntgen.

1 Nov.:
V.: Joost Claesz.
G.: Trijntge Jansdr.
K.: Cornelis.

8 Nov.:
V.: Gerrit Claesz.
G.: Claes Gerritsz. Annetgen Gerrits, Maertgen Huygen.
K.: Aeghjen.

30 Nov.:
V.: Jacob Gerritsz.
G.: Weyntge Dircksdr.
K.: Gerrit.

Anno 1637. Den 8 february Is gedoopt een bejaerde Dochter van Vlaerdingen (op d'attestatie van den predikant aldaer), genaemt Emmetge Cornelis, ten overstaen van Jacob Pietersz van Vlaerdingen.

8 Martii.
V.: Dirck Pietersz. van der Esch.
G.: Abraham Gerritsz van Velden, ,Maertge Fransd. Pietertje de Koord, molenaers vrouw ut Maeslant.
K.: Jannetgen.

5 April 1637.
V.: Jacob Cornelisz van Dijck.
G.: Ott Pietersz van der Mij, Leuntge Leendertz.
K.: Isac.

\- - -

2 Juni]1639[:
V.: Heyndrick Claesz.

G.: Maertgen Cornelis.
K.: Claes.

26 dito.
v.: Arien Dircksz Mostart.
G.: Trijntgcn Arentsdr.
K.: Leendert.

2 Oct.:
v.: Cornelis Ariensz.
G.: Leuntgen Ariens.
K.: Maertge.

9 Oct.:
v.: Cornelis Pieterszn.
G.: Isaac Ketelanus, Jobje Jacobsdr., Maertgen Pietersdr.
K.: Jacob.

16 dito:
v.: Gijsbrecht Pietersz Goudappel.
G.: Leendert Pietersz Goudappel, Arien Ariens woont tot Soetermeer, Crijntje Ariensdr.
K.: Arie.

30 Oct.:
V.: Franck Leendertsz van Wijck.
G.: Ott Pietersz van der My, Annetgen Pietersdr van der Mij, Elsje Jochems de Swart.
K.: Geertje.

9 Nov.
V.: Heer Jacob Frederick van der Zevender
Peters: Jonckr. Willem Vaders, Jonckr. Henrick van der Zevender, Vrouw Theodora van Schagen.
Gerepresenteert door den E. Schout Duyvesteijn en zijn E. Huysvrouw Elsje de Swart.
K.: Jacoba Frederica.

Anna 1640, zonder datum.
V.: Jacob Claesz van den Acker.
G.: Neeltge Isbrants.
K.: Jannetge.

22 Jan.
V. Jeroen Simonsz saliger.
G.: Dirck Jansz, molenaer, Leuntge Cornelisdr.
K.: Jeroen.

Den selven.
V. Cornelis Pietersz.
G. Gerrit Joosten.
K.: Fytgen.

5 Febr.
V. Cornelis Isaacsz Bredervelt.
G. Jacob Isaacsz Bredervelt, Lysbeth Ariensdr.
K.: Abraham.

12 Febr.:
V.: Pauwels Allertsz.
G.: Athalia Jacobsdr.
K. Jacob.

Den len April is gedoopt Aeltgen Jans, zijnde een getroude vrouw van Vlaerdingen, nae voorgaende onderwijsinge in de fundementen der Religie, ende daer opvolghende belijdenisse haeres gelooffs, ende belofte van heylichen des Leevens.

15 April:
V.: Antonius Hambrouck.
G.: D. Abrahamus Junius, Henrick Hambrouck, Machtelt Cornelis van Hambrouck, Maertgen Jansdr., Huysvrouw van D. Jacobus Dissius.
K.: Cornelia.

30 Mey:
V.: Leendert Wiggertz Schout van Hodenpijl.
G.: Aerjaentge Wiggerdr.
K.: Wigger.

28 July:
V.: Jan Simonsz, man van Jannetge Robberts.
G.: Henrick Claesz cleermaecker, Aeltge Philipsdr.
K.: Samuel.

19 Aug.:
V.: Pieter Jansz van Oosten.
G.: Cornelis Willemsz van den Bosch, Grietgen Doesen van Soetermeer, Trijntgen Jacobs van de Swettheul.
K.: Lysbeth.—

5 Oct.:
V.: Dirck Gerritsz tjong.
G.: Aerje Jacobsz. van Dyck, Annetge Jacobsd van Dyck.
K.: Machteld.

A. C. Boogaard-Bosch.

De vicarieën in Gelderland,

Dezer dagen verscheen bij „Liebaert" te Amsterdam in keurige uitgave „De vicarieën in Gelderland", van de hand van ons correspondeerend lid W. Wijnaendts van Resandt.

Gegroepeerd om de honderdtallen vicarieën is er een schat van genealogisch materiaal vergaard uit talrijke bronnen [1]), zoodat menigeen hiermede zijn nut zal kunnen doen. De publicatie is beperkt tot de gegevens van vóór omstreeks 1648: hiertegen kan men geen principieele bedenkingen hebben, wel tegen de daaraan vastgeknoopte geografische begrenzing. Buiten bespreking laat de schrijver namelijk de stad Zevenaar met de Lymers voorzoover behoorend tot de zoogenaamde Kleefsche enclaves, omdat deze streek eerst in 1816 bij Gelderland gevoegd is; maar, waarom dan wel Buren en Culemborg behandeld, ofschoon deze graafschappen pas in den loop der achttiende eeuw onder de Geldersche souvereiniteit gebracht zijn? En in genealogische betrekkingen met Gelderland deed Kleef zeker niet onder voor Buren of Culemborg! Intusschen heeft de schrijver toch nog een „slippertje" in de Lymers gemaakt naar Groessen en Het Loo.

Wetenschappelijke pretenties heeft het werk niet: de schrijver deelt zelf mede slechts een beredeneerde lijst te willen geven van de vicarieën en haar collators en vicarissen. Intusschen is dit feiten materiaal zóó onafscheidelijk verbonden met de rechtshistorie der vicarieën, dat de „Inleiding" ons toch op wetenschappelijk gebied voert: en de criticus moet hier wel volgen. Nu poneert de geachte auteur

> „Met de Hervorming veranderde het karakter der vica-
> „rieën geheel ....",

ais ware daarmede een vaststaand feit vermeld. Hier past een vraagteeken, immers de heerschende opvatting is in tegendeel, dat, toen de roomsch katholieke overheid overging tot den gereformeerden godsdienst, weliswaar eene reformatie ook aan de vicarieën voltrokken werd, doch bij die reformatie deze fundaties in wezen bleven.

Ten aanzien van de beredeneerde lijst der vicarieën, volgende op de „Inleiding", volstaan wij met een drietal opmerkingen, welke wij uit eigen wetenschap moeten maken.

Onder Driel (Bommelerwaard) schrijft Wijnaendts van Resandt:

1). Zien wij wel, dan vond raadpleging der archieven van de Nassausche domeinen helaas niet plaats.

„Vicarie ter eere van Maria virginis en St. Johan evan-
„gelist [2])... 3 Juli 1630 geconfereerd op Hendrik Hille-
„brandsz. de Ghier (de Ghyer), zoon van wijlen Hille-
„brand en Metgen Willems, welke ter schoole gaat te
„Driel, en wiens vader het recht van collatie geërfd had
„van zijn oom Henric de Ghier".

Wij geven den lezer van dit citaat uit de acte van 3 Juli 1630 te raden, wat nu eigenlijk geconfereerd werd, het recht van collatie dan wel het benificie der vicarie. De juiste rechtsbetrekkingen vallen uit het citaat niet af te leiden. Lezing der acte zelf leert echter primo, dat Hendrik Hillebrands de Ghyer (namens hem zijn moeder-voogdes) in eigen persoon collator was — tot bewijs daarvan diende het beroep op het collatierecht van zijn † vader en van zijn oud-oom [3])—, secundo, dat deze collator zich zelf met het beneficie der vicarie wilde begiftigen voor zijn studieën — tot bewijs, dat hij daartoe gekwalificeerd was, diende de mededeeling van het in Driel ter schoole gaan. Het Hof verleende den jongen De Gier den gevraagden brief van institutie.

Eveneens sub voce Driel (Bommelerwaard) staat:

„Vicarie van St.-Catharina in de kapel van Velddriel,
„eertijds gefundeerd door Peter de Ghier op zijn hof te
„Driel, wordt gebruikt door den schoolmeester ca. 1648".

Dit is onjuist. Zooals deze tekst al doet vermoeden, worden hier twee vicarieën voor één gehouden: *a* de St.-Catharina vicarie eertijds gefundeerd in de kapel van Velddriel, welke ca. 1648 door den schoolmeester werd gebruikt en *b* een (naamlooze) vicarie eertijds gefundeerd door Peter de Ghier op zijn hof in Velddriel, waarvan de goederen ca. 1648 bereids verduisterd waren,

Onder Zaltbommel missen wij de St. Nicolaas-vicarie, in 1524 gefundeerd door Hubert de Ghier c.s.

Bij lezing komt men onder den indruk van het genealogisch materiaal, dat de geschiedenis eener vicarie kan bieden: goede voorbeelden hiervan zijn de vicarieën van St. Anna en van St. Brigitta te Tiel, voor de genealogie Wijnaendts (van Resandt) , En wij kunnen ons dan ook voorstellen, dat de kundige schrijver zijn onderwerp met toewijding bewerkt heeft. De kenlijk wat overhaaste uitgave heeft echter het zeer nuttige werk van dezen schrijver niet ten volle tot zijn recht doen komen.

DR. J. C. MARIS.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Van Baerle.
(LX, 48 e.v.).

Kinderen van *Cornelis van Baerle,* nml. Cornelis (in deze acte nog steeds „de jonge" genoemd), *Iefken,* huijsvrouw van Mr. *Symon Huerlen* en *Kathelijn,* de dochter van wijlen *Laurentia van Baerle* uit haar huwelijk met *Godert Jans van Tilt,* gehuwd met Mr. *Roelof Wijbrants,* verkoopen *½ bunder* beemden, gelegen onder Etten. Actum 12 Januari 1627 (RA. 's-Bosch, Etten No. 377, folio 114 vs).

J. B. W. M. VAN ROOSMALEN.

---

[2]). De schrijver volgt in het algemeen geen vaste lijn bij het gebruik van Nederlandsch of van Latijn voor de namen der vicarieën. Tegen het hier gebruikte mixtum van Nederlandsch en (foutief) Latijn moeten wij bepaald bezwaar maken.

[3]) Voor deze bijzondere familiebetrekkingen, met naamsovergang, zie men vooral dit maandblad LXI, kol. 64.

Grafschriften uit de oude kerk van Bleskensgraaf.

Grafzerken en fragmenten daarvan afkomstig van de in 1940 geheel gesloopte oude N.H. kerk (midden XVe eeuw), die door de oorlogshandelingen was beschadigd, liggen thans voor en naast het houten noodkerkje.

Het fraaie doophekje uit het laatste kwart van de 17e eeuw is versierd met verscheidene geslachtswapens zonder onderschrift; ook de hemel van de preekstoel draagt 2 geslachtswapens.

Van de grafzerken, waarvan de leisteenen exemplaren reeds nu uit elkaar vallen, noteerde ik de volgende opschriften.

De nummering van Bloys van Treslong Prins Gen. en Herald. Gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Zuid-Holland, vervolg ik.

8. Hier leyd begraven *Geerit Bastyaensz Mol* sterf den 13 May 1640.
   Aan een boomtak een schild, waarop 3 mollen (2-1).
9. Hier leyd begraven *Marten Basteyaensz* schout tot Hoo... (Hoornaar??) en sterf den 28 Mey 1615.
10. Hier leyd begraven *Hendrick van Bieseveld* sterf den 28 January 1655.
11. *K. van Krimpen.*
12. *(68)* Hier leyd begraven *Aaltje Jans* sterf den 21 July 1693.
13. Hier leid begraven *Aagje Jans* huisvrouwe van *Willem Teunisz* sterf den 26 September 1693 oud 71 jaren en 6 maanden.
    In egten staat geleefd 51 jaren en 6 maanden.
14. Hier leid begraven *Annigje Jansdr.* huisvrouw van *Ary Cornelis Jobsz* gestorven den 1 October 1703.
15. Hier leid beg.. .... *Jan Jansz* ..... den 31 Mei 16.. . *Jan Aerts* sterf den 30 October 1683.
16. zerk met alliantiewapens, geheel afgesleten.
17. zerk met wapen, geheel afgesleten.

Voor nr. 6 moet worden gelezen: C. *A. Dingensen* sterft „den 17 September 1638", en zijn huisvrouw *„Aeltien Dirckx"*, en *Aert Cornelisse van der Graef* „oud 58 jaren".

Voor nr. 7 moet worden gelezen: de proponent *Johan Dionysius van Ctuyskercken, Hillegonda van Cruyskercken is* oud geworden 22 jaren en 6 weken.

G. C. HELBERS.

Van Uytwyck.
(LIX, 242).

In de „Korte Mededeeling" *van Uytwyck* door mij in het Juni-nummer 1941 gepubliceerd, twijfelde ik aan het feit of *Philips van Uytwyck* werkelijk Heer van Uytwyck was geweest.

Dit blijkt toch inderdaad het geval te zijn, zooals volgt uit acten in het register in de Hollandsche Leenkamer No. 283, bevattende beleeningen door Koning Philips 11 van Spanje als bezittende de geconfisqueerde leenen van den Prins van Oranje (als Heer van de Leck en Polanen) van de Heeren van Egmond, van Brederode enz.

Onder het hoofdstuk Leck en Polanen op folio 6 en volgende vindt men:

Ten eerste een brief van Keizer Karel V gegeven te Kortrijk 6-11-1540 waarin *„Philips van Vuyfwycck onse lieve ende getrouwe Secretaris in onsen Raede van Hollant"* gemachtigd wordt over zijn leengoed te beschikken.

Hierna volgt een extract-testament van Philips zonder datum, waaruit:

„*Gerard* onssen zoen ofte zinen oudsten zoen voorUyt sal „nemen *d'ambochfsheerlicheyf van Vuyfwyck* met allen synen „appendentien als ghifte van den kercke, costerije, den derden „penning, 't manboucke, Smaelthyende, Schout ende Klerck„ambacht aldaer, voorts den wintmolen ende molenstort ende „daertoe *die hoffstadt van Vuytwyck* mitten lande, boom„gaerden ende griendigen daerby ende angelegen". Uitgesloten werden *4* morgen van de 7 morgn gekocht van de kinderen van Cronenborch.

Op folio 7 volgt dan:

a. de beleening van jonckvrouw *Hester van Uyfwyck,* met genoemde 4 morgen genaamd de Houck. Bij deze beleening op 10 Maart 1568 stilo curiae = 1569 compareert als haar hulder *Claude de Glarges,* secretaris van het Hof van Holland, haar man.
b. de beleening van jonckvrouw ***Maria van Uytwyck*** met een woning, boomgaard en 8 morgen in het Ambacht van Ryswyk. Bij deze beleening op 9 April 1568 st. cur. = 1569 treedt als haar hulder op Maria's man Mr. Jacob van der Merssche.

Philips van Uyfwycck zal dus in 1568 overleden zijn. Het staatje in kolom 242 kan nu met bovenstaande gegevens worden aangevuld.

J. P. DE MAN.

AANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK.

Huishof, A. Tentoonstelling van kaarten, boek- en plaatwerken Nederland-Danzig 15 April-15 Mei 1942. Utrecht [1942]. Universiteitsbibliotheek Utrrrht. *(Geschenk van den Samensteller).*

Theunisz, J. Bibliographie van Nederlsndsche en Belgische geschriften betreffende de vestiging van Nederlanders in Midden- en Oost-Europa. ['s-Gravenhage 1941]. Volksche wacht, bijz. no. 1. *(Geschenk van den Samensteller).*

Weele, J. P. van der. Proeve eener genealogie van het geslacht Quispel. Ned. Herv. — Zandvoort. [Rotterdam 1943]. gestenc. *(Geschenk van den Samensteller).*

[Pathuis, A.]. Oostrrhuyscn te Eenrum. [z.pl. 1942]. Overdr. uit „Gron. Volksalmanak", 1942. *(Geschenk van den Schrijver).*

Postma, J. S. Bibliographie van mennonitica in verband met de Nederlandsche Oostkolonisatie. ['s-Gravenhage 1941]. Volksche wacht, bijz. no. 2. *(Geschenk van den Samensteller).*

Berg van Saparoea, J. L. van den. Herinneringen mijner jeugd; uitvoerig belicht en aangevuld mrt aanteekeningen..... benevens de zoo getrouw mogelijke weergave van de tragedie op hrt eiland Saparoea in ... 1817 door C. J. G. L. van den Berg van Saparoea. [Velp 1942]. *(Geschenk van den HH. C. J. G. L., R. P., R. T. J. A. P. H., J. C. en R. M. van den Berg van Saparoea).*

Harms, H. Lissas Neubürger zwischen drm ersten und zweiten Stadtbrande (1661-1707). Posen 1943. Overdr. uit „Deutsche wissenschaftl. Zeitschr. im Wartheland", afl. 5/6. *(Geschenk van de „Hist. Gesellschaf t im Wartheland").*

Schouwen, G. A. van. Geschiedenis der familie van Schouwen. [z.pl. 1942]. gestenc. *(Geschenk van den Samensteller).*

[Carstens, A. L.]. Familir Carstens, [z.pl. z.j.], gestenc. *(Geschenk van den Samensteller).*

Reygersbergen, J. Chroniick van Zeelandt; verb. en verm. door M. Z. van Boxhorn. Middelburch 1644. 2 dln. *(Geschenk van Jhr. J. A. Hoefft).*

Stucki, F. Geschichte der Familie Bodmer von Zürich. 1543-1943. Herausgeg. vom Bodmer-Familien-Fonds zu Feier drs vierhundertsten Jahrestages der Einbürgerung der Familie in Zürich. Ziirich 1942. *(Geschenk van het Curatorium van het Bodmer Familien-Fonds)*

Pama, C. Heraldieke kunst. ['s-Gravenhage 1943]. In: De Schouw, 11, afl. 2. *(Geschenk van den Schrijver).*

Postma, J. S. Schrifttum über die Beziehungen zwischen den Niederlanden und dem Weichsellande. [Danzig] 1942. gestenc. Forschungsstelle f. westpreuss. Landesgesch. Die Niederlande und den deutsche Osten, 1. *(Geschenk van de „Forschungsstelle f. westpreussische Landesgeschichte).*

Nederlandsch Archievenblad. Groningen 1942. jrg. XLIX, afl. 2. *(Geschenk van het Dept. van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming).*

Gids voor de archieven van gemeenten en waterschappen in Nederland. Groningen 1942. *(Geschenk a.b.).*

Formsma, W. J. Archiefgids van Overijssel. Groningen 1942.. *(Geschenk a.b.).*

Stamboom van het geslacht Poortermans 1564-1942. [z.pl.] 1943. *(Geschenk van de HH. J. A. en A. IT. Poortermans).*

Fabritius, A. og H. Hatt. Haandbog i Slaegtsforskning, pan Grundlag af P. Hennings: Slaegtsforskning. Köbenhavn 1943. *(Geschenk van de Schrijvers).*

Wijnaendts van Resandt, W. De vicarieën in Gelderland met vermelding veelal van tijdstip der stichting, namen der stichters... tot 1648. [Amsterdam] 1943. *(Recensie-exemplaar).*

Smallegange, M. Zeelandt veredelt met de Wapenen der edele en aensienelyke geslachten in het Souverain Graefschap van Zeeland, Inl. van J. van Toll. Amsterdam 1942. Monumenten van Ned. heraldiek. *(Recensie-exemplaar).*

Jahrbuch des Deutschen Ausland-Instituts zur Wanderungsforschung und Sippenkunde. Stuttgart enz. [1942]. dl. VI: Deutschrs Blut im Karpatenraum. *(Aankoop).*

Ganshof, F. L. Over stadsontwikkeling tusschen Loire en Rijn gedurende de middeleeuwen. Antwerpen enz. 1941. Verh. Kon. Vlaamsche Academie voor wetensch., lett. en schoone kunsten van België, klasse der lett. en der morcele en staatk. wetensch., III, 1. *(Aankoop).*

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Van Delft. (LXI, 87). Volgens m.s. aanteekeningen Akersloot in mijn bezit huwt Mr. Jacob *Akersloot,* advocaat te Haarlem op 11 Aug. 1706 met *Margaretha* ***van Delft*** wonende in de, Beverwijk doch geboren te Amsterdam 2 Febr. 16..., dochter van *Dirk* en ***Barbara*** *Verbers.* Zij hertrouwt *Laurentius Mortier* j.m. van Middelburg, wonende te Amsterdam.

Jhr. Mr. C. C. VAN VALKENBURG, Amstelveen.

de **Fumal.** *Willem Richard de Fumal,* luitenant sedert 15 Aug. 1709, als luit. i.h. Regiment de Villrgas gehuwd te Almen 7 Oct. 1715 met *Theodora* ***A leyda*** *Kremer (Cremer),* in garnizoen te Yperen in 1721, aangesteld tot kapitein te voet bij bovengenoemd Regiment 11 Maart 1729, aangesteld tot majoor bij het Regt. te roet de la Gadellière 19 Sept. 1742, tot luitenant-kolonel titulair en majoor bij laatstgenoemd Regt. 12 Drc. 1746, overleden Sas van Geut 29 April 1747 (gesneuveld op de wallen tijdens het beleg?), heet te zijn begraven in de Herv. kerk te Sas van Gent, met een wapenbord. Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins vermeldt in de Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken drr Provincie Zeeland (1919) van hem noch een grafsteen, noch een wapenbord

Kan een onzer leden opgeven, wat er op dit, wapenbord en op een eventueele grafzerk heeft gestaan? — J. J. GRETER, Amersfoort.

Hackforts Veenhuis. *Herman Lodewijk van* ***Hooff en zijn*** nakomelingen, genoemd op blz. 146-148 van Ned. Patriciaat,, jg. 1938, bezaten het buitenhuis, genaamd *„Hackforts Veenhuis"* onder Twrllo. Hijzrlf en zijn beide zoons Cornelis Christiaan en Adam stierven aldaar respectievelijk in 1868, 1880 en 1917, terwijl daarna de Heer Kakebeeke, gehuwd met een dochter van den laatste er nog 's zomers gewoond heeft. Het is thans in andere handen overgegaan en naar ik meen afgebroken. Het huis wordt genoemd in het Aardrijkskundig Woordenboek van Van der Aa, waar vermeld is, dat het behoorde aan Mr. Adam *van Doorninck,* ontvanger te Deventer, dit moet, ergo geweest zijn in 1844. Herman Lodewijk van Hooff bovengenoemd was gehuwd met de oudste dochter van Mr. Adam van Doorninck en zijn vrouw zal het dus geerfd hebben. In „Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijsselsche Leenen" door Jhr. W. A. Beelaerts van Blokland blz. 118 e.v. vinden wij de beleeningen met, dit gord beginnende in 1385. Wij vinden daar vermeld de geslachten *van Hackfort* ***en van*** *Grotenhuis.* Later behoorde het aan het geslacht *Munnich.* (Zie N.L. 3928).

Kan iemand mij mededeelen, hoe dit gord verder vererfde en hor het aan de van Doorninck's kwam? Ook gegevens omtrent de Hackfort's tot Veenhuis zijn welkom, daar uit de in de verzamelingen van het Genootschap aanwezige ***genealogieën*** sommige familieverhoudingen niet zoo hrrl duidelijk zijn. — A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF, Oegstgeest.

Hanewinkel. (LIS. 456). Een direct antwoord op de vraag betreffende *Christina Hanewinkel,* gehuwd met *François Everhard van* **Braam,** kan ik nirt geven, maar het volgende kan misschien op weg helpen. De gegevens zijn ontleend aan de levensbeschrijvingen van Ds. *Henricus* en Ds. *Albertus Hanewinckel* in de Bockzael der geleerde wereld, resp. van 1746 Mei, hlz. 579 en vlg., en 1764 Dec. blz. 730 en vlg., aangevuld met enkele uit het lidmatenboek van Geldrop en het register van ondertrouw van St. Oedenrode.

1. Ds. *Johannes Hanewinckel* uit Bremen, predikant te Gemert 1653, daarna tc Mierlo en Stiphout, overl. aldaar 1702, ondertr. St. Oedenrode 30 Mei 1653 *Christina Barbara Prouning,* wonende in de vrij-

heid van St Oedenrode, dochter van *jr. Cornelis Prouning van Deventer.*

11. Ds. *Jacobus Hanewinckel,* pred. te Gemert, overl. aldaar 1726, tr. *Oda Ravestein,* nog in leven in 1746.

Uit dit huwelijk zes zoons en twee dochters:

1. *Johan Hanewinckel.*
2. Ds. *Hermannus Hanewinckel,* pred. te Mierlo en Stiphout, overl. ald. 1717.
3. Ds. *Albertus Hanewinckel,* geb. Gemert 16 Mei 1698, in 1722 rector van de Latijnsche school te Helmond, 11 Juli 1728 bevestigd als pred. tr Bakel, afscheid 18 Ort. 1733, bevestigd 25 Oct. 1733 te Bergeyk, Riet- en Westerhoven, afscheid 30 Juli 1741, bevestigd 6 Aug. 1741 te Geldrop en Riel, orcrl. aldaar 3 Oct. 1764, begraven te Nunen, tr. 1e 1728 *Catharina Hermanni gezegd van der Klee,* overl. 1748, dochter van Ds. *Herman Hermani* pred te Oerle, Zeelst en Wintelre) en *Christina Corstius;* tr. 2e St. Oedenrode 2 Febr. 1756 (ondertr. 12 Jan.) *Anna Françoise de Chalus,* geb. in Brabants Vlaanderen onder Kortrijk, overl. 12 Oct. 1756.

   Uit het eerste huwelijk, behalve jong orcrl. kinderen:

   a. Ds. *Hermannus Christianus Hanewinckel,* adj. pred. te Geldrop 1757, 1763, pred. te Nunen, Gerwen en Wetten, tr *Catharina Elisabeth Sluiter.* Zij hebben o.a. een zoon Ds. *Stephanus Hanewinckel,* geb. Nunen 30 Sept. 1766, predikant in verschillende plaatsen in Brabant en Friesland en schrijver van het bekende boek: Reize door do Majory van 's-Hertogenbosch in 1798 en 1799.
   b. *Johan Hanewinckel,* lid der Herv. krrk te Geldrop 1759 met att. van Batavia, vertrokken naar O.-Indië 1761, in 1764 commandeur der soldaten aldaar.
   c. *Christina Hanewinckel,* als lidmaat in Geldrop in 1759 vertrokken naar Leende en vóór 1764 aldaar teruggekeerd als weduwe van Ds. *Markus Klock,* prcd. te Leende.
   d. *Willem Hendrik Hanewinckel,* in 1764 vaandrig bij de troepen in Berbice.
   c. *Jaooba Hanewinckel,* als lidmaat te Geldrop aangenomen 21 Maart 1758, ovcrl. 1759.

4. *Cornelis Hanewinckel,* proponent, overl. 1738.
5. Ds. *Hendrik* of *Henricus Hanewinckel,* geb. Gemert 1702, pred. aldaar 1731, 1734 te Zomeren en Lierop, krankzinnig geworden, overl. Sprang 11 April 1746 (43 jaar en 7 mnd.) ten huize van zijn zwager *N. Julien.*
6. *Leonard Hanewinckel.*
7. ***Alegonda Hanewinckel.***
8. *Christina Hanewinckel.*

Een van beide laatstgenoemden was dus gehuwd met *Julien.* Behalve *Christina Hanewinckel* wed. *Kloek,* komt ook in het lidmatenboek van Geldrop voor een andere *Christina Hanewinckel,* tusschcn 1758-'61 met att. uit Breugel.

Verder volgt nog met att. van Doornik 74 April 1761 *Louis François Hanewinckel.*

Betreffendc het geslacht *Hanewinckel* staan verder nog gegevens in Taxandria jg. 21 (1914), (extracten uit de oude trouwhoeken en dood boek van Deurne) en jg. 22 (1915) blz. 52. — Mr. H. L. HOMMES.

Hillebrands-Keuchenius. Waar en wanneer zijn gehuwd Ds. *Johan Marcus Hillebrands* en *Johanna Walburga Keuchenius?* Een zoon uit dit huwelijk, genaamd *Willem Gerard Hillebrands,* is ged te Helvoirt 3-9-1752. — Mr. J. H. A. RINGELING, Amsterdam.

Kock. (LXI, 39). Mr. ***Jan Theodorus Koe(c)k,*** vroedschap te Haarlem 1752-1788 (bedankt), burgemeester 1783, 1754, 1788, schepen 1753, 1754, 1756, 1757, 1764, thesaurier 1761, 1767..1, 773, commissaris Kl. Bank van Justitie 1739, 1740, 1744, 1745, 1750, 1751, greomm. ter admiraliteit 1779.1782, off. v. d. krijgsraad 1752-1754, Vendrig St. Jorisdoelen 1738-1739, huwt verm. 1739 *Alida Clara de Hochepied,* overl. 24 Jan. 1741 dr. van baron Mr. ***Jacobus*** *Byzantinus* en *Margaretha Constantia van der Wielen.* Zie voor laatstgenoemd echtpaar: Elias „de Vroedschap van Amsterdam" II, 621. — Jhr. Mr. C. C. VAN VALKENBURG:

Koek. (LXI, 39). Deze mr. *Koek,* zoon van **Pieter en** *Catharina Havemans* wordt met zijn vier kwartieren vermeld in „Raaden in de vroedschap der stad Haarlem". — F. VAN HOOGSTRATEN.

Kroese(n). (LXI, 39). ***Gerrit dan Hupkes,*** geb. 18, ged. Ellecom 25 April 1784, eigenaar van de boerderij Ten Hage te Dieren, tr. 3e Rheden 12 Febr. 1825 met *Hendriena Kroese,* geb. Spankeren 6 Nor. 1801, overl. 17 Maart 1841, dr. van *Johannes,* ontvanger van de in- en uitg. rechten en *Geertruida Klaassen.*

Een zoon uit, dit huwelijk: **Gerrit** Jan *Willem,* geb. 23 Juni 1839, overl. Dieren 28 Juni 1880, eigenaar van een leerlooierij, tr. 8 Oct. 1874 met *Geertruida Kroese,* geb. 14 April 1849, overl. 6 April 1910. —
C. J. SIERTSEMA-geb. HEUVELINK, Buggenum (L.).

Van der Marck. In de Ned. Leeuw 1923 kol. 74-78 publiceerde de Heer A. J. Domis gegevens uit familiepapieren, o.a. van het geslacht *van der Marck* in Hamm (Westfalen).

Kan iemand mij inlichtingen verschaffen omtrent de verblijfplaats van deze aanteekeningen? Gezocht wordt naar de ascendenten van *Anna Maria (Marta) van der Marck,* die 15 Januari 1733 te Amsterdam ondertrouwde met *Henrich ter Horst,* evenccns afkomstig uit Hamm. —
A. R. VAN HENGEL.

de Merré(e)-Losecaat. *Antonius Ignatius de Merré,* gcd. ..... als zn. van ..... cn van ....., schoolmeester, koster, later schepen tc Ruephen, overl. ....., tr ..... ***Maria Petronella Losroaat,*** geb. ..... 1666, overl. ..... dr. van *Pieter (Petrus)* ***Losecaat*** en *Aleida Brekel(c)kamp (Beelcamp).* Uit dit huwelijk: ***Jacob de Merré,*** ged. ..... **1695.** ***Kan*** een onzer leden het ontbrekendo aanvullen? — P. M. VAN **WALCHREN,** Apeldoorn.

Ortmans. Gevraagd gegevens omtrent ***Catharina Maria Ortmans,*** geb. te Dorsten in Westphalen, dochter van *Nicolaus Ortmans.* De doopinschrijving vrrmeldt den naam harer moeder niet. Zij huwde eerst met *Bernard* de *Roy,* ingenieur te Utrecht, vervolgens met ***Jan Cornelis Both.*** Zij moet tusschen December 1724 en 1727 zijn overleden. Haar overlijden werd te Utrecht niet gevonden. In Maandblad jrg. 15, kol. 127, komt een vraag voor naar een *Maria Catharina Ortmans,* die 15 Maart 1759 te Zaltbommel huwde met ***Christiaan Weyers.*** Zij stierf te Zaltbommel 7 December 1810. Rehooren de hier bovengenoemde personen tot een en hetzelfde geslacht? — Jhr. Mr. Dr. B. R. C. M, DE ROY VAN **ZUIDEWIJN,** Vrijhoeve-Capelle.

Rijsterborch. (LXI, **88).** T.a.p. staat ten onrechte de naam gedrukt als Rij sterbosch, dit moet zijn Rij sterborch. Van Epen vermeldt in den 8-kwartierstaat van ***Bernard Frieswijk*** als huwelijksdatum van *Johs. Rijsterborch* 14-8-1762 instcde van 1763. —
F. VAN HOOGSTRATEN, Hengelo (Gld.).

Van Segwaert (LXI, **43).** Mcynert van Segwaert, Genealogie van het geslacht van Segwaert, uitgave van omstreeks 1730, in 4° met afbeeldingen; zie catalogus Kon. Bibliotheek 279, E 19. — F. VOGELS.

Slatboom-Becker. *Jan Slatboom,* ged. Eibergen 8-3-1696, tr. ald. 20-2-1729 *Ursula Becker,* geb. Enschede. Uit dit huwelijk: Gerrit ***Slatboom,*** ged. Eibergen 3-9-1731, overl. Amsterdam 9-3-1805, tr. ald. 2-9-1763 Helena *Catharina Elisabeth Erckenzweig,* geb. Orsoy (Rijnland) 27-8-1730, overl. Rotterdam 29-1-1820. Uit dit huwelijk: *Johanna Sophia Slatboom* (1766-1835), tr. ***Abr. Henr. Brouwer*** (1765-1837). Gevraagd: welk beroep hadden *Jan* en *Gerrit* ***Slatboom?*** — J. F. VAN NIEUWKUYK, Velp (Gld.).

Terbeeck van Coesfelt. (LXI, 40). Onderstaande acten uit het protocol van not. A. Kemp te Gorinchem werpen eenig licht op de door drn heer F. E. van der Berg genoemde personen.

7-4-1620 comp. *Claes Jansz.* van *Cleeff,* burger der vs. stede en *Jannetgien van* ***Coesvelt,*** sijne huysvr. cn maken machtig ***Anna van Coesvelt,*** haer suster, om uyt haeren name acn te veerden soodanige erfenisse als henl. aengecomen is door afflijvicheyt van Catharina van *Coesvelt* haere muye za. tot Antwerpen overleden. (Zij teekent: Janneken van ter beeck van Coesvelt).

Bovengenoemde *Claes Jansz.* ***van Cleef*** was een zoon van *Jan Anthonisz. van Cleeff* cn van dien eerste vrouw *Willemke Cornelisdr.* van *Rijven.* Claes was deurwaarder te Gorinchem.

16-5-1620 comp. *Hendrick* Tcrbeec7: *van Coesvelt* als man en voogd van ***Maria van*** Santen (dr. van Jan van Santen Jacobsz.) 25-4-1626 Testament van *Willem Willemsz van Cleeff,* oud omtr. 15 jaar, op Hendrik *Terbeeck* van ***Coesvelt en*** Maria van Santen zijn schoonvader en moeder.

Daarna volgt een gelijkluidend testament van ***Aeltgen Willems van Cleeff,*** oud 13 jaar.

Willem van Cleeff, de eerste man van Maria v. Santen, was een zoon van *Laurens Anthonisz* v. ***Cleeff,*** de broeder van eerdergenoemden *Jan* Anthonisz. v. ***Cleeff,*** en van ***Eelken van der Ka.*** De testateur *Willem Willemsz. van Cleeff* is de latere schout van Doorn. (N.L. 1929 k. 197). H. WIJNAENDTS.

Van Wesenberch. In het Register op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre „Het kwartier van Nijmgen" blz. 276 wordt *Elisabeth Adriana van Wesenberch* vermeld onder de legatarissen van Vrouwe Elisabeth van Wassenaer, vrouwe tot. Andelst, weduwe Van Bemmel. Kan iemand mij mededeelen, hoe de verhouding van deze beide personen tot elkaar is. Eerstgenoemde treedt als getuige op bij den doop van Johan Reynolt van Hooff te Andclst 19 Juli 1663 (Ned. Patr. 1938, blz. 142), tezamen met Jan Van Bemmel. — A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF, Oegstgeest.

Verantwoordelijk redacteur, de wd. Hoofdredacteur: Jhr. Dr. H. J. L. Th. van Rheineck Leyssius, Westeinde 134, Voorburg; uitgever: Nederl. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage; drukker: Residentiedrukkerij, Pletterijstraat 103-107; 12 (tijdelijk 6) × per jaar verschijnend; abonnementsprijs *f* 10.—; prijs enkelnummers *f* 1.-, dubbelnummers *f* 2.—. (P.V. 1422-1).

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, De

redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij -niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud der onderteekende stukken.

N o , 7-8. LXIe Jaargang. JULI-AUGUSTUS 1943,

Velqwsche Geslachten uit de Schoutambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw+

(Vervolg van LXI, 95).

11. Scholten.

(Scholten van Vanevelt-Van Vanevelt).

Wapen: Als *Van Ader* (zie aldaar).

N.B. De overeenkomst van dit wapen doet samenhang met de Van Arlers vermoeden. Volgens een in 1626 gevoerd proces [1] zouden de XVIde eeuwsche pandhouders van het schoutambt Nijkerk afstammelingen geweest zijn van den eersten pandhouder *Reyner Henricksz*, den stamvader der Van Arlers. Deze pandhouders behoorden allen tot het hier behandelde geslacht Scholten. Hoe die afstamming geconstrueerd werd, blijkt niet. Wel wordt beweerd en door getuigen bevestigd, dat zij nakomelingen waren van *Henrick Henricksz Scholten*. Volgens de posita van de eene partij (Goessen van Curler) zou in de XVIde eeuw bij een familiedeeling het schoutambt van Putten aan de Van Arlers toegewezen zijn, terwijl een andere tak (de Scholtens) het schoutambt Nijkerk verkreeg. De samenhang kan *hypothetisch* geconstrueerd worden door aan te nemen, dat de hieronder sub 1 genoemde *Henrick Reynersz* een zoon was van *Reyner Reynersz*, en dus identiek met *Henrick Reynersz* de Jonge, vermeld in de genealogie Van Arler sub II onder a.

1. *Henrick Reynersz.*

Hij was vader van:

a. *Aelt Henricksz*, in 1524 rechte erfgenaam van *Bye N.N.* (echtgenoote van Johan van Bylar), die kinderloos overleed [2]; hij volgt onder II.

b. *Henrick Henricksz* (ook genoemd *Henrick Scholten)*, in 1524 rechte erfgenaam van Bye vnd. [2], volgt onder IIbis.

c. een dochter, † vóór 18 April 1551 [3]; tr. *Gijsbert van Wenckum*, rechte erfgenaam van Bye vnd. [2], als schoonzoon van Henrick Reynersz vermeld 1535 [4], schout te Nijkerk [4], nog vermeld 1539 [5], † in of vóór 1552 [6].

11. *Aelt Henricksz (Scholt)*, schout te Nijkerk: verhoogt na bovengenoemde (voorgewende?) familie-deeling het pandschap op het (hem toebedeelde?) Nijkerksche schoutambt in 1517 [7], vermeld 1529 [7] en 1530").

Uit wien [1]:

a. *Henrick Scholten Aeltsz* (komt ook voor als *Henrick Aelts van Achtevelt* [9]), als schout te Nijkerk vermeld 1554 [8]-1561 [10], kerkmeester te Nijkerk 1573 [11], gasthuismeester aldaar (1574) [12], leeft nog 31 Dec. 1595 [1], † ± 1605; tr. vóór 10 Januari 1563 [13] *Arntgen* (of *Aertge) van Oldenbarnevelt*, † vóór 5 Sept. 1576, vermoedelijk dr. van Herman en Anna van Wenckum [14].

b. *Anna Scholten* [15], moeder van burgemeester ter Celeman van Ommeren [1]; zij maakte 31 Jan. 1560 huw. voorw. met *Wolf van Ommeren* [15].

c. *Bye Scholten* [16], moeder van Aelt van Arler [1], verpacht 1574 het schoutambt van Putten, als behoorende tot de nalatenschap van haar man aan Reiner Scholten van Vanevelt [17], † na 10 Dec. 1580; tr. in of vóór October 1566 *Reyner van Ader*, geb. ± 1529, schout te Putten, † ± 1574, zn. van Henrick en Naele van Hoeckelom.

IIbis. *Henrick Henricksz (Scholten)*, vermeld 1529 [7], schout te Nijkerk 1547 [18], wegens wangedrag in 1551 te Arnhem gevangen gezet en in 1553 uit zijn ambt ontslagen [10]; eigenaar van het goed Roeckeswerff [19]; tr. *Elisabeth van Hoeckelum*, vermeld (tezamen met haar man) 1558 [19].

Uit welk huwelijk:

a. *Henrick Scholten (Henricksz)* [20], die volgt onder III.

---

1) C.P.H. 1626 1 (Landrentmr. contra Goessen van Curler)

2) G.S.V. Inv. no. 4 deel 1, fol. 101.

3) Volgens een aanteekening mij bereidwillig door de heer Muschart verstrekt.

4) Jhr. Mr. Martens van Sevenhoven : Archief Gelderschc Rekenkamer, regest no. 680.

5) G.S.V. Inv. no. 4, deel 5a, fol. 101 vso.

6) G.S.V. Inv. no. 4, deel 5e, fol. 275 vso.

7) G.S.V. Inv. no. 4, deel 3. fol. 10 vso.

8) Gelre, Bijdragen en Mededeelingen, deel SIS, blz. 232 en vlg. De hier afgedrukte lijst is niet geheel juist, daar verschillende gelijknamige personen met elkander verward zijn, en de Van Arlers en de Scholtens met elkander geidentificeerd worden.

9) Transschrevenboek Veluwe Inv. no. 18 deel 1 (Nijkerk 8 Juni 1588).

10) G.S.V. 1558-'63.

11) Gelre, Bijdr. en Meded., dl. XV, blz. 104/105.

12) Gelre a.v., blz. 137.

13) C.P.H. 1622 111.

14) Ned. Leeuw 1940, kol. 335/336.

15) Volgens de Deductie van Johan Schrassert in het bezit van den heer Schrassert Eert te 's-Gravenhage.

16) Rec. Boek 1559-'68 (Oct. 1566) ; C.P.H. 1579 1 no. 2.

17) C.P.H. 1579 1 no. 2.

18) G.S.V. Inv. no. 4, deel 5b.

19) G. A. van Schouwen, De eKlnary van Putten. bijlage blz. XXIII.

20) In Ned. Leeuw 1940. kol, 205 noot 53 heb ik aangenomen, dat *Henrick Scholten* eerst gehuwd was met *Elisabeth van Hoeckelum*, en daarna (in tweeden echt) met *Elisabeth van Arckel*. Het feit, dat blijkens een verklaring uit 3610 (G.P.V. 1607-'09, proces 05) *Elisabeth Scholten van Vanevelt* slechts twee broers had gehad. *Henrick* en *Reyner*, doet mij op mijn oorspronkelijkc meening terugkomen. Indien immers mijn oorspronkelijk vermoeden juist, was, zou Elisabeth ook nog een broer Aelt (Henricks) gehad moeten hebben.

b. ***Reyner Henricksz Scholfen,*** broer van Henrick vnd.[21]), ook genoemd ***Reyner (Scholten) van Vanevelt***[22]), volgt onder IIIbis. Hij had een zuster[22]):

c. ***Sfynfge Scholfen,*** ook genoemd ***Sfyn van Vanevelf***[32]); zij stichtte 30 Sept. 1575 twee proeven in de kerk te Nijkerk[23]), † 30 Sept.-14 Nov. 1575[34]); tr. ***Reyner Claesz van Wenckum,*** vermeld Nijkerk 1569[25]), aldaar gegoed[36]), † vóór 18 Juni 1600[27]), zn. van Claes.

Henrick en Reyner waren broers- van[21]):

d. *Elisabeth* ***Scholfen van Vanevelf,*** die tr. in of vóór 1537[28]) ***Gysberf Wolfersz (van Twiller),*** geb. ± 1518, † vóór 11 Mei 1568[21]), zn. van Wolter.

e. Een dochter, gehuwd met ***Arend Heimanz van Curler,*** burgemeester van Elburg[30]).

III. ***Henrick Scholfen*** *Henricksz,* borg voor Reyner Scholten van Vanevelt in 1576[22]); tr. ***Elisabeth van Arckel,*** die nog leefde 15 April 1585[21]). ***Zij*** bezat het goed „Vaneveltskampje" onder Putten.

Uit dit huwelijk:

a. *Matthijs Scholten* ***(van Vanevelf) Henricksz***[31]), volgt onder IV.

b. *Jannetje* ***Scholfen van Vanevelt,*** † nà 17 Maart 1597[1]), tr. le *Herman* ***van der Schuer,*** zn. van Evert en Margriet Schrassert; tr. 2e vóór 17 Maart 1597 ***Everf Schrasserf Coopsz,*** geb. ± 1553, wonende te Ter Schuur, leeft nog 31 Juli 1608, zn. van Coop en Naele van Estvelt[33]).

c. *Nicolaesgen* ***Scholfen van Vanevelf,*** † *17* Maart 1597[1])-21 April 1652; tr. *Hendrick van der Schuer,* vermeld 1564-'79.

Nicolaesgen had een zuster[34]):

d. ***Cafharina Scholfen van Vanevelf,*** leeft nog Nijkerk 18 Augustus 1631[35]); tr. le vóór 17 Maart 1597 ***Aelf Bernfs Brouwer, † 1597-1602;*** tr. 2e (ondertr. Nijkerk 13 November 1603) ***Aernf fen Hoeff,*** zn. van Gijsbert en Heil Schrassert[37]).

IV. *Matthijs* ***Scholfen Henricksz (Scholten van Vanevelf),*** † vóór *7* April 1587[38]); tr. vóór 4 December 1584 ***Andriesken Schrasserf,*** geb. 1555/'56, gegoed onder Nijkerk, † 15 April 1615-1 Februari 1620, dr. van Coop en Naele van Estvelt[33]).

Uit dit huwelijk:

1. ***Lysbeth Scholfen,*** vermeld 1597, en 1616-1636; tr. Nijkerk (ondertr. 21 Aug.) 1608 *Wolter van Hennekeler,* geb. ± 1583, veekoopman, kerkmeester, en rentmeester der geestelijke goederen te Nijkerk, stichter en regent van het Nijkerksche Weeshuis, † en begr. Utersem(?) Maart 1641, zn. van Wolffer (of Wulf) en N.N.[39]).

IIIbis. ***Reyner Scholfen van Vanevelf,*** ook genoemd ***Reyner van Vanevelf*** (Henricksz)[17]), vermeld 14 Nov. 1575[22]), pacht 5 Sept. 1577 het schoutambt van Putten van Bye Scholten, en komt op dien grond na afloop van den pachttijd voor als gewezen schout van Putten[40]), leeft nog 27 Maart 1597[1]); tr. vóór 1569[41]) ***Mechfelf van Oldenbarnevelt,*** † nà *27* Maart 1597[1]), dr. van Herman en Anna van Wenckum[14]).

Uit welk huwelijk:

a. *Claes Reyners* ***van Vanevelf,*** vermeld 1585[42]).

b. ***Anneke van*** *Vanevelt;* tr. (ondertr. 12 Februari 1598) na langen tijd[43]) *Aelt Pannekoeck,* geb. ± 1544[44]), zn. van Jeronymus Marisz en Elisabeth N.N..

c. ***Henrick van Vanevelf,*** geb. ± 1569[46]); ondertr. Nijkerk 15 Januari 1598 *Heiltgen fen Hoff,* dr. van Bessel.

(Uit dit huwelijk zes kinderen, o.m. een zoon *Reinier,* geb. 1599, die tr. met *Claesken Wouters van den Poll,* dr. van *Wouter Looghsen; en* een dochter *Mechtelt,* geb. 1604, gehuwd in 1637 met *Joost ten Holthe Gerritsz).*

d. *Jan* ***van Vanevelf,*** *geb.* ± 1573[47]); tr. Arnhem (ondertr. Nijkerk 29 April 1604) ***Bytgen van Steenler,*** nog met haar man vermeld 19 Sept. 1627 te Nijkerk[35]), dr. van Arent.

(Uit dit huwelijk een dochter *Elysabeth* in 1637 gehuwd met *Cornelis Moy Willemsz).*

e. ***Hadewich van Vanevelf***[48]).

(Wordt vervolgd).

MR. W. DE VRIES.

---

21) G.P.V. 1607-'09, proces no. 25.
22) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 11, fol. 68. Zie ook aldaar 10 Juni 1576.
23) Gelre a.v. XV, blz. 138.
24) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 11, fol. 68.
25) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 9. (Nijkerk 23 Mrt. 1569).
26) Navorscher 1879, blz. 214.
27) G.S.V. Nijkerk 18 Juni 1600.
28) C.P.H. 1608 11 (Gysbert Wolters van Twiller contra de kerkmeester van Nijkerk). De uit dit huwelijk geboren dochter *Claesgen Gysberts* (gehuwd met, *Loech Gerrets) was* in 1608 51 jaar oud.
29) Onklaarboek Inv. no.6, deel 7 (Putten 12 Maart 7563).
30) Gelre a.v., deel XV, blz. 49.
31) Vol. acten Veluwe 1579-1581 (archief van Rhemen, R.A. Arnhem), fol 24.
32) Ned. Leeuw 1940, kol. 279.
33) Ned. Leeuw 1940, kol. 205/6.
34) Archief Kelnary Putten no. 170.
35) G.S.V.
36) Archief Kelnary Putten, no. 170. Zijn zoon *Henrick Aeltsz* noemde zich later *Henrick Scholten Aeltsz* (G.P.V. Inv. no. 14, deel 9, proces E.).
37) Ned. Leeuw 1940, kol. 204.
38) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 12, Nijkerk: Acten na aant. de ao. 1583.
39) Ned. Leeuw 1940, kol. 60 en 61.
40) Brieven Hof van Gelre met kwartier van Veluwe 4721, 4852, 4872 en 4880.
41) Hun zoon Henrick was 22 Sept. 1645 76 jaar oud (G.P.V. Inv. no. 14 deel 33, proces X11).
42) Brieven, vermeld in aant. 40, no. 5137.
43) Op kerkelijke inzegening werd eerst later prijsgesteld, een toen veelvuldig voorkomend iets.
44) Onklaarboek Inv. no. 6, deel 6 (13 Mrt. 1561) en ondertr. acte *van* Anneke.
46) Bron vermeld in aant. 41.
47) G.P.V. 1608-'10, proces no. 20.
48) C.P.H. 1622 111.

Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande, III.

(Vervolg van LX, 73).

8. Van Berum.

Wapen: in blauw 3 rozen van zilver, 2 en 1, in het hart met een zespuntige ster van goud. Helmt.: een zilveren roos, gestengeld en gebladerd van hetzelfde tusschen een vlucht, rechts blauw en links goud.

De aanleiding om dit geslacht eens onder de loupe te nemen, was de vermelding in „de Navorscher" [1]) van het bestaan van een zilveren beker, waarop onder aan den bodem het opschrift stond: „Wilhelm v. Berum et Elisabeth v. Ripperda me fieri fecerunt A° 1632". Aan elke zijde was een geëcarteleerd wapenschild, waarvan elk kwartier een geslachtsnaam bevatte. Aan de eene zijde — volgens dat bericht — de vier vaderlijke kwartieren van Wilhelm van Berum en aan de andere zijde de vier moederlijke, aldus:

1. Berum, Ubbena, Thedema, Tamminga.
2. Jarges, Ubbena, Ompteda, Coninck gen. van Ballen.

Er werd verondersteld, dat er ook een tweede beker zou moeten zijn met de 8 kwartieren van Elisabeth Ripperda en er werd nu gevraagd, welke die kwartieren waren. In een volgende aflevering [2]) werden deze als volgt opgegeven:

1. Ripperda, Ewsum, Cater, Addinga.
2. Lewe, Addinga, Cater, de Mepsche.

In het proclamatieboek van Groningen had ik wel een huwelijk van een Wilhelm van Berum met Elisabeth Ripperda gevonden, doch in de tabel der van Berums in den inventaris Lulema [3]) komt dit huwelijk niet voor, terwijl er evenmin een Willem met de bovengenoemde kwartieren overeenstemt. Bij de verdere bestudeering van de stukken uit den inventaris klopten ook verschillende andere dingen niet en nu bleek, dat in de tabel de huwelijken van twee broers v. Berum met twee zusters Jarges als een waren vermeld!

Uit beide huwelijken waren een paar gelijknamige kinderen, zoodat het daardoor blijkbaar aan de aandacht van den samensteller van den inventaris is ontsnapt. De genealogische aanteekeningen, die over dit geslacht in Nr. 214 van den inventaris voorkomen, hadden hem overigens van dienst kunnen zijn en uit den droom helpen. Deze zwijgen echter ook over het huwelijk met Elisabeth Ripperda.

De oplossing van het geval van den beker lijkt mij tenslotte, zooals ook uit de genealogie zal blijken, als volgt: Willem van Berum huwde eerst in 1631 Elisabeth Ripperda. Zij lieten dezen beker na het eerste jaar van hun huwelijk maken. Hij hertrouwde in 1636 met Froucke Jarges en liet nu de twee wapenschilden van hem en zijn tweede vrouw aanbrengen. Het is dus duidelijk, dat er van een tweede beker met de 8 kwartieren van Elisabeth Ripperda geen sprake is.

De nu volgende genealogie is nog verre van volledig. Verschillende Remmert's kon ik niet plaatsen en evenmin een paar dames van Berum. Evenwel staat het onderstaande in zijn samenhang wel vast. Een gedeelte van dit geslacht was Roomsch-Katholiek. De laatste tak van Berend (gen. V en VI) weder Hervormd.

De borg Luinga te Bierum was het stamslot der van Berum's dat van de 16e tot begin 18e eeuw in hun bezit was. Omstreeks 1733 vererfde de borg op Elisabeth Petronella Lewe van Aduard, wier moeder Christina Emerentia van Berum was, een zuster van den laatsten mannelijken afstammeling Johan, die in dat jaar overleed. Voor de verdere geschiedenis van de borg zie men J. A. Feith, De Ommelander borgen.

Over de borg Thedema wordt uitvoerig geschreven door J. Vinhuizen in het maandblad Groningen (3e jg. 1920, blz. 81 vlg.). Deze schrijft in navolging van Feith, dat in 1638 Bernard van Berum reeds heer van Thedema was, doch het is mij niet bekend, hoe zij aan dit gegeven komen, want hij was

1) De Navorscher 1890, blz. 60.
2) Idem blz. 428.
3) Verslagen 's Rijks Oude Archieven XXX (1907), blz. 581 vlg.

toen pas 2 jaar oud. Waarschijnlijk heeft hij de borg dan geërfd van zijn oudoom Johan Thedema, want zijn vader, Onmo van Berum, trof ik niet aan als heer van Thedema. Na Berend's dood kwam het huis aan zijn dochter Thecla Elisabeth van Berum, gehuwd met Feyo Sickinghe, waarna hun dochter Feyoena Johanna Sickinghe opvolgde, die in 1732 huwde met Allard Philip Tjarda van Starkenborgh. Voor verdere bijzonderheden leze men het bovenaangehaalde artikel.

Het geslacht is uitgestorven in 1774 met *Wendela Juliana van Berutn*, weduwe van *Evert Lewe*.

Volgens de tabel in den inventaris Lulema begint de genealogie met:

I. *Jelto van Berum*, tr. ..... *Barnda.*
Waaruit Feith dezen voornaam Jelto gehaald heeft, is mij onbekend.
Uit dit huwelijk o.a.?:

II. *Remmert van Berum*, hoofdeling te Bierum, overl. 25 Januari 1554, begr. te Bierum [4]), tr. *Howe* of *Houwelina Ubbena*, nog in leven 18 Juni 1564, een dochter van *Wilhelm* en *Ave Conink gen. van Ballen*, en zuster van *Jochum* en *Willem Ubbena* [5]).
Uit dit huwelijk o.a.?:
1. *Remmert*, volgt 111.
2. *Biwe van Berum*, tr. 1564 (huw. contr. 18 Juni [6])) *Coppen de Mepsche*, zoon van *Evert* en *Anna Jarges*.

III. *Remmert van Berum* „d'Olde" op Luinga, jr. en hoofdeling te Bierum, overl. vóór 9 Sept. 1624, tr. *Jeye Thedema*, overl. 7 Aug. 1606, begr. in de kerk te Bierum [7]), dochter van *Johan* en *Eemke Tamminga*.

> Register Feith 1624, nr. 3.
> Boedelscheiding van de nalatenschap van Remmert v. Berum en Jeye Thedema op 9 Sept. 1624 tusschen de voogden van de onmondige kinderen van Remmert v. Berum d'Olde, met namen Wilhelm en Onno, en Eeuck Uffkens en Ave v. Berum, Abel en Johan v. Berum voor zich eelven. Daarbij ontvingen Abel en Johan ieder de helft van de borg.

Uit dit huwelijk (volgorde onzeker):
1. *Ave van Berum*, tr. 1 e vóór 1624 *Eevko Uffkens*, overl. vóór 17 Febr. 1629 [8]), zoon van *Popco Uffkens* van Siddeburen; tr. 2e 1640 (procl. Groningen 21 Maart) *Gerard Sissinck* [9]) tho Eelwerd, jr. en hoofdeling in Zeerijp, overl. 1668, zoon van *Rudolph* en *Elisabeth de Mepsche*, en wedr. van *Agatha van Doyem*.
2. *Abel van Berum*, verkrijgt in 1624 de helft van Luinga, overl. 24 Oct. 1653, begr. in de kerk te Bierum. Zijn grafsteen heeft de wapens v. Berum en Thedema [10]).
3. *Johan van Berum*, verkrijgt in 1624 de andere helft van de borg Luinga en waarschijnlijk na den dood van Abel weder het geheel, testeert 10 October 1666 [11]), waarbij de borg vermaakt wordt aan zijn

4) Grafschriften in Stad en Lande, blz. 60. Op den grafsteen in de vier hoeken een wapen, onduidelijk.
5) Invent. Lulema nr. 134.
6) Inv. Tjarda v. Starkenborgh nr. 98.
7) Grafschr. S. en L., blz. 60. Grafsteen met wapens Thedema en Tamminga.
8) De Ned. Leeuw 1942, kol. 71.
9) Id., kol. 69.
10) Grafschr. S. en L. blz. 60.
11) Register Feith 1e verv. 1666, nr. 29. Testament van Johan v. Berum betreffende de borg te Bierum. 10 Oct.

neef jr. Bernhard van Berum van Thedema, leeft nog 7 Maart 1670 [12]), overl. vóór 18 Febr. 1674 [13]).

Inv. Lulema, nr. 147. Boedelscheiding d.d. 11. Juli 1674 van de nalatenschap van Johan v. Berum tusschen : Floris v. Alckemade nom. uxoris, Remmert v. Berum, Ernest v. Ewsum nom. uxoris, Bernhard v. Berum op Thedema, Goffo Ivo Hillebrandes, Emerent., Anna, Christina, Juliana Elis. en Bernhard Jan v. Berum.

4. *Willem*, volgt IV.
5. *Qnno*, volgt IVbis.

IV. *Willem van Berum op* de Leke, jr. en hoofdeling in de Vierburen, overl. vóór 13 Mei 1658, tr. le Groningen 23 October 1631 (procl. 24 Sept.) *Elisabefh Ripperda*, dochter van *Luirf* en *Ida Lewe;* tr. 2e 1636 (procl. Groningen 24 Sept. 1636) *Froucke* of *Veronica Jarges*, dochter van *Berenf* en *Evertjen Ompfeda*.

Inv. Lulema nr. 342. Boedelscheiding d.d. 13 Mei 1658 der nalatenschap van Willem van Berum tusscheu: de kinderen van hem en zijn echtgenoote Frouke Jarges eenerzijds, en Remmert van Berum anderzijds.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Remmert van Berum*, sedert 1682 heer op Fraeylema, jr. en hoofdeling in Losdorp, overl. 1698, tr. 1660 (huw. contr. 23 Aug.) *Ave Alberda*, geb. 1640, overl. 16 Sept. 1694, begr. Losdorp [14]), dochter van *Reint*, jr. en hoofdeling op 't Zandt, en *Habbina Ubbena*. Kinderloos overleden.

Inv. Nienonrd nr. 555. Huw. contr. Remmert v. Berum, z. v. Willem op de Leecke en Elisabeth Ripperda, en Ave Alberda, dr. van Reint en Habbina Ubbena. 23 Aug. 1660.
Inv. Lulema, nr. 17. Uitspraak van Luit. en Hoofdmannen van Stad en Lande in een geschil tusschen overste Ripperda en Ernst van Ewsum over het stellen van een curator bonorum van de nagelaten goederen van Remmert v. Berum. 1698.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Christina Theresa van Berum*, overl. na 24 Dec. 1685 [15]) en vóór 2 Dec. 1693 [16]), tr. 1680 (huw. contr. 20 Oct. [17])) *Hillebrand Rudolph Entens*, Heer van Lulema, jr. en hoofdeling in Warfhuizen, bediend in Groningen 14 Dec. 1712 [18]), zoon van *Hillebrand* en *Alegonda de Mepsche*.
3. *Everfien* (of *Everdina Johanna) van Berum*, overl. daags vóór midwinter 1696 [19]), tr. 1664 (huw. contr. 8 Sept.) jr. *Ernsf van Ewsum* op Mensinge te Roden, overl. tusschen 1699 en 1700, zoon van *Titus* en *Geerfruid van Ewsum*.
4. *Jeye* (of *Juliana Elisabefh) van Berum*, overl. vóór 2 Dec. 1693.

Inv. Lulema nr. 150. Boedelscheiding d.d. 2 Dec. 1693 der nalatenschap van Jul. Elis. v. Berum tusschen Ernest v. Ewsum, Jacob v. Alckemade nom. uxoris, Hillebrand Rudolph Entens als voogd over zijn zoon Hillebrand Entens, en de voorstanders over Bernhard Johan v. Berum.

12) Id. 1670, nr. 3ö. Verkoop aan Johan van Berum van land te Bierum, 7 Maart.
13) Id. 1674, nr. 33. Overeenkomst over eenig geschil betr. de nalatenschap van Johan van Berum. 18 Febr.
14) Grafschr. blz. 187.
15) IIIx 64, 269. Geldleening d.d. 24 Dec. 1685 door H. R, Entens, Heer van Warfhuizen en Ava Christina v. Berum e.l.
16) Inv. Lulema, nr. 150.
17) Id., nr. 89.
18) De Ned. Leeuw 1925, kol. 213. Statie Ebbingestraat.
19) N. Drentsche volksalm. 1918, blz. 184, in Geneal. v. Ewsum.

5. *Berenf Johan van Berum*, geb. 1650, onder curateele [20]), overl. eind Juni 1723.
6. *Anna Maria van Berum*, overl. na 2 Dec. 1693, tr. 1676 (huw. contr. 22 Juni [21])) jr. *Jacob Frans van Alckemade* [22]), geb. 8 Febr. 1649, overl. vóór 1734 [23]), zoon van *Johannes* en *Chrisfina van Arckel*. Dit huwelijk was kinderloos.

IVbis. Jr. *Onno van Berum*, overleden vóór 27 Juli 1669 [24]), tr. Groningen 10 Juli 1631 (procl. 11 Juni) *Teefke Jarges*, dochter van *Berenf* en *Evertjen Ompfeda*.

Uit dit huwelijk:

1. *Jeye* of *Juliana van Berum*, overl. kinderloos op Oudt-Alckemade 19 Dec. 1679, begr. in familiegraf in de dorpskerk te Sassenheim [22]), tr. 1660 (procl. Groningen 26 Mei) *Floris Roeloff Walraven van Alckemade* [22]), Heer van Oudt-Alckemade, geb. 26 Dec. 1631, overl. 30 Maart 1704, begr. in de kerk te Sassenheim, zoon van *Johannes* en *Chrisfina van Arckel*. Hij hertr. 17 April 1682 *Margaretha Henrieffe van Schelfinga*.
2. *Imke* of *Emerenfiana van Berum*, overl. vóór 24 Sept. 1675.

Iuv. Lulema nr. 149. Boedelscheiding d.d. 24 Sept. 1675, der nalatenschap van Emerentiana v. Berum tusschen Floris v. Alckemade, Bernhard v. Berum op Thedema en Goffo Ivo Hillebrandes van Harssens.

3. *Berenf*, volgt V.
4. *Evertien Cafharina van Berum*, tr. 1661 (procl. Groningen 19 Oct.; att. 10 Nov.) Goffo *Ivo Hillebrands*, jr. en hoofdeling op Harssens, in leven 24 Sept. 1675.

V. *Berenf van Berum*, heer op Luinga (sedert den dood van zijn oom Johan), Thedema en Heerma, jr. en hoofdeling in de Vierburen, Noordwolde, Bedum, Onderwierum, Loppersum, Wirdum, 't Zandt, Leermens, Enum, Zeerijp, Estrum en ten Post, geb. c. 1636, mede raadt der Admiraliteit van Harlingen, schepper der 3 Delfzijlen, mede gecomm. raad der Ommelanden, in 1675 en '76 curator der Academia van wege de Ommelanden, overl. 25 Dec. 1693, oud 57 jaar, begr. Bierum [25]), tr. c. 1673 *Wendela Cornera Ubbena*, geb. c. 1647, overl. 2 Maart 1695, oud 48 jaar, begr. in de kerk te Bierum [25]), erfdochter van het Huis te Bunne, dochter [26]) van *Jochum Frans* en *Chrisfina van Wahren* of *Warin*. Haar 8 kwartieren zijn:

Ubbena	v. Wahren
Lewe	Miets
v. d. Heuvel	Mulert
v. Asschenberg	v. d. Camp

Uit dit huwelijk:

1. *Thecla Elisabeth van Berum*, geb. c. 1674, overl.

20) Inv. Lulema, nrs. 22, 23 en 25.
21) Id., nr. 88.
22) De Navorscher 1573, blz. 312. Geslachtstafel v. Alckemade.
23) Inv. Lulema, nr. 33. Volmacht door een aantal familieleden v. Ewsum verstrekt aan Balthasar v. Ewsum, om mede namens hen te handelen bij de bereddering der nalatenschap van hun oom en tante F. J. van Alckemade en Anna van Berum. 1.734.
24) Reg. Feith. 1669, nr. 47. Overeenkomst tusschen Johan van Berum en de erfgenamen van Willem en Onno van Berum met betr. tot het huis te Bierum. 27 Juli.
25) Nobiliarium van Comdcrs. Alg. Ned. fam.bl. 1886, blz. 204 en 205.
26) N. Drentsche vnlksalm. 1.891, blz. 212, en Gen. en herald. gedenkw. in de Prov. Drente, blz. 154.

Uitgewerkte kwartierstaat van 32 kwartieren van CHRISTINA EMERENTIA VAN BERUM

(zie kol. 133 en 134).

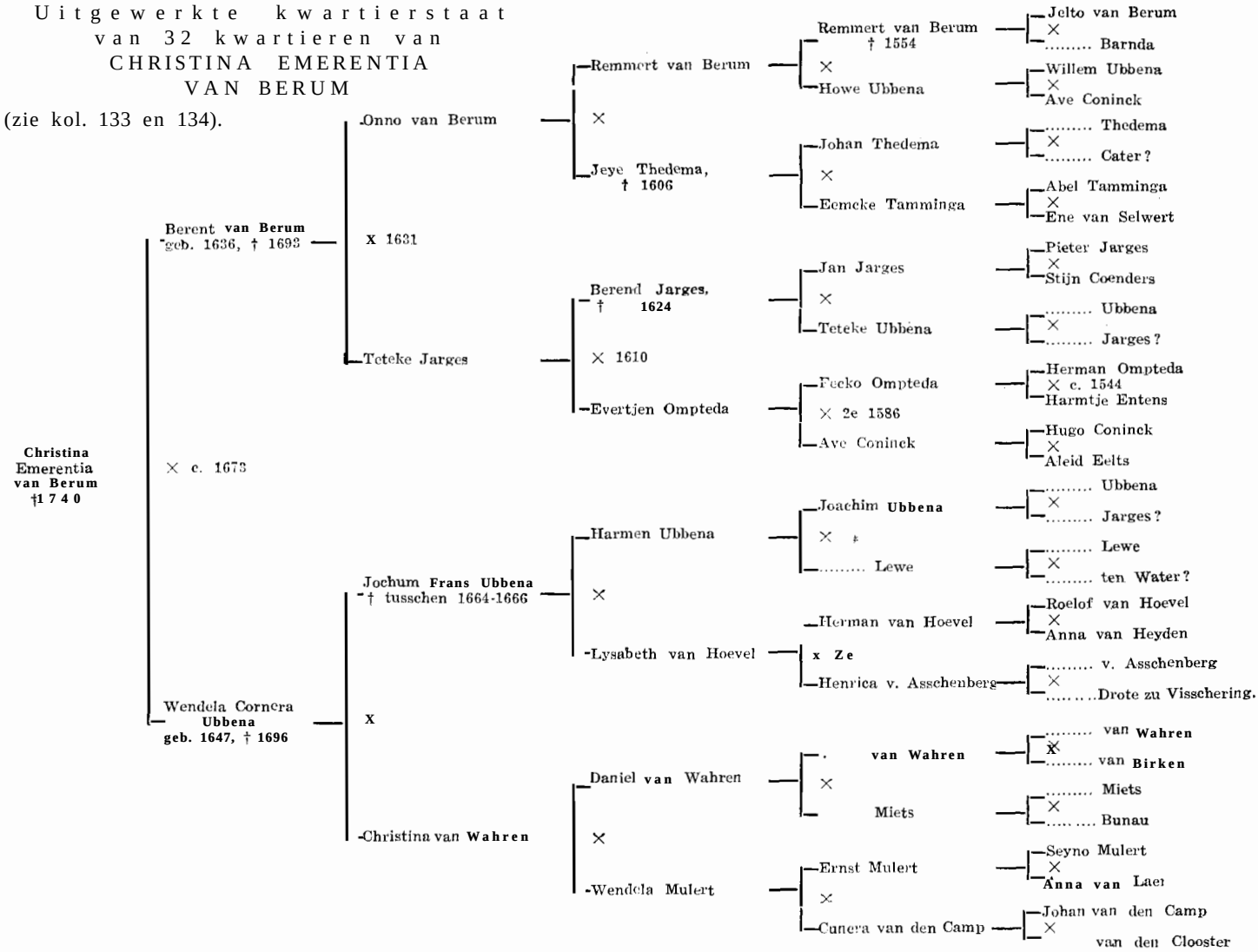

20 Febr. 1727, oud 53 jaar, begr. in de kerk te Noordwolde [27]), tr. 1697 (huw. contr. 1 Oct. [28])) jr. Feyo *Johan Sickinghe* van Bredenborg en door zijn huwelijk heer van Thedema, ingeschreven als student te Groningen 9 Januari 1689, ritmeester, overl. 1703 [29]), zoon van *Hendrik* en *Anna Tjarda van Starkenborgh*. In 1718 heeft Thecla Elisabeth in de kerk van Noordwolde gebrandschilderde glazen laten aanbrengen, waarop ik nog terugkom.

2. *Christina Emerentia van Berum*, overl. 1740, begr. in de kerk te Aduard [30]), tr. 1698 (huw. contr. 31 Maart[31])) *Evert Joost Lewe*, ingeschreven als student te Groningen 7 Juli 1694, heer van Aduard, lid der Staten-Generaal, raad van State, curator der Academie, overl. 15 Dec. 1742, begr. in de kerk te Aduard [30]), zoon van *Evert* en *Elisabeth Tamminga*. Hun grafsteenen hebben ieder 16 kwartierwapens.
3. *Everdina Cornera van Berum*, geb. 1678, testeert 3 Juni 1747 [32]), overl. Uithuizen 4 Dec. 1751, oud 73 jaar, tr. 1701 (huw, contr. 13 Sept. [33])) *Unico Albert Alberda* van Menkema, jr. en hoofdeling in Uithuizen. geb. 18 April 1676, gecomm. raad der Ommelanden, schepper van Winsumer- en Schaphalsterzijlen, overl. Uithuizen 6 September 1714, zoon van *Mello* en *Susanna Tamminga*. Hun rouwborden, ieder met 16 kwartieren, hangen in de kerk te Uithuizen [34]). Afbeeldingen van hun portretten in de Gron. volksalm. 1929, waarin een beschrijving staat van Menkemaborg en zijn bewoners,
4. *Onno Joachim van Berum*, Heer op Luinga, jr. en hoofdeling in de Vierburen enz., geb. 1679, mede gedeputeerde staat van Groningen en Ommelanden, in 1707 benoemd tot het praesidium van de synode provinciaal, overl. 17 October 1733, oud 54 jaar, als laatste mannelijk oir. Zijn rouwbord met 16 kwartieren hangt in de kerk te Bierum [34]).
5. *Wendela Juliana* van *Berum*, geb. 1684, overl. Groningen 3 September 1774 [35]), oud 90 jaar, de laatste

[27]) Grafschr. in S. en L. blz. 264.
[28]) Inv. Nienoord, nr. 566.
[29]) J. A. Feith, Ommelander borgen, blz. 164.
[30]) Grafschr. in S. en L., blz. 2.
[31]) Inv. Nienoord, nr. 567.
[32]) Inv. Menkema en Dijksterhuis, nr. 323.
[33]) Id. nr. 323.
[34]) De Ned.' Leeuw 1934, kol. 358.
[35]) Gem. arch. Groningen. Stadsrekeningen 1774, fol. 205. Lijfrenten: Mevr. Wendela Juliana v. Bierum, dr. van Berent v. Bierum en Wendela Cunnera Ubbena, 90 jaar.

bet. 1774 28 Maart	270— .—
nog 5 maand en 6 dg. tot sterfdag	116-7 —

Gebrandschilderde ramen in de kerk te NOORDWOLDE

Het eerste raam heeft:

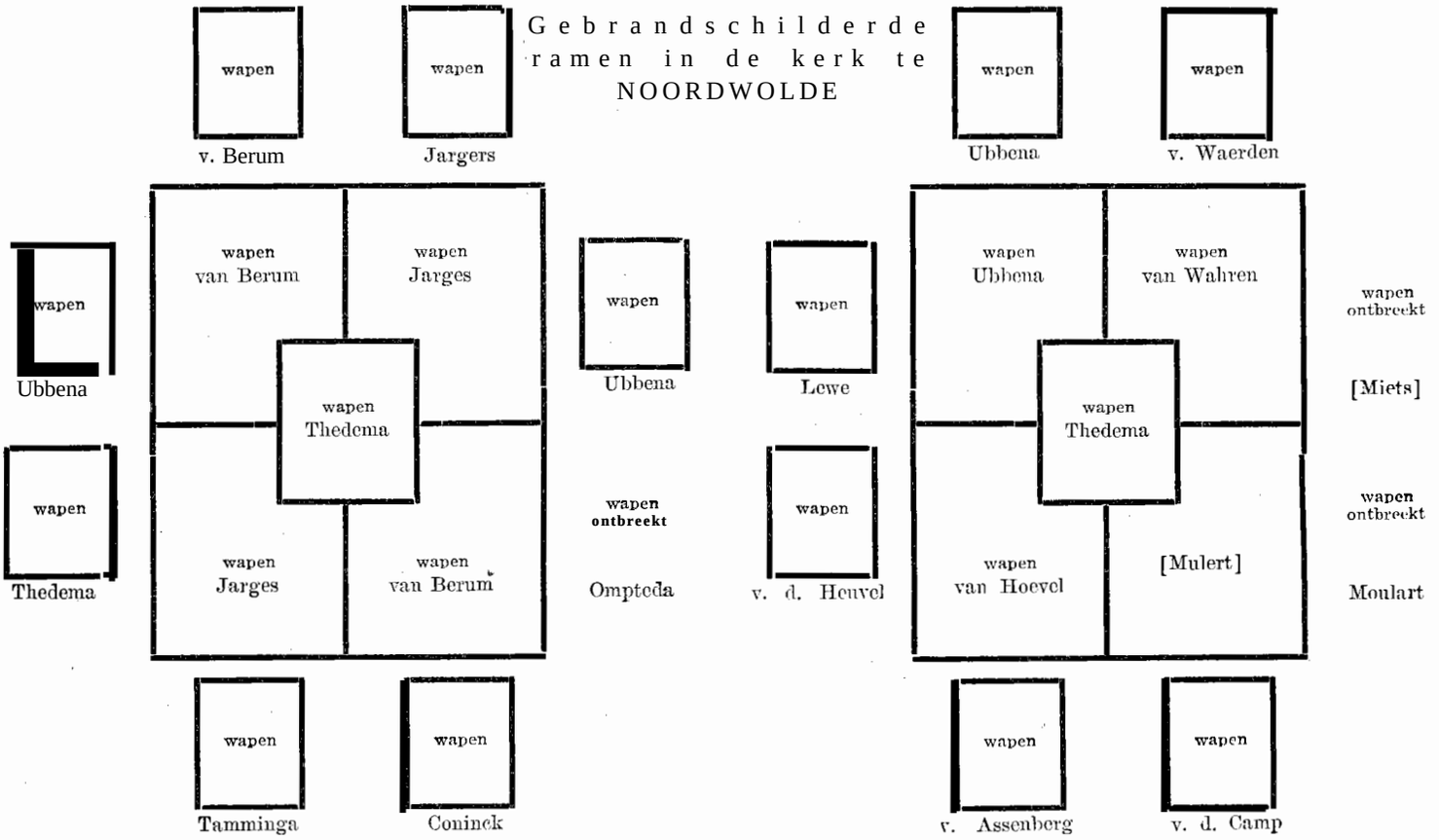

Wylen De Heer [Be]rnhard van Serum, Heer op Luinga [en Thedema] en Me[vrouw] Wendela Cornera van Berum [geboren Ubbena vrouw] van Thedema. Anno 1718.

Het tweede raam heeft

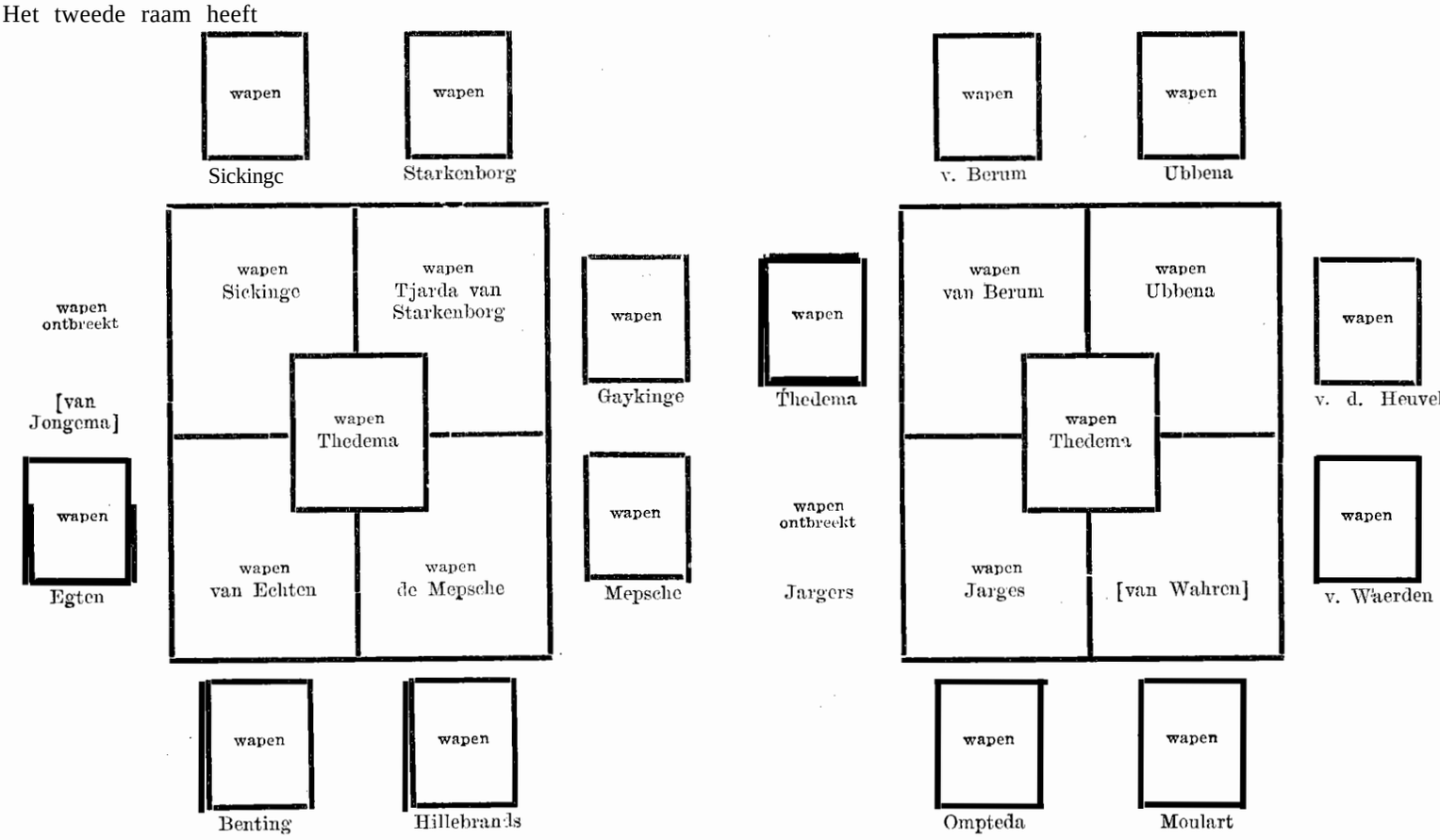

Wylen De Heer [Fey] o Johan Sickinghe, Heer van Thedema, Me Vrouw Tekela Elysabeth Sickinghe geboren van Berum v[rouw] van Thedema. [Anno] 1718.

van haar geslacht. 'tr. 1710 (huw. contr. 16 Januari [36])) *Evert Lewe,* kolonel, commandant der cavalerie, overl. 1740, begr. Groningen 23 Dec., zoon van *Reint* van Middelstum en *Helena Clant.*

In Holwierde [37]) ligt begraven in de kerk Johan *van Berum;* overl. 25 November 1612, met de wapens *v. Berum* en *Schatter* op den grafsteen. Hij is dus een broer van *Ide* of *Eeltje van Berum,* die in 1612 nog in leven is [38]) en die tr. 1602 (procl. Groningen 6 November) *Pabo Alberda,* zoon van *Derk* en *Hille Broersetna.*

In de Martinikerk [39]) te Groningen werd begraven een *Willem van Berum,* overl. 7 April 1581. De wapens zijn uitgesleten, zoodat niet is uit te maken, waar hij behoort.

Een latere *Wilhelm van Berum* „der Jonger", overl. vóór 1635, tr. Groningen 1.3 Juli 1628 (procl. 12 Juni) *Lea Gruys,* overl. vóór 21 Juni 1658, dochter van *Geert* van Wirdum en *Hille Froma. Zij* hertr. Wirdum 4 Januari 1635 *Siger de Sighers* van Sappema.

In het proclamatieboek van Groningen trof ik 4 keer een *Remmert van Berum aan.* Vermoedelijk zijn het 2 personen, die beiden twee keer huwen, doch elke aanwijzing ontbreekt bij de inschrijvingen.

1 e. *Remmert van Berum,* tr. 1599 (procl. Groningen 20 Mei) *Wemeltjen de Mepsche,* dochter van *Evert* en *Truide Ulger.* Hun dochter is volgens de genealogie Clant: *Trude van Berum,* overl. vóór 1630, tr. Groningen 11 April 1624 (procl. 13 Maart) *Herman Clant* van Warfhuizen, jr. en hoofdeling te Eenrum, Pieterburen enz., zoon van *Jan* en *Mille Clant.* Hij hertr. *Evertien Ubbena.*

2e. Remmert van Berum, tr. 1604 (procl. Groningen 2 Juni) *Beele Clant,* dochter van *Jan* en *Rudolfa ten Holte.*

3e. *Remmert van Berum,* ontvanger-generaal der Provincie 1625-1627, overl, 1627, tr. Groningen 10 Dec. 1609 (procl. 18 Nov.) *Anna Alberda,* overl. 1625 (volgens Hs. Doys), dr. van *Duirt* en *Tette van Roorda.* Volgens Doys hadden zij een zoon kapitein . . . *van Berum.*

4e. Remmert van Berum, tr. Groningen 7 Maart 1624 (procl. 23 Januari)' *Bawe de Mepsche,* dochter van *Frederik* en *Oede Entens.*

In het burgerboek van Groningen komt in 1556 voor *Johan van Berm,* mogelijk een *van Berum.*

Het grafschriftenboek vermeldt op blz. 115 een grafzerk in de Martinikerk te Groningen waarop staat: Hir licht salige Jonge Johan Horniken olde Johan Hornikes sone. In het wapen Ao Dn. 1557. Wapens Horenken en van Berum. De oude *Johan Horenken* is dus ook gehuwd geweest met een juffer *van Berum.*

Op de tentoonstelling van voorwerpen betrekking hebbende op het Vorstelijk Stamhuis Oranje-Nassau en op de wapen- geslacht- en zegelkunde in het algemeen, in Aug. en Sept. 1880 gehouden, bevond zich volgens den catalogus blz. 287 onder nr. 3617 een wapenbord met de 32 kwartieren van *Christina Emerentia van Berum,* de echtgenoote van *Evert Joost Lewe.* Bij uitwerking bleken de 16 kwartieren van de eerste rij in juiste volgorde te zijn, doch die van de tweede rij staan gedeeltelijk door elkaar, terwijl de kwartieren Gaykinga

[36]) Inv. Nienoord, nr. 569.
[37]) Grafschr. S. en L., blz. 136.
[38]) Reg. Feith. 1612, nr. 7. Verzegeling, waarbij Pabe Alberda en Eeltien van Berum te Potterwolde verkoopen 13 grazen land enz. 14 Juni.
[39]) Grafschr. S. en L., blz. 116.

en Lewe als op twee na laatste en laatste beslist fout zijn. In kol. 133/4 geef ik den uitgewerkten kwartierstaat, voor zoover mij dit mogelijk was; daarin kunnen alle andere vermelde kwartieren van rouwborden en grafzerken teruggevonden worden. Door een ? geef ik de m.i. dubieuse kwartieren aan. Gaykinga heb ik veranderd in van Heyden en Lewe in Droste van Visschering, naar de genealogie van Hoevel.

De kerk te Noordwolde, in welker nabijheid de borg Thedema lag, heeft nog twee gebrandschilderde ramen met wapens, welke Thecla Elisabeth van Berum in 1718 heeft doen aanbrengen.

Het eerste raam is ter nagedachtenis van *Bernhard van Berum en* zijn echtgenoote, het andere voor *Feyo Sickinge* en *Thecla* zelf. Alle vier zijn gekwartileerde wapens (zonder namen) met een hartschild, het wapen Thedema voorstellende, omgeven door 8 kleinere kwartierwapens met de namen der geslachten er onder. Enkele glazen ontbreken geheel en deze heb ik door [ ] aangegeven, Ook de onderschriften, door engelen vastgehouden, zien er gehavend uit.

De ramen zijn als hiernaast is weergegeven.

Met behulp van den bovenstaanden kwartierstaat zijn al deze kwartieren gemakkelijk op te lossen; alleen is het nog noodzakelijk die van Feyo Sickinge aan te geven:

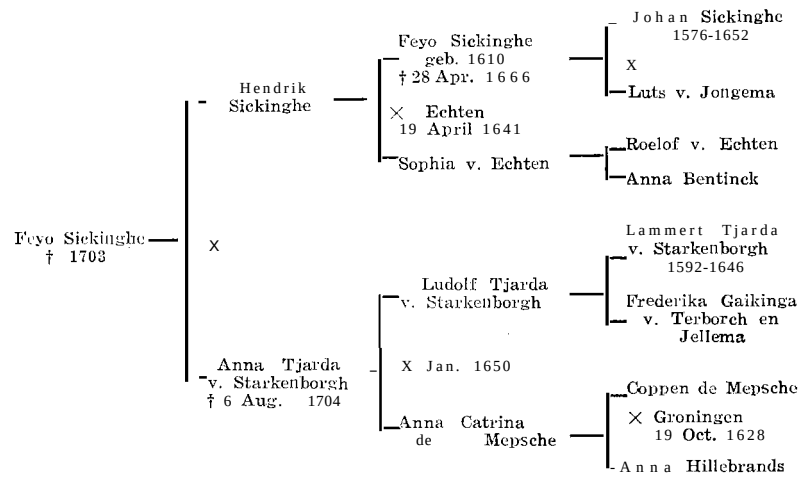

Mijn dank tenslotte aan den Heer J. Westra van Holthe, die mij op deze ramen opmerkzaam maakte, en aan den Heer Ds. H. N. Bierman, predikant te Noordwolde, die voor mij nog eens nauwkeurig de gegevens hiervan heeft nagegaan.

MR. H. L. HOMMES.

De halve adelaar in de wapens van Friesche geslachten.

Het veelvuldig voorkomen van den halven adelaar in de wapens van Friesche geslachten heeft altijd sterk de aandacht getrokken. Buiten Friesland, waartoe men eveneens het vroegere Friesche 'gedeelte van Groningen en het Duitsche Friesland moet rekenen, is de adelaar in de heraldiek een zeldzame verschijning. [1])

Volgens een oude overlevering, die reeds in het begin van de zestiende eeuw Jancko Douwama in zijn „Boeck der Par-

[1]) le comte Théodore de Renesse. Dictionnaire des figures héraldiques. tome VI. 1912.

tijen" vermeldt, [2]) werd het voeren van den halven adelaar in het wapen met andere voorrechten als een belooning door keizer Karel de Groote gegeven aan Friesche edelen, en hun nakomelingen, die een veldtocht naar Rome zouden hebben meegemaakt. [3]) De Duitsche Fries H. Allmers vermeldt, naar H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp meedeelt,[4]) dat er in het Duitsche Friesland een ongeveer gelijke sage leeft. Keizer' Barbarossa treedt hier in de plaats van keizer Karel de Groote.

Dat de oorsprong van den Frieschen halven adelaar werkelijk in een privilege van een keizer gezocht moet worden is niet waarschijnlijk. Deze sage is intusschen niet uit de lucht gevallen. Een historische achtergrond moet aanwezig zijn. Het is evenwel zeer wel mogelijk, dat na lange eeuwen van een hardnekkigen Frieschen vrijheidsstrijd tegen het keizerlijk gezag, het veelvuldig voorkomen van den halven adelaar in de Friesche wapens en de toevallige omstandigheid, dat ook in het keizerlijke wapen een adelaar voorkwam, deze sage hebben doen ontstaan. De Friezen gingen hun adelaar beschouwen als een vrijheidssymbool hun door den keizer gegeven, in plaats van een eigen symbool van hun eigen vrijheid en van hun eigen overoude zelfstandigheid.")

Na uitvoerige beschouwingen komt J. Reimers tot de slotsom, dat de halve adelaar in het wapen gevoerd werd door Friesche geslachten, waarin het ambt van richter erfelijk werd uitgeoefend.") Tot een ongeveer gelijke conclusie komt H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp.")

Erg aannemelijk lijkt dit niet. De band tusschen Friesland en het Duitsche rijk is altijd zeer los geweest. De Friesche bestuursambtenaren werden door eigen volk uit het midden van hun eigen volk gekozen. Als keizerlijk ambtenaar zullen zij zich niet gevoeld hebben. En hoe zou op deze wijze het voorkomen van den koninklijken en den keizerlijken adelaar, in de wapens van Friesche geslachten verklaard moeten worden? [7])

Steeds zochten onderzoekers den oorsprong van den halven adelaar, die in de Friesche wapens zoo dikwijls voorkomt, in den vreemde. Is het niet veel natuurlijker en veel meer voor de hand liggend dezen oorsprong bij de Friezen zelf in Friesland zelf te zoeken?

In den godsdienst van de volken, die het noorden en het midden van Azië en Europa bewoonden,[8]) hebben dieren altijd een overwegend aandeel gehad.[9]) Zij waren de bijzondere beschermers van volk en stam en huisgezin.") Het is aannemelijk, dat in de tegenwoordige wapens deze dieren nog steeds voortleven. De wapens van oude geslachten zijn immers historisch gegroeid en niet willekeurig verzonnen, zooals in later tijden zoo dikwijls is geschied.[11]) Ook de adelaar, die in de Friesche wapens zoo veelvuldig voorkomt, is waarschijnlijk een overblijfsel uit een tijd, toen de adelaar in het geloof van de Friezen nog een overheerschende plaats moet hebben ingenomen. Bijzonderheden over den godsdienst, dien de Friezen voor de invoering van het Christendom behelsden, zijn ons niet overgeleverd. Wel weten wij, dat de adelaar in het germaansche geloof een groote rol speelde, en dat germanen, wanneer zij ten strijde trokken, hun eigen borst en de borst van hun paarden wel bedekten met een gedreven metalen plaat, waarop een adelaar was afgebeeld?) Wil men den oorsprong van den Frieschen adelaar naspeuren dan moet men tot dit verre verleden teruggaan, tot het vóór-christelijke Friesche geloof.

Niet aan de gunst van een vreemden overheerscher kan de Friesche adelaar het bestaan te danken hebben. In den vreemde is de oorsprong van den halven adelaar, die in de wapens van Friesche geslachten in zulk een overweldigend aantal voorkomt, niet te vinden. Deze moet gezocht worden in de vroege, nog half heidensche Friesche middeleeuwen. En wanneer men in den Frieschen halven adelaar, zooals men het zoo dikwijls gedaan heeft, een vrijheidssymbool wil zien, dan kan dit geen vrijheidsteeken zijn aan een aantal uitverkoren Friesche geslachten door een vreemden vorst verleend, maar dan moet men den Frieschen halven adelaar beschouwen als een eigen symbool van Friesche vrijheid in de werkelijke beteekenis van dit woord.

F. S. SIXMA BARON VAN HEEMSTRA.

Naschrift.

De Friesche halve adelaar is nog steeds een heraldisch onverklaard verschijnsel. Vele veronderstellingen zijn reeds te boek gesteld en de redactie voegt daaraan gaarne de beschouwing toe van den heer F. S. Sixma baron van Heemstra.

De schrijver spreekt van den hardnekkigen Frieschen vrijheidsstrijd tegen het keizerlijk gezag, Geschiedkundig komt deze stelling niet wel aanvaardbaar voor: de vrijheidsstrijd was gericht tegen pogingen tot onderwerping der Friezen aan een *landsheerlijk* gezag, zooals ondernomen door graven van Holland en Geldersche of Saksische hertogen. Eerst Karel V onderwierp de Friezen aan zijn landsheerlijk gezag als erfelijk bezit voor zijn geslacht; dat hij persoonlijk ook Duitsch keizer was, was een toevallige bijkomstigheid. De keizer als zoodanig was in feite niet anders dan opperste leenheer, aan welke kwaliteit geen verder gezag verbonden was.

Zonder landsheerlijk gezag waren de Friezen staatsrechtelijk „rijksonmiddellijk", hetgeen, naar de 'toenmalige begrippen, identiek was met vrij en onafhankelijk: landsheerlijk gezag daarentegen zou „rijksmiddellijkheid" hebben medegebracht. En in dezen gedachtengang stond de keizer juist niet in den weg aan de Friesche onafhankelijkheid.

Zou het nu, 'binnen dit kader der geschiedenis en der staatsrechterlijke verhoudingen, niet veeleer aannemelijk zijn, om in den Frieschen halven adelaar te zien een zinnebeeld van de

2) Jancko Douwama. Boeck der partijen. Uitgegeven door het Friesch genootschap. 1830.

3) T. van der Laars. Wapens, vlaggen en zegels van Nederland. Geschiedkundige bijdragen omtrent wapens van Nederland en zijne provinciën. 1913.

Jr. Mr. M. de Haan Hettema en Mr. A. van Halmael, jr, in de voorrede van het stamboek van den Frieschen adel. 1846.

4) H. W. hl. J. Kits Nieuwenkamp. Europeesche „totemdieren", 1935.

5) Mr. M. de Haan Hettema ontwierp een bijzonder vreemde hypothese. Volgens hem zouden de Friezen, waarvan het niet zeker was of hun gebied deel uitmaakte van het oost of van het west Frankischc rijk de halve adelaar, als vrijheidssymbool in hun wapen hebben opgenomen.

Vermoedelijke oorsprong van den (zoogenoemden) Halven Adelaar in de wapens der Friezen. in: Friesche volksalmanak voor het schrikkeljaar 1544.

6) Jakobus Reimers. Das Adlerwappen bei den Friesen. 1914.

7) Over de herkomst van den dubbelen adelaar in do wapens van Nederlandsche geslachten:

Ernst Kornemann. Adler und Doppeladler im Wappen des alten Reiches. in: Das Reich. Idee und Gestalt. Festschri-ft fur Johannes Haller zum 75 Geburtstag. 1940.

8) Johan& Schwieger. Der Begriff Norden. in: Der Norden in der bildenden Kust Westeouropas, herausgegeben von Joscf Strzygowski. 1926.

9) Angelo de Gubernatis. Zoological Mytlrology. 1872.

10) Josef Strzygowski. Asiens bildende Kunst. 1930.

Bruno Brehm. Der Ursprung der germanischen Tierornamentik. 1926.

J. B. Rietstap. Handboek der wapenkunde. 1857.

12) J.-P. Kirsch. higlc. in: Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie. publié sous la, direction du Rme dom. Fernand Cabrol et du R. P. dom. Henri Leclercq. 1924.

rijksonmiddellijkheid der Friezen — ook de rijksstad Nijmegen voerde den adelaar als wapenfiguur -, symboliseerend juist daardqor Frieslands vrijheid en onafhankelijkheid? Het groote gewicht van dit symbool verklaart dan het veelvuldig voorkomen van den halven adelaar in de Friesche geslachtswapens.

DR J. C. MARIS

Bijdrage tot de genealogie Nijgh.

Men kan van meening verschillen over de algemeene vraag, of het gewenscht is, uit het patronymicum van een stamvader zonder meer een oudere generatie af te leiden. Evengoed is de toelaatbaarheid aanvechtbaar van het ermede samenhangende verschijnsel, daarbij door eenige fictieve jaartallen een schijn van volledigheid te suggereeren. Deze handelwijze kan geen aanbeveling verdienen, als de bedoeling slechts is het aantal generaties te vermeerderen of een afstamming uit een vroegere eeuw aannemelijk te maken. Wil een genealogie aan haar doel beantwoorden, dan dient zij in de eerste plaats van elke generatie een duidelijk beeld te geven. De fantasie mag hierbij het gemis aan concrete gegevens niet vergoeden.

Daartegenover staat, dat bij aanvulling der gegevens een vernummering der generaties achterwege kan blijven, hetgeen het onderling verband doet behouden en de overzichtelijkheid ten goede komt. Men kan zich voorstellen dat bij de geslachten, die om zoo te zeggen nog niet „doodgevischt" zijn, dit laatste argument den doorslag heeft gegeven.

Een dergelijk geval doet zich voor bij de genealogie *Nijgh* [1]. Jan Ariensz. Nijgh (11), geboren 1593, brandewijnverkooper in Den Haag, overleden vermoedelijk in 1678, is de eerste van dien naam, wiens levensbijzonderheden een afgerond geheel vormen. Van den vader Ary (1) verneemt men alleen den voornaam. Deze onvolkomenheid kan worden weggenomen door een acte van de Rotterdamsche Weeskamer d.d. 27 April 1646, volgens welke Jan Ariensz. Nijch optreedt namens zijn vader Ary Leendertsz. Nijch om tegenwoordig te zijn bij de scheiding van den boedel, welken deze in het gemeen bezeten heeft met zijn vrouw Hubrechtgen Maertens, kortgeleden overleden. Het totaal bedraagt bijna *f* 2.500,—. De helft wordt toebedeeld aan Ary (of Arien) Leendertsz. Nijch, de wederhelft wordt gedeeld door de kinderen van Hester de Meester, weduwe van Maerten IJsbrantsz. en door de weezen van IJsbrant IJsbrantsz. en Neeltje Jansd., als mede-erfgenamen van Hubrechtgen Maertens [2].

De erflaatster is dus tweemaal getrouwd geweest en wel eerst als jongedochter van Katwijk, te Rotterdam op 7 Mei 1589, met IJsbrant Claesz., jongeman, eveneens geboren te Katwijk en wonende te Rotterdam in „'t Blau Cruice". De bruidegom is cagenaer, varende man en schipper [3]; uit zijn huwelijk met Hubrechtgen Maertens worden geboren [4]:

1. Maerten IJsbrantsz., koopman en gouverneur in dienst van de Oost-Indische Compagnie op de kust van Coromandel, commandeur van het fort Gelria op Paliakata in Voor-Indië, lid van den Raad van Indië [5], gerepatrieerd 1636, overleden te Rotterdam, begraven aldaar 2-8 November 1640 [6], trouwt als weduwnaar van Clara Bruys [7] 2e Hester de Meester Jeremiasd. Hij was eigenaar van het graf Groote kerk, zuidpand 123. Zijn weduwe hertrouwde le Rotterdam 9 April 1642 Mr. Hendrick van Goch, raad in de Vroedschap en schepen te Rotterdam, voorts raad ter Admiraliteit in Zeeland en 2e Rotterdam 23 Mei 1651 Witte Cornelisz. de With, ridder, vice-admiraal van Holland en Westfriesland enz., weduwnaar van Hillegont van Goch. Hester de Meester werd in de week van 23-30 Augustus 1654 ter Weeskamer als overleden aangegeven. Zij was te Rotterdam 2 Mei 1618 Herv. gedoopt als dochter van Jeremias Andriesz. de Meester en Maria (Mayken) Jacobi Bauens. De With sneuvelde in 1658.
2. IJsbrant IJsbrantsz., houtkooper, blok- en kompasmaker, trouwt Rotterdam le 20 Mei 1630 Neeltje Jansd. van Pavie en 2e 19 September 1638 Adriaentje Dircksd. Hij stierf reeds in 1640 [8].
3. Cornelis IJsbrantsz., in 1615 en
4. Claes IJsbrantsz,, in 1620 naar Indië vertrokken in dienst van de Compagnie, beiden overleden vóór 1630.

Het tweede huwelijk van Hubrechtgen Maertens met Nijch moet van vóór 1626 dateeren, daar in een giftebrief van 16 Mei van dat jaar reeds sprake is van Nijch als bewoner van het huis aan de Blaak, dat aan de familie van zijn vrouw toebehoorde [9]. Hij wordt dan varende man genoemd. Te Rotterdam zijn ze echter niet getrouwd en huwelijksche voorwaarden zijn er, voorzoover kon worden nagegaan, niet gepasseerd. Nader onderzoek te Katwijk aan Zee 'brengt aan het licht, dat Nijch aldaar in het begin van 1616 met haar getrouwd is. Eerst later heeft hij zich, blijkbaar voor goed, in Rotterdam gevestigd, waar hij ook het poorterrecht bezat. Hij was weduwnaar van Aechje Dircksd. den Boer [10].

Nijch was schipper van beroep. Niet altijd is het hem voor den wind gegaan. Integendeel, de moeilijkheden van zijn beroep zijn hem niet bespaard gebleven. Op 6 Mei 1630 heeft er een afrekening plaats met Hendrick Willemsz. Nobel, raad

1) Nederlands Patriciaat 1915, p. 319.

2) Inv. Weeskamer nr. 168, fol. 46vo, d.d. 27 April 1646. Boedelinventaris d.d. 29 Maart, 1646: Weeskamer inv. nr. 428, fol. 1. De procuratie van Arien Leendertsz. op Jan Ariensz. Nijch is gepasseerd voor den Haagschen notaris Samuel Keun d.d. 28 Maart 1646.

3) Hij is niet identiek met den o.a. in het protocol van den notaris Jacob Duyffhuysen, inv. nr. 49, fol. 36 d.d. 22 Mei 1614, genoemden stedelijken waagmeester IJsbrant Claesz. Winter, die in 1635 met zijn vrouw Machteltge Arentsd. van Lodensteyn testeerde (Rotterdamsch Jaarboekje 1913, p. 81).

4) Deze opgave is ontleend aan de in noot 12 genoemde acte.

5) Protocol van den notaris Jacob Duyffhuysen Jr., inv. nr. 190, fol. 135, d.d. 6 Mei 1630; grafregister Groote kerk R'dam, zuidpand 123; Hervormd trouwregister R'dam, ondertrouwd 23 Maart 1642; Pieter van Dam, Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie, uitgegeven door Dr. F. W. Stapel, Eerste boek, deel 11, p. 315 (Rijks Geschiedkundige Publicatiën 68, 's-Gravenhage, 1929), waarbij aan Maerten IJsbrantsz. bij repatrieering een donatie van *f* 1.000,— en een vergoeding van *f* 4.000,— wordt toegelegd; idem, Tweede boek, deel 11, p. 225 (R.G.P. 76, 1932); Dr. H. T. Colenbrander, Voyagiën van David Pietersz. de Vries 1618-1644, p. 129 (Werken Linschotenvereeniging, 1911); Daghregister gehouden int Casteel Batavia anno 1624-1629, p. 189 ('s-Gravenhage, 1896).

6) Kerkrekening R'dam (inv. Kerkmeesteren nr. 215): den 3 Nov. 1640: Maerten IJsbrantsz. met een geroofde kist. 6 uyren beluyt en 20 gulden van boeten, *f* 79,-. Testament d.d. 19 Mei 1640 voor notaris Jan van Aller, inv. nr. 81, fol. 507. Boedelinventaris voor denzelfde, inv. nr. 83, fol, 561, d.d. 24 Febr. en 6 Maart 1641. Boedelscheiding Weeskamer d.d. 4 April 1642, inv. nr. 166, fol. 72.

7) Protocol van den notaris Jan van Aller, inv. nr. 86, fol. 39, d.d. 18 Dec. 1636.

8) Boedelinventaris Weeskamer d.d. 21 Dec. 1640, inv. nr. 423, fol. 314.

9) Giftboek R'dam, d.d. 16 Mei 1626, deel 20, fol, 271. Opgemerkt wordt, dat Nijch in een gift van 8 Mei 1629 „de jongen Hijch, stierman ten haringh" en in een gift van 23 Mei 1643 Aryen Leendertsz. don Huych genoemd wordt.

10) Weeskamer Katwijk aan Zee, weesboek I, fol, 67, d.d. 2 Febr. 1616, juncto fol. 56vo, d.d. 1. Febr. 16.11. Mededeeling van Mr, IJ. 11. M. Nijgh.

in de Rotterdamsche vroedschap en meermalen burgemeester, zelf een vooraanstaand haringreeder, die de geldzaken voor Maerten IJsbrantsz. behartigt. Nijch en zijn vrouw blijken hem een bedrag van ƒ 832.— schuldig te zijn. Zij verzoeken, hiermede de rekening van den afwezigen gouverneur, haar zoon, te belasten, „exhiberende daertoe wel geen speciale last van denselven Maerten IJsbrantsz., maer veel deftyge troostelijcke brieven, bij den voornoemden Maerten Ijsbrantsz. aen sijn moeder Hubertge Maertens voornoemt geschreven, daerin seggende ende belovende (onder andere menichvuldige troostelijcke termen), dat hij wel te vreden soude wesen, dat hij haer in haer oude dagen haer crick ende troost wesen ende nimmer+ meer verlaten zal, alsoock sijn moeder dickwils bevelenderwijse heeft versocht ende versoeckt sijnen broeder IJsbrant IJsbrantsz. voorszegd doch wel op te willen voeden ende laten leeren, daermede hij sijn broot eerlijck zoude connen verdienen, gelijck de voornoemde heere Henrick Nobel zelfs oock wel bekent is ende daerom als oock, dat den voornoemden heere Henrick Nobel weet ende vastelijck vertrout, dat het vroom ende eerlijck gemoet van den voorszegden Maerten IJsbrantsz. nimmermeer en zoude connen verdragen, dat zijn oude moeder ende schoonvader [11]) in onvermogentheyt ende ellende souden vervallen, gelijck sij nu eilacy enigen tijt langh door 't verlies bij der zee is geschiet ende specialijck 't verleden jaer als wanneer den voornoemden Arien Leendertsz. Nijch met sijn schip ende goet, geladen vol Schotse coolen, genomen en tot Duynkercken gebracht is geworden ende hem (= zich) langen tijt seer swack ende ziekelijck in de gevangenisse onderhouden heeft, totdat de voornoemde Hubertge sijn huysvrou ten laetsten zelfs na Duynkercken is gereyst ende haren man (verlatende schip ende goet) met het overyge van haer armemoetge uytte gevanckenisse gelost ende met haer thuysgebracht heeft, gelijk d'heer Nobel voornoemt wel bekent is, daermede dese oude eerlijcke luyden t'eenemael totalement geruyneert ende bedorven sijn geworden ende hoewel denzelven Arien Lenaertsz. nu out ende te swack is om voor bootsman te varen, nochtans met Godes hulpe, bequaem ende ervaren om een haringscheepgen t'somerdaechs ten haring ende t'swinterdaechs op Rouaen ende Schotlant varende, te regieren, op hope dat sij in haer oude dagen (sonder yemant te belasten voor den corten tijt, die sij — naer menschelijke apparentie — te leven hebben). daer met haer eygen broot souden mogen winnen ende eeten ende datter oock alrede eerlijcke luyden gevonden sijn (zulcx d'heer Nobel wel bewust is), die hem Arien Lenaertsz. Nijch met een goet nieu scheepken zullen voorzien, daertoe employeren" [12]). Natuurlijk weigert Nobel hem het verzoek niet. Hij stelt Nijch een schip en een crediet van ƒ 300.— ter beschikking. IJsbrant IJsbrantsz., die in 1623 naar Frankrijk vertrokken was om het blok- en kompasmaken te leeren en nu ondertrouwd is met „een eerlijck mans dochter, wesende oock een eerbare deuchtsame dochter", krijgt een voorschot van ƒ 400.— om zich te installeeren. Maerten IJsbrantsz. zal na zijn terugkeer in het vaderland zijn ouders opnemen in zijn royale woning aan de Blaak en hij gaat in zijn edelmoedigheid zoover, dat hij kort voor zijn dood een jaarlijksche lijfrente van ƒ 300.— uit zijn bezittingen voor hen afzondert [13]).

Nijch woonde met zijn vrouw in het huis op de Blaak,

[11]) **Sc.** stiefvader.

[12]) Protocol van den notaris Jacob Duyffhuysen Jr., inv. nr. 190, fol. 135.

[13]) Weeskamer R'dam, inv. nr. 428, fol. 3vo.

dat in 1639 door Maerten IJsbrantsz. was herbouwd [14]), toen Hubrechtgen stierf. Zij werd in de week van 10-16 September 1645 op hoogen leeftijd begraven, waarschijnlijk in het zuidpand van de Groote kerk, naast haar zoon. Nijch overleefde haar, maar woonde bij het scheiden van haar nalatenschap (April 1646) reeds in Den Haag, waar zijn doodsdatum evenwel niet kon worden vastgesteld. In 1648 wordt hij weer te Katwijk aan Zee vermeld [15]).

Jan Ariensz. Nijch (II) trouwde te Den Haag op 28 April 1619 (Groote kerk)' met Grietje Willemsd[16]), wonende aldaar. Hij was weduwnaar te Rotterdam. Het is ondoenlijk na te gaan, wie zijn eerste vrouw geweest is, te meer, daar dit huwelijk waarschijnlijk kinderloos gebleven is, zoodat de weeskamer er niet in gemoeid werd.

Het is een bekend feit, dat de handelsbeweging van Rotterdam op den overgang van de zestiende naar de zeventiende eeuw krachtig is gestimuleerd door de komst van vreemde kooplieden. Bèhalve aan vele Zuid-Nederlanders heeft de stad het poorterrecht ook toegekend aan talrijke Hollandsche vischers, die aanvankelijk als stierman ten haring voeren en zich later meer op het uitreeden van haringbuizen en den export hebben toegelegd. Dat Ary Leendertsz. Nijch uit Katwijk afkomstig is, mag men daarom als een aanwijzing opvatten, dat ook hij gerekend moet worden tot deze categorie van ondernemende schippers, die tot den bloei van Rotterdam's handel hebben bijgedragen. Welk risico 'overigens aan deze zeevaart was verbonden, wordt voldoende geïllustreerd door het relaas van Nijch's gevangenschap in Duinkerken.

J. P. VAN DER WEELE.

Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard.

(Vervolg van LXI, 106).

VIIIc. *Wouter de Gier Peters,* † ± 1590, borgemeester van Ammerzoden 1567, kerkmeester van Well 1586, en rentmeester van de vrouwe van Malsen, tr. *Maryke.*

8-3-1569 Wouter Peters als momber en man van zijn huisvrouw. (Loofsignaat Ammerzoden).

1-1-1591, 24-4-1598 Maryke wed. Wouter Peters met Dirk Wouters haar gekozen voogd en zoon doet klachte. (Dingsignaat Ammerzoden).

4-3-1585 Jan Peters, pender, en Wouter Peters als mombers van Arike Aerts. (Loofsigmaat Ammerzoden).

6-3-1567 Peter Janse Borchgreeff en Wouter Peter Peters als borgemeesters tot Ammerzoden. (Regesten Ammerzoden) [59]).

[14]) Protocol van den notaris Arnout Hofflant, inv. nr. 262, fol. 239, d.d. 23 Nov. 1639. Nijch, zijn vrouw en zijn zoons verklaren, dat „Maerten IJsbrandtsz., zoone van de voornoemde Hubertge Maertens, t'eenemael ende alle heeft betaelt ende verstreckt het optimmeren ende vernieuwen van 't huys..... aen de noortsijde van de Blaeck alhier" (protocolnr. 4323) ..... sonder dat de comparanten daerop yet ter werelt hebben betaelt", tot een bedrag van ƒ 3.400,— toe. Men zie voorts den boedelinventaris bij notaris Jan van Aller, inv. nr. 83, fol. 561 en giftboek R'dam, deel 27, fol. 325, d.d. 29 Juni 1641, waarbij het huis en erve wordt overgedragen aan Hester de Meester.

[15]) Notarieel archief Rijnsburg, nr. 7085, fol. 5, d.d. 3 Mei 1648. Mededeeling van Mr. IJ. H. M. Nijgh.

[16]) Haar familienaam is Van Woestenhoven, haar geboortejaar 1589. Zij is een dochter van Willem Lucasz. en Marytgen Cornelisd. Zie notarieel archief 's-Gravenhage, protocol D. G. van Schoonderwoert d.d. 10 Jan. 1639 en Samuel Keun, 3 Maart 1653. Mededeeling alsvoren.

[59]) Mscr. inventaris van het archief der heerlijkheid Ammerzoden. (R. A. Arnhem).

Uit dit huwelijk:

1. *Jan* de Gier *Woufers*, buurmeester van het dorp Ammerzoden 1623, woont te Kerkwijk 1610, tr. *Danieelken Dingemans.*

18-4-1608 Jan Wouters geeft volmacht op Dirk Wouters te Ammerzoden. (Dingsignaat Ammerzoden).
15-7-1610 Jan Wouters van Well wonende tot Kerkwijk gelooft de gasthuismeesters in Zaltbommel. (Loofsignaat Zuilichem)
23-1-1656 Comp. Jan Wouters, wonen de te Kerkwijk, wnr. Danieelken Dingemans. (Loofsignaat Nederhemert).

Waaruit: *Chrisfine de Gier Jansdr*, j.d. van Kerkwijk, tr. Well 30-7-1637 *Hendrik Hendriks Lenshoek*[60]) jm. van Well, geb. 1602 (zoon van Hendrik Peters Lenshoek en Tonniske Daniels), blijkens de zerk begr. Kerkwijk 18-10-1684, schout van Kerkwijk en Delwijnen, heemraad hoogen schouw van den Bommelerwaard, schepen in de hooge bank van Zuilichem 1655; hij tr. 2e Kerkwijk 23-4-1654 *Anna Petersdr. van Bommel.*

22-3-1652 Tocht van Hendrik Hendriks Lenshoek en Styntje de Gier echtelieden; bij expiratie van de tocht zullen haar goederen vererven op haar ooms en moeys (kinderen) (Loofsignaat Ammerzoden) [61]).
14-10-1647 Beleend met do nieuwe aanwas onder Kerkwijk Hendrik Lenshoek, schout tot Delwijnen en Kerkwijk. (Leenregister Ammerzoden).
1654 Schepenkeur Zuilichem: Peter Mauris, obiit Aprilis 1655, in zijn plaats geëligeerd 1 8 May Henrick Henricks van Lenshoek. (Loofsignaat Zuilichem).

2. *Dirk*, (volgt IXb),
3. *Adriaen*, volgt IXc).

IXb. *Dirk de Gier Wouters.* geb. 1578, † ± 1657, ouderling in Well, rentmeester van jr. Otto van Arkel, secretaris 1619, heiligegeestmeester, schepen 1617-'45. president schepen 1650 en dijkgraaf van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, tr. *Elsken Dirks.*

27-2-1620, 7-8-1620 Dirk Wouterse rentmr. van jr. Ottho van Arkel door dezen aangesteld tot momber over diens natuurlijken zoon Gudion. (Dingsignaat Ammerzoden).
20-8-1621 Dirk Wouterse oud omtrent 43 jaren getuigt (Dingsignaat Ammerzoden).
30-9-1644 Testeert Dirk Wouters de Gier, legateert aan Wouter, zijn oudste zoon, zijn leengoederen en benoemt Wouter mot zijn zes andere kinderen tot erfgenamen. (Loofsignaat Ammerzoden)
2-24658 Registratie van het testament van Dirk Wouterse, oudt dijkgraaf en schepen. (Loofsignaat Ammerzoden).

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabet de Gier*, tr. le Well 23-1-1648 *Jan Otto van der Steegh*, geb. Hedel, schepen van de heerlijkheid Ammerzoden 1655, tr, 2e Ammerzoden 1-6-1656 *Willem Goossens van de Grienf* wnr. *Marike Hendrickx.*

21-12-1657 Willem Goossens gehuwd met Elisabet Dirks de Gier wed. Jan Otten van der Steegh transporteert Elisabeth's versterf aangekomen van haar nicht Styntje Janse aan Hendrik Hendrikse, schout tot Kerkwijk. (Loofsignaat **Ammerzoden) .**

2. *Wouter de Gier Dirks*, secretaris van Ammerzoden en Well 1650.

[60]) De genealogie Lenshoek verscheen in Nederland's Patriciaat jrg. 1917, en in Versterman van Oyen, Stam- en Wapenboek.

[61]) Deze akte gaf den sleutel voor den samenhang van de uit VIIIc gesproten takken. Styntje de Gier's neven en nichten droegen successievelijk hun versterf over aan Hendrik van Lenshoek; de transportakten zijn telkens t.a.p. vermeld.

3. *Cornelia de Gier Dirks.* tr. Well 7-6-1657 *Joos Woufers Brant*, geb. Zaltbommel, gegoed te Slijkwell in 1661.

4. *Adriana de Gier Dirks*, tr. Well 3-6-1653 *Dirk Otten van der Steegh*, geb. Hedel.

5-8-1668 en 1-4-1672 Comp. Arienske de Gier, dr. v. Dirk Wouters de Gier en wed. Dirk Otten van der Steegh. (Loofsignaat Ammerzoden).

5. *Maria de Gier Dirks*, tr. *Peter Dirkse van Herler.*

4-3-1657 Peter Dirkse wonende te Vlijmen gehuwd met Maria Dirks de Gier transporteert Maria's versterf aangekomen van haar nicht Styntje Jans aan den echtgenoot van Styntje Jans, Hendrik Hendriks schout tot. Kerkwijk. (Loofsignaat Ammerzoden) . [62]).

6. *Adriaen de Gier Dirks*, † ± 1674, buurmeester van Ammerzoden 1668, ondertr. Woudrichem 4-7-1654, tr. Well 9-7-1654 *Maria Adriaens Crillaert*, † ± *1693* [63]).

9-10-1674 Boedelscheiding tusschen Maria Crillacrt wed. Aryan Dirks de Gier met haar momber en broeder Steven Crillacrt, en haar kinderen. (Loofsignaat Ammerzoden).
Beleend met land onder Ammerzoden 28-8-1678 Huibert Adriaens de Gier gecoren momber van Mary Crillaert wed. Aryen Dirks de Gier; 6-5-1693 Adriaen Adriaens do Gier en Jan de Zeeuw nomine uxoris. (Leenregister Ammerzoden).

Uit dit huwelijk:

a. *Adriaen de Gier*, ged. Well 10-5-1657, † 1698.
b. *Dirk de Gier Adriaens*, ged. Well 28-11-1658.
c. *Wouter de Gier Adriaens*, ged. Well 12-8-1660.
d. *Elske de Gier Adriaens*, ged. Well 3-6-1666, tr. Well 8-4-1693 *Jan Tonissen de Zeeuw*, j.m. van Rijswijk.

1-2-1692 test. Wouter de Gier en zijn zuster Elske, benoemen tot erfgenamen hun broeders Adriaen en Steven de Gier. (Loofsignaat Ammerzoden).
6-5-1693 Elske dr. van Adriaen Dirks de Gier, gehuwd mot Jan Tonissen de Zeeuw, doet transpoort. (Loofsignaat Ammerzoden).
Beleend met vijf honts land onder Well X-6-1608 Dirk Wouters, 30-7-1657 Adriaen Dirks, 28-8-1678 Adriaon, en. van Aryen Dirks de Gier, 25-2-1698 Adriaen de Gier gestorven zijnde, zijn zuster Elske Adriaens de Gier (Leenregister Ammerzoden sub Well).

e. *Steven de Gier Adriaens.*

IXc. *Adriaen de Gier Woufers*, tr. N.N., gegoed in Brakel.

7-10-1598 Adriaen Wouters, broeder van Jan Wouters wonende te Kerkwijk, koopt hofstad binnen Brakel (Loofsignaat Zuilichem).

Uit dit huwelijk:

1. *Wouter de Gier Adriaens*, schout van Herwijnen 1649-65. tr. *Baetgen van Bijsferveld*, (dochter van David van Bijsterveld en Henderske Martens).

23-9-1653 Wouter de Gier, scholtis tot Herwijnen, verkoopt het huis in de Coninckstraat te Zaltbommel, zijn vrouw aangekomen van haar vader Davidt van Bijsterveld (Loofsignaat (Zaltbommel).
21-6-1656 Wouter Adriaens de Ghier, scholtis tot Herwijnen, transporteert aan Henrick Lenshoek, scholtus tot Kerkwijk, het aandeel hem competeerende in de nalatenschap van wijlen Styntje Jans de Ghier huisvr. van Hanrick Lenshoeck voornoemd (Loofsignaat Zuilichem) [64]).

[62]) Zie de noot bij VIIIc, 1, (noot 61).

[63]) De genealogie Crillaert is uitgegeven in Algemeen Nederlandsch Familieblad 1890 blz. 101.

[64]) Zie de noot bij VIIIc 1, (noot 61).

7-2-1663 Wouter Adriaans de Gier, scholt tot Herwijnen, bewoner-eigenaar van het huis aldaar gelegen „daer de reysende man ut is hangende", genaempt „Cleyn Wayesteyn" (Loofsignaat Tuil).

Uit dit huwelijk: *Jan Wouterse de Gier,* kooiman in Welsend, tr le Ammerzoden 7-5-1654 *Maryke Peters,* j.d. te Well op het Heust (dr. v. Peter Hendriks en Dingen Laurens); tr. 2e ondertr. Ammerzoden 20-9-1662 *Jenneke Willems* j.d. van Delwijnen.
(Uit het eerste huwelijk een zoon Wouter, † kinderloos 1725; uit het tweede huwelijk Lyntje, ged. Well 11-10-1668, tr. Daniel Hooft; en Wilmke, ged. Well 16-7-1671, tr. Jan de Bruyn).

25-3-1726 Daniel Hooft en Lyntje Jans de Gier contra Gijsbert Craey inzake de nalatenschap van Wouter Jansede Gier (Ammerzoden, civiele processen anno 1726).

2. *Huibert de Gier Adriaens,* schepen van de hooge en vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well 1649, tr. le *Marike Jans,* tr. 2e *Marike Mathijs van Valkenburg,* † vóór 5-8-1678 (dr. van Mathijs Hendriks, burgemr. van Ammerzoden en Arike Dirks) [64a].

22-8-1649 Huibert Adriaens en Wouter Adriaens, schout tot Herwijnen, broeders comparceren (Loofsignaat Ammerzoden)
3-6-1678 Accoord tusschen Huybert Ariens de Gier, wnr. Merycken Tijssen, c.s. (Loofsignaat Ammerzoden).
21-10-1685 Comp. Jan Jacobs gehuwd met Lysbet, dr. van † Huibert Adriaens de Gier. (Loofsignaat Ammerzoden).

3. *Peter de Gier Adriaens,* (volgt Xc).
4. *Lysken de Gier Adriaens,* tr. Well 17-12-1643 *Otto Janse van der Steegh,* wnr. *Jenneke Dirks.*
5. *Maurits,* (volgt Xd).
6. *Jan,* (volgt Xe in 'bijlage 7, Zijnen de Gier).

Peter de Gier Adriaens, geb. Well, † 1658 nabuur te Gameren, tr. le, ondertr. Well 18-3-1638, Garneren 1-4-1638 *Grietje Jans,* wed. *Gerard Walravens;* tr. 2e *Grietje Tonisse van Hooff,* wed. *Pieter Hoos,* maanmeester van de Herwijnsche, Hellouwsche en Nieuwwaalsche kribpenningen, buurmeester van Nieuwwaal 1652 [65].

29-1-1639 Comp. Pieter Adriacns dc Ghier als momber van zijn huysvr. do wed. Gerard Walravens (Loofsignaat Zuilichem).
9-5-1646 Pieter dc Gier tc Garneren, erfgenaam van (zijn schoonvader) Johan Cornelissc kerkmr. Ic Garneren en schepen in de hooge bank van Zuilichem in 1630 (Hof van Gelre, civiel proces).
16-12-1657 Testeeren Pieter Adriacns dc Ghier en zijn huisvr. Grietje Anthonysdr., wonende tc Gameren (Loofsignaat Zuilichem)
8-4-1658, 7-1-1659. 7-3-1660 Maurits Adriacns de Gier en Berndt Janse als oomen cn mombers van dc minderjarige kinderen van wijlen Peter Adriaens dc Gier transporteeren land onder Garneren (Loofsignaat Zuilichem)
7-1-1657 Peter Adriacns de Gier transporteert zijn versterf van zijn nicht Styntjc Jans aan haar echtgenoot Hendrik Hendrikse, schout van Kerkwijk (Loofsign. Ammerzoden) [66].

Uit dit le huwelijk:
1. *Jan,* (volgt XIc).
2. *Josyntje de Gier, ge*d. Garneren, tr. Gorinchem 12-1 1-

64a) Zie Nederlands Patriciaat 1940 Genealogie Van Valkenburg, generatie 1 sub 6. Mathijs Hendriks, de stamvader van dit geslacht, was brouwer te Well, pachter van de bieraccijns en van de tienden onder Ammerzoden en burgemeester van Ammerzoden.
65) Genealogie Hoos in Nederland's Patriciaat jrg. 1915.
66) 'Zie de noot bij VIIIc 1, (noot 61).

1664 *Maurits van Deynsen,* burger en koopman in Gorinchem.

12-10-1666 Test. Mouris van Deynsen en Josyntjc de Gier, borger en borgeresso dezer stede van Gorinchem (Notaris Johannes Brouwer te Gorinchem).

Uit dit huwelijk: *Margriet van Deynsen,* tr. 17-1-1694 *Pieter de Gier* (zie bijlage 7 „Zijnen de Gier", XIe).

XIc. *Jan de Gier Peters,* ged. Garneren, 2-2-1644, scheepstimmerman te Gorinchem, burger van Dordrecht 1671, tr. Dordrecht 24-12-1669 *Catharina Cornelisse van Lill,* (dr. *van Cornelis Wouterse,* bleeker, van Lill, en *Teuntje Joosten).*

4-6-1692 Jan Peterse dc Gier borger en inwoonder tot Dordregt transporteert een boomgaard onder Nicuwaal (Loofsignaat Zuilichem).

Uit dit huwelijk:
1. *Pieter de Gier,* ged. Dordrecht 31-8-1670,
2. *Cornelis de Gier,* ged. Dordrecht 29-8-1671.
3. *Grietje de Gier,* ged. Dordrecht 23-11-1673,
4. *Pieter de Gier,* ged. Dordrecht 27-5-1674,
5. *Cornelis de Gier,* ged. Dordrecht 26-7-1675,
6. *Teuntje de Gier,* ged. Dordrecht 4-11-1676.

Xd. *Maurits de Gier Adriaens,* † ± *1677,* heiligegeestmeester 1658, schepen van de hooge en vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well 1657-68, tr. Well 19-2-1643 *Jenneke Willemse de Cock* j.d. van Nederhemert.

19-4-1677 Jenneken Cocken, wed. Mauris de Gier doet transport (Loofsignaat Ammerzoden).

Uit dit huwelijk:
1. *Adriaen de Gier Maurits,* ged. Well 1-2-1644, tr. Well 8-5-1670 *Aeltje Gysberts* j.d. van Delwijnen.

16-5-1692 Acltjc Gysberts wed. Adriaen Mouris de Gier doet transport (Loofsignaat Ammerzoden)

Uit dit huwelijk: *Gijsbert* en *Peter.*
2. *Joosje de Gier Maurits,* ged. Well 9-5-1647, ondertr. Well 15-7-1671, tr. Kerkwijk 30-7-1671 *Pouwel Tonis,* j.m. van Kerkwijk.
3. *Lyske de Gier Maurits,* ged. Well, tr. Well 10-12-1665 *Cornelis Willemse van de Grient Willem Janse.* schepen van Ammerzoden en Well, 1676 vlg.
4. *Wouter,* (volgt XId),
5. *Peter de Gier Maurits,* ged. Well 6-11-1658,
6. *Willem de Gier Maurits,* diaken 1690 ouderling 1695 armmeester van Well 1701, schepen van de heerlijkheid Ammerzoden en Well 1688-1713.

5-5-1677 Willem Mauris do Gier boedelhouder van wijlen zijn vader transporteert het dezen aangekomen versterf van diens nicht Styntje Jans aan haar echtgenoot Hendrik Hendriks schout te Kerkwijk (Loofsignaat Ammerzoden). [67].

XId. *Wouter de Gier Maurits,* ged. Well 21-9-1656, diaken, buurmeester 1696, schepen 1683-1703 van de hooge en vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, tr. *Neeltje Matheus van Empel.*

21-10-1685 Wouter de Gier doet den eed der tapperen. (Loofsignaat Ammerzoden).
17-12-1716 Testeert Wouter do Gier gehuwd met Necltic Matheus van Empel (Loofsignaat Ammerzoden).
17-12-1729 Compareert Neeltic van Empel wed. Wouter dc Gier met haar zoon Mouris de Gier wnr. Grietje de Kempe en thans gehuwd met Sweera de Wijs en hare dochters Johanna de Gier gehuwd met Rudolph Voltelcn, Dirkje de

67) Zie de noot bij VIIIc 1, (noot 61).

Gier gehuwd met Aart van Genderen en Elisahet de Gier gehuwd met Mattheus van Dockum (Loofsignaat Ammerzoden).

25-4-1715 Wouter de Gier, krachtens volmacht van zijn huisvr. Neeltje Mathijs van Empel verleden voor schepenen van Ammerzoden tot vervreemden van hun eigendommen in de Tielerwaard en in de Betuwe, verkoopt een schaar weide op den Nederbosverlorensen weerd onder Lienden (Signaat van bezwaar Lienden).

Uit dit huwelijk: [68])

1. *Maurifs,* (volgt XIIa),
2. *Johanna de Gier Woufers,* ged. Well 14-12-1690, ondertr. Gorinchem 14-5-1719, tr. Hedel 29-5-1719 *Rudolph Voltelen, geb.* Babiloniënbroek (zn. van ds. Salomon Voltelen en Anna Boll [69])).

27-5-1722 Test. Sr. Rudolf Voltelen, burger en coopman hier ter stede en Johanna de Gier (Nots. van Ek, Gorinchem).

3. *Dirkje de Gier Woufers,* ged. Well 12-10-1693, ondertr. Well 15-2-1721, tr. *Aert van Genderen Dirks,* j.m. v. Nederhemert; lidmaten te Well 1724.
4. *Elisabef de Gier Woufers,* ged. Well 17-3-1695, † Driel 22-3-1768, lidmaat Well 1721, tr. *Matheus van Dockum Gerards,* ged. Driel 9-5-1696 (zn. v. Gerard en Mathysken van Andel), landbode, buurmeester en schout te Driel, † Driel 16-3-1763.

6-11-1738 Testeert Matheus van Dockum met Lysbet de Gier (Loofsignaat Driel),

5. *Mathijs Melsen de Gier Woufers,* ged. Well 17-10-1700.

XIIa. *Maurits de Gier Woufers,* ged. Well 17-3-1692. lidmaat ald. 1722, tr. le *Griefje de Kempe,* tr. 2e Well 23-1-1728 *Sweera de Wijs,* j.d. van Delwijnen.

3-6-1740 Compareert Swecra de Wijs wed. Mauris de Gier moeder voogdes over haar dochter, en Jan en Necltje, voorkinderen van Mauris de Gier uit diens huwelijk met Margriet de Kemp, verkoopt „de Giershof" te Ammerzoden (Loofsignaat Ammerzoden).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Woufer de Gier Maurifs,* ged. Well 6-5-1717,
2. *Neeltje de Gier Maurifs,*
3. *Jan de Gier Maurits,* ged. Well 4-9-1719, gerechtsbode te Ammerzoden en Well, tr. Kerkwijk 1-12-1743 *Griefje van Valkenburg,* ged. Kerkwijk 19-3-1702, † kinderloos 1776 (dr. v. Johannes van Valkenburg, buurmeester van Delwijnen en Aertje Jans de Wijs).

2-10-1761 Test. Jan Maurisse de Gier en Grietje Valkenburg echtel.; 16-9-1782 Comp. de gerechtsbode Jan de Gier, erfgenaam zijner vrouw Grietje van Valkenburg (Loofsignaat Ammerzoden) [70]).

Uit het tweede huwelijk:

5. *Mayke* en *Johanna de Gier Maurits,* ged. Well 21-8-1729.

VIIId. *Johan de Gier Peters,* †± *1608,* schout 1585, schepen 1590-1601 van de hooge en vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, tr. ± 1587 *Adriaentje Gijsberts Hacke,* wed. *Frederik Janse,* kerkmeester van Well, schepen der heerlijkheid Ammerzoden en Well.

68) Een natuurlijke erkende zoon van Wouter Mauris de Gier bij zijn dienstmeid Jenneke werd als Peter gedoopt, Well 21-12-1684.

69) Genealogie Voltelen in N.L. 1940, kol. 389. Zie civiel proces Ammerzoden 16-4-1714 n.a.v. de trouwbelofte in 1710 door ds. Aelbertus van der Haack gedaan aan Joha. de Gier oudste dochter van den oud-schepen Wouter de Gier.

70) Genealogie Van Valkenburg, in Nederlands Patriciaat 1940.

4-3-1585 Jan Peters, pender, en Wouter Peters als mombers van Arike Aerts (Loofsignaat Ammerzoden).

29-5-1592 Comp. Johan de Ghier als momber van Egen de Ghier syns hroeders kinderen (Dingsignaat Ammerzoden).

23-11-1600 Comp. Jan de Ghier als mombcr en man van Adriaantje Hacke eertijds echtewijff van zal. Frederik Janse contra Dirk Wouters terzake verkoop van land door Dirks vader Wouter Peters aan Frederiik Janse (Dingsignaat Ammerzoden).

17-10-1608 Adriacntje wed. Jan de Gier geeft volmacht aan Gilis Brant (Dingsignaat Ammerzoden).

24-6-1615 Adriaensken Hack Ggsberts en van Tycl tutor, weduwe zal. Johan de Ghyer Peters, transporteert land te Driel aan Peter de Ghyr Janszoon te Ammerzodcn (Loofsignaat Driel).

30-11-1626 Peter de Ghicr, Willem Peters de Hardt en Heymen Sweeren als mannen en mombers hunner huisvrouwen transporteeren een thynsbrief van Adriaentje wed. Jans de Ghier de dato 6-2-1621 (Loofsignaat Zuilichem).

Uit dit huweliik:

1. *Peter,* (volgt IXd),
2. een dochter, tr. *Dirk Joosten,* schepen van Ammerzoden en Well.

3-2-1646 Dirk Joosten zegelt met zijn wapen als schepen in Ammerzodrn (civ. proc. hof van Gelrc 1652 no. 43).

IXd. *Pefer de Gier Jans,* geb. 1590, † 1650, schout 1635-50, schepen 1617-49, dijkschrijver en heemraad van de hooge en vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, tr. *Grietje Lucassen.*

30-9-1621 Peter Janse de Gier, schepen, oud omtrent een en dertig jaren, getuigt (Dingsignaat Ammerzoden).

8-5-1651 Dirk Wouterse de Gier curator over den nagelaten boedel van Peter Janse de Gier en Grietje Lucassen verkoopt het huis te Ammerzoden waar dezen tc wonen plachten, genaamd „de Schuur" (Loofsignaat Ammerzodeu).

17-10-1656 Jacob Dirks wonende te Oers in do moierei van den Bosch doet transport aan zijn zwagers Jan, Peter en Egon de Gier, zoons van wijlen Peter dc Gier (Loofsignaar Ammerzoden).

Zie over hem nog de Inleiding.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan,* (volgt XE),
2. *Adriaentje de Gier Peters.* geb. Ammerzoden, ondertr. Ammerzoden 23-10-1653, tr. Driel voor schepenen 25-10-1653 *Jan Hendrik Willems van Kessel,* geb. Driel, schepen in de hooge bank van Driel.

17-3-1656 Jan Hendrikse nabuur te Driel gehuwd met Adriaentje de Gier transporteert haar erfdeel van wijlen Peter de Gier aan zijn zwager Jan de Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

3. *Jenneke de Gier Peters,* tr. Well 16-2-1645 *Adriaen Philips* j.m. van Oirle.
4. *Peter de Gier Pefers,* particulier secretaris van de gravin van Montmorency-d'Affaitadi [70a]).

70a) Indien het Mechelen, alwaar hij in 3663 gevestigd was, de aldus genaamde plaats in de graafschap Zutphen is, dan zal uit hem wel stammen:

Peter de Gier, gegoed onder Hengelo G., tr. *Margaretha Woeltjes* (dr. v. Jan Woeltjes en Sweercke Antinck, geh. Hengelo G. 9-2-1645).

29-9-1684 Comp. Peter de Gier en zijn huisvr. Margaretha Woeltjes (Scholtambt Zutphen 1683-89 fol. 35vso).

30-8-1682, 31-8-1682 en 28-11-1687 akten omtrent het gezin Woeltjes-Antinck onder Hengelo G. (Zutphensche kentenissen).

5-11-1695 Peter de Gier, wonende te Hengelo in het graafschap Zutphen transporteert land onder Ammerzoden belend Peter Janse de Gier aan zijn neef Jan Janse de Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

Uit dit huwelijk:

a. *Willem de Gier,* ged. Hengelo G, 23-2-1683.
b. *Lucas de Gier, tr.* Hengelo G. 15-1-1708 *Arendje Bannink* (dr. v, Aelbert uit Hengelo).

11-6-1659 De Hoogedelgeboren vrouwe Louw d'Affaitadi douarière van Cresy van Montmorency schenkt. een rentebrief aan haar dienaar Peter de Gier; door deze — wonende te Mechelen — verkocht 15-5-1663 (Loofsignaat Ammerzoden).

5. *Egon de Gier Peters,*
6. *Lucas de Gier Peters,* ruiter onder den ritmeester de Gruyter.

8-2-1660 Lucas de Gier Peters, ruyter onder den heer ritmeester de Gruyter gelooft thyns te betalen (Loofsignant Ammerzoden) .

28-3-1661 Lucas de Gier transporteert land op de Haer onder Ammerzoden uit zijns vaders boedel aan zijn broedsr Peter de Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

7. *Sfyntje de Gier Peters,* tr. *Pefer Reynen* wnr. *Barbara de Corty,* deken van het St.-Anthonygilde te Driel.

19-9-1651 Accoord tusschen Styntje de Gier wed. Peter Reynen eerder wnr. Barbara de Corty en de mombers over de kinderen uit laatstbedoeld huwelijk (Dingsignaat Driel).

9-2-1652 Testeert Styntje de Gier wed. Peter Reynen doet makingen aan haar zuster Adriaentje en haar vier broers Jan, Lucas ruiter, Peter en Egon.

8. *Margriet de Gier Peters,* geb. Well, tr. Well 21-7-1650 *Aelbert van den Bosch* j.m. van Wijk bij Duurstede, controleur van de convooien en licenten te Heusden,

Xf. *Jan de Gier Peters,* gegoed onder Ammerzoden, tr. *Mayke Antheunis.*

18-8-1653 Jan de Gier als man van Mayke Teunis doet transport aan den koetsier van den heer van Ammerzoden (Loofsignaat Ammerzoden).

2-6-1678 Compareeren Mayke Antheunis wed. Jan de Gier en haar zoon Peter Janse de Gier (Loofsignaat Ammerzoden),

13-30-1689 Erfdeeling tusschen Peter, Jan en Grietje de Gier, kinderen van wijlen Jan Peterse de Gier en Maykc Antheunis (Loofsignaat Ammerzoden) .

Uit dit huwelijk:

1. *Peter,* (volgt Xlf).
2. *Jan de Gier Jans,* tr. Ammerzoden (RK.) 24-7-1692 tr. Well (Gereformeerde kerk [71]) 27-7-1692 *Gijsbertje Antonisse.*
   Uit dit huwelijk: *Maria de Gier Jans,* ged. Ammerzoden (R.K.)' 25-11-1695.
3. *Grietje de Gier Jans,* tr. Ammerzoden 2-4-1692 *Danie Aris Folkers.* [72])

XIf. *Pefer de Gier Jans,* schepen van de hooge vrije heerlijk, heid Ammerzoden en Well 1704-17, tr. *Mayke Roelof: Henricqs Heymans,* † *4-1744.*

9-6-1721 Testeert Peter Janse de Gier met Maryke Roelof: zijn huisvr. (Loofsignaat Ammerzoden).

5-5-1744 Erfdeeling tusschen Jan Peters de Gier en Aryer Janse van Tiel nomine uxoris Neesko de Gier wed. Jan de Groot van de nalatenschap hunner ouders Peter de Gier er Marike Roelofs (Loofsignaat Ammerzoden).

27-3-1744 Testeert Marike Roeloffs wed. Peter de Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

21-2-1695 Beleend met Huis en hof genaamd „de Tong' met land onder Ammerzoden Peter Janse de Gier als man en momber van Maryke Roeloffs in opvolging van haar vader Roelof Henricks; 8-5-1744 beleend Arien Janse van Tiel man en voogd van Neeske de Gier (Leenregister Ammerzoden).

Uit dit huwelijk:

1. *Jan,* (volgt XIIc).

71) Blijkens aanteekening in het Gereformeerd trouwregister: beiden roomsch-katholiek.

72) Alsvoren.

2. *Neeske de Gier Peters,* tr., als wed. *Jan de Groot, 2e* Ammerzoden (R.K.)' 12-2-1736, *Adriaen Janse van Tiel,* buurmeester van de heerlijkheid en het dorp Rossum 1748; hij tr. 2e voor schepenen Ammerzoden 1-2-1750 *Geerfrui Pefers de Gier,* geb. Driel (dr. v. Peter de Gier Claesse en Margriet van Delwijnen). [73]).

30-1-1736 Staat en inventaris gedaan bij Neeske do Gier wed. Jan de Groot (Loofsignaat Ammerzoden).

9-1-1750 Erfdeeling tusschen Arien van Tiel wnr. Neeske de Gier en zijn kinderen (Loofsignaat Ammerzoden).

19-5-1767 Testeeren Arien van Tiel en Geertrui de Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

16-5-1775 Comp. de wed. Arien van Tiel (Loofsiguaat Ammerzoden).

3. *Marie de Gier Peters,* ged. Ammerzoden (R.K.) 9-2-1698, tr. ald. (R.K.) 26-7-1733 *Theodorus van Thiel.*

XIIc. *Jan de Gier. Pefers,* ged. Ammerzoden (R.K.) 4-4-1695, † 1773, armmeester 1770, leenman 1756, schepen 1742-67 van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, tr. *Jenneke van Tiel* (dr. van Adriaan Adriaens van Tiel, schepen van Ammerzoden, en Syke Jans Folkers).

15-4-1742 Erfdeeling tusschen Jan de Gier gehuwd met Jenneke van Tiel, Jan van Tiel c.s. kinderen en erfgenamen van Arien van Tiel en Syke Jans (Loofsignaat Ammerzoden).

24-7-1756 Jan de Gier en huisvr. doen den eed der tapperen (Loofsignaat Ammerzoden).

23-12-1772, 5-7-1773 Testeert Jan Peters de Gier; zijn zoons zijn nog ongehuwd (Loofsignaat Ammerzoden).

2-11-1773 Erfsoheiding tusschen Peter, Arien en Jan de Gier, Gysbert Janse van den Oort gehuwd met Johanna de Gier, Wouter Dikmans gehuwd met Maria de Gier on Arien Janse van den Oort gehuwd met Petronella de Gier, kinderen en erfgenamen van Jan Peterse de Gier en Jcnncke van Tiel (Loofsignaat Ammerzoden) .

Uit dit huwelijk:

1. *Pefer de Gier Jans,* schepen van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well 1775-92.
2. *Adriaen de Gier Jans,* ged. Ammertoden (R.K.) 23-11-1738, schepen van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well 1776-91, lid van het plaatselijk bestuur ald. 1800, tr. Ammerzoden (R.K.) 22-11-1775 *Geerfrui Stelt,* wed. *Johannes Jasperse van Geffen.*

11-3-1793 Tsteeren Arien de Gier en Geertrui Stelt, echtelieden (Loofsignaat Ammerzoden).

16-2-1729 Erfscheiding tusschen Arien de Gier cn Geertrui Stelt, echtelieden, bevorens wed. en boedelhoudster van Johannes Jasperse van Geffen, en hare kinderen (Loofsignaat Ammerzoden) .

13-11-1799 Student te Duisburg Joannes de Gier, Ammelzode in Bommelerwaard, Medicinae, aetatis 22; pater Adrianus de Gier mercator, [74]) daarna

1804 Student te Leiden Johannes de Gier ex pago Ammelzode, med. 26 jaren. [75]).

3. *Jan de Gier Jans,* ged. Ammerzoden (R.K.) 17-10-1743, schepen 1781-88 van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, en van de baronnie van Hedel 1798.
4. *Johanna de Gier Jans,* ondertr. voor schepenen Ammerzoden 15-4-1763 *Gysberf Janse van den Oort* (zn. van Jan Gijsbert Gysberts van den Oort en Jenne Maria Stelt), schepen van de heerlijkheid Ammerzoden 1769-8 1.

30-11-1781 Compareert Jan van den Oortwnr. Jenne Ma-

73) Voor deze De Gier's zie B Xa.

74) Zie N.L. 1926 blz. 371.

75) Volgens Album studioeorum Leiden.

ria van Stelt en zijn zoon Gyshert, gehuwd met Johanna de Gier (Loofsignaat Hedel).

5. *Maria de Gier Jans,* tr. Ammerzoden (R.K.) 12-5-1773 *Wouter Dikmans.*

5-5-1787 Erfscheiding tusschen Peter, Jan, Arien de Gier en Maria de Gier gehuwd met Wouter Dikmans, erfgenamen ab intestato van wijlen hun tante mej. Antonia van Tiel, in leven bagijn in den bagijnehove van Turhout. (Loofsignaat Ammerzoden).

6. *Petronella de Gier Jans, tr.* Ammerzoden (R.K.) 11-5-1767 en voor schepenen Ammerzoden 17-5-1767 *Adriaen Jansen van den Oort,* [76]) geb. Ammerzoden, schepen van de heerlijkheid Ammerzoden en Well 1782; hij tr. 2e, ondertr. voor schepenen van Ammerzoden 31-1-1772, *Adriana Wolfs,* geb. en wonende te Hedel.

31-1-1772 Staat en inventaris van Arien Janse van den Oort als wnr. en boedelhouder van Piternella de Gier, gedaan aan Jan Peterse de Gier en diens zoon Peter de Gier als grootvader en oom, voogden van zijn kind. (Loofsignaat Ammerzoden) .

Bijlage 7.

De Gier, later Zijnen de Gier.

Deze Brabantsche tak der De Giers stamt **uit** Jan de Gier Adriaens, in de voorafgaande genealogie vermeld onder A IXc 6, en in vrouwelijke lijn uit Josyntje de Gier, vermeld onder A Xc 2. (zie deze bijlage XIe). Het familiewapen is een samenvoeging van de twee bekende wapens „De Gier" [1]), waarmede men wellicht de dubbele afstamming uit „de Gier" heeft willen uitdrukken.

Stamreeks.

Xe. *Jan de Gier Adriaens,* † vóór 1714, vorster der vrijheid Oisterwijk, tr. N.N.

7-3-1644 Jan Adriaens de Gier met zijn voogd en momber Dirk Wouters de Gier doet transport op zijn hroer en zuster Mouris en Lyske, gehuwd met Ott Jan van der Stecgh (Loofsignaat Ammerzoden).

20-3-1686 Johan de Gier inwoonder tot Oosterwijk heeft getransporteerd soodanigh erffenis als hem competeerende is in den boedel van Stvntje Jans de Gier (zie onder A VIIIe, la) huysvr. van Hendrik Lenshoek, in haar leven wonend; tot Kerkwijk, op aan- en ten behoeve van Anneke Peters wed. Hendrik Lenshoek, alsoo het den voorn. Lenshoek in tochten beseten heeft tot noch toe. (Loofsignaat Zuilichem).

16-2-1689 Jan de Gier, vorster alhier, koopt akkerland onder Oisterwijk (R.A. Den Bosch, Oisterwijk no. 402).

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter,* (volgt XIe).
2. *Nicolaas de Gier Jans,* † vóór 1714.

XIe. *Pieter de Gier,* lidmaat op belijdenis te Oisterwijk 27-9-1696, vorster der vrijheid Oisterwijk (commissie van de Staten-Generaal d.d. 26-7-1692), deurwaarder van de Raden van Staten der Vereenigde Nederlanden ald., tr. Gorinchem 17-1-1694, als j.m. van Oisterwijk, *Margaritha van Deynse,* ged. Gorinchem 3-6-1676, lidmaat te Oisterwijk op attestatie van Gorinchem 1694, (dr. van Maurits van Deynsen en Josyntje de Gier: *zie* de genealogie A Xc 2).

25-5-1714 Pieter de Gier soone van wijlen Jan de Gier verleent kwijting voor zich zelf en als erfgenaam van zijn broeder Nicolaas, zie ook de acte d.d. 27-3-1703, (R.A. Den Bosch, Oisterwijk no. 919).

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes de Gier,* ged. Oisterwijk 26-8-1696.
2. *Josina de Gier,* ged. Oisterwijk 16-3-1698.
3. *Maurits de Gier,* ged. Oisterwijk 11-10-1699.
4. *Jan de Gier,* ged. Oisterwijk 10-9-1702.
5. *Elisabet de Gier,* ged. Oisterwijk 24-2-1704.
6. *Adriaen de Gier,* ged. Oisterwijk 8-11-1705.
7. *Willem,* (volgt XIIb).
8. *Adriana de Gier,* ged. Oisterwijk 2-9-1708
9. *Pieter de Gier,* ged. Oisterwijk 10-4-1712.
10. *Nicolaas de Gier,* ged. Oisterwijk 6-1-1715.
11. *Peter de Gier,* ged. Oisterwijk 20-12-1716.

XII. *Willem de Gier,* ged. Oisterwijk 6-8-1707 vorster van Oisterwijk (commissie van de Staten-Generaal d.d. 18-2-1736), tr. Oisterwijk 13-9-1735 *Antonet de Loo,* j.d. van 's-Hertogenbosch, wonende te Oisterwijk.

Uit dit huwelijk: Johannes, (volgt XIIIa).

XIIIa. *Johannes de Gier,*[2]) ged. Oisterwijk 22-1-1736, notaris te 's-Hertogenbosch 1762-96, tr. 's-Hertogenbosch (Herv. kerk)' 13-6-1756 *Isabella Key.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria de Gier,* ged. 's-Hertogenbosch 3-1-1759.
2. *Antonetta Wilhelmina de Gier,* ged. 's-Hertogenbosc 21-5-1760.
3. *Adrianus,* (volgt XIVa).
4. *Wilhelmina de Gier,* ged. 's-Hertogenbosch 25-7-1764.
5. *Maria de Gier,* ged. 's-Hertogenbosch (Groote kerk) 22-7-1768, † Amsterdam 5-9-1827, tr. Hörstgen 1 1-11-1789 *Jacobus Petrus de Virieu* [3]) (zoon v. Paulus de Virieu, rentmeester der ambtslasten in den Bommelerwaard, en Anna Elsnerus)', geb. Zaltbommel 25-2-1771, † Amsterdam 12-11-1844.

XIVa. *Adrianus de Gier,* ged. 's-Hertogenbosch 18-5-1762, notaris en gemeente-secretaris te Den Dungen, 1784-1810, † aldaar 19-1-1813, tr. le 27-1-1782 *Mechelina Couwenberg,* ged. Den Dungen 4-7-1762, zij † 8-12-1798 (dr. van Hendrik C. notaris en schoolmeester in Den Dungen, en Elisabeth Zijnen): tr. 2e Besoyen 9-1-1804 *Sabina Angela Musquetier.*

Aan den sedert 1782 bijgehouden f a m i l i eb ij b e l van de ze familie De G i e r [4]) wordtvoortsontleend:

„uit dit (eerste) huwelijk worden geboren:
„4 Nov. 1782 Isabella Elisabet [5]), 28 April 1785 Hendrika „Johanna,[6]), 4 Februari 1787 Jan Hendrik, 3 Maart 1789 „Levina, 9 Dec. 1791 Wilhelmina Adriana, 4 April 1794 „Martinus Zijnen [7]), 7 Dec. 7796 Antonetta Wilhelmina.
„uit dit (tweede) huwelijk worden geboren :
„29 Sept. 1804 Mechelina; 17 Aug. 1806 [8]) Abraham

---

76) Broeder van Gijsbert Janse van den Oort, XIIb 4.

1) Zie voor de wapenbeschrijving: De Inleiding.

2) Volgens den familiebijbel „Jan Hendrik".

3) Genealogie „De Virieu" in „Nederland's Patriciaat" 1933/34 no. 21.

4) Thans in het bezit van den heer M. Zijnen de Gier tr Vught, de eenige nog levende mannelijke Zijnen de Gier.

5) Ged. 's-Hertogenbosch (Groote kerk) 5-11-1782.

6) Ged. (Geref.) Den Dungen 1-5-1785, zie Wapenheraut 1902 blz. 529.

7) Hiermede werd de naam Zijnen gevoegd voor den naam De Gier. De jonge Martinus had. behalve een grootmoeder Couwenberg-Zijnen, een tante Couwenberg, zuster zijner moeder, gehuwd met Martinus Zijnen. De genealogie „Zijnen" vindt men in „Wapenheraut" 1902 blz. 347, in „Navorscher" 1905 blz. 231 en vlg., en in „Nederlandsche Leeuw" 1926 blz. 83.

8) Geboren Den Dungen, ged. N.H. St. Michielsgestel 17-8-1806.

„Cornelis; 28 Jan. 1808 [9]) Hendrik Jacobus [10]); 27 Nov. „1812 Hendrika Johanna.

„Op 27 Sept. 1810 trouwt [11]) Jan Hendrik de Gier met „Maria Dierkens [12]) en is 21 Aug. 1828 te Harlingen over- „leden.

„30 Juni 1829 trouwt Martinus Zijnen de Gier? notaris en „secretaris te Berlicum met Catharina Gelpke. Uit dit huwe- „lijk zijn geboren:

„24 April 1830 Megchelina Elisabeth, 6 October 1831 Eli- „sabeth Johanna, 15 Jan. 1833 Adrianus Jan, 30 Jan. 1835 „Jan Hendrik Frederik, 21 Oct. Catliarina Martina.

„3 September 1869 trouwt Adrianus Jan Zijnen de Gier „met Helena Elisabeth Bosch. Hieruit zijn geboren 1871 „Martinus (overleden 28 Mei 1902 te Berlijn, mr. in de rech- „ten en candidaat notaris), 20 Sept. 1872 Helena Elisabeth „gehuwd geweest met mr. H. Pelinck te Assen).

„28Juli 1879 sterft Martinus Zijnen de Gier, oud-notaris „te Berlieum; in diens plaats komt als notaris Adrianus Jan „Zijnen de Gier, die 31 Jan. 1886 overleed.

„9 Oct. 1879 huwt Jan Hendrik Frederik Zijnen de Gier „notaris te Heusden met Lucia Catharina Gelpke. Hieruit „zijn geboren Martinus Zijnen de Gier op 19 Aug. 1880; deze „huwde in 1914 met Anna Carolina van Dam; op 20 Nov. „1881 Anna Adriana Zijnen de Gier, die 29 April 1941 over- „leed en gehuwd was met David Johannes Loeff" [13]).

*(**Wordf** vervolgd).*

DR. J. C. MARE VAN SANDELINGENAMBACHT.

Het geslacht Vijfhuis,

Wapen: doorsneden: 1. in blauw vijf roode aan elkander gebouwde smalle huizen met puntgevels, rustende op de deellijn; 2. in goud een aanziende roode ossekop. Helmteeken de huizen tusschen twee gouden horens.

Het Deventer geslacht *Vijfhuis,* waarvan de geslachtslijst hier volgt, is afkomstig uit Horstmar in het Munstersche. Een nader onderzoek aldaar moest door de tijdsomstandigheden achterwege blijven. Wat hier in de oudste generaties over leden van het geslacht te Horstmar wordt vermeld is overgenomen uit een oude genealogie, die voor de verdere te controleeren opgaven volkomen juist bleek te zijn.

1. Uit een huwelijk van *Warner Vieffhausz* te Horstmar ten minste drie kinderen:
   - le. *Chrisfina,* gehuwd met *Johan Hageman;* beiden zijn in *1633* reeds gestorven.
   - 2e. *Warner.* Uit zijn huwelijk (naam zijner vrouw onbekend) :
     - a. *Warner,* in 1658 olderman van het kleermakersgilde te Deventer, † Deventer 11 Aug. 1678 en 13 Aug. in de Broerenkerk bij zijn vrouw begraven. Nageslacht van hem niet gevonden.
     - b. *Henricus,* geb. 1629, † Helllendoorn 19 Jan. 1678, predikant te Hellendoorn 1657-1678, huwt 1659, ondertrouw Deventer 18 Aug. 1659, attest. op Hellendoorn 20 Sept. *Chrisfina Somerhuis,* dr. van zal. *Daniel Somerhuis* op de Hofstraat te Deventer. Zijn weduwe hertrouwt te Holten (ondertrouw Hellendoorn 2 Mrt. 1679) met *Andreas Michaëlis,* predikant te Holten 1660-169 1, weduwnaar van *Ida Pisforius.* De doopboeken van Hellendoorn, die eerst aanvangen in 1666, vermelden geen kinderen uit zijn huwelijk: ook is geen mombberstelling te vinden over eventueel onmondige kinderen bij het 2de huwelijk zijner echtgenoote, zoodat hij waarschijnlijk zonder nageslacht overleden is,
   - 3e. *Hendrik,* volgt 11.

II. *Hendrik Vijfhuis,* woonde te Horstmar en gaf aan zijn zoon in 1667 *f* 1200 voor een uitzet. Zijn vrouw (naam mij onbekend) † Horstmar 13 Mrt. 1668. Uit zijn huwelijk ten minste twee zoons:
   - le. *Hendrik,* in 1691 burgemeester te Horstmar, gehuwd met *Anna Margarefha Molmans,* uit welk huwelijk nageslacht.
   - 2e. *Adam,* volgt 111.

III. *Adam Vijfhuis,* met wien het geslacht te Deventer een aanvang neemt, is geboren te Horstmar Nov. 1641, † te Deventer 12 Mei 1707. Hij kwam in 1663 te Deventer, werd er 8 Mei 1667 burger, was waagmeester en brouwer in de Ossekop aan den Berg. Hij huwde le Deventer 7 Febr. 1667 (ondertrouw 19 Jan., j.m. van Horstmar staat in de inschrijving) *Janneken fen Hage,* weduwe van *Warner Hageman,* geb. 16 Juli 1631, † Deventer 16 Juni 1693; hij hertrouwt Deventer 3 Januari 1697 (ondertr. 21 Nov. 1696) *Magdalena Ketjes,* ged. Deventer 12 Aug. 1649, † 12 Oct. 1701 aldaar, dr. van *Joan Kefjes* en van *Anneken Arenfs* en weduwe van *Otto Willems,* met wien zij 24 Aug. 1671 te Deventer gehuwd was.

   Uit het le huwelijk:
   - le. *Cafharina*) geb. Deventer 24 Sept. 1669 en 26 Sept.
   - 2e. *Eva*] in de Bergkerk gedoopt.
   - 3e. *Hendrik,* ged. Deventer 15 Sept. 1670, † aldaar 4 Jan. 1695, huwt Deventer 8 April 1694 (ondertr. 3 Mrt.) ***Maria** Cloppenburgh* uit Amsterdam, die 20 Febr. 1696 (ondertr. 18 Jan.) te Deventer hertrouwt met *Bartold Luenink.*

     Uit dit huwelijk:

     Johanna, ged. Deventer 8 Mei 1694, † aldaar Juni 1768 en 27 Juni in de Bergkerk begraven, huwt Deventer 17 Juni 1712 (ondertr. 28 Mei) *Hendrik van* Nunem *Abramszn.*

     Haar testament d.d. 7 April 1758 boek van open test. 1755-1766 pag. 110. Dev. Archief.

   - 4e. *Warner,* volgt IV.

IV *Warner Vijfhuis,* ged. Deventer 14 Mei 1673, † Deventer 30 Mei 1759 en 4 Juni in de Bergkerk begraven, brouwer in de Ossekop, lid van de gezworen gemeente voor de Polstraat 1715-1759 en burgervaandrig, huwt le Deventer 5 Juli 1703 (ondertr. Deventer 16 Juni) *Aleijda van Eijll,* ged. Deventer 31 Mei 1681, † aldaar 16 April 1706, dochter van *Lodewijk van Eijll* en van *Nieskcn Boeijinck.* Hij huwt 2e te Diepenveen 16 Aug. 1708 (ondertrouw Deventer 14 Juli)' *Wilhelmina Beumers* ged. Deventer 16 Febr. 1686, † Deventer 19 April 1766 en 23 April in de Bergkerk begraven, dr. van *Hendrik Beumer,* wijnkooper en van *Aleida Hanssen.*

Warner Vijfhuis verkoopt 2 Juni 1749 een huis en erf benevens de annexe brouwerij de Ossekop gelegen aan de Berg. Zie Deventer renuntiatieboeken. Inventaris d.d. 14 Aug. 1707 opgemaakt door den Burgervaandrig Warner Vijfhuis om het moederlijk goed te bewijzen van zijn 2 kinderen Johanna en

[9]) Geboren Den Dungen, ged. N.H. St. Michielsgestel 31-1-1808.

[10]) Blijkens het Ned. H. doopboek van St. Michielsgestel aldaar nog een dochter gedoopt: Johanna Maria Sara 26-11-1809.

[11]) Te Utrecht.

[12]) Dochter van Nicolaas Dierkens, drossaard van Michielsgestel, en Maria Esser Fleury; zie „Nederland's Patriciaat" no. 8, en Vorsterman vau Oyen, „Stam en wapenboek".

[13]) Zie „Nederland's Patriciaat" 1942, sub voce Loeff.

Anna ten overstaan van de mombers Lodewijk van Eijll en Arent Ketjes. Zie inventarissen Bergst. Dev. "Archief.

Testament van Warner Vijfhuis d.d. 3 Dec. 1743, geopend 25 Juli 1759, zie boek geopende testam. 11 54 Deventer Archief.

Testament van Wilhelmina Beumer d.d. 20 Maart 1766 geopend 21 Mei 1 766, zie boek geopende testam. II 253 Deventer Archief .

Uit het le huwelijk:

le. Johanna, ged. Deventer 20 April 1704, † Deventer 26 Mei 1739 en 30 Mei in de Lebuinuskerk begraven, huwt Deventer 29 Mei 1727 (ondertr. 10 Mei) *Arnold van Suchtefen*, eigenaar van de Haere, ged. Deventer 18 Sept. 1698, † Ommen 29 Mrt. 1768, wijnkooper, lid van de gezworen gemeente te Deventer voor de Overstraat 1733-1736, burgemeester 1737-1756, gecommiteerde ter admiraliteit van Amsterdam 1746, zoon van burgemeester *Arnold van Suchtelen* I.U.D. en van *Anna Aleijda van Suchtelen*. Hij hertrouwt te Diepenveen 10 Sept. 1753 (ondertr. 24 Aug. attest. van Deventer op Diepenveen 9 Sept.) *Suzanna Henriette Versluijs*, weduwe van den predikant *Willem Abbenbroek*, geb. *29* Juli 1726, begr. Dalen, dr. van *David Versluijs* en van *Ernestine Louise barones van Voerst, Suzanna Henriette Versluijs* huwt 3e Coevorden 26 Mrt. 1769 *Rijk Hajo Ridder*, officier, begr. Dalen.

2e. *Anna*, ged. Deventer 3 Mrt. 1706, † Deventer 9 Sept. 1727.

Uit het 2e huwelijk:

3e. *Aleijda*, ged. Deventer 24 Nov. 1709, † Deventer 30 Mrt. 1712.

4e. *Adam*, volgt V.

5e. *Hendrik Jan*, I.U.D., ged. Deventer 27 Sept. 1712, † aldaar 14 Mrt. 1736.

6e. *Albert*, ged. Deventer 6 Mei 1714, † Deventer 5 Juni 1717.

7e. *Aleida*, ged. Deventer 4 Febr. 1716, † Deventer 16 Juli 1717.

8e. *Aleida Jacoba*, ged. Deventer 1 Mei 1718, † Deventer 27 April 1720.

9e. *Helena*, ged. Deventer 8 Febr. 1720, † Deventer 12 Aug. 1723.

10e. *Albertus Theodorus*, ged. Deventer 10 Febr. 1722, begraven Deventer Bergkerk 10 Sept. 1743, gemeensman voor de Assenstraat 1739-1743.

11e. *Warnerus Wilhelmus*, ged. Deventer 23 Aug. 1725, † Deventer 11 Aug. 1728.

V. *Adam Vijfhuis*, I.U.D., ged. Deventer 14 Dec. 1710, begraven aldaar Lebuinuskerk 20 Aug. 1753, promoveert Leiden 20 Nov. 1732 tot doctor in de rechtswetenschappen, gemeensman voor de Waterstraat 1729-1753, schout en ontvanger van Colmschate, huwt le Deventer 26 Oct. 1741 (ondertr. 7 Oct.) *Elizabeth Mechteld Jordens*, ged. Deventer 1 Juli 1721, begraven aldaar Lebuinuskerk 13 Juli 1742, dr. van burgemeester *Gijsbert Timon Jordens* en van *Antonetta Gezina Fockink*. Hij huwt 2e Deventer Fransche kerk 4 Juli 1745 (ondertr. 19 Juni) *Anna Paulina Jordens*, ged. Deventer 5 Mrt. 1724, begraven aldaar Lebuinuskerk 8 April 1784, dr. van *Herman Jordens* en van *Sina Maria Roijer*.

Uit het le huwelijk:

1 e. *Wilhelmina*, ged. Deventer 5 Juli 1742, begraven Deventer Lebuinuskerk 6 Sept. 1742.

Uit het 2e huwelijk:

2e. *Elisabeth Mechteld*, ged. Deventer *24* April 1746, begraven Deventer Lebuinuskerk 21 Mei 1746.

3e. *Sina Maria*, ged. Deventer 4 Juni 1747, begraven Deventer Lebuinuskerk *12* Sept. 1747.

4e. *Wilhelmina Elisabeth Mechteld*, ged. Deventer 11 Dec. 1748, † aldaar 20 Jan, 1835, huwt Deventer 17 Juni 1766 (ondertr. 29 Mei) *Damiaan Joan van Doorninck*, I.U.D. ged. Deventer 4 Aug. 1741, begr. Deventer Bergkerk 14 Dec. 1787, van 1758-1773 gemeensman voor de Polstraat, van 1774-1787 burgemeester van Deventer, gecommiteerde ten landdage van Overijssel ter generaliteits-rekenkamer en ter Staten-Generaal, zoon van secretaris *Martinus van Doorninck*, I.U.D. en van *Barbara Elisabeth van Duren*.

5e *Herman*, I.U.D. ged. Deventer 3 Mei 1750, † 1807, gemeensman voor de Assenstraat 1777-1786.

Hij koopt 26 Maart 1763 een hof over do IJssel en verkoopt deze weer 26 Nov. 1785.

Hij koopt 17 Maart 1786 van zijn zwager D. J. van Doorninck een erve en huis in de Assenstraat.

Zie Dev. Renuntieboeken.

6e. *Warner*, ged. Deventer 10 Febr. 1752, begraven Deventer Lebuinuskerk 1 Mei 1754.

7e. *Adam* volgt VI.

VI. *Adam Vijfhuis*, I.U.D. ged. Deventer 31 Jan. 1754, † op de Eikelhof onder Olst 14 Juli 1838, lid van de gezworen gemeente voor de Overstraat 1781-1786, burgemeester van Deventer 1787 rentmeester van Deventer en lid van de provinciale Staten van Overijssel, huwt Zwolle 7 Juli 1777 (ondertr. Deventer 21 Juni attest. op Zwolle 6 Juli) *Maria Joanna Geertruid Wicherlinck*, ged. te Zwolle 27 Juni 1756, † Deventer 5 Aug. 1823, dr. van burgemeester *Willem Henrik Wicherlinck* en van *Judith Muntz*.

Adam Vijfhuis en zijn echtgenoote verkoopen 17 Mei 1785 aan Hendrik van Loghem junior en Maria Elisabeth Hofkes een huis aan de Brink met een stal daarachter.

Zie Dev. Renuntatieboeken.

Uit zijn huwelijk:

le. *Anna Paulina*, ged. Deventer 17 Juni 1778, † Sambeek 9 Febr. 1846, huwt Deventer 3 Juli 1800 (ondertrouw 11 juni) *Gabriel Louis de Sturler* [1]), geb. Bern 12 April 1756, † Sambeek 24 Sept. 1831, kap. luit in Nederlandschen dienst, lid van den grooten raad van Bern 1795-1798, 1815-1821 weduwnaar van *Suzanna Maria Clementia Tissot van Patot* en zoon van *Bernhard Stürler* en van *Jeanne von Wijss*.

2e. *Judith*, ged. Deventer 10 Dec. 1780, † ald. 14 Juni 1825, huwt Deventer 2 Nov. 1800 in de Bergkerk, (ondertr. 25 Oct.) *Gerhard Joan Budde*, ged. Deventer 12 Jan. 1777, † op het Overveide onder Diepenveen 11 Juni 1847, koopman te Deventer, zoon van *Henric Budde* en van *Gesina Margaretha Grim*.

3c. *Warnera Wilhelmina*+ ged. Deventer 24 Febr. 1782, begr. Deventer Bergkerk 18 Aug. 1787.

4e. *Wilhelmina Henrietta*, ged. Deventer 17 Aug. 1783, † Deventer 28 Maart 1869, huwt Deventer 22 Sept. 1805 (ondertr. 7 Sept.) Mr. *Jan Wolter Jacob IJssel de Schepper*, ged. Deventer 30 Dec. 1778, † Deventer 17 Aug. 1831, burgemeester aldaar 1804, griffier

1) Ned. Adelsboek 1917 noemt hem Louis Gabriel de Sturler de Fricnisberg; bij zijn huwelijksinschrijving te Deventer heet hij Gabriel Louis de Sturler.

van het Vredegerecht, opnieuw burgemeester 1814, zoon van burgemeester *Barfold Jan IJssel de Schepper* en van *Gerhardina Anfonia Dumbar.*

5e. *Georgina Elisabeth,* ged. Deventer *24* Sept. 1784, Deventer *16* Aug. *1851,* huwt Deventer 1 Juli *1819* Mr. *Jan Arend van Rhijn,* geb. Genemuiden 18 Me 1785, † Olst 11 Maart *1827,* schout en notaris te Olst zoon van Mr. *Nicolaas van Rhijn* en van *Hendrina Palthe.*

6e. Mr. *Willem Hendrik,* ged. Deventer *2* April 1786, † Deventer *13* Jan. 184 1, lid van de rechtbank te Deventer en lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal huwt Deventer 15 Dec. 1834 *Margaretha Maria Visser,* geb. Deventer 13 Oct. 1802, † aldaar 26 Oct. 1864, dr. van *Jurriaan Visser* en van *Zwanida Helena Budde.*

7e. *Adam* ged. Deventer *19* Aug. 1789, begraven in de Bergkerk Deventer 18 Oct. 1789.

8e. *Adam,* volgt VII.

9e. *Herman,* ged. Deventer 10 Nov. 1791, † aldaar 5 Nov. 1812.

VII. *Adam Vijfhuis* [2]) ged. Deventer 10 Dec. 1790, koopman te Amsterdam, later te Demerarij, huwde te Georgetown *Louisa Aletta Heijligers.*

Uit dit huwelijk:

le. *Maria,* gehuwd met den heer *Smith.*

2e. Adam, gehuwd met *Thulia Rebeccca Pontifax.* Zij hertrouwt Southsea Juni 1877 *Gerhard Joan IJssel de Schepper,* ritmeester N.O.I.L., geb. Olst 25 Sept. 1842. † a.b. van de Madura 24 Oct. 1881, zoon van Mr. *Gerhard Antonij IJssel de Schepper* en van *Margaretha Budde.*

Uit het huwelijk van Adam Vijfhuis 3 dochters en een zoon, die als volontair bij de cavallerie in O.I. overleden is,

3e. *Herman,* † Georgetown,

4e. *Louisa,* geb. Georgetown 31 Mei 1845, † Arnhem 6 Juli 1915, huwt Olst 17 Sept. 1868 Mr. *Wilhelm Henric IJssel de Schepper,* geb. Olst *28* Oct. 1839, † aldaar 7 Aug. 1882, notaris te Olst, zoon van Mr. *Gerhard Anfonij IJssel de Schepper* en van *Margaretha Budde.*

5e. *Victor, is* gehuwd geweest. Van hem leeft mogelijk nog nageslacht.

Mr. H. Kronenberg.

Judith Heerman van Oegstgeest,

Wij mogen als bekend veronderstellen, dat wij in Judith Heerman van Oegstgeest volgens de gedrukte bronnen van vroegeren tijd, moeten zien de vrouw van Jan Geritszoon, den bekenden en meermalen beschreven baljuw' van den Nyenburch en met hem vormende het ouderenpaar, waaruit de zich later noemende familie van Egmond van der Nyenburch stamde.

Hare plaats in eene genealogie Heerman was tot nu toe — voor zoover mij bekend — niet gevonden. Nu zal dit aok niet gemakkelijk zijn, want de voornaam *Judith* is nu eenmaal onjuist en men moet hiervoor lezen *Jooste* of *Josina.*

2) De weinig? gegevens over dezen tak dank ik gedeeltelijk aan wijlen den Heer G. A. IJssel de Schepper te Velp (G.), wiens moeder Louisa Vijfhuis was.

Hare dochter, de vrouw van Mr. Augustijn van Teylingen, was dan ook naar de moeder genoemd [1]).

De toevoeging *„van Oegsfgeesf"* aan den naam Heerman had n.o.m. dan ook niets uitstaande met het oude geslacht *van Oegsfgeesf,* maar was ontleend aan een leenbezit van 5½ morgen onder Oegstgeest. De leensovergangen stellen ons in staat hare voorouders te leeren kennen en geven ons tevens een leerrijk voorbeeld van naamsovergangen in het tijdperk van ±1400 tot 1500.

Wij achten het in dit geval gewenscht niet chronologisch te werk te gaan, maar aan te vangen met eene jongere generatie en wij kiezen hiervoor haren zoon, die op 24 Februari 1507 (stijl Hof v. Holland = 1508) beleend wordt.

In het register No. 123 van de Hollandsche Leenkamer vinden wij dan onder het hoofdstuk Kennemerland fol. 2 dat Karel V beleende:

> *„Jan, Jan Gherifsz, oudsfen zone,* ende hem aenge-
> „comen ende bestorven by der dode van *Jooste Heerman,*
> *„Jacob Heerman Dirc Reynerszoens zoens dochter, synre*
> *„moeder,* sestalve morgen land, luttel min of meer, gele-
> „gen in den Ambacht van Oegstgeest.

Deze beleening geschiedde op 24 Februari 1508, hulder was Mr. Augustijn van Teijlingen *„synre* (Jan's) *susfer man".*

Het vermelde leen was een onversterfelijk erfleen, dientengevolge moet het afkomstig zijn van voorouders van Jooste, hetzij langs mannelijke, dan wel vrouwelijke lijn opklimmende.

Jooste zelve was er op 29 Juni 1497 mede beleend, Philips de Schoone geeft haar op dien datum het reeds genoemde goed.

Ook deze acte (Holl. Leenkamer No. 122 caput Noord-Holland fol. 1 verso) beschrijft haar als: *joncfrou Jooste Heerman, Jacop Heerman Dirc Reynersz zoonsdochfer,* en het leen kwam haar toe *„bij doode van Pieter Heerman Dirc Reynerszoon haeren oom".*

Als hulder trad op haar man Jan Geritsz.: de beleening vond plaats ten overstaan van Claes Corff, Pieter Hanneman en Ot van Boneem als leenmannen.

De oudere beleeningen leeren ons dat Pieter Heerman Dirc Reynersz. (nu geschreven „Rengersz.) het leen ontving op 10 September 1454 na den dood van *Dirc Nuweveen zijnen broeder.* (Holl Leenkamer No. 116 caput Noord-Holland fol. 48) en dat Dirc Nuweveen Dirc Rengersz. zelf het leen verkregen had na het sterven van *Dirc Rengers synen vader* (Holl. Leenkamer No. 116 caput Noord-Holland fol. 21).

De laatstgenoemde Dirc Renger was beleend met de bedoelde 5½ morgen *„hem angecomen van Berfen Nuweveens synre moeder. die se in 'fleste van hoir leven fe houden plach".* Deze beleening van Dirc had plaats op 24 Mei 1442 (Holl. Leenkamer No. 115 caput Noord-Holland fol. 9).

Hoe Berte — in andere acten Bartraet genoemd — aan het leen kwam is niet geheel duidelijk. Tevoren werd het leen gehouden door Jan Heerman, die na het overlijden van zijnen vader, mede Jan Heerman geheeten, op 5 October 1433 was beleend. (Holl. Leenkamer No. 114 fol. 3). Waar Jan Jansz. Heerman *„neve" genoemd* wordt van Berte is het m.i. het meest waarschijnlijk, dat zij in de reeds gemelde acte van 24 Mei 1442 omschreven wordt met den naam van haren man Dirc Nuweveen en dat zij de tante was van de jonge Jan Heerman en een zuster van diens vader, waardoor zij na het kinderloos sterven van haren neef het leen verkregen had.

1) Vergelijk Ned. Leeuw 1942 kolom 17 en bijv. van Leeuwen Batavia Illustrata pag. 958 li. kolom.

De vader toch van Dirc Renger(s) was een niet onbekend Leidenaar, zoon van eenen ouderen Dirc Nuweveen en zekere Machtelt, als weduwe vermeld in 1405 en 1407.

Van de zijde van deze ,,Renger's'' kwam het leen niet, evenmin van de Nuweveen's, doch reeds op 13 Januari 1422 (Hof v. Holland = 1423) liet Hertog Jan van Beyeren eene beleening registreeren berustende op eene oudere acte door Hertog Albrecht op O.L.V. dach Purificatio 1395 gegeven, wanneer Pieter Heerman ten behoeve van Jan zijnen zoon's kinderen, die nu nog minderjarig zijn, beleend werd met de reeds bekende 5½ morgen (Holl. Leenkamer No. 58 fol. 32). Deze aangehaalde acte van 1395 vindt men terug in het register No. 52 van de leenkamer op fol. 197 wanneer Hertog Albrecht oorkondt ,,dat wi Pieter Heerman onsen rentmeester van Noirt-Holland" verkocht hebben ten behoeve van Jan zijnen zoon ,,sestalf morgen in het Ambacht van Oegstgeest", die aan de Grafelijkheid waren verstorven door het overlijden van Willem Lubbrechtsz., wiens weduwe Kerstine voorloopig de lijftocht behield.

Oudere beleeningen zullen dus voor het familieverband inzake Jooste Heerman van geen belang kunnen zijn.

Wel stellen verschillende acten in de archieven van kerken en kloosters te Leiden ons in staat een fragment stamboom van de nazaten van Dirc Nuweveen, den oude, op te stellen, terwijl ten aanzien van de naaste verwanten van Jooste de acte in van Overvoorde, Archief Kloosters Leiden, Regest 173 1 Inv. No. 1604 vermeld moet worden. Deze acte gedateerd 31 Maart 1485 behelst:

De weesmeesters van Leyden van wege Fije, dochter van Jacob Heerman, Pieter Herman voor hemzelf en als gemachtigde van Jan Gerytss., man van Joest, dochter van Jacop Heerman erkennen als erfgenamen van Dirc Reynersz., broeder van Pieter en Jacop. voor schepenen van Leiden verkocht te hebben aan de zusters van Sinte Margrieten-susterhuys buyten Leyden op Rodenburch (enz.) een rente van 1 gouden Engelschen nobel van stapelwaarde, verzekerd op 18 morgen land in Zoeterwoude aan het klooster toebehoorende enz. [2]).

Uit deze acte valt af te leiden dat Jacop Heerman vóór Maart 1485 is overleden, hij leeft in 1470 wanneer hij op 5 April 1470 als Jacop Heerman Dirc Rengersz. erkent aan deken en kapittel van het St. Pancrascollegium voor memoriediensten een rente te hebben geschonken, verzekerd op een huis — thans timmerloods van de kerk aan het St. Pancraskerkhof achter den toren gelegen (van Overvoorde, Archief Kerken, Regest 2032) [3]).

Het voorgaande, alsmede acten uit de archieven van kerken en kloosters te Leiden maken het nu mogelijk onderstaande genealogische staat op te bouwen waardoor de herkomst van de stammoeder der latere van Egmond's van der Nyeburch wordt toegelicht.

J. P. DE MAN.

2) Opgemerkt wordt dat de Jan Gerytsz. uit deze acte in den klapper der namen ontbreekt.

3) Door tijdsomstandigheden is het origineel niet te raadplegen, zoodat niet kan worden vastgesteld voor wie de memoriediensten gelden.

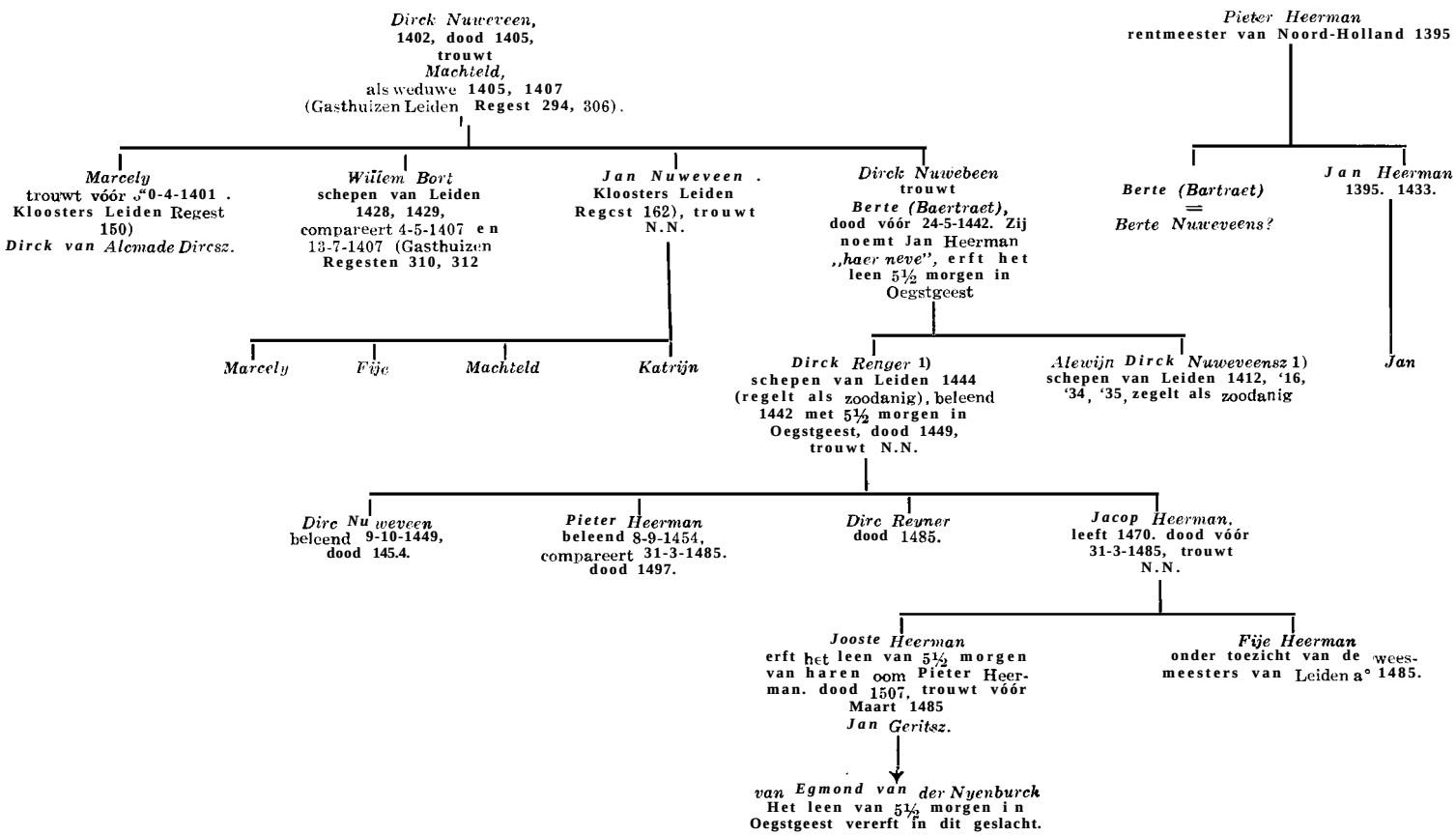

1) Het wapen dezer ,,Nuweveen's'' is blijkens de zegelbeschrijving door van Ryckhuysen (Gemeentearchief Leiden A fol. 172verso) een rechtstandig kruis, al dan niet met bijfiguren (een sterretje).

KORTE MEDEDEELINGEN.

Snijder-Coomans.
(LIV, 240, 306, 310).

In het artikel over het geslacht K o o m a n s staan t.a.p. kol. 240 onder generatie **VIII** *Gerardus* **Coomans en** *Catelyna van* **Dis,** gehuwd Fijnaart 21-7-1720, met hunne dochter *Adriana Coomans,* ged. Hèyningen 12-10-1732, gehuwd Fijnaart 20-4-1754 met *Andries Snijder,* rentmr. van den prins van Oranje en schepen in Fijnaart.

Deze personalia waren <ontleend aan de stamreeks S n *ij* d e r in Nederland's Patriciaat VII a° 1916.

Reeds in dit maandblad LIV, 306, 310 kon de juiste afstamming van genoemde *Adriana Coomans* uit een ander echtpaar Coomans worden vastgesteld. Sedertdien bleek mij, dat de door Nederland's Patriciaat in de stamreeks Snijders aan *Adriana Coomans* toegeschreven vader *Gerardus Coomans* zelfs niet heeft bestaan! Lezing van bovenvermelde huwelijksacte van 21-7-1720 leert namelijk, dat de man niet C o o-m a n s (Coymans), doch Heymansheette.

Kortom, generatie VIII in N.L. LIV kol. 240 dient geheel te worden geschrapt, en de stamreeks Snijder in N.P. te worden herzien.

Ik teekende omtrent Gerrit Heymans — uit wien in Fijnaart c.a. meerdere nakomelingen sproten — nog aan:

Gerrit Heymans, (zn. van *Adriaen Hendriks,* ged. Vrijhoeve Capelle 4-7-1655, schepen ald., tr. Lage Mierde 22-12-1685 *Cornelia Peters Timmer,* ged. Sprang 22-6-1659), werd gedoopt Lage Mierde 22-11-1692, schepen in Heiningen, gezworen van Heiningen en Slobbegors, † vóór 3-6-1750, tr. als j.m. van Vrije Hoeve, Fijnaart 21-7-1720 *Catalyna van Dis;* zij tr. 2e *Cornelis Onincx,* tavenier en schepen in Fijnaart. en werd begr. ald. 26-3-1783.

Een van de dochters van dit echtpaar Heymans-van Dis. *Cornelia Heymans,* ged. te Fijnaart 25-4-1734, huwde 28-1 1-1751 met *Nicolaas Dane,* ged. te Fijnaart 3-2-1726, zoon van *Jacob* en *Neeltje Claasdr Bom.* Haar betachter kleindochter C. F. M. Dane huwde 23-6-1910 met schrijver van deze korte mededeeling.

IR. *G.* KNOL.

Een vrijwel onbekend eereteeken.
(LX, 194, 276).

Omtrent dit onderwerp schreef mij Dr. W. F. Bax, Johs. Vermeerstraat 34b te Amsterdam, het volgende:

„Toevallig las ik in de laatste aflevering van De Nederlandsche Leeuw (die van December 1942) uw bijdrage inzake een ring, vervaardigd uit een sleutel der Citadel van Antwerpen, aangeboden aan leden der Commissie voor de strijders op de Citadel en Schelde in 1835.

Wellicht interesseert het U te vernemen, dat in mijn verzameling militaire eereteekenen zich een exemplaar van deze ringen bevindt. Mijn verzameling is opgeborgen, maar in mijn kaartcatalogus heb ik hem beschreven.

Op het plat van den ring is gegraveerd een plan van de citadel tusschen de opschriften: DECEMBER en MDCCCXXXII. Aan den buitenkant rond den ring leest men: J.A.E. LID D. COMM. V. D. STRIJD. 0. D. CITAD. EN SCHELD.

Een diploma bevindt zich niet bij mijn ring, dus weet ik den naam van den begiftigde niet.

Ik vond in het Algemeen Handelsblad van 18 December 1832 een oproep van de Commissie tot het inzamelen van een Fonds voor de Strijders op de Citadel en de Schelde dd. 16 December, onderteekend door alle leden.

Een persoon, wiens initialen J. A. E. zijn, komt onder de leden der commissie niet voor. Ik veronderstelde daarom, dat deze letters de afkorting van een bekende Latijnsche formule konden zijn en wendde mij tot nader onderricht tot Dr. Baale, oud-leerares aan het Barlaeus gymnasium. Deze veronderstelt, dat de letters voorstellen: *„Jure anuli equesfris"*, een bekende Latijnsch uitdrukking: „volgens het recht van den adelsring", dus als vergelijking tusschen dezen ijzeren ring en den gouden Romeinschen adelsring. Deze hypothese lijkt mij niet gewaagd. Kon men nu maar een tweeden ring vinden en zou deze dezelfde initialen vertoonen, dan was het bewijs geleverd."

Amsterdam. MR. C. J. HEEMSKERK.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Copw-von Bülow. (LVII, 17).

Uit het Doopboek der Augsburgsche Confessie te Delft kunnen eenige nadere familierelaties van *Elisabeth Catharina Copes,* geb. *von Bülow* geput worden, door de daar vermelde doopgetuigen bij de kinderen van *Gerhard von Rosenstrauch en Hester Luisa von Bülow* n.l.

1. 13-12-1682 *Gerhard Lodewycq.* Getuigeu: *Caspar Lodewijk v. B. Johann Nicolaas v. B.* en *Elisabeth Catharina Copes-v. B.*
2. 24-12-1683 *Johann Ludowicq.* Getuigen: *Caspar Ludowyk v. B. Ursula v. B.;* i.p.v. zijn zoon *Caspar Ludowijk* en *Ebba gravin von Lewenhaupt.*
3. 13- 8-1685 *Gerhard Nicolaas.* Getuigen: *Nicolaas von Sternstrahl* daarvoor stond *Johan Nicolaas* en *Ursula v. B.*
4. 13-12-1686 *Catharina Louisa* Getuigen: *Johann Nicolaas v. B.* en *Ursula v. B. voor Theodoro Copes,* capitein, *Anna Catharina v. B.,* huisvr. *Pieter v. B.,* die meede peet is.
5. 13-12-1687 *Catharina Louisa* Getuigen: *Ds. Haan* als lecraar, en *Anna Bruyns* zijn huisvr en *Ursula v. B.*

6 12- 6-1689 *Gerhard Nicolaas.* Getuigcu als voorg.

Wij hebben hier waarschijnlijk te doen met Zweedsche *von Bülow's. Gerhard von Rosenstrauch* was ook Zweedsch. Hij was heer van Maurach, Luitenant Kolonel der Infanterie. Kapitein der Hollandsche Gardes te voet. Overleed aau zijn verwondingen te Kortrijk 22-11-1708, tr. le Delft, Nieuwe k. 17-1-1682 *Hester Luise von Bülow,* tr. 2e, Huw. voorw. Delft 3-11-1703, *Susanna Vernatti* geb. 1-3-1659, † Delft 9, begr. Oude k. 13-12-1708, dochter v. *Sir Louis Philibert Vernatti,* baronet van Carleton, en *Anna de Vigny,* weduwe van 1 c *Robert Androuet du Cerceau,* heer van Rentauchamp, kapitein der Holl. Gardes en 2e van *Johann Christian von Kretschmar und Flämisdorff,* gesneuveld bij Landen 1693 als lt-kolonelcommandant der Hollandsche Gardes.

Na het ovcrlijdeu v. h. echtpaar *Rosenstrauch-Vernatti;* wordt een inventaris opgemaakt waaruit blijkt dat clc schoonzuster *Ursula* von *Bülow* te hunnen huize woonde ,en dat daar de portretten hingen o.m. „van den heer capteyn van *Bulo en* sijn huijsvrouw" en ecu groot langwerpig van „den heer captein *Bulo* voornoemt met sijn famielje". Voorts v. *Ursula v. Bülow* en v. h. echtpaar *Rosenstrauch-Bülow* en v. Koning *Gustaaf Adolf van Zweden.* — Jhr. Mr. F. G. L. 0. VAN KRETSCHMAR.

Onbekend wapen. (LXI, 40, 88). Het gevierendeeld wapen met hartschild vertoont de kwartieren *De Raet, Abels, Meesters (Meysters), Schoock;* hartschild *Fey.* De voorgestolde *Rutger Ambrosius de Raet* heer van de Weyer (ouder Oploo), richter in Cranenburg, huwde 4 Juni 1669 te ? met *Anna Gosemans,* waaruit *Willem* de *Raet,* raadsheer van. het huis Bergh, drost van de heerlijkheden Boxmeer, St. Anthonis en Sambeek. op 30 Oct. 1698 te ? gehuwd met *Cornelia Margaretha Lam* (of *Sam),* wier wapens in de r.k. capucijnerkerk te Velp bij Grave.

Rutger Ambrosius de Raet was zoon van *Diemer* de *R.* uit diens 2e huwelijk met *Henriette Abels* (huwel. te Nijmegen?).

Diemer de Raet, heer van Stelt, raadsheer van het huis Bergh, was zoon van *Arent* de *Raet* uit diens 2e huwelijk (ondertr. Nijmegen 19-7-1601) met *Margaretha Meestem (Meysters).*

Arent de Raet was zoon van *Hendrik* d e *Raet,* de laatste r.k. burgemeester van Zaltbommel, † S Oct. 1572, en *Catharina Schoock,* † 17 Mrt. 1616, beiden met vier kwartieren begraven in St. Jan te 's-Hertogenbosch.

Hendrik de Raet, geboren in 1530 was zoon van *Jacob* de *Rnet en Maria Fey.*

De in kol. 88 genoemde litho, waarop mogelijk het jaartal 1570 behoort te staan, is vermoedelijk een samenraapsel van kwartieren afgeleid uit de volgende gegevcus :

Hendrik de Raet, burgemr. en schepen van Zaltbommel, tr. *Met Roelofs van der Poorten,* † 1540, waaruit *Roelof de Raet,* lrurgemr. en schepen van Zaltbommel, † 1562, huwt, als wnr. van *Maria Tegnagel Jacobsdr., Jenne Nayen Gijsbertsdr.* (volgorde der huwelijken onzeker). Deze *Gijsbert Nayen* huwde le *Joanna Mommer,* 2e *Joanna Schoick (Schoock).* — Ir. VAN DAM VAN HEKENDORP, Overveen.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud der onderteekende stukken.

No. 9-10-11-12. **LXIe Jaargang.** **SEPTEMBER-DECEMBER 1943,**

Het Dordtsche geslacht Van Beveren.

De genealogie, zooals deze in de 17e eeuw werd gepubliceerd door Matthijs Balen in de Beschrijving van Dordrecht (1677) en door Mr. Simon van Leeuwen in Batavia Illustrata (1685), is geleidelijk ontstaan. De onechtheid van deze gepubliceerde afstamming springt dadelijk in het oog. Toch kan men hier onmogelijk spreken van een moedwillige vervalsching. Wel is er sprake van lichtgeloovigheid en het in elkander zetten van een genealogie zonder dat de filiatie bewezen is.

Het ontstaan van de genealogieën in Balen en in Van Leeuwen is door toevallige omstandigheden nog na te gaan. Hoofdbron is het fraaie Beverenboek, dat ik door de welwillendheid van wijlen den Heer H. E. Beelaerts van Emmichoven mocht bestudeeren. Maar daarnaast zijn van groot belang een aantal brieven en documenten, welke in het Van Slingelandtarchief berusten. Dr. J. Ph. de Monté ver Loren heeft mij zeer verplicht door mij in de gelegenheid te stellen deze stukken in te zien.

Het geslacht Van Beveren is in Dordrecht opgekomen. Het verdiende goed in den wijnhandel en de kuiperij, waaruit het zich naar het schijnt eerst in het einde van de 16e eeuw terugtrok. Het bedienen van ambten ten dienste dezer landen was een minstens even lucratief bedrijf. Willem van Beveren „heeren Corneliszoon" zaoals hij zich in navolging van een oude gewoonte [1]) noemde (1556-1631) kon zich de weelde veroorloven op een kasteel buiten Dordrecht te gaan wonen, zooals de landadel placht te doen. Zijn zoon Mr. Cornelis van Beveren (1591-1663) verfraaide het aanzienlijk, kocht er landerijen bij, maakte kortom Develsteyn tot het stamslot der familie, dat in allure met het Muiderslot te vergelijken is. Teekenend voor den voorzichtigen handelsman is het feit, dat Willem van Beveren een ruïne kocht voor een prikje.

Deze Willem van Beveren is de eerste, die een genealogie Van Beveren opstelde. In het archief Van Slingelandt berust nog „Wilhelms van Beveren Hrn. Cornelisz. Minute van Memorie van de Affcomste van 't Geslacht van de Beverens Binnen Dordrecht." Het is gebonden in den luxueusen perkamenten band met groene linten, gouden versiering en keurig bewerkte gouden snede, waarin zijn zoon de familiestukken placht te laten binden. Zoo ziet er uit het rekeningboek van Mr. Willem van Beveren (1457-1506), de notitie gehouden bij Johan van Beveren over zijne reis van 's-Gravenhage naar Jeruzalem (1536) en de aanteekeningen van Mr. Cornelis van Beveren (1591-1663) uit zijn studietijd in Frankrijk en Zwitserland [2]).

In deze Minute van Memorie komen geen opsieringen voor. Maar wel blijkt een zekere gevoeligheid voor een aanzienlijke stamreeks. De aanhef luidt als volgt:

„Van waer oorspronckelick het geslachte van de Beverens ‚binnen Dordt is gekomen en bevindt men niet pertinent uyt ‚wettelick of publique documenten, maer is verscheide mael ‚van outs vertelt ende bij gelooffwaerdige personen verhaelt ‚dat d'selve oorspronkelick sijn hercomen uyt den Peel in „Brabant, ende dat eenen Roeloff de Bever anno 1313, wesende ridder, ten wijve nam vrouwe Adela van Heussden, ende „dat daervan den stam van Beveren voorts in Hollant soude „voortgeset sijn. Dat oock anderen van de selve descendenten „in Vlaenderen sijn gaen resideren, maer is dit alles maer van „hooren seggen. Alleenlick is bij 't leven van mijn vader H. „Cornelis van Beveren gebeurt, omtrent den Jaere 1577 dat „een vroupersoon comende uyt Vlaenderen ende passerende „doer Dordt, verstaen hebbende dat aldaer een geslachte van „de Beverens woonde, quam in mijns Vaders huys, ende besach ons wapen, seggende dat sij van 't selve geslachte ende „wapen was, sonder dat sij, off ons vader malcanderen conde „berichten, haere ascendenten tot een te brengen, dewijle den „stam binnen Dort int jaere 1355 al in rerum natura is geweest als naer geseit sal werden."

De voorzichtige koopman ging niet af op die praatjes van vluchtende Vlaamsche vrouwen, die hem mogelijk geld zouden hebben kunnen kosten. Zoo schreef Willem van Beveren in 1599. De laatste aanteekeningen uit de Minute van Memorie dateeren toch van dat jaar.

Maar zijn zoon, Mr. Cornelis (geb. 1591), werd grooter. Ook deze had belangstelling voor de genealogie van zijn geslacht. IJverig verzamelde hij gegevens, vooral nadat zekere „Jonckheer" Rolandt, „soone van Meester Maerten Rolandt, eertijts advocat voor 't parlement tot Mechelen, hebbende een lijfrenthe alhier op dc stadt Dordrecht"' — de koopman kon niet nalaten deze bijzonderheid te vermelden! — verklaard had" in de jaere XVJc ende thien, ende daer naer alhier sijnde aen de heeren Wilhelm van Beveren Hrn. Corn.zn. ende Pieter van Beveren hrn jacobsz. wel te weeten (alsoo zijn E. van s'moeders zijde van de Beverens was), dat de Bevers eedeluiden in de majorie van den s' Hertogenbosch die nu de Bever schrijven ende eertijts die Bever geschreven hebben, beide gesporten sijn uit eenen wortel, ende gedescendeert van Roelof die Bever knape, ende die al te eedele jonckvrouwe (soo waren sijn E. woorden) jonckvrouwe Adelia van Heus-

---

[1]) Het zou te ver voeren deze gewoonte hier volledig te verklaren. Genoeg zij het er op te wijzen, dat de zoons van Schouten het voorrecht hadden tussehenpersoon te mogen zijn bij den zoen. Zij werden „heerenzonen" genoemd vgl. Fruin, Over zoen en vrede Verspr. Geschr. VI p. 286. De gewoonte is overigens veel ouder, ontstaat tegen het einde van de 13e eeuw en komt voor — voorzoover mij bekend — o.a. van Vlaanderen tot Groningen.

[2]) Aan den Heer H. E. Beelaerts van Emmichoven dankte ik kennisneming van het eerste en laatste. De notitie van Johan van Beveren heb ik door de welwillendheid van Mr. G. G. van der Hoeven mogen raadplegen.

den sijne huisvrouwe, die bij den anderen in echte wonnen ende procreerden drie soonen Daniel die Bever, waarvan gecomen sijn de Beverens alhier tot Dordrecht, N. die Bever waarvan gecomen sijn de Bevers in de Majorie van s' Hertogenbosch, ende noch een die sijn E. meede noemde: verclaelende meede een van de voors. drie soonen, oock wie gehouwt geweest te sijn aen Jvr. N. Amelroy, leverende daer neffens over het wapen van de Bevers eedelluiden in de Majorie voors. daer sijn E. van s'moeders wegen mede afgesproten is ende stellende mede bij geschrift de namen van de voors. drie soonen van den voors. E. Hre. Roelof die Bever knape ende de voors. jonckvr. Adelia van Heusden, welck voorsr. wapen ende schrift bij ongeval verloren ofte verleit is".

Deze verklaring liet Mr. Cornelis de Beveren attesteeren door zijn vader en verwant op 23 December 1620. Ongetwijfeld houdt deze attestatie verband met een andere verklaring afgegeven door Mathijs van den Ancker „openbaar notaris ende secretaris der Heerlijckheyt van Empel ende Meerwijck", van 26 April van dat jaar. De notaris verklaarde daarbij, dat hem waren vertoond eenige wapenfiguren en dat deze „zijn getrocken uit zeeckeren orginalen Wapenboeck berustende onder Mr. Johan Pelgrom, Licenciaet in den rechten, zoone zalr. Mr. Peeter Pelgrom (in zijnen leven) Schepen ennde Raet der Stadt s' Hertogenbosch."

De wapenfiguren zijn de volgende met de bijgevoegde onderschriften:

1. „het wapen van roodolfus die Bever magistraet anno 1449"
   in zilver een roode klimmende bever.
2. „het wapen van roedolfus de bever magistraet 1457"
   in rood een zilveren dwarsbalk beladen met een gaanden bever:
   „het wapen van roelof de bever magistraet anno 1550 is gelijck met het jaer 1457."
3. „Rodolphus die Bever schiltknape" wapen als 1.
4. „Bertholdus de Heusden anno 1291" in rood een vijfspakig rad van goud.
5. „Rodolphus de Bever anno 1550" gepaald van goud en vair met zilveren schildhoofd beladen met een gaanden rooden bever.
6. „Alsoo de Ed'Jonckvr. Adelia van Heusden is uyt de selve Jongersoon van Heusden als de voors. Bertholdus, soo volcht dan, dat dit sijn de wapenen van de echte luyden Roelof die Bever schiltknape en Ir. Adelia van Heusden" wapens als 1 en 4.

Op grond van deze bouwstoffen, de genealogie van zijn vader, de verklaring Rolandt en de wapenteekeningen uit het Ms. Pelgrom heeft Mr. Cornelis van Beveren tusschen 162C en 1623 het in groen fluweel met zilveren beslag gebonden familieboek laten teekenen[3]). Op den titel staat het jaar 1619 vermeld. Ik acht dit niet het jaar van samenstelling. Elders wordt als hoofddatum van het „leven" van de verschillende personen steeds het huwelijksjaar opgegeven: „hebben geleefd anno .... en volgende jaeren". Mr. Cornelis was in 1619 met Christina Pyll gehuwd. Vandaar dus het jaar 1619 op den titel.

Het jaartal 1623 staat onder de fraai uitgevoerde teekening van de wapens Van Beveren-Pyll samengesteld uit lijnen, gevormd door fijn geschreven Psalmteksten. Er onder staat „Sebastianus Sachs scripsit 1623".

Voor dat wij overgaan tot de verdere bronnen van het Beverenboek in het oudste stadium dus 1620-23, willen wij eerst de genesis van de verdere oudste generaties vervolgen.

In dezen zelfden tijd was Jr. Ido Gramaye doende zijn ouden adel te laten erkennen. Voor den heraut te Brussel moest hij bewijzen, dat de Dordtsche familie Cool, waaruit zijn moeder stamde, zich gedragen had als edelman sonder eenigen handel of trafijcke te doen. Ter attestatie van een en ander wendde Gramaye zich eerst tot Adriaan van Meusenbrouck I.U.L. Uit diens antwoord van uit s' Hertogenbosch van 24 Aug. 1627 blijkt dat het huwelijk van „Ior Adriaen heer van Sandelijn" met een dochter uit het geslacht Cool was „blijckende uyt seker oudt tafereel noch in wesen sijnde gesalveert in de beeltstortinghe van eenen aultaer van de Capelle van den soeten naem Jesu gestaen hebbende in de Collegiale Kerk van Dordrecht, dewelck tafereel Ick tot verscheyden reysen gesien hebbe ten huyse van des heeren requirants ende mijnen neve den heere Willem van Beveren heere tot Strevelshouck ende Develsteyn raedt ende rentmr. Generael, van Zuyt Hollant etc. wiens huysvre is een suster van den heere pensionaris (van Dordrecht Jacob) van den Eynde haerluyder moeder was een dochter van Cool ende dochtersdochter van Oom. Op de doeren van welck tafereel staen ,de contrefeytsels van wijlen Jor. Adriaen van Sandelijn ende van zijne vier huysvrouwen met haerluyder kinderen, gecleedt als de oude Edelluyden in Hollandt. .." Vermoedelijk naar aanleiding van dezen brief heeft Gramaye zich gewend tot Mr. Cornelis van Beveren 8 Juli 1632. Dit was voor Van Beveren een prachtige gelegenheid. Hij antwoordt onmiddellijk, maar vraagt tevens of de herauten niets weten van de familie Van Beveren. De heraut, lang niet dom, antwoordde dat Z.E. „eens soude synden sijne descendentie ende genealogie met de wapenen van Beveren", waarna hij dan Gramaye verder bescheid zou geven. Gramaye schreef ook nog naar Leuven en Gent voor nader bericht. Reeds na veertien dagen heeft hij een tweetal attestaties verkregen omtrent den adel van het geslacht Van Beveren uit Westphalen van de hand van zijn zwager Godschalk Menno van Heerma, hauptlinck zu Hoochkerken, — d.w.z. Hoogkerk in Groningen — en omtrent den adel van de Beveren's uit de Meyerij door P. van Gestel, en zendt hij deze aan Van Beveren te Dordrecht. Ook heeft Gramaye hem in contact gebracht met de De Bever's uit de Meyerij. Op 18 Maart 1633 schrijft hij, dat een goede vriend hem bericht zond „dat hij Jor. Cornelis van Bever selve is wesen spreken ende hem t'extract uyt LI Ed. L. brieff aen mij geschreven gelevert heeft".

Het nader contact met de Bever's uit de Meyerij heeft geleid tot wijziging van het wapen van de familie te Dordrecht. Er is nog een concept over van de hand van Mr. Cornelis van Beveren voor een soort familieovereenkomst op grond waarvan het oude Van Beverenwapen, zijnde in groen een zilveren klimmenden bever, veranderd werd, Deze overeenkomst, die door Heer Robert de Bever, heere van Milheze († Beeckvelt onder Berlicum 13 Mrt. 1656) „als chef d'armes . . . met jonchr ...., van de Schoute als man en

---

[3]) Met de samenstelling van het familieboek hangt waarschijnlijk ook samen het opvragen van de huwelijkscontracten zijner verwanten. Uit den boedel van Develsteyn zijn de stukken betrekkelijk het geslacht van Beveren — die door vererving kwamen aan Prof. Mr. H. van der Hoeven — in bruikleen afgestaan aan het gemeente Archief te Dordrecht. In dezen catalogus dier stukken, waarvan ik kennisneming dank aan de vriendelijkheid van Mr. G. G. van der Hoeven komt ook het huwelijkscontract voor van Jacob van Beveren Pietersz. met Reynsburch van Driel d.d. 17 Juni 1560 in een copie van 1624!

voogt van Joffr. ...[4]) soo voor hen selven als mede voor jonchceren Cornelis ende.... de Bever [5]) ter eenerzijde en door „Heer Cornelis de Bever geseyt van Beveren" anderzijds gesloten had moeten worden, begint met het vaststellen van de verwantschap, die den comparanten door oude overlevering (sic!) bekend was. Vervolgens verklaart de acte, dat „om alle duisterheit wech te nemen die door verloop van tijd soude mogen werden veroorsaeckt" de comparanten „begeerende malcanderen soo nae in forme ende couleuren van waepenen conform (te) maecken ofte houden als doenlijck is . . . verstaan hebben „voor haere nacomelingen best te sijn dat de branches vant geslacht de Bever in de Majorie van den Bosch ende tot Dordrecht continueeren te voeren het voors waepen van Dortsmonde ende in de silvere fasce van dien een Swaerten Bever passant". De oorsprong van het wapen moest toch in Dordrecht gevonden worden!

Toen dan ook in November 1635 Mr. Cornelis van Beveren tot Ridder in de orde van St. Michiel werd verheven door koning Lodewijk XIII, werd de wapenwijzing in het diploma bestendigd. De bever werd echter goudgekroond en genageld en roodgetongd. Wegens de adelsverheffing door den Franschen koning, werd toegevoegd in den rechter bovenhoek een blauw schildje met een gouden lelie. Aan het wapen van de Westfaalsche Van Beveren's werd bij die gelegenheid ontleend het helmteeken: een engel tusschen een zwarte vlucht. Ook de helmdekken werden zilver en zwart.

De aardigheid van het familieboek, geheel uitgevoerd in in groen en zilver was er nu wel een beetje af. Het is dan ook wat den tekst betreft nooit afgemaakt. Maar wel heeft men de oorspronkelijke wapens overgeschilderd met het nieuwe wapen, Deze verandering moet dus na 1634/5 zijn aangebracht, mogelijk wel op last van Mr. Cornelis de Bevere, zooals de slotheer van Develsteyn zich sedert dien tijd noemde.

Nog eenmaal heeft hij toevoegingen kunnen laten verzorgen. Zeker wel door zijn betrekkingen in 's lands dienst, is hij in kennis gekomen met Cornelis Booth. Deze heef: Van Beveren in Juli 1641 een verklaring gegeven omtrent het burger worden te Utrecht van „Henrick Bever van Dordrecht in den jaere dertienhondert ses ende t'seventich, doe cameraers waeren Steven Gerit Woutmanszoen ende Ermbrecht Pellencussen". Booth [6]) zocht verder te Utrecht en kwam 11 April 1648 met een nieuwe verklaring luidende:

„1. Lubbertus de Beveren et Giselbertus Hacke fidejubent pro Joanne de Woudenberch milite ad usum D Florentii Praepositi Trajactens (is) a". 13 18.
D. Florentius de Jutfaes fuit Pps major ab 1311 usque ad diem obitus, qui incidit in 28m Marty 1337
2. Henric Bever van Dordrecht vercryght t'Utrecht borgerschap a° 1376.
3. Henric die Bever segelde als die van Beveren te Dordrecht a° 1397.
4. Heer Vrederic van Beveren duytscher ordens Comendeur tot Otmersum a° 1454.
geextraheert tot de annotatien en memorien die ick

ondersz Raed extraordinaris 's hoofs Provincial van Utrecht gehouden heb van d'oude charters en Archiven alhier t Utrj. desen 14e April 1648.
w.g. C. Booth 1648"

Hoewel keurig bewaard, zijn deze stukken toch niet meer aangeteekend in het familieboek. Het is duidelijk, dat den eigenaar het werk, in jeugdig enthousiasme begonnen, niet meer zinde. Wel bleef hij verder zoeken, maar het boek is eerst later aan het einde der 17e eeuw nogmaals aangevuld.

De relatie met de Bossche De Bever's heeft waarschijnlijk Mr. Cornelis de Bevere in relatie gebracht met den brabantschen historicus den befaamden prelaat Chr. Butkens. De drijvende kracht voor het zoeken van contact met Butkens en later met A. de Raet van der Voort is wel geweest Mr. Cornelis van Beveren's neef, Mr. Abraham van Beveren, heer van Barendrecht [7]). Deze schijnt veel gevoeliger te zijn geweest voor opsieringen ad majorem suam gloriam dan de voorzichtige heer van Strevelshoek, die, hoewel kennelijk een tikje ijdel, toch te grondig historicus was om al de later gevonden stukken maar voetstoots als waarheid te aanvaarden. Het is dan ook aan twijfel onderhevig of Mr. Cornelis nog de overschilderingen in het Beverenboek heeft gelast. Deze zijn in ieder geval niet door een eerste klas kunstenaar verzorgd, zooals het boek in eersten aanleg. Dat blijkt ook uit de strepen op het perkament. De overwerker kende het materiaal niet zoo goed als zijn voorganger. Ik meen deze wijziging dan ook te moeten stellen na 1663, toen de oude heer van Strevelshoek was gestorven en Develsteyn was gekomen aan zijn tweeden zoon Johan, een militair, die van genealogie en historie wel weinig verstand heeft gehad. Zijn weduwe en hij waren gaarne bereid het familieboek uit te leenen aangezien zij zelf niet op Develsteyn woonden. Zoo is verklaarbaar dat ook de wapens van Mr. Govert van Slingelandt (1623-1690) en zijn echtgenoote Christina de Bevere (1631-1656) in het Wapenboek voorkomen. Zoo heeft het Beverenboek ook minstens tien jaren berust in den boedel van Cornelis de Bevere (1658-1685); wiens weduwe Anthonia Cools in 1695 het boek aan Maria Sweerts de Weert de weduwe van den wettigen eigenaar, de bovenbedoelde Johan de Bevere, teruggaf en deswege van haar eene quitantie ontving. Intusschen waren volgens de quitantie van de documenten „daartoe specterende..... verscheyde brieven en eenige wapentjes van 't voorsz. geslacht.. .. vermist", waarnaar Mevrouw de Bevere-Cools nog zou zoeken.

Ik behoef hier niet het verval van Develsteyn na te gaan: daarover heeft Dr. G. D. J. Schotel voldoende duidelijk geschreven [8]). Maar de geschiedenis van het familieboek als zoodanig bewijst reeds, dat de nauwgezette zorg, waarmede alles door den ouden heer van Strevelshoek verzameld was, blijkbaar niet de kenmerkende deugd van zijne nakomelingen was.

Zooals Develsteyn werd het Beverenboek ook nog eenmaal in eere hersteld door den laatsten werkelijken bewoner Adam van Broeckhuysen. Hij teekende bij in het boek de wapens zijner ouders Johan van Broeckhuysen († 1692) en Justina Elisabeth de Bevere (1655—1729). Hij maakte ook een afschrift van het reisverhaal van Johan van Beveren over zijn tocht naar Jeruzalem van 1536 [9]).

---

[4]) Maria de Bever, zuster van bedoelden Robert, ged. 's-Hertogenbosch 13 Juli 1593 tr. (vóór 1628) Jr. Gijsbert van der Schout, Alfere in Spaanschen Dienst.

[5]) Cornelis dc Bever, woonde te Nuland en te Oisterwijk † 25 Oct 1639 begr. 's-Hertogenbosch en zijn' broer Willem de Bever woonde te Oisterwijk † aldaar 13 Dec. 1652; alle vier waren achterkleinkinderen van Johannes de Bever en Hillegonda van Veen.

[6]) In den catalogus: Manuscrits généalogiques e.a. provenants de Buchelius vendus chez Muller 1909 wordt ook een genealogie van Beveren door Booth vermeld.

[7]) Mr. Abraham met zijn broeders en zusters hebben ook terstond de wijziging van het familiewapen overgenomen.

[8]) Geschied-, Letter- en oudheidkundige Uitspanningen, 1840 p. 53-128. Het slot Devenstein.

[9]) Ook dit berust onder Mr. G. G. van der Hoeven, die mij alles wat Van Beveren betreft, met de grootste welwillendheid ter bestudeering afstond.

Of hij de verdere toevoegingen verzorgd heeft, kan ik niet nagaan. In ieder geval zijn op de nog open bladzijden van het boek bijgeschreven:

1. Afschrift van het door Butkens verschafte afschrift uit het boek van Willem van Rennenberg.
2. Afschrift van den autentieken, nu nog in het archief Van Slingelandt berustenden brief van Henric die Bever, waarbij hij in 1397 verklaarde niets tegen den bisschop te zullen ondernemen.
3. Een stamreeks met wapens van de Bossche De Bevers.

Bij het tweede toevoegsel, de acte van 1397, kan nog worden opgemerkt, dat dit blijkbaar het door Booth bedoelde stuk is. Het zegel is thans onkenbaar geworden door afslijting. Mogelijk heeft Booth het stuk aan Van Beveren geschonken.

Butkens had zich in 1649 gewend tot de Staten van Holland, om op grond van het vredesverdrag van Munster een gunst te verkrijgen. Hij wilde daarbij de voorspraak hebben van de heeren Van Beveren, zoowel Mr. Cornelis, de heer van Strevelshoek, als van diens neef Mr. Abraham, heer van Barendrecht. Om de heeren gunstig te stemmen achtte hij het wel gewenscht zijne bemiddeling te verleenen bij het genealogisch onderzoek naar het geslacht Van Beveren. Aanknoopende aan het Vlaamsche verhaal, heeft hij gezocht in de richting der heeren Van Beveren in Vlaanderen. Op grond van den zgn. — nooit teruggevonden — ouden codex van Willem van Rennenberg van 1400 was spoedig genoeg een filiatie op te bouwen, waarin zoowel Roelof als Daniel, de aan den Heer van Strevelshoek bekende oudste dragers van den naam Van Beveren, een plaats vonden. Zoo was ook de weg gevonden naar de heeren Van Amstel. Van Butkens' hand is een volledige genealogie, beginnende met „Diderik, broeder Egberts Heere van Amstelle troude Ade dochter Baudewijns Heere van den landen van Aelst en Waes ende sij brochte hem ten Huwelicke het lant van Bevere. Hij leefde 1120-1127-1130-1139 vermelt in verscheijden charten als heere van Beveren". De verschillende genealogieën, zoowel van de heeren Van Beveren in Vlaanderen als van de Dordtsche Van Beverens als van de Bever's uit de Meyerij zijn niet vervalscht. Zij zijn aan elkander gepast met het „transumptum ex fragmento antiqui codicis Wilhelmi de Rennenberg quondam armorum Regis seu heraldi Wilhelmi ducis Juliacensis et Gelriensis scripti circa annum dei 1400", dat ik volledigheidshalve hier invoeg. Van Leeuwen drukte slechts een excerpt af.

„Philippa itaque uxor Ottonis claudi Comitis Gelrie fuit de prosapia regis Francie. Fuerat enim filia tertrogenita Simonis de Domnimartino progenita ex Maria comitissa de Pontivo filia Willemi comites de Pontivo et Aleydis filie Ludvici septimi Francie regis. Ex hac autem Philippa genuit Otto comes predictus Reynaldum comitem Gelrie primum et quatuor filias de quibus postea dicemus. Sed ipsa Philippa antequam comiti Ottoni iungeretur bis nobiliter nupserat et primo quidem Rudolpho de Issoduno comiti Augie et secundo Rudulpho dno de Coucy fratri Engueranni de Coucy qui duxerat Margaretam filiam predicti comitis Ottonis de priori sua uxore pregnatam.

De stirpe autem dnorum de Coucy est magna nobilitas in Francia Flandria et alibi distributa Rudulphuc enim senior dno de Coucy de priore sua uxore Agnete filia Balduini comitis Hannonie tres procreavit filas quarum primogenita Jolendis nupsit Roberto comiti de Dreux et de Brana qui filius

fuit dni Roberti fratris Luduici francorum regis et peperit ei quatuor filios et quinque filias. Primogenitus nomine Robertus patri successit in comitatu et heredes reliquit etc. *Tertia filia dni Rudulphi senioris de Coucy Alda* nomine Dno *Theoderico de Bevere marito suo tres peperit filios* ac *tres filias* Theodoricus primogenitus dominus fuit de Bevere et de uxore sua genuit alium Theodoricum dnum de Bevere et Castellanum dicamudensem cui uxor Margareta de Brienna filia Erardi dni de Ramero ex Philippa Henrici comitis Campanie filia. Hic genuit Hugonem Theodoricum Joannem Elisabetham Henirci de Louanio dni de Herstallio uxorem, et Philippam uxorem dni Jacobi de Werchin senescalli comitatus Hannonie. *Rudulphus de Bevere secundus filius dni Theodorici et Alde nomen accepit ab avo suo materno seniore Rad'ulpho de Coucy et insignia illorum de Lovanio sibi assumpsit eo quod mater eius a comitibus Lovaniensibus originem trahebat. Hic igitur ex uxore Adilia tres genuit filios Theodoricum sine prole defunctum Rudulphum et Willelmum. Rudulphus hic de Maria uxore filia dni Danielis de Redelgem Danielem genuit et Rudulphum quorum posteritas manet usque in hodiernum diem.* filiarum dicti dni Theodorici de Bevere et Alde primogenita Agnes nomine etc. Hec de stirpe dnorum de Coucy adeoque de parentela Philippe comitisse Gelrie dicta sufficiant etc.

Concordat cum copia vel transumpto quam ego manu propria ex originali fragmento extraxi quod attestar

† Cr. Butkens

Butkens zond dit stuk 28 Juni 1649 aan den Heer van Strevelshoek „achtervolgende mijn toezeggen", alsmede „eenige deductie van sijne Edele voor ouders zoo veele ick can conjectureren" en „de genealogie der Heeren van Beveren met haren branchen alsoomen de selve best can verifieren ende waer maeken uut goede waere charten ende geloofweerdige bescheiden. U.Ed. sal gelieven de selve te examineren ende ons te laeten weten ofter iets waere tgeene de selve oordeelde te moeten verandert oft verbetert worden om tselve te mogen achter volgen".

Hoe sceptisch de heer van Strevelshoek was, blijkt ook uit zijn antwoord waarbij hij om nadere bijzonderheden over dien ouden codex vroeg. De genealogieënleverancier is dan ook 6 Juli 1649 iets minder positief. „U Ed. sal ondertusschen believen met aandacht te oversien het gesonden project van genealogie bij ons naer alle waerschijnlijckheyt bij een gevoecht. Wat belangt het fragmentum antiqui codicis Wilhelmi de Rennenberg is eene deductie der successi der Graeven en Hertogen van Gelre met andere Memorien van diversche geslachten seer ongebonden. Ick sal vant tgeene U Ed. familie aengaet een authentic extract sien te becommen en aen Uwe Ed. behandigen." Indien dit er geweest is, is het verloren gegaan. In ieder geval heeft Butkens zijn „proiect" nogmaals gemaakt, nu met bijvoeging van de geteekende wapens.

Mr. Simon van Leeuwen heeft deze gegevens, later door De Raet heer van dér Voort nogmaals aangevuld en overgeschreven, wel uit reverentie voor de invloedrijke Dordtsche heeren in zijn Batavia Illustrata opgenomen. Dat was ook niet zoo bevreemdend: ook andere historici van naam, als Jacobus van Oudenhoven, een gaarne en veel op Develsteyn geziene gast, hadden aan het door Butkens geproduceerde stuk geloof gehecht. Van Oudenhoven liet het ten gerieve van de heeren van Strevelshoek en Barendrecht drukken met een opdracht en met de genealogie zooals deze door verkeerde identificatie van personen in elkaar kon worden gezet,

zonder zich echter aan de fantasieën over de heeren van Amstel over te geven.

Het is wel merkwaardig het verschil te zien tusschen den genealogischen arbeid van Wouter van Goudhoeven en dien van Balen, Oudenhoven en van Leeuwen. In het manuscript Goudhoeven komt een volkomen juiste genealogie Van Beveren voor. Ongetwijfeld zal Van Gouthoven Willem van Beveren (1556-1631) wel gegevens hebben verschaft. De gegevens stemmen onderling bijzonder goed overeen. Ook Van Gramaye kende Van Gouthoeven als een nauwgezet genealoog. Hij verzocht Van Beveren in 1632 of hij „informatie cost crijgen uyt de naegelaten papieren van Meester Wouter van Gouthoeven zal. die ick verstae voorhebbende is geweest de genealogieën van de principaelste geslachten van Dordrecht te laten uuytgaen". Balen is door het uitsluitend gebruik van het familieboek minder ver afgedwaald dan Van Leeuwen, die alle gegevens van Butkens en De Raet overnam.

Afgezien van Roelof de Bever en de al te edele jonkvrouwe Adelia van Heusden en eenige in de oudere generaties zonder 'bewijs toegeschreven namen van echtgenooten, bevat het Beverenboek geen onjuistheden. In de toelichting bij ieder wapen geeft Mr. Cornelis van Beveren zijn nu nog gedeeltelijk te controleeren bronnen op, welke steeds betrouwbaar zijn. Hij heeft gebruik gemaakt van de oude rentmeestersrekeningen, de thesauriersrekeningen, klepboeken en de nog onder hem berustende stukken vanaf het begin van de 15e eeuw. Die stukken zijn, mede ten gevolge van het feit, dat de weduwe van den stamvader Daniel n.l. Soete Willem Bevers' dr. in 1431 een kapel stichtte ter eere van de H. Elisabeth in de groote kerk te Dordrecht, de zgn. Beverenkapel door de nakomelingen ijverig bewaard totdat het archief van Develsteyn in het begin van de 19e eeuw verhuisd werd.

In het familieboek Van der Hoeven wordt daarover medegedeeld, dat Schotel „een heel kistje" met papieren betreffende de familie Snellen, en stukken betreffende Develsteyn, de Van Beverens enz. van het echtjaar Van der Hoeven-Broekhoff van Jaarsveldt te leen heeft gekregen en behouden. Schotel beweert in zijn beschrijving van Develsteyn, dat de eigenaars van de papieren daaraan weinig zorg besteedden, ja zelfs de perkamenten stukken zouden zijn gebruikt voor andere doeleinden. In ieder geval heeft Schotel b.v. een gedeelte van de correspondentie van Mr. Cornelis van Beveren onder oogen gehad en een levensbeschrijving van hem en van zijn vader uit 1652. Volgens Schotel was ook een geheele kist met stukken door vocht vergaan. Het door Prof. Mr. H. van der Hoeven in 1922 in bruikleen afgestaan overblijfsel van het familiearchief Van Beveren betreft in hoofdzaak de Antwerpsche familie Van den Eynde en de Van de Valck's. Maar ook zijn bewaard gebleven enkele originneele stukken, welke in het Beverenboek worden aangehaald.

De genealogie begint in het Van Beverenboek eerst bewijsbaar met Daniel, wiens weduwe Soete Willem Beversdochter zooals vermeld in 1431 een kapel stichtte ter eere van de H. Elisabeth, meestal genaamd de Beverenkapel. Het Beverenboek zegt van Daniel, dat hij voorkwam in de thesauriersrekeningen van 1399 en 1400. Deze zijn niet meer volledig bewaard. De mededeeling is dientengevolge niet te toetsen, maar gezien de betrouwbaarheid van het familieboek, behoeft hieraan niet te worden getwijfeld. Volgens de stukken van de zgn. Beverenkapel stierf hij 1401. Jammer is het echter, dat geen zekerheid bestaat ten aanzien van de wijze waarop hij vermeld wordt. Want uit de verdere gegevens inzake de Van Beveren's te Dordrecht blijkt, dat er wel

een geslacht Van Beveren bestond, maar daarin is voor Daniel geen plaats. Het vermoeden ligt derhalve voor de hand, dat de nakomelingen, zooals zoo vaak, den naam hunner moeder aannamen.

Omtrent de afstamming van Daniel verspreidt eenig licht een acte van 1420 [10]), waar, naar aanleiding van een doodslag bij ongeluk 'begaan door Willem Danelszn., optreden als „borgen van der levende hant beide van Willem Danelsz. vader en moeder wegen, Henric Willem Danelszoensz. Jan. Danelsz. Henric Feitop ende Willem van Beveren Willemsz. gesamenderhant ende elc voer al." Wanneer men daarbij voegt de aanteekening uit het Beverenboek, dat de boedel van Ghijsbrecht Neyse, zoon van Wouter van Genderen en tweeden echtgenoot van Soete Willem Beversdr., gedeeld werd tusschen zijne weduwe, Wouter van Genderen Henrix, Aelborch Henrick Willemsdr., non in het S. Agnietenklooster te Dordrecht, Agniese haar zuster en de dochter van Ghijsbrecht uit diens eerste huwelijk met Margriet Henric Butsdr. n.l. Adriana van Genderen bijgestaen door haar man Floris van Diemen, dan bestaat zekere waarschijnlijkheid voor de volgende filiatie.

1. *Daniel.*

II. *Willem Danielsz.* tr. *N.N.*
Kinderen:
1. *Daniel,* (volgt III).
2. *Henric,* (volgt IIIbis).
3.? *Aechte,* in 1438 [11]) vermeld als weduwe van *Henrick Feyfop* Hugenszn., vermeld 1417 en 1420.

III. *Daniel Willeszn.* vermeld 1399, 1400 † 1401, tr. Soefe *Willem Beversdr.* † 1437, hertr, in of vóór 1403 *Ghijsbrecht Neyse Wouterszn. van Genderen † 1428,* weduwnaar van *Margriet Henric Butsdr.*
Kinderen o.a.:
1. *Jan Danielszn. 1420.*
2. *Willem (Bever) Danielszn.*

IIIbis *Henrick Willem Danielszn.,* borg voor zijn neef 1420, tr. *N. van Genderen,* dr. van *Wouter* en *Agniet N.*
Kinderen:
1. *Wouter van Genderen Henrix,* vermeld 1431.
2. *Aelborch Henrick Willemsdr.* non in het St. Agnietenklooster te Dordrecht 1431.
3. *Agniese Henrick Willemsdr.* vermeld met haar zuster 1431.

Soete wordt genoemd Willem Bever'sdr.

Deze Willem van Beveren komt herhaalde malen voor sedert 1365 en stierf volgens het Beverenboek 24 Juni 1398; hij was eigenaar van een schroot ambacht. Blijkens verschillende acten uit de klepboeken had hij, behalve Soete, de volgende kinderen:

1. *Jan van Beveren Willemszn.,* trekt in 1399 mede in den tocht naar Friesland, hij wordt vermeld tot 1422 tr. vóór 1407 *Margriete Meeus Meeuwsznsdr.,* wede. van *Jan Janszn.*
2. *Willem van Beveren Willemszn.,* borg voor zijn neef 1420, vermeld tot 1422, tr. op huw. voorwaarden van 27 Juni 1415 *Heynke But Dirc Hodd'emontsdr.*
3. *Marijken van Beveren,* vermeld 1403 en 1405 tr. *Aernd van Hennep,* borduurwerker, vermeld met zijn vrouw.
4. N. *van Beveren,* een dochter, vermeld in 1403 als echtgenoote van *Boyden die Vries.*

[10]) Rechtsbronnen van Zuid Holland uitgeg. door Mr. R. Fruin in Werken Ver. Oud Vad. Recht 1e reeks dl. IV pag. 34, 35.
[11]) Rechtsbronnen a.v. pag. 82.

Eenige aansluiting met de eerder te Dordrecht vermelde Van Beveren's is niet aantoonbaar. Het betreft hier de volgende personen:

Pieter van Beveren, leende in 1355 geld aan de stad Dordrecht.

Philips van Beveren, vermeld in de thesauriersrekeningen van 1385, '6 vermeld van 1382 tot 1399 † vóór 1402 tr. Lijsbeth vermeld 1385 en 1393, die na zijn dood hertrouwde met Jacob But.

Maar wel kan men met zekere waarschijnlijkheid Willem van Beveren, of die Bever vastknoopen aan een geslacht Van Beveren, dat in de 14e eeuw in Delft tot aanzien kwam. Wouter van Beveren Willemszn. was in 1355 schepen en voerde volgens een m.s. wapenboekje een klimmenden bever. Zijn zoon Willem Wouterszn. van Beveren was aldaar schepen in 1389 en voerde den bever met in den linkerbovenhoek een 5 puntige ster. Vermoedelijk een broer was Jan van Beveren, koopman in huiden en vetten, wonende te Delft in 1334 en 1343 [12]). Deze Jan was op grond van het feit, dat de Dordtsche Willem († 1398) een zoon Jan had, wellicht de vader van dezen Willem. Willem was wel een broer van den reeds door Booth vermelden Henric die Bever die uit Dordrecht in 1376 burger werd te Utrecht en aldaar nog in 1397 leefde. Beiden, Willem en Henric, hadden een dochter genaamd Soete. In de rekening van den rentmeester van Zuid Holland van 1384 komt Soete Henric Beversdr. voor. Mogelijk was de te Dordrecht wonende Pieter van Beveren van 1355 een oom, die zijn neef Willem de gelegenheid gaf zich te Dordrcht te vestigen.

Alles bij één genomen is er aanleiding voor de veronderstelling van de juistheid van de volgende genealogie.

1. *Willem van Beveren,* tr. N. N.

kinderen:

1. *Pieter van Beveren* vermeld te Dordrecht 1355, mogelijk vader van *Philips van Beveren* 1382-1399.
2. *Woufer van Beveren Willemszn.,* schepen te Delft 1355. Hij heeft nakomelingen gehad: mogelijk stammen van hem een aantal der nog in het Westland gevestigde families Van Beveren af [13]).
3. *Jan van Beveren,* (volgt 11).

II. *Jan van Beveren,* koopman in huiden en vetten, wonende te Delft 1343 mogelijk dezelfde als *Jan Volc. van Beveren,* vermeld ± 1370 [14]) tr. *(Soete?) N.*

Kinderen:

1. *Willem van Beveren,* (volgt 111).
2. *Henric Bever* vermeld 1376-1397. Ook hij heeft nakomelingen gehad. Er is op grond van de namen wel aanleiding te veronderstellen, dat een zijner nakomelingen was de *Jan Hendriks van Beveren* die in 1539 naar Jerusalem reisde.

III. *Willem van Beveren,* † *24* Juni 1398, wiens kinderen boven reeds werden vermeld. Zijn dochter Soete bracht den naam over op het later bekende geslacht [15]).

JHR. MR. M. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND.

[12]) Rekeningen Henegouwsche Huis uitgcg. door Dr. H. G. Hamaker dl. I p. 188, 11 pag. 4, 5, 111.

[13]) Lisebrecht Wouters van Beveren betaalde een graf voor Floris van Hodenpijl, zie oude Grafboeken te Delft 1367-1420, Wapenheraut 16/17 pag. 38.

[14]) Wapenheraut 16/17 pag. 107.

[15]) Nadat, dit opstel was geschreven mocht ik door de groote vriendelijkheid van Mevr. Reelaerts van Emmichoven-Hocke het hier besproken familieboek ten behoeve van het familiearchief Beelaerts van Blokland ten geschenke ontvangen. Ik kan niet nalaten haar hiervoor ook te dezer plaatse mijn oprechten dank te betuigen.

De van Coeverden's in Gelderland terug.

Wat afkomst betreft, is het geslacht van Coeverden wel het oudste en voornaamste van alle, die den Nederlandschen adel vormen en van vaderlandsche herkomst zijn. Zij toch stammen uit de Rijksonmiddelbare Heeren en Graven van Borculo, die reeds in het midden der twaalfde eeuw als dynasten voorkomen, al noemen zij zich reeds zes en eene halve eeuw naar hun burggraafschap van Coeverden, hetgeen tevens het verlaten van Gelre's grondgebied had medegebracht en vestiging in Drenthe, later in Overijssel.

Een tak, sinds einde der zeventiende eeuw op Rande woonachtig, had als stamhouder Christoffel Daniël, dijkgraaf van Salland, die van 1695-1765 leefde. Door zijn huwelijk in 1723 met Juriana Cunira Roderica van Lennep kwam hij in Gelderland terug. Deze van Lennep's 'behoorden tot het riddermatige geslacht, dat ook in de Veluwsche ridderschap verschreven werd en dat nog, hoewel in nederige omstandigheden, zoowel in den Gelderschen achterhoek, als in Amsterdam voortleeft, naast de bekende familie, die uit eenen bastaard sproot. Van het echtpaar van Lennep-Schaep, ouders van mevrouw van Coeverden, had de vrouw door haren eersten echtgenoot, Jan van Haeften, het oude en belangrijke goed Putten, onder Doornspijk, doch tegen Elburg aan, verworven. Hare beide dochters erfden dit elk voor de helft en dat was de reden, dat de van Coeverden's de eerste zes jaren van hum huwelijk in Elburg gingen wonen, tot zij in 1729 besloten zich wederom op Rande te vestigen en hun deel in Putten over te dragen aan hare oudere zuster Johanna Catharina Elisabeth, vrouw van haren neef George Werner Jacob van Lennep. De terugkeer naar Gelderland was dus maar van korten duur, doch. toen mevrouw van Lennep-van Lennep in 1774 als kinderlooze weduwe overleden was, liet zij Putten na aan den oudsten zoon, Arend Christiaan van C., harer zuster, die zich beide vervolgens op Putten, dat op de oude grondvesten herbouwd werd, voor den zomer, voor den winter in een stadshuis op de Kade in Elburg vestigden. Rande werd overgelaten aan den tweeden zoon Mr. Johannes Wolter van C., die er, sinds 1763 gehuwd, met zijn gezin bleef wonen. Arend Christiaan had inmiddels van eene nicht, Barbara Catharina van C.. wed. Jan Willem Egbert Rengers. het 'belangrijke goed Schuylenburg, eene oude havezathe in Veldhuizen achter Neuenhaus in Bentheim, geërfd. Het is merkwaardig te noemen, dat noch deze erflaatster, noch haar echtgenoot. sinds het verschijnen der genealogie van Coeverden, nu 60 jaren geleden, ooit terecht is gebracht. De Schuylenburg werd echter doorgaans verhuurd en meest aan Nederlandsche families; waarschijnlijk vertoefde de eigenaar toen vaak in Hardenberg, waarvan hij sinds 1751 schout was. Zijne moeder bleef op Putten wonen tot haren dood in September 1780. Intusschen had A. C. van Coeverden betrekkingen aangeknoopt met een eenvoudig meisje uit Epe, Hendrikje Hendriks genaamd en aldaar in 1753 geboren. Hoe zij er toe kwam, zich later van Pijkeren en vervolgens, van 1785 af, van Pijkeren genaamd van Lennep te noemen, is nog nimmer opgehelderd, al zou men geneigd zijn aan verband met de van Lennep's, zij het door de linkerhand, te denken. Toen de liefdesavonturen van den 60-jarige gevolgen dreigden te krijgen, vond hij het beter zijne uitverkorene te kameren in Amsterdam en daar is dan ook geboren en 24 September 1783 in de Noorderkerk als hun zoon gedoopt Arend Christiaan, zonder eenige aanteekening in margine, hetgeen in Amsterdam bleek te gelukken, doch in het dorpsche Epe zeker de gereformeerden in de weer zou hebben gebracht.

Doch toen zich dit binnen twee jaren herhaalde, vond de heer van Putten het verstandiger, eene regeling te treffen en 30 Mei 1785 zijn zij te Doornspijk gehuwd, terwijl reeds 27 Augustus, daarop eene dochter geboren werd, die nog tof 1797 door 8 kinderen gevolgd zou worden.

Arend Christiaan van Coeverden heeft, ruim 70 jaar oud, nog de revolutie van 1795 beleefd en is 23 Februari 1799 in zijn stadshuis te Elburg de eeuwigheid ingegaan. Zijn gelijknamige oudste zoon volgde hem op als heer van Putten, doch als leen behoefde het niet meer te worden verheven. Zijn leven was in die zorgelijke tijden reeds vroeg belast met al de moeiten van het dagelijksch bestaan voor eene weduwe met de 6 haar overgebleven, nog jonge, kinderen. Eene betrekking heeft hij nimmer vervuld; er viel genoeg te doen bij het beheer van het vaste goed, dat gelukkig voor den adel nog het hoofdbestanddeel van het vermogen uitmaakte.

De geschiedenis van een eenmaal zoo groot en‘ machtig geslacht, dat zeven eeuwen lang onder allerlei lotswisselingen toch zijne vooraanstaande plaats had weten te handhaven, heeft reeds in het einde der vorige eeuw mijne belangstelling gegrepen en die voortdurend behouden. Temeer daarom, wijl hier geen sprake was van daarop volgend verval door roekeloos en overdadig leven, dat doorgaans voert tot het kwijnen van een roemruchten naam bij een futloos, verworden nageslacht, hetgeen een oogenblik medelijden kan verwekken, doch op den duur geen medeleven, noch de geringste hoop op beterschap mag verwerven. Wat er sinds schier eene eeuw aan van Coeverden’s overbleef, die den stam konden voortzetten, is alleen te danken aan Jhr. F. W. W. H. van Coeverden (1801-1872), eenen man met 8 adellijke kwartieren, die de deuren van het Duitsche Huis in Utrecht gewis voor hem had zien openen, ware daarvan op ernstige wijze werk gemaakt. Man van kleine geestelijke gaven, die niet in tel was bij zijne zusters en hunne klein-burgerlijke echtgenooten en het bestaan had tot tweemaal toe te trouwen met boerendochters, wier vader niet eens bekend was. Eenig overgebleven zoon, werd de overgang van het eeuwenoude familiegoed Wegdam, Markelo op hem onmogelijk: het belangrijk erf ‘Spekenbrink werd hem toebedeeld. Maar wel heeft hij kans gezien zijne zoons op te voeden tot flinke, eerlijke menschen, waarvan de meesten het in hunne beperkte omstandigheden ver in de wereld hebben gebracht, zoover het hun tenminste slechts mogelijk was. En den naam, dien zij dragen, hebben zij noch verloochend, noch vergeten en niemand kome hyn daarin te na. Dit alles was mij bij ervaring en door persoonlijk bezoek bij zeer velen hunner bekend. Is het wonder, dat men dan ook belang stelt in het lot, dat anderen takken beschoren was?

Sinds 1908 wist ik, dat de laatste afstammeling uit den tak van Putten hoogbejaard op haar voorvaderlijk goed Schuylenburg nog steeds in leven was. Eene langdurige briefwisseling leidde tenslotte tot een bezoek, dat ik 29 October 1909 in het verre Veldhuizen mocht afleggen. Er ontbrak nog heel wat aan de gegevens over dien tak in Nederland’s Adelsboek. Juist een persoonlijk onderhoud zou allicht den weg wijzen om het ontbrekende op te sporen. Geen kasteel trof ik aan, zooals mij van oude teekeningen bekend was, geene havezathe zelfs, zooals huize Putten in de 18de eeuw herbouwd was; een eenvoudig arbeidershuis met twee kamers achter elkander ter weerszijden van de deur en de gang, die doorliep in eene koestal. Doch in de voorkamer ter rechterzijde een aantal kleinere meubels, een enkel schilderij en een miniatuur of wat, al wat die oude vrouw overbleef uit een

rijk en glansrijk verleden, dat al zoo heel lang, toen reeds, tot de geschiedenis behoorde. En te midden van die enkele herinneringen aan hare jeugd vertelde de 85 jarige mij van het wedervaren van de laatsten harer van Coeverden’s. En ook dit:

Mij was de volgende advertentie in de oude Hollandsche bladen bekend:

Hedenavond bij het aankomen van het Amsterdammer Beurtschip ,ontving ik de ontzettende tijding, dat mijne oudsten zoon, Jonkheer Arend Christiaan van Coeverden, op deszelfs terugreize met hetzelfde Beurtschip gisterenavond op de hoogte van Durgerdam is overboord gevallen en verdronken, en alzoo zijn jeugdig leven, in den ouderdom van 27 jaren, in de golven geëindigd heeft.

Van dit voor mij allertreurigst verlies aan vrienden en bekenden kennis gevende, verzoeke van brieven van rouwbeklag verschoond te worden.

Op den Huize Putten bij Elburg, den 26en Augustus 1810.

H. van Coeverden, geb. van Pijkeren, genaamd van Lennip.

En zijne oomzegster vertelde, hoe oom Chris in den mooien avond van 19 Augustus 1810 op den Zeedijk ten Z.W. van Elburg had gewandeld met zijn jeugdig 12-jarig vriendje, den jonker van Plettenberg, en gezegd had: Kijk Lo, hoe vreemd, Zondagavond en daar komt eene lijkkoets aangestapt, maar Lo had gezegd, dat hij niets daarvan kon ontwaren en er was niet verder over gesproken. En kort daarop had de heer van Putten zijne reis naar Amsterlam met het beurtschip aanvaard, waar hij commissies had en had vergeten, dat een heidinne (zigeunerin) hem ter vorige Elburgsche kermis, die in de laatste Octoberweek gehouden werd, de hand gelezen had en hem toegevoegd: hoed U voor Uwe geboorteplaats.

Maar toen op den avond van 25 Augustus het beurtschip de treurmare had medegebracht, was jonker van Plettenberg in zijne verbijstering naar de haven geloopen en bevond zich weer op den Zeedijk, waar hij uit het Zuiden eene lijkkoets zag naderen. Toen had hij begrepen, dat zijn vaderlijke vriend juist eene week tevoren zijne *eigen* uitvaart had gezien. Lo van Plettenberg is heel oud geworden en pas in het eind van 1880 in Apeldoorn gestorven, doch heeft nimmer vergeten hetgeen hij als knaap had medegemaakt. Door wind en stroom gedreven was het lijk van Chris van Coeverden in den vroegen Zondagmorgen op het Gooische strand geworpen en aan de papieren, die hij op zich droeg herkend en men had zich gehaast het stoffelijk hulsel van den heer van Putten te kisten en thuis te bezorgen, waar het luttele uren na de boodschap van het hem overkomen onheil aankwam. Eerst op 1 Sept. had de plechtige uitvaart in Elburg’s kerk plaats.

En nu viel de zorg voor moeder en zusters op den 20-jarigen Johannes Wolter. Zijn eenig overgebleven tweelingbroeder was in Holland en werd voor den militairen dienst opgeleid. Toen, na het herstel van Nederland’s onafhankelijkheid, de gemeenteraden werden ingesteld, werd J. W. van Coeverden lid daarvan in Elburg. Het was een eigenaardig man, trotsch op zijnen naam en meer gehecht, dan hij zichzelf wel wilde bekennen, aan de denkbeelden van den voor immer vervlogen tijd der Republiek. De rustiger toestanden, die allengs meer welvaart brachten na de Fransche overheersching. stelden hem in staat als groot heer te leven, En toch wilde hij niet in de Geldersche ridderschap worden opgenomen .Daardoor had hij zitting kunnen krijgen van 1814 af

aan in de Staten van zijn gewest, doch deze plaats bereikte hij wel eenvoudigweg, als J. W. van Coeverden en door de keuze der 'bevolking in 1821. Tot 1826 toog hij daarvoor geregeld naar Arnhem. Inmiddels was hij sinds 1824 tot wethouder van Elburg verkozen en bleef dit tot en met 1839.

In datzelfde jaar 1824, dus al 34 jaar oud, maakte hij kennis met de freule Anna Dodonea Holdinga Schratenbach van Burmania, eene twintigjarige wees, toen zij bij hare oudere zuster, vrouw van den Elburgschen secretaris, S. A. Arendsen Hein, vertoefde. Er is veel over dit door hem gewenschte huwelijk te doen geweest, waarschijnlijk tegenwerking der voogden van de freule in Friesland. Toen het eindelijk 16 Juli 1824 te Elburg plaats vond, was het tevens gedwongen. In de bijlagen der huwelijksacte, ter Zwolsche griffie berustend, waren tal van stukken over die moeilijkheden eertijds aanwezig, doch al in het begin dezer eeuw bleken zij mij uit het dossier verwijderd. Reeds op 4 December van hetzelfde jaar werd hunne dochter Alegonda Johanna Willemina op huize Putten geboren.

In het volgend voorjaar nam van Coeverden zijne vrouw eens mede naar Arnhem en dit reisje viel zoozeer in de smaak, dat een bezoek aan den Haag volgde. Vele kennissen had de heer van Putten vanzelf daar niet en men kan zich voorstellen, dat het hem aangenaam was er zijnen tijdgenoot, graaf van Rechteren van Almelo en Rechteren, te ontmoeten. Hoc ver dan ook te zoeken, verwantschap bestond tenslotte tusschen al de oude Geldersche en Overijsselsche geslachten en al kende men elkander niet of nauwelijks, het woord neef bracht hen alras tot elkaar. De graaf van Rechteren nu, was ook het vorig jaar gehuwd en wel te Leiden met de freule von Massow; daardoor vertoefde hij meermalen in Holland, had zelfs eene woning in den Haag. Ten hove stond hij in hoog aanzien en de Koning besprak vaak met hem provinciale belangen, ook die van de ridderschap, die toen nog eene gewichtige politieke rol kon spelen, In de Geldersche ridderschap was er eene belangrijke fractie, die met leede oogen de intrede van zoovele roomschgezinden in haar college en dus ook in de Staten had aanschouwd. Van die zijde was dan ook bij den Koning aangedrongen op versterking van het protestantsche deel der ridderschap. Ten aanzien van den heer van Putten, die zooals gezegd, op dit punt weigerachtig was, moet bepaald gesproken zijn. Voor ruim vijf en twintig jaren werd mij inzage vergund van eenige brieven, tusschen hem en zijnen nieuwen vriend van Rechteren gewisseld. Hij schijnt van Coeverden te hebben overgehaald, zijn standpunt in deze zaken te herzien. Zijn veel oudere neef op Wegdam had zich reeds in 1814 eene benoeming in de Overijsselsche ridderschap laten welgevallen, die slechts het praedicaat Jonkheer medebracht en Jhr. Arend Daniel van Coeverden had nimmer homologatie van den titel van baron, die hem toekwam, gevraagd. De heer van Putten was van anderen aard. Ook toen werd er in den Haag echter lang gewikt en gewogen, maar toch kwam 28 April 1826 tenslotte het K.B. af, waarbij J. W. van Coeverden erkend werd met den titel van baron en barones voor hem en al zijne afstammelingen. Wellicht had hij echter toch na eenigen tijd berouw over dien stap gekregen, want hij bedankte ervoor zijn diploma te lichten, waardoor het verviel. Eene vraag om opheldering daarover van den graaf van Rechteren kon niet uitblijven en zie hier het gewichtigst punt uit het antwoord, dat hem van Putten gewerd:

De graaf van Nassau kan mij noch geven, noch verleenen, wat mij sinds onheugelijke tijden reeds toekomt en het mij evenmin ontnemen.

Kort nadat 25 Mei 1826 eene tweede dochter op huize Putten geboren was, stierf hare peet-grootmoeder aldaar op 4 Juni, 73 jaar oud. Doch het volgend jaar 27 October 1827 werd den heer van Coeverden een stamhouder Arend Christiaan geboren, die echter reeds 4 maanden oud stierf tot groote smart der ouders en vooral zijner moeder. Op den Schuylenburg zag ik nog een gedicht, dat een medelijdend heer uit Elburg voor de bedroefde moeder had gemaakt en waarvan iedere strophe eindigde met de woorden: Uw kleine Chris. Hetzelfde jaar, op 15 November 1828 werd zij in hun stadshuis tot haren jongen weggeroepen.

De heer van Putten, aldus met twee nog zeer jonge kinderen achtergebleven, heeft zijne nauwelijks 25 jarige echtgenoote nimmer kunnen vergeten en is nooit hertrouwd. Hij bleef in Elburg en op Putten wonen en alleen in het begin van den jachttijd verbleef hij eenige weken op den Schuylenburg. In paarden had hij veel 'belangstelling en zijne prachtige vierspannen, waarmede hij veel rondreed, waren alom beroemd. Waarom hij zich echter in 1840 voorgoed op zijn Bentheimsch bezit vestigde en Putten aan A. A. baron van Hugenpoth verkocht, is mij niet bekend. Het verblijf der van Coeverden's in Gelderland was daarmede afgesloten, doch een enkel woord moge hier niet ontbreken over hetgeen daarna nog plaats greep.

Nauwelijks 20 jaar oud werd de oudste dochter op den Schuylenburg, de freule Alegonda, de bruid van Dr. Th. B. von Beesten uit Bentheim, die zich in het naburig Neuenhaus als advocaat gevestigd had en hare zuster volgde dit voorbeeld binnen het jaar. doch tegen den zin haars vaders door te trouwen met den heer J. Oelrick uit Neuenhaus. De oude heer van Coeverden bleef dus alleen achter. Zijn schoonzoon von Beesten stierf reeds in 1854, waarop de jonge weduwvrouw met zoon en dochter weder, voor de zomermaanden althans, ten Schuylenburg introk. Tot 7 November 1861 heeft J. W. van Coeverden nog op zijne havezathe geleefd. Met den ouden koster van Veldhuizen had hij eene afspraak gemaakt, dat hij more maiorum bij avond en in de kerk voor den preekstoel begraven zou worden, terwijl de stoet door fakkeldragers begeleid moest zijn. De heele plechtigheid was tot in bijzonderheden geregeld en bij voorbaat betaald. In Nederland was het begraven in kerken bij K.B. d.d. 4 September 1827, vanaf het begin des jaars 1828 verboden, al heeft men hier en daar in uithoeken der provincies tot 1847 toe, met allerlei listigheden, bij name des avonds, deze wet ontdoken. Ook in het Bentheimsche was dit oude gebruik al lang afgeschaft, toen de heer van den Schuylenburg overleed. Maar toch heeft hij zijnen zin doorgezet, kind der 18e eeuw, als hij nu eenmaal' was en zelf heb ik op dien laten Octoberdag van 1909 op zijne laatste rustplaats gestaan.

Na de terugkomst uit de kerk moest de weduwe von Beesten nog dienzelfden avond ervaren, hoezeer de oude glorie met haren vader ten grave was gebracht. Hare zuster was wel onterfd. doch zij zelf stond met hare jonge kinderen voor eenen desolaten boedel. Er was geen van Coeverden meer, wiens naam moest worden hooggehouden en dienovereenkomstig had haar vader geleefd. Al het vaste goed moest verkocht worden en zelf besloot zij den Schuylenburg af te breken en van die afbraak het huisperceel te bouwen, dat meer strookte met haren berooiden staat en met juist zooveel land erbij, dat het verhuurd bedrijf kon bestaan. Van 1863-1884 vertoefde zij doorgaans te Ootmarsum.

Toen haar zoon volwassen was, heeft hij op verschillende plaatsen en van 1884-1888 ook in de Horsterpeel zijn geluk als landheer op bescheiden wijze beproefd. Doch, toen deze

onderneming aan de verwachtingen niet beantwoordde, keerde zij met haren zoon naar de oude plaats weerom. Deze trouwde op 41 jarigen leeftijd en de 3 zoons uit dit huwelijk brachten weer leven en wat vroolijkheid voor de oude vrouw aan, doch ook hare schoondochter zou zij moeten overleven en zoo vond ik haar, toen ook zij mij weer eens een blik gunde in het leven van lang geleden, met haren door zorg en verdriet geslagen zoon en diens nog jeugdig drietal knapen in de oude, vooral in het najaar zoo droef stemmende Nedergraafschap, een landschap, treffend bij hare herinneringen passend. Daar sloeg, niet lang voor haren 92en verjaardag, op 11 September 1916 de laatste ure voor haar, de laatste der Geldersche van Coeverden's.

BIJLEVELD.

Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard.

(Vervolg en slot van LXI, 351)

B.

VI. *Dirk de Gier Hillebrants,* † *27-1-1585* begraven bij zijn vader in de St. Maartenskerk Zaltbommel [77]), burgemeester 1571, schepen [78]) 1542-70, gasthuismeester 1550 en. heiligegeestmeester 1577, te Zaltbommel, tr. le *Bertha Man,* † 1551, tr. 2e *Aleidis Auwrijn,* † 22-10-*1564.* [79]).

Dirck de Ghier obiit an° 1585 27 January, eius animus requiescat in pact (Dingsignaat Zaltbommel, losse aanteekening bij de schepenkeur van Nicolay 1584).

Dirck dc Gier vernieuwt den eed voor den onmondigenso) Peter Peters de Gier, terzake de beleening met den Corenweertschen rijsweert tc Driel 7-7-1544 (Leenakten kwartier van Nijmegen).

1580 St. Nicolaasdach, testeert Dirk de Ghyer, benoemt de kinderen van zijn dochter Heylintje 's Gieren, huisvrouw Jan Hanrioks, tot fideieommissaro erfgenamen, noemt nog zijn dochter Styn 's-Gieren zal. gehuwd met Wouter Reyniers (Loofsignaat Zuilichem).

Uit deze huwelijken:

1. *Hillebrant,* (volgt VIIb).
2. *Hubert, (volgt* VIIa).
3. *Chrisfine de Gier Dirks,* † Zaltbommel 1-6-1574, Er. *Wouter Reiniers van Hillensberch,* schepen in de hooge bank van Zuilichem 1585; hij tr. 2e *Heyltje Mathijs,* †10-11-1592.[81]).

3-7-1600 Testeert Wouter Reyniers van Hillensberch, laatstelijk wnr. Heyltie Mathijs: heeft vier dochters: Geertje gehuwd met Focke Jans, Helken gehuwd met Cornelis de Jode [82]) en Stvntic gehuwd met Andries Willems (Loofsignaat Zuilichem).

4. *Heylke de Gier Dirks,* tr. le *Johan Gerits,* wnr. *Elisabeth Florisdr. van Beest;* tr. 2e *Paulus N.;* tr. 3e *Jan Hanricks van Teeffelen,* schepen in de hooge bank van Zuilichem 1581, en burgemeester van Zaltbommel.

1576 Beleend met land onder Beesd Hubert Jans, erve zijner moeder Elisabet van Beest getrout geweest met Johan Gerits; hulder was Dirck de Ghier zijn bestevader.[83]) (Leenakten kwartier van Nijmegen, blz. 775).

9-12-1600 Comp. Jan Hanricks van Tefelen, oud burgemeester van Zaltbommel (Loofsignaat Zuilichem).

24-7-1628 Beleend met de Roomsche Camp te Renoy Thoniske Pouwels, wed. Jan Florisz. schout tot Rumpt, krach. tens dispositie van haar broer Hubert Jans (Leenakten kwartier van Nijmegen, Renoy).

13-5-1641 De kinderen van Jan Florisz.[84]), verwekt bij Anthonia Pauwels, erfgenamen van wijlen Dirk de Gier, borgemeester van Zaltbommel, vanwege hun moederlijke bestemoeder Heylke de Gier geven volmacht aan Cornelis van Oversteegh. (Dingsignaat Deil).

VIIa. *Hubert de Gier Dirks,* † *13-7-1622,* begraven bij zijn vader in de St. Maartenskerk Zaltbommel, [85]) kwartiersman uit de oude schutterij 1586-88, veldheemraad 1586 en schepen 1606 van Zaltbommel, schepen in de hooge bank van Drie1 1596-1602, directeur van de lage hoofden *en* kribben te Drie1 1596, rentmeester der capittelsgoederen onder Driel, collecteur der Aalster dijkpenningen, 1617, richter in den Bommelerwaard 1607-22, tr. le *Maria van Wijflith,* (dr. van Gijsbert Jans van Wijflith, schout en schepen te Nederhemert), † Zaltbommel, begr. in het graf van haar schoonmoeder Aleidis Auwrijn in de St. Maartenskerk 14-8-1589; tr. 2e *Jenneke Loeff,* (dr. van Jan Loeff en Margaretha Morincx [86]), † Zaltbommel 28-2-1645 en begraven in de St. Maartenskerk. [87]).

31-10-1598 Huybert de Ghier koopt de leenhofstad „Ammerzoden", gelegen tc Driel. (Dingsignaat Driel).

6-4-1601 Hillebrant en Hubert. de Ghier, gebroeders, maken deeling van huis cn erf aan de Bospoort binnen Bommel overeenkomstig het testament van Dirk de Ghier, hun vader (Loofsignaat Zaltbommel).

1620 Inschrijving mageschcid de dato 1609 tusschen Hubert de Ghyer en zijn voorkinderen Dirk en Heylke de Ghyer; der kinderen grootvader was Gysbrrt Jans van Wijtfliet, schout te Nederhemert (Loofsignaat Drie1 1616-24 fol. 140).

17-5-1623 Dirk de Gier en Heyltje de Gier, geassisteerd met haar man Jan Willemsen, kinderen van Huybert de Gier bij wijlen Maria Wijflith maken scheiding' met hun stiefmoeder Jennekc Loefs wed. Huybcrt de Ghier (Loofsignaat Zaltbommel).

8-4-1625 Comp. Roelof Loeff, advocaat voor den hove van Utrecht, Jennekc Locff wed. Huybert de- Ghier, rigter in Bommelcrwaart, met haar zoon Hillebrant de Ghier. Dirk Aerts de Bye, schout tot Rossum, getrout met Marike 'Loeff, Dirk die Raeth, getrout met Elisabet Loeff, allen erfgenamen en kinderen van wijlen Jan Loeff en Margaretha Morincq. (Loofsignaat Zaltbommel).

19-7-1636 Testeert Jenneke Loeff wed. Huybert de Gier, rigter in Bommelerwaart, maakt legaten aan haar oudste dochter Maria, haar jongste dochter Jenneke, haar schoon-

---

77) Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische Gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland, blz. 486; zie ook bijlage 8.

78) Vgl. Van dc Ven, Inventaris gemeente archief Zaltbommel, re gesten. Zie ook „Bossche Bijdragen" V 1922. Zie nog civ. proc. Hof van Gelre 1549 no. 20, en 1552 no. 34, Dirk do Gier gasthuismeester on schepen van Zaltbommel

79) Necrologium van het kapittel van Zaltbommel: „obiit anno 1551 Bertha filia Arnoldi Man uxor Theodorici de Ghier pro cuius perpetua memoria dati sunt tres equites; obiit 22 Oct. anno 1564 Aleidis uxor Theodorici de Ghier".

80) Dit is Peter de Gier, vermeld bij A VIIb.

81) 15-3-1595 Jacob Mathys c.s. transporteeren hun erfdeel van Heyltje Mathys, hun zuster en in leven huisvrouw van Wolter Reyniers, aan laatstgenoemde. (Loofsignaat Zuilichem).

82) Zie onder B VIIb 4.

83) Deze „bestevaer" was dus de stiefgrootvader, immers de vader van Huberts stiefmoeder Heyltje de Gier.

84) Zijn nakomelingschap is beschreven in „Gelre" 1941. „Het huis de Lcegpocl naar aanleiding van een overdracht in 1728" blz. 138. In aanvulling daarop diene, dat „de Leegpoel" ook reeds in het bezit geweest was van zijn voorgeslacht. Immers de vader van den schout Jan Florisz, Floris Claesz. in 1583 schout van Rumpt, was zoon van Claes Florisz en Willemsdr. Hol, die met „de Leegpoel" beleend werden 10-10-1529 (zie voormeld opstel in „Gelre" blz. 132).

85) Zie noot bij zijn vader.

86) Navorscher XXX p. 48.3 geeft het testament van 6 Juli 1620 van Grietje Morinex wed. Jan Loeff; zij † 3-3-1625.

87) Bloys van Treslong Prins. Genealogische en heraldische Gedenkwaardigheden in de kerken van Gelderland; blz. 485; zij werd begraven bij haar dochter Johanna.

dochter Styntje wed. Hendrik de Gier. Op het erfdeel van haar jongste zoon Huybert zullen diens kosten in het studeeren niet mogen worden gekort. (Loofsignaat Zaltbommel).

ô.5-1642 Testeert eadem; haar dochter Jenneke is nu getrouwt met jonker Johan van Dorth; 18-12-1644 test. eadem, dit testament geopend 21-3-1645: haar zoons Hillebrant en Hendrik zijn dan overleden. (Loofsignaat Zaltbommel).

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Dr. Dirk de Gier Huberts,*** i.u.d., † 23-1-1642, begraven te Zaltbommel in de St. Maartenskerk bij zijn vader en zijn grootvader, secretaris in de bank van Tuil 1625-42, landschrijver van de Bommeler en Tielerwaarden, richter in Tielerwaard 1616-23, ontvanger van de proostdijtienden ald., rentmeester van de vrouwe van Nyeclooster, tr. *Josina Maria Piermans,* (dr. van mr. Johannes Piermans en Jenneke Gisberts de Leeuw).

   3-4-1628 Jonker Henrick Pyeck legateert aan zijn neef Dirk de Gier boeken van den heer van Lisse, waarvan Dirk reeds een part heeft (Loofsignaat Zaltbommel).

   21-9-1629. Testeeren Diderick de Gier, secretaris, en Josina Maria Piermans (Loofsignaat Tuil) ; id. 7-5-1632 (Loofsignaat Zaltbommel) ; 22-1-1642 id. geven elkander lijftocht. (Loofsignaat Zaltbommel).

   30-2-1636 Overeenkomst tusschen Dirk de Ghier en zijn buurman van Batenburgh over den afvoer van zijn huis in de Gasthuisstraat te Zaltbommel (Loofsignaat Zaltbommel).

2. ***Heyltje de Gier Huberts,*** tr. le ***Cornelis Wolff,*** tr. 2e ***Joost Willems van Oversteghe,*** [88]) wnr. ***Neeltje Willems, † 1636.***

   18-5-1604 Testeert Gysbert Jans Wijflith, maakt legaat aan Heyltje de Ghier syns dogter dogter (Opdrachten Nederhemert).

   4-1-1636 Compareerde voor mij Daniel Eelboo, notaris te Dordrecht. de Ed. Willem van Overstene „uitten achte deser stede", als vaderlijke oom en voogd over de weeskinderen van za. Joost van Overstege zijn broer, zoo in eerste als in tweede echt verwekt aan Neeltken Willems en Helena de Ghier.

   22-1-1642 Comp. Heyltje de Gier en haar drie kinderen: Cornelis van Oversteech, Cornelia van Oversteech en Goyert Wolf f. [89]) [90]).

Uit het tweede huwelijk:

3. ***Dr. Hillebrant de Gier Huberts,*** † 19-3-1635, begraven in de St. Maartenskerk te Zaltbommel, [91]) advocaat, tr. ***Mayke Janse van den Oever,*** ged. Zaltbommel 13-3-1610 (dr. van Jan Dircks van den Oever en Beelieken Henricx)'. Uit dit huwelijk een zoon ***Johannes de Gier.***

   19-1-1631 Hillebrant de Gier woont te Zaltbommel in de Gamerschestraat, noord de stadswal, zuid de voors. straat; 10-3-1631 koopt huis en erf te Bommel aan het kerkhof, oost de Gemeyne straet (Loofsignaat Zaltbommel).

   27-2-1625 Hillebrant de Gier draagt zijn vaderlijk erfdeel over aan zijn moeder Jenneke Loeff. (Loofsignaat Zaltbommel).

   18-9-1636 Testeert Maria Janse van den Oever wed. Hillebrant de Gier, haar broeder Dirk is momber over haar kinderen. (Loof signaat Zaltbommel).

   20-11-1645 Dirk van den Oever, secretaris in de bank van Deil en in Zuilichem, volm. van zijn zuster Maria wed. de Gier. (Dingsignaat Driel).

   27-9-1632 Mavke Jans huisvr. van Hillebrant de Ghier, met gecoren momber dr. Wolter Doyeweerdt, overmits de onwilligheid van haren man. testeert: ead. test. als wed. 18-9-1636 (Loofsignaat Zuilichem).

   5-10-1679 Comp. Johannes Hillebrants de Gier lid. 2-1-1665 gewond te bed liggende), (Dingsignaat Driel) .

4. ***Dr. Hubert de Gier Huberts,*** † 9-1-1637, bij zijn broeder Hillebrant begraven in de St. Maartensker! te Zaltbommel.

5. ***Johanna de Gier Huberts, † 12-7-1644*** begraven in de St. Maartenskerk te Zaltbommel, tr. 9-4-1643 ***Dirk van Goch.***

   9-4-1643 Dirck van Goch en Jenneke de Gier Huberts conjugium professi (Burgerboek Zaltbommel).

   8-2-1644 Lijftocht Diderick van Goch en Johanna de Gier echtelieden. (Loofsignaat Driel).

6. ***Maria de Gier Huberts,*** tr. Zaltbommel 25-6-1630 ***jonker Johan van Dorth tot Varick*** [91a]) schepen in de hooge bank van Tuil 1640, heemraad van Tielerwaard 1637-51, (zn. van jr. Reinier, heer van Varick, en Jenneke van Velp).

   26-12-1645 Jr. Johan van Dorth verzoekt opening van het testament van zijn schoonmoeder Jenneke Loeff wed. Hubert de Gier (Loofsignaat Driel).

7. ***Hendrik de Gier Huberts, † ± 1636,*** tr. ***Christine*** (dr. van Henric Janssens en Geyske Claasdr.).

   26-5-1626 Magescheid tusschen Christina Henricks gehuwd met Henrick de Ghyer Huyberts en de andere kinderen van za. Hanrick Janssens en Geyske Claasdr. (Loofsignaat Driel).

   22-6-1629 Hanrick Huberts de Ghier koopt huis en hof te Rossum (Loofsignaat Driel).

   6-10-1645 Jonker Johan van Dorth als man en momber van juffrouw Maria de Gier voor hemzelf en als oom en momber van de kinderen van za. Henrick de Gier. Dirck van den Oever als volmacht van zijn zuster Mayke wed. Hillebrant de Gier als moeder van hare kinderen, Dirk van Goch als vader en momber van zijn kind bij zal. Jenneken de Gier, verkoopen 8½ koeschare in den Matheusweert onder Zaltbommel (Loofsignaat Zaltbommel).

   Uit dit huwelijk:

   a. ***Dr. Huibert de Gier Hendriks, † 1680,*** advocaat, schepen in de hooge bank van Driel, 1654-72.

      28-2-1654 Huybert de Gier successit in locum seabini Johan de Coeq, benoemd richter (Dingsignaat Driel).

      23-9-1656 Hubert Hendriks de Gier verkoopt zijn erfdeel in de nalatenschap van za. dr. Dideriek de Gier, landschrijver des ampts Tieler- en Bommelerwaard aan diens wed. Josina Piermans. (Loofsignaat Driel) .

      24-10-1679 Testeeren dr. Hubert de Gier en zijn zuster juffr. Catharina de Gier (Loofsignaat Tuil).

   b. ***Geertruyt de Gier Hendriks,*** tr. ***Jacob Janse,***

      22-5-1648 Comp. Huibert en Geertruyt de Gier kinderen van za. Hendrik de Gier, zoon van za. Huibert de Gier richter in Bommelerwaard (Loofsignaat Driel).

      8-8-1647 Jacob Jansen man van Geertruyt de Gier, dochter van za Hendrik de Gier (Loofsignaat Driel).

   c. ***Cathalina de Gier Hendriks, † ±*** 1680.

      24-10-1679 Testeert juffrouw Catharina de Gier zuster van dr. Huibert de Gier. (Loofsignaat Driel).

      14-12-1681 Cornelia van Oversteegen wed. de Raet, Geertruyt van den Oever, Catharina van den Oever wed. van Os, Catharina van den Oever wed. Cretier, mede als erfgenaam van haar broeder Johan van den Oever, allen condividente erfgenamen van za juffrouw Catharina de Gier (Dingsignaat Driel) .

88) Deze echtgenooten vermeld door P. M. van Walchren in N. L. 1935 kol. 338. Opgemerkt zij, dat Heyltje de Gier is gesproten uit Huberts eerste huwelijk.

89) Deze en de voorafgaande akte ontleend aan voormeld artikel.

90) Gelre XXXIII blz. 156 „Na bedonge verklaringe van Derck de Gier als oom en momboir van Govert Cornelisse Wolffs, beneficiant en met hem gevoeght Gobel de Groot verus patronus et collator vicariae St. Ursulae binnen (Zaltbommel) dezer stads kercke op Balveren's Choor gefundeert.

91) Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische Gedenk waardigheden in de kerken van Gelderland, onder Zaltbommel.

91a) „Gelre" 111 blz. 100. Genealogie Van Dorth, door Hoffman.

d. *Johannes de Gier Hendriks,* † Rotterdam 23/29-9-1 663, mr. pasteibakker, wonende Oostmolenstraat te Rotterdam.

8-10-1663 Huybertus do Gier der heyden regten doctor en Catharina de Gier geven boedelvolmacht aan Gerardt de Jongh, wijnkooper te Rotterdam, inzake de nalatenschap van hun overleden broeder Johannes de Gier. (Driel dingsignaat).

12-11-1663 De schepen Marten Ariens de Jongh borg voor zijn zoon Gerard de Jongh, terzake diens accoord met Huybert de Gier aangegaan te Rotterdam 5-10-1663 (Loofsignaat Tuil).

VIIb. *Hillebranf de Gier Dirks,* geb. 1545. † 1615, buurmeester te Drie1 1569, heemraad van Groot Driel, burgemeester 1586 en schepen 1571-89 van Zaltbommel, schepen in de hooge bank van Driel 1591-1613, tr. *Lysbef Claes Corsfiaens.*

18-3-1588 Hillcbrant de Ghier Dericks, Jan van Lith en Cornelis de Joede, ooms en erfgenamen van Eelken Ott Claesz dochter, en wel Hillebrant als zijnde gehuwd met een zuster van Ott Claesz. en Jan van Lith en Cornelis de Joede zijnde broeders van Mcricke Jan Saersz.dr hun overleden zuster, die gehuwd geweest was met Ott Clarsz. (Loofsignaat Driel). [92]).

1-10-1604 Testeert Hillebrant de Ghyer Dirks en Lyshet Claes Corstensdr. bepalende, dat het erfdeel van den jongen Hillebrant de Ghyr de soone van zal. Dirk verwekt bij Lysbet Lamberts tot Middelborg slechts zal mogen worden vervreemd met goedvinden van de vrienden (Loofsignaat Driel).

1609 Hillebrant de Ghyer Dirks verklaart oud te zijn 64 jaren en in 1569 buurmeester in Drie1 geweest, te zijn (Gelre XII blz. 305).

7-5-1615 en 1614 Testeert Hillebrant do Ghier Dirks, noemt zijn kinderen Peter, Robbert, Aelken, Berntken 's Gieren gehuwd met Cornelis de Jode en zijn zoons zoon Hillebrand Dirks (Loofsignaat Driel).

1569 Enquete ten verzoeke van Hillebrandt de Ghier als heemraad van Groot Drie1 (civ. proc. hof van Gelre 1569 no. 12).

Uit dit huwelijk:

1. *Dirk de Gier Hillebrants,* † *vóór* 1604, tr. *Lysbet Lamberfs;* hieruit: *Hillebrant de Gier Dirks,* woonde te Middelburg 1604.

8-11-1621 Comp. Hubert de Ghyer door dc bank van Drie1 aangesteld tot sequester over de nalatenschap van Dirk Hillebrant Dirks (Loofsignaat Driel).

20-7-1616 Peter de Ghier als momber van Hillcbrant de Gier soone Dirck de Ghiers, Mathys Dirks en Cornelis de Jode als mannen en mombers doen transport (Loofsignaat Zaltbommel).

2. *Peter,* (volgt VIIIa).
3. *Robbert de Gier Hillebranfs* [92a]), † 1642 kinderloos.

26-2-1642 Comp. Rob de Ghicr momber over de onmondige kinderen van zijn broeder Peter (Loofsignaat Driel).

23-3-1642, 16-11-1642 Verkoopen erfgenamen van za Robbregt de Gier Hillebrants hun erfdeel (Loofsignaat Driel).

4. *Bernfken de Gier Hillebrants,* † 1629, tr. 1614 *Cornelis van Lifh Jans de Jode* [93]), wnr. *Helken Woufers van Hillensberch* [94]), (zn. van Jan Saersz.).

92) Zie de aanteekeningen over van Lidth de Jeude bij A VIIIb.

92a) R. A. Arnhem, kwartier van Nijmegen, kohieren van verpondingen over het jaar 1648: Driel; Peter de Ghiers huys en hoff groot 5 honts, aan de kerk tot Driell, idem 9 honts en 8½ mergen in de Beemder weylandt, 4 mergen in de Hoensaetschc weyde, 16 honts in de Bovensie Kivitshamme, 11 honts in de Benedenste Kivitshamme, 9 honts in Voorsteuweerd, huys en hoff 1½ morgen op den Uytterweerd.

Rob en Peter de Ghier huys en hoff tot Velddriel met 4 honts zes mergen modo vrou de Ghier in. do Beemder weylandt.

Peter Reynen's erven huys en hoff met twee mergen en noch 4 honts aan de kerk tot Driell, 4 hontsboomgaard met huys tot Hoensaet-Driel.

93) Zie noot 92.

94) Helken van Hillensberch was een dochter van' Wouter Beiniers van Hillensberch, schepen van Zuilichem, en Christine de Gier (zie I VI. 3).

19-11-1628 Berntken de Ghier wed. Cornelis Jans de Jode maakt boedelscheiding (Loofsignaat Driel).

24-12-1628 Testeert Berntken de Ghicr 'wed. Cornelis Jans de Jode, benoemt. tot haar erfgenaam haar nicht Huibertje Thys Dirks (Loofsignaat Driel).

24-3-1629 Jan Claasz. transporteert zijn aandeel in de nalatenschap van zijn mooy Berntken Hilldbrants de Ghier aan zijn ooms Rob en Peter Hillebrants de Ghier. (Loofsignaat Driel).

5. *Aelke'de Gier Hillebranfs,* tr. *Mathijs Dirks,* schepen van Zaltbommel.

30-6-1617 Mathijs Dirks, schepen tot, Bommel, wegens zijn za vrouw mede erfgenaam van za haar vader Hillcbrant dc Ghyer (Loofsignaat Driel).

VIIIa. *Pefer de Gier Hillebranfs,* † 1641, tr. le N.N., tr. 2e, als wnr., voor schepenen Driel 22-7-1636 *Anneke* wed. *Reynder Jan Aerfsens.*

15-6-1632 Peter de Ghier soone van za Hillebrant verkoopt „de Hooge Veluwe" in de Cocqkamp, gericht Zaltbommel, aan Diederik de Gier (Loofsignaat Driel).

6-7-1632 Peter do Ghier soonc Hillebrants de Ghier zal. en neef van Diedericq de Ghier der regten licentiaat heeft een broeder Robbregt de Ghier wonende in Velddriel. (Loofsignaat Driel).

21-4-1641 Comp. Peter de Gier Hillebrants te Driel; 26-2-1642 Anneke wed. Peter de Gier en Hillebrant en Jan Peters de Gier voor zich zelf en hun onmondige broers en zusters (Loofsignaat Driel).

Uit deze huweliiken:

1. *Hillebranf de Gier Peters,* † 1645.

2-6-1645 Hillcbrant de Gier en in 20-11-1645 in diens plaats zijn broeder Jan de Gier, momber van zijn broeder Claes Peters de Gier inzake contra. Reynder Jan Artsen (Dinsignaat Driel).

2. *Nicolaas,* (volgt IXa).
3. *Jan,* (volgt IXb).
4. *Cafharina,* ondertr. Driel 29-11-1657, tr. Zalt-Bommel *Gerrit Janse van Maren* wnr. *Aelfje Joost Woufersdr. Brant,* schepen in de hooge bank van Zuilichem 1646 en vlg., dijkschrijver in den Bommelerwaard, † Zuilichem 28-7-1662.

27-4-1650 Gerart van Maren koopt grafstede met zerk in de Groote kerk te Zaltbommel van de wed. d'heer Damen (Loofsignaat Zaltbommel).

8-3-1659 Gerardt Janse van Maren als man van Catharina de Gier, tusschen Peter de Gier en Anneke Reyn Jan Artsen wed. geprocreëerd, renuntieert ten behoeve van Claes Petersc de Gier alle rechten aan Catharina, voornoemd, toekomende in het versterf van haar vader, moeder, drie overleden broeders en zusters en van haar oom Rob de Gier. (Loofsignaat Driel).

12-4-1662 Testeert Gerardt van Maren, ziek zijnde (Loofsignaat Driel); 18-3-7662 Test. id., onze mrdeschepen (Loofsignaat Zuilichem).

1661 Nicolai: schepenkeur, geëligeerd Geraert vau Maeren, obiit 28 July (Loofsignaat Zuilichem).

IXa. *Nicolaas de Gier Peters,* buurmeester van Drie1 ± 1677, ondertr. Drie1 4-4-1663 *Hilleke Willem Stoffels de Rouw.*

20-6-1638 Claes de Gier Peters koopt huis en hof te Velddriel en een hoofken in den Poel; woont nog aldaar 23-5-1662 (Loofsignaat Driel).

1-4-1681 Nicolaas de Gier nomine uxoris erfgenaam van zijn zwager Wouter Willemse de Rouw. (Dingsignaat Driel).

3-11-1685 Magescheid tusschen Lysbet de Gier, getrouwt met Johan de Cocq, Willem, Peter en Anneke, kinderen van wijlen Claes de Gier en Hillegonde Willemse (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabet de Gier Nicolaas&,,* ged. Driel 15-11-1663,

tr. Driel 16-8-1685 *Johan Aerts de Cocq van Alum* [95]) j.m. van Driel (zn. van Aert en Anneke van de Ven): hij tr. 2e Driel 5-3-1699 *Hester de Vries.*

22-10-1691 Johan de Cooq van Alum nomine uxoris Lysbet de Gier verkoopt huis en hof in de Uyttingstraat te Driel. (Loofsianaat Driel).

10-5-1719 Comp. Jan 'de Cocq van Alum, inzake Tonis Rijck de Coca, en Benjamin de Cock zoons van Dirk de Cock en Cornelia Lansdael (Loofsignaat Driel).

2. ***Pieterke de Gier Nicolaasdr.,*** ged. Driel 4-7-1669.
3. ***Pieter de Gier Nicolaas,*** ged. Driel 14-1-1672.
4. ***Petrus,*** (volgt Xa).

5/6. ***Willem*** en ***Geertruyt de Gier Nicolaasse,*** tweelingen ged. Driel 27-9-1676.

7. ***Anneke de Gier Nicolaaasdr.,*** ged. Driel 7-4-1678, ondertr. Driel 17-9-1702, tr. R.K. 18-9-1702, ***Willem van Beurden,*** armmeester te Well 1717, schepen van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, collecteur van de ambtslasten te Driel.

4-4-1736 en 30-6-1738 Testeeren Willem van Beurden en Anneke de Gier. doen making aan hun zoon Nicolaas van Beurden (Loofsignaat Ammerzoden).

31-12-1742 Testeert Anneke de Gier wed. Willem van Beurden (Loofsignaat Ammerzoclen).

8. ***Willem de Gier Nicolaasse,*** ged. Driel 7-4-1678, † Driel 1-1720, tr. Oss, ondertr. Driel 1-1704, ***Teuntje Crijnen van Gemert;*** zij tr. 2e Driel 8-2-1728 ***Jan Akkermans,*** geb. Oss.

6-4-1732 Mutueel testament van Willemyna, Lysbet en Claes de Gier, hebben een onmondige zuster Maria; de moeder Teuntje Crijnen consenteert; 20-2-1778 opening van dit testament ten verzoeke van Hendrik van Nisselrooy wnr. Willemina de Gier, en van Lysbet de Gier, medeerfgenamen van Clas de Gier (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

a. ***Willemyna de Gier Willems,*** ged. Driel R.K. 13-2-1707,, † Driel 15-11-1774, tr. Driel 16-11-1738. ***Hendrik van Nisselrooy,*** † Driel 10-5-1783.

b. ***Elisabet de Gier Willems,*** ged. Driel R.K. 5-5-1709.

c. ***Nicolaas Francis de Gier Willems,*** ged. Driel R.K. 21-3-1712, † Driel 21-2-1778 kinderloos, begr. in de Ger. kerk 21-2-1778, tr. Driel 20-5-1742 *Arnolda de Cocq* geb. Driel, † Driel, begr. in de Geref. kerk 28-7-1780.

23-8-1750 Testeeren Claes de Gier en Arnolda de Cocq (Loofsignaat Driel).

18-10-1774 Succéssiememorie overgegeven' door Nicolaas de Gier en Hendrik van Nistelrooy nomine uxoris Willemina de Gier, erfgenamen van Maria de Gier huisvr. van Cornelis van Aelst, † Driel 19-9-1774.

10-3-1778 Arnolda de Cocq wed. Claes de Gier. †, Driel 21-2-1778, legt successiememorie over; erfgenamen zijn de kinderen van wiilen Willemvn de Gier getrout met Hendrik van Nissefrooy en Elisabet" de Gier. (Driel, memoriën van aangiften).

d. ***Maria de Gier Willems,*** ged. Driel R.K. 13-9-1714 † Driel 19-9-1774, tr. Empel, ondertr. Driel 12-1 0-1755, ***Cornelis van Aelst.***

Xa. ***Petrus de Gier Claesse,*** ged. Driel 3-8-1673, tr. Driel, Ger. en R.K., 12-3-1699 ***Margriet van Delwijnen*** (dr. van Wouter en Maria Weltens).

1-4-1741 Testeeren Peter de Gier en Margaratha van Delwijnen echtelieden, vermaken hun zoon Wouter het huis en hof in de Kleine Ipperackeren te Driel leenroerig aan het huis Rossum, alwaar testateuren, thans wonen. De overige kinderen zijn Helena getrouwd'met Jacob van Hausselt, wijlen Maria getrouwd met Peter van Sprangh, Lysbet getront met Frans van Hausselt, Jaeoba, Clara en Geertruida de Gier (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk (R.K.) eenige jong overleden kinderen, en:

1. ***Helena de Gier Peters,*** ged. Driel 4-3-1700, † Driel 20-9-1782, tr. Ger. en R.K. Driel 15-4-1725 ***Jacobus van Hausselt,*** geb. Driel (zn. van Jan Gerrits van Hausselt), schepen in de hooge bank van Driel, † Driel 10-3-1742.

Beleend met een hofstad te Driel haldende vier honts lant gelegen in den kerspel van Driel bij der kercken, op tselvo staat een huis (Register op de leenaktenboeken in het kwartier Nijmegen, blz. 698).

8-2-1743 De wed. Jacob van. Hausselt doet den eed der tapperen te Driel (Loofsignaat Driel).

2. ***Maria de Gier Peters,*** ged. Driel 22-11-1702, † Driel 25-10-1748, tr. Driel 21-12-1727 ***Peter van Sprangh*** j.m. van Driel; hij tr. 2e Driel 24-4-1740 ***Engel de Haas.***

3. ***Elisabet de Gier Peters,*** ged. Driel 1-2-1704, tr. Ger. en R.K. Driel 21-10-1736 ***Frans van Hausselt.***

4. ***Wouter de Gier Peters,*** ged. Driel 23-7-1708, † Driel begr. in de kerk 29-10-1701, tr. Driel, Ger. en R.K.,, 26-1-1738 ***Anna Maria van Wagtendonck.***

25-11-1749 Wouter de 'Gier bloedvoogd over de kinderen van wijlen Frans van Hoesselt en Lysbet de Gier (Loofsignaat Driel).

8-1-1768 Testeeren Wouter de Gier en Annemie van Wagtendonk (Loofsignaat Driel).

20-1-1778 Wouter de Gier verkoopt het leengoed geërfd van zijn vader (Loofsignaat Driel).

26-7-1781 Testeeren Wouter de Gier en Annemie van Wagtendonk. benoemen tot erfgenamen hun vier kinderen Peter, Anneke gehuwd met Jan' van Heesik, Margriet gehuwd met Roelof de Haas en Amolda; 28-7-1781 dezelfden verbinden twee huizen met hoven, boomgaard en bosch „de Lange Weg", het „Hoogbroek", en den „Mosterhoff" onder Driel (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

a. ***Anneke de Gier Wouters,*** ged. Driel R.K. 1 1-5-1738, tr. Driel 26-10-1766 ***Jan van Heesik.***

9-12-1766 Testeert Gerardt van Wagtendonck benoemt tot erfgenaam zijn nicht Anneke de Gier-gehuwd met Jan van Heesik (Loofsignaat Driel).

6-3-1793 Jan van Heesik en Anneke de Gier tochten elkander (Loofaignaat Driel).

b. ***Peter de Gier Wouters,*** ged. Driel R.K. 18-3 1742, tr. le Driel 16-5-1776, Ger. en R.K., ***Dorothea Dirkse van Nes,*** geb. Driel, tr. 2e Driel, ***Maria van Giesen.***

20-1-1801 Peter Wouters de Gier wnr. Dirkze van Nes heeft acht kinderen: Metje gehuwd met Andries Leermaker. Maria gehuwd met Joost van der Ven en de minderjarigen Wouter, Nicolaas, Gradus, Jacobus, Willemina en Elisabet de Gier' (Loofsignaat Driel).

c. ***Margriet de Gier Wouters,*** ged. R.K. 25-1-1747, † Driel 17-12-1783, tr. Driel 24-11-1771 ***Roelof de Haas,*** hij tr. 2e Driel 25-5-1788 ***Catharina den Otter.***

d. ***Arnolda de Gier Wouters,*** tr. Driel R.K. 18-8-1789 [96]) ***Aart van Lansdael.***

3-9-1788 Transport van Jan van Heesik gehuwd met Anna

95) Zie passim Wijnaendts van Resandt in N. L. 1936 kol. 403, „De afstamming van het tot den Nederlandschen adel behoorende geslacht de Kock".

96) Cum dispensatione in quarto gradu consanguinitatis,

de Gier, Peter de Gier gehuwd met Theodora van Nes, Arnolda de Gier en Roelof de Haas gehuwd met Catharina den Otter (Loofsignaat **Driel)** .

25-3-1790 Tochten elkander Aert Lansdael en Arnolda de Gier. (Loofsignaat **Driel)** .

5. *Jacoba de Gier Peters,* ged. Driel 17-12-1709, † Driel 19-10-1765, tr. Drie1 28-5-1741 *Aatt van den Berg,* geb. Megen.

4-10-1765 Testeert Jacoba de Gier (Loofsignaat Driel).

6. *Geertrui de Gier Peters,* ged. Drie1 23-7-1711, † Driel 29-9-1775, tr. voor schepenen Ammerzoden 1-2-1750 *Adriaen van Tiel* wrn. *Neesken de Gier,* † 1772/75, buurmeester van het dorp en de heerlijkheid Rossum 1748.[97]).

7. *Clara de Gier Peters,* ged. Driel 20-9-1716, tr. Drie1 12-5-1754 *Adriaan Eemans, j.m.* van Hedel.

3-10-1785, 8-9-1795 Testeeren Adriaan Eimans en Clara de Gier (Loofsignaat Driel).

IXb. Jan *de Gier Peters,* † 1710. buurmeester 1690 en schout van Driel, tr. voor schepenen Driel 11-7-1653 *Jacomina Hendriks van de Laer,* geb. 1632.

13-11-1660 Claes en Catalyna de Gier vorderen deeling van de ouderlijke nalatenschap door Jan de Gier in bezit gehouden, o.m. huis en hof te Driel. (Dingsignaat Driel).

1-4-1690 Jan de Gier beëedigd als buurmeester van Driel (Dingsignaat **Driel)** .

30-10-1685 De erfgenamen van Hendrik Janse van de Laar over diens nalatenschap (Driel, civiel proces).

2-6-1691 Jacob Hendrikse van de Laer gelooft zijn twee zusters Jakemyn getrout met Jan de Gier, wonende aan den Poel te Velddriel, en Neeske wed. Willem Versteegh, een rente (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabet de Gier Jans,* ged. Driel R.K. 3-4-1654, tr. Ger. en R.K. Driel 9-6-1679 *Cornelis Gerits van Ess,* j.m. van Rossum, † 1730.

13-5-1728 Cornelis Geerits van Nes en Elisabet de Gier, beleend met huis en hofstad te Rossum, dragen dit leen over aan Roelof van Tiel (Leenakten- kwartier Nijmegen, Rossum) .

19-9-1729 Testeeren Cornelis van Nes en Elisabeth de Gier; de wed. comp. 14-4-1730 (Loofsignaat Driel).

25-3-1732 Elisabet de Gier wed. Comelis Gerits van Nes, Hendrik Janse de Gier, Coenraad Lier getrouwd met Sibilla wed. en boedelhoudster van Peter Janse de Gier, Maria de Gier wed. Jan Aerts van Hanxtum, en Anna de Gier, kinderen van Jan Peterse de Gier (zie ook 2-11-1731 verwijzende naar de magescheid d.d. 16-6-1711 tusschen de erfgenamen van Jan de Gier en Jacomyna van de Laer). (Loofsignaat Driel).

2. *Gijsbert de Gier Jans,,* ged. Drie1 R.K. 11-12-1654.

10-1689 Jan de Gier stelt zijn zoon Gijsbert tot borg (Loofsignaat Driel).

3. *Hendrik de Gier lans.* † Drie1 27-10-1746, tr. voor schepenen Drie1 25-7-1700 *Maria Jacobs Coppelaar* (dr. van Jacob en Maria Moors).

17-8-1741 Testeeren Hendrik de Gier en Maria Coppelaer, 1-9-1741 Hendrik de Gier wnr. Maria Coppelaer. (Loofsignaat Driel) .

29-12-1742 Verkoopen „de Berghout" te Drie1 Hendrik Janse de Gier wnr. Maria Coppelaer als grootvader en momber van het onmondig kind van zijn overleden doehter Jacomyn de Gier, Arien van den Bogaert getrout met Gericke de Gier, Anthony de Rouw getrout met Paulina de Gier, Maria, Agnees en Elisabet de Gier, allen kinderen van Maria Coppelaar vnd. (Loofsignaat Driel).

Zie nog collectie Knuttel, pamflet no. 15537.

Uit dit huwelijk, eenige jong overleden kinderen, en:

a. *Gerricke de Gier Hendriks,* ged. Driel R.K. 29-11-1701, † Drie1 7-2-1776, tr. Drie1 4-1-1728 *Arien van den Bogaert,* † Drie1 22-7-1772.

10-9-1775 Geerke de Gier wed. van den Boomgaert doet transport (Loofsignaat Driel) .

b. *Elisabet de Gier Hendriks,* ged. Drie1 R.K. 4-1 1-1703, † Driel 4-3-1782, tr. *Jan de Groot.*

17-3-1747 Comp. Elisabet de Gier wed. Jan de Groot en haar zuster Maria de Gier (Dingsignaat Driel).

c. *Agnees de Gier Hendriks,* † Driel 7-3-1766, tr. Zaltbommel R.K. 24-6-175 1 *Willem Glesenaar.*

19-2-1766 Testeert Agnees de Gier wed. Willem Glasener. (Loofsignaat Driel) .

d. *Gijsbert de Gier Hendriks,* ged. Drie1 R.K. 22-8-1707, tr. Dalem Geref. 24-11-1726 *Emmeke Willems van Wingaerde.* nadat de bruidegom beloofd had, dat alle kinderen in de ware kerke gedoopt en opgevoed zouden worden. (Uit dit huwelijk: Willem, ged. Dalem 4-9-1729; Lysbet, ged. Dalem 21-11-1731; Willem, ged. Dalem 11-12-1734 en Hendrik, ged. Dalem 20-9-1739)'; hij tr. 2e Dalem 16-5-1756, ondertr. Arkel, *Aagje van Dammis,* j.d. van Arkel.

e. *Jacomyna de Gier Hendriks,* ged. Drie1 R.K. 3-7-1709, tr. *Martinus van Beurden.*

16-3-1744 Martinus van Beurden gehuwd met Jakomyna de Gier wonende te Werkhoven met hare zuster en zwagers doen transport onder Driel. (Loofsignaat Driel).

f. *Paulina de Gier Hendriks,* ged. Drie1 R.K. 25-1 1-1711, † Drie1 15-11-1781, tr. Drie1 1-5-1738 *Anthony de Rouw,* † Drie1 5-11-1762.

7-10-1762 Testeeren Anthony de Rouw en Paulina de Gier (Loofsignaat Driel).

4. *Peter,* (volgt Xb).

5. *Marie de Gier Jans,* tr. Drie1 R.K. 25-5-1684 en Ger. 1-6-1684 *Jan Aerts van Henxtum.*

6. *Anna de Gier Jans,* ged. 'Drie1 R.K. 24-2-1661.

Xb. *Peter de Gier Janse,* tr. Drie1 13-7-1710 *Sibilla Sebastiaens Pesch;* zij tr. 2e Drie1 4-5-1727, Ger. en R.K. *Coenraat Lier* wnr. *Hendrien Ariens de Jongh,* geb. Hessen-Kassel,, † Drie1 13-2-1752: zij † Driel 11-1746.

11-1-1699 Peter Janse de Gier koopt huis, camer en hof omtrent Ben morgen, leenroerig aan het huis Rossum.

26-11-1710 Comp. Peter Janse de Gier, de zoon van den schout (Loofsignaat **Driel)** .

29-5-1729 Rekwest tot boedelscheiding van Coenraat Lier getrouwd met Sybilla Pesch wed. Peter Janse de Gier met haar onmondige kinderen Gijsbert, Jan, Bastiaen en Gerardus de Gier (Loofsignaat Driel).

Uit dit huwelijk, eenige jong overleden kinderen, en:

1. *Gijsbert,* (volgt XIa).
2. *Jan de Gier Peters,* geb. Velddriel, ged. Driel R.K. 27-10-1712, † Velddriel 17-4-1741, tr. Drie1 10-7 1735, Ger. en R.K., *Goswina van Namen* geb. Velddriel; zij tr. 2e Drie1 3-12-1741 *Dirk van Gend* wnr. *Jacoba van Gemert.*
3. *Sebastiaan,* (volgt XIb).

XIa. *Gijsbert de Gier Peters,* geb. Velddriel, ged. Driel R.K. 28-9-1710, † ± 1767, collecteur van het verschot en van de accijns te Drie1 ,tr. Drie1 Ger. 18-1-1740 en R.K. 23-1-1740 *Christina Verhoeks,* geb. Velddriel, (dr. van Christiaen Dane Verhoeks en Heyltje de Gier); [98]) zij † Drie1 23-2-1792.

---

[97]) Zie boven: A XIb, 2.

4-3-1743, 26-11-1748, 28-12-1750 Doet de collecteur Gijsbert Peters de Gier den eed der tapperen:, 1762 id. met zijn zoon Peter; 1768 de zoon Peter met huisvr. (Dingsignaat Driel].

Uit dit huwelijk, R.K.:

Peter de Gier Gijsberts, ged. Driel 4-3-1741, † Driel 25-4-1795, collecteur van de accijns te Driel, tr. Driel 23-11-1766 *Maria Sars,* † Driel 28-12-1805, kinderloos.

11-11-1775, 19-4-1783 en 26-2-1795 Testeeren Peter Gysbertse de Gier en Maria Bars; de kinderen van zijn broer Daniel zijn bij versterf. voor de helft zijn erfgenamen (Loofsignaat Driel).

4-8-1795 Testeert Maria Sars wed. Peter Gijsberts de Gier; de zwager schepen Jan de Gier opent dit testament 31-1-1806 (Loofsignaat **Driel) .**

22-1-1801 Testeert Maria Sars wed. de Gier, maakt legaten aan de kinderen van haar broeder Jacobus Sara, gehuwd met Margaretha de Cocq van Delwijnen (Loofsignaat Driel).

Daniel de Gier Gijsberts, ged.' Driel 2-1 1-1 742, heemraad van de hooge schouw van Bommelerwaard, tr. le Driel 27-8-1769 *Catharina van Herwijnen* (dr. van Johannes en Christina van de Braak)," tr. 2e Driel (Ger. en R.K.)' 16-1-1785 *Hendrica van Beest.*

X-2-1782 Daniel de Gier, wnr. Catharina van Herwijnen, met zijn vijf kinderen verbindt zijn huis en hof genaamd „De Hoeven" onder Dril (Loofsignaat Driel).

4-4-1807 Opening testament van Johannes van Herwijnen en Christina van de Braak, hadden een dochter Catharina eertijds gehuwd met Daniel de Gier, waaruit Gysbert, Johannes, Styntje, en Christina de Gier gehuwd met Cornelis van de Laar (Loofsignaat Driel).

Elisabet de Gier Gysberts., ged. Driel 2-9-1744.

Christiaen de Gier Gijsberts; ged. Driel 13-8-1747, † begr. R.K. Kerkdriel 23-8-1834, maire in '1810. later burgemeester van Driel, eigenaar en bewoner van het „Hof" te Driel, tr. Driel1 (Ger. en R.K.) 1-5-178[illegible] *Christina van Beurden;* zij † Driel 11-10-1794 nalatende vier kinderen; hij tr. 2e Driel R.K. 12-3-1797 *Barbara van Kessel.*

X-7-1890 Koopt Christiaen de Gier van Johanna Jouberta du Plessis-geb. kéereman de Hollewinde voor f. 4830.- het huis 'vanouds genaamd Het Hof te Driel met stalling,' koetshuis, tuinen, boomgaard, de grachten met twee voeten daarbuiten. de iepenbepooting op de straat bii het 'huis e.a. (Loofsignaat Driel).

10-11-1804 Christiaen 'de' Gier, wnr. Christina van Beurden, benoemt zijn broeders Daniel en Jan de Gier tot voogden over zijn minderjarige kinderen Willem en Christine. (Loofsignaet Driel).

4-4-1804 Huwel. voorw. van Johannes Glaudemans en Elisabet, dr. van Christiaan de Gier (Loofsignsat Driel).

Jan de Gier Gijsberts, ged. Driel 13-6-1751, † Driel 12-1-1808, schepen in de hooge bank van Driel 1796-1807, secretaris in deze bank 1795; voorz. regent, R.K. kapel te Velddriel, [100]) eigenaar en bewoner van het „Slot" te Driel, tr. Driel Ger. en R.K. 24-1-177[illegible] *Matthia van Herwijnen* wed. *Aert van Kessel* (dr. van Eymert en Maria van de Braak).

12-8-1804 Tocht van schepen Jan de Gier en Matthia van Herwijnen. (Loofsignaat Driel) .

1-10-1802 Schepen, Jan de Gier koopt van mevrouw van Doorn-Verster de Balbian het „Slot" te Driel, huis, koetshuis, twee morgen tuin, teelland en grachten in den boven Kivitsham aan den dijk; 5-3-1808 door zijn wed. en kinderen Peter de Gier — minderjarig — Maria de Gier, gehuwd met Aart van Kessel en Ardina de Gier, gehuwd met Hillebrant Verhoeks verkocht aan Jans broeder, Christiaen de Gier (Loofsignaat Driel) .[99]).

98) Deze Heyltje de Gier behoorde tot het geslacht Van de Poll gen. de Gier (zie bijlage 6).

XIb. *Sebastiaan de Gier Peters,* ged. Driel R.K. 23-7-1718, wordt burger in Zaltbommel 1758, tr.' le Driel 29-5-1746 *Johanna van Haren* tr. 2e Zaltbommel R.K. 5-5-1756 *Hendrina Glaudemans.*

11-2-1749 Bastiaen de Gier, gehuwd met Johanna van Haren transporteert land onder Driel gemeen met de erven Peter de Gier (Loofsinnaat Driel).

1-5-1758 Bastiaen de Gier en Hendrina Glaudemans verbinden hun huis en hof met schuur in de Nonnestraat te Zaltbommel als borgstelling voor geval Bastiaen de Gier „ingekocht burger" binnen twaalf jaren ten laste van de stad mocht komen (Loofsignaat Zaltbommel.)

27-7-1791 Test. Bastiaen de Gier en Hendrina Glaudemans, tochten elkaar; hun kinderen zijn Peter; Anthony, Johannes en Elisabet (Loofsignaat Zaltbommel).

Uit deze twee huwelijken eenige jong overleden kinderen, en uit het tweede huwelijk:

1. *Petrus de. Gier,* ged. Zaltbommel R.K. 23-3-1757, gecommitteerde tot de organisatie van de gewapende burgerwacht in Gelderland 1796, schepen van Zaltbommel 1798, collecteur der verpondingen van stad en schependom Zaltbommel 1798, tr. Zaltbommel R.K. 16-11-1780 *Christina van den Anker.* Uit dit huwelijk, te Zaltbommel R.K. gedoopt, a. *Sebastianus* 23-11-1781, b. *Petrus* 18-12-1783, c. *Henrica Anfonia 1-5-1785,* d, *Petronella,* 13-6-1786, *e. Petrus,* 28-1-1791, f. *Wilhelmus.* 15-3-1793, g. *Anna, 28-1-1796,* h. *Christianus Henricus,* 14-3-1798.

23-12-1783 Peter de Gier koopt een huis in de Gamersche straat zuidzijde te Zaltbommel voor f 5000.- van Arien Kool; 15-4-1800 door Peter de Gier en Christina van den Anker weder verkocht (Loofsignaat Zaltbommel).

12-5-1798 Bastiaen de Gier en Hendrina Glaudemans stellen zich borg voor hun zoon Peter, gehuwd met Christina van den Anker, terzake Peter's aanstelling tot collecteur der verponding over Bommel. (Loafsignaat Zaltbommel).

2. *Antonius de Gier,* ged. Zaltbommel R.K. 16-3-1759.
3. *Johannes Stephanus de Gier,* ged. Zaltbommel R.K. 26-12-1760, tr. ald. R.K. 24-6-1792 *Catharina Peterse;* uit dit huwelijk; ald. R.K. gedoopt, a. *Henrica,* 9-3-1793, b. *Sebastianus,* 30-4-1798.
4. *Johanna de Gier,* ged. Zaltbommel R.K. 30-3-1768.
5. *Elisabet de Gier.*

DR. J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

Bijlage 4 [1]).

Fragment-genealogie. De Gier alias Hertog, later De Gier.

In het midden der zeventiende eeuw woonden onder Nederhemert twee gelijknamige tijdgenooten *Marcelis Peters,* die niet. altijd. wel te onderscheiden zijn.

De oudste hunner, geboren omstreeks 1595, voerde somtijds den toenaam *Cuyper,* werd sedert 1629 in Nederhemert vermeld en overleed in 1652. Uit zijn huwelijk met *Geertgen Touisseynsdr.* stamt de tegenwoordige familie (De Kock) van, Leeuwen. [2]).

De jongste *Marcelis Peters* kwam veelal voor als *Hertog,* of De Gier *alias Hertog.* Volgens zegels van zijn broer Adriaan en van hun vader, voerde deze familie een rad als wapen,

99) Het „Slot" bleef in de familie tot het overlijden in 1932 van Henricus Richardus de Gier, en bestaat heden ten dage nog als een groote boerenwoning gelegen in de *oude grachten:

100) St. Janskloklken no. 7 van.18 Februari 1939. „De kerkklokken voor Rosmalen c.a."

1) Zie de „Inleiding" met noot. 17,

2) Genealogie De Kock van Leeuwen, in Nederland% Patriciaat 23e jrg. ao 1937.

dus één van de twee bekende wapens „De Gier" [3]) Aansluiting op de voorafgaande genealogie De Gier werd echter nog niet gevonden.

1. *Peter Janse Hertog")* of *De Gier alias Hertog*[5]), † vóór *22-5-1650,* schepen- en heiligegeestmeester van Nederhemert 1618, tr. *Ida Jochims;* hieruit o.m. [6]) *Adriaen Peters de Gier,* schepen en weesmeester van Nederhemert 1657-63, en *Marcelis* (volgt 11).

II. *Marcelis* Peters *de* Gier, tr. als „de Gier alias Hartogs" j.m. te Nederhemert, Well 14-6-1646, *Geertje Aerts,* wed. *Lenaart Backs* (zij tr. 3e Ammerzoden 24-2-1655 *Jan Wouters van Houten,* schepen in de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well). Uit dit echtpaar [7]) een dochter *leken* en een zoon *Peter* (volgt 111).

III. *Peter Marcelisse de Gier,* tr. *Lyntje Antheunis,* gegoed onder Nederhemert, hadden één kind, *Geurtje* [8]).

Bijlage 5").

In Ammerzoden-Wel1 heeft een familie De Gier gebloeid, welke totdusverre in den voorafgaanden stamboom niet geplaatst kon worden. Misschien sluit zij aan op de aftakking naar Ammerzoden, in de genealogie vermeld onder IV 5.

I. *Quirijn Jan Crijnen (de Gier),* buurmeester in Ammerzoden 1641, tr. *N.N.*

2-6-1651 Quirijn Janse Crijnen belooft loon te betalen (Loofsignaat Ammerzoden).

Hieruit:

1. *Herman,* (volgt II).
2. *Jan Crijnen de Gier.*

15-3-1690 Erfdeeling tusschen de erfgenamen van † Jan Crijnen, te weten Herman Crijnen en de kinderen van Yken Crijnen, mitsgaders Crijn de Gier, sone van Hendrik Crijnen met zijn voogd Abraham Becker (Loofsignaat Ammerzoden).

3. *Yken Crijnen de Gier,* tr. *Dirk Aert Laurens van Dinter.*
4. *Hendrik Crijnen de Gier,* tr. N.N., waaruit *Crijn de Gier.*

1-3-1659 Tijns geloofd aan Hendrik Quirijn Janse Crijnenzoon (Loofsignaat Ammerzoden).

II. *Herman Quirijns de Gier,* nabuur te Welsend, armmeester van Well 1694, schepen van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well, *1675-'96,* doet den eed der tappers 1685, tr. *Neesken Quirijns.*

8-5-1668 Lijftocht van Herman Quirijnsen en Neesken Quirijnsen, echtelieden (Loofsignaat Ammerzoden)

Hieruit: *Quirijn,* (volgt III).

III. *Quirijn Hermanse de Gier,* ouderling te Well 1707-'28, tr. Well 6-4-1703 Cunira *van den Dungen* j.d. van Delwijnen (dr. v. Arien en Gijsbertje Jochems).

17-1-1744 Erfdeeling tusschen Cuniertje van den Dungen wed. Crijn Hermense de Gier en hare zonen Herman en Peter tie Gier (Loofsignaat Ammerzoden).

30-1-1765 Test. Ceunira van den Dungen wed. Quirijn de Gier, heeft *ecu* neef Dirk van Kerkwijk [10]). (Loofsignaat Ammerzoden).

Hieruit:

1. *Herman Quirijns de Gier,* lidmaat in Well 173 1, armmeester van Well 1744, schepen van de hooge vrije heerlijkheid Ammerzoden en Well 1745, tr. Bruchem 8-11-1738 *Jacobina Soermans,* ged. Bruchem 4-3-1714 (dr. v. Arnoud en Lysbet Cornelisse); hieruit a. *Quirijn ged. Well 4-9-1740,* tr. *Magdalena Elisabet de Geyter,* en b. *Arnold de Gier.*

29-8-1748 Staat en inventaris van den boedel van Jacobina Soermans wed. Herman de Gier en hunne kinderen (Loofsignaat Ammerzoden)

16-11-1768 Comp. de gemachtigde van Quirijn en van Arnoud de Gier, beide wonende te Middelburg, transporteert land onder Well (Loofsignaat Ammerzoden).

11-10-1773 Comp. Quirijn de Gier *en* Magdalena Elisabet de Geyter en hun neef Dirk van Kerkwijk [11]) (Loofsignaat Ammerzoden).

2. *Peter Quirijns de Gier.*
3. *Adriaen Quirijns de Gier,* tr. Bruchem 28-4-1748 *Hermina Soermans,* ged. Bruchem 13-4-1724 (dr. v. Arnoud en Lysbet Cornelisse); hieruit gedoopt te Bruchem a. *Peter, 8-10-1748,* b. *Arnoud, 6-9-1749, c. Neeltje, 30-9-1753,* d. *Elisabet, 2-5-1762, e. Sofia, 3-11-1765.*

Bijlage 8.

Grafzerken in de St. Maartenskerk te Zaltbommel+

Deze bijlage was bestemd voor de beschrijving van eenige grafzerken in de St. Maartenskerk te Zaltbommel, welke voor de documentatie van deze genealogie van gewicht zijn. Inmiddels verscheen dezen zomer in de Bijdragen en Mededeelingen der vereeniging Gelre, deel XLVI, 1943, een publicatie van R. Th. Muschart, met annotaties van ir. D. W. van Dam van Hekendorp, over de zerken in genoemde kerk. Thans kan dus worden volstaan met een verwijzing naar de nummers der zerken, vermeld in deze degelijke publicatie van Gelre.

No. 14, zerk van *Peter de G.* IV [1]), *Hillebrand de G.* V, *Dirk de G.* B VI, *Hubert de G.* B VIIa; *Dirk de* G. B VIIa. 1 Hier liggen vijf opeenvolgende generaties begraven ; de t.a.p. in een opmerking veronderstelde filiatie is dus onjuist.

No. *18,* zerk van *Hillebrand de G.* B VII a. 3. *Hubert de G.* B VIIa. 4.

No. *20,* zie B VIIa.

No. *22,* zerk van *Johanna de G.* B VII a. 5., en van haar moeder B VII a.

No. 30, zerk van *Hendrik de* G. A VIII a. 3.

No. *112,* zerk der echtelieden *Piermans-de Leeuw,* B VII a. 1.

No. *127,* zerk van *Metge Robberts de G.,* zie noot 44.

No. *132,* zerk van *Christine* de G. B VI. 3.

N.B. De publicatie in „Gelre" wordt nog vervolgd.

[1]) IV beteekent: generatie IV in de genealogie.

In de kerk te Eck.

Bij een bezoek aan het gerestaureerde kerkgebouw der Ned. Herv. gemeente te Eck en Wiel, gemeente Maurik, in den zomer 1942 viel het mij aanstonds op, dat in den noordmuur een epitaafje te voorschijn was gekomen van lichtgelen zandsteen, waaronder een smalle plint van hetzelfde materiaal met een inscriptie.

Deze inscriptie, aangebracht in drie regels, in Gothische minuskels luidt als volgt:

---

3) Collectie R. Th. Muschart ; zie ook de „Inleiding".

4) Loofsignaat Nederhemert 24-4-1615.

5) Loofsignaat Nederhemert 2-5-1621.

6) Loofsignaat Nederhemert ; 22-5-1650 compareeren terzake de nalatenschap van Peter Janse de Gier en diens huisvrouw Ida Jochims hunne kinderen Adriaen, Marcelis, Cornelis, Aart Adriaens Doorn gehuwd met. Anneke Peters de Gier, Jenneke Peters, Gerart Govers van Beugen gehuwd met Ida Peters de Gier wonende te Heusden, on Thomas Beenhakker, wonende te Heusden, gehuwd met. Jenneke dochter van Jan Peters de Gier des erflaters kleindochter.

7) Loofsignaat Ammerzoden; 14-3-1694 erfscheiding tusschen de erfgenamen van Aertje Leennerts in leven gehuwd met Daem Gerritsen en haar halfbroeder en half zuster Peter en Ieken Marcelisse de Gier.

8) Loofsignaat Ammerzoden; 22-11-1700 comp. Peter Marcelissc de Gier, wonende te Nederhemert ; 6-10-1713, comp. Lyntje Antheunis wed. Peter Marcelisse de Gier, heeft één kind, Geurtje Peters de Gier.

9) Zie de „Inleiding" met de noot 17.

Anno-dn[2])i-XVc-en XIIJ-den-11 dach-in-maert
sterft-gherlif-va[1])-derthuse[1])-bit-voer-die
zijel.

Het eigenlijke epitaaf boven de inscriptie is zeer ernstig verminkt. Toch is het duidelijk waarneembaar, dat in het centrum geplaatst is geweest het wapen-van ***Darthuijsen*** onder een helm, die waarschijnlijk met een helmteeken getooid is geweest. Het schild vertoont drie gespen, 2 en 1, dus het wapen ***van Darthuijsen.***[2]) Op de vier hoeken der eenvoudige omlijsting van het monumentje bevinden zich vier kwartierwapens, die nogal geleden hebben.

Deze kwartierwapens zijn:

1. onherkenbaar (moet geweest zijn v. *Darthuijsen);*
2. een gedeelte van een keper:
3. een leeuw (?);
4. drie palen van vair (en een schildhoofd?).

Van het geslacht ***van Darfhuijsen*** is weinig bekend. Echter vindt men in Gen. Her. Bladen VIII, 1913, bl, 93, dat ***Johan van Darthuijsen*** huwde met ***Agnes van Meaulx van. Vorsselaer,*** dochter van *Geerlof,* den deurwaarder van bisschop ***David van Bourgondië*** [3]), (die in 1473 het huis Zijll kocht) en ***Sibilla van Nijenwael.***

Gelet op het tijdsbestek, waarin bovengemelde personen leefden en het weinig voorkomen van den naam *Geerlof,* lijkt het waarschijnlijk, dat de *Geerlof,* wien het epitaaf aangaat, een kleinzoon en naamgenoot van den deurwaarder is geweest. Als dit juist was, dienden de kwartieren sub. 2 en 4 hierboven respectievelijk geweest te zijn de wapens *Meaulx van Vorsselaer* en ***van Nijenwael (van Weerdenborch).***. Inderdaad komt dit op grond van het ms.-van Buchell") prachtig uit; want het eerste wapen bestaat uit een gouden keper, vergezeld van drie St. Jacobsschelpen van hetzelfde op blauw, terwijl het tweede in rood drie palen van vair heeft met een gouden schildhoofd, beladen met een roode lelie.

Mej. Dr. A. J. Maris te Utrecht had de vriendelijkheid mij in dezen te berichten over den inhoud van de boekjes van Dr. Booth, die ook verder nog het een en ander bevatten, daarop neerkomende, dat:

Geerlof van Meaulx v. V., † Juli 1504, 'beleend met een hofstede te Cothen 1486, trouwde in 1470 ***Sibylla,*** dr. van *Daniel* ***van Nyenwaal van Weerdenborch*** van Rijnestein, † 4 April 1520. Zij hadden de volgende kinderen:

Johan „doodgesteken tot Wijck van ***Hans Wittesteijn*** ende aldaer begraven";

Geerlach, „doodgevallen van den toorn op Rynesteijn";

Magdalena, † Jan. 1523, tr. ***Willem Taets van Amerongen;***

Agnes, tr. ***Johan van Derfhesen,*** „sij bracht bij haer man 't goed te Melewijck 1486";

David, „sterf tot Parijs in studijs 1500";

Sibylla, Dorothea en ***Barbara,*** geprofeste jonkvrouwen in het convent van ***Abraham Dole*** te Utrecht; haar ouders kennen haar in 1502 een rente van 21 rijnsgulden 's-jaars toe uit het goed ten Zijll, geheten Mouwers bouwinge.

Voorts bevatten zij ook gegevens over de afstamming van de ***van Darthuijsen's*** zelf.

Als stamvader komt voor ***Aernf van D.,*** van Eck, ca. 1425

1) Boven deze letter een afkortingsstreepje.

2) Uit de voorstelling van de gespen hier en op de na te noemen zerk blijkt, dat de nauwkeurige toevoeging omtrent den vorm van deze figuren, door Rietstap gegeven in „De Wapens van den Ned. Adel"; Groningen 1890, bl, 317, eigenlijk weinig zin heeft.

3) Ned. Leeuw 1906. XXIV, k. 115.

4) Smalle boekjes van dr. C. Booth, rijksarchief Utrecht, fol. 747.

hebbende twee zoons: ***Volquin en Dick,*** waarvan de laatstgenoemde, gehuwd met *Jutte,* te Wijck in de Cloosterstraat een huis transporteerde in 1423.

De kinderen van ***Dirk*** en *Jutte* zouden zijn geweest behalve een dochter *Ese,* gehuwd met ***Jan,*** broeder tot *Nijenrode,* een zoon ***Jan,*** schepen te Wijck 1492, '93, '96; 1503 en 1504; gehuwd met voormelde ***Agnes Geerloffsdr. van Meaulx van Vorsselaer.***

Van dit echtpaar worden de volgende kinderen opgesomd:

1. *Geerlof,* „schijndt al a°. 1518 doot" en „in de Betuw doodgesteken";
2. *Otto* (hieruit een zoon ***Jan*** — nalatende een zoon *Otto* — en een dochter *Alith);*
3. *Daniel;*
4. *Dirck;*
5. ***Jan;***
6. ***Sibylla,*** tr. ***Lubbert v,an Groenewoude.***

In hoofdzaak moet het schema juist zijn, hetgeen voornamelijk bevestigd wordt door eenige publicaties. [5]).

Een aardige „proef op de som" levert ons bovendien nog een ms. van Maximiliaan d'Yvoy, dat merkwaardigerwijze vermeldt, dat de oude kerk van Eck behalve veel wapenborden een zerk bevatte met de inscriptie „Anno XVc..... in Maert sterf Gherlig van Derthuysen van Diemen". Wapen: drie spoorraderen. Kwartieren:

1. v. ***Derthuysen***
2. ***een*** keper
3. een leeuw
4. als Châtillon.

Valt derhalve nog op te lossen wie de moeder van schepen *Johan van Darthuijsen,* dus de grootmoeder van den vermoorden *Geerlof v. D.,* ter eeré van wien het epitaaf geplaatst werd, geweest kan zijn, die als wapen een leeuw moet hebben gevoerd.

Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins heeft, toen hij zijn beschrijving [6]) van de grafsteenen in de Ned. Herv. kerk van Eck en Wiel maakte, blijkbaar geen kennis gedragen van de, eerdere opsomming daarvan, door Ds. Jac. Anspach reeds geleverd [7]). Bij zijn weergave van enkele steenen is hij niet gelukkig geweest. Want in de eerste plaats was zerk no. 3 door Ds. Anspach reeds geïdentificeerd. Zij vertoonde oorspronkelijk vier kwartierwapens, waarvan de bovenste:

Van Eck ***van der Lawick***

ook nu ***nog*** bewaard ***zijn*** gebleven. Helaas staat ook tegenwoordig nog een groote bank bovenop deze zerk, zoodat bezwaarlijk uit te maken valt welke deskundige het bij 't ontcijferen van het randschrift bij het rechte eind heeft gehad. Bij oppervlakkige beschouwing scheen het mij evenwel toe, dat geen van beide beschrijvers het randschrift juist gelezen heeft. Een nader onderzoek ware hier dus wèl wenschelijk.

De steen sub 4 betreft géén ***van Voorthuysen,*** doch weer (waarschijnlijk twee broeders) ***van Darthuysen.*** Want aan de zijkanten van het door Mr. Bloys van Treslong Prins beschreven 'wapen staat n.l. in Romeinsche kapitalen:

]HIER LEYT BEGRAVEN HIER 'LEYT BEGRAVEN
]ROELOF VAN DART IOOST VAN DARTHUY
]H V Y S E N S T E R F SEN STERF DEN 16
DEN. 10 MEY 1632. IVNY 1629.

5) N.L. 1906, XXIV, k. 115; 1922, XL, k. 93, Gen. Her. Bladen IV, blz. 313, en Register op de Leenaktenboeken van Gelre en Zutphen, Kwartier van Nijmegen blz. 371.

6) De Wapenheraut XXI, 1917, bl. 338.

7) Heraldieke Bibliotheek, 1879, bl. 163 sqq.

Deze zerk werd door Ds. Anspach sub 5 beschreven; hij identificeerde het wapen nader.

Een zerk, liggende voor het midden van het koor en thans gedeeltelijk bedekt, komt in den catalogus van Ds. Anspach voor onder no. 4. Men leze daar echter i.p.v. sterren: „mispelbloemen". Waarschijnlijk staat er ook „12" en niet „20" December.

Voorts las ik nog op een kleine, blauwe zerk in Rom. kapitalen:

CORNELIS AERTSOEN
VAN-AMERONGEN
ANNO-1618

En op een soortgelijken steen in hetzelfde lettertype:

HIER LEYT BEGRAVEN
CORNELIS GHISBERTZ TOT
WIEL EN [1]) STERFT DEN -8-
MAYVS A° 1611.

MR. J. BELONJE.

Bijdrage betreffende de eerste vijf leden van de stamreeks van het geslacht Tellegen [1]).

1. Inleiding.

Op 5-9-1631 [2]) werd *Jenneken Pflips* en op 17-8-1632 [3]) werden *Jan Thonissen* en zijn huisvrouw bij dagvaarding aangesproken door *Jan Telgen,* te Gietel, onder Voorst [Veluwe], om betaling van 15 gld. en 2 st. wegens gehaald bier, terwijl den 2 of 3-8-1675[4]) door *Anthony Tellegen* betaling geëischt werd van 41 gld, 5 st. wegens „verteeringe" door eenige boeren van Gietel, waardoor gedacht werd aan de mogelijkheid, dat deze *Jan* en *Anthony Tellegen* elkaar bestonden als vader en zoon en dat zij waarschijnlijk brouwer waren geweest of waard in een herberg.

Een onderzoek in het Markeboek van Gietel [5]) bracht aan het licht, dat het markegericht afwisselend bijeenkwam, o.a. op het huis de Pol, den hsf te Gietel, de herberg „den Zutphen", of in de herberg, genaamd *„in den Nymwegen"*, zander dat er aanvankelijk bij vermeld werd, wien die herberg toebehoorde, totdat er op 15-5-1622 [6]) vergaderd werd in „den Doodt", voor Deventer, waar besloten werd, over veertien dagen, op 29-5 [7]), te zamen te komen „in den Nymwegen toe Gieteloo, ten huyse van *Jan Telgen."*

Of *Cornelis Tellegen,* brouwer te Gietel, zoon van voorn. *Anthony,* eveneens waard in die herberg was, is niet zeker.

Willem Tellegen, broeder of halfbroeder van *Cornelis,* verliet de Veluwe en vestigde zich te Westervoort, waar hij evenals zijn zoon, *Anthoni,* het ambt bekleedde van commies ter recherche, ressorteerende onder het college ter admininaliteit te Amsterdam.

Laatstgenoemde, die met *Wilhelmina Warnsinck* uit Groenlo huwde, werd daar later burger. Hun zoon *Dr. Reynoldus Lambertus Tellegen,* was evenals zijn grootvader, *Dr. Reijnoldus Warnsinck,* med. dokter in Groenlo, waar hij huwde met *Theodora Cunera Heydenrijck,* waaruit twaalf kinderen, allen in Groenlo gedoopt.

Ik wil hier nog vermelden, dat in *„het geslacht Weijn", g*enealogie en aanteekeningen, benevens van aanverwante geslachten, verzameld door *F. J. H. Banning,* te Groenlo, het geslacht *Tellegen* voorkomt van af *Antoni Tellegen* IV, en een *Joachim Tellegen,* zoon van *Cornelis* 111.

Wat den naam *Tellegen* betreft, zou deze kunnen zijn afgeleid o.a. van het gehucht *Telgt,* drie kwartier ten O. van Ermelo, of van *Tellichte, Tilgte, Tilligte,* N.W. van Denekamp in Overijsel, of van den *„Hof de Telligen",* ook *„de Telling"* genoemd, bij Drempt, of van het oude stadje *Telgte,* ten 0. van Munster in Westfalen, waar wellicht vandaan kwam het voorgeslacht van *Jan Thoniss: Telgen,* van Alen, die te Arnhem ondertrouwde 6-5-1648 met *Grietje Matthysen.* Er ligt een Ahlen ten Z.O. van Munster in Westfalen, doch ook een Alen of Aalden in Drente, ten Z.W. van Zweelo.

Daar deze *Jan Thoniss. Telgen* in 1648 als *jong gezel* ondertrouwde, kan hij niet identiek zijn met *Jan Telgen* 1, waard in de herberg *„den Nymwegen",* daar deze laatste op 15-9-1625 oneenigheid had met zijn niet bij name genoemde vrouw.[8]).

11. Het wapen Tellegen.

In het Amorial Général van *J. B. Rietstap* wordt het wapen *Tellegen* beschreven als: in zilver een roode, klimmende windhond met een goudgeranden en goudgeringden rooden halsband om. Op de zegels in het Rijksarchief in Gelderland komt de hond zaowel klimmend als springend en eenmaal springend op een grond voor, terwijl alle zegels als helmteeken een uitkomenden, al of niet gehalsbanden hond vertoonen.

De oudst bekende lakafdruk van het zegel van *Cornelis Tellegen* 111, leenman van de proosdij te Deventer, voorkomende in de volmachten der Geldersche Leenkamer, 1-2-1699, vertoont, wat het schild betreft, helaas niets, daar de afdruk te plat is. Helmteeken: een uitkomende, gehalsbande hond tusschen een vlucht [9]). De in dezelfde bron voorkomende afdruk van het zegel van *Antony Tellegen* IV, leenman der heerlijkheid Borculo, vertoont duidelijk een springenden hond. Helmteeken: de uitkomende hond. Actum Groenlo, 28-6-1755 [10]).

111.

Gegevens betreffende de eerste vijf leden van de stamreeks van het geslacht *Tellegen,* alsmede van *Cornelis Tellegen* 111 en *Jan Tellegen,* broeders of halfbroeders van *Willem* IIIbis.

1. *Jan [Johan] Telgen, Telli[n]gen,* vermeld als waard in „die Herberghe, genaempt *in den Nymwegen", te* Gietel onder Voorst [Veluwe], van 15-5-1622 [11]) tot zijn overlijden tusschen 15 en 20-11-1651 [12]), eigenaar eener hofstede te Gietel, 25-5-1632 [13]), gerichtsman te Voorst in 1623 [14]). Indien hij identiek was met *Jan Telli(n)gen* on-

---

[1]) De samenstelling van dit artikel berust op rondsten van mej. *Th. van Alff,* bibliothecaresse van ons genootschap, van de hrn. *R. T. Muschart* en *J. J. Kleynhoonte,* te Arnhem, en van ondorgeteekcnde. Het ligt in de bedoeling, dat zoodra de tynsregisters van dc Veluwe weer te raadplegen zijn, het onderzoek naar de herkomst van Jan *Telgen I* zal worden voortgezet.

[2]) Signature van Veluwe, 1631-'33, fol. 93, Voorst.

[3]) Signature van Veluwe, 1631-'33, fol. 229, Voorst.

[4]) Geriehtssignaat van Veluwe 1674-'76, fol. 232, Voorst.

[5]) Markeboek van Gietel, 1603-1829.

[6]) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 39.

[7]) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 39 verso.

[8]) Signature v. Veluwe, 1625-'27, Voorst.

[9]) Medegedeeld door den hr. *R.T. Muschart,* Arnhem.

[10]) Medegedeeld door den hr. *J. J. Kleynhoonte,* Arnhem.

[11]) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 39 verso.

[12]) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 97.

[13]) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 62 verso. In 1662-'64 staan twee hofsteden, waarvan een met huis en hof, eveneens onder Gietel, nog onder zijn naam Stadsarchief Arnhem. Inv. 3938: Maancedule v. d. verponding v. h. ampt v. Voorst [Gietel.]

[14]) Gerichtssignaat van Veluwe, 1622-'26, Voorst, 10-3 en 17-4-1623.

der Epe vermeld [15]), dan is hij daar, en eveneens onder Voorst,[16]), eenige malen vermeld wegens twist.

Het is niet bewezen, dat hij identiek was met *Jan Telligen,* die met ***Aelfgen Hendrix,*** zijn huisvrouw, op 29-1-1640 [17]) beleend werd met „eenen acker in den Appensen enck", afgespleten van het wiltforsterleen, Stakenborch [Stackenborgh] „in den lande van Veluwen, kerspel Voorst, buyrschap Gietel."

?II. ***Anfhoni [Thonis, Theunis, Tonnis] [van] Telgen [Telli[n]gen],*** hoewel niet bewezen, zeer waarschijnlijk de zoon van ***Jan Telgen*** 1. Eveneens waard in ***„den Nymwegen"*** te Gietel en als zoodanig vermeld van 14-4-1660 [18]) tot 19-6-1682 [19]), hoewel er door het Gietelsche Markengericht ook reeds op 23-8-1655 [20]) te „Gietelo ten huyse van ***Tellingen",*** vergaderd werd. Ook hij werd meermalen wegens gevecht tot boete veroordeeld. [21]).
Hij is overleden tusschen 9-7-1691 [22]) en 2-10-1692 [ondertrouw van zijn zoon, ***Willem].*** Hij huwde, als weduwnaar van ***Swaenfje Driessen,*** ten 2e Arnhem 12-12-1657 ***Anna Weffers,*** overl. na 12-7-1695, toen zij getuige was bij den doop van haar kleinzoon, ***Anfoni Tellegen*** IV. Zij was de dochter van ***Willem Weffers,*** burger van Arnhem.

> 3-8-1675. „In saecke van *Jor. Wijnandt van Renesse,* heer tot den Poll, aenlegger eens, ende *Anthoni* Telgen, nomine uxoris, *Anneken Wetters,* off indien hij sich deese saeck niet aentrecken wil, *Anneken Wetters* selve, sich A". 1673 in t' afftrecken van de Fransen uijt Campen, liggende met haer amonitie & bagagie in scheepen op den Yssel omtrent W.ilp & Voorst, & comende in t buirschap Gietel, om daer eenige peerden om voorsz. schepen hooger te brengen, te pressen, sy by onwilligheijt van de huijsluijden geseijt heeft, als dan de Poll te willen verraden, waerdoor geroleht is, dat de Fransen niet alleen de poorte van des heeren aenleggers huys met gewelt hebben aengetast & deselve met vordere dreijgementen doen openen, oock twee van des heeren aenleggers peerden mede genoomen ende nae verloop van 8 dagen zeer affgematteert ende bedorven weder t'huys gekreegen heefft, een mantel van de selve mede genoomen met een paar pistoolholsters, oock kalkoenen, hoenderen & ander voorraet, waer bij d'heer aenlegger, soo voor t'effront als anders te schade reeckent vijff hondert gulden salvo moderamine judicii. t'Gericht gehoort, wat de verweerder hier tegens heeft doen voordragen & gelet, waer op te letten stonde, affslaende t'bedingh in cas van injurie uijt de naem van verweerdersche bij pleijdooije gedaen, verstaet, datter is geschiet een quade aenspraeck & daer en tegens een goede tegenmeer, met compensatie van costen om reedenen."[23]).

Uit een der twee huwelijken van ***Anfhoni Telgen*** 11:

1. ***Cornelis,*** volgt III.

?-2. ***Jan [Johannes],*** overl. na 6-5-1729, op 27-8-1693 getuige bij den doop van ***Helena Tellegen,*** dr. van ***Wilhelmus*** IIbis, en van ***Apolania [in de] Betuw,*** en op 7-12-1701 bij den doop van ***Anfonius Franciscus Tellinghen,*** zoon van ***Cornelius*** 111 en van ***Bernardina Joochums.***

15) Recht. arch. Veluwe, Inv. 20[2], Sententiën, 1607-'13, Epe: 20-6-1610 en 23-6-1613, en Gerichtssignaat v. Veluwe, 1614-'17, folio 263, Epe, 21-6-1616.
16) Signature v. Veluwe, 1625'27, Voorst of Wilp, 15-9-1625.
Als voren, 163%'41, Voorst, fol. 349 verso, 2-7-1641.
17) Leenactenboek v. d. Geld. Leenkamer, 1635-'41, fol. 158 verso.
18) Markeboek v. Gietel, 1603-1829, fol. 101.
19) Als voren, fol. 122 verso.
20) Als voren, fol. 99 verso.
21) Gerichtssignaat v. Veluwe, 1641-'44, Voorst, 24-5-1644.
Als voren, 1661-'63, Voorst, 3-8-1661.
Als voren, 1690-'93, Voorst, 28-6-1690.
22) Gerichtssignaat van Veluwe 1690-'93, Voorst, 9-7-1691.
23) Als voren, 1674-'76, fol. 233, Voorst, 3-8-1675.

3. Uit het tweede huwelijk: ***Willem,*** volgt IIIbis.

III. *Corneli[u]s Tellegen [Telgens],* brouwer te Gietel [24]), geërfde in Veluwe 1723 [25]). Hoewel het Gietelsche Markengericht verscheidene malen „ten huyse van ***Cornelis Tellegen"*** vergaderde [26]), is het niet duidelijk, of dit oudergewoonte plaats had in „den Nymwegen" of in een zijner nieuwe huizen. Hij werd overluid te Voorst 23-4, aldaar in de kerk begraven 3-5-1728, en huwde als jonge man van „Gieteld", zoon van wijlen ***Anfoni Telgen,*** [Herv. ondertr. Voorst 8-8], statie Duistervoorde 29-8-1697 *Bern[h]ardina Brouwer[s],* dochter van *Jochem* ***Adolphs*** en van ***Aleida.***

> 1-12-1699. *Cornelis Telgens* on zijn vrouw, wonende in den ampte van Voorst, worden door de proosdij te Deventer beleend met „een sesde part van het erve *Bellerensinck,* in den ampte van Voorst„ carspel van Gieteloe gelegen, deser praebstye zijnde hofhorich. [27]).
>
> 1-8-1694. *Cornelis Tellegen* wordt onder Voorst vermeld wegens boete, omdat hij iemand „met een stoel een gadt int hoofft soude hebben geslagen." [28]).
>
> 22-7-1717 [29]). *Cornelis Tellegen* en zijn vrouw nemen een hypotheek op hun huis, brouwhuis, schuur en landerijen, op 8-8-1697, den dag van hun ondertrouw, aangekocht, voorts op het nieuwe getimmerde huis met land en bosch en op het „nieuwe huis of metselaershuis bij gemelde behuisinge", met bijbehoorend land, alles gelegen in het Kersepl Voorst, buurschap Gietelo, welke hypotheek 19-5-1724 werd afgelost. [30]).
>
> 3-1-1725 nemen zij op nieuw een hypotheek op hun onroerende goederen. [31]).
>
> 3-7-1728, *Bernardina Brouwer[s],* voor het eerst *„Wed. Tellingen"* genoemd [32]), verkoopt, geassisteerd door haar momber, *Jan Tellegen,* op 6-5-1729 33) al hare, nu nog bezittende, goederen aan „Juffrouw *Marya Tellegen,"* die deze aan de verkoopster in bruikleen geeft.

Cornelis Tellegen en zijn vrouw hadden waarschijnlijk 14 kinderen, waarvan 12 gedoopt te statie Duistervoorde [34]), waaronder ***Joachim,*** ged. 23-4-1712.

IIIbis ***Willem Tellegen,*** commies ter recherche te Westervoort, 1694 [35]), 1710 [36]), 1727 [37]), geb. ± 1664-'65, [Herv.] . overluid Voorst 5-2 en aldaar in de kerk begraven 14-2-1729, huwt [Herv. ondertr. Voorst 2-10-1692, wonende te Westervoort, zoon van wijlen ***Anfoni Tellegen*** en van ***Anna Weffers,*** en getr. Westervoort 23-10-1692] statie Duistervoorde 23-10-1692 ***Appollonia in de Betou we,*** jonge dochter van Doesburg, wonende te Voorst, dochter van ***Henrik.***

> 18-1-1712. *Wilhelm Tellingen,* commissaris te Westervoort., koopt een huis in de Meypoortstraat te Doesburg. [38]).

24) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 139 vo: 28-8-1707; fol. 141 co: 11-5-1708; fol. 150: 7-10-1720; en Prot. Voorst, 1711-'30, fol. 41: ...-12-1723.
25) Prot. v. Voorst, 1711-'30, Voorst, fol. 41.
26) Markeboek van Gietel, 1603-1829, fol. 131: 23-2-1700; fol. 139 vo: 28-8-1707; fol. 144: 27-9-1712.
27) Stadsarchief Deventer. Leenreg. der proosdij te Deventer, deel 6.
28) Gerichtssignaat v. Veluwe, 1694-'98, Voorst: 1-8-1694.
29) Prot. v. Voorst, 1711-'30, Voorst, fol. 17 verso.
30) Als voren, 1711-'30, Voorst, fol. 17 vo.
31) Als voren, 1711-'30, Voorst, fol. 44 vo.
32) Als voren, 1711-'30, Voorst, fol. 59.
33) Protocol van Voorst, 1711-'30, Voorst, fol. GO.
34) Betreffende deze kinderen bezit Dr. *A. O. H. Tellegen,* te Zeist. gegevens.
35) Recht. arch. Westervoort, Minuten v. Kondschappen, 1585-1620 en 1639-1809, [1 deel] : 20-1-1694.
36) Als voren, 5-6-1710: Commissaris *W. Tellegen,* als getuige, 45 á 46 jaar oud.
37) Als voren, 28-7-1727: *„Willem Tellegen, Anthony Tellegen* beijde commisen ter recherche, sorterende onder t collegie ter Admiralitijdt tot Amsterdam."

Uit dit huwelijk:

1. *Helena Tellegen*, ged. Duiven 27-8-1693 [get. *Jo-[hann]es Tellegen* en *Anna Wetters]* Vermoedelijk is zij identiek met *Helena Lijdwiena Tellegen*, te Westervoort, ondertr. [Herv.] Voorst 7-4-1720 met *Lambert Wenink*, met attest. van Westervoort en gehuwd aldaar. Zij werd als *„Helena Lydwiena Telgen"*, weduwe *„Werink"*, Hervormd te Groenlo overluid 30-1-1768.
2. *Antoni*, volgt IV.

IV. *Antoni Tellegen*, ged. Duiven 12-7-1695 [get. *Anna Wetters* en *Cornelis Tellegen]*, rijdende commies ter recherche te Westervoort [38]), burger van Groenlo [40]), 16-9-1764 overluid en in de Herv. Kerk te Groenlo begraven: huwt [ondertr. Herv. Westervoort 2-5-1731 met attest. op Groenlo] Groenlo voor de magistraat, datum niet vermeld, [ondertr. aldaar Herv. 17-4-1731 als jonge man van Westervoort, zoon van wijlen *Willem Telgen] Willemina Warnsinck*, dochter van *Dr. Reinoldus* en van *Bernhardina Backs* of *Backhuis*[41]). *Willemina* [42]) komt niet voor onder de kinderen van laatstgenoemd echtpaar, die Herv. te Groenlo gedoopt zijn, waaronder twee dochters, *Anna Helena*, ged. 7-4-1693 en *Maria Elisabeth*, ged. 4-3-1698. In haar ondertrouwacte te Groenlo wordt *Willemina Warnsinck* vermeld als „j[onge] d[ochter] van wijlen *„Arnold" Warnsinck*, in sijn leven medic. doct [or] alhier". *„Arnold"* moet een verschrijving zijn voor *„Reinold"*. Bij de doopen zijner vier zonen en twee dochters, te Groenlo, wordt hij steeds *„Reinold"* genoemd behalve bij den doop van *Gerhardus Theodorus*, 12-11-1699, waar hij als *„Arnolt Warnsinck*, med. d[octor]" vermeld staat. *Willemina Warnsinck* is 'overleden tusschen 2-5-1731 en 12-1-1737.

> X2-1-1737. *Antony Tellinger* wordt beleend als „momber „en hulder over sijn onmondige soontjen, *Reynold Tellin-* „*ger*,..... met sodanen aandeel van den Harveldercamp on- „der Groeuloo gelegen, waarmede *Arnoldus Hackenbroech* „als hulder van *Wilhelmina Warnsinck* op den 1 December „1730, als een leen van desen hoogen Huyae van Borculo ten „Zutphensen regten leenroerig beleent is geweest en op sijn „voorsz. soontjen, door den dood van sijn moeder, *Wilhel-* „*mina Warnsinck* voornd., gedevolveert is".. ...[43]).

V. *Reinoldus Lambertus Tellegen*, med. dokter te Groenlo, ingeschreven als med. student te Leiden 21-11-1754, 21 jaar oud, geb. ± 1733, overl. Groenlo 16-1-1795, huwt [Herv. ondertr. Groenlo 26-1],„voor den kerkeraad deser stad," [er heeft eerst gestaan: ‚voor de heeren van dc magistraat deser stad"] Groenlo 14- *[er heeft eerst gestaan „13"] 2-1770 Theolora Kunniera [Cunera] Heidenrijck [Heijdenrijk]*, Herv. ged. Groenlo 30-3-1750, overl. Groenlo 17-8-1789, dochter van *Johan Antony* en, van *Johanna Cat[h]arina Volbier.*[44]).

Uit dit huwelijk 12 kinderen, allen R.K. gedoopt te Groenlo:

1. *Jacobus Antonius*, 28-1-1771.
2. *Antonius Otto Hermanus*, 16-6-1772.
3. *Joannes Wilhelmus, 31-1-1774.*
4. *Henricus Christophorus, 25-8-1775.*
5. *Wernerus Franciscus, 22-4-1777*, overl. Groenlo 19-6-1777.
6. *Lambertus Gerardus, 22-4-1777.*
7. *Wernera Wilhelmina Francisca*, 16-12-1778.
8. *Wernerus Lambertus*, 22-9-1780.
9. *Cornelia Maria Catharina, 31-12-1782.*
10. *Henricus Joannes, 14-7-1784.*
11. *Michael Adrianus, 1-8-1786*, overl. Groenlo 13-10-1786.
12. *Wilhelmus Antonius, 20-1-1788*, overl. Groenlo 21-1-1788.

H. MIJNSSEN.

38) Protocol van Voluntaire acten. Stad Doesburg.

39) Herv. trouwboek Westervoort, 1728-'71, bl. 40 : 2-5-1731.

40) Heerl. archief Enghuizen. Portef. met Ambtelijke brieven aan *F. J. baron van Heeckeren van Enghuizen*, 1750-'67.

41) Dit echtpaar ondertrouwde Herv. Grocnlo 5-3-1690 als *„Reinoldt Warnsingh*, med. doctor, s[oon] van wijlen Johan *Warnsinck*, in sijn leven burgemr. en rentmr. alhier, met *Bernhardina Backs, dr. van* wijlen *Reiner Backs*, alhier. Den 5 April met attest. na Recken of Eibergen".

42) Waarschijnlijk heette zij naar haar grootmoeder Warnsinck. *Willemina Stoutenborch.* [Gerichtsprotocol van Goenlo, 1671-'77, fol. 78 vo., 19-10-1674.]

43) Afschrift van een belecnbrief, betreffendc de Harvelder camp bij Groenlo. In margine : „het oorspr. geschreven op schrijfpapier met ren zegel in rood lak". Eigendom van Mej. *R. Hanlo* tc Venlo.

44) Dit echtpaar ondertrouwde Herv. Groen10 5-4-1739, hij als zoon van wijlen *„Menso Heydenrijck*, in zijn leven predikant te Maastrigt", zij als „d(ochter) van *Theodorus Vincentius Volbier*, beijde alhier. Attest. gegeveu na Rekk(en) 1739 den 19 April."

Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Eande, IV.

9. Van Aswede.

Volgens het Wappenbuch des Westfälischen Adels von Max von Spiessen (Görlitz 1901-1902, 2 Tle) was de „Stammsitz" van dit geslacht het kerspel Zwischenahn. Voorts waren goederen in Munster, Nienborg en Vechta in zijn bezit. De Westfaalsche tak stierf uit op 15 Januari 1672, doch aan den schrijver is blijkbaar het bestaan van een Groninger tak onbekend gebleven, die eerst in het begin van de 18e eeuw uitgestorven is.

De schrijfwijze van den naam heeft variaties: v. Assuede, Asswede, Aschwede en Aswede. Den laatsten vorm gebruikt ook v. Spiessen.

Het wapen is volgens bovengenoemd wapenboek: In groen drie zittende eekhoorns van rood, 2 :1. Helmteeken: een eekhoorn van hetzelfde tusschen een buffelhoorn, rechts van rood en links van goud.

De gegevens over dit geslacht zijn schaarsch, zoodat de genealogie van den Groninger tak niet met zekerheid kan worden samengesteld. Vooral de naam Borchard geeft moeilijkheden. In 1607, 1620 en 1633 huwt er te Groningen iemand van dien naam, zonder dat uitgemaakt kan worden of een of meer personen bedoeld zijn, want in de oudste proclamatieboeken wordt nooit vermeld dat een man weduwnaar is. Het lijkt mij echter het meest waarschijnlijk, dat het één en dezelfde persoon is.

De proclamatie van Coert geeft de aansluiting aan Westfalen. Zij luidt:

1616. Die E. E. Coert van Aswede uit Sticht Munster, Borchart van Asswede, borchman to Quakenb [rug] und Cloppenb [urg], arf geseten toe Arckenstede soe [ne], onder den E. undt m [an] h [afte] ritmr Entens compagnie p[rese]nt und die E. Erentr[ycke]J. Geertruidt van Besten sa[liger] Joh. van Besten in Laerwoldt's dr. abs[e]nt, daervoor die E. E. Borchart van Asswede comparierde, is de procl. gecons. den 28 Apr.

A[kerk] per D. Arnold. 12 May 1616.

In het rechterlijk archief der stad Groningen III 47, fol. 354 verso komt een verzegeling voor, waarbij *Borgert van Asswede*, convooimeester op Delfzijl, luit. *Johan Erensf van Asswede*, gehuwd met *Anna Folckers en Henrick van Bushuisen*, gehuwd met *Johanna van Asswede*, tezamen broers en zwager, aan hun oom *Casper van Asswede* verkoopen „alsodane landerien en huis, gelegen in 't Laerwolt, het Dyckhuis genaemt" dat bij scheiding d.d. 24 Februari 1662 hun eigendom was geworden, „alsmede noch sekere plaetse, genaemt Ter Molen, soo onder de heer van Laer te leene gaet". Groningen 21 Juni 1663.

Uit het feit, dat deze *Casper* weder voormund is over de kinderen van *Borchard* en *Riemke van Hottinga*, concludeer ik, dat hij ook daarvan oom zal zijn geweest, en dat er dan 3 broers waren, die zich te Groningen vestigden, waarschijnlijk als officieren.

De genealogie stel ik mij als volgt voor.

I. *Borchard van Aswede*, borchman te Quakenbrugge en Cloppenburg, erfgezeten te Arckestede, heeft als zoons (volgorde onzeker):
1. *Coert*, volgt 11.'
2. *Borchard*, volgt IIbis.
3. *Casper van Aswede*, op *29 Oct.* 1642 als testamentair voormund optredende over de onmondige kinderen van wijlen Borchard van Aswede, nog in leven 21 Juni 1663, tr. Groningen 24 October 1630 (procl. 2 Oct.) *Helena Ubbena*, in leven 16 Febr. 1641[1]) dochter van *Willem* en *Elisabeth de Sighers en* wed. van *Bartolt Sissinck*.

II. Jr. *Coerf van Aswede*, tr. Groningen 12 Mei 1616 (procl. 20 April) *Geerfruid van Besfen*, dochter van *Johan* uit Laerwold, en *Johanna de Mepsche*.

Uit dit huwelijk:
1. *Borchard*, volgt III.
2. *Johan Erenst*, volgt IIIbis.
3. *Johanna van Aswede*, overl. na 23 Febr. 1658 en vóór 1674. tr. le jr. *Roelof de Mepsche*. lieut. 13 Febr. 1638; overl. vóór 1 Oct. 1644, zoon van *Johan* tot Westrup en Eelde en *Frouke Huinge* (dr. van *Luerf* en *Frouke Entens*); tr. 2e c. 1654 jr. *Henrick van Bushuysen* in 1674 luitenant onder capt. Verrutius. Hij hertr. Bedum tusschen 30 Aug. en 25 Sept. 1674 *Heiltien Doënga*.

Uit het eerste huwelijk[2]):
a. *Coenraad* of *Conraedt de Mepsche*, tr. 1669 zijn nicht *Sibilla van Aswede* (hierna volgend).
b. *Egbert de Mepsche*.
c. *Emerentiana de Mepsche*.
d. *Mechteld de Mepsche*, tr. *Johan Rengers*.
e. *Reina Maria de Mepsche*.

Uit het tweede huwelijk[3]):
f. *Roelina van Bushuysen*, ged. Groningen 5 October 1655.
g. *Walbrich van Bushuysen*, ged. Groningen 20 Nov. 1656,
h. *Gerhard Jan van Bushuysen*, ged. Groningen 23 Febr. 1658.

III. Jr. *Borchard van Aswede*, convooimeester te Delfzijl, in leven 21 Juni 1663, tr. een dochter van den kolonel *Harmen van Rensen* en *Bele te Nansum*.

Uit dit huwelijk:
1. *Herman Conraed* of *Harmen Conradus van Aswede*, ingeschreven als student te Groningen 17 Mei 1661, lidmaat Herv. kerk aldaar Dec. 1662 als luit., van Delfzijl. Vermoedelijk is hij een zoon van bovengenoemde, te oordeelen naar de voornamen van beide grootvaders. Hij moet dan echter overleden zijn vóór 1671, daar hij niet voorkomt in de hierna volgende akte, tenzij hij dezelfde is als 5.
2. *Sibilla van Aswede*, in leven 4 Juli 1674, tr. 1669 (procl. Delfzijl tusschen 28 Maart en 17 April) jr. *Conraedt de Mepsche*[2]) *tof Westrup*, geadmitteerd in de Ridderschap van Drente 9 Nov. 1666-1672, ette van Oostermoer, cornet 1672, nog in leven in 1703, zoon van *Roelof* en *Johanna van Aswede*.
3. *Rotger Assuerus*, volgt IV.
4. *Margaretha Sophia van Aswede*, in leven 4 Nov. 1671.
5. jr. *Conraed van Aswede*, in leven 4 Juli 1674, misschien dezelfde als 1.

IIIx 51, fol. 81. Akte van verkoop en overdr. d.d. 4 Nov. 1671 door jr. *Conraed de Mepsche* ***tot*** *Westrup* ***en*** *Sibilla van Assuede* e.l., jr. *Rotger Assuerus* ***van*** *Assuede, Margaretha Sophia van Assuede* ***en*** hun afwezige broer Coenraed ***van*** *Assuede*, waarvoor mede compareert luit. ***Johan*** *Erenst van Assuede* krachtens volmacht d.d. 6 Mei 1666, van land, gestoelten enz. te Oostwold, nagelaten door hun grootvader jr. *Harmen* ***van*** *Rensen*.

IIb 72, fol. 198. De H.H. Lieutenant ende Hooftmannen hebben de vordere vercopinge ***van*** die E.E. jr. *Conraet* de *Mepsche tot Westerop*, vrou *Sibilla van Asswede*, echteluiden, jr. *Rotger Asswerus van* ***Asswede el:*** jr. *Conraet van Asswede* ***goederen*** geaccordeert. 4 Juli 1674.

IV. Jr. *Rotger Assuerus van Aswede*, ontvanger der convooicn en licenten te Delfzijl overl. vóór 1693[4]), tr. 1673 (procl. Delfzijl 22 Juni, att. 11 Juli) *Debora Elisabeth van Aswede*, ged. Groningen 1 Aug. 1651, overl. vóór 7 Oct. 1687, dochter van *Johan Ernst* en *Anna Folckers*.

IIIhh. 7 Oct. 1687. Raadshr. C. *Schay* als roogt geduirende de scheiding der goederen angesworeu over convoymr. *Assuede* kinderen bij mijlen vr. *Debora* ***Elisabeth van*** *Assuede*.

Hieruit zou volgen, dat er meer dan een kind uit dit huwelijk was, doch uit het testament van de grootmoeder *Anna Folckers* blijkt, dat er alleen een zoon *Jan* Ernst is. De in aanmerking komende te Delfzijl gedoopte *Jan Ernst's* worden echter als kinderen van jr. *Borgert* of *Borchart* genoemd, terwijl de naam der moeder ontbreekt. Vermoedelijk heeft de koster dit verkeerd ingeschreven, omdat de vroegere convooimeester *Borchard* heette, want reeds in 1673 bij de huwelijksproclamatie is *Rotger Assuerus* convooimeester.

Het zijn:
1. *Jan Erenst van Aswede*, ged. Delfzijl 26 October 1673, jong overl.
2. *Jan Erenst van Aswede*, ged. Delfzijl 17 September 1676, in leven 25 Sept. 1693, op welken datum hij mede deelt in de erfenis van zijn grootmoeder *Anna Folckers*,

IIIbis. Jr. *Johan Erenst van Aswede*, lidmaat der Herv. kerk te Groningen met att. van Emmelkamp in 1650, capitein,

1) Inv. Lulema, nr. 138.
2) Nwe. Drentsche volksalm, 1896, blz. 220 vlg., 1899 blz. 165 vlg.
3) Voor de andere kinderen van Henrick v. Bushuysen, zie De **Ned.** Leeuw ***1939,*** kol. 447, waar Roelina abusievelijk vergeten is.
4) ***Zie*** aangehaalde akte bij IIIbis.

overl. vóór 20 October 1674 [5]), tr. 1650 (procl. Groningen 2 November, huw. contr. 30 Oct. [6])) *Anna Folckers*, geb. Groningen 1615, testeert 13 Maart 1685, overl. 1686, dochter van *Peter* en *Dewertien Roleffs* en wed. van jr. *Johan Cannegieter*.

Register Feith, geschr. verv. 1685, nr. 51. Testament van *Anna Folckers*, wed. *Asswede*, waarbij bepaald wordt, dat haar dochter *Assel Mareye van Asswede* evenveel zal ontvangen als haar schoonzoon en oltste dochter, ir. *Rotgert Assuerus van Asswede en Dewer Elsebe* zaliger, genoten hebben. Verder snrake van „het kint van haar olste dochter nagebleeven bij wijlen jr. *Rotgert Asswerus van Asswede*". Loppersum 1685 Maart 13.

Idem. 1693, nr. 43. Verdeeling nalatenschap van Anna *Falckers*, wcd capt. *Jan Eernst v. Aswede* tusschen capt. *Georgh Christiaan Meyer* en *Assele Maria van Asswede* e.l. eenerzijds en *Peter de Mepsche* voormond, raadsheer *Schaey* voogd, over den minderjarigen zoon van wijlen convoymr. *Rotger v. Asswede*, genaamd *Jan Eernst van Aswede*, anderzijds; deze nalatenschap is van wijlen hun resp. moeder en grootmoeder. 25 Sept. 1693.

Uit dit huwelijk:

1. *Dewer Elsebe* of *Debora Elisabeth van Aswede*, ged. Groningen 1 Aug. 1651, overl. vóór 7 October 1687, tr. jr. *Rotger van Aswede*, convooimeester, zie hiervóór IV.
2. *Conraedt van Aswede*, ged. Groningen 1 October 1652, jong overl.
3. *Geertruyt van Aswede*, ged. Delfzijl 29 September 1655, jong overl.
4. *Assele Maria van Aswede*, lidmaat der Herv. kerk te Groningen Dec. 1677 aan de Vischmarkt, tr. Groningen 12 Maart 1693 (procl. 11 Febr., huw. contr. 9 Febr. [7]) *Georg Christiaan Meyer*, capitein in dienst van „Syn Churvorstlycke Doorluchticheyt van Brandenborgh", later majoor van het marinebataillon van den koning van Pruisen te Emden, overl. vóór 21 Febr. 1715.

   Uit dit huwelijk o.a.:

   a. *Jan Ernst Meyer*, vaandrig in een comp. infanterie in dienst der Ver. Nederlanden, tr. 1715 (huw. contr. 21 Febr. [8]) *Frouke Helena Ketell* [9]) dochter van *Christiaan* en *Anna Maria Bartram*.

   b. *Helena Meyer*.

IIbis. *Borchard van Aswede*, jr. en hoofdeling op Lutkegast in 1635 [10]), lidmaat der Herv. kerk te Groningen Sept. 1619, wonende Oosterstraat, medegecommitteerde in de Generale Rekenkamer, overl. vóór 11 October 1641, tr. le in de Marne 1607 (procl. Groningen 31 Juli 1607) *Severins van Besten*, waarschijnlijk een zuster van *Geertruid*, de vrouw van *Coerf*; tr. 2e Groningen 2 Juli 1620 (procl. 27 Mei) *Talle torn Camp*, wier nalatenschap in 1655 verdeeld wordt [11]); tr. 3e 1633 (procl. Groningen 26 October) *Rieme van Hottinga* [12]), overl. na 29 October 1642, dochter van *Douwe* en *Habel* of *Hebbelia van Offenhuizen*.

IIIx 22, fol. 228, *Caspar van Aswede*, als testamentaire voormunt, en *Johan Dominicus Clant* als voogd over wijlen *Borchard van Assuede* nagelaten onmondige kinderen enz. 1642 Oct. 29.

IIIhh1. 1641 Oct. 11. *Johan Dominicus Clant als vooget* aengeswooren oover wylen *Borchert van Aswede* ende vrouw *Bottinge* minderjarige kinder.

Uit het derde huwelijk o.a.?

1. *Conradus Borchardus. van Aswed'e*, ingeschreven als student te Groningen 31 Januari 1655.
2. *Hebbelia van Aswede*, lidmaat van de Herv. 'kerk te Groningen Maart 1656, wonende in de Nieuwe Ebbingestraat.

10. Van Peusum of van Pewsum

Het is dubieus of dit geslacht adellijk genoemd kan worden, doch het wordt nog al eens verward met van Ewsum, daar de naam ook wel van Pewsum geschreven wordt, zoodat het misschien niet ongewenscht is de enkele gegevens bij elkaar te brengen.

In de genealogie Clant trok mijn aandacht de zeer vreemdsoortige voornaam Oepzardus. Bij het controleeren van den datum der huwelijksproclamatie bleek deze teruggebracht te kunnen worden tot Olphardus of Ulfert, waardoor de vreemdsoortigheid verdween.

Uit een lijfrente, in 1646 bij de stad op *Popco van Peusum* gesloten, bleek zijn vader *Ulphert* te heeten. Daar ik in oudere stukken den naam niet ben tegengekomen, vermoed ik, dat deze de eerste was, die zich in Groningen vestigde.

1. *Ulphert van Peusum*. Op 15 April 1636 [13]) werd door *Johan Entens* een graf in de Akerk verkocht aan *Hille Metelen*, wed. *Peeuwsum*, vermoedelijk de weduwe van deze Ulphert en moeder van Popco en Hillechien, te oordeelen naar de namen der kinderen van Popco.

   Zijn kinderen zijn o.a.?

   1. *Popco*, volgt II.
   2. *Hillechien van Peusum*, lidmaat der Herv. kerk te Groningen met haar broer in Juni 1630, wonende Turftorenstr., als wed. in leven 15 Febr. 1647 [14]), tr. Groningen 30 Juni 1633 (procl. 1 Juni) *Tyasso Tyassens*, mede gedep. staat van Stad en Lande, zoon van *Hayo* en *Lamme van Weringe* en wedr. van *Margareta Pieters*.

II. *Popco van Peusum*, geb. 1597, lidmaat Gron. 1630, kleinburger der stad 1650, grootburger 1666, overl. 1676,

5) Register Feith, geschr. vcrrolg 1674, nr. 59. Verzegeling van een scheiding der nalatenschap van Rudolf Muller, o.a. door Anna Folckers wed. Asswede. 20 October,

6) id. 1650, nr. 52. Huw. contr. Jr. Johan Ernst v. Asswede en Anna Folkers, wed. Cannegieter. Get. bruidegomszijde. Caspar van Asswede, oom, en Borchert v. Asswede, broeder; get. bruidszijde: Folkert Folkers, raadsheer, broeder, en Rodolph de Mepsche, zwager.

7) Schenking Schönfeld 1935, nr. 17. Getuigen bruidszijde: Burgemr. de Drews, Egbert de Mepsche en Peter de Mepsche.

8) Reg. Feith, geschr. verv. 1715, nr. 24. Hum. contr. Jan Ernst Meyer, vaandrig in een comp. inf. in dienst, der Ver. Ned., zoon van Georgh Christiaan Meyer, in leven majoor van het marinebataillon van den koning van Pruisen, in Emden garnizoen houdende, bij Assele Maria van Asswede in echte geprocreëert, en Froucke Helena Ketel enz. Get. bruidegomszijde luit. Marcus Meyer en Helena Meyer als aangehuwde broer en volle zuster. Groningen 1715 Febr. 21.

9) Ned. Leeuw 1923, kol. 85.

10) IIIx 21, fol. 259. Schuldbekentenis d.d. 1 Juni 1635 van Borchart van Asswede, jr. on hoofdeling in Lutkegast, en Rieme van Hottinga e.l.

11) Inv. Gruys, nr. 213. Siger de Sighers op Sappema, Joachim en Berent de Sighert, gebroederen, maken een erfscheiding van de goederen, die Siger de Sighers op Sappema en Albert de Sighers ten deel zijn gevallen van hun moeyen Talle thom Camp anders van Aswede, en Deetien de Sighers anders Wifringe, volgens scheidbrief van 31 Mei 1650. Groningen 1655 April 5.

12) M. de Haan Hettema en A. van Halmael, Stamb. v. d. Frieschen adel.

13) Rechterl. arch. Gron. 111s 15, fol. 317.

14) Charterverz. Fransema. Inv. nr. 201. Schuldbekentenis groot 1000 Car. gld. ten laste van *Jebbo Aldringa* en *Francina van Camminga* e.l., ten *bate* van *Hilleijen wan Peusum* wed. burgemr. *Tyassens*. 1647 Febr. 15. Afgelost 22 Nor. 1658.

tr. le Groningen 28 Juni 1638 (procl. 16 Juni) *Hille Barnda,* dochter van *Willem* en *Teetke van Borck;* tr. 2e Groningen 9 October 1650 (procl. *14* Sept.) *Josina Coenders,* dochter van *Hillebrand* en *Willemtje Schaffer.*

Stadsrekeningen 1676, fol. 191. Lijfrenten, belegt 1646: *Popke van Peusum,* out 79 jaren, soon van *Ulphert van Peusum,* enz. verstorven sijnde, enz.

Rijksarchief. Pamflettenverz. nr. 2100: Huwelijkszang *Pomponius à Pheusum en Josina Coenders.*

Uit het eerste huwelijk (het doopboek begint pas in 1640, zoodat er mogelijk nog een in 1639 geboren en jong gestorven kind geweest is):

1. *Ulfert van Peusum,* ged. Groningen 25 Mei 1641, jong overl.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Hillena van Peusum,* ged. Gron. 5 Aug. 1651, jong overl.
3. *Hillebrant van Peusum,* ged. Gron. 15 Febr. 1653, jong overl.
4. *Hillena van Peusum,* ged. Gron. 11 April 1654, jong overl.
5. *Willemina van Peusum,* ged. Gron. 15 Mei 1655.
6. *Ulphert van Peusum,* ged. Groningen 4 Sept. 1657, overl. ald. 12 Juni 1681, tr. 1680 (procl. Gron. 1 Mei, att. 22 Mei) *Ebbelia Johanna Clant,* dochter van *Jan van Breede* en *Habbina Coenders.* Volgens de genealogie Clant zou zij hertrouwd zijn in 1683 (procl. Gron. 11 Mei) met *Joost Coenders van Huizinge,* doch dat moet een andere Ebbelia geweest zijn, want in de aan het slot te vermelden akte was zij nog weduwe in 1684.

Rekeningen ontvanger gen. der Provincie. S 102. 1681, fol. 326.

Popko van Peusum en sijn huisvr. hebben jaarlijx te beuren de lijfrente op haer soon belecht, den 7en Martij versch. Op *Ulphert van Peusum* out vier en twintich jaer duisent gulden van tijn duisent gulden.

't jaer rente 1681 drie maent vijf -dagen betaelt tot obitt. den 12. Junij 1681 an des overlijdens toe ..... 1264—.—.

7. *Hillebrandt van Peusum,* ged. Gron. 2 Febr. 1662, jong overl.

Toch was hiermede de familie niet uitgestorven. Als lidmaat noteerde ik in Maart 1685 *Anna van Peewsum in Nieuwe* Jansstraat, terwijl voorts in de volgende akte nog v. Peusums genoemd worden.

Het echtpaar *Van Peusum-Clant* was kinderloos en zoo deelden allerlei zeer verre verwanten in de erfenis. Het is een puzzle hoe de verwantschap is. De verbindingsschakel lijkt mij het geslacht V a l c k e, doch ik weet niet de juiste oplossing, zoolang bijzonderheden van de vrouw van *Ulfert I* onbekend zijn.

De akte van scheiding geef ik hier verkort weer. Zij is te vinden in het rechterl. archief Groningen bij de verzegelingen voor den Raad (IIIx 62, fol. 160 verso en vlg.):

Ad idem dat voor ons persoonlijck gecompareert sijn Vr. *Ebbelia Clant* wed. *Ulphardus van Peusum* ter eenre, en Vr. *Hebelia Northoorn,* wed. raadsheer *Ludolphi,* vr. *Ebele Northoorn,* wed. lieut. *Jan Albrecht Alting, Tiaert Berchuys* occuperende volgens procuratie voor capitain *Joest Valcke,* pastor *Jannes Munckerus* nom. uxoris, raadsheer *Sicco Tammen* representeerende *Elsebetha Norfhoorn,* in leven huisvrouw van wijlen *Johan Tammen,* vr. *Barbara van Wicht* als moeder en leg. tutrix op haer minderjarige dochter *Catharina d'Embda,* als mede in qlt. beneficiarius haeres van wijlen vaendrich

Rembt d'Embda, te samen representerende wijlen lieut. *Popko Everhard d'Embda,* de voogden over wijlen secr. *Johan Solbach* kinderen bij *Margareta Valcke* in echte geprocreert, t'samen erffgenamen van des verstorvene grootmoederlycke zijde, ende *Herman van Peusum* voor sich selffs ende *Jan Passer* als gesubstitueerde van de voorstanderen sijner kinderen bij *Gesina van Peusum,* geprocreert, volgens akte van substitutie van den 10. Juny 1684 kracht authorisatie bij de Weescamer tot Amsterdam den 20. April 1684 op de voorstanderen gepasseert, te samen erfgenamen ter andere sijde, welcke bekenden met malcanderen een steede vaste en onwederroepelycken uitcoop ingegaen t hebben, nopende de nagelaten goederen van wijlen *Ulphardus van Peusum.* enz. enz. 23 Juni 1684.

In Amsterdam is blijkens het voorgaande misschien nog iets meer na te gaan betreffende dit geslacht.

II. Van Steenhuysen.

In de „Ommelander borgen" wordt jr. *Hendrick van Steenhuysen,* die eigenaar is geweest van Folkerda bij Bedum en Snelgersma bij Appingedam, een edelman genoemd van Vlaamsche herkomst. Hij behoort evenwel tot het geslacht dat uit Dordrecht stamt en waarvan een genealogie voorkomt in het Alg. Ned. Familieblad 1897, blz. 121 vlg., en één speciaal van den Alkmaarschen tak in Gen. en Herald. bladen 1906, blz. 424 en vlg. Deze *Hendrick* wordt daar vermeld resp. op blz. 125 en 529. De hem betreffende gegevens kunnen evenwel nog belangrijk worden aangevuld. Ter orienteering begin ik met den vader.

I. *Dirk Steenhuysen,* geb. Alkmaar 1602, reisde naar Italië, was te Rome in 1622, ondertr. 26 Sept. 1627 met *Femmefje Boelens,* dochter van *Hendrick Dirckx* en *Femmetje van Veelen* te Amsterdam.

Hun tweede kind is:

II. *Hendrick van Sfeenhuysen,* ged. Alkmaar 24 Dec. 1636, kapitein, jr. en hoofdeling op Folkerda bij Bedum, dat hij van 1676-1691 bezat, en op Snelgersma bij Appingedam, dat in zijn bezit was van 1680-1693. In 1693 werden de gerechtigheden van laatstgenoemde borg en de borg zelf gescheiden. De borg en omgeving werd door zijn echtgenoote gekocht, die haar in 1697 verpachtte aan *Willem Alberda,* en in 1700 verkocht aan *Rudolph Polman. Hendrick* overleed 1 Juni 1695 en werd begraven in de kerk te Appingedam.'") Hij tr. 1 e Engelbert 3 Juli 1659 *Anna Verrufius,* dochter van *Pefrus Gerlach* en *Roelina de Sighers;* tr. 2e 1675 (procl. Bedum 31 Juli) *Anna van Walta,* in leven 6 April 1705 [16]), dochter van *Sybren* en *Franske Orcksdr. van Doyem.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Femmina van Sfeenhuysen,* ged. Bergen-op-Zoom 7 April 1661, jong overl.
2. *Diederik Johan van Steenhuysen,* ged. Bergen-op-Zoom 11 Juni 1662, jong overl.
3. *Pieter Johannes van Steenhuysen,* ged. Bergen-op-Zoom 26 Aug. 1663, lid van de Prov. Rekenkamer 1695-1703, admiraliteitsheer te Harlingen 1704-1706, gedeputeerde 1707, lid Generaliteits-rekenkamer 1708 Staten-Generaal 1710-1714, hoofdmannenkamer 1715, raadsheer 1716 en 1717, overl. 14 Nov. 1717 [18]).

[15]) Grafschr. in Stad en Lande, blz. 9.

[16]) IIIx 82, fol. 305. Afrekening van Anna van Waltha, wed. v. Steenhuysen en jr. Peter Jan v. Steenhuisen, medegecomm. ter adm, Harlingen, met Menno Michiels, G Apr. 1705,

4. *Femmina van Sfeenhuysen,* ged. Bergen-op-Zoom 26 Juli 1665, jong overl.
5. *Femmilia Anna van Steenhuysen,* ged. Bedum 17 Mei 1668, jong overl.
6. *Dirck Barthold van Steenhuysen,* geb. Bedum, ged. Groningen 17 Mei 1670, jong overl.
   Uit het tweede huwelijk:
7. *Femmilia Anna van Sfeenhuensen,* ged. Bedum 25 Juni 1676, jong overl.
8. *Wilsiana van Feifsema van Steenhuysen,* ged. Gron. 19 October 1677, overl. Groningen Febr. 1760 (Breukenb. op het begr. 23 Febr.).
9. *Anna Femmilia van Steenhuysen,* ged. Groningen 9 Januari 1679, overl. aldaar Aug. 1743 (volgens breukenb. „na buyten gebragt" 10 **Aug.).**
10. *Françoise Henrieffa van Steenhuysen,* ged. Groningen 17 Dec. 1680, nog in leven in 1719.

    Stadsrekeningen 3 749, fol, 189. Lijfrenten belecht 1728. *Françoise Henriette v. Steenhuisen,* 68 jaar, dr. van *Hindr. v. Steenhuisen en Anna Walta, em.*

11. *Sybrant van Steenhuysen,* ged. Bedum 5 November 1682, waarsch. jong overl.
12. *Aletfa Cecilia van Sfeenhuysen,* qed. Appingedam 9 Maart 1684, overl. Groningen 1743 (volgens breukenb. „na buyten gebragt" 23 Febr.).

De freules *Wilsiana v. Feitsma, Françoise Henrietfe* en *Aletta Cecilia* kochten 5 April 1734 het huis in de St. Walburgstraat, hoek Martinikerkhof [17]), dat na den dood der bewoonsters door de executeurs op 3 November 1767 werd verkocht. Het huis werd enkele jaren geleden gerestaureerd en geschonken aan het kunstlievend genootschap Pictura.

MR. H. L. HOMMES.

Een waarschijnlijk uitgestorven geslacht Van Hengel.

In de handschriftenverzameling der Universiteitsbibliotheek te Amsterdam bevindt zich het hieronder afgedrukte handschrift, door mij aangevuld met gegevens uit de Doop-, Trouw- en Beraafregisters van Amsterdam en Utrecht, terwijl de hier en daar gebruikte gedrukte bronnen ter plaatse vermeld staan.

Het handschrift is geschreven door Elisabeth van Hengel, aehuwd met Iacob ten Ham (vermeld sub IIb, 1), het eerste deel zal gecopieerd zijn van een ouder geschrift.

Hendrik van Hengel (vermeld sub IVa) voerde, blijkens een in mijn bezit zijnden kwartierstaat, het in Rietstap vermelde wapen: in rood een zilveren keper en drie zilveren haken, de keper beladen met een wassenaar en vier zespuntige sterren van rood. De kwartieren zijn Hengel, Van Baerle, De Witt, Van Sypesteyn.

§ 1. Memorieboeck waer in myne myn huysvrouw ende onser kinderen ouderdom staen geteeckent, trouwdach ende andere gedenckwaerige dingen.

1. „*Catharina Martens,*[1]) myn moeder is gebooren tot Amsterdam anno 1591 den 19/9 november ende is gestorven den 6 februari 1677 tot Uytrecht ende is den 12 dito begraven inde catrine kerck."

11 December 1610 gingen in ondertrouw te Amsterdam: *Joris van Hengel,* van Antwerpen, weduwnaar van Esther Bisschops, wonend tot Middelburg, alwaer hem opgelegt is, de geboden mede te laten gaan ende betooch in te brengen, geasst. met Paulus Wenschop (Bisschop?), zijn neeve, en *Kafharina Martens,* oud 19 jaer, wonende op 't water, geasst. met Hans Mertens ende Maeyken Bachers, haar ouders [2]).

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes van Hengel,* (volgt IIa).
2. *Jooris van Hengel,* ged. Amsterdam Oude Kerk 30 Sept. 1612, getuigen Hans Martens, Elysabet van Hengel,
3. *Maria van Hengel,* ged. Amsterdam Nieuwe Kerk 27 Aug. 1613. Getuige Everhard Becker. Zij was gehuwd met *Johannes Baccherus,* en heeft eenige bundels stichtelijke gedichten het licht doen zien Vanwege de overzichtelijkheid neem ik vooruit: „Mijn moye Maria van Henghel weduwe van Johannes Bacherus is gestorven tot Uytrecht den 3 Juli 1687 sondaghs smorgens om 6 ueren en is net 8 dagen siek geweest aen een beroerte over haer rechter sy en den 8 dito synde Vrydag begraven in de Catharinekerck in onse kelder".
4. *Jores van Hengel,* ged. Amsterdam Nieuwe Kerk 5 Juli 1616. Getuige Marten Claes.
5. *Daniel van Hengel,* (volgt IIb).

IIa. *Johannes van Hengel,* ged. Amsterdam Oude Kerk 16 Oct. 1611, met als getuigen Fransoys Martens en Elysabet van Hengel, was koopman te Amsterdam. 19 Februari 1661 trouwde hij te Utrecht in de Catharijnekerk met *Johanna de With,* zijn schoonzuster.

Ik neem vooruit: „Johanna de Witte, myn huysvrouwe suster is overleden tot Amsterdam den 10/20 februari 1667 nalatende drie kinderen, twe dochters ende een soon, gaende in het dertichste jaer haares ouderdoms".

Uit dit huwelijk:

1. *Catharina van Hengel,* geb. 26 Juli 1663, † 27 Sept. 1709, trouwde met haren neef *George van Haamstede.* **Deze** was de zoon van Lieven van Haamstede, die gehuwd was met Elisabeth van Hengel, zuster van Joris van Hengel (I).
2. *Johanna Elisabeth van Hengel,* ged. Utrecht Dom 5 Oct. 1664, getuigen Davidt Martens, Elisabeth de With. Zij trouwt met haren tweevoudig vollen neef *David van Hengel.* (Zie onder IIIa).
3. Een zoon.

IIb. „Ick ben gebooren in den jare 1618 den 26 oktober nieuwe styl tot Amsterdam ende *Daniel van Henghel* geheten. Ick ben beroepen tot predicant in de gemynte tot Amerongen ende Leersom den 3 Januari 1642 ende in den

---

17) Versl. omtr. 's Rijks oude arch. XLIII, 1920 dl. 11, blz. 345, waar nog enkele acten meer voorkomen betreffende dit perceel.

18) Volgens regeeringsboek.

1) Ter verduidelijking bracht ik interpunctie en hoofdletters aan.

2) Zie Nederl. Adelsboek.

dienst bevesficht den 3 april des selven jaers. Ick ben beroepen tot predicant inde gemynte tot Uytrecht den 28 Juni des jaers 1648 ende in den dienst aldaer bevestigt den 10 September des selven jaers.

Mijn huysvrouw is geboren tot Middelborg den 15 juli des jaers 1629 ende den 22 dito inde oude kerck aldaer gedoopt ende genaemt Elisabeth, haer peter was Guiliam Cobrisse ende haer meter haer moeders moeder.

Ick en myn huysvrouw *Elisabefh de Wiffe* syn t' samen ondertrout tot Middelborg den 21 September 1649 ende getrout tot Uytrecht den 19 october des selven jaers".

Daniel van Hengel werd te Amsterdam gedoopt in de Nieuwe Kerk 28 October 1618. Getuige- Marten Alewijn. Hij was leerling van Voetius, die aan hem het vijfde deel zijner Disputationes Selectae opdroeg. Daniel gaf geschriften van verschillenden inhoud (o.a. over het beheer der kerkelijke goederen, de banken van leening)' in het licht onder de pseudonymen Christianus Philadelphus, Christianus Philalethes, Salomon van Amstel. In November 1673 werd hij, als behoorende tot de 14 rijkste en voornaamste ingezetenen van Utrecht, als gijzelaar voor een door die stad aan Lodewijk XIV te betalen schatting naar Rees vervoerd, werd vervangen en keerde 22 November te Utrecht terug [3]).

Weer neem ik voor de overzichtelijkheid een gedeelte vooruit: „Myn waerde vader domine van Henghel predicant tot Uytrecht is beroert geworden op den 16 Augustus op een donderdag avont ten 11 ueren aen syn rechter sy en heeft soo lam en stom van eersten af gelegen tot den 12 Augustus 1689 des volgenden Jaers en is dan in den heere ontslapen op een maendachs smorgens quartier over 4 en maendags 8 dagen daer aen begraven in de catrinekerk in onse kelder."

Elisabef de Wiffe, † Utrecht 19 Maart 1696.

1. „Onse eerste dochter is gebooren tot Uytrecht den 8 desember 1650 voor middaghs ten half twalef ueren ende is gedoopt den 12 dito in den dom van Do Arnoldus Teckmannus en naar haer moeder genaampt *Elisabefh,* haar peter onse swager Alexander de Munch haer meter myn moeder Catharina Martens".

   Zij huwde (zie hieronder) *Jacob fen Ham,* en is de schrijfster van dit „memorieboeck".

2. „Inden Jaer 1652 omtrent pasen is myn huysvrouw subit ende buytens tyts verlost van een *dochter die doof fer werelt quam* synde maer tussen 6 en 7 maenden gedragen ende is begraven inde kelder van neef van Deuverden, doch stil sonder begraeffennisse.
3. Onse eerste soon is gebooren tot Uytrecht den 11 meert 1653 smiddaghs ten twe ueren ende is gedoopt van Do Arnoldus Teckmannus in den dom ende nae syn vader genaemt *Daniel,* syn peter neef Joris Livense van Haemstede, syn meter myn suster Maria van Hengel.

   onse eerste soon genaemt Daniel is overleden den 12 november des jaers 1656 snachs omtrent ten twalef ueren, nae dat hy eenighe dagen aende pockiens hadde gelegen ende is begraven inde buerkerck inde kelder van neef van Dueverden.
4. Onse twede soon is gebooren tot Uytrecht den 1 Januari 1655 snachs tussen twe en drie ueren ende is gedoopt den 4 dito inden dom van myn selff en nae myn vader genaemt *Joris,* syn peter myn broeder Johannes van Henghel, syn meter myn huysvrouwe suster Johanna de Witte.

   Onse twede soon Joris is overleden den 12 februari des Jaers 1655 nae dat hy een geheelen dach ende nacht deerlyck aende stuypen had gelegen ende is begraven den 15 dito inde buerkerck inde kelder van neef van Dueverden.
5. Onse derde dochter is gebooren tot Uytrecht den 24 meert 1656 smorgens omtrent 5 ueren en is den 25 dito gedoopt inde Catrinekerk van do Johannes Flamman ende gemaemt *Johanna,* haer peter is gewest myn broeder Johannes van Henghel, en haer meter myn huysvrouws suster Johanna de Witte.

   Onse derde dochter genaemt Johanna is overleden den 17 Juni des Jaers 1656 snachs ten 2 ueren nae datse den geheelen dach te vooren deerlyck aen de stuypiens had gelegen ende is begraven den 19 dito inde buerkerck inde kelder van neef van Dueverden.

   Johannes de Witte myn huysvrouwen broeder is t' onsen huyse overleden aende teeringe den 27 april 1657 oude styl ende is begraven den 5 mey aen volgende inde katharinenkerck in een kelder expres daer toe gekocht. Hy was gebooren 19 November 1634 tot middelborg, syn peter was de Hr Mr Johan Huysen en syn meter Catharina de Witte syn vaders suster.
6. Onse vierde dochter is gebooren tot Uytrecht deb 26 September 1657 savons omtrent acht ueren ende is den 27 dito inden dom gedoopt van do Johannes Teling ende nae myn moeder genaampt *Cafharina,* haer meter is gewest onse moeye Jacoba Lampsin, weduwe van oom Carel Martens."

   Huwt *Henric Vyandf.*

7. „Onse vyfde dochter is gebvoren tot Uytrecht den 1 April 1659 des morgens tusschen 2 en 3 ueren en is den 2 April inden dom gedoopt van do Johannes teadoni en *Johanna* geheten, haar peter oom David Martens, haer meter suster Johanna de Witte."

   Huwt Hr. Mr. *Johan van Zyll.*

8. „Onse derde soon is gebooren tot Uytrecht den 9 Juni 1660 des nademiddachs tussen twe en dri ueren ende is den 11 dito inden dom gedoopt van Do Arnoldus Teckmannus en Nicolaes geheten nae myn huysvrouws vader, getuygen over den doop syn geweest de Heer Antoni van Hilten, onsen oom en Johan ende Maria van Hengel onse broeder en suster."

   Volgens de doopregisters heette de eerste getuige Antoni van Hilderen. Nicolaas werd te Utrecht in den Dom begraven 30 Januari 1699.

9. „Onse vierde soon is gebooren tot Uytrecht den 28 April 1662 des nademiddachs ten 5 ueren ende is den 2 may gedoopt van myn selfs in het cranen gasthuys en *Daniel* geheten, getuygen over den doop syn geweest myn moeder Caharina Martens ende myn broeder Johannes van Henghel."

   Overleden den Haag 26 Januari 1734.

10. „Onse vyfde soon is gebooren tot Uytrecht den 1 meert 1664 savons ten 10 ueren ende is den 6 dito

[3]) Zie Molhuysen-Blok en de Bie-Loosjes.

gedoopt inden dom van Do Arnoldus Teckmannus en *Daoidf* gemaent. Getuygen over den doon syn geweest myn broeder Johannes van Henghel en me vrouw Johanna Veth weduwe van den heer David van Rygersbergen wiens plaets voor den doop gerepresenteert heeft suster Johanna de witte."

Volgt IIIa.

11. ,,Onse sesde soon is gebooren tot Uytrecht den 16 october 1666 t'savons ten tien ueren ende is den 22 october gedoopt in den dom van Do Johannes Heymenberg en *Johannes* genaempt, getuyge over den doop is geweest Catharina Martens myn moeder.

12, Onse sevende soon is gebooren tot Uytrecht den 14 Juli des jaers 1668 snachts ten twe ueren en is gedoopt den 15 dito inden dom van do Cornelius Gentman ende *Jacobus* génaamt. syn peter is geweest neef Jacob Martens syn meter Juffrou Catharina de Latheur weduwe van de hr Nicolaes Ruts".

Volgt IIIb.

13. ,,Onse seste dochter is gebooren tot Uytrecht den 5 Juni 1670 smorgens omtrent ses ueren en is gedoopt den 7 dito inde catrinekerck van Do Johannes Heymenbergh en *Anna Cafharina* genaemt, haer peter is geweest Johannes van Henghel myn broeder haer meter me vrouw Margareta van Hymbach, huysvrouw van d'Hoogh Ed Hr van de Lier etc."

Volgens de doopregisters, die de namen der getuigen uitgebreider geven: Monsr Johan van Hengel en mevrouwe Margrita van Heymbach, huysvr. v. d. Hoogh Edel gebooren Heer Adam van Lockhorst, Heer van de Lier, etc.

14. ,,Onse achste soon is gebooren tot Uytrecht den 20 mey 1672 snademiddachs omtrent 5 ueren ende is den 22 dito gedoopt inden dom van do Petrus van Breen ende *Carel* genaemt. Getuygen waren neef Carel Martens en myn suster Maria van Henghel, weduwe van sr Johannes Bacherus".

Volgt IIIc.

,,Ick en myn man *Jacob ten Ham* syn getrout tot Uytrecht den 20/30 april 1674 in den dom van myn vader paesmaendag inde vroegpreek.

Onse eerste soon is gebooren tot Amsterdam den 19 Augustus 1675 amaendaghs savons ten 11 ueren naer dat ick twe daegen en twe nachten van schricklycken arbyt gehadt hadde en is den 21 dito gedoopt inde suyderkerck van do Johannes van Soomeren en Johan genaemt naer myn mans vader die syn peter was wiens plaets voor den doop myn mans broer representeerden syn meter was myn moeder.

Onse eerste dochter is gebooren tot Amsterdam den 30 November 1676 smaendacghs ten 7 ueren en is den 2 desember gedoopt inde oude kerck en genaemt Elisabeth naer myn moeder, haer peter was myn vader en myn moeder hielt haer ten doop.

Onse twede dochter is gebooren tot Maessluys den 7 November 1678 smaendachs savons ten half 11 en is den 13 dito gedoopt van do teodorus beels en genaemt Catharina naer myn grootmoeder en suster en myn moeder hielt haer ten doop.

Onse twede soon is gebooren tot Maessluys den 1 meert 1680 vrydags savons ten 8 ueren en is den 3 dito gedoopt van do Jacobus Cuperus en Jacob genaemt naer myn man, syn meter was myn moye maria van henghel wiens plaets voor den doop myn moeder representeerden.

Myn waerde man Jacob ten Ham is in den heere ontslaepen tot Maessluys den 19 Januari 1681 sondaghs smiddags ten 1 ueren is net 8 dagen siek geweest en den 24 dito synde Vrydag begraven in de groote kerck op het koor.

Myn dochter Catharina is gestorven tot maessluys den 30 Januari 1681 donderdachs smorgens ten 9 ueren is net 8 dagen sieck geweest en den 3 februari synde maendach begraven by myn man doch stil sonder begrafennisse.

Myn dochter Elisabeth is gestorven tot Uytrecht den 24 mey 1681 smaendags smorgens ten tien ueren aen seer swaere stuypen en hadde 4 dagen een seer swaere koors gehadt en den 27 dito synde saterdag begraven savons ten tien ueren in de catrinekerck in onse kelder doch stil sonder begrafennisse".

Hier volgden de overlijdensberichten van Maria en Daniel van Hengel, hierboven aangehaald, terwijl dat van Johannes de Witte op de juiste chronologische plaats stond, dus tusschen de geboorten van Johannes en Jacobus van Hengel.

Ik laat nu volgen hetgeen ik in de doop-, trouw- en begraafregisters over het verdere nageslacht van Ds Daniel van Hengel mocht vinden, hier en, daar verduidelijkt met eenige aanhalingen, uit de biografische woordenboeken Molhuysen-Blok en de Bie-Loosjes.

IIIa. *David van Hengel* (zie hierboven), geboren te Utrecht 1 Maart 1664, gedoopt in den Dom 6 Maart, werd te Leiden ingeschreven als student in. de theologie 13 Sept. 1685:. Later was hij even als zijn vader predikant te Utrecht. Hij -ondertrouwde te Utrecht 18 Maart 1688 met zijn tweevoudig volle nicht *Johanna Elisabeth van Hengel.* (zie hierboven), gedoopt te Utrecht 5 October 1664, dochter van Johannes en Johanna de Witte,

Uit dit huwelijk:

1. *Daniel van Hengel,* geb. de Bilt (eerste standplaats zijns vaders) 3 Maart 1689. Student te Utrecht. Dr. phil. 1.711 predikant te Purmerend, 1715 te Koog a/d Zaan, December 1716 te Rotterdam. 1733 president der Vergadering van de Zuid-Hollandsche Provinciale Synode te Leiden. † Rotterdam 25 Augustus 1733, tr. Rotterdam 16 Mei 1718 *Adriana van Bergen.*
2. *Johanna Catharina van Hengel,* ged. Utrecht 25 Jan. 1691. Getuigen Catharina van Hengel, huysvr. v. d. Heer George van Haestr. (Haemstede).
3. *Elisabeth van Hengel,* ged. Utrecht 5 Mei 1692, Get. Juffr. Catharyna van Hengel,
4. *Johanna Maria van Hengel,* ged. Utrecht 8 Juni 1693. Get. de Hr Georgie van Haemstede en plaets van hem Hr Henric Vyandt en juffr. Johanna van Hengel.
5. *Jacoba van Hengel,* ged. Utrecht 2 Dec. 1694. Get. Henric Vyandt en juffr. Elisabeth de With en in haer plaets Catharyna van Hengel.
6. *Johanna van Hengel,* ged. Utrecht 23 Febr. 1696. Get. Juffr. Johanna van Hengel.
7. *David van Hengel,* ged. Utrecht 16 Mei 1697.
8. *Jacobus van Hengel,* ged. Utrecht -26 Jan. 1700. Get. Juffr. Elsie Pama, huysvr. v. d. Hr Jacobus van Hengel.

9. *Maria van Hengel,* ged. Utrecht 6 Dec. 1701. Get. Juffr. Catharina van Hengel.
10. *Johannes van Hengel,* ged. Utrecht 8 April 1704. Get. Mr. Johan van Zyl en juffr. Johanna van Hengel, desselfs huysvrouw.
11. *Nicolaas van Hengel,* ged. Utrecht 31 Maart 1706. Get. Cathrina van Hengel, huysvr. v. d. Heer Hendrick Vyandt.

IIIb. *Jacobus van Hengel,* geboren Utrecht 14 Juli, gedoopt Utrecht 15 Juli 1668, verfkooper op de Leliegracht te Amsterdam, en ald. begraven in de Oude Kerk, tr. Amsterdam 13 Oct. 1695 *Elsje Pama,* ged. Amsterdam 28 Aug. 1665, dochter van Pieter en Jannetje van Lochorst.

Uit dit huwelijk:

Volgens, Elias, Vroedschap van Amsterdam:

1. *Sara van Hengel,* ged. Amsterdam Nieuwe Kerk 25 Mei 1704, † (in de kraam) 6 Juli 1734, tr. 3 Mei 1729 Mr. Diderik van Buren, weduwnaar van Johanna Schutte, bewindhebber O.I.C., Raad en Schepen van Amsterdam, zn. v. Isaac en Anna Duysent.
2. *Elisabeth van Hengel,* tr. Herman Schutte, van Winterswijk, koopman in de Niezel.

De heer C. Pama geeft in zijn genealogie Pama [4]) bovendien op: 3. *Daniel van Hengel,* 4. *Jan van Hengel,* terwijl hij inplaats van, of als identiek met *Elisabeth (2)* noemt: *Johanna van Hengel,* tr. *Otto Schutte.* Volgens mijn aanteekeningen hertr. zij als weduwe van Otto Schutte te Amsterdam 30 December 1740 met den „Heer *Alexander Frensel,* Capityn ter zee ten dienste van het Edele Moqende Collegie ter Admiralityt alhier, weduwnaar van Johanna Pama."

Sara's dochter Anna van Buren trouwt weer met haar neef Diederik Schutte, zoon van Elisabeth van Hengel.

IIIc. Mr. *Carel van Hengel,* geb. Utrecht 20 Mei 1672, ged. in den Dom 22 dito, getuigen Carel Martens en Maria van Hengel, wed. Bacherus, Ontvanger der Domeinen te Utrecht, tr. *Maria van Baerle,* dr. v. Johan en Gerarda van Sypesteyn.

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth van Hengel,* ged. Utrecht 16 Febr. 1697.
2. *Daniel van Hengel,* ged. Utrecht 15 Aug. 1699. Getuigen Hr en Mr. Johan van Zyll en Juffr. Johanna van Hengel, syn huysvr,
3. *Aletta Gerarda van Hengel,* ged. Utrecht 25 Maart 1700.
4. *Hendrik,* (volgt IVa).
5. *Johanna Maria van Hengel,* ged. Utrecht 27 Jan. 1704.
6. *Everhard,* (volgt IVb).
7. *Elisabeth van Hengel,* qed. Utrecht 14 Juni 1705.
8. *Jacoba van Hengel,* ged. Utrecht 28 Aug. 1710.
9. *Catharina van Hengel,* ged. Utrecht 29 Oct. 1711.
10. *Anna Clasina van Hengel,* ged. Utrecht 15 Dec. 1712.
11. *Geertruy Johanna van Hengel,* ged. Utrecht 14 Oct. 1714.
12. *Jan Carel van Hengel,* ged. Utrecht 4 April 1709.
13. *David van Hengel,* ged. Utrecht 10 Juni 1717. Ingeschreven aan de Universiteit te Leiden als student in de theologie 15 Sept. 1735. Koos van de drie gemeenten Huissen, Leiderdorp en Soest de laatste, werd in 1741 als predikant beroepen naar Zevenhuizen (ZH) en overleed ald. 30 Aug. 1742.

4) Sibbe 3e jrg.

IVa. *Hendrik van Hengel,* ged. Utrecht 1 Oct. 1702, getuige Henric Vyandt, in 1748 met Petrus Voltelen gecommitteerde der burgers en ingezetenen van Amsterdam voor Wijk 2, o. tr. Amsterdam 28 Febr. 1729 *Judith Gesina Brouwer,* van Amsterdam, geasst. met haar moeder Johanna Petronella Hasebaart.

Uit dit huwelijk:

1. *Carel* (volgt Va).
2. *Harmanus van Hengel,* ged. Amsterdam Nieuwe Kerk 12 Aug. 1731. Getuigen Joan Assueri, Johanna Petronella Haasbaard. Gaf in 1799 een middelmatige verzameling Stichtelijke Gezangen in het licht.
3. *Joan Daniel van Hengel,* ged. Amsterdam Westerkerk 9 Aug, 1733. Get. de Hr. Johan Assieweri, Vwe Maria Baarle, huysvr. v. d. Heer Carel van Henqhel.
4. *Maria Geertruyda van Hengel,* ged. Amsterdam Oude Kerk 28 Oct. 1735. Get. Carel van Henghel en Maria van Baarle.
5. *Johanna Petronella van Hengel,* ged. Amsterdam Oude Zijds Kapel 4 Aug. 1737. Get. Johan Assueri en desselfs Huysvr. Petronella Haesbaert.
6. *Maria Jacoba van Hengel,* ged. Amsterdam Noorder Kerk 14 Sept. 1740. Get. Carel van Henghel en Maria van Baarle.
7. Anfonia *van Hengel,* qed. Amsterdam Nieuwe Kerk 27 Febr. 1743 Get. Zacharias le Febvre, Antonia Brouwer.

Va. *Carel van Hengel,* qed. Amsterdam Nieuwe Kerk 14 Aug. 1729. Getuigen Carel van Henghel, Maria Baerle. Koopman in tabak op de n.z. voorburqwai over de Kolk. Genoemd onder de Officieren van het Oranje Regiment in 1748, tr. Anna Margarethe van Resant.

Uit dit huwelijk:

1. *Judith Hermanna Elisabeth van Hengel,* ged. Amsterdam Zuiderkerk 24 Sept. 1777, Getuigen Hermanus van Hengel, Judith Gesina Brouwer, wed. Hendrik van Hengel. † 27 Nov. 1852, tr. *Cornelis van Sorgen,* qeb. 15 Maart 1769, majoor der Genie, † Amsterdam 18 Oct. 1825.
2. *David van Hengel,* qed. Amsterdam Oude Kerk 15 Nov. 1778.

IVb. *Everhart van* **Hengel,** qed. Utrecht 5 Sept. 1706. Getuigen Heer Everhardt van Sevpestyn, oud burgemeester en Gerarda van Seypestevn. huysvr. v. d. Hr. en Mr. Johan van Baarle. vroetschan en schepen deser steede, o.tr. Amsterdam 20 Nov. 1735 *Johanna Helena van Oort.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Carolina van Hengel,* qed. Amsterdam Nieuwe Kerk 11 Mei 1738. Get. de Hr. Mr. Carel van Henghel en Maria van Baarle.
2. *Anna Adriana van Henoel.* ged. Amsterdam Westerkerk 5 Juni 1739. Get. Vrouw Anna van Oort, wed. van Josua Lanoy en de Hr. Willem van Karnebeek.
3. *Johanna Maria van Hengel,* qed. Amsterdam Nieuwe Zijds Kapel 6 Jan. 1741. Get. De Hr. Johan van Baarle, Vwe Maria van Teylinqen, tr. *Martinus van Dienenbrugge.*
4. *Willem Leendert van Hengel* **wd.** Amsterdam Westerkerk 25 Febr. 1742. Get. Willem van Eenhoorn, predikant te Aarnhem, Magdalena van Oort.

A. B. **VAN HENGEL.**

Identificatie van gekoppelde kwartierwapens Dekama-Camstra.

Eenigen tijd geleden 'ontving ik een brief, waarin mij, onder meer, werd medegedeeld, dat aan den Heer A. M. Helmich. Huize 't Meenink, te Hengelo (Geld.) krachtens legaat waren overgedragen een paar oud-friesche schilderijen, Op het éene stond: ***Jarich van Dekama is*** geboren' Ao 1495. vijf weeken voor Mey. aldus gedaen 1552 den eersten Septembris ende sterf Ao 1554. Op het andere: ***Kafryn Rienck van Kamstra-dochter,*** echte huisvrouw van ***Jarich van Dekama,*** is geboren Ao 1493 en aldus gedoen Ao 1552 dan vijfden Septembris en sterf. Anno 1557. Bij den brief waren gevoegd gekleurde schetsen van op beide portretten voorkomende wapenschilden. Deze wapens, mt hunne talrijke kwartieren, waren buitengewoon samengesteld, wat in strijd is met frieschen eenvoud en ook met de leer: hoe ouder de wapenafbeelding hoe eenvoudiger.

Bedoeling der toezending van de schetsteekeningen was analyseering van de beide gecompliceerde wapens. Toen ze daartoe eens wat nauwkeuriger bekeken werden trok iets mijn aandacht. Het schild ***Dekama*** eerst in vier kwartieren verdeelende, bleek, dat drie der 4 kwartieren weer gedeeld waren en rechts den frieschen halven adelaar voerden; het vierde niet. In het ruitvormige wapenschild van *Katrijn* ***van Kamsfra,*** deed zich hetzelfde voor ten opzichte van twee der kwartieren. Dit deed bij mij de gedachte opkomen: dit ***zijn*** geen persoonlijk gevoerde wapens, maar beide zijn een verzamelwapen, en dan vrij zeker van hun vier grootouderlijke kwartieren.

Het Stamboek van den Frieschen Adel van de Haan Hettema en van Halmael gaf spoedig ***Jarich Dekama's*** vier kwartieren:

Hette Dekama × *Wiek Albada* *Jarich Hottinga* × *Swob Sjaerdema*
Juno Dekama × (b) *Tryn Hottinga*
Jarich Dekama.

Thans, het wapenschild van Jarich nader beschouwende, bleek kwartier 1 Dekama, 11 Albada, III Hottinga, IV Sjaerdema, dus: boven de grootouders aan vaders-, beneden, die van moederszijde.

Nu de kwartieren van Jarich's vrouw *Katrijn van* ***Camsfra:***

Pieter *Camstra* × *Reynsck Tzigora* *Aesge Hoxwier* × *Jel Hermana*
Rienck Camstra × *Gerlant Hoxwier*
Tryn Camstra

Haar wapen: 1 Camstra, 11 Tzigora, 111 Hoxwier, IV Hermana. Ook hier was dezelfde regel gevolgd als bij het wapenschild voor Jarich Dekama: boven de wapens der grootouders aan vaders- beneden die der grootouders aan moederskant.

De portretten van Jarich van Dekama en zijn vrouw zijn onder nrs. XV en XVI weergegeven in Dr. A. Wassenbergh's „l'Art du portrait en Frise au seizième siècle". In den toelichtenden Index komt hij tot dezelfde oplossing voor de kwartierwapens. Hij noemt het copieën van schilderijen van Adriaen van Cronenberch, en waar hij ze gekend heeft bij jonkvr. E. van Grotenhuis, zullen zij uit de familie Harinxma thoe Heech afkomstig zijn.

Het combineeren der vier kwartierwapens ***in*** één schild, zooals van Cronenberch doet is niet aanbevelenswaardig, vooral niet, omdat hij geen vast systeem had en bij mede bij Wassenbergh's weergegeven portretten van Gerrolt van Cammingha (no. XIX) en Watze van Cammingha en diens 2de vrouw Frouck Haerda (nrs. XIII en XIV) de kwartieren in andere volgorde en één schild combineert, dus niet volgens vast systeem handelt.

Door de kwartier-wapens op schilderijen kwam ik nog wel eens tot andere allianties, dan die welke men vindt door opbouw der kwartieren uit het Stamboek van den Frieschen Adel. Wanneer men kan aannemen, dat de wapens van denzelfden tijd zijn als het portret, acht ik, dat daaraan grooter autoriteit toekomt.

Men moet met de wapens overigens voorzichtig zijn. Toen ik de schetsteekeningen naging der op de portretten dezer echtelieden ***Dekama*** voorkomend? wapens, moest ik constateeren, dat er velerlei kleurafwijkingen waren van vrijwel vaststaande wapenafbeeldingen. Het komt mij voor, dat in den loop der eeuwen, de wapens wel eens „opgefrischt" waren en dit met b.v. het ongewenschte gevolg, dat 'blijkbaar flets blauw opgefrischt werd tot lichtgroen, zooals heel donker blauw wel tot zwart werd: verweerd zilver werd blauw, verweerd goud rood. Te goeder trouw worden dan de fouten der overschilderaars als varianten van het oorspronkelijke wapen beschreven, of ze komen aldus gewijzigd op kwartierstaten terecht.

Inmiddels blijft de verschijning van de wapens der 4 kwartieren van den geschilderde op zijn portret een welkom middel, niet alleen voor de identificatie van den weergegevene, maar ook als inlichting die twee generaties verder gaat. Bij zeer oude portretten. nog al van beteekenis.

MR. A. S. MIEDEMA.

Veluwsche Geslachten uit de Schoutenambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde ëeuw.

111. Van Arler (fragment) [1].

Blijkens het wapen van den hieronder sub 11 volgenden *Reinier van Arler*[2]) moeten de hierna vermelde personen behoord hebben tot fiet gelijknamige geslacht, waarvan de genealogie is behandeld in dezen jaargang van dit maandblad, kol. 90 en vlg. De juiste aansluiting bleef mij evenwel onbekend. Op grond van de namen zijner zonen ligt het vermoeden voor de hand, dat de hieronder sub 1 genoemde Goert een zoon is geweest van een Reinier of Henrick van Arler, die geleefd moet hebben in of omstreeks het laatste kwart van de XVde eeuw. Daar van ***Henrick Reynersz. van*** *Arler* (genealogie Van Arler t.a.p., kol. 91, IIbis) en zijn zoon ***Reyner Henricksz. van Arler*** alle zonen bekend zijn, terwijl daaronder geen ***Goert*** voorkomt, kan de aansluiting niet hier zijn gelegen. ***Zuiver hypofhefisch*** kan ook worden verondersteld, dat ***Goert van Arler*** een zoon is geweest van den schout van Putten ***Aerend Henricksz. van Arler,*** vermeld t.a.p. kol. 92. Van dezen Aerend heb ik weliswaar geen nakomelingen vermeld, maar het blijft mogelijk, dat hij geïdentificeerd moet worden met *Arent van Arler,* vermeld te Nijkerk 1520 [3]) en Putten (1522) [4]), gerichtsman (1526) [5]) en in 1538 [6]) gewezen schout te Putten. Deze Arent, die overleden moet zijn tusschen

[1]) *Over een* in dc XVde eeuw te Elburg gevestigden tak kon ik te weinig gegevens bijeenbrengen, om daaruit een fragment samen te stellen. Hetzelfde was het geval met een takje, waarvan ik sporen vond in het Rec. Boek 1583-1597 (2 Juli 1585) en het Veluwsche Transportregister in het archief van Rhemen (R.A. Arnhem) sub dato 20 Mei 1585. Deze sporen brachten aan het licht, dat zekere *Egbert van Arler,* priester, drie zusters had *Jacobgen (gehuwd* met eenen Pan *Hoeckelum,* vóór 2 Juli 1585 overleden), *Geertgen en, Lysbeth,* en in *1585* vader was van twee zonen *Wolter* en Jan van *Arler.*

[2]) Charter no. 44 in doos, gemerkt „Putten" op het R.A. Arnhem.

[3]) G.S.V. Inv. no. 4, deel 1.

[4]) C.P.H. 1589, omslag 4.

[5]) G.S.V. Inv. no. *4,* deel *2,* fol. 55vso.

[6]) Rec. Boek 1523-'39, fol. 385.

25 Maart 1539 [7]) en 31 Maart 1541 [8]), verklaarde in 1529 [9]) voor het gericht, dat zijn voorouders steeds een overpeinder te Nijkerk boven den scholt aldaar waren geweest. Hij moet dus in ieder geval tot het geslacht van de reeds eerder behandelde Van Arlers hebben behoord. Volledigheidshalve zij vermeld, dat deze Arent vóór 1530 [10]) gehuwd moet zijn met een *Johanna* N.N., die nog 31 Maart 1541 [8]) in leven was. Als zijn kinderen worden opgegeven [8]) ***Reyner van Ader** Arndtsz,* en ***Griet (Margaretha) van Ader,*** welke laatste in eerste huwelijk in of voor 1539 [11]) getrouwd was met ***Henrick van** Heerde* [11a]), en daarna (vòòr 27 Dec. 1560 [12])) hertrouwde met ***Hertger Evertsz.*** Dat onder deze kinderen geen zoon ***Goert*** wordt vermeld, kàn mogelijk het gevolg zijn van het feit, dat een zoon van dien naam vòòr 31 Maart 1541 was overleden. Wij doen evenwel goed met niet al te lang op het glibberige terrein der onderstellingen te verwijlen, Ik begin daarom dit fragment met:

I. ***Goert van Ader,*** in 1532 bezitter van het in dat jaar van de hoorigheid gevrijde goed Steven Aertsen goed onder Nulde [13]); tr. in of vòòr 1532 ***Lubbertgen** N.N.* [13]).
Hij was vader van:
a. *Reinier van Arler* ***Goertsz,*** volgt onder II.
b. ***Henrick van Ader Goertsz.,*** tr. in of vòòr 1542 [13a]) *Alijt* ***N.N.,*** weduwe 31 Oct. 1575 [14]).

II. *Reinier* ***van Ader Goertsz.,*** vermeld te Putten 1556 [15]), leeft nog aldaar 16 Febr. 1571. (Hij was mogelijk identiek met den schout Reyner van ***Ader,*** in dit maandblad, jg. LXI, kol. 94, aant. 91, [15a]) als echtgenoot van *Lysbeth van Staveren* vermeld. De daargenoemde dochter *Wobbe* [16]) was gehuwd met ***Augustijn** Pannekoeck,* zn. van Mauritius Marisz., en overleed vòòr 9 Oct. 1581 [17])).
Reinier van Arler Goertsz was vader van [18])
1. (oudste kind [18])) ***Catharina van Ader,*** op 6 Mei 1587 [18]) vermeld als vrouw van ***Henrick Jansen,*** met ***wien*** zij 28 Oct. 1599 te Putten kerkelijk trouwde [19]). Zij † als wed. (aan de pest) in 1603 [20]).
(Hun zoon volgt sub B).
2. *Lubberta* ***van Ader,*** leeft nog 1603; tr. vóór 1603 ***Hendrick** Egbertsz,* ***alias Willemsen*** [20]).
3. ***Anna van Ader.***
4. *Belye* ***van Ader.***
5. ***Aeltgen van Arler.***

(Vrouwelijke Lijn).

B. *Reinier Henricksz* ***van Arler*** [21]), woonde te Harderwijk [20]), gaf in 1661 schriftelijke, door samenleving gevolgde trouwbeloften [22]) aan ***Jenneken Philips,*** die hij in 1604 in den steek liet: tr. [23]) (2e) Utrecht (Geertekerk) 29 April 1604 ***Catharina Bits,*** geb. Brussel.
Uit de eerste verbintenis
1. een dochter, tot wier opvoeding aan de moeder in 1604 het Steven Aertsengoed werd togedeeld.

MR. W. DE VRIES.

7) Register van Opdrachten en Tuchten van Veluwe 1538-1610 (R.A. Arnhem, Inv Veluwe no. 40).
8) G.S.V. Inv. no. 4, deel 5a, fol. 208 vso en 210 vso. Zie ook Oorkonden en Acten betreffende het geslacht Van Hoerde-Van Heerdt door W. Wynaendts van Resandt (1941), regest uit 1587. (C.P.H. 1587 no. 2).
9) G.S.V. Inv. no. 4, deel 3. fol. 14.
10) G.S.?. als voren; Putten 1530.
11) Aant. 8, en de in aant. 7 genoemde bron, Mrt. 1539.
11a) Zn. van Daem en Maria van Meeckeren; Henrick v. H., wordt vermeld te Elst 1533, 46 en was gegoed te Putten. Zie Oorkonden en Acten betr. het geslacht Van Hoerde-Van Heerdt, no. 19, waar de vrouw ten onrechte een dochter van Reinier van Arler heet.
12) Rec Boek 1560-68.
13) Onklaarboek 1583-'92, fol. 49 (copic) ; Archief Kelnarij van Putten, omslag no. 8; G. A. van Schouwen, De kelnarij van Putten, Bijl. blz. XXVI.
13a) Bron, vermeld in aant. 7, fol. 16 vso.
14) Onklaarboek, Inv. no. 6, deel 11, fol. 75 vso.
15) Onklaarboek, Inv. no. 6, deel 4, 20 Mrt. 3.556 (Putten).
15a) Waar te lezen is i.p.v. 1586: 158.5.
16) Ook wel genoemd *Webbe.*
17) Rec. Boek 157%'83, 9 Oet. 1581.
18) Bron vermeld in aant. 7 sub. dato 6 Mei 1587.
19) Over de losse verhoudingen in dien tijd in Nijkerk en Putten zie men Bijdr. en Meded. der Vereeniging Gelre XV, blz. 111/18 en vlg. Daar het hier genoemde „echtpaar" in 1601 al een volwassen zoon had, moet de verbintenis al meer dan twee decennnia oud zijn geweest, toen zij kerkelijk werd gewijd. Men hoede zich evenwel voor dc opvatting, dat zulk een „onofficieele" verbintenis in dien tijd onzedelijk werd geacht. De kerk erkende het zelfs. Zie aant. 22.
20) C. P. H. 1607 1 (dossier *Jenneke Philips* contra *Reyer Hendricksz* van *Arler).*

21) Hij had een broeder *Henrick Henricksz,* van wien ik niet vond, dat hij den naam *Van Arler* aangenomen heeft
22) Bij besluit van de Classis van Harderwijk van April 3.605 werd dit „huweliik" van waarde verklaard (Bijdr. en Meded. der Ver Gelre, dl. XV blz. 118). Dergelijke huwelijken, hij -brief onder getuigen (soms ook onder overgiftc van een penning) kwamen meer voor, en werden door de bevolking volkomen erkend. Het heeft velen predikanten harden strijd gekost tenslotte alleen het kerkelijk huwelijk als geoorloofd te doen beschouwen.
23) Volgens voornoemd besluit een polygame verbintenis!

Friesche eigenerfdenwapens,

Onlangs verscheen een studie over „Friesche eigenerfdenwapens" van ons medelid den heer G. F. E. Gonggrijp, die dit onderwerp reeds, in beknopten vorm, als voordrafht voor vele leden behandeld heeft. Het zal dezen leden en velen anderen verheugen, dat de 'voordracht, verder uitgewerkt, thans in druk is verschenen. De uitgave is van de Bibliotheek voor Geslacht en Wapenkunde.

Ter verklaring van den 'ondertitel „in verband met hun berechtigd allodiaal erfgoed" zijn de eerste drie hoofdstukken Gewijd aan het grondbezit, de bevolkingsgroepen en de vrijheid en edeldom der Friezen. Helder zet schrijver uiteen, dat adeldom oorspronkelijk identiek was met grondbezit, uiteraard in handen der overheerschende stammen. Het leenstelsel, dat in Friesland niet bestond, kon hier dus niet, als elders, nieuwere adelsvormen ontwikkelen, zoodat Friesland het eenige deel van west-Europa is, waar de prefeodale adel bleef bestaan.

De ontwikkeling van het wapenwezen geschiedde hier zeker later dan in de overige gewesten en schrijver had er sterker den nadruk op kunnen leggen, dat de oorsprong en eerste toepassing geen andere was dan de algemeen menschelijke, die wij van elders kennen. Hier ontbrak echter de regelende invloed van het leenstelsel.

Lang duurde het eer uit de vele varianten het erfelijk wapen werd vastgesteld (dienovereenkomstig: de geslachtsnamen) en nergens vindt men bij een wapen zoo vaak „oud" en „nieuw" aangegeven.

Eerst laat heeft die ontwikkeling een bepaald Friesch karakter gekregen. Aan het charter van 1422 in het rijksarchief te Groningen [1]) zijn van de 62 wapens er slechts twee met den halven adelaar, waarvan één eigenerfde wapen — Edema —, het andere — Wyarda — heeft den halven adelaar alléén.[2]).

1) N.L. XXV kol. 25.
2) Is ook het hartschild op Van Harinxma soms een familiewapen?

Bij de beschrijving der stukken wordt de veelomstreden Friesche halve adelaar uitvoerig behandeld en m.i. heeft schrijver nu wel de juiste oplossing gevonden. Niet het bekleeden van een rechterambt, maar het recht daartoe, inherent aan het erfgoed, wordt er door weergegeven.“). Geen personeel, maar een erfelijk wapenfiguur, gebonden aan de wederhelft, die het allodiaal erfgoed en andere rechten verzinbeelt. Terecht wordt er op gewezen, dat dit gebruik eerst laat ingang vond, waarschijnlijk nadat sommige staten hun rechten vervreemdden en de overigen hun volberechtigdheid aldus wilden vastleggen. Hier komen natuurlijk nadere vragen op. Voegden ook zij, die deze rechten kochten, den halven adelaar aan hun wapen toe en lieten de verkoopers nadien deze figuur weg? Zeker is, dat het stuk steeds meer, stellig onder den invloed der legenden en Friesche revivals, als teeken der Friesche vrijheid werd opgevat en thans aan een overgroot deel der wapens van in Friesland voorkomende familie's is gehecht.[4]) Als zinnebeeld van kracht en heerschappij, dus ook van vrijheid, komt de adelaar in vele wapens voor. Hieronder zijn er, die den indruk maken, dat de adelaar 'oorspronkelijk schilddrager was (vijf in het charter 1422 voormeld) en ten onrechte later in het wapen werd opgenomen (Tyarda), evenals dit in Brabant met den boom, waaraan een opgehangen wapenschild, geschiedde.

De beschrijving van de veel voorkomende stukken geeft aan, hoe zij de rechten der eigenerfden uitbeelden.

Het moet een voldoening zijn voor den schrijver, dat hij ais eerste in een klare uiteenzetting ons deze oorkonde-wapens in hun bijzondere waarde heeft doen kennen.

P. M. VAN WALCHREN.

Mr. A. de Goede. Swannotsrecht, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, I. Waterland, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, 11, bd. 1. (1940, 1943).

Voor een niet-Westfrieschen Nederlander is het verre van gemakkelijk een werk als de beide, hier aangekondigde gedeelten van des heeren de Goede's standaardwerk op hun juiste waarde te schatten. Wij zijn grootgebracht bij de Hollandschgerichte zienswijze, welke sinds de dagen van Melis Stoke de Hollandsche en de latere Nederlandsche geschiedschrijving heeft gekenmerkt. 'Mr. de Goede voelt zich nakomeling van het vrije Westfriesche volk, het volk zonder landsheer, dat na eeuwenlangen strijd in 1289 gedwongen werd den Hollandschen graaf, heerscher over een in oorsprong eveneens Friesch gebied, als heer te aanvaarden. Tot op dit tijdstip was de oude Westfriesche inrichting in Westfriesland — hieronder verstaat de schrijver de huidige provincie Noord-Holland benoorden het IJ — ongeschonden bewaard gebleven. Grondslag van deze inrichting was de „banne“, d.i. villa, dorp, meent, ga, buurscip of buurschap. De banne was de rechtsgemeenschap, „waarin de geërfden in ruimen zin ofwel de buren de leiding hadden“ en wel „uit hoofde van hun grondbezit, van macht“. „Swannot“ of zwetgenoot, d.w.z. hij, die een ander belendt, is de Westfriesche benaming voor buur, inzonderheid een buur, die land heeft. Om buur te zijn, moest men land hebben. Op de banne volgde de „kogge“, een kring

[3]) En wel een recht niet afgeleid van een landsheer, doch *rechtsgevolg* van de *rijksonmiddellijkheid* — vandaar de *(rijks-)*adelaar (zie N.L. LXI kol. 136, het naschrift van dr. J. C. Maris). Noot van de redactie.

[4]) Zie in deze aflevering het artikel „Hoe wapens worden gecomponeerd“. Noot van de redactie.

of district met veelzijdige taak, zooals heervaart, bede-inning en waterstaat. Daarop volgde het „ambacht“ of gouwvierendeel, „officium“, hetwelk naar alle waarschijnlijkheid het ambtsgebied — „bedrijve“, zouden onze voorouders zeggen — van den schout uitmaakte. Op het „ambacht“ volgde weder le „go“, „pagus“ of gouw, het oud-Friesche graafschap. De drie Westfriesche „pagi“ heetten West-(f)linge, Texla en Wiron (Wieringen). Schrijver bestrijdt hier de opvatting, welke men bij geleerden als Heck, Prinz en Leding ontmoet, dat de gouwen Frankische instellingen waren, dat m.a.w. de Frankische graafschapsindeeling in Friesland ingevoerd zou zijn. Hij merkt hierbij op: „Juist omdat we in (het Angelsaksische) Engeland graafschappen vinden, die er toch waarlijk niet door de Franken ingevoerd zijn, rijst het vermoeden, dat de Frankische overwinnaars bij een bestaande Friesche indeeling aangesloten hebben“. De graafschapsorganisatie was een algemeen Germaansch verschijnsel. Tenslotte dan had men Westtriesland in zijn geheel: het werd als land zonder landsheer vertegenwoordigd door „raet, scepene ende ghemeente van al Westvriesland“ (zie de oorkonde van 7 November 1299, Van den Bergh, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, II, no. 1099). De raad („consilium“) en de warf („cetus“) van de schepenen der Westfriesche gemeenten waren de centrale bestuurslichamen.

De Hollandsche graaf, dien de Westfriezen na hun nederlaag als heer erkennen moesten, stelde naast — niet: in de plaats van — de bestaande inrichting zijn nieuwe instellingen naar Hollandsch voorbeeld, welke er als volgt uitzagen: 1°. schoutambten met rechtspraak van schout en schepenen, 2“. baljuwschappen met rechtspraak van baljuw en (leen)mannen, 3“. de „heerlijkheid“ Westfriesland met rechtspraak van den landsheer met zijn raad. Deze Hollandsche inrichting droeg een in hoofdzaak rechterlijk karakter. De baljuw had weliswaar aanvankelijk ook een militaire taak, maar deze ging over op den kastelein, den bewaarder van een versterkt huis of kasteel. De schrijver noemt deze bestuurspolitiek de „Kennemer oriënteering“, omdat het veroverde land het Kennemer recht verkreeg. De Westfriesche kogge en het ambacht behielden hun oude militaire taak en de inning der beden. In de Westfriesche waterschapsindeeling is de oude inrichting: banne — kogge — ambacht tot in den jongsten tijd blijven voortbestaan.

Opmerkelijk zijn de stadrechtverleeningen door den Hollandschen landsheer. In 1254 reeds had Willem II een stadrecht geschonken aan Alkmaar, hetwelk op het recht van Haarlem teruggaat. Ten tijde van de onderwerping van Westfriesland, in 1289, volgde Medemblik met een aan het Alkmaarsche verwant stadrecht, terwijl in 1355 en 1356 aan Enkhuizen en Hoorn het recht van Medemblik toegekend werd. Ook het landelijke Grootebroek ontving Medemblicksch recht in 1364, doch kon zich naderhand niet op gelijke plaats handhaven als de drie groote steden, Medemblik, Enkhuizen en Hoorn. Met 14 15 begint een nieuwe periode van stadrechtverleening. Het waren nu niet langer enkele belangrijke plaatsen, welke door de verheffing tot stad een bijzondere rechtspositie gingen innemen. doch het geheele platteland werd in „steden“ ingedeeld. De schoutambachfen vervielen. De nieuwe steden behielden het karakter van open plaatsen; in den regel omvatten zij meer dan één banne. De eerste „stad“ van dit type was Schellinkhout, dat het recht van Medemblik verkreeg. De Westfriesche staatsinrichting werd nu als volgt: 1° steden met stedelijke rechtspraak, 2° de heerlijkheid Westfriesland met rechtspraak van den landsheer en zijn raad. De baljuw-

schappen verloren hun beteekenis. Ook naast deze inrichting bleef de oude Westfriesche indeeling banne — kogge — ambacht voortleven.

In de banne waren het de landrijkste en pondrijkste geërfden, de „rijkdom" in ruimen zin, uit wier kring de plaatselijke regeerders, de vroedschappen en schepenen, de rijkdom in engen zin, voortkwam. De groote massa, rijke zoowel als minvermogende geërfden, noemde men gemeene buren, „lenden", „swannots". Behalve deze onderscheiding kende men nog een andere, nl. die tusschen buren, die schotbare lieden waren, en buren, die schotvrijen of welgeborenen waren. Mr. de Goede toont aan, dat de stand der welgeborenen reeds bestond vóór de onderwerping van het Westfriesche land aan den Hollandschen graaf, zulks in tegenstelling tot oudere schrijvers, zooals bijv. Gosses (verg. „Welgeborenen en Huislieden", blz. 127). Ná de verovering begon een stelselmatige feodaliseering der welgeborenen, die daarmede van waarlijk vrije welgeboren lieden tot „mannen" van den nieuwen landsheer werden. De feodaliseering was de kern van de Kennemer oriënteering.

Naar aanleiding van de Westfriesche politiek van stadrechtverleening in het tijdvak na 1415 wil ik wijzen op de omstandigheid, dat ook in de provincie Utrecht, het oude Nedersticht, zich het verschijnsel heeft voorgedaan van stadrechtverleening aan open plaatsen, welke nooit een stedelijk karakter verkregen. Ik noem hier Eembrugge (waarschijnlijk vóór 1300), Eemnes-Buitendijk, dat kort vóór of in 1352 uit Eembrugge zoowel in kerkelijk als in burgerlijk opzicht afgescheiden werd. Binnendijk of Eemnes-Binnendijks, dat oorspronkelijk ook onder Eembrugge 'behoorde, in 1439, en Baarn vóór 1394. Het- is in het Utrechtsche evenwel nooit gekomen tot een volledige indeeling van het platteland in „steden". Bij de hier genoemde stadsrechten was aan de schepenen ook een taak toebedeeld als college voor het schouwen van watergangen, slooten, dijken en wegen, een taak, welke zij ook vóór de toekenning van de stadrechten als dorpsschepenen moeten hebben vervuld. Immers, het was niet de schout, die als vertegenwoordiger van den landsheer de schepenen tot het voeren van de schouwen opriep, maar de burge- of buurmeester (er was slechts één zulk een functionaris in deze steden), die de schepenen hiertoe namens de stad opriep, zooals uit de aan Baarn in 1426 en 1457 geschonken rechten blijkt. In Eemland werd bij de stadrechtverleeningen voortgebouwd op reeds bestaande instellingen; in Westfriesland plaatste de Hollandsche heer een nieuwe bestuursindeeling naast hetgeen van oudsher bestond.

De plaatsruimte laat niet toe Band 1 van het tweede deel van Mr. de G.'s Westfriesche rechtsgeschiedenis hier te ontleden. Het oude Friesche graafschap of go Waterland omvatte den Zeevang, Waterland in engen zin, de Zaanstreek, welke na 1282 als Kennemergevolg tot Kennemerland gerekend werd, het Schermereiland (niet geheel zeker) en het eiland Marken. Heer Jan Persijn verkocht 27 Juli 1282 zijn heerlijkheid Waterland en Zeevang aan den graaf van Holland. De schr. meent, dat Jan Persijn een allodiale heerlijkheid verkocht, doch acht het mogelijk, dat de heerlijkheid een Utrechtsch bisschoppelijk leen was. De heeren Persijn waren voor buiten Waterland gelegen bezittingen en gerechtigheden zoowel leenmannen van den bisschop als van den graaf. Na den dood van Claes Persijn, knape, kwamen alle aanspraken van den laatstgenoemde aan den graaf en werd Waterland rechtstreeks een deel van de grafelijkheid Holland. Uit het Waterlandsche gebied werden in den Zeevang geëximeerd de heerlijkheden Oosthuizen, Etershem en Drei of Hobrede, waarvan de heeren van Heemskerk vrije heeren waren, d.w.z. dat zij aldaar de hooge en de lage jurisdictie van den Hollandschen graaf in leen hielden, en in Waterland in engen zin de Purmer, Purmerland, Purmerend en Ilpendam, welke in 1410 door den graaf aan Willem Eggert in leen gegeven werden. Willem Eggert was een invloedrijk persoon onder de regeering van Willem IV, wiens vertrouweling hij was; hij bekleedde het ambt van thesaurier van Holland. Purmerend was een vrije heerlijkheid met hooge en lage jurisdictie, de drie andere heerlijkheden waren ambachtsheerlijkheden. (Deze heerlijkheden kwamen naderhand aan de heeren en burggraven van Montfoort en begin 17de eeuw aan den Amsterdamschen regent Mr. Volckert Overlander, die deze van de schuldeischers van Lamoraal 11, graaf van Egmond, kocht en het huis Ilpenstein te Ilpendam stichtte, Door Mr. Volkert's dochter Geertruid, echtgenoote van Mr. Cornelis de Graeff van Zuid-Polsbroek, geraakten de heerlijkheden in handen van leden van het geslacht De Graeff. A. J. M.). Een dieper ingaan op den alleszins belangwekkenden inhoud van dezen Band 1 blijve voorbehouden tot het tijdstip, waarop Band 2 gereed zal zijn.

Tot slot nog een enkele opmerking: het is historisch en genealogisch onjuist den kastelein van Medemblik Dirc van Zandhurst aan te duiden als „van Zandhurst" zonder meer, of de heeren van Heemskerk als „van Heemskerk". Zulk een „van" bestond toentertijd nog niet; zoons van deze heeren konden zich gevoegelijk naar een geheel andere heerlijkheid of bezitting gaan noemen dan de vader, zooals thans met leden van vorstenhuizen het geval kan zijn, welke leden doorgaans geen geslachtsnaam maar alleen titels voeren.

Aan het deel „Swannotsrecht" is een kaart toegevoegd van Westfriesland in 1289, terwijl zich voorin „Waterland" een fraaie teekening bevindt van het wapen van het baljuwschap Waterland, vervaardigd door M. L. Pauw, en een spreuk, welke op het voormalige raadhuis van Ransdorp was aangebracht:

„Eendracht doet cleyne saecken bloeyen
In maght en oock in welstand groeyen".

De boeken zijn met zorg uitgegeven, al laat op een enkele plaats de correctie wel eens iets te wenschen. Deel I verscheen bij Kemink en Zoon N.V., Utrecht, 1940, met kaart en indices: deel II band 1 verscheen bij N.V. Enkhuizer Courant v.h. D. C. Egmond, Enkhuizen, 1943.

DR. A. JOHANNA MARS

KORTE MEDEDEELHNGEN.

Van Berum.

(LXI, 124).

Van den heer W. J. J. C. Bijleveld te Oegstgeest ontving ik enkele aanvullingen voor deze genealogie, waarbij hij mij tevens opmerkzaam maakte op de adelsboekjes van 1921 en 1926, waarin enkele verbeteringen in de stamreeksen Lewe voorkomen, die aan mijn aandacht ontsnapt waren.

V, 2 (kol. 129). *Christina Emerentia (na) van Berum*, overl. s-Gravenhage aangegeven aldaar 16 Maart 1740, begr. in de kerk te Aduard, tr. 1698 (procl. Usquert April) *Evert Joost Lewe* op Ludema tot 10 Febr. 1700, daarna heer van Aduard bij ruil, posthuum geboren, ged. Groningen 21 Februari 1677, gedeputeerde, lid Staten Generaal, raad van state, commissaris in Oostfriesland 1725, curator der hoogeschool, overl. huis Aduard 29 Juni 1753, zoon van *Evert* tot Klinkenborg en *Elisabeth Tamminga.*

Den overlijdensdatum 15 Dec. 1742 had ik overgenomen van het grafschriftenboek van Stad en Lande, blz. 2. In Nederlandsche jaarboeken 1753, 7e dl. 2e st. blz. 694 staat: „Groningen. In het laatste der voorn. Zomermaand, is op deszelfs Buitenplaats te Aduwert overleden de Baron Leewe Heer van Aduart, voor dezen lange jaren zitting gehad hebbende in Vergaderingen der Heeren Staten Generaal: enz."

V, 5 (kol. 130). *Wendel Juliana van Berum* tr. 1710 *Evert Lewe*, geb. borg Ewsum, ged. Middelstum 15 Aug. 1686, kolonei, commandant der cavalerie, overl. Groningen Dec. 1740 (breukenboek 23 Dec.), zoon van *Reint* en *Helena Clant*.

De heer Bijleveld heeft indertijd inzage gehad van een soort dagboek van gravin van Schlippenbach, geb. van Essen, een bekende Haagsche figuur in de 18e eeuw, en vermeld in „Friesche Jayke" door L. E. Zij zegt over Wendela Juliana Lewe-van Berum, dat deze vrouw ontzagwekkend was door haar geheele houding en optreden, haar fraaie, ouderwetsche kleeding en de even oude prachtige juweelen van haar patrimonium; dat zij toch steeds naar haar eigen land terugverlangde en het dus een hart lot voor haar was in den Haag te moeten sterven, tijdens een commissie van haar echtgenoot.

MR. H. L. HOMMES.

Lieven van Haamstede.

In het bij den Inlichtingendienst van het genootschap ingekomen verzoek om inlichtingen inzake *van Hengel* (volgnr. 7) wordt in de tweede zinsnede vermeld *Elisabeth van Hengel*, gehuwd met „*Lieven van Haamstede*, zoon van Adriaan en Alida van der Does".

Het tusschen aanhalingsteekens gestelde is vermoedelijk ontleend aan het bekende artikel in de Wapenheraut 1908 door wijlen den generaal Polvliet gewijd aan dit vermaarde geslacht. De schrijver toch vermeende dezen Lieven, de voorvader der latere 18e eeuwsche van Haamstede's, te mogen vastkoppelen aan genoemden Adriaan en maakte hem tot eenigen zoon van Adriaan uit diens huwelijk met Alida van der Does. Het navolgende is echter voldoende om deze veronderstelde afstamming volkomen onaannemelijk te maken, vooropgesteld, dat het hier gaat om „wettige" afstamming. Immers ware de onderstelling van den heer Polvliet juist dan zou Lieven als eenige zoon leenvolger van zijnen vader geweest moeten zijn.

Maar hiermede is geheel in strijd de inhoud van een acte in No. 141 van de Hollandsche Leenkamer, caput Sticht fol. 2 verso. Deze acte betreft de beleening op 13 Juli 1612 van jonkvrouw *Adriana van Naeldwyck*, geregistreerd op 17 Juli d.n.v. betreffende het leen „een corenthiende uit 112 morgen in de Wercken."

Adriana blijkt dan te zijn de eenige nagelaten dochter van jonkvrouwe *françhoise van Haemstede, die in haer leven oudste dochter en leenvolgster was geweest van Jonckr Adriaen van Haemstede en Moermant*, verwekt bij wijlen jonkvrouw Aleijd van der Does.

De acte zegt verder dat jonker Adriaan het leen op 15 October 1550 verkreeg en dat hij in het begin der troebelen uit Zeeland naar Brabant was gevlucht, Toen jonkvrouw Franchoyse met Jan van Naeldwyck was gehuwd, had zij na haar's vaders dood uit <onwetendheid verzuimd de verheffing van genoemd leen te vragen. Ook hare dochter, zijnde nog jong en onervaren, had dit verzuimd, hoewel zij reeds tweemaal gehuwd was geweest.

Tegen betaling van dubbel heergewaad wordt de beleening haar gegeven.

De oorspronkelijke beleening van jonker Adriaan voornoemd vinden wij in het register No. 127 der voornoemde leenkamer onder het capitel Asperen, Mechelen, Leerdam en Althena op fol. 4.

Het zou ons te ver voeren te dezer plaatse de door generaal Polvliet gegeven stamlijst van Haemstede aan een dieper ingaande bespreking te onderwerpen. Belangstellenden willen wij raden de latere generatie's, d.w.z. na ± 1400. met voorzichtigheid te raadplegen. Dit is geenszins bedoeld als onwelwillende critiek op den schrijver. Deze zelf was omtrent de juistheid der 15e en 16e eeuwsche gegevens allerminst zeker, zooals hij ook in zijn opstel zegt.

J. P. DE MAN.

Stamrseks Van Haeften.

In de stamreeks van het Utrechtsche geslacht Van Haeften, zooals deze in de jaargangen 1914 en 1942 van Nederland's Adelsboek is 'opgenomen, staat een fout, welke verbetering behoeft: *Maria Barbara Krag genaamd Scharken*, die 13 Mei 17.59 te Batavia met *Adriaan van Haeften* huwde, is namenlijk niet geboren te Drontheim, maar te Negapatnam aan de kust van Coromandel. Haar vader *Krag*, die als *Jan Scharken Jens* en als soldaat voor de 0. 1. C. in 1729 naar Indië ging, was in 1709 te Drontheim geboren.

W. W. v. R.

Van Houweningen.

(XLI 72 e.v.)

In kolom 78 schreef ik, dat van de onder IVa en IVb genoemde zoons geen de daar behandelde tak te Gorinchem had voortgezet en deze aldaar dus uitstierf.

Dit is juist: echter moet hier nog vermeld worden, dat die tak elders werd voortgezet.

Voor notaris J. Brouwer te Gorinchem verschijnt 10 Februari 1703 o.a. *Johannes van Houwelinge* (hij teekent echter *(van Houweninge)* in huwelijk gehad hebbende *Maria Kamerlinck*, als vader en voogd van zijn kinderen, verwek: bij zijn overleden huisvrouw, in verband met hun aandeel in de nalatenschap van hun grootouders *Johannes Kamerlinck en Griefje van Vianen.* (dl, 4069).

Noch het huwelijk van Johannes, noch de doopen zijner kinderen vond ik in de Gorinchemsche kerkboeken, en het bleef mij onbekend, waar zij allen gevestigd waren. Evenmin bleek mij, of deze Johannes degene is, door mij vermeld onder IVa, 7 dan wel die, genoemd onder IVb, 3.

Ik vermoed, dat het de laatste is, want deze wordt nog eens in het protocol van denzelfden notaris vermeld. Op 19 Augustus 1693 compareeren voor hem: *Maria de Gousset*, won. tot Almkerk, *Johannes Houwelinge, Hendrik Pelt* als getrouwd hebbende *Machdalena van Houwelinge* [1]) voor haer selve en haer sterck maeckende voor *Abraham Kamerlinck* als getrouwd hebbende *Ida Houwelinge* [2]) en voor *Eduaert Kilman* als getrouwd hebbende *Elisabeth van Houwelinge* [3]), erfgenamen van Machdalena Schoor, overleden tot Utrcht, en maken machtig *Aert Jongerius* als getrouwd hebbende *Aletta van Houwelinge* [4]) een mede-erfgenaam etc. (dl. 4066). Onnoodig te zeggen, dat hier weer gelezen moet worden van Houweninge.

1) Huwelijksinschrijving te Gorinchem niet gevonden.
2) Getr. 26 Oct. 1681. Hij was gerechtsbode.
3) Getr. 25 Oct. 1680. Hij was sergeant in garn. te Deventer.
4) Getr. 3 Aug. 1688 Hij was j.m. van Almkerk.

Vergelijken wij de namen met die der kinderen, genoemd onder IVb, dan zien wij alle van 1 t/m 5 genoemde kinderen aanwezig, zoodat aangenomen kan worden, dat die, vermeld onder 6, 7 en 8 jong overleden zijn.

Van de onder IVa genoemde kinderen [5]) vond ik geen enkele in eenige acte te Gorinchem terug.

Het was onder bovenstaande acten, dat ik voor de eerste maal de handteekening van Houweninge zag. In de oudere acten wordt de naam vrijwel steeds geschreven (van) Houweningen, ook (van) Houwening, terwijl de betrokkenen ook van Houweningen teekenen.

H. WIJNAENDTS.

Ment.

(LVIII, 317).

Jan Ment, „bouckdrucker tot Eempden", diende in juni 1570 als matroos bij de watergeuzen op het schip van Jan Van Troyen. (Archief van Amsterdam, Confessieboek, 1567-1572, fol. 249 vo., en Rijksarchief te Brussel, Secrétairerie d'Etat Allemande, 193, fol. 127 vlg.).

F. VOGELS.

Joost Jan Thaems.

LVII. 520).

Naar aanleiding van de vonnissen, vermeld in het maandblad jrg. 1939, kol. 520 had Mr. Ch, Hens te 's-Gravenhage, die zeer veel in de Hoornsche archieven werkt, de vriendelijkheid mij attent te maken op de rekening, voorkomende in: Rekeningen der Domeinen van de Grafelijkheid, Afdeeling D. No. 725, berustende bij het Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage, 3de Afdeeling.

Schoutenrekening van Hoorn Anno 1527/30. Fol. IX.

Joest Jan Taems, die ter cause dat hij upten banne, die de geestlicke Rechter fulmineert, geblasphemeert hadde, by den Schout voor scepen(en) van der stede van Hoerne te Rechte betrocken es geweest, die wekke den voorn(oempten) Joest gecondempne(er) t hebben in de boeten van zes Karolus Guld(en)'s, daervan den voorn (oempten) Schout navolgen(de) 't placcaet van d(en) Key(serlijcken) Ma(jestey)t compt een IIIe deel, den anbrenger een IIIe deel en(de) de Key(serlijcken) Ma(jesteyt) dat derde derden deel, bel(oopt) 11 £.

Geen datum. De rekening loopt van 20 Aug. 1527-19 Aug. 1530.

Ik veronderstel, dat deze betaling slaat op het vonnis van 15 November 1527 t.a.p. door mij vermeld.

Amsterdam. A. MERENS.

Hoe wapens worden gecomponeerd.

Honderd jaar geleden — op 2 April 1843 — schreef de Groninger professor S. *Brouwer,* toen lid der Staten-Generaal aan dr. Joost H. Halbertsma te Deventer, den veelzijdigen frieschen taalgeleerde o.a. het volgende:

„Daar ik aan een antiquair(?), philoloog, linguistiker enz. „enz. schrijf en ik niet twijfel of gij zijt mede heraldiker van „het eerste water, zoo verzoek u te letten op mijn petschier

5) Hun vader, *Herbert van Houweningen,* was garentwijnder. (Prot. notaris J. M. v. Osch, dl. 3991, d.d. 9 Nov. 1662), In een acte van notaris J. Brouwer, dl. 4046, d.d. 23 April 1666 heet hij echter sergeant in de compagnie van den capiteyn Dupay.

„(duitsch Pétchaft: lakstempel, hier lakafdruk) dat wel niet „aangeboren is, maar van mijne eigen combinatie: le een hal- „ve adelaar, als naar gewoonte; 2e de Franiker klok (stads- „wapen) uithangbord van de brouwerij die domein van de „familie is geweest: 3e de pentalpha en 4e passer en winkel- „haak die met 1 e en 2e zijn geëcarteleerd [1]) Deze twee laatste „symbolen zijn à deux mains; eigenlijk zijn ze maçonniek, „maar men houdt het er ook voor, dat het overblijfselen zijn „van mijn professoraat in mathesis. Hierover kan zeer ge- „leerd worden gedisputeerd.

„Eindelijk is er geen kroon boven 't wapen; ter eere van „het menistendom, waaronder, zoo veel ik weet, geen kroon- „dragers voorkomen: ik wilde er geen pretentie op maken. „Maar daar ieder wat meer neemt dan hem toekomt, heb ik „een eikenkrans om mijn schild doen plaatsen. Enz.

„Na deze fraaie expositie hoop ik dat het mijne aangeboren „onhandigheid zal gelukken een fraai afdruk te leveren. En „daarmee, leef gelukkig."

In de verzameling S t e e n k a m p komt een afdruk van dit wapen voor.

MR. A. S. MIEDEMA.

Wapen Janzon.

(LIX, 500).

Uit eene acte (No. 95) in 1807 voor nots. Benezet verleden en bezegeld door Ds. *Hermanus Janzon,* pred. te Warmond 1771-18 10 en zijne tweede vrouw *Jeanne Louise Naudy* blijkt, dat deze predikant, broeder van Mevr. *D. Borski,* het t.a.p. beschreven wapen voerde.

BIJLEVELD.

Wat is inkt ?

Aldrick Stipel, geboren te Embden in 1589, poorter van Amsterdam 1616 en aldaar Agent van den Vorst van Oost-Vriesland, heeft een familieboek nagelaten, waarin hij behalve vele genealogische gegevens, verschillende recepten noteerde. In een dezer recepten vertelt hij hoe men inkt moet maken en daar het door hem met die vloeistof neergeschrevene na ruim 300 jaar de deugdelijkheid van zijn product heeft bewezen, laat ik het hier volgen.

Nota om een mengel inckt te maecken, neempt als volcht. Neegen loot gomme van Arabijen, negen loot galle gestooten. ses loot cooperroot, een halff pinte wijnasijn, een mengse! regenwaetter ende bij 't vier geset om te smelten 8 ofte 9 daegen ende alle daegen eens omgeroert ende een weijnich brandewijns voort schimmelen maeckt seer goeden inckt.

H. J. A. VAN SON.

1) Men toetse deze compositie aan de studie van den heer Gonggrijp over de Friesche eigenerfdenwapens, in deze aflevering van dit maandblad besproken.

De halve adelaar in dit wapen Brouwer is misplaatst, omdat er niet door wordt weergegeven het erfelijk recht op hot rechterambt, en dit stuk is tevens in disharmonie met de wederhelft van het wapen, alwaar niet, allodiaal erfgoed of soortgelijke rechten worden verzinbeeld, doch het brouwersbedrijf dor familie en het professoraat van den ontwerper.

Een leerzaam voorbeeld van hoe wapens *niet* moeten worden gecomponerd. (Noot van de redactie).

Verantwoordelijk redacteur, de wd. Hoofdredacteur: Jhr. Dr. H. J. L. Ch. van Rheineck Leyssius, Westeinde 134, Voorburg; uitgever: Nederl. Genootschap voor Geslacht-en Wapenkunde; Bleijenburg 5, 's-Gravenhage; Drukker: Residentiedrukkerij, Pletterijstraat 103-107; 12 (tijdelijk 6) × per jaar verschijnend; abonnementsprijs *f* 10.—; prijs enkelnummer *f* 1.—, dubbelnummer *f* 2.—, drie- en vierdubbelnummer *f* 3.—. (P.V. 1422-1),

Nederlandsch Genootschap voor Geslacht en Wapenkunde

De redactie wijst er aadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of den inhoud vam **onderteekende uitgaven,**

ARKELIANA VETERA,

Bijdragen tot de stamboomen Arkel — Heukelom — Leyenburg — Schonauwen,

door

Dr. 0. MERCKENS.

Van Spaen zegt in ziin „Oordeelkundige Inleiding tot de Historie van Gelderland" [1]: „Als loverbekend, en dus kunnen wij ons daar bij zeer verkorten. Het ware te wenschen, dat de Geschiedenis van het land en de Stamtafels der Heeren ,van verdigtzelen gereinigd, cn verbeterd uitgegeven Wierden, die zijn zeer vatbaar voor een oordeelkundig onderzoek: maar het is hier de plaats niet". Helaas heeft van Spaen op andere plaatsen evenmin een dergelijk onderzoek aan de hand van oorkonden ondernomen. Pas vijftig jaren later vindt men bij Schotel [2]) een critische studie naar aanleiding van dezen stamboom, welke met den tijd omstreeks 1480 begint. In een aanteekening wordt aldaar de oude Arkelliteratuur opgegeven, alsmede de kronieken, waarvan Bruch in het jaar 1931 den onderlingen samenhang in het licht gesteld heeft [3]). Deze kronieken bevatten de legendarische overlevering, welke van Spaen door middel van oorkondenonderzoek wenschte te verbeteren. Nu krijgt men bij het nalezen van de stamboomen der Arkels in deze kronieken of bij de schrijvers, die hier van uitgaan. weliswaar niet den indruk van onzekerheid, Niet alles is dan ook onjuist. wat daarin zonder bewijs verhaald wordt; men komt evenwel pas tot dit oordeel door zorgvuldig onderzoek tot in de kleinste kleinigheden. Zulk een onderzoek kan echter eerst met de jaren beginnen. waaruit betrouwbare oorkonden aanwezig zijn.

Moderne critische onderzoekingen over de afstamming en de eerste generatiën der heeren van Arkel treft men allereerst aan bij Ramaer [4]). Bruch [5]) heeft Ramaer's uitkomsten met enkele wijzigingen in een genealogische tabel verwerkt. Zij vormt een geschikten grondslag om vast te kunnen stellen wat tot heden bereikt is en wat er nog blijft op te helderen en aan te vullen. Hierbij leert de ondervinding, dat het opstellen van de genealogie der heeren van Arkel en van hun zijlijnen slechts dan mogelijk is, wanneer men van eenige vaste gezichtspunten uitgaat, en dat het er dus op aankomt een dergelijk houvast te vinden.

Zoo heeft, na Ramaer, allereerst Blöte [6]) aan Ramaer's veronderstelling, dat de heeren van Arkel uit het geslacht der heeren van der Lede sproten. meer steun gegeven. Voorts heeft Beelaerts van Blokland [7]) de geschiedkundig-documentaire waarde van het grafteehen-van Arkel te Gorinchem onderzocht. Vervolgens is door mij [8]) — niet altijd met even goede uitkomsten — getracht om, uitgaande van den zijtak-Schonauwen, op verschillende vraagpunten antwoord te geven. In het jaar daarna heeft Obreen [9]) aangetoond, dat Mabelia van Arkel, die in Bruch's tabel voorkomt als zuster van bisschop Jan van Arkel en vrouw van Gijsbert van Abcoude, in werkelijkheid Gijsbert's moeder was, Hij merkte hierbij op, dat hij de hoop koesterde het betreurenswaardige gemis van een moderne genealogie der oudste Arkels na een twintigjarige studie 'binnenkort. althans eenigermate, goed te kunnen maken. Hij heeft in een briefwisseling met mij naar aanleiding van mijn bovengenoemde studie beloofd 'in het maandblad „de Nederlandsche Leeuw" aanvullend bewijsmateriaal voor de oude heerén van Schonauwen te zullen geven. Helaas heeft de dood hem de verwezenlijking zijner plannen onmogelijk gemaakt. Wel heeft mijn studie hem noy aanleiding gegeven om zijn materiaal over den onderlingen samenhang Benthem-Leyenburg-Schonauwen bekend te maken [10]). Tenslotte heeft J. de Groot [11]) beproefd een aantal vraagstukken inzake de Arkels nader tot een oplossing te brengen, den veronderstelden oorsprong der Arkels uit het geslacht Lede overgenomen onder aanknooping aan den per-

1) W. A. van Spaen. „Oordeelkundige Inleiding tot de Historie van Gelderland", Utrecht 1804, III, § 41, blz. 214.

2) Dr. G. D. J. Schotel, „Ammerzode" in „Nijhoff, Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde", IV, 1844, blz. 138.

3) H. Bruch, „Direk Franckensz. Pauw (Theodericus Pauli), Kronycke des Lants van Arekel ende der Stede van Gorcum", Middelburg 1931, blz. XXIII.

4) J. C. Ramaer, „Geographische Geschiedenis van Holland bezuiden de Lek en Nieuwe Maas in de Middeleeuwen". Verhandelingen der Kon. Academie, Afd. Letterkunde, Amsterdam 1899.

5) Bruch, a.w., bijlage B.

6) Dr. J. F. D. Blöte, „Over den Oorsprong der Arkels" in „Bijdragen voor Vaderlandsche Gesch. en Oudh.", vierde reeks, VI, 1907, blz. 1.

7) Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland, „De Graftombe der Arkel's in de kerk te Gorinchem" in „De Nederlandsche Leeuw", 1928, kol. 98 vlg.

8) Dr. O. Merckens, „Die Vorfahren der Irmgard von Schönau (Schonauwen), Gemahlin des Johann Schenck von Nydeggen" in „Jülich-Bergische Geschichtsblätter", 11 (1934), blz. 17 vlg. en 43 vlg.

9) Dr. H. Obreen, „Een huwelijk Zuylen van Abcoude-Arkel in het begin der 14e eeuw" in „de Nederl. Leeuw", 1935, kol. 347/8.

10) Dr. H. Obreen, „Heer Simon van Benthem heeren Willemszoon en zijne nakomelingen" in „de Nederl. Leeuw" 1936, kol. 389 vlg.

11) J. de Groot, „Hoe kwam Gorinchem aan het geslacht van Arkel?" in „de Nederlandsche Leeuw", 1937, kol. 345 vlg.

soon van Johannes dominus de Arkel van 1254, en, naar aanleiding van het door Groesbeek [12]) geopperde bezwaar tegen de gelijkstelling van dezen Johannes met Jan 1 van der Lede uit 1247, een breed opgezet wederwoord geschreven, toen de dood ook aan zijn nasporingen een einde maakte [13]).

Groesbeek heeft daarop in de Juni-aflevering 1942 van „de Nederlandsche Leeuw" de voornaamste vraagpunten verder opgehelderd.

De Groot levert daarin een met bewijzen gestaafd betoog voor een veronderstelden samenhang tusschen de geslachten Lede en Buren. Men kan hier intusschen aan toe voegen, dat buitendien een andere samenhang waarschijnlijk is.

De naam Florentinus brengt ons namelijk in vereeniging met den naam Hugo op het eenige geslacht, waarin deze namen tezamen voorkomen, dat der heeren van Voorne. De in 1108 vermelde Hugo de Vorne is de eerste in oorkonden voorkomende drager van dezen naam, Na hem komen voor de broeders Florencius (1156—1176), Theodericus (1174-1188) en Hugo (1168 en vóór 1190). Florencius echter noemt zijn oudste zoon en opvolger wederom Hugo [14]).

Het lijkt niet onmogelijk, om Hugo, die van 1146 tot 1150 [15]) in oorkonden voorkomt, in dit verband te plaatsen [16]). Indien er slechts een betrouwbaarder punt van uitgang gevonden kon worden dan het mogelijkerwijs maar toevallige samentreffen van twee kenmerkende voornamen, dan zou ook bij Lede aan afstamming uit het Friesche gravenhuis, waarin blijkens de bronnen de naam Florens sedert 1048 geregeld voorkomt, gedacht kunnen worden, een afstamming, welke voor Voorne indertijd bewezen is [17]).

Sinds Blöte, de Groot en Groesbeek nadere bewijzen voor Ramaer's onderstelling bijgebracht hebben, kan het voor meer dan waarschijnlijk gehouden worden, dat de heeren van Arkel uit het geslacht Lede gesproten zijn [18]).

Het is mijn plan in de volgende bijdragen eenige aanvullingen en verbeteringen te geven op de tallooze vragen, welke zich nog op het gebied der Arkeliana blijven voordoen. Ik houd het voor geoorloofd om van de kronieken Abraham Kemp s werk, in de nieuwe uitgave van Henrik Kemp [19]), niet uit te schakelen voor zoover het op oorkonden steunt, hetgeen op zeer veel plaatsen het geval is. Deze plaatsen laten zich gemakkelijk terug vinden en evenals het koren van het kaf scheiden. Voorts vormen de genealogische aanteekeningen van Booth [20]) een bijzonder goed bruikbaren bron, ook wanneer er geen bewijsplaatsen opgegeven worden, want, indien men elders bewijzen vindt, dan plegen zij met Booth's opgaven in overeenstemming zijn.

11.

Bruch geeft in zijn genealogische tabel, welke hij op grond van Ramaer's mededeelingen heeft samengesteld, den eer-

12) Mr. J. W. Groesbeek, „Iets over de afkomst der heeren van Arkel" in „Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek", 1940, blz. 34 vlg.

13) J. de Groot, „Arkeliana vetera" in „N.L.", 1941, kol. 466 vlg.

14) Ramaer, a.w., blz. 149 vlg. en Dr. H. Obreen, „De Heeren van Voorne" in „de Nederlandsche Leeuw", 1928, kol. 289 vlg.

15) De Groot, „Arkeliana", kol. 475.

16) Mogelijk is hij dezelfde als de bij van Spaen, a.w., blz. 218, vermelde legendarische krijgsman Hugo van Buren uit de Betuwe.

17) Ramaer, a.w., blz. 149, en Obreen, „Voorne", kol. 293.

18) Lede, nog bewaard in den plaatsnaam Le[d]erdam, later geheeten Linge (Langewater).

19) Henrick Kemp, „Abraham Kemps Leven der Doorluchtige Heeren van Arkel.....", Gorinchem, 1656.

20) Dr. C. Booth, genealogische aanteekeningen, handschriftenverzameling, Rijksarchief Utrecht, no. 378.

sten uit de oorkonden bekenden Jan van Arkel als „Jan VIII", en wijkt zoodoende van Ramaer af, die hem „Jan 1" noemt. Bruch legt er den nadruk op [21]), dat hij opzettelijk van Ramaer's nummering afgeweken is, omdat het ongewenscht is in de gebruikelijke nummering verandering te brengen op grond van nieuwe vondsten. De Groot en Groesbeek kiezen dezelfde nummering als Ramaer. Duidelijkheidshalve pas ik beide nummeringen toe. Terecht noemt Bruch in zijn tabel Herbaren van Bergambacht (Herbarnus de Monte) [22]), die tegelijk met Jan VIII (I) in 1254 in een oorkonde voorkomt, diens broeder. Bij hem ontbreken de broeders Hugo en Otto, die in de, door Booth aangehaalde, onuitgegeven oorkonde van 25 Juni 1254 [23]) voorkomen. Bruch noemt hem weliswaar, doch, evenals Ramaer, alleen als neef van Jan VIII (1). Men kan echter ook aan de hand van in druk uitgegeven oorkonden aantoonen, dat Otto zijn broeder is, en wel op de volgende wijze:

Jan VIII (1) was de vader van Jan IX (II), hetgeen hieruit blijkt, dat hij zich 29 October 1263 als Johannes miles dominus de Arkele onderscheidt van Jan IX (11), die in een oorkonde van 24 September 1269 onder de betiteling Johannes de Arkele famulus [24]) voorkomt.

Deze Jan IX (11) bevestigt 7 November 1272 als Joannes dominus de Arkele en als bezitter van de heerlijkheid Schaluinen, welke hij van Willem, heer van Horn en Altena, in leen ontvangen heeft, de schenking van goederen en tienden te Schaluinen door wijlen Dirk van Altena aan het Duitsche huis. Getuige is o.a. dominus Otto de Heuclom „patruus meus". Bij van Mieris[25]) treft men deze in het latijn gestelde oorkonde uit het „Oorkondenboek van Holland"[26]) aan met de dateering 4 November 1272 en het opschrift „Johan, Heer van Arkel, bevestigt in 't zelfde jaar van zyns vaders overlijden de gifte van wylen Diederik, Heere van Altena, etc." en in de oorkonde staat: „met dat [zegel] van mynen oom, Heer Otto van Heuklom" („sigillis..... Domini Ottonis de Heuclom, patrui mei", ...")

De uitdrukking „patruus" behoort tot de weinige latijnsche aanduidingen voor familiebetrekkingen, die slechts één vaste beteekenis hebben. Er wordt de broeder van den vader mede bedoeld en niemand anders. De andere oom, de broeder van de moeder, heet in de klassieke vertaling „avunculus"; deze aanduiding heeft echter in verloop van tijd haar strikte beteekenis verloren en wordt voor verschillende betrekkingen in de zijlijn gebruikt [27]), bijv. ook voor patruus.

Het is voldoende dit met een voorbeeld, ontleend aan den stamboom van Heusden, te verduidelijken, Jan III van Heusden sluit 12 Februari 1273 een verdrag met graaf Floris V; als getuige treedt o.a. zijn „patruus" Theodericus de Husdene [28]) op als 'broeder van zijn vader Jan II, die 25 April 1242 [29]) voor het eerst genoemd wordt. Dezelfde Theodericus miles de Husdin heet 24 Juni 1274 „avunculus" van Johan-

21) Bruch, a.w., blz. 105, noot 2.

22) Van den Bergh, „Oorkondenboek van Holland en Zeeland", 1, no. 191.

23) De Groot, „Arkeliana", kol, 470.

24) Van den Bergh, II, nos. 105 en 186.

25) Van Mieris, „Groot Charterboek der Graaven van Holland.....", blz. 365.

26) Van den Bergh, II, no. 244.

27) Breedvoerig behandeld in mijn artikel: „Die Ahnenstämme „von Cleve" und „von Heinsberg" der Marie von Bongard, × 1554 Otto von Zylandt-Rheydt", dat gedrukt zal worden als „3. Beiheft der Jülich-Bergischen Geschichtsblätter".

28) Van den Bergh, II, no. 248.

29) Baron Sloet, „Oorkondenboek der Graafschappen Gelre en Zutfen" o. 626.

nes dom. de Husdin [30]). Den 26sten April 1278 evenwel en ook den 6den September 1281 en den 20sten September 1283 is Theodericus de Hosdinne weder „patruus" van Johannes miles dom. de Hosdinne evenals Theodericus' broeder Robbertus [31]). Wanneer Jan_ IX (11) van Arkel dus dominus Otto de Heuclom zijn „patruus" noemt. dan bedoelt hij daarmede een broeder van zijn vader Jan VIII (1).

Otto is als latere heer van Heukelom voor dit onderzoek de belangrijkste broeder van Jan VIII (1). Ik noem hem hier nog maar terloops: ik zal langs een anderen weg, n.l. via Arnoud, een zoon van Jan VIII (I), weer op hem terug komen.

Ramaer en de Groot plaatsen terecht, ofschoon zonder bewijs, Arnoud 1 van Noordeloos als broeder naast Jan IX (11). Het bewijs voor deze broederlijke betrekking kan geleverd worden, indien men van Jan X (111), den zoon van Jan IX (11) , die in 1297 bij Vronen sneuvelde [32]), uitgaat. Den 8sten Maart 1305 n.l. verkoopt Jan X (111) een watergang aan heer Gijsbert uyten Goy, ridder, Jan van Beusekom en Gijsbert van Kaatz, knapen, en stelt als borgen: „Heer Aarnoud van Arkel, ridder, sijn Oom, Herberen van Arkel, sijn broeder. Jan uyten Goy en Otto van Heukelem, knapen, sijn Neven"""). Voorts verklaart hij 28 Maart 1305 aan den graaf van Holland, dat hij zijn oom Arent van Arkel met andere personen onder de bescherming van den door hem geboden landvrede stelt, en 5 Juni 1307 beleent hij zijn broeder Herberen met den Grooten Waard, een aan Slingeland grenzenden polder, en met land in Reynerskoop en neemt tot getuige van de bezegeling: „Heer Aarnoud van Arkel, sijn Oom, en Otto van Heukelem, sijn Neve" [34]). Aan kinderen van Jan VIII (11) zijn ons slechts deze Arnoud en zijn broeder Jan IX (111) bekend. Hetgeen tot dusverre aangaande Arnoud en zijn familie medegedeeld is, is voor verbetering en aanvulling vatbaar.

III.

In de tabel bij Bruch ziet men het volgende schema op grond van Ramaer's gegevens [35]):

Arnoud 1 van Noordeloos (1289—1307).

- Jan 1 van Noordoloos (1319)
- Richard van Tolleuzen (1316-1321).

Arnoud 11 van Noordeloos (1350—1362) tr. erfdochter van Zoden — Jan (1352).

- Jan 11 van Koordoloos (1348—1386)
- Otto (1362).

Daarentegen vindt men bij Booth [36]) deze vier generatiën van Noordeloos met de volgende aanvullingen:

Arnoud van Arkel, heer van Noordeloos, tr. Aleyd

Jan van Noordeloos, in 1351 beleend met de ambachtsheerlijkheid Pendrecht, tr. Beatrix, dochter van Dirk van der Merwede; hij kent haar in 1352 de ambachtsheerlijkheid als lijftocht toe.

Arnoud van Arkel, ridder, bezit in 1336 den tiend te Alblas, schenkt in 1 358 een jaarrente uit, het gerecht Noordeloos *) aan het convent van St. Servaes te Utrecht. voor het houden van jaargetijden voor de alhier genoemde lieden, tr. Heylwich, zuster van Jan van Polanen, heer van der Lecke, 1350.

- Roelof, waarschijnlijk stamvader der heeren van Dalem.
- Jan, volgt in 1370 zijn vader op, † 1387
  - Heylwich tr. Arnt van Lryenburg, 1414.
  - Mo, in 1395 minderjarig, onder voogdij van Otto van Arkel, † gesneuveld.

De gegevens voor deze tabellen kunnen nog, als volgt, aangevuld worden:

Voor het eerst komt de knape Rycoude van Nordeloes onder den naam van deze heerlijkheid voor op 21 Maart 1293 naast Janne van Arkele (Jan IX = 11) en een Utrechtschen burger in een schuldbekentenis van graaf Floris V van Holland [37]).

Den 5den Juni 1293 wordt Arnoud van Erkele, heer van Noerdeloes, nà Jan van Erkele, Willem van Striene en vóór Jan heer van der Lede en Arnoud heer van den Berge onder de getuigen voor graaf Floris van Holland opgenoemd [38]).

In het jaar 1307 op St. Bonifacius' dag (14 Mei of 5 Juni) wordt Ricoud van der Noordeloose als belender van Jan, heer van Arkel (Jan X = 111) vermeld [39]).

Op St. Gregorius' dag (12 Maart) 1312 staat op de drie na de laatste plaats onder de getuigen van de bezegeling voor Jan, heer van Arkel: Jan van der Noordeloose [40]).

Den 19den Maart 1347 staat Willem, hertog in Beieren, paltsgraaf van den Rijn, verbeider van de grafelijkheid van Henegouwen, van Holland en Zeeland en van de heerlijkheid van Friesland, toe, dat zijn „nichte", de vrouwe van Asperen, weduwe van Robrecht van Arkel, door haar voogd uitgehuwelijkt wordt aan Jan van der Noordeloos, zoon van Arent van Arkel [41]). In het jaar 1362 draagt Aarnd van Arkel met toestemming van zijn zoons Jan en Otto het huis en de heerlijkheid Zoelen [42]) aan hertog Eduard van Gelre op [43]). Hierover handelen twee oorkonden:

In de eerste van 22 Febrauri 1362 wordt gezegd:

„Aarnd van Arkel, Ridder, met sijn twee sonen, Johan van Arkel, Rid„der en Otto van Arkel, verklaren dat sy versoend zijn met hertog Eduard „van Gelre, Graaf van Zutphen, haren genadigen Heer: Geven 't huys „van Zoelen aan hem over, 't sijnen wil, te breken of laten staan, maar „niemand geven. Den Hertogh magh of hy wil haar doen de steenen van „'t voorsz. huys; Al dat niet nagel-vast daar op is, mogen sy vry wee„voeren; hy sal 't selve huys niet neder-werpen, ten zy Reynold, wel een

30) De Fremery, „Oorkondenboek van Holland en Zeeland . . . supplement", no. 174.
31) De Fremery, nos. 174, 201. 221..
32) Ramaer, a.w., blz. 276,' met aanh. uit Melis Stoke, Rijmkroniek, 2e deel, blz. 54.
33) Kemp, a.m., blz. 58, en Van Mieris, II, blz. 47.
34) Kemp, a.w., blz. 59, en Prof. Dr. P. L. Muller, „Regesta Hannonensia", blz. 22.
35) Ramaer, a.w., blz. 279, 280.
36) Booth, aangeh. hs., blz. 602, 603, 902.

*) Te lezen: een jaarrente, gaande uit land in het gerecht Noordeloos (Noot van de rcdartie).
37) Van den Bergh, 11, no. 817.
38) Van den Bergh, 11, no. 847.
39) Kemp, R.W ., blz. 59.
40) Kemp, a.w., blz. 61.
41) Van Mieris., 11, blz 732.
42) Niet te verwarren met Zuylen! Vergel. van Spaen, a.w., blz. 390-393.
43) Kemp, a.w., blz. 90, 91.

„Hertog van Gelre, haarlieden sijn bezegelde brieve voor Schepenen van „Ruur-mond, of anders, bevestigt, daarvan geeft dat het sijnen wil is ...'

In de tweede oorkonde, van Woensdag na Palmzondag 1362 wordt herhaald, dat „Aarnd overgeeft en levert, aan „Hertogh Eduard, Zoelen, 't sijnen vryen wille af te breken. „of te behouden.. ....", en worden er verder nog bepalingen voor den zoen gemaakt evenals in het overige gedeelte van de eerste oorkonde.

De volgende getuigen worden als magen van Arnoud en zijn zoons aangeduid: Jan van Arkel, Bisschop t' Utrecht, Walraven van Valkenburg, Heer tot Born, Jan van Kuylenburgh en vander Lek, Reynold van Koeverden, Jan van Broekhuyzen, Heer Willems-soon, ridder, Gijsbert, Heer van Vianen.

Een Arend van Arkel komt met betrekking tot het huis Zoelen reeds in 1298 voor. Hij wordt dan als momber van de dochter van wijlen Otto, heer van Zoelen, totdat zij mondig zal zijn geworden, beleend met het huis Zoelen als een open huis voor graaf Reinald van Gelre [44]). Ook de bewoording van dit stuk is van belang:

„In 't jaar 1298 den 5 dagh na d'acht dagen van Paassen, heeft Aarnd „van Arkel, Ridder, ... van Reynold Graaf van Gelre als Momboir, van „de Dochter van wijlen Heer Otto van Zoelen, verkregen 't Kasteel van „Zoelen by de Lingen, tussen Tiel, en Buyren, met sijn toe-behooren, als „'t van hem te leen gehouden word, te bewaren, tot dat de Dochter mun„digh, dat self te leen ontfanght, sterft sy eer, of sonder Kinderen, sal „hy 't Reynold, of sijn Erven vry weder leveren. In krijgstijd sal hy 't „hem en den sijnen openen sonder 't Slot schade te doen: Ook bencrsti„gen dat de Kinderen van Heer Wele [45]), Ridder van Zoelen, met haar „Vrienden, haar Erveniss' vertyen, valt daar twist om, den Graaf sal 't „slechten tot borgen t'samen, en elk bysonder [46]). Heeren Otto van Buy„ren [47]), Jan vander Lede, Roelof genaamd de Kok, Ridders, en Jan van „Arkel, sijn beminde Maag' Knape".

Er bestond in 1298 maar één Arnoud van Arkel, n.l. de heer van Noordeloos uit 1293. In zijn tijd was dus het huis Zoelen leenbezit van den tak-Noordeloos geworden. Deze regesten geven bevestiging van de bij Booth en Bruch voorkomende namenreeks in de rechte lijn tot en met Jan II, een reeks van namen, die, op zichzelf reeds inzicht verschaft, wanneer men het heerschende gebruik van vaste familievoornamen in aanmerking neemt.

Er worden immers twee heeren van Noordeloos aangetroffen met den naam Arnoud, die wegens den tijd, waarin zij voorkomen, wèl onderscheiden moeten worden en van wie de een in 1293 uitdrukkelijk van Noordeloos genoemd wordt en de ander in 1347 als vader van zekeren Jan van Noordeloos; terwijl deze in 1347 met zijn aanstaande vrouw voorkomende Jan weder een andere is dan de Jan van der Noordeloose van 1312. Verder blijkt echter uit deze regesten, dat de toenaam „van Arkel" voor deze dragers van den naam Arnoud kenmerkend bleef, zoodat men kan aannemen, dat iedere Arnoud van Arkel, die als tijdgenoot van de beide gelijknamige heeren van Noordeloos in de oorkonden genoemd wordt, een van deze beiden geweest moet zijn, zooals het geval is met Arnoldus de Ercle, milcs, of Arnold, Arnolt. Arnout van Arkel, Arcle. ridder, die naast den in 1298 met Zoelen beleenden Arend van Arkel ridder, voorkomt bij van den Bergh in 1289, 1292, 1297, 1299 (twee malen), bij de Raadt [48]) in 1297, bij van Mieris

44) Kemp, a.w., blz. 52.
45) Drukfout voor „Wely" = Wolter of Wouter.
46) Een groep van verschillende borgen, van wie elkeen voor het geheel aangesproken kon worden!
47) Deze getuige vermeerdert de door de Groot bijgebrachte bewijzen voor de familiebetrekkingen tusschen Arkel en Buren.
48) Sceaux armoriés, I, blz. 179.

in 1305 en bij Nijhoff in 1306, en voorts met den bij Kemp [49]), Nijhoff [50]) en van Mieris in 1336, 1341, 1342, 1345, (twee malen), 1349. 1350, 1355, 1357, 1358 (vier malen) en 1359 (twee malen) vermelden Arnoldus de Arkell of Aarnd, Aernt, Arnt, Arend, Arnout, Arnolt van Arkel, Erkel, Erckel als wiens zoon 2 Mei 1364 de knape Otto van Arkel (in 1362, zooals werd aangetoond, reeds met zijn vader Aarnd en broeder Jan) genoemd wordt. Het lijdt dus geen twijfel, dat men hier te doen heeft met Arnoud, den broeder van Jan IX(II), en zijn nakomelingen, dat Kemp derhalve dwaalt, wanneer hij [51]) met den Anonymus den Arnoud van 1362 (Arnoud 11) als „Aarnd, Heer van Zoelen, Avezaat, Noordeloos, 't Advocaatschap van Alblas, en Alblasseadam, Bergen, Krimpender-weerd, na hem, Heer Aarndberge genoemd ..... Ridder" plaatst onder de broeders van bisschop Jan van Arkel en dat Nijhoff [52]) en Ramaer [53]) gelijk hebben, wanneer zij tegen deze rangschikking opkomen.

De stamboomen-Noordeloos bij Booth en bij Bruch kunnen nu dus in dezer voege aangevuld worden [54]), dat Jan 1 al in 1312, zijn broeder Richard als Ricoud van de Noordelose al in 1292 en 1307, Arnoud II al in 1342 en Jan 11 al in 1347 aangetoond kunnen worden, en dat in Booth's schema nog een Jan als broeder van Arnoud op het jaar 1352 en een Otto als broeder van Jan 11 met de jaartallen 1362 en 1364 ingevoegd moeten worden. en wel dien Otto, dien Booth anno 1395 als voogd over zijn neef Otto vermeldt. De Groot [55]) merkt op, dat Arnoud 1 in 1297 en 1299 in zijn zegel het wapen-Arkel met een vijfpuntige ster rechts boven voerde, Bij dit gegeven komt nog de Raedt [56]), volgens wien cok Jan II in 1352 [57]) op gelijke wijze zegelt, een nader bewijs voor de stelling. dat Jan II een nazaat van Arnoud 1 was. In 1292 en 1293 zegelde Arnoud 1 nog met het wapen-Arkel zonder breuk [58]).

IV.

Dirk van der Merwede, wiens dochter Beatrix volgens Booth met Jan 1 van Noordeloos gehuwd was, sneuvelde in den slag bij Stavoren den 26sten September 1345, en was de zoon van den knape Daniël van der Merwede [59]), die volgens de Raadt [60]) in 1293 zegelt met een dwarsbalk en negentien „besants" Heylwich (Hadewich) van Polanen komt ook bij Butkens [61]) voor als vrouw van Arnoud 11 van Noordeloos en als zuster van den in 1350 voorkomenden Jan van Polanen, heer van der Lecke, d.w.z. als dochter van Jan heer van Polanen en van Catharina van Brederode. Ramaer, bij wien Bruch zich met zijn genealogische tabel aansluit, noemt deze Heylwich niet en zegt [62]) naar aanleiding van het huwelijk van Arnoud 11 het volgende:

„Uit den voornaam van zijn tweeden zoon is af te leiden, „dat Arnoud 11 gehuwd was met de erfdochter van Zoelen,

49) Kemp, a.w., blz. 68.
50) Nijhoff, „Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland", II, blz. XLII.
51) Kemp, a.w., blz. 65.
52) Nijhoff, a.w., II. blz. XLIII noot 1.
53) Ramaer, a.w., blz. 276, 279, 280.
54) Zie de nieuwe tabel einde van hoofdstuk V.
55) „Arkeliana", kol. 468.
56) De Raadt, a.w., 1, blz. 179.
57) De Raadt, a.w., III, blz. 47.
58) Groesbeek, „Arkeliana vetera", in „Ned. Leeuw" 1942, kol. 124.
59) De Borman-Poncelet, „Hemricourt", II, blz. 303.
60) De Raadt, a.w., II, blz. 472 (Zie: Corpus Siqillorum Neerlandicorum, No. 1086: „penningen". Opmerking van de redactie).
61) Butkens, „Trophées de Brabant", II, tabel 82.
62) Bruch, a.w., blz. 280.

„welks heer 29 Aug. 1337 (Nijhoff, „Gedenkwaardigheden", „I, blz. 362) Otto heette".

Aangezien hij tevoren de bovenaangehaalde oorkonde van 1362 vermeldt, waarbij Arnoud 11 met toestemming van zijn zoons huis en heerlijkheid Zoelen aan hertog Eduard van Gelre opdraagt, gelooft Ramaer dus, dat Arnoud 11 door zijn huwelijk in het bezit van Zoelen gekomen is.

Geeft men dit toe, dan moet men toch allereerst het begrip „de erfdochter van Zoelen" in engen zin nemen, n.l. als erfdochter van den tak, welke in het bezit van het versterkte huis Zoelen en de daaraan verbonden heerlijkheid was. Voor de naamsaanduiding van een geslacht als „van Zoelen" was n.l. zulk een bezit geen vereischte. Dit wordt bewezen door het „Register op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen"[63]). Volgens dit register waren bijv. huis en hofstede in Kerk-Avezaat met 12 morgen lands en tienden en andere gerechtigheden te Kerk-Avezaat, Oude-Avezaat, Zoelen en Hamme in 1402 in leenbezit bij Otto van Zoelen, ridder, † 1410, en gingen over aan zijn zoon Johan (met uitsluiting van zijn zoon Hubert), † 1452, gehuwd met Bartruyt, † 1453, en aan diens zoons Willem, Seger en Walraven. In Gerit van Zoelen's tijd, in 1459, werden de huizinge en hofstede met de 12 morgen lands van den leenband bevrijd. Het register vermeldt als eersten leenman Otto van Avesaet op het jaar 1326 [64]).

Nu blijkt echter uit de bovenaangehaalde oorkonde van 22 Februari 1362, dat Arnoud 11 en zijn beide zoons allodiale eigenaren van het versterkte huis Zoelen waren en niet bezitters als leenlieden van den hertog of diens voorganger:

„Geven 't huys van Zoelen aan hem over, 't sijnen wil, te breken of „te laten staan, maar niemand geven".

Zij deden aan hertog Eduard opdracht van het huis Zoelen als hun allodium en lieten aan den hertog over ermede te handelen naar welgevallen. Een dergelijke verklaring zou onbegrijpelijk zijn, wanneer het huis reeds een leen was. Zij beteekent veeleer het ontstaan eener leenverhouding, hetgeen in den vorm van „leensopdracht" van een allodiaal goed aan den toekomstigen leenheer placht te geschieden. Men moet deze oorkonde in het raam der geschiedenis plaatsen: hertog Eduard had in 1361 op zijn broeder Reinald 111 in den twist over het land Gelre de overwinning behaald, en nu waren Reinald's volgelingen, waartoe Arnoud en zijn zoons behoorden, gedwongen met hem een zoen te sluiten. Dit vergde offers. Het verdrag schrijft echter voor, dat degenen, die tot nog toe eigenaren waren, in de toekomst het leenbezit zullen hebben en dat de hertog niemand anders met het huis zal mogen beleenen.

Indien nu het huis Zoelen onder Arnoud 11 voor den eersten keer in samenhang met den tak-Noordeloos van het geslacht Arkel genoemd was, zou men dit als een sterk argument voor Ramaer's stelling kunnen beschouwen. Boven is echter aangetoond, dat Arnoud's grootvader, Arnoud I. het huis bezat, echter slechts in leen, en dat hij hulder voor de erfdochter van een, in 1298 als overleden aangeduiden. Otto van Zoelen was, dien men moet onderscheiden van den bij Ramaer in 1337 vermelden Otto van Zoelen. Wat is er dan tusschen 1298 en 1362 met het huis Zoelen gebeurd? Waar het in 1326 in het oudste leenboek van Gelre [65]) niet voorkomt, was het dus in het genoemde jaar geen leengoed meer, maar allodiaal goed evenals in 1362. Aangezien het leenboek luist in het jaar 1326 geschreven werd, zal men hierbij moeten denken aan de officieële regeeringsaanvaarding door graaf Reinald 11, die zijn vader, den in het stuk van 1298 genoemden Reinald, in 1320 gevangen genomen en het grafelijk gezag sindsdien uitgeoefend had. Het huis Zoelen moet dus óf nog ten tijde van Reinald 1, óf tusschen 1320 en 1326 ten tijde van Reinald 11 allodiaal goed geworden zijn, waarschijnlijk reeds onder Reinald 1, want in de oorkonde van 22 Februari 1362 wordt diens toestemming voor het afbreken van het huis verlangd. In 1298 werd bepaald, dat de erfdochter van Zoelen na haar mondig worden beleend zou worden. Het is onwaarschijnlijk, dat het leengoed na haar mondig worden tot allodiaal goed is geworden, want zulk een wijziging in den rechtstoestand was alleen gebruikelijk, wanneer het goed zich in handen. van een man bevond en wel in den regel bij wijze van pand voor een aan den leenheer verstrekte geldleening, welke naderhand als koopprijs gold. Daarentegen doet de oorkonde het aannemelijke vermoeden rijzen, dat Arnoud 1 de echtgenoot van de erfdochter van Zoelen was. Men bezigde de aanduiding momber niet slechts voor den (uit de familieleden genomen) voogd van een minderjarige, maar ook voor de plaats, die de echtgenoot rechtens inneemt t.o.v. zijn vrouw. Indien aan de vrouw het recht op beleening toekwam, hetgeen naar Zutphensch leenrecht mogelijk was, kwam allereerst haar man als haar momber in aanmerking om als haar leenhulder op te treden. Arnoud I was dus hulder voor de erfdochter van Zoelen als haar momber. Ook het voorbehoud van haar dood zonder nakomelingschap past bij de veronderstelling, dat zij gehuwd was. Arnoud 1 zou, wat zijn leeftijd betreft, zeker te oud voor de erfdochter geweest zijn, indien haar onmondigheid naar leenrecht bedoeld zou zijn, welke immers reeds met het twaalfde jaar eindigde, wanneer men „tot zijn jaren gekomen" was De oorkonde bedoelt veeleer, dat de erfdochter nog niet „tot haar dagen gekomen", dus nog geen 21 jaren oud was, want een twaalfjarige kan het kwalijk zonder leenhulder stellen.

De erfdochter van Zoelen kan echter niet de eerste vrouw van Arnoud 1 geweest zijn en de moeder zijner kinderen, want zijn opvolger Jan 1 moet omstreeks 1280 geboren zijn en zijn broeder Ricoud wordt reeds in 1293 vermeld. Dit doet hier echter niet ter zake, omdat het hier niet gaat om de vererving van een leen op de kinderen van Arnoud, maar om een stand ván zaken. welke de verandering van een leengoed in een allodiaal goed verklaren kan. Het is evenwel gemakkelijk te begrijpen, dat Arnoud 1 of zijn zoon Jan bij de eerste de beste gelegenheid zich van den leenband bevrijd heeft, en wel voor zich en voor zijn erven. Afstand door Wolter van Zoelen en zijn kinderen moet men in aansluiting bij de oorkonde van 1298 vooronderstellen. Het is opmerkelijk, dat ook het afstand doen door Arnoud's nabestaanden („vrienden") verlangd werd: de geslachten Arkel en Zoelen waren dus met elkander vermaagschapt.

De onderstelling. dat het huis Zoelen in de eerste generatie van den tak-Noordeloos allodiaal zou zijn geworden, is eenvoudiger dan de uitlegging van de zakelijke en rechtelijke verhoudingen in dezen zin, dat het in den tak van Wolter van Zoelen teruggekeerd, daarop als allodium door vererving aan den, door Ramaer in 1337 vermelden, Otto van Zoelen gekomen en door diens erfdochter bij een huwelijk met Arnoud 11 van Noordeloos aangebracht was. Dat deze Otto tot Wolter's tak behoorde, kan niet betwijfeld worden. wanneer

63) Hier aangehaald als: „Leenregister Gelre", uitgave der Vereeniging „Gelre".
64) „Leenregister Gelre," I, no. 117.
65) P. N. van Doorninck, „Het oudste Leenactenboek van Gelre, 1326", 1898.

men bedenkt, dat hij in 1333 samen met een broeder Wolter genoemd wordt, precies zoo als de Otto van Zoelen van 1298. Otto en Wolter van Zoelen worden in 1333 met het gemaal van Wadenoyen, Drumpt, Avezaet en Hamme beleend [66]). Plaatst men de erfdochter twee generatiën vroeger, dan behoeft men haar niet te veronderstellen, maar is haar bestaan bewijsbaar. Het is echter ook eenvoudiger aan te nemen, dat het huis en de heerlijkheid Zoelen [67]) na hun overgang in het bezit van Arnoud 1 van Noordeloos in diens tak gebleven zijn.

Als eenige steun voor Ramaer's stelling blijft dus de verwijzing naar den naam Otto voor den tweeden zoon van Arnoud II; maar deze naam laat zich geredelijk verklaren als herinnering aan Otto van Zoelen als eersten bezitter van huis en heerlijkheid Zoelen.

Wij komen dus tot de slotsom, dat de door Booth ontdekte echtgenoote van Arnoud II van Noordeloos, Heylwich van Polanen, zijn eenige vrouw geweest is. Zij was tevens de moeder van Jan II, hetgeen daaruit blijkt, dat de laatstgenoemde zijn dochter overeenkomstig het gebruik naar haar vernoemd heeft.

V.

De vrouw van Jan II van Noordeloos ontbreekt tot nog toe bij de schrijvers: zij is evenwel vindbaar, en wel uit de leenacten betreffende Zoelen tegelijk met de bewijzen voor Heylwich en Otto als kinderen van Jan 11 en voor het huwelijk met Arnt van Leyenburg. Uit de volgende gegevens blijkt verder, wat de heerlijkheid Zoelen aan rechten inhield. Wij lezen in het Geldersche leenregister:

I no. 112.

„Die hoffstadt to Zoelen, daer dat huys op plach te staen met allen heuren tobehoren; ende dat dagelixe gerichte tot Zoelen; den thins tot Zoelen ende tot Avesaet; die vischerie tot Soelen, groot ende cleyn; item 18 morgen lants besijden an de hofstat gelegen, geheiten die Dijckslagen; voorts 5 mergen landts achter an de hofstat gelegen, geheiten die Schaepsbrugge, tot eenen onsterflicken erfleen gehalden bij

Johan van Arkel, ende ontfangen anno 1400 bij

Otto van Arkel, erve sijns vaders Johans, in sulcker maten, weert sake dat Otto aflivich wurde, sonder wetlicker gebeurt achter te laten, dat clan dit goet erven sal op vrou Heylwich, vrou van Leyenberch, sijn suster, heern Arnts wijff van Leyenberch, ofte op heur ende heeren Arnts kinderen, ofte op heur rechte erfgenamen, die sullent dan ontfangen ende halden tot eenen onsterflicken erfleen als voors. staet.

(In de akte wordt ook nog genoemd Ot's zuster Conegonde, M.).

Goossen van Rossem ontfengt dat lmys ende dagelicksche heerlickheit tot Zoelen, met mannen. visscherien, swanendrift ende thienden daerto gehorende, gelijck het Johan van Benthem plag tc wesen, a°. 1424.

Johan van Rossem, erve sijnes vaders Johans, ende Otto van Rossem, erve sijnes broders Johans;

Willem van Rossem, bij transport Otten voorn., a°. 1502". enz.

1 no. 113.

„Dat huys ende heerlickheyt tot Soelen ontfangen bij Johan van Rossem, onmundich, deur sijnen hulder Gosen van Rossem, a°. 1424.

Johan van Rossem Johanssoon, a°. 1430. Hier staet bij: met allen sijnen tobehoren, alst hertog Reinolt sijnen vader voor een sum gelts versat heeft.

Idem a°. 1465; ontfangen dat huys ende hofstat tot Soelen, met den dagelixen gericht. thinsen, vischerien, drye bloekthienden, groot en smal, geheiten de Broeckthiend, Streinweyde ende dat Hogevelt, in den kerspel van Soelen gelegen, soals dat hertog Reinolt etc.

Johan van Rossem, erve sijnes vaders Johan, a°. 1470.

Idem 15 Octobris 1473. Dat, huys ende heerlickheyt van Zoelen mot der kerckgiften, altaren, claer nu sijnde ofte namaels commende, met, der costeriën, dat dagelixe gericht, die mannen daerto behorende, den thienden ende smalen thienden, binnen ende buten den kerspel, waer die met recht gelegen sijn, thins, thinshoener, vischerie, vogelrie, rijsweert, duyfhuys, bomgart, graven, cingel, meulen met den ecmael. ende elff mergen landts, op den cingel gelegen, die swanendrift, die visscherie van den lande van Buren opwerts streekende tot der Zoelonseher kercken toe, ende van der kercko Soelen voort op wert halff ..... alst heer Johan van Benthem ende heer Arnt van Arkel te gebruycken plegen, met den opcommingen ende gantzen vervallen, mrt den gulden, renten, ende voort allen sijnen tobehoren". enz.

1 no. 114.

„Drye block thienden, gelegen in den kerspel van Soelen, geheiten die Broeckthienden, Hcrymwride ende dat Hogevelt, met den smalen thienden daertoe gehorende, tot Zutphenschcn leenrechte geweest Heeren Johans van Arkel, ridders, ende geërft op sijnen soon.

Otto van Arkel, die se voort geërft heeft op sijn moder Agnese, huysfrou heer Johans heeren to Reyde, die se vercoft hebben an

Arent van Leyenberch, ridder, a°. 1409.

Johan van den Steenhuys bij transport Johans van den Steenhuys, a°. 1432.

Idem tuchtigt sijn vrou Steven van Wylack an die corenthiende to Zoelen, met der smaler thienden, geheiten die Benthemsche thicnde, gelijck als Johan van Benthem ende sijne voorvaderen die tc hebben ende te gebruken plegen, a°. 1447".

1 no. 121.

„18 mergen, gcheyten die Dijckslagen, ende vijff morgen lants achter an de hoffstadt to Zoelen gelegen, geheiten die Schaepbrugge, tot Zutphenschen rechte ontfangen bij Otto van Arkel als erve sijnes vaders Johan, a°. 1400: Johan van Leyenberch, erve sijnrs vaders Arnts, a°. 1426".

Het huis Zoelen is derhalve niet afgebroken en nà 1362 leengoed gebleven. Johan 11 van Noordeloos is in 1387 overleden: in 1400 ging het huis met den hof, de jurisdictie, tynsen, enz. over aan Johans zoon Otto, die inmiddels, naar leenrecht mondig geworden was. Na diens kinderloos overlijden had het aan zijn zuster Heylwich, vrouw van Arnt van Leyenburch, moeten komen, maar het werd intusschen door den hertog in pand gegeven aan Johan van Rossem, broeder van Goossen. De 18 morgen lands, genaamd „die Dijckslagen", naast de hofstede kwamen echter aan Arnt van Leyenberch en gingen over op diens zoon Jan, evenals een andere, niet met het versterkte huis verbonden hofstede te Zoelen (1 no. 124).

Het is opmerkelijk, dat als voorafgaande bezitters heer Johan van Benthem en heer Arnt van Arkel genoemd worden. Men zal tevergeefs, naar een passenden Johan van Benthem zoeken, terwijl Arnt van Arkel dezelfde is als Arnoud 11 van Noordeloos, wiens voorgangers in het bezit niet vermeld worden, een nader bewijs ervoor, dat huis en hofstede Zoelen pas in zijn tijd leengoed geworden zijn. Op onze vraag naar den heer van Benthem kan het volgende verrassende antwoord gegeven worden:

Uit 1 no. 114 blijkt, dat de vrouw van Jan II van Noordeloos „Agnese" heette en hertrouwd was met Johan heer tot Rheydt. Over den laatstgenoemde deelt Oidtman [68]) in een regest met de aanteekening „Schlosz A. Gracht" mede:

„1410. Johan herr zu Reyde und seine Ehefrau Agnes van Benthem „Frau zu Reyde und beider Tochter Marie kaufen 1410 auf Cantate von

---

[66]) Van Spaen, a.w., III, blz. 392. In hetzelfde jaar ontvangt de ridder Otto van Zoelen van Simon van Benthem in leen al het goed, dat Jan van Brandenburgh te houden placht en afkomstig was van die van Stoutenburgh, zie „Regesta Hannonensia", blz. 250. In 1337 was Otto „drossate des Graaven van Gelre" (in Veluwe) en in 1344 richter in Nederbetuwe, zie Van Spaen, a.w., III, blz. 393.

[67]) Er bestaat, geen aanleiding met Kemp (blz. 65) en Ramaer (blz. 280) Arnoud 11 als heer van Zoelen „en Avezaat" aan te duiden; want, Avezaat was geen heerlijkheid, en het staat ook niet rast, welke rechten Arnoud II in het dorp Avezaat naast de in zijn tijd levende dragers van den naam Zoelen kan bezeten hebben,

[68]) Sammlung Ernst von Oidtman in de Universiteitsbibliotheek Keulen Mappe 999.

„den Eheleuten Reinard Hoin von Hompesch Ritter und Geirdruyt dezen „Hof zu eyme Huys im Dingstuhl Rödingen".

De vrouw van Jan 11 van Nooadeloos heette dus Agnese van Benthem; Johan van Benthem is haar man 'en levert een der beste voorbeelden op, hoe de man in den volksmond den geslachtsnaam zijner vrouw verkrijgen kan. In den loop van dit onderzoek zal nog een ander voorbeeld in den tak-Schonauwen volgen.

Een bewijs voor de afstamming van Agnese van Benthem heb ik niet gevonden. Zij kan echter volgens de uiteenzettingen bij S. Muller Hz. [69]) en Obreen [70]) slechts tot den Gelderschen tak van de dragers van dien naam behoord hebben. Als bewezen stamvader geldt Walraven van Benthem, 1284-1313, die met Agnese gehuwd was. Hij bezat drie kinderen: Walraven, 1306/21 knape, 1331/3 ridder, Dirc, 1319/20. en Jutta, 1320, gehuwd met Dirc van Sassenen. Deze opgave van Muller kan nog worden aangevuld voor zooverre het volgende regest van 17 September 1284 aangaande Agnese's afkomst en eenige opmerkelijke familiebetrekkingen licht verspreidt:

Walramus de Benthem en Agnes, zijn echtgenoote, dochter van den edelman en ridder Theodericus de Heeswijk, schenken aan de abdij van Berne de kerk van Heeswijk: getuigen: Hartbern de Haestrecht, avunculus (dus de zwager van Theodericus de Heeswijk?), Johannes dom. de Ark 1 (Jan IX = 11), Johannes dom. de Huseden (Heusden), dom. Theodericus de Oudehuseden, allen ridders, „sanguinei nostri", Hugo dictus Boeter (de met het wapen-Arkel zegelende broeder van Johan VIII = 1 in de genealogische tabel bij de Groot en Groesbeek), die derhalve niet tot de bloedverwanten behoort. Het bij Jutta opgegeven jaar 1320 heeft betrekking op het veelzeggende feit, dat 17 September van dit jaar de heer van Voorne en de heer van Arkel van graaf Willem en van Reinald, zoon van Gelre, de goederen van Walraven van Benthem, zijn broeder Dirk en zijn zuster Jutta als pand wegens schuld verkregen [71]). Het is waarschijnlijk, dat Agnese van Benthem tot de nakomelingen van dezen jongen Walraven (kleindochter?) behoorde en dat haar voornaam teruggaat tot Agnese van Heeswijk. De afkomst van den ouden Walraven kon tot nog toe niet worden vastgesteld [72]).

De bij Booth als oudste zoon van Jan 11 van Noordeloos vermelde Roelof en komt niet tegelijk met zijn broeders en zusters voor.

Voorloopig kan de tak-Noordeloos als volgt gereconstrueerd worden:

Arnoud I van Arkel van Noordeloos, broeder van Jan IX (II van Arkel, ridder, 1289, 1307, (tr. 2e N. van Zoelen, dochter van Otto, 1298).
tr. 1e N. (Aleid).

Jan I van A. van N. (heer van Zoelen) 1312, 1352, tr. Beatrix van der Merwede, dochter van Dirk en N.N.	Ricoud van N., 1292, 1307, 1316, van Tolleuzen, † 1321.

[69]) Mr. S. Muller Hz., „Het oude Register van Graaf Florens" in „Bijdragen en Mededeelingen van het Hist. Genootschap te Utrecht" XXII (1901), blz. 301 vlg.
[70]) „Heer Simon van Benthem heeren Willemszoon.....".
[71]) Van Mieris, II, blz. 243.
[72]) Groesbeek, „Arkeliana vetera", kol. 129.

Arnoud II van A. van N., heer van Zoelen; 1342, 1362, tr. Heylwich van Polanen, dochter van Jan en Catharina van Brederode, 1350.	Jan, 1352.
Jan II van A. van N., heer van Zoelen, 1347, † 1387. tr. Agnese van Benthem (dochter van Walraven II), 1387, 1410.	Otto van A. van N., 1362, 1395.
Heylwich, 1400, tr. Arent van Leyenburg, 1400, † 1426.	Otto van A. van N., heer van Zoelen, 1395. † 1409.
Jan van Leyenburg, 1426.	Conigonde, 1400.

VI.

Het vraagstuk nopens de afkomst van Arnt van Leyenburg voert ons terug tot Jan 1 (VIII), broeder van Otto van Arkel, heer van Heukelom.

Men vindt Arnt in een stamboom bij Wittert van Hoogland [73]), waaromtrent voorloopig slechts dit gezegd kan worden, dat hij daar voorkomt als kleinzoon van zekeren „Johan heer Arnouts soon van Heukelom". Ik heb vroeger [74]) een poging gedaan aannemelijk te maken, dat Arnoud van Heukelom de vader van Jan, die met Clementia van Schonauwen gehuwd was, en dus de overgrootvader van Arnt van Leyenburg geweest moet zijn, een niet in de bronnen vindbaren zoon van Jean van Hoeclem, die bij Bruch ontbreekt. doch in een oorkonde van het jaar 1293 als knape en getuige van de bezegeling voor den graaf van Holland voorkomt [75]), maar voel mij thans genoopt deze opvatting te laten varen. Veeleer aannemelijk is Booth's mededeeling [76]), dat het hier een Arnoud betreft, die met Geertruyt van Wyfliet, dochter van heer Willaem, getrouwd was. Booth geeft geen bewijsplaats: het bewijs wordt evenwel door de volgende regesten geleverd:

1318 November 13. Verdrag tusschen Gerard van Weerdenberg, heer van Puiflik, en de weduwe van Willem de Kok, aangaande de voogdij over Willem de Kok van IJzendoorn, zoon der laatstgenoemde, aangegaan ten overstaan van Otto heer van Asperen, Gijsbert van Malsen, Arnoud van Hoekelem, Jan de Kok, Steeske van Brakel, Herbert van Hoekelem en Ricoud zoon van Gijsbert de Kok [77]).
1319 Juni 18. Graaf Willem geeft aan Geertruyd, vrouw van Arnoud van Heukelom, al het ambacht, dat heer Willem van Wifvliet in Tiesselijnswaard had.
1327 Juli 27. Hij verlijdt er Arnoud zelven mede [78]).
1321 October 5. Graaf Willem verlijdt Aernoud van Heukelom, na opdracht, met zijn huis en land te Doveren; evenzoo:
1322 October 4 [79]).
1326 Augustus 23. Gerard heer van Voirne en burggraaf van Zeeland, Ricoud van Heyswijc, proost van St. Pieter te Utrecht, Arnoud van Hoeclem, ridder, en Arnoud van Houweninghen, knape, nemen gezamenlijk een verplichting over van graaf Willem van Henegouwen

[73]) Jhr. Mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, „Bijdragen tot de Geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden", I, 1909, blz. 707.
[74]) „Vorfahren der Irmgard von Schönau, blz. 43, 44.
[75]) De Raadt, a.w., II, blz. 79.
[76]) Booth, aangeh. hs., blz. 824.
[77]) Nijhoff, a.w., I, no. 181.
[78]) Muller, „Regesta Hannonensia", blz. 80.
[79]) „Regesta Hannonensia", blz. 98, 110.

jegens vrouwe Condeghonde van Arkel [80]) tot betaling eener jaarrente, totdat haar zoon Jan „sine daghe hevet" [81]).

1328 Juli 24. Huwelijksverdrag, waarbij graaf Willem zijn nicht Cibelie, dochter van wijlen heer Wolfaart van Borsele, verlooft met Jan van Kuilenberg, neef van heer Sweder van Abcoude. Samen met den laatste stellen zich borg voor de lijftocht: Janne heer van Arkel (Jan IX = IV) (op dit tijdstip dus 21 jaren oud!), Ghisebrecht, heer van Yselsteyne, Sueder van Vianen, Aernt van Hoekelem, Jan Heren Arutssone van Hoekelem, allen ridders [82]).

1329 September 20. Graaf Willem erkent, heer Otto, heer van Asperen met het steenhuis ten oosten van Asperen aan de Linghen, genaamd Linghensteyne, en een daarnaast gelegen huis aan de zijde van Eckoy en 5 morgen uiterdijkslands, door heer Otto van den heer van Arkel gekocht, na opdracht te hebben beleend, en bevestigt, dat Otto ook de heerlijkheid Asperen en de poort van Asperen van hem in leen houdt. Getuigen zijn heer Aernt van Hoklem en heer Willem van Duvenvoorde, ridders.

Op denzelfden dag geeft Otto van Asperen het leenrenversaal en noemt als zijn getuigen zijn broeder heer Arnoud van Hoekelem, heer Jan van Hoekelem, „zinen zone, minen neve", en heer Otto van Asperen, „minen sone" [83]).

1329 September 20. Graaf Willem erkent, heer Arnoud van Hoeclem, ridder, met het huis Merenburch met 5 morgens land, gelegen aan het boveneind van Louven, na opdracht te hebben beleend. Getuigen zijn heer Ghisebrecht van Yselsteyne, Otte van Asperen, Willem van Duvenvoirde, allen ridders. In het volgende renversaal noemt Arnoud als getuigen heer Otten, heer van Asperen, „sinen zone, minen neve", heer Jan van Hoeclem „minen zone", allen ridders [84]).

1330 Augustus 9. Met anderen blijven borg voor graaf Willem heer Gheraerd heer van Voorne, burggraaf van Zeeland, heer Jan, heer van Arkel, heer Ghisebrecht, heer van IJselsteyne, heer Sweder, heer van Abcoude, heer Arnoud van Hoeclem, heer Jan van Polanen, heer Willem van Duvenvoirde, allen ridders. Hubrecht die Scenke en Otte van Hoeclem, knapen [85]).

1333 Maart 1. Arnt van Hoclem, ridder, is getuige bij het vaststellen van de huwelijksvoorwaarden voor Margaretha van Gelre en Gerard van Gulik [86]).

1333 Mei 6. Graaf Willem vergunt heer Arent van Heukelom, ridder, een gewaard rechter in zijn ambacht van Puedelwijk te zetten [87]).

1336 Juni 28. Heer Aernout van Heuckelom, ridder, met Sueder van Zulen, knape (Zulen = Zuylen, niet Zoelen!), onder de scheidsrechters voor Willem van Montfoort in diens geschil met Agniese van Iselsteyne, jonevrouwe van Montforde, en haar zoon Johan [88]).

1336, zonder dag. Otto en Arend van Hoekelem, Jan van Hoekelem Arendszoon stellen zich borg voor graaf Reinald van Gelre [89]).

1341 Juli 2. Vergunning van tolvrijheid aan Jan heer Arnoutszoon van Heukelom ten behoeve der timmering van den huize Leyensteyn [90]).

1342 Mei 12. Jan van Hoekelem, ridder, zoon van Arnoud van Hoekelem, ridder, draagt aan hertog Reinald van Gelre 18 morgen lands tusschen Waal en Mark op om in leen terug te ontvangen [91]).

1343. Johan van Hokelem heren Arnouts sone, borg voor bisschop Jan van Arkel [92]).

Uit deze regesten wordt de naaste familiekring van Johan heer Arnouds zoon van Heukelom duidelijk. Men ziet de drie broeders Otto, Arnoud en Herbert van Heukelom met hun drie zoons Otto, Jan en Otto. Jan, de zoon van Arnoud en van Geertruyd van Wiffliet, dochter van Willem [93]), blijkt de stamvader te zijn van den tak-Leyenburg; immers toont het regest van 2 Juli 1341 hem als stichter van het versterkte huis Leyenburg of Leyenberch, dat aanvankelijk Leyensteyn

80) Kunigonde van Virneburg, weduwe van Jan X (III) van Arkel.
81) Het 21ste jaar voltooid heeft. Van Mieris, II, blz. 398.
82) Van Mieris, II, blz. 462.
83) Van Mieris, II, blz. 487, 488.
84) Van Mieris, II, blz. 488, 489.
85) Van Mieris, II, blz. 501.
86) Nijhoff, I, no. 268.
87) „Regesta Hannonensia", blz. 212.
88) Van Mieris, II, blz. 579.
89) Nijhoff, I, blz. LXXIX.
90) „Regesta Hannonensia", blz. 280.
91) Nijhoff, I, no. 391.
92) Booth, aangeh. bs., blz. 824.
93) Vergel. Groesbeek, „Arkeliana vetera", kol. 130 en tabel.

heette. Hij ontbreekt bij Bruch. bij wien de desbetreffende genealogische tabel er als volgt uitziet:

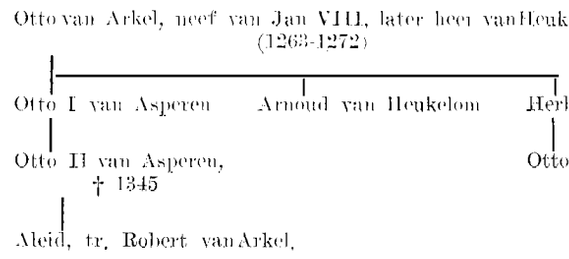

Bruch heeft zich hier niet aan Ramaer gehouden. De laatstgenoemde geeft Otto 1 van Asperen met de jaren 1298, 1299, † 16-5-1322, en een zuster Bertha, die met Gijsbrecht van IJsselstein huwt, in een afzonderlijke generatie als kinderen van Otto van Arkel en laat Otto II van Asperen met Arnoud en Herbaren van Heukelom eerst als kinderen van Otto I van Asperen volgen.

Ramaer's opvatting is onhoudbaar, en het is mogelijk een betrouwbaren stamboom, welke met Otto van Arkel, broeder van Jan VIII (1) begint, op te stellen aan de hand van oorkonden, waarover wij — afgezien van de medegedeelde regesten -- kunnen beschikken.

VII.

Zooals door de Groot aangetoond is, komt deze laatste Otto langer in de oorkonden voor dan Bruch aangeeft, nl. van 1254 tot 1283. In het jaar 1269 treedt hij als ridder Otto „dictus de Arkle" voor het eerst in betrekking tot Heukelom op, samen met zijn neef Jan IX (11) van Arkel, bij een geschil met deken en kapittel van Utrecht (Dom) over tienden en veeweiden te Oosterwijk en Heukelom [94]). In 1272 noemt deze neef hem „dominus Otto de Heuclom" [95]).

Wanneer nu den 7den Mei 1293 de bovengenoemde „knape" Jan van Hoeclem een oorkonde met het wapen-Arkel met barensteel op de wijze der latere heeren van Heukelom"[96]) bezegelt, den 8sten September 1298 een „knape" Ot van Hokelem met zijn broeder (vermoedelijk onwettig) getuige voor Jan X (111) is en den 20sten October 1299 dezelfde „knape" Otte van Hoeclem onder hetzelfde zegel als de genoemde Jan van Hoeclem erkent zijn eigen huis Wadenborch te Asperen aan den graaf van Holland opgedragen te hebben om in leen terug te ontvangen [97]), dan zijn de beide knapen van een jongere generatie en kunnen zij slechts zoons van den ridder Otto van Heukelom zijn.

Jan komt verder niet voor en moet dus jong overleden zijn. De knape Otto van Hoclem evenwel wordt in 1305 en 1307 [98]) vermeld, zegelt in 1307 als „dominus de Asspre" vóór Jan X (111) van Arkel [99]) en draagt den 12den Januari 1313 als heer

94) Van den Bergh II, no. 186.
95) Van den Bergh, II, no. 244. Ramaer vergist zich, wanneer hij dezen Otto identificeert met dien Otto. die in 1263 Johannes, miles, dominus Sc Arkele, Jan VIII (I) derhalve, als zijn „cognatus" met Selinelant (Slingeland) beleent (Van den Bergh, I T. no. 105) De heer van Arkel zou dan zijn broeder „cognatus" hebben genoemd. Afgezien van deze ongerijmdheid, kan zich achter Otto de Slinghelant, die 1 April 1277 medewerking verleent bij de opstelling van een dijkschouw reglement door graaf Floris V (Van den Bergh, I I, no. 331); geen Otto van Arkel verscholen zijn ; de „cognatus" Otto behoefde immers g een drager van dezen naam te zijn. Hij zal tot den tak Lede behoord hebben, zooals Groesbeek aanneemt.
96) Van Spaen, a.w., 1 LI, blz. 216.
97) Van den Bergh, II, nos. 1039 en 1094.
98) Kemp, a.w., blz. 59, 60. Vergel. noot 34.
99) De Groot, „Arkeliana vetera", noot 59.

van Asperen deze heerlijkheid met de poort aan graaf Willem op om als leen terug te ontvangen, waarna de graaf op 5 Augustus van hetzelfde jaar Otto van Hoekelem, heer tot Asperen, toezegt de stad Asperen onder alle omstandigheden te zullen beschermen[100]). Ook Ramaer ziet hier nog de knapen uit 1298 en 1299. Hij begint echter hier met een uiteenzetting, welke hem ertoe brengt dezen Otto voor den eenigen mannelijken vertegenwoordiger van zijn generatie te houden. Hij zegt [101]):

„Na zijn dood, die voor 16 Mei 1322 moet hebben plaats gehad, daar „men op dien dag (Muller, Regesta Hannonensia, blz. 106) van Otto van „Asperen gesproken vindt, bekwam Arnoud, denkelijk de oudste zoon, „Heukelum, de tweede, Otto II, Asperen".

Vermoedelijk bedoelt hij het volgende: Tot nog toe heet de heer van Asperen in de eerst plaats Otto „van Heukelum". Wanneer er nu in den vervolge sprake is van „Otto van Asperen", dan moet daarmede iemand anders, de zoon bedoeld zijn: Dit is een onjuiste gevolgtrekking, want het eerste der bovenaangehaalde regesten vermeldt reeds den 13den November 1318 een Otto heer van Asperen in gezelschap van, maar voorafgaande aan, Arnoud van Heukelom en Herbert van Heukelom bij voogdijstelling voor Willem de Kok van IJzendoorn. Hier gaat Ramaer's redeneering al niet meer op. Want dan zou Otto van Heukelom, heer van Asperen, niet pas op 16 Mei 1322, maar reeds op dezen 13den November 1.318 dood geweest zijn, en dan zou de nu zonder de toevoeging „van Heukelom" optredende Otto heer van Asperen volgens zijn rangorde onder de oorkonde-getuigen ouder dan Arnoud en Herbert van Heukelom moeten zijn. Hij moet dus nog de Otto van Hoclem, heer van Asperen zijn, die den 17den October 1325[102]) als getuige voor bisschop Jan van Arkel optreedt, in 1326 met het huis te Vuren c.a. beleend wordt [103]) en den 20sten en 21 sten September 1329 met zijn gelijknamigen zoon, zijn broeder Arnoud en zijn zoon Jan bij een beleeningsovereenkomst over Lingenstein en Ackoy (Eckoy) optreedt, altijd nog de oude is. Alleen al wegens de tijdstippen kan slechts de oude Otto in aanmerking komen, want men zal de zoons van deze broeders voor volwassen moeten houden; immers wordt volgens het aangehaalde regest 24 Juli 1328 Otto's neef Jan „heren Arnts sone van Hoekelem" als „ridder" aangeduid, en 20 September 1.329 ook Otto's gelijknamige zoon, dien hij reeds vóór 29 November 131 6 [104]) in het huwelijk had laten treden met Aleyt, de dochter van den Utrechtschen bisschop Guy. Een regelrecht bewijs ervoor, dat Otto in elk geval in 1326 nog in leven was, geeft „Het oudste Leenactenboek van Gelre", want aldaar [105]) wordt „heren Otten soene van Asperen", dus de zoon van den nog levenden heer Otto als belender van leengoed te Bezede genoemd. Indien dus de vader in de oorkonden van 1328 en 1329 niet meer bedoeld kan zijn, evenmin de zoon, die in 1316 huwt, want dan had de laatstgenoemde niet al een zoon kunnen hebben, die oud genoeg was om getuige in een oorkonde en ridder te zijn.

Men zal zich dus aan de door Bruch opgestelde opeenvolging der generatiën dienen te houden, en Otto II van Heukelom, I van Asperen, komt ook nog nà 1329 voor. Als Otto van Hoekelem is hij in het jaar 1336 met zijn broeder Arend

100) Van Mieris, II, blz. 129 vlg., 136.
101) Ramaer, a.w., blz. 285.
102) Van Mieris, II, blz. 364.
103) Van Doorninck, a.w., blz. 17.
104) Van Mieris, II, blz. 177.
105) Van Doorninck, a.w., blz. 10.

en zijn neef Jan van Hoekelem Arendszoon borg [106]) voor graaf Reinald van Gelre en het is voor zijn leeftijd kenmerkend, dat de jongere Arnoud 11 van Noordeloos eerst op de derde plaats na deze Heukelommer borgen genoemd wordt. Waar hij buiten twijfel nog in 1336 voorkomt, is Otto 1 van Asperen ook de heer Otto heer van Asperen, aan wien Willem van Duvenvoorde, heer van Oosterhout, in het voorafgaande jaar, den 22sten Augustus 1335, de heerlijkheden 't Goy en Hagestein overdraagt.

Ramaer geeft van de verkrijging van de heerlijkheid Hagestein een onjuiste voorstelling. Hij zegt [107]):

„Hij (Otto 11. juister 1 van Asperen) kocht gezamenlijk „met Hubert van Kuilenburg de heerlijkheid Hagestein van „Willem van Duivenvoorde. Zij deelden de heerlijkheid en „daarbij verkreeg Otto de ambachten Hagestein en het Waal, „terwijl zij Jaarsveld gemeenschappelijk behielden. Op 22 „April 1344 droeg hij Hagestein aan Willem IV op".

Het is van belang deze voorstelling van zaken te verbeteren, want het is juist naar aanleiding van de heerlijkheden 't Goy en Hagestein, dat zich aan ons het vraagstuk voordoet, wanneer Otto I van Asperen geleefd heeft.

Uit oorkonden van 4 en 6 April 1333, 27 Januari 1341 en 22 April 1344 [108]) blijkt het volgende: na den dood van vrouwe Margaretha uten Goye en van Hagestein, echtgenoote van Henrick van der Lecke waren de twee heerlijkheden weder aan graaf Willem III gevallen. Hij verkocht ze aan Sweder van Vyanen en Hubrecht Schenck van Culemborg, met recht van splitsbaarheid, met uitzondering van het huis ten Goye, dat Gvsebrecht uten Goye, schoonzoon van Otto 1 van Asperen [109]) voordien, op 4 April 1333, als leengoed en open huis verkregen had. Het aandeel van Sweder van Vyanen kwam aan zijn schoonzoon Willem van Duivenvoorde, heer van Oosterhout, en van den laatstgenoemde verwierf, zooals boven bleek, vervolgens Otto 1 van Asperen 22 Augustus 1335 de heerlijkheden, d.w.z. van de heerlijkheid Hagestein het aandeel-Vianen, want in dato 22 April 1344 erkende graaf Willem IV, dat heer Otte, heer van Asperen, de heerlijkheid Hagestein van hem in leen hield, zooals Otto haar met heren Hubert Scenken, here van Culenburch, gedeeld had, die met zijn aandeel eveneens beleend was. De deelingspartner was de als getuige bij de genoemde beleeninq van Gysebrecht uten Goye met het huis ten Goye optredende knape Jan van Culemborg. Tevoren was er evenwel twist qeweest tusschen de heeren Jan heer van Erckel (Jan XI = IV van Arkel) en Otte heel van Asperen over de inkomsten uit de heerlijkheid Hagestein, waaronder Jan een tynsgoed bezat, en graaf Willem IV had 27 Januari 1341 dezen twist bijgelegd. Wordt nu den 27sten Tanuari 1341 en den 22sten Mei 1344 nog de oude Otto van Asperen bedoeld en is hij het, die zich 1 September 1344 [110]) als getuige voor de echtelieden Arnoud van IJselstein en Marie „Otte, Here van Asperen ende van Haghensteyne" noemt? Wanneer men bedenkt, dat deze Marie van IJselstein eveneens een dochter van den Utrechtschen bisschop Guy was, evenals Aleid, de vrouw van den knape Otte, zoon van Asperen. die, indien hij zijn vader overleefde, later Otto II van Asperen zou worden. dan moet men tot de slotsom komen, dat deze getuige inderdaad Otto II geweest is. En wanneer men voorts in aanmerking neemt, dat de twist tusschen As-

106) Nijhoff, I, blz. LXXIX.
107) Ramaer, a.w., blz. 286.
108) Van Mieris, II, blz. 538, 539, 644, 645, 682.
109) Van Mieris, II, blz. 538.
110) Van Mieris, II, blz. 685.

peren en Arkel, die 27 Januari 1341 bijgelegd wordt, zeer merkwaardig is, 'omdat er sedert 1335 (verkrijging van de heerlijkheid Hagestein door Otte van Asperen) niet van een twist met Jan XI (IV), die zoowel in 1335 als in 1341 heer van Arkel was, over den omvang der heerlijke rechten in Hagestein gerept wordt, moet de verklaring wel daarin gezocht worden, dat aan den 'kant van Asperen een verandering van heer plaats gehad heeft, dat dus òf door Jan XI òf den nieuwen heer van Asperen en Hagestein, Otto 11 in dit geval, getracht is tot 'oplossing te geraken van het geschil, hetwelk tot dusverre niet ter beslechting was voorgelegd, òf dat pas door persoonswisseling aan den kant van Asperen een geschil ontstaan is. Men zou hieruit dus mogen besluiten, dat Otto 1 van Asperen voor het laatst in 1336 in een oorkonde voorkomt en de laatste drager van dezen naam zijn zoon Otto 11 is. Het laatste bericht omtrent deze echter is zijn optreden als getuige 1 September 1344: en het moet dus juist zijn, wanneer Ramaer[111]) de mededeeling van de kronieken overneemt, dat Otto 11 26 September 1345 bij Staveren gesneuveld is. Op 19 Maart 1347 is hij zeker dood, want dan is het zijn, in Bruch's tabel ook ontbrekende broeder Gerrit, onder wiens voogdij Otto's dochter Aleid, weduwe van Robert van Arkel en bruid van Jan 11 van Noordeloos [102]), zooals reeds in een ander verband medegedeeld werd, stond en wel alleen, omdat zij geen vader meer had. De verdere lotgevallen van den tak-Asperen vindt men bij Ramaer beschreven.

De heeren van Asperen braken het wapen-Arkel met een merlet [113]).

VIII.

Ramaer neemt aan, dat Otto 11 van Heukelom, 1 van Asperen, de heerlijkheid Asperen door huwelijk met „N. van Asperen" verkregen heeft. Een „heer van Asperen" is echter in dezen tijd niet aanwijsbaar. Men kent weliswaar een Gerung de Aspera in 1076/81 en een Gerungus de Aspre in 1134, maar in 1204 bezaten Folpertus en Florentius de Leda [114]) het versterkte huis in Aspere (totdat graaf Willem 1 het met den grond gelijk liet maken), zonder naar Asperen genoemd te worden. Ook zijn de door Beekman[115]) aan de kronieken ontleende berichten over de lotgevallen van een heerlijkheid Asperen in handen der oude heeren van Arkel even legendarisch als -deze laatsten zelf, al zou het zeer wel te begrijpen zijn, wanneer de naar Arkel genoemde generatiën van het geslacht Lede in Asperen gegoed waren. Veeleer moet als juist aangenomen worden, dat Asperen pas ten tijde van Otto 11 van Heukelom een heerlijkheid geworden is. Men verneemt nl. uit de boven aangehaalde oorkonde van 1299, waarbij Otte van Hoeclem zijn huis Wadenborch tot een leengoed maakt, dat het ambacht Asperen een leen was, dat de heer van Buren van den heer van Kuik hield, en dat er behalve Wadenborch geen versterkt huis bestond, dat Otto echter de stichting van een dergelijk 'bouwwerk op grond van zijn eigen rechten niet vermocht tegen te gaan, maar zich hiervoor tot den graaf wendde. Een heerlijkheid beteekent immers het samengaan van grondbezit met op zijn minst de lage jurisdictie. Wanneer het grondbezit nu aan de heeren van Arkel-Heukelom. de jurisdictie evenwel aan de heeren van Buren als leen van Kuik toekwam, dan zou men niet van een heerlijkheid Asperen kunnen spreken, en zou het voor Otto 11 ook voldoende wezen om de jurisdictie te verwerven om zich vervolgens in 1307 „dominus de Asspre" te noemen en 12 Januari 1313 als „Otte van Hoclem heer van Aspere" de „heerlijkheid Asperen" aan graaf Willem op te dragen om haar in leen terug te ontvangen"'"). Van de verschillende mogelijkheden, die er voor de verkrijging van de jurisdictie bestonden, komt voor den toentertijd jongen man Otto in de eerste plaats een huwelijk in aanmerking, welke een verbintenis beteekende met de familie Buren of het geslacht Kuik. Waar nu, naar uit een oorkonde van 5 April 1314 [117]) blijkt, in welke het gebeuren als in het verleden plaats gehad hebbend medegedeeld wordt, Otto van Hokelem, d.w.z. Otto 1 van Asperen, zich met Alard van Buren tegenover iedereen verbonden had, waardoor hij in diens twist met den hertog van Gelre medegesleept werd, en de genoemde Alard de heer van Buren was, die 20 October 1299 met het gerecht in Asperen beleend werd, ligt het voor de hand hieruit te besluiten, dat Otto de jurisdictie van Alard verkregen heeft en wel door zijn huwelijk met een dochter van Alard. De persoon van dezen Alard staat vast. Den 17den April 1298 komt hij met zijn vader Otto voor: beiden bevestigen, dat het kasteel Buren, dat zij wegens hun misdrijven jegens graaf Reinald aan den graaf hadden moeten afstaan en dat zij op voorspraak hunner nabestaanden in leen terug ontvangen hadden, een open huis voor den graaf zal zijn [118]). Otto komt als heer van Buren voor het laatst 24 Juni 1299 voor [119]), maar leefde nog teruggetrokken uit zijn wereldsche beslommeringen 3 Mei 1309 [120]).

Zijn zoon Alard was dan ook de Alard van 1314, te wiens tijde de geschillen met den hertog van Gelre opnieuw uitgebarsten waren. Waar het in het geslacht Arkel gewoonte was zich bij de naamsgeving aan vaste familie-namen te houden. kan deze echtverbintenis geen verklaring bieden voor den naam Gerrit -- Gerard van den tweeden zoon van Otto 1 van Asperen. Dit laat zich pas begrijpen, wanneer men de bijzondere verbintenissen in aanmerking neemt, welke er bij nadere beschouwing van den Heukelommer familiekring blijken te hebben bestaan. Men kan hierover het volgende zeggen: Bruch's opsomming van de kinderen van Otto 1 van Heukelom moet, afgezien van den meermalen vermelden broeder Jan, aangevuld worden met Berta, de echtgenoote van Gijsbrecht van Amstel, heer van IJsselstein, de beroemde verdedigster van het in 1297198 door Wolphert van Borselen belegerde kasteel van IJsselstein [121]), welke Berta bij Ramaer, onder opgave van bewijsplaats, als zuster van Otto 11 van Heukelom. 1 van Asperen, voorkomt. Voorts moet als zuster toegevoegd worden de in het bovenaangehaalde regest van 13 November 1318 genoemde weduwe van Willem de Kok, want zij was „Mabelia van Arkel" en moet, te oordeelen naar den tijd en naar den uit de oorkonde blijkenden verwantenkring de zuster van de Heukelomsche gebroeders geweest zijn [122]).

Ook moet er bijgevoegd worden. dat de broeder Herbert

111) Ramaer, a.w., blz. 286, cf. De Raadt, I, blz. 182.
112) Van Mieris, II, blz. 732.
113) Van Spaen, a.w., blz. 216. De Raadt, I, blz. 182 beschrijft het wapen van Otto II cf. Gelre.
114) De Groot, „Gorinchem", noot 22 en tekst.
Mr. Martinus Beekman, „Beschreiving van de Stad en Baronnie Asperen", Utrecht, 1745.

116) Van Mieris, II, blz. 129, 130.
117) Nijhoff, I, no. 154.
118) Nijhoff, I no. 55.
119) Brom, „Regesten van Oorkonden betreffende het Sticht Utrecht (694-1301)", II, no. 2854.
120) Groesbeek, „Arkeliana vetera", kol. 123.
121) W. A. rijksvrijheer van Spaen, „Historie der Heeren van Amstel, van IJsselstein en van Mijnden", 1807, blz. 128.
122) W. A. Beelaerts, „De Afstamming van het Geslacht van Isendoorn" in „de Nederlandsche Leeuw" 1909, kol. 14.

van Heukelom voor de eerste maal als getuige voorkomt bij deze overeenkomst van zijn zuster Mabelia met Gerard van Weerdenberg, heer van Puiflik, inzake de voogdij over haar zoon Willem, den 30sten April 1331 als getuige zijn medewerking verleent bij het openstellen van het huis Culemborg voor graaf Reinald van Gelre [123]) en in hetzelfde jaar bij de toekenning van lijftocht aan Reinald's gemalin Alienora [124]). In 1333 was hij overleden, want toen trad Agnes, weduwe van Heerbaar [125]) van Heukelom, in het huwelijk met den heer van Weerdenberg Jan de Kok, den oudsten zoon van den op 13 November 1318 vermelden Gerrit van Weerdenberg, en nam de stiefvader in plaats van Otto 1 van Asperen de voogdij over Herbert's minderjarigen zoon Otto op zich [126]). Onderwerpt men nu de familie de Kok, welke zich hier in meervoudige betrekking tot de Heukelomsche broeders en zusters vertoont, aan een nader onderzoek, dan krijgt men aan de hand van van Spaen [128]), Nijhoff [129]) en Booth [130]), onder in acht neming der tot nog toe behandelde oorkonden, de fragmentgenealogische tabel (bekort) [131]) A:

In dit schema ziet men allereerst de familiebetrekking tusschen de families Heukelom en Kok, zooals zij tot dusverre uit de oorkonden bewezen is. Voorts ziet men een nieuwen schakel, het huwelijk van Mechteld, Gerit's dochter, met zekeren Arend van Heukelom en Leyenburg. Deze Arend kan slechts Arnoud, de broeder van Otto I van Asperen zijn, de vader van Jan van Leyenburg, en het moet hier zijn tweede

TABEL A.

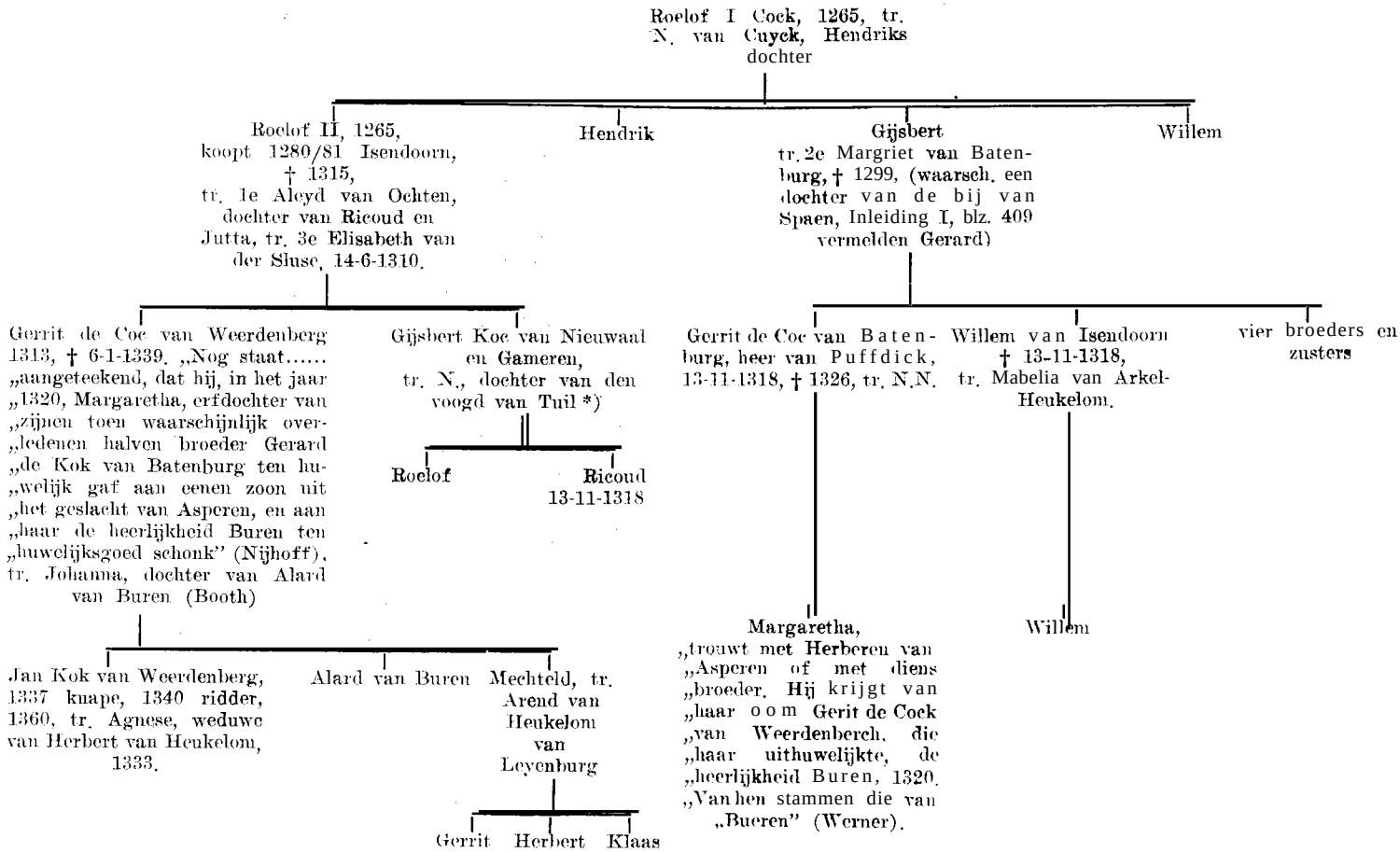

123) Nijhoff, I, no. 247.
124) Nijhoff, I, no. 252d.
125) *Niet* van „heer Berend", zooals bij H. M. Werner, „Geldersche Kasteelen", I, 1906, blz. 292.
126) Nijhoff, II, blz. 72.
*) Volgens Nijhoff „Gedenkwaardigheden", I, blz. 181, noot: dochter van Johan de Voogd van Tuil, en Werner „Geld. Kasteelen", I, blz. 290: N. Voecht van Tuyll, dochter van Johan. (Noot van de redactie).

127) Van Spaen, „Inleiding . ", 111, blz. 348.
128) „Jaarboek van den Nederlandsehen Adel", 111, blz. 105-132, overgenomen in H. M. Werner „Geldersche Kasteelen", I, blz. 286 vlg.
129) Nijhoff, I, no. 177, noten 4 en 5.
130) Booth, a.a.; blz. 521 .
131) De stamboom wordt hier slechts in zooverre opgenomen als voor de betrekkingen Kok/Heukelum noodig is. Behalve de verbetering en aanvulling welke in den volgenden tekst gegeven wordt, moet de stamboom nog aan een nader onderzoek onderworpen worden voor wat de huwelijken

huwelijk' zijn. Dit huwelijk wordt nader bewezen doordat in de oorkonden de oudste, naar Arnoud's schoonvader vernoemde, zoon Gerrit voorkomt den 27sten Juli 1351 als Gerhard de Leyenberg, den 27sten Mei 1353 en den 30sten Juni 1353 als Gerard van Leyenberg en den 25sten Januari 1359 als Gerart van Leyenbergh [132]). In de derde plaats echter stelt deze tabel ons voor een raadsel met de woordelijk weergegeven opgaven van Nijhoff en Werner, dat Gerrit of Gerard van Weerdenberg aan zijn nicht Margaretha, de dochter van zijn stiefbroeder Gerrit van Batenburg, bij haar huwelijk met een zoon uit het geslacht Asperen de heerlijkheid Buren geschonken zou hebben, dat de echtgenoot hetzij Herbert, hetzij „zijn broeder" geweest zou zijn en een en ander in het jaar 1320 zou hebben plaats gehad.

Hier zijn eenige dingen met elkaar verward: de feiten kunnen evenwel opgehelderd worden.

Een Herbert van Asperen heeft niet bestaan. Herbert van Heukelom was echter gehuwd met een zekere Agnese [133]), die als weduwe van Margaretha's neef Jan Kok van Weerdenberg de echtverbintenis aanging. Voor het huwelijk in het nauwkeurig opgegeven jaar 1320 kan dus alleen een broeder van Herbert in aanmerking komen, en wel slechts Otto 11 van Heukelom, de eerste heer van Asperen.

Laatstgenoemde moet in tweede huwelijk met Margaretha getrouwd geweest zijn, en hierdoor wordt de naam van zijn tweeden zoon, Gerrit, naar den naam van zijn tweeden schoonvader verklaard. Gerrit was dus uit het tweede huwelijk van Otto 1 van Asperen, terwijl de naar Otto 1 van Heukelom vernoemde Otto 11 van Asperen en zijn bij de regeling van haar lijftocht in 1316 en in 1334 [134]) vermelde zusters, Marie, die met Gijsbrecht uten Goye gehuwd was, en Aleyde, die met Jan van Benthem van den Binchorst getrouwd was, kinderen uit het eerste huwelijk waren.

Welke beteekenis moet men nu eigenlijk aan de mededeeling hechten, dat Margaretha van haar oom Gerrit Kok de heerlijkheid Buren als bruidsgeschenk ontvangen heeft?

Dat deze heerlijkheid niet door Margaretha's oom Gerrit geschonken kon worden, volgt uit haar lotgevallen blijkens de oorkonden. Zij ging van Otto van Buren, die het laatst in 1299 als heer vermeld wordt, over op zijn bovengenoemden zoon Alard, in 1315 op Alard's zoon Otto, in 1329 op diens broeder Lambert en naderhand op Lambert's zoon Alard. die in 1343 genoemd wordt [135]).

Men zou nu kunnen denken, dat in Nijhoff's mededeeling een deel voor het geheel opgegeven wordt. Bij van Spaen leest men nl. [136]), dat de heerlijkheid Buren (evenals Culemborg en Vianen) „uit kleine gerichten en goederen, ten deele eigen, en ten deele leenroerig" bestond. Zoo'n deel was zekerlijk-aan Gerrit van Weerdenberg door zijn huwelijk met Johanna van Buren overgegaan. Wanneer dit nu toevallig een bij de heerlijkheid Asperen aansluitend deel was, zou het mogelijk wezen, dat Gerrit, die men voor Margaretha's voogd moet houden („hij gaf haar ten huwelijk"), haar 'bij haar huwelijk het deel van de heerlijkheid Buren schonk, waarover hij te beschikken had. Eenvoudiger evenwel is de verrassende oplossing, welke mij door Von Grosz aan de hand gedaan is: „Buren is in Nijhoff's bronnen een verschrijving voor Vueren (Vuren), dat Roelof II, de vader van Gerard van Weerdenberg behalve Garneren bij zijn huwelijk ontvangen had! Daarom dus werd Otto 1 van Asperen in 1326, gelijk boven reeds medegedeeld werd, met het huis te Vuren c.a. beleend[137]); deze heerlijkheid was het, welke Margaretha hem mede ten huwelijk had gebracht, en in dit verband is deze beleening van Otto zoowel een bewijs voor zijn huwelijk met Margaretha van Batenburg als daarvoor, dat men hier nog inderdaad met Otto 1 van Asperen te doen heeft. Wegens het aandeel, dat Gerrit van Weerdenberg door zijn huwelijk van de, heerlijkheid Buren verkregen heeft, kan zijn zoon Alard zich wel „van Buren" genoemd hebben: maar een bewijs hiervoor heb ik niet kunnen vinden.

IX.

Wie de moeder van de broeders en zusters van Heukelom geweest is, is niet zeker. Volgens de kronieken was zij een dochter van Heusden [138]). Van Spaen teekent echter bij Bertha van IJsselstein aan: „haar moeder was uit het geslacht van Hornes" [139]). De oorkonden met betrekking tot Heusden en Hoorne geven, wanneer men de getuigen en borgen nagaat, geen aanknoopingspunt. Men kan evenwel omtrent Heusden het volgende zeggen:

In het geslacht Arkel komt de naam Arnoud veelvuldig voor. Jan VIII (1) en zijn broeders Herbaren van Bergambacht en Otto 1 van Heukelom noemen ieder een zoon zoo. Het vaorbeeld voor de vernoeming behoeft niet in alle gevallen hetzelfde te zijn. Anders zou het bij het geslacht Lede gevonden moeten worden, maar daar kan het niet worden aangetoond. Veeleer moet aangenomen worden, dat ieder van de broeders een bijzonderen reden voor deze naamskeuze gehad heeft. Bij dit „Arnoud"-vraagstuk komt t.o.v. Otto I van Heukelom, als den vermoedelijken zoon van zekeren Herbert-Herbaren-Herbernus, de moeilijkheid, waarom hij den zoon, die in de oorkonden als de oudste 'optreedt, niet naar zijn vader „Herbert", doch „ Jan" genoemd heeft, terwijl pas de vierde zoon den naam „Herbert" draagt, welken men voor den eersten had verwacht. Zooals in het meerendeel van dergelijke gevallen, kan ook hier de verklaring voor den naam „Herbert" gezocht worden in de omstandigheid, dat de oudste, aldus genoemde broeder nà de geboorte van den derden, van Arnoud dus, en vóór de geboorte van Herbert overleden was, en dat de gewoonte nu medebracht, om, door den zoo gebruikelijken familienaam van den gestorven broeder aan den later geboren zoon te geven, dien naam voor dezelfde generatie te behouden. Maar dan rest nog de vraag, hoe de naam Jan in den broederreeks komt. De naam „Otto" wordt hierdoor verklaard, dat,

van Roelof I en Roelof II aangaan. Hiermede houdt de vraag verband, waarom Roelof II zijn oudsten zoon „Gerrit" genoemd heeft. Het huwelijk met Aleyd van Ochten geeft hiervoor geen verklaring. Siegfried baron v. Grosz, naar wiens verhandeling over „Das Haus Chatillon sur Marne und die v. Haeften aus dem Stamme de Cocq (Kok) in „Der deutsche Herold", 1933, ik hier ook voor andere vraagpunten verwijzen moet, houdt, naar hij in een brief schreef, een dochter van Gerrit van Rossum voor de moeder.

132) Nijhoff, II, nos. 53, 59 en 89.

133) Waarschijnlijk uit het geslacht Mierlaer, want haar tweede echtgenoot erfde volgens van Spaen, „Inleiding", III blz. 290, het erfhofmeestersambt van Gelderland van zijn „neef, Heer Jacob van Mierlaar Ridder". Als passende aanvulling dank ik aan v. Grosz de bijzonderheid, dat Gerhard Kok, de oudste zoon uit dit tweede huwelijk het jagermeestersambt van Mierlaer verkreeg.

134) „Regesta Hannonensia", blz. 150 en 223.

135) Van Spaen, „Inleiding", III, blz. 220. Werner, „Geldersche Kasteelen", 1908, II, blz. 388 vlg.

136) Van Spaen, a.w., III, blz. 240.

137) Van Doorninck, a.w., blz. 17.

138) Bruch, a.w., blz. 20.

139) Van Spaen, „Historie der Heeren van Amstel", blz. 138.

nadat de gebruikelijke familienamen vergeven waren, de derde zoon naar den vader genoemd werd.

Neemt men, uitgaande van deze namenproblemen, aan, dat Otto 1 van Heukelom met een dochter van Heusden gehuwd geweest is, dan vindt men bijv. Arnulfus miles de Husdenna in 1224/25, dominus Arnoldus de Hoesden in 1235 en ,,vóór 1238". Arnoldus de Husdenne in 1271 en 1283 [140]). De laatstgenoemde Arnoud was geestelijke en wordt als zoodanig in het jaar 1288 onder de strijders in den slag bij Worringen[141]) vermeld. Volgens tijdsorde zou hij de zwager van Otto 1 van

Heukelom geweest kunnen zijn. Zijn vrouw moet dan de dochter wezen van Jan 11 van Heusden, die van 1242 af, laatstelijk 14 November 1270 na zijn dood in de veete tegen Keulen [142]) veelvuldig in de oorkónden genoemd wordt en die den eerder vermelden Arnoud, die tot 1235 bewijsbaar is, tot vader had.

Otto kan zijn eersten zoon naar dezen Jan genoemd hebben, terwijl de naam ,,Arnoud" aan den derden zoon kan gegeven zijn ter herinnering aan den geestelijken zwager en aan den door dezen laatste gedragen familienaam ,,Arnoud". Op deze wijze zou een echtverbintenis Heukelom-

TABEL B.

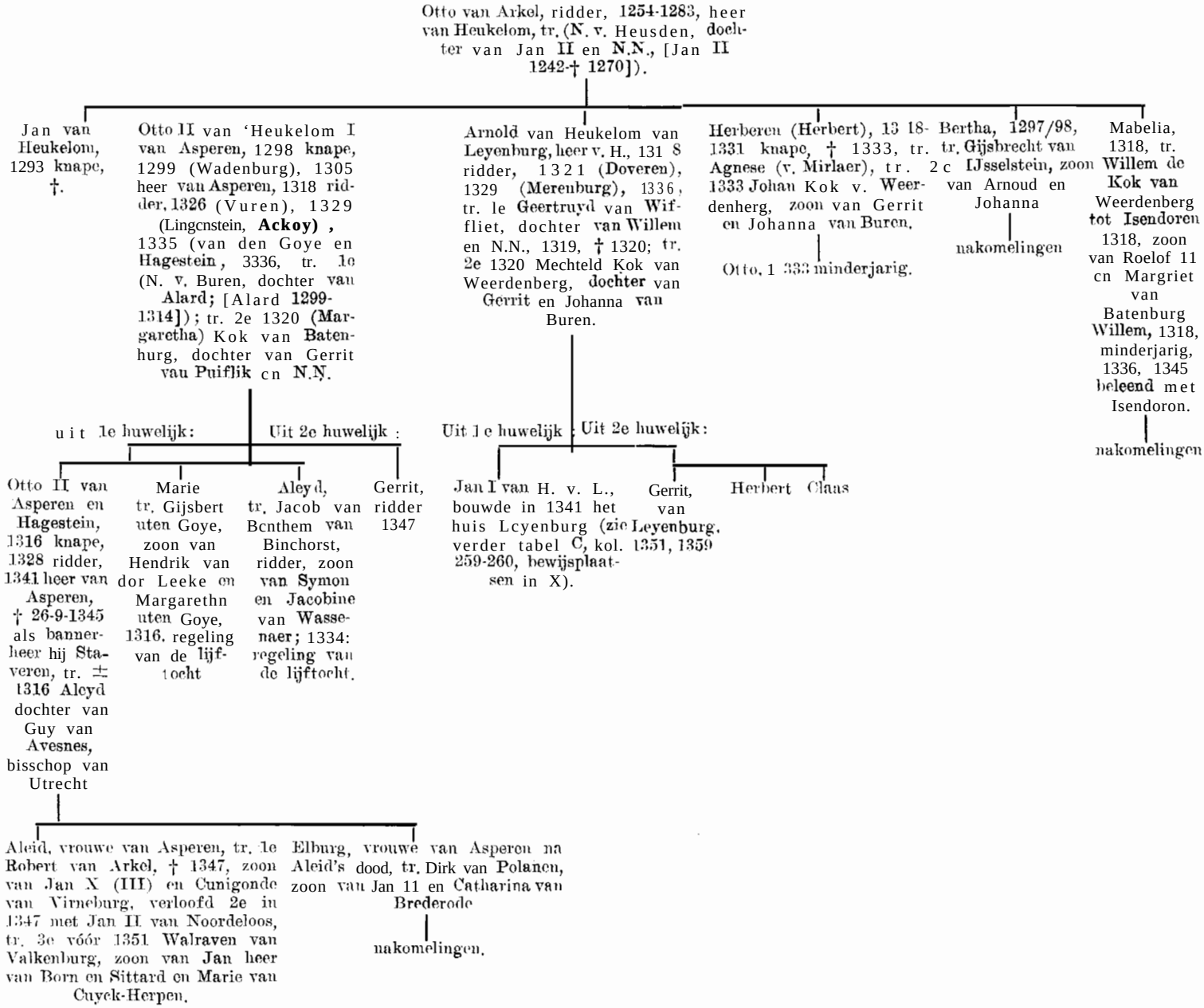

140) Van den Bergh, I, nos. 286, 353, II, „Nalezing", no. 17; De Fremery, „Supplement", no. 221.

141) Butkens, I, blz. 134, II, blz. 153.

142) Van den Bergh, II, no. 206.

Heusden de namen Jan en Arnoud onder de kinderen kunnen verklaren, en het is opmerkenswaard, dat men langs dezen weg tot een slotsom komt, welke in overeenstemming is met van Leeuwen's mededeeling [143]), dat Otto 1 van Heukelom met de dochter van zekeren Jan, heer van Heusden, gehuwd geweest is. Wanneer van Leeuwen echter als moeder van deze dochter een Catharina van Loon, dochter van graaf Johan, opgeeft, dan vergist hij zich in ieder geval in den vader „Johan", want de eenige Jan, die omstreeks dezen tijd in aanmerking komen kan, trouwde pas in 1258 [144]). Er bestaan ook geen aanwijzingen voor een huwelijk Heusden-Loon. Voor een huwelijk Heukelom-Heusden pleit hier evenwel nog een kenmerkende omstandigheid, nl. deze, dat Arnoud van Heukelom volgens het aangehaalde regest van 5 October 1321 huis en land in Doveren bezat. De heerlijkheid Doveren was in 1260 in het bezit van Robert van Heusden. In 1267 was Robert heer van Heesbeen en zijn broeder Hendrik heer van Doveren [145]). De in 1271 en in 1283 vermelde Arnoud was de neef dezer twee broeders van den vader Jan. Laatstgenoemde was volgens de uitspraak van graaf Dirk van Kleef en diens broeder Loef van 27 Juli 1260 [146]) verplicht zijn beide broeders te onderhouden. Hij of zijn kinderen waren dus ook erfgenamen van Robert en Hendrik. Daardoor kon de heerlijkheid Doveren aan een dochter van Jan komen en van haar via haar echtgenoot Otto 1 van Heukelom op diens zoon Arnoud.

Soortgelijke overwegingen gaan niet op, wanneer men aanneemt, dat de vrouw van Otto 1 van Heukelom uit de familie Hoorne (Horn) was. Maar men zou de vraag kunnen opwerpen, of Otto twee malen gehuwd geweest is en zijn dochter Bertha als kind uit dit tweede huwelijk, zooals Van Spaen denkt, de dochter van een moeder uit de familie Hoorne geweest kan zijn. De naam Bertha geeft hieraan geen steun; in de genealogie-Hoorne [147]) komen deze naam en de naam harer zuster „Mabelia" niet voor. De twee namen herinneren er aan, dat voor „Bertha" van Ochten, vrouw van Jan 1 van Arkel,en voor zijn kleindochter „Mabelia van Arkel" de naamvoorbeelden tot nog toe onbekend zijn. De fragment-genealogische tabel, waarin „Johan Heer Arnouts soon van Heukelom", de grootvader van den met Hadewich van Arkel-Noordeloos gehuwden Arent van Leyenburg, te vinden is, kan na deze uiteenzettingen worden opgesteld als in tabel B (kol. 249-250).

X.

Thans kunnen wij nader ingaan op Jan 1 van Heukelom-Leyenburg en zijn nakomelingen,

Door de boven aangehaalde regesten staat vast, dat hij in de jaren 1328 tot 1343 voorkomt. Hij huwde Clemense, dochter van heer Hubrecht van Bosinchem van Schonauwen [148]), en kende haar in 1327 de lijftocht toe van gericht en tienden over 17½ hoeve lands, genaamd „Bolgerije". Deze gerechtigheden verkreeg haar zoon in 1353 van zijn vader, zoodat kan worden aangenomen, dat Clementia in dit jaar niet meer in

143) Batavia Illustrata, blz. Q S 4, vermoedelijk gebruikt door Jacobus Kok, „Vaderlandsch Woordenboek", XX, blz. 590.
144) Möller, „Stammtafeln westdeutscher Adelsgeschlechter im Mittelalter", Tafel XLVIII.
145) Genealogieën, IX, door van Spaen, hs. aangeh. bij de Fremery, „Supplement", blz. 15.
146) Van den Bergh, II, no. 66.
147) Byv. Ramaer, blz. 227 vlg.
148) Mercens, „Vorfahren der Irmgard von Schönau", blz. 46 vlg.

leven was. De bewijsplaatsen voor deze opgaven vindt men bij Wittert van Hoogland als grondslag voor den stamboom. welke boven in den aanhef van VI in het kort weergegeven is. Hij moet hier volledig en aangevuld met de opgaven uit den bijbehoorenden tekst weergegeven worden, aangezien hij als grondslag moet dienen voor de verbeterde en vervolledigde fragment-genealogische tabel. Wittert van Hoogland rangschikt de kinderen en kleinkinderen van Jan en Clementia als volgt:

1. Hubrecht van Leyenburg, ridder, kende in 1357 als knape met zijn vrouw en zijn broers Jan en Otto schadevergoeding toe aan Warner van Drakenburch, werd in 1364 beleend met het goed op 't Woud, hem aanbestorven door doode van heer Jacob van Binckhorst, verkocht in 1370 Quedickhoven te Vuilcoop, † 1374; huwde Johanna van Benthem, weduwe van Willem van der Wateringen, in 1346 met het goed te Meerlaar en in 1355 met Binckhorsc beleend na doode van haar vader, dochter van Gijsbrecht van Benthem en N. van Binckhorst. Kinderen:
   A. Jan van Leyenburg, in 1374 beleend met Leyenburg en Schonauwen, droeg tezelfder tijd Schonauwen aan zijn oom Otto en Leyenburg (nogmaals in 1389) aan zijn broeder Arent op, in 1389 Binckhorst en het goed op het Harnesch bij Delft aan Jan van Arkel, heer van Hagestein, in 1376 (na den dood van zijn oom Otto) en in 1410 opnieuw met Schonauwen beleend, tezamen met zijn eerste vrouw Aleid van Ingen Woutersdochter in 1392 met het goed te Zevenhoven; huwde 2e Petronelia Sloyers, dochter van Jacob en Alijd. Zij ontving als weduwe in 1422 het goed te Schalkwijk in erfpacht, werd in 1423, ongeveer tegelijkertijd met Otto, zoon uit Jan's eerste huwelijk, met Schonauwen beleend en opnieuw in 1452.
      Kinderen:
      1e huwelijk: Otto van Schonauwen, in 1423 beleend met Schonauwen.
      2e huwelijk: Aleyd van Schonauwen, huwt 1e Sweder Henricsz. Buddincxz. van Amerongen, 2e Roelof van Baern, 3e Peter van Uterwijck, in 1482 te Kampen.
   B. Heer Arent van Leyenburg, baljuw van Amstelland, raad van den hertog van Gelre, raad van hertog Jan van Beieren, huwt Hadewich van Arkel, vrouwe van Noordeloos. Kinderen:
      a. Jan, † 1435.
      b. Johanna, erfdochter van Leyenburg, huwt Dirk van Swieten.
2. Jan van Leyenburg, verwierf in 1353 Bolgorije van zijn vader, in 1357 als knape met de broeders (zie onder 1. Hubrecht), was baljuw van Zuid-Holland.
3. Otto van Schonauwen, heer van Schonauwen, in 1357 als ridder met de broeders (zie onder 1. Hubrecht), zegelde in 1359 en in 1360 met het randschrift „Otto van Leyenburch", in 1366, laatstelijk in 1375, toen hij het huis Vredeland en het maarschalkambacht van het Sticht Utrecht voor Sweder van Abcoude van Gaesbeek in pandschap ontving,

Bij dit kindertal van Jan heer Arnoudszoon van Heukelom trekt het onze aandacht, dat hij, afgezien van de zoons Hubrecht, Otto en Jan, geen zoon gehad zou hebben, dien hij naar zijn vader Arnoud genoemd had.

Daarentegen vindt men in het Geldersche leenregister[149]) de volgende inschrijving:

„Viert.ich mergen landts in den kerspel van Herwijnen, met een huys, „hoffstat, manne ende allen anderen tobehoren, tot eenen Zutphenschen „leen van der herlickheyt van Cuyck geholden bij
„Heer Arnt van Leyenberch Arnts soon, ao. 1401.
„Nelle van Tuel, wed. Arnts van Hokulem, erve hares soons Arnts van „Leyenberch, ao. 1403.
„Arnt van Drakenborch, erve sijner oldemoder Nelle van Tuel, ao. „1406 .....".

Frederik van Drakenborch verkrijgt bij de beleening van dezen Arnt de lijftocht. Aangaande Frederik deelt Wittert van Hoogland [150]), na zijn afkomst bewezen te hebben, het volgende mede:

Hij huwde omstreeks 1380/81 Geertruyt van Heukelom van Leyenburch, † 1389, dochter van Arnt en Petronella van Tuyll en had bij haar de kinderen Berta, Arnt, gehuwd met Alid van Herwijnen, Warner, Johan en Frederik. Nu wordt de aangehaalde plaats uit het leenregister duidelijk. In 1403 erfde "de oudste zoon Arnt van zijn moeder Petronella van Tuyll. Zij is omstreeks 1406 overleden [151]) en het leengoed te Herwijnen is daarna aan haar kleinkinderen gekomen.

Verder deelt Wittert van Hoogland mede [152]), dat in 1357 de drie broeders Hubert van Leyenberch, knape, Otto van Schonauwen, ridder, en Johan van Leyenberch, knape, Warner van Drakenburch beloven schadeloos te zullen houden. Warner was Geertruyd's schoonvader.

Het lijdt geen twijfel, of de naast de hier genoemde drie broeders ontbrekende Arnoud is de vader van Geertruyd, die met Frederik van Drakenborch gehuwd was, en van haar broeder Arnt geweest. De stamboom, welke met Jan 1 van Heukelom-Leyenburg begint, moet met haar worden aangevuld [153]), en dit resultaat klopt met Booth's aanteekening bij no. 27, als boven aangehaald, dat Hubrecht van Leyenburg een broeder Arnt van Heukelom gehad zou hebben. Op deze wijze wordt het echter ook begrijpelijk, dat in 1376 [154]) naast elkander „Arnt van Leyenberch" en „Arnt van Hokelem" vaorkcmen en in 1377 [155]), „Arnt van Hokelom", „Arnt sijn soen" en „Arnt van Leyenborch" (= Hubrechts zoon!) onder de ridders en knapen in het land-vrede-verdrag met den hertog van Gelre genoemd worden,

149) „Leenregister Gelre", 1, no. 194.
150) Wittert van Hoogland, a.w., 11 blz. 1 vlg.
151) Vermoedelijk in het laatst van '140.5, want Booth teekent op blz. 824 aan : „3. D. Petronella de Tuul uxor D. Arnoldi de Hokelem, militis, obiit XVIII" Decembr.".
152) Wittert van Hoogland, a.w., 1, blz. 707.
153) Nu deze toedracht van zaken opgehelderd is, kan men hier weer eens een voorbeeld zien van de verwarring, welke teweeg gebracht kan worden, wanneer men vertrouwt op de kronieken en de op grond hiervan opgestelde werken. Van Leeuwen (blz. 850) noemt als vrouw van den eersten Arnoud van Heukelom, van dengene dus, die volgens mij de vader van Jan I van Heukelom-Leyenburg geweest is, Neel van Arkel, vrouwe van Noordeloos, en verwart zoodoende dezen Arnoud met zijn gelijknamigen kleinzoon, gehuwd met Neel van Tuyll en zijn achterkleinzoon, gehuwd met Hadewich van Arkel, terwijl hij op een andere plaats weer Neel van Arkel een zuster van Jan II van Noordeloos noemt, onder verwisseling met diens dochter Hadewich, in een generatie welke niet bij Arnoud van Heukelom's leeftijd past. Wonderlijk klinkt het ook, wanneer Polvliet, „Genealogie van het Geslacht van Tuyll van Serooskerken enz.", blz. 5. de omstr. 1406 overleden Neele van Tuyll als dochter van den in 1259 geboren en in 1343 gestorven Gijsbert van Tuyll en Gerburg Both van der Eem, dochter van N. en Mabelia van Arkel, aanduidt.
154) Nijhoff, III, no. 29.

XI.

Ook na deze aanvulling zijn de generatiën van den stamboom-Leyenberg, welke in de fragment-tabel voorkomen, echter nog niet heelemaal volledig, en wel om den volgenden reden.

Zooals in het schema aangeteekend staat, zegelde Jans zoon Otto van Schonauwen in 1359 en 1360 met het randschrift „Otto van Leyenburch" [156]). Het zegel Leyenburg vertoont het wapen-Arkel: twee roode, beurtelings gekanteelde dwarsbalken, in het hoofd vergezeld van drie zwarte merletten met stompen snavel en afgesneden pooten [157]). De tak-Asperen had als bijteeken, gelijk wij zagen, één zoo'n merlet aangenomen [158]). Men treft dit wapen-Leyenburg eveneens aan bij Irmgard van Schönau (= Schonauwen), de echtgenoote van den Rijnlandschen edelman Johan Schenck van Nydeggen [159]). Het graf van dit echtpaar 'bevindt zich in de kerk van het Kruisheerenklooster van St. Agatha bij Uden (Noordbrabant) en vertoont in de kwartierwapens van Irmgard eveneens dit wapen met het wapen-Kecken (een- kruis, rechts en links boven vergezeld van een merlet [160])). Er moet dus verwantschap bestaan hebben tusschen deze Irmgard van Schönau uit den tak-Leyenburg en de genoemde kinderen en kleinkinderen van Jan van Heukelom-Leyenburg.

Johan Schenck van Nydeggen had tot zoons Hendrik [161]), Otto en Arnoud, behalve een Lyffard. „Otto" en „Arnoud" zijn geen Nydegger namen, en herinneren derhalve aan voorouders van Irmgard van Schönau, en men zal allereerst mogen aannemen, dat Irmgard's vader „Otto" heeft geheeten. Deze veronderstelling groeit tot zekerheid, wanneer men bedenkt, dat Irmgard een broeder Willem van Schonauwen had, wiens eenige zoon ook Otto heette. Met dezen broeder, zijn vrouw Lijsbet en zijn zoon Otto komt zij in 1482 en 1483 voor bij de verkrijging van zijn hof Westerholt bij Druten [162]). Het recht van eigendom van dezen hof is, behalve de geslachtsnamen van de zuster en den broeder van Irmgard en Willem's en Irmgard's wapen, een verder bewijs voor haar behooren tot den stamboom Heukelom — Leyenburg — Schonauwen, en in het bijzonder tot de nakomelingen van Hubrecht van Leyenburg en Janne van Benthem-Rosenburg, en in samenhang hiermede echter tevens een bewijs ervoor, dat Janne's overgrootvader Symen en diens vader Willem van Benthem in een of andere tot nog toe niet opgehelderde familieverhouding tot het gravenhuis Benthem gestaan hebben. Over deze vraagstukken heeft Obreen [163]) een pennetwist gehad met Mr. S. Muller Hz. Hierbij is sprake van de goederen, waarvan graaf Otto V van Benthem in 1267 afstand deed ten gunste

155) Nijhoff, III, no. 31.
156) Wittert van Hoogland, I, blz. 111.
157) Van Spaen, „Inleiding", III, blz. 217: De Raadt, II, blz. 351.
158) Men spreekt hierbij doorgaans van „verstümmelten Merlen". Zouden deze bijteekens niet veeleer watervogels met stompe snavels voorstellen, die in drassig water staan en wier voeten dus onder water zijn?
159) Ferber, „Geschichte der Familie Sch. v. N." blz. 35, noot 2.
160) „De Maasgouw", orgaan voor Limburgsche Geschiedenis, 1881, blz. 582.
161) Laatstgenoemde komt niet in oorkonden voor: hij moet evenwel, zij het kortstondig, geleefd hebben, aangezien men zich in zijn geslacht aan de familievoornamen-gewoonte placht te houden en Jan's zoon Otto zijn eersten zoon niet „Jan", maar naar Jan's vader „Hendrik" noemde en kennelijk dus de in zijn generatie verwaarloosde familievoornamengewoonte weder in zwang bracht.
162) Ferber, blz. 36.
163) Obreen, „Heer Simon van Benthem heeren Willems zoon en zijne nakomelingen", in „de Nederlandsche Leeuw" 1936, kol. 389-404.

van zijn jongeren broeder Egbert; daaronder worden „de hofsteden te Westerholt [164]) (bij Druten), te Meteren en te Wadenooien" genoemd. Obreen voegt er aan toe:

„Het zou nu zaak zijn te kunnen nasporen, in welke handen „die verschillende goederen in latere tijden geraakt zijn, doch „dit blijkt, bij gebrek aan bronnen niet wel mogelijk".

Men vindt nu den hof Westerholt bij Druten naderhand in het bezit van een afstammeling van Simon van Benthem [165]).

Uit de tijdstippen, waarop haar echtgenoot en haar zoons in de bronnen vermeld worden, kan worden afgeleid, dat Irmgard van Schönau omstreeks 14301'40 moet geboren zijn: haar vader zal dus op zijn vroegst omstreeks 139011400 geboren zijn. Men kan ook gemakkelijk verder komen hierdoor, doordat er op het critieke oogenblik maar één Otto van Schonauwen bestaan heeft.

Allereerst vindt men aangaande hem op het jaar 1418 vermeld, dat hij in den strijd om Gorinchem als gevangene naar het slot Loevestein gevoerd is [166]). In 1423 wordt hij als belender van huis en hof van Gerrit van Beesde in Tuil genoemd [167]). In hetzelfde jaar ontving hij huis en heerlijkheid Schonauwen als Culemborgsch leen [168]), doch in hetzelfde jaar leest men niet slechts:

„Woensdag na Paschen 1423:
„Item Ot van Sconauwen ontfing dat huys van Sconauwen myt ey[n]re „hoeve lands, dart op staet, myt den gericht unde myt synen tobehoren...",

maar ook:

„7 Mei 1423:
„Item vrou Petronelle heer Jans wijff van Sconauwen ontfing dat huys „van Sconauwen myt eynre hoven lands, dar dat huys ende hofstede op „staen myt den gerichte ende myt alle oren tobehoren tot eenen oner„sterfliken eerfleen..... Hier vor hevet gehuldt Jan Sloyger unze „broder".

Voorts staat ingeschreven op St. Lucas' dag 1452:

„Petronella van Schoenouwen ontfangen, daer ons Willem van Zuelen „van Nyevelt, hoer echte voicht, huldinge voir hefft gedaen, dat huyss „van Scoenouwen myt eenre hoeven lantz, daer dat huys ende hoffstat op „staet myt den gerichte ende myt alle synen tobehoeren..... Te onver„sterfflicken eerfleen ende alst heer Johan van Schoenouwen van onsen „voirvaderen to leen te halden plach....."

Hier worden merkwaardige feiten middels oorkonden bekend gemaakt. Het gaat in al deze drie gevallen over hetzelfde leengoed, de heerlijkheid Schonauwen. Eerst wordt Otto van Schonauwen ermede beleend, enkele weken daarna Petronella, en als haar hulder wordt zoowel in 1423 als in 1452 niet Otto, maar in 1423 „Jan Sloyger" en in 1452 „heer Johan van Schoenouwen" genoemd. De tegenstrijdigheid kan op eenvoudige wijze verklaard worden. Petronella [169]) was de dochter van het echtpaar Jacob Sloyers en Alijd en de vrouw van Jan heer van Schonauwen, die in 1422 als overleden vermeld wordt. Als zijn weduwe ontving zij in 1422 het goed te Schalkwijk in erfpacht. Deze Jan nu levert in den loop van deze

164) Wel te onderscheiden van den gelijknamigen hof bij Lochem, welke in 1326 in leenbezit van de kinderen van Heurick van Keppel was, „Leenregister Gelre", II, no. 35.

165) De hof te Wadenooien was in 1403 als een Cuyckscli leen in bezit van Agnese, huysfrou Otten van Hoekelem (stam van Herbert!), „Leenregister Gelre" I, no. 237.

166) Werner, I, blz. 92.

167) „Leenregister Gelre", I, no. 213.

168) Wittert van Hoogland, I, blz. 113. 114.

169) Wittert van Hoogland, I, blz. 112.

verhandeling het tweede geval (boven: Benthem-Noordeloos) op, dat de man met den familienaam zijner vrouw aangeduid wordt. Otto was evenwel niet Petronella's hulder — anders zou hij als zoodanig genoemd worden —, maar beiden worden nevens elkander met het geheele goed beleend. Schonauwen was dus een z.g. „Stocklehn", waarbij het eerste lid „Stock" de aanduiding is voor de gezamenlijke rechthebbenden [170]). Wanneer bij de beleening van Petronella niet naar Otto's beleening verwezen wordt, dan is dit alleen maar in overeenstemming met den gewonen gang van zaken [171]).

Er moet evenwel nadruk gelegd worden op een verschil tusschen beide beleeningen: Petronella ontvangt in 1423 en 1452 een „onversterfelijk", d.w.z. een na haar dood niet aan den leenheer, maar aan haar erven vervallend „erfleen"; voor Otto is het een beleening zonder meer [172]). Verder komen Otto en Petronella niet gezamenlijk voor of in betrekking tot elkander. Otto verschijnt nog één keer in het Geldersche leenregister. Men leest aldaar na de omschrijving van het leen Kernhem [173]):

„Hubert Wolff voor ende Ot van Sconouwen na, ende daermede be„leent is tot Zutphenschen rechte Udo die Boese, ao. 1426. ..... Derek „Hessel transporteert 't voors. goet..... op Lijsbet van Schonouwen, sijn „suster, ao. 1437. Willem van Schonouwen, haer soon, heeft gehult. Johan „van Hueckelom Janssoon bij transport Lijsbets vorn., ao. 1446".

Kernhem lag in het ambt Ede (Eede). In het jaar 1436, zijn overlijdensjaar, verscheen Otto ten gerichte te Ede [174]).

Met den leendrager Willem van Schonauwen in 1437 heeft men den Willem van Schonauwen uit 1482 en 1483, Irmgard's broeder, gevonden; want van 1437 af bestond er geen andere drager van dezen naam. Dit kan op de volgende wijze bewezen worden:

De genoemde Petronella Sloyers had uit haar huwelijk met Willem van Zuylen een Nyevelt, die bij haar beleening in het jaar 1452 als haar man en momber genoemd wordt, een ge-

170) Zie voor de gezamende-handsche beleening: dr. Herm. Schulze' „Das Erb- und Familienrecht der deutschen Dynasten des Mittelalters", 1871, blz. 34 vlg.

171) Zoo vindt men bijv. in het leenboek van het land van Valkenburg („Mannkamer Heerlen", Staats-archiv Düsseldorf, Kurköln, Lehen 2, blz. 37) het volgende:

„Item Jan van Marcken is man worden van den Hoefe zo den Dreysche „myt allen sinen zubehoer ... op ons heren hemelfartzdach anno XVCXXII (= 29 Mei 1522)".

„Item op donresdach den noegenteynden dach van braemont (= 19 „Juni 1522) is komen joncker Emont van hyllenborch ... soe hait der „varg. joncker Emont opgehalden ind ontfangen den ganssen allingen „hoff zo den Dreysche myt alle sinen zo behore nae doder haut sins vader „seligen .....". Uit andere acten blijkt, dat Jan van Marcken met een zuster van Emont van Hillensberg, Marie, gehuwd was en het goed ten Driesch „met siner eliger huysfraw behylicht" had. Bij Emont's beleening wordt hiervan niet gerept, en in geen van de twee leenacten wordt gezegd, dat er ook nog een zuster Anna beleend was. Deze beleeningen worden in hun onderlingen samenhang pas begrijpelijk uit een leenacte van 24 December 1560 (manboek Heerlen, Rijksarchief in Limburg), waarbij de kinderen van Johan van Marcken na doode van Emont en Anna beleend werden met het gedeelte, dat de overledenen „hadde und haer zogehoryeh was van den stocklehen zen Dreysch".

Een dergelijk gemeenschappelijk leen was Schonauwen derhalve ook in den tijd, dat, Otto en Petronella beleend waren.

172) Do heleening vau Petronrlla in het jaar 1452 is een voorbeeld van herbeleening bij „Herrenfall", d.w.z. een herbeleeniup van de vazallen, welke naar leenrecht noodig was na doode van den leenheer. De leenhoogheid berustte hij de heeren van Culemborg. In 1452 overleed Jan, heer van Culemborg, die zijn broeder Hubrecht opgevolgd was (Nijho Ff', I, blz. 4), en nu moest zijn zoon Gerard alle beleeningen vernieuwen.

173) „Leenregister Gelre", IV, blz. 75 vlg.

174) Wittert van Hoogland, I, blz. 113.

lijknamigen zoon. De ouders droegen aan hem 29 Juni 1481 de heerlijkheid Schonauwen op, waarna hij zich „Willem van Nyenvelt ende van Schoennouwen" of alleen „Willem van Nyenvelt" noemde. Hij had een stiefzuster Aleid uit Petronella's eerste huwelijk met Jan van Schonauwen. Aan haar zoon Roelof uit haar eerste huwelijk met Roelof van Baern droeg hij vervolgens Schonauwen op [175]).

Zoodoende kan de Willem van Schonauwen uit 't jaar 1437 alleen Irmgard's broeder geweest zijn, die zich in de oorkonde van 1483 een „arm oud man" noemt. Zijn moeder was dus volgens de leenacten inzake Kernhem de door hem in 1437 als hulder vertegenwoordigde Lijsbet Hessels. en, aangezien hij den geslachtsnaam „van Schonauwen" draagt en een Otto van Schonauwen ook bezitter van het leen Kernhem geweest was, moet deze Otto voor Lijsbet's man gehouden worden. Daarmede heeft men den voor Willem en Irmgard onderstelden vader Otto van Schonauwen in de leenacten van Kernhem gevonden. Daarentegen was, indien de kwartieren op Irmgard's grafteeken juist aangegeven zijn, Lijsbet Hessels niet Irmgard's moeder, maar haar stiefmoeder en de tweede vrouw van Otto nà zijn huwelijk met zekere N. van Kecken.

Terwijl Otto van Schonauwen uit de leenacten aangaande Kernhem bewezen kan worden als vader van de zuster en broeder Irmgard en Willem, geven de leenacten betreffende Schonauwen aanleiding tot de gevolgtrekking, dat Otto's ouders Jan van Schonauwen en Petronella Sloyers waren. Wittert van Hoogland heeft kennelijk om dezen reden den in de genealogische tabel-Leyenburg als zoon van Hubrecht en Janne van Benthem vermelden Johan van Leyenburg voor den vader aangezien, en ik heb mij vroeger [176]) bij deze opvatting aangesloten.

Obreen [177]) heeft hiertegen ingebracht, dat het zeer onwaarschijnlijk geacht moet worden, dat deze Johan wettige kinderen nagelaten zou hebben, omdat hij reeds bij zijn leven zijn erfgoederen aan zijn broeder Arent overgedragen heeft. Hij acht ook de door Wittert[178]) naar een plaats in de „Genealogisch Heraldische bladen" (11, 352) gegeven mededeeling, dat Jan in 1392 ten behoeve van zijn vrouw Aleid van Ingen dochter van Wouter, het goed Zevenhoven in leen ontvangen heeft, onvoldoende bewezen; voorts zou het ook onzeker zijn, of hier inderdaad deze Johan van Leyenburg bedoeld is: tenslotte zou van Spaen in zijn m.s. genealogie-Leyenburg opgemerkt hebben, dat hij het ervoor hield, dat Gijsberta van Vliet, dochter van Gerrit en Maria van Cuylenburg, Johan's vrouw geweest is. Beziet men de genealogische tabel-Leyenburg, dan moet men echter tot de slotsom komen, dat geen andere Johan dan de zoon van Hubrecht in aanmerking komen kan voor de beleening, welke. op zich zelf beschouwd, in het jaar 1392 moet hebben plaats gehad; dit jaar is voor Hubrecht's broeder Johan te laat en voor Arent's gelijknamigen zoon te vroeg. Ook kan alleen de zoon van Hubrecht de Jan geweest zijn, die ten behoeve van Petronella met Schonauwen beleend werd en haar echtgenoot was. Obreen noemt Petronella niet, maar juist de bewijsplaatsen voor Petronella verleenen steun aan de veronderstelling, dat Otto Jan's zoon geweest is. omdat men kan aanvoeren, dat zij beiden juist om dezen reden gemeenschappelijk met Schonauwen beleend zijn. Ook, wanneer men zich op Obreen's standpunt stelt, zal men dit argument als juist moeten erkennen. Doet men dit laatste, dan rechtvaardigt men hiermede evenwel Obreen's hoofdbezwaar, dat de vader van een zoon zich toch niet in die mate van zijn erfgoederen zal ontdqen als Jan, Hubrecht's zoon. gedaan heeft. En dit bezwaar kan nog als volgt versterkt worden. In de geheele verzameling ingeschreven Geldersche leenacten is geen enkel ander geval te vinden, waarin zoon en moeder gezamenderhand met een erfgoed beleend worden. Het was gebruikelijk alleen den zoon te beleenen en aan de moeder lijftocht toe te kennen. Wanneer men nu om den een of anderen reden tot een beleening gezamenderhand overging, dan moet het verschil, waar boven op gewezen is, in het oog loopen, dat Petronella een erfleen, Otto echter, bij ontstentenis van een desbetreffende bepaling, een bij zijn dood aan den leenheer vervallend, en dus niet op zijn erven overgaand leen ontvangen heeft; er is dan ook na zijn overlijden (1436) niemand in zijn plaats gekomen en Petronella bleef alleen beleend en werd in 1452 door den nieuw opgetreden leenheer herbeleend.

Dit verschil in leenrechtelijke positie is van belang, omdat er uit besloten kan worden tot een verschil in de familie-rechtelijke verhoudng tegenover den hulder Jan en het ons daardoor moeilijk gemaakt wordt de beleening voor een bewijs van de afstamming van Otto van Jan te houden: immers is zij, waar het schriftelijke bewijs voor deze afstamming ontbreekt, in samenhang met Jan's beschikken over zijn erfgoederen, veeleer een tegenbewijs: indien Otto de zoon van Jan geweest was, had toch op zijn minst het leen Schonauwen, waaraan het geslacht naast Leyenburg zijn naam ontleende, aan Otto en zijn nakomelingschap moeten blijven. Dan zou men het kunnen begrijpen, wanneer aan Petronella tot aan haar hertrouwen, d.w.z. als weduwe-goed, de lijftocht, desnoods in den vorm van medebezit, aan Schonauwen toegekend was. Nu werd Schonauwen aan haar in 1423. toen zij nog niet hertrouwd was, in erfleen gegeven.

Men mag dus aannemen, dat het hier een van de bijzondere gevallen betreft, waarbij het „Stocklehn" in de middeleeuwen voor verervingsdoeleinden toepassing vond. Schulze [179]) zegt hieromtrent het volgende:

„Die Belehnung zur gesamten Hand, collectis manibus sive in solidum et in totum, war im Mittelalter das einzige Mittel, neben den Abkömmlingen in gerader Linie auch einem Seitenverwandten ein Recht am Lehen zu verschaffen". Het mogelijk maken van een erfopvolging voor verwanten in de zijlijn naast nakomelingen in de rechte lijn, die op zich zelf beschouwd, zulk een opvolging uitsluiten, is het geval, waarbij de gezamende handsche beleening het het meest in het oog loopende gevolg heeft. Zoo'n beleening kon echter ook magen in de zijlijn alleen of met echtgenooten of verzwagerde personen bij elkander brengen. zooals hier de echtgenoote, die als een, aan haar dochter Aleid voorafgaande, erfgename zal moeten worden opgevat, met een familie-lid in de zijlijn. Als zoodanig moet en mag men Otto van Schonauwen beschouwen, omdat zijn dochter het wapen-Leyenburg gevoerd heeft.

Wie was Otto nu eigenlijk? Een zoon van Hubrecht, een broeder derhalve van den erflater, kon Otto niet zijn, omdat Hubrecht bewijsbaar alleen de twee zoons Jan en Arnt bezat. Met Hubrecht's broeder Otto kan hij niet vereenzelvigd worden, aangezien diens overlijden in het jaar 1376 vast staat. Een zoon van den laatstgenoemden Otto was hij niet, omdat de maarschalk Otto de heerlijkheid Schonauwen, waar hij zich naar noemde. aan Hubrechts zoon Jan nagelaten heeft, hetgeen bij aanwezigheid van een zoon uitgesloten geweest ware,

175) Wittert van Hoogland, I, blz. 112, 114, 115.
176) „Vorfahren der Irmgard von Schönau" blz. 20.
177) Obreen, „Benthem", „de Nederl. Leeuw" 1936, kol. 402.
178) Wittert van H., I, blz. 112.
179) Schulze, a.w., blz. 34.

Een toon van den baljuw Jan (zie 2) was Otto niet, aangezien deze laatste evenmin kinderen als erven naliet, zooals bij Bolgorije blijkt. Zoodoende blijft alleen nog Jan's broeder Arent als vader mogelijk. Ten aanzien van dezen Arent moeten de opgaven van Wittert van Hoogland worden aangevuld in overeenstemming met de, bij de behandeling van den tak-Noordeloos van het geslacht Arkel, aangehaalde acten uit het Geldersche leenregister. Er moet dus aan herinnerd worden, dat hij tusschen 1400 en 1409, gedurende den tijd, dat hij het recht van vermoedelijke erfopvolging had t.a.v. de heerlijkheid Zoelen (versterkt huis met hofstede, landerijen, jurisdictie, enz.) drie, in het kerspel Zoelen gelegen, tiendblokken van zijn moeder Agnese van Benthem kocht, maar ze in 1409 aan Johan van Rossem den oude opdroeg en wel waarschijnlijk hierom, omdat Johan van Rossem inmiddels ook de heerlijkheid Zoelen van hertog Reinald in pand verkregen had, met uitzondering van 18 morgen lands, genaamd „die Dijckslagen" met de bij het versterkte huis behoorende hofstede. Deze gingen aan Arnt en vervolgens aan diens zoon Jan over, evenals een andere hof, dien Arnt te Zoelen in leen hield. Waar deze zoon Jan ook nog Leyenburg erfde, in 1426 met den voorburcht werd beleend [180]) en na zijn dood († 1435) Leyenhurg aan zijn zuster Johanna, echtgenoote van Dirck van Swieten, kwam [181]), moet Otto een jongere zoon van Arent en het jongste kind geweest zijn en slechts allodiaal goed geërfd hebben, bijv. den hof te Westerholt, welken men later in het bezit van zijn zoon Willem aantreft. In elk geval is de vererving van de leenen niet in strijd met de veronderstelling, dat Arnt ook een zoon Otto gehad heeft.

Afgezien van de kinderen Jan, Johanna en Otto, moet men voor Arnt nog een oudste, vroeg overleden, zoon Hubrecht aannemen. die naar Arnt's vader Hubrecht vernoemd was. De zoon Jan droeg dan den naam van den grootvader van moeders kant, Jan van Noordeloos, en de dochter Johanna heette zoo naar Arnt's moeder Janne van Benthem van Rosenburch. Nadat de familienamen vergeven waren, kon Arnt, als herinnering aan zijn zonder erfgenamen door doodslag [182]) om het leven gekomen oom Otto van Schonauwen, diens naam geven. Maar dan is het ook begrijpelijk, dat Arnt's broeder Jan, die nl. geen mannelijken erfgenaam had, aan zijn neef Otto, die geen heerlijkheid bezat, het medebezit van het leen Schonauwen en het medegenot daarvan afstond en zoodoende den nieuwen drager van den naam „Otto" ook in feitelijke betrekking tot Schonauwen 'bracht, weliswaar slechts voor den duur van Otto's leven, terwijl Jan, op grond van zijn plicht

TABEL C.

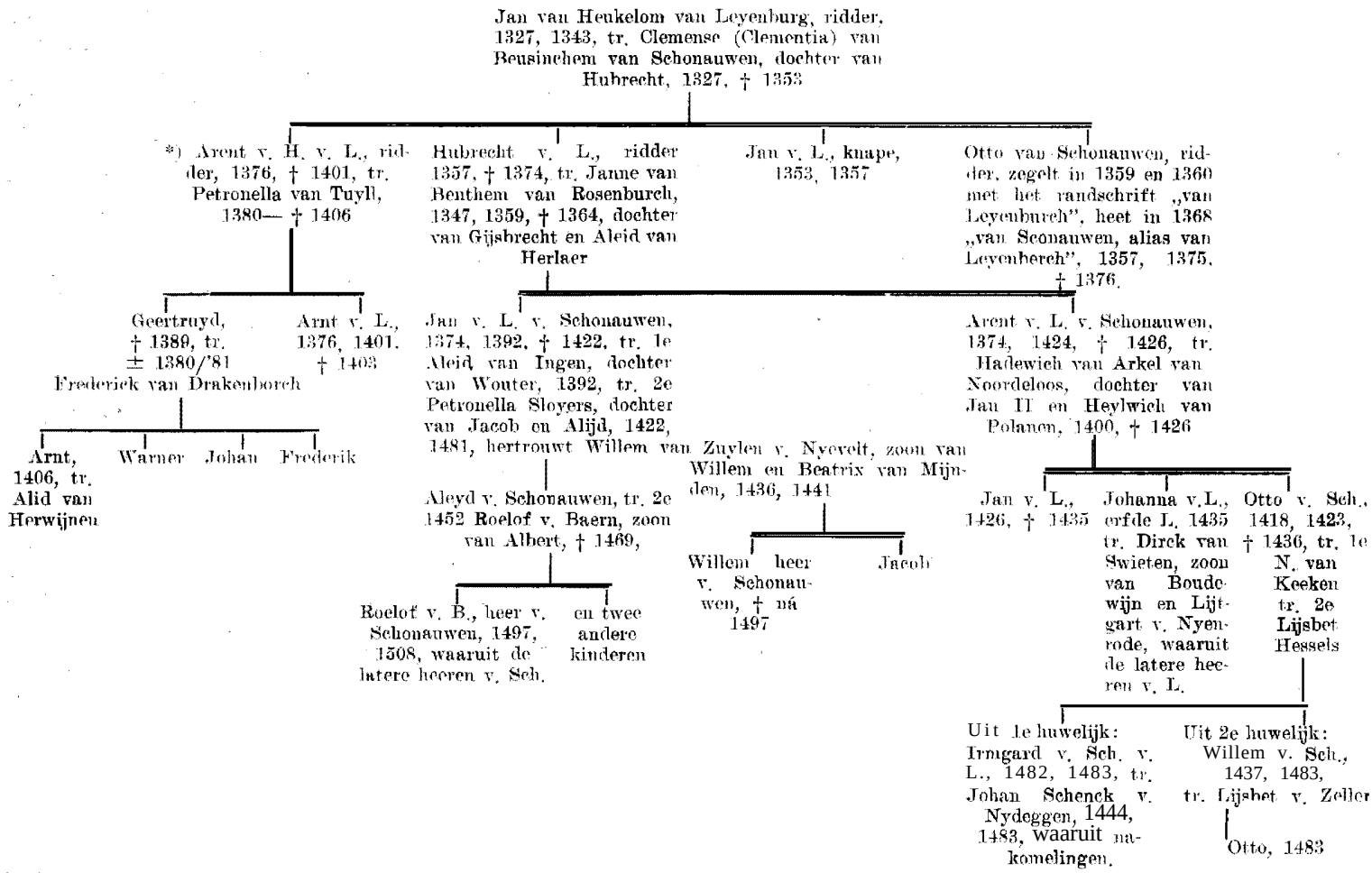

*) Zeer waarschijnlijk de oudste zoon.

180) „Leenregister Gelre", I, no. 120a

181) Wittert van Hoogland, I, blz. 339.

182) Nijhoff, III, no. 29.

om voor zijn vrouw Petronella en zijn. naar zijn schoonmoeder genoemde, dochter Aleid te zorgen, de erfelijke beleening voor zijn weduwe voorschreef.

Indien Otto's vader „Arent" heette, is hiermede ook de verklaring gevonden voor de omstandigheid. dat Irmgard van Schönau aan een harer zoons den met „Arent" gelijkstaanden naam Arnoud gegeven heeft. Immers was „Arnoud" de naam. waarnaar kon worden teruggegrepen als familie-voornaam in het geslacht „Heukelom van Leyenburg" en naam van den overgrootvader, nadat de oudste zoon van Irmgard. die hierboven ontdekt werd, naar zijns vaders vader vernoemd en haar tweede zoon den naam van zijn grootvader van moeders zijde ontvangen had. Men zal tot het inzicht komen. dat ook t.o.v. de Nydegger familiebetrekkingen alles veel duidelijker wordt, indien de vader van Otto van Schonauwen „Arent" en niet „Jan" geheeten heeft. Tenslotte echter kan men het voor louter toeval houden, dat de baljuw Arent tegelijk met Otto van Schonauwen in het jaar 1418 tijdens de veete tusschen de hertogen Jan van Brabant en Jan van Beieren door hetzelfde lot getroffen werd, nl. dat beiden te Gorinchem gevangen genomen werden, Otto als verdediger van de stad, Arent als drossaard van Gorinchem (sinds 14 16) [183]). Een gelijk lot onder gelijke omstandigheden aan de zijde van

[183]) Kemp, blz. 197, 212.

dezelfde oorlogvoerende partij past bij de gevolgtrekking, dat beiden vader en zoon waren.

Aldus blijkt bij nadere beschouwing de juistheid van Obreen's bezwaar en blijkt dit bezwaar ons den weg aan te geven ter beantwoording van onze vraag naar den vader van Otto van Schonauwen. Obreen was op deze vraag niet ingegaan. omdat hij zich voorstelde, volgens een aan mij gerichten brief, bij een zelfstandig onderzoek op den stamboom-Schonauwen terug te komen.

Op grond van deze uiteenzettingen kan de genealogische tabel C (kol. 259-260) opgesteld worden.

x11.

Hoe het, afgezien van de heeren van Asperen en de heeren van Leyenburg, met den stamboom der heeren van Heukelom gesteld is, moet een zelfstandig onderzoek leeren. Hier moge echter alvast op het gevaar van verwisseling gewezen worden: Er bestonden verschillende families met den naam „van Heukelom"; naast den uit de Arkels gesproten tak bijv. een geslacht. dat zich naar een oud goed in het kerspel Bennekom noemde [184]).

DK. O. MERCKENS.

[184]) „Leenregister Gelre", IV, no. 17, vergel. no. 11.

ARKELIANA VETERA.

Het bestuur van het genootschap stelde de leden Mr. J. W. Groesbeek en J. P. de Man, die zich beiden reeds meermalen op het terrein van de studie van Dr. 0. Merckens bewogen, in de gelegenheid van deze studie kennis te nemen om daarna van hunne mogelijke opmerkingen te doen blijken,

---

OPMERKINGEN VAN Mr. J. W. GROESBEEK

Gaarne wil ik van de mij geboden geiegenheid gebruik maken, om op enkele punten van de studie van Dr. Merckens nader in te gaan. Ik zal mij daarbij houden aan de volgorde van behandeling door den heer Merckens, en wil beginnen met hetgeen laatstgenoemde zegt over de door den heer de Groot geopperde afstamming van de Lede's uit Buren. De heer Merckens spreekt van ,,een met bewijzen gestaafd 'betoog over een veronderstelden samenhang tusschen de geslachten Lede en Buren". Dit is wel wat te sterk gezegd, van „bewijzen" is immers geen sprake, het voor den samenhang aangevoerde argument is namelijk zeer zwak zooals ik in de Nederlandsche Leeuw jrg. 1942, kolom 130, meen aangetoond te hebben; en de voornaam Otto, die bij beide geslachten voorkomt, kan ook door aanhuwelijking in het geslacht van der Lede overgenomen zijn. De heer de Groot heeft m.i. dan ook niet meer bedoeld dan een gissing te wagen, die vrijwel nergens anders op steunt dan op de wapenovereenkomst. Vervolgens poneert de heer Merckens ,,een samenhang" van de Lede's met de Voorne's. Met ,,samenhang" bedoelt hij blijkbaar ,,een afstamming" uit de Voorne's. Hij wijst hiertoe op de namen Florentius en Hugo, en zegt dan, dat het eenige geslacht waarin deze namen tezamen voorkomen, dat van Voorne is. Vervolgens zegt hij, dat het niet onmogelijk is, om Hugo [bedoeld wordt Hugo Botter] die van 1146-1150 in oorkonden voorkomt, in dit verband te plaatsen, en schrijver vervolgt dan: ,,indien *er* slechts een betrouwbaarder punt van uitgang gevonden kon worden dan het mogelijkerwijs maar toevallige samentreffen van twee kenmerkende voornamen, dan zou ook bij Lede aan afstamming uit het Friesche gravenhuis..'.. . . gedacht kunnen worden". Juist is, dat beide namen bij beide geslachten voorkomen, doch de voornaam Hugo bij de van der Lede's is *niet* ontleend aan de Voorne's, doch aan de Botters, met name aan Hugo Botter, die zeer waarschijnlijk ,,heer van Schoonhoven" was, welke heerlijkheid door *aanhuwelijking* in het geslacht van der Lede overging, zooals ik in het Ned. Archief voor Genealogie en Heraldiek, jg. 1940 blz. 34 betoogd heb. Dat deze Hugo Botter uit de Voorne's zou stammen, daarvoor bestaat zelfs niet de geringste aanwijzing. Wat den naam Floris betreft: deze komt bij meer geslachten voor, en wanneer we in de 12e eeuw èn den naam Floris, èn den naam Folpert bij de van der Lecke's zien optreden, lijkt verwantschap met de van der Lecke's waarschijnlijker. Biedt het voorkomen van beide namen dus geen enkel aanknoopingspunt, er is een ander argument, dat sterk tegen de hypothese van den heer Merckens pleit, n.l. het verschil in wapen tusschen beide geslachten. Dit lijkt mij zelfs een onoverkomelijk bezwaar, geen enkele traditie spreekt zelfs van het feit ,dat de van der Lede s ooit een leeuw als wapen zouden gevoerd hebben. Eendergelijke hypothese lijkt mij dan ook geheel onaanvaardbaar, meer voel ik voor de gissing van den heer de Groot van een afstamming der van der Lede's uit de van Buren's en dat op grond van de wapenovereenkomst, en de ligging van de goederen dezer beide geslachten.

In hoofdstuk II behandelt de heer Merckens de tak-Noordeloos. Hierover het volgende: Rycoud van Noordeloos komt niet, zooals de heer Merckens zegt, het eerst voor op 21 Maart 1293, maar reeds op 4 Maart 1290 [1]). De datum 21 Maart 1293 is niet juist, van den Bergh [2]) geeft als jaar 1292 De aanvullingen, die schrijver geeft aan het slot van hoofdstuk 111, kunnen wederom aangevuld worden: Ricoud van Noordeloos komt voor in 1290, Arnoud 11 niet eerst in 1342, maar reeds in 1334 [3]), en niet voor het laatst in 1362, maar in 1368 [4]).

Verder maakt de heer Merckens in het geheel geen melding van Arnoldus filius quondam domini Arnoldi de Arkel, voorkomende in het ,,Livre des feudataires de Jean 111 Duc de Brabant (uitgegeven door L. Galesloot), die met 12 £,,,supra domum pannorum in Buscho'' ('s-Hertogenbosch) beleend is.

Ook maakt hij geen melding van Ricoldus van Noordeloos, kanunnik van Geervliet, † 1 Febr. 1369, broeder van heer Arnoud 11 (zie het Necrologium van Geervliet in Hoynk van Papendrechts Analecta, 111 p. 167).

In hoofdstuk III komt schrijver nogmaals terug op de kwestie-Zoelen. Hoe uit de oorkonde van 22 Febr. 1362 zou kunnen blijken, dat Arnoud 11 en zijn beide zoons ,,allodiale' eigenaren waren van het huis te Zoelen, vermag ik niet in te zien. Eerst dient gezegd, dat ,,de tekst" van deze oorkonde, zooals schrijver die geeft, ontleend is aan Kemp, en slechts een soort regest ervan is, zoodat men niet, zooals schrijver schijnt te meenen, den origineelen tekst van de oorkonde voor zich heeft. Arnoud en zijn beide zoons geven het huis Zoelen den hertog over om het af te breken of te laten staan. Schrijver ziet hierin een opdracht uit allodiaal goed, en zegt: ,,Een dergelijke verklaring zou onbegrijpelijk zijn, wanneer het huis reeds een leen was". Doch waarom zou het zoo onbegrijpelijk zijn, dat een leenman, die felonie pleegt, gedwongen wordt *zijn* leen terug te geven aan den hertog, die daarmede dan zal kunnen handelen naar eigen goedvinden? Méér behoeft de uitdrukking „afbreken of laten staan" toch niet in te houden. Bovendien blijkt uit de oorkonde van 1298, die schrijver (wederom naar een parafrase van Kemp!) afdrukt,

---

1) Van den Bergh II no. 690.
2) Van den Bergh II no. 817.
3) Rekeningen Hen. Huis p. 35.
4) De Nederlandsche Leeuw 1913, kol. 227.

dat Zoelen toen leengoed was! Uit het ontbreken op de lijst van leengoederen in 1326, zou men weer af kunnen leiden. dat Zoelen toen allodiaal goed was. Dit alles werkt uiterst verwarrend, een verwarring, die vooral veroorzaakt wordt doordat de schrijver den tekst van beide oorkonden niet kan geven. De gang van zaken, zooals hij die vervolgens in hoofdstuk IV schildert, lijkt mij al zeer onwaarschijnlijk. Van een huwelijk met een erfdochter van Zoelen door Arnoud I geloof ik dan ook niets, Zijn eigen leeftijd en die zijner zoons laten, gezien de minderjarigheid van de erfdochter nog in 1298, een dergelijke veronderstelling niet toe. Hoe de kwestie-Zoelen dan wel in elkaar rit. zou een nader onderzoek vereischen. hetwelk zeker niet aan de hand van de door Kemp gegeven excerpten der oorkonden zou kunnen geschieden. Ook de eindconclusie van hoofdstuk IV, dat Heylwich van Polanen de eenige vrouw van Arnoud II is geweest, is dus onbewijsbaar.

In hoeverre de geslachten Arkel, Zoelen en Avesaet met elkaar verwant waren, en in hoeverre het mogelijk is, dat onder de personen met de namen Zoelen en Avesaet nog Arkels schuilen, is zeker niet voldoende uitgemaakt. Positieve gegevens zijn slechts de oorkonde van 1298 en die van 23 Febr. 1346 [5]), waarbij Florans van Montfoort verklaart, dat Aernout van Arkel aan zijn nicht Conegonde. dochter van Wouter van Zoelen, ter gelegenheid van haar huwelijk met hem, Florans, tot een medegave gegeven heeft een jaarlijksche rente van 40 £ Zw. Tourn.

In hoofdstuk V, eerste alinea. zegt schrijver, dat de vrouw van Jan II van Noordeloos tot nog toe bij de schrijvers ontbreekt. Dit is evenwel niet juist; dat Agnes van Benthem de vrouw van Jan II was, blijkt al uit Navorscher jg. 1908 p. 386 en 387!

Vervolgens komt schrijver wederom terug op de kwestie-Zoelen. Na een weergave van den inhoud der leenregisters zegt schrijver, dat het opmerkelijk is, dat als voorafgaande bezitters heer Johan van Benthem en heer Arnt van Arkel genoemd worden, omdat men tevergeefs naar een passende Johan van Benthem zal zoeken. Schrijver vindt dan het verrassende antwoord: dat de vrouw van Jan II Agnese heette en hertrouwde met Johan heer to Rheydt „de vrouw van Jan II van Noordeloos heette dus Agnes van Benthem; Johan van Benthem is haar man en levert een der beste voorbeelden op. hoe de man in den volksmond den geslachtsnaam zijner vrouw verkrijgen kan". De heer Merckens veronderstelt vervolgens, dat Agnes tot de nakomelingen van Walraven (kleindochter?) behoorde, maar in de daaropvolgende reconstructie maakt hij haar tot dochter van Walraven!

Het antwoord, dat al deze vragen oplost is echter geheel anders en veel eenvoudiger: Johan van Benthem was de vader van Agnes. Hiermede vervalt dus volkomen de indentificatie van Jan II van Noordeloos met Johan van Benthem. en het geheele voorbeeld van een man, die den naam van zijn vrouw aanneemt, komt dus te vervallen. Wat voor rol Johan van Benthem bij de beleening gespeeld heeft, is mij niet volkomen duidelijk, misschien als voogd van Agnes.

De door den heer Merckens gewaagde reconstructie van de tak-Noordeloos is niet zonder feilen. Het was n.l. niet Jan I die gehuwd geweest is met Beatrix van de Merwede. Jan I komt namelijk als levend voor 1312-1320 (hij wordt nog genoemd in 1327, doch dan is hij waarschijnlijk reeds overleden), terwijl zijn zoon Arnoud op 14 Juni 1329 optreedt als „Arnoud van Zoelen geheeten van der Noertlosen." De Jan

5) Catal. arch. der heeren van Mont foort no. 55.

van Noordeloos die met Beatrix van de Merwede gehuwd was, zal geweest zijn Jan, de zoon van Jan I. die op 20 Jan. 1353 beleend werd met Strevelshoek in den Zwijndrechtschen waard, en het lijkt waarschijnlijk, dat het ook deze Jan geweest is, die op 15 Dec. 1352 met Pendrecht beleend werd. Ik zou dus de volgende reconstructie van de tak-Noordeloos willen voorstellen:

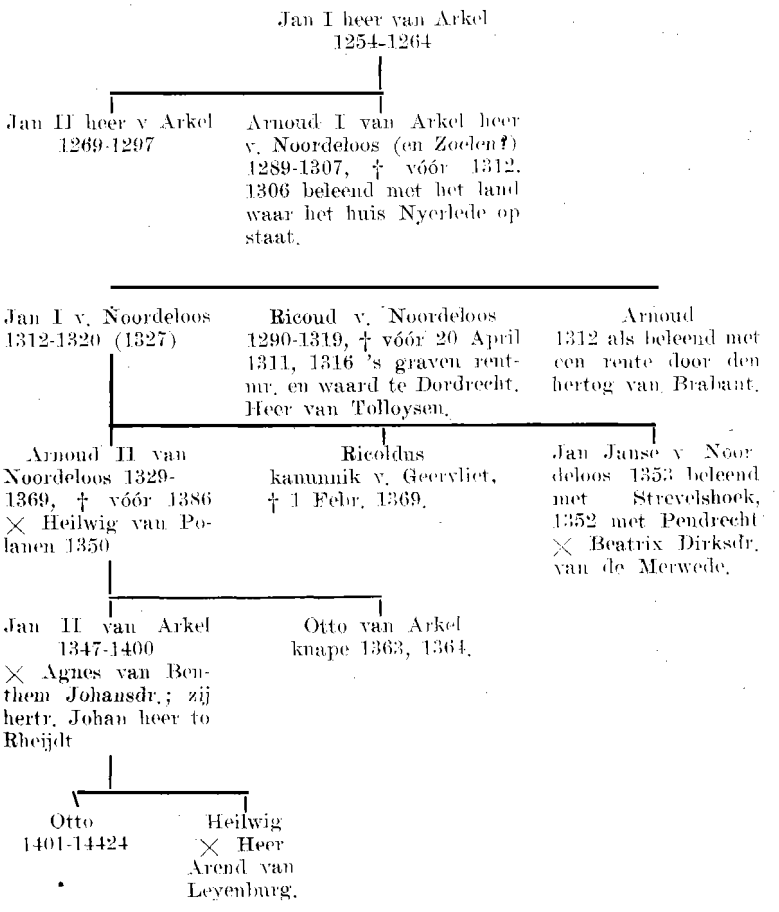

Verschilden wij in het voorafgaande reeds op min of meer belangrijke punten van inzicht, het zal blijken, dat wat de tak Heukelom-Leyenburg betreft, mijn conclusies geheel anders zijn dan die van den heer Merckens. Met de tweede alinea van hoofdstuk VIII kan ik mij b.v. al in het geheel niet vereenigen. Uit heelemaal niets blijkt, dat Jan en Otto broeders waren en zoons van heer Otto 1254-1283. Dat Jan verder niet in de oorkonden voorkomt, is ***juist,*** maar, dat hij jong overleden is. is niet juist. Hij werd zelfs ridder, en liet minstens één zoon na, die op 6 Mei 1301 als borg optreedt. „Johannes filius domini Johannis de Hokelem" [6]), schepen te Gorinchem in 1313?. op 1 Dec. 1321 vermeld te Deil [7]), die wederom minstens vier kinderen naliet die ik hier niet verder zal behandelen.

Vast staat dus reeds, dat Jan niet jong en kinderloos overleed, en dat hij zelfs ridder geweest is. Daaruit volgt tevens, dat hij ouder geweest moet zijn dan Otto, die zelfs in 1314 nog pas knape is. Dat hij in 1311 al een zoon had, die (als hij dezelfde is als de schepen van 1313). toen dus óók al niet

6) Cartularium Mariënweerd no. 113.
7) Alsvoren no. 220.

zoo heel jong meer zal geweest zijn, bewijst, dat heer Jan in hoofdzaak in de 13de eeuw geleefd moet hebben, en in het begin der 14e eeuw (misschien al eind 13de eeuw) het tijdelijke met het eeuwige zal hebben verwisseld. Hij moet dan wel een zoon van heer Otto 1254-1283 geweest zijn, en dus als oudste zoon zijn opvolger. Dat wij hiervan niets vermeld vinden en het feit dat hij zelf ook slechts éénmaal als levend vermeld wordt kan verklaard worden hieruit, dat zijn vader in 1283 nog leefde en dus een hoogen leeftijd moet bereikt hebben. Misschien is heer Jan kort na zijn vader gestorven.

Nu rijst onmiddellijk de vraag: Wie is de opvolger van heer Jan geweest? Het antwoord moet luiden: Otto die in 1298 voor het eerst optreedt. De moeilijkheid is nu echter, was Otto een zoon of een broeder van heer Jan? Dat is een vraag, die niet met afdoende zekerheid te beantwoorden valt. Ziet men in Johannes filius domini Johannis de Hokelem van 1301 een wettigen zoon van heer Jan, waartoe ik geneigd ben, dan moet Otto wel een zoon van heer Jan geweest zijn, want anders zou Jan heer Janszoon zijn vader wel in diens goederen opgevolgd zijn. Dat Otto zelfs in 1336 nog voorkomt, bewijst ook wel, dat hij in een latere generatie thuis behoort dan heer Jan.

In den hypothetischen staat van den heer Merckens zou ik dus tusschen Otto 1 heer van Heukelom en Otto 11, Heer Jan van Heukelom willen plaatsen. Een huwelijk van Otto 1 met een van Heusden lijkt mij verder weinig aannemelijk.

Als kinderen van Jan heer Janszoon hadden vermeld moeten worden: le Reginus, vermeld in 1350 te Beest, 2e Dirk Wolf vermeld in 1334 als schepen te Beest, ook nog genoemd in 1335. 1336 en 1338, 3e Jan, te Beest 1333, schepen aldaar 1335 en in 1338 schepen te Deil, 4e Beatrix, vermeld te Deil in 1333.

Als kinderen van Herbaren, de broeder van Otto 11, hadden genoemd moeten worden: le 'Otto, vermeld in 1340 te Beest, 1343, ridder 1357 en 1365, 2e Laurens, vermeld in 1329 en 1339.

In hoofdstuk VIII bespreekt schrijver de wijze waarop Asperen aan de heeren van Heukelom gekomen kan zijn. Hij neemt hiertoe aan een huwelijk van Otto 11 van Heukelom met een dochter van Allard van Buren, en wel op grond van het feit, dat aan Otto 11 aanvankelijk slechts het slot toebehoorde, en het rechtsgebied den heer van Buren als leen van Cuijk. Nu lijkt hop zichzelf al weinig aannemelijk, dat Otto in het geheel geen rechtsgebied te Asperen bezat. Reeds in den aanvang der 13e eeuw verdedigden zijn voorzaten hun slot tegen den graaf van Holland, en daar een slot toch meestal het middelpunt van een rechtsgebied was, zal er bij het slot ook wel rechtsgebied behoord hebben. Niet weg te redeneeren valt echter het feit, dat de heer van Buren rechtsgebied te Asperen bezat, als leen van Cuijck. Hoe hij dit verloren heeft, de oorkonden geven hiervoor geen enkele aanwijzing. Een huwelijk met Buren of Cuijck blijft echter pure fantasie. Er is geen enkel feit dat daarop wijst, en het is ook

niet noodzakelijk een dergelijk huwelijk aan te nemen, een rechtsgebied kan op veel manieren in andere handen overgaan. Tegen een huwelijk van Otto met een dochter van Allard van Buren pleit zelfs sterk het ontbreken van „een Burensche voornaam" bij de, kinderen van Otto.

Wat de heer Merckens vervolgens zegt over het huwelijk van Agnes weduwe van Heerbaer van Heukelom met den heer van Weendenburg is bij mijn weten niet door oorkonden te bewijzen. De fragment-genealogie-de Cocq is zonder nadere bewijzen dan ook niet aanvaardbaar. Het Ned. Adelsboek heeft de oudste generaties van dit geslacht geschrapt (zie de stamreeks van Haeften in jg. 1942), nadat ik in het Ned. Archief voor Genealogie en Heraldiek aangetoond had, dat deze niet juist kon zijn. Bij den tabel A zegt schrijver. „In dit schema ziet men allereerst de familiebetrekking tusschen de families van Heukelom en Kok, zooals zij tot dusverre uit de oorkonden 'bewezen is."

Zeer nieuwsgierig ben ik dan b.v. naar de oorkonde waaruit het huwelijk van Roelof 1 Cock met de dochter van Hendrik van Cuijck blijkt. Ook noemt de heer Merckens geen oorkonde waaruit kan blijken, dat Mechteld gehuwd is geweest met Arend van Heukelom van Leyenburg, of een waarin het 2e huwelijk van Otto met Margaretha Kok van Batenburg genoemd is. Eenig bewijsmateriaal was, vooral daar de genealogie de Cock zeer ingewikkeld en verward is, wel gewenscht geweest. Het zelfde geldt voor de vererving van Vuren uit het geslacht der Cock's aan de van Asperen's. Vast staat slechts, dat Otto van Asperen in 1326 het huis te Vuren, met het gerecht en de visscherij van den graaf van Gelre in leen hield.

In hoofdstuk IX worstelt schrijver nogmaals met de moeilijkheid, hoe 0tto 1 een ouderen broeder Jan kan gehad hebben. Deze moeilijkheid vervalt wanneer men aanneemt, dat Jan niet de broeder doch de vader van Otto geweest is (zie boven). Niet aannemelijk lijkt het, dat Otto 1 met een van Heusden gehuwd geweest is. Er is wel verband met het geslacht Heusden, maar dat moet vroeger liggen dan Otto 1. daar Otto's bloeder, Herbaren here van den Berghe, zijn oudsten zoon óók Arnoud noemde, terwijl heer Jan 1 van Arkel óók reeds een zoon Arnoud had. Het lijkt dus aannemelijker, dat de vader van Otto n.l. Herbaren van der Lede 1226-1243 met (**Alverade)** van Heusden gehuwd is geweest. De naam Jan biedt hier geen aanknoopingspunt, daar de heer van de Lede, die van 1247-1255 voorkomt, reeds Jan heet. Om uit het simpele regest in de Reg. Hann. p. 98 af te leiden, dat Arnoud de heerlijkheid Doveren bezat, lijkt een beetje gewaagd. De tekst van de oorkonde alleen kan uitmaken of dit juist is. Ook over de hoofdstukken X en XI zou zeker nog wel een en ander op te merken zijn, doch daar zij te dezer plaatse door een' andere zeer bevoegde hand besproken zullen worden, meen ik voorloopig van deze taak ontslagen te zijn.

MR. J. W. **GROESBEEK.**

OPMERKINGEN VAN J. P. DE MAN.

In het volgende moge ik over eenige punten in de studie van Dr. Merckens van mijne inzichten doen blijken en, voor zoover ik met den schrijver van meening verschil deze met bewijzen staven.

In de eerste plaats dan wil ik melding maken van het feit, dat de aanhaling van Booth in kol. 229-230 betreffende de acte van het klooster St. Servaes wel juist is, maar Booth zelf heeft hier, zooals zoo menigmaal, geput uit de oudere en meestal veel uitvoeriger aanteekeningen van van Buchel, van welke aanteekeningen althans een gedeelte bewaard is gebleven op het Rijksarchief te Utrecht.

Zoo vindt men dan ook in een handschrift No. 316 aldaar:

„Doe ick Aernoud van Arckel, ridder te weten met kennis der waerheit, „dat ick gesont mijns lichaams ende machtich minre sinnen gegeven heb- „be jaerlix om Gods wille den Conventr van St. Servaes te Utrecht na doode „J (onckvrouwe) Lijsbetten van Noordeloose, mynre moyen, die Abdisse „des voors. Convents 6 pond 's jaers op St. Mertpn in den winter van 17 „pond 's jaers daer jonckvrouwe Lijsbeth mine moeyen voors. haer lijf- „tocht aen heeft." (gevestigd op 9 morgen in Hr. Aernoud's gerechte op Noordeloos achter Jacop's huis van den Dyck, tusschen de voorwetering en de landscheiding, waarvan belendend zijn Zeger Brabants. aan de oost- zijde en Jacob van Eic aan de westzijde).

„Ende dese VI ponden hebbe ick gegeven in deser manieren dat men „daerom jaerlicx doen sall in den voors. Convent tot St. Servaes zes jaer- „getijden:
„een voor *haren Aernout van Arkel minen oude vader;*
„een voor *veren Aleyden siin wijff, minen oude moeder;*
„eene *voor Janne* **van** *Noordelose, minen vader* **ende voor** *Roelof, minen „oom,* **ende voir mij als mi gebreekt ende voor** *J. Lijsbetten mynre moeyen „voorn.* **na haer doot.**
St. Bonifaeiusavont, 1358 (4 Juni 1358)

Zooals uit de zooeven aangehaalde acte blijkt is de genoemde Roelof de oom van Arnold van Arkel.

Deze Roelof van Arkel van Noordeloos mag zeker niet vereenzelvigd worden met „Roelof van Dalem" gelijk de schrijver in kol. 230 veronderstelt.

Roelof van Dalem is nog in leven op 19 Maart 1361, dan „bedlegerig" en sterft vóór 15 September van genoem jaar. Dit blijkt uit acten in het Nassau-Domeinarchief, berustende in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. Het zegel van dezen laatsten Roelof (van Dalem) a° 1360 vertoont het Arkelwapen met een barensteel met drie hangers in het schildhoofd, terwijl in eene acte van 26 Januari 1360. zijnde een verklaring van het Kapittel van St. Marie te Breda mede aanwezig in genoemd Nassau-Domeinarchief, hij als „ridder" wordt vermeld.

Het bovenstaande is voldoende om hem te onderscheiden van Roelof, den oom van Hr. Arnold van Arkel, die immers 1358 reeds is overleden.

De schrijver vangt hoofdstuk V aan als volgt:

„De vrouw van Jan II van Noordeloos ontbreekt tot nog toe bij de schrijvers".

Deze uitspraak, d.w.z. dat over de combinatie Jan van Arkel van Noordeloos X Agnes van Benthem in #gedrukten niets te vinden is, moet m.i. bepaald herzien worden.

In het artikel van wijlen den kolonel Wagner, in Gelre *XXX* -getiteld: „Zoelen en den Aldenhaag" pag 133 e.v. wordt Agnes met name genoemd en uit dit artikel, alsmede uit de vele gegevens, die men vindt bij Dr. Rob. Scholten: „Kloster Grafenthal" o.a. de regesten no. 109, 228, 232 en 236 mag men de navolgende stamreeks opstellen:

Heer Walraven **van** *Benthem* 1284-1313
tr. *Agnes* **van** *Heeswyck Diresdr.*

Heer Walraven van Benthem Dirck 1319/20 *Jutte*
1306-1323 **knape**
1331-1333 ridder
dood vóór 1-8-1337;
tr. *Dirc van Sassenem*
(voor **dit echtpaar zie o.a.** Regesta Hannonensia **pag.** 96).
tr. dochter van Heer *Otto van Haelt*

Heer Jan **van** *Benthem*,
Hr. van Heeswyck
knape 1337, later ridder
dood na 1374 vóór 1378
tr. *Mechteld van Lynden*
1374, 1385.
Uit dit (of uit ren vroeger huwelijk met **een** *van Oy?)*

Heer Walraven van Benthem
1378, 1381
Heer van Heeswyck
(zijn „neven" Reinold heer van Op, Walraven **van Oy,** Willem **van Oy)**
tr. *Geertruid van Steenbergen*

Agnes van Benthem 1378
tr. 1e *Heer Jan van Arkel,*
Hr. *van Noordeloos 1378*
(voor haar 2e en 3e huwelijk zie collectie Wagner **en de studie van Dr.** Merckens.)

Johan van Benthem.
Hr. van Spaldorp vermeld
a°. 1424

De aanteekening in kol. 236 van de studie van Dr. Merckens kan nog aangevuld worden met de gegevens bij van Mieris d.d. 10-10-1386 wanneer Johan van Arckel, Heer van Noordeloos wordt verklaard te zijn „witteloos, trouweloos, eerloos ende meyneedich".

Hij is zeker dood vóór 1399 wanneer Agnes van Benthem hertrouwd is met Heer Johan, heer te Reydt (v. Doorninck Acten 1400-1404), waarschijnlijk niet lang vóór dit jaar, gelet op de beleening van zijnen 'zoon Otto.

De conclusie van den schrijver betreffende de identiteit van Johan van Arkel van Noordeloos en den „Heer Johan van Benthem" (zie kol. 237)' komt nu ook in een ander licht te staan.

In strijd met het geschrevene in kol. 242, 5e alinea wordt in den tabel B (kol. 249-250) Gisbert uten Goye een zoon genoemd van Henrick van der Lecke uit diens huwelijk met Margaretha uten Goye.

Waar de schrijver dit vond is mij niet bekend. Waarschijnlijk is het eene schrijffout. In elk geval is het niet juist. Men zie hiervoor „Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot uitgave der bronnen van het Oude Vaderlandsche Recht Ve deel no. 111 pag. 144 en volgende", in het artikel, door Hans Toll (met inleiding van R. Fruin), aan de heeren uten Goye gewijd.

De uitspraak in kol. 253 en in de tabel C, noot *), kol. 259-260, dat Arnt de oudste zoon zal zijn, kan ik niet onderschrijven. Nog eens moge hier gewaarschuwd worden tegen het gevaar om, zonder voldoende bronnen, eene te

groote waarde toe te kennen aan de familie-voornamen-gewoonte.

Hubert van Leyenberch was de oudste zoon van de volwassen kinderen, zooals duidelijk blijkt uit de acte gegeven op Dinsdach na St. Magdalen dach 1353 wanneer Heer Jan van Leyenberch aan zijnen zoon Johan van Leyenbrch in onderleen geeft alle goederen van Bolgherien, tot welke overdracht Hubrecht van Leyenberch zijne toestemming geeft. Waar hiertoe niet de toestemming van Arnt noodig is, kan deze niet de oudste zoon en a.s. leenvolger zijn, msar moet Hubrecht als zoodanig worden aangemerkt.

Deze gift werd door hertog Willem V bekrachtigd te den Haghe St. Jacopsdach apostel 1353 (25 Juli 1353) [1]).

Het hier vermelde goed is later teruggekomen aan Jan van Leyenberch Hr. Hubertsz., die het met instemming van den leenheer verkoopt aan Hendrick van Vyanen, Hr. van Ameyde. Deze wordt dan ook op St. Tyburtius dach 1383 (14 April 1383) beleend.').

Alvorens nu Heer Arent van Leyenberch, den door Dr. Merckens aangewezen vader van Otto en grootvader van Irmgard, nader te 'bespreken wil ik nog eene aanvulling geven op den tabel C.

De huwelijksvoorwaarden tusschen Frederik van Drakenborch en joncfrouw Geertruyd, dochter van Hr. Aernt van Heuckelum, gesloten op St. Catharinaavont 1380 ten overstaan van Johan van Tule, kanunnik te Utrecht (waarschijnlijk een broeder van hare moeder), van Johan van Rynesse, ridder, van Aernt van Leyenberch, ridder en van Boudekyn van Rutenbefch, burger te Utrecht, kan men vinden in het handschrift van van Buchel no. 314 fol., 76 op het R.A Utrecht. „Ex originale" zegt van Buchel.

Haar vader is dan reeds dood, haar vader's versterf brengt zij. in. Haar a.s. man is weduwnaar van Beerte van Langerak Jansdr. uit welk huwelijk eene dochter, mede Beerte genaamd, die 11 April 1393 huwelijksvoorwaarden sloot met Elyas van Amerongen.

Ik moge er nu toe overgaan de veronderstelde afstamming van (Otto) van Schonauwen gehuwd met Lysbeth Hessel aan een nader, onderzoek te onderwerpen en in de eerste plaats te boek stellen wat omtrent Heer Arent van Leyenberch bekend is geworden, ter aanvulling van het reeds door Dr. Merckens gegevene..

Wellicht treedt Arent den eersten maal op in de acte a°. 1377 bij het landsvredeverdrag met den Hertog van Gelre [3]). Als Hr. Aernt van Leyenberch is hij getuige bij de huwelijksvoorwaarden gesloten tusschen Frederik van Drakenburch en zijne nicht Geertruyd van Heuckelom a°. 1380 [4]).

Aangezien hij a°. 1377 en 1380 reeds ridder is, vermeen ik zijn geboortejaar op ±1350/'55 te mogen stellen. In 1386 ontvangt hij, bij overgifte van zijnen broeder Jan, die als oudste zoon van Hr. Hubert al diens leengoederen en de goederen van Johanna van Benthem in zijn bezit had, het huis te Leyenberch met toebehoren [5]).

Op 24 Januari. 1396 schenkt hij „een camp land" gedurende haar leven aan „syn nichte" Lutgart Florysdochter van Boschhuysen (een lid van het oude geslacht van dien naam, welk geslacht niet hetzelfde is als de latere 15e eeuwsche van

1) H(ollandsche) (L(eenkamer) no. 31, fol. 33.
2) H. Lk. no. 50 fol. 205.
3) Nijhoff, Gedenkwaardigheden III no. 31.
4) Handschrift v. Buchel R.A. Utrecht no. 314 fol. 76,
5) H. Lk. no. 50 fol. 239 verso.

Boschhuysen). Dit land genaamd „de Vroenmade" onder Voorburg, zal men straks terugvinden. Voor deze schenking, benevens nog 4 pond 's jaars, doet Lutgart afstand van alle aanspraken uit hoofde van giften der overleden vrouwe van den Binchorst (Johanna van Benthem van Rosenberch), van Hr. Arenr en van Jan van Leyenberoh [6]).

A°. 1398 maakt Aernt van Leyenberch Hr. Hubertszoon de tocht naar Friesland mede, daarbij omschreven als Hollandsch leenman woonachtig in den lande van Gelre [7]).

27 Januari 1399 verkoopt hij het huis Roosenburg met ± 60 'morgen land in Voorschoten, dat zijne vrouw van den burggraaf van Leiden hield, aan Simon Sturlincx [8]).

A". 1399 bekleedt hij het ambt van baljuw en rentmeester van Amstelland, van Waterlant en van den Zeevanck, en ontvangt als zoodanig confirmatie van zijne brieven op-14 Maart 1399 [9]).

Op 20 Maart 1401 maakt Willem, hertog van Gelre en Gulik, graaf van Zutphen hem ambtman en richter te Tiel en in de gerichten van Zandwijk, Kesteren en Zoelen en in geheel Neder-Betuwe, dit in verband met het voorschot van 1000 zware Rijnsgulden, dat Heer Aernt den Hertog had verstrekt [10]).

In 1403 oorkondt Hertog Aelbrecht dat heer Aernt van Leyenberch hem opdroeg het hofgeld te Katwijk en in het ambacht van Valkenburg, nadat jonkvrouwe Lysbeth van Assendeift gehuwd met Wynand van Aernhem, die het van Heer Aernt in leen hield, van haar recht afstand had gedaan. Na de overdracht schonk hertog Albrecht het ten vrij eigen aan genoemd echtpaar. -Deze acte werd gepasseerd in den Haghc op 2 Februari 1403 [11]).

Na Hertog Aelbrecht's dood schijnt Heer Aernt in onmin geraakt te zijn met Hertog Willem VI en de zijde van den Gelderschen hertog te hebben gekozen.

Dit zal vermoedelijk de reden geweest zijn, dat Hertog Willem VI er in 1405 toe over gaat Heer Aernt's Hollandsche leenen in beslag te nemen en ze te schenken aan des Hertogen bastaardzoon Lodewijk. Men vindt dienaangaande in de registers van de Hollandsche Leenkamer [12]):

„Willem (VI) enz. doen cond:
„Want ons in onse volre vierschare van Zuyt-Hollant mit recht ende „mit vonnisse onser mannen toegewijst siin al alsulcke goede als Heer „Aernt van Leyenberch in onsen lande van Hollant leggende heeft, over„mits bruecken wille, die hi tegens ons ende onse heerlichede gedaen had„de, so hebben wi Lodewic, onsen bastaertssoen gegeven ende geven mit „desen brieven alsulcke goede, leen ende eygen, als Hr. Aernt voirs. leg„gende hadde in onsen lande van Noirt-Hollant in zuleker maten, dat hi „die van ons houden sal ende van onse nacomelingen tot enen rechten „leen ende alst versterft so sal men 't verheergewaden mit enen roden „sperwer of twintich scellinghe dair voir.
„In oirconde enz. gegeven in den Haghe opten Beloken Pinxteren a°. XIVc ende vyve (5 Juli 1405).

In het volgende jaar komt blijkbaar een verzoening tot stand want op 4 Januari 1406 (1405 stilo Curiae) krijgt hij geleide van Hertog Willem VI met 8 personen, geldende tot Beloken Paschen van dat jaar [13]).

De Hollandsche leenen kwamen dan ook weer allen aan Heer Aernt terug.

6) Regesten Rijnsburg, R.A. 's-Gravenhage no. 547.
7) v. Mieris III bladz. 674.
8) S. v. Leeuwen, Batavia Illustrata bladz. 1264 1e kolom.
9) H. Lk. no. 51 Oistervant I fol. 11 verso.
10) v. Doorninck, Acten 1400-1404.
11) H. Lk. no. 53 fol. 18 verso.
12) H. Lk. no. 55 fol. 18 verso.
13) H. Lk. no. 306, fol. 38.

Omstreeks Mei 1410 ontvangt hij van denzelfden vorst een bijdrage in de reparatie van het huis Leyenberch [14]).

Op 11 Juli 1411 draagt hij den hofstad van den Binchorst. uitgezonderd de tienden, over aan Dirc Ploech [15]).

Hij is Drossaart en rentmeester van den lande van Arkel, van Gorinchem, van Schoonrewoerde en van der Lede 28 Juli 1412.

Als gegoed te Zoelen treffen wij hem nog aan op 3 Juni 1413 [16]).

Namens zijne vrouw Heylwich van Arkel van Noordeloos (in de acte omschreven als „vrouw Heylwich siin wiif" zonder verdere vermelding van naam) verkoopt Heer Aernt aan N. N. Pouwelsz. huis en hofstad ter Noirdelois met 10 morgen land geheeten het Hofland daaraan gelegen en oudtijds te leen gehouden van Heer Jan van Arkel.

Deze acte werd te den Haghe gegeven op 16 October 1413 [17]).

In den oorlog met Arkel moet hij gestaan hebben aan de zijde van Hertog Willem VI en daarna aan die van Jacoba van Beijeren.

In 1416/17 was hij rentmeester van de aan de Grafelijkheid van Holland getrokken goederen van Arkel, zijne rekeningen over die jaren bleven bewaard in het Archief van de Rekenkamer van Holland.

In de Rekeningen Holland afgedrukt in Kroniek Historisch Genootschap 1852 komen verschillende posten ten aanzien van zijne werkzaamheden in de jaren 1416-1418 voor, zoowel bc treffende zijnen taak als bewaker van slot en stad van Gorinchem als van Leerdam. Tevens heeft hij in 1416 den Roomsche Koning te Dordrecht moeten ontvangen en maakte hij in 1418 verschillende reizen naar Brabant en Henegouwen in opdracht van Jacoba van Beyeren [18]).

Op 7 Januari, 1418 beloven Heer Aernt, heer van Leyenberch en Jan zijn zoon eenig geld aan Hr. Jan van Vyanen indien de Alblasserwaard en Noordeloos niet onzijdig bleven in den oorlog tusschen Jacoba van Beyeren en haren oom Jan, den elect van Ludick (Luik) [19]). Bij de uiteindelijke verzoening tusschen Jacoba en haren oom schijnt Heer Arent ook nog een rol gespeeld te hebben [20]).

Den 17en Maart 1420 draagt hij aan de Grafelijkheid van Holland het dorp Goudriaan op, gelegen in den Alblasserwaard met het gerecht enz. „Zooals Heer Jan van Arkel, Hr. van Noordeloos dit bezat", waarna met dit goed beleend werd Aernt van Ghent heer van Giessenburg, die deze bezitting van Heer Aernt had gekocht (oud leen van Arkel) [21]).

Bij eene acte verleden te Dordrecht op 13 Juli 1422 schenkt hij aan „syne nichte" Lijsbeth Jansdochter van Leyenberch de jaarlijksche inkomsten (levenslang) van erven gelegen in het kerspel van Arkel, zooals hij zelf die van de Grafelijkheid van Holland hield en die ***„Willem Scolp, die bastaerd van onsen trouwen voorsz.*** (d.i. Hr. Aernt zelf die aldus door den leenheer wordt genoemd) ***nu fer tijt in huerwaer heeft*** [22]).

Nadat Lutgard van Bosschuysen blijkbaar gestorven is.

14) Rekening van Philips v. Dorp 1409/1410 afgedrukt in Kroniek Historisch Genootschap 1852 bladz. 470.
15) H. Lk. no. 54 fol. 80.
16) Codex Diplomaticus Utrecht 2e serie Dl. 1 bladz. 163, zie ook het hierboven aangehaalde artikel van Kolonel Wagner bladz. 134.
17) H. Lk. no. 54 fol. 106 verso.
18) Zie de afgedrukte Rekeningen in Kroniek Historisch Genootschap 1852, bladz. 209-239 en bladz. 380-389.
19) Archief Bureau R.A. 's-Gravenhage Charter no. 76.
20) Kroniek Historisch Genootschap 1852 bladz. 389.
21) H. Lk. no. 58 fol. 3 verso.
22) H. Lk. no. 114 fol. 27.

géeft Heer Aernt aan „syn nichte" Hubrechte van Leyenberch, non te Rijnsburg, en hare zuster Lysbeth de reeds hierboven genoemde „Vroenmade" met last voor memoriedienssten voor hemzelf en zijne vrouw alsmede voor zijnen broeder en diens vrouw. Deze acte van 22 Maart 1425, waaraan zijn zegel, 'bevindt zich in het archief van het klooster Rijnsburg [23]).

Hij is overleden vóór 25 September 1426. zooals blijkt uit eene leenacte van Holland, wanneer op dien datum zijne dochter Johanna beleend wordt met „alsulcke tiende als hi (Hr. Aernt) liggende had in den ambacht van Rijswijck" enz. welk goed hij nog „bi sinen leve" ten behoeve van „Jan van Leyenberch siin geechte dochter" had opgedragen. Deze overdracht wordt op genoemden datum door hertog Philips van Bourgondië bekrachtigd.

Ten einde nu de mogelijkheid te toetsen of Hr. Aernt behalve zijnen zoon Jan en zijne dochter Johanna nog eenen zoon Otto kan gehad hebben, moeten wij ons rekenschap geven van zijne leengoederen en van de wijze, waarop deze verstierven.

In het register van de Hollandsche Leenkamer opgemaakt bij het aan de regeering komen van Hertog Willem VI vinden wij onder „Gelderlandt": [25])

„Her Aernt van Leyenberch ontfaen dat huys tot Leyenberch mitter „hofstad, mitter utersten graven alst binnen den utersten graven gelegen „is, mitter heerlicheyt, hoge ende lage ende ander sinen toebehoeren, soo „alst gelegen is, tot sulcken rechte ende leen als siin ouders van de grae„felickheyt van Holland gehouden hebben.

„Item XVI oude scilde tsjaers uter tollen tot Woudrichem ten erfleen „ende des siin brieve, behoudelic dat men gelossen mach mit CLX oude „scilden, die men dan aene leggen moet ende weder te lien ontfaen eodem „ut supra.

„Nota dat dese XVI scilde tsjaers siin gelost van de Graeflicheyt ende „die staen op Hr. Arnt van Ghent (libro IX no. 110).

„Hr. Arnt van Leyenberch noch ontfaen ende joncfrou Lysbeth Ger„ritsdr. van Assendelft, Wynants wiif van Aernem voirt van hem hout: „item LX morgen lands gelegen biden huze van Teylingen.

Item XX morgen lands gelegen in den ambacht van Naeldwyck.

„Item een corenthiende ende een smaeltiende gelegen in den Ambacht „van Rijswyck ende is geheiten Stomptdijxsche tiend.

Nu is het wel opmerkelijk. dat het totale leenbezit in Holland, benevens de Geldersche goederen (hofstad van Zoelen en voorgeborchte van Leyenberch) allen aan den zoon Jan van Leyenberch komen en van dezen vererven op zijne zuster Johanna, voor zoover deze die goederen niet reeds bij Jan's leven door schenking van hem kreeg. Het groote bezit der van Zwieten's werd dientengevolge nog aanzienlijk uitgebreid, zoodat Hr. Aernt van Zwieten genoemd naar zijnen grootvader Hr. Aernt van Leyenberch het geheele Leyenberch bezit in handen had.

Het is dan ook wel uitgesloten dat Otto van Schonauwen een wettige zoon van Heer Aernt kan zijn.

In dat geval zou hij vóór Johanna aanspraak gemaakt hebben op de goederen van zijnen vader óf wel men zou in de Hollandsche leenkamer acten moeten vinden waarbij Otto afstand deed van zijne rechten ten behoeve van zijne zuster Johanna. ***Zulke acten zijn er echter niet en daarmede vervalt mijns inziens de mogelijkheid om Otto van Leyenberch van Sconouwen te plaatsen als zoon van Heer Aernt.***

Naast Jan van Leyenberch had Heer Arnt slechts éénen zoon, zij het dan eenen onwettigen, namelijk den reeds ver-

23) Regesten Rijnsburg. R.A. 's-Gravenhage no. 672.
24) H. Lk. no. 62 fol. 63 verso/64.
25) H. Lk. no. 56 fol. 117.

melden *Willem Scolp*. Ik meen te mogen veronderstellen, dat deze Willem verwekt is bij eene Gorinchemsche burgerdochter, waarschijnlijk eene verwante van den Gorinchemschen schepen *Dirc Sceulp* wiens zegel beschreven werd in de Navorscher [26]).

Willem Scolp en zijne nakomelingen vindt men terug in acten van de Hollandsche Leenkamer als bezittende landen (oude leenen van Arkel) in de heerlijkheid van Arkel gelegen en wel 7 morgen aldaar en nog eens 7 morgen met de hofstad „de Kijfhoeck" gelegen op het Bloclandt.

Uit het gestelde in H. Lk. No. 199 Repertorium Putten, Arkel enz. caput Arkel fol. 29 verso en 30 verso is dan ook het volgende fragment op te maken:

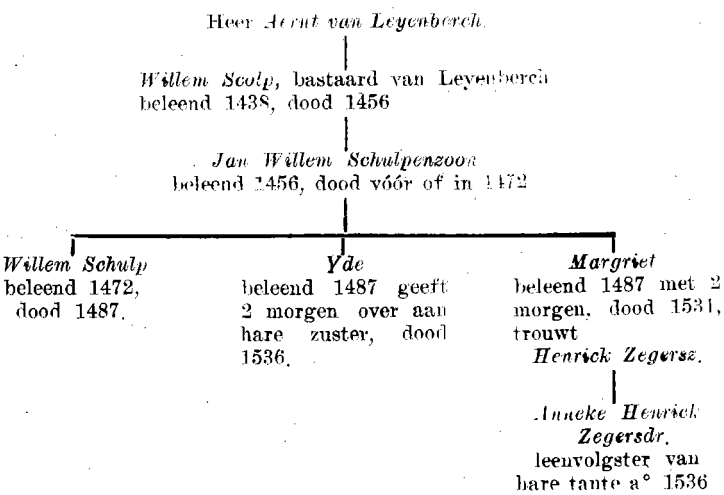

Nu dus Heer Aernt van Leyenberch wegvalt als voorvader van Otto van Schonauwen en het zeker niet mijne bedoeling is af te breken zonder althans eene poging tot opbouw te doen, *is* het zaak na te gaan, wat ons omtrent die van Schonauwen's bekend is, alsmede of er eene mogelijkheid voor aanvulling van bekende gegevens bestaat.

Zeker is het te betreuren dat het oude leenarchief van Arkel in 1417 bij den strijd om en den brand van het kasteel vermoedelijk geheel is te loor gegaan.

Een enkele maal vindt men in de Hollandsche leenregisters acten vermeld, die getuigen van oudere beleeningen. Hetgeen nu hierna zal volgen maakt geen aanspraak op volledigheid, vermoedelijk zullen uit het Rijksarchief te Utrecht nog wel aanvullingen zijn op te diepen. De tijdsomstandigheden zijn mij een beletsel dit reeds nu te doen.

In de eerste plaats moet nagegaan worden of de Heer Jan van Sconauwen in tabel C, kol. 259-260 dan wellicht toch vereenzelvigd mag worden met Johan van Leyenberch Hubertsz., zooals Dr. Merckens dit eertijds aannam.

Tegen de identiteit dezer beide personen pleit:

1e. het door Dr. Obreen te berde gebrachte in „De Nederlandsche Leeuw", 54e jaargang, kolom 402;

2e. het feit dat Jan van Leyenberch Hubertsz., de broeder van Heer Aernt, nimmer als Jan van Sconauwen voorkomt, hetgeen ook niet wel mogelijk zou zijn aangezien hij Schonauwen aan zijnen oom Otto had #overgedragen, waarna deze door den leenheer, den Heer van Culenborch werd beleend. Jan van Leyenberch ontving dit leen ook niet terug na den dood van Heer Otto van Schonouwen, *elk bewijs voor den terugkeer van het leen op Jan van Leyenberch Hubertsz. ontbreekt.*

Het gestelde bij Wittert, geciteerd in kol. 251: „en in „ 1410 opieuw met Schonauwen te zamen met zijn eerste vrouw Aleyd van Ingen" is m.i. dan ook niet juist, waarvoor ik moge verwijzen naar hetgeen verder zal volgen.

5. het feit, dat Johan van Leyenberch Hr. Hubertsz. al zijne erfgoederen overdraagt aan zijnen broeder of die'goederen verkoopt (aan Heer Jan van Arkel) sluit m.i. uit, dat Jan wettige *mannelijke* nakomelingen had, te meer waar Heer Arnt van Leyenberch wel beschikkingen treft ten aanzien van de dochters van zijnen broeder (Huberta en Lijsbeth) en dan den veronderstelden zoon (Otto van Sconauwen) geheel berooid zou hebben achtergelaten.

Daarom stem ik in met het tegenwoordige standpunt van Dr. Merckens dat Jan van Leyenberch Hr. Hubertsz. *niet* in aanmerking komt als vader van Otto.

Tegenover het door den schrijver in kol. 254 en volgende te berde gebrachte ten aanzien van de afstamming van Irmgard van Schonauwen moge ik de volgende beschouwingen stellen:

Irmgard van Schonouwen is mij slechts bekend uit gedrukte bronnen en dan als zuster van Willem van Schonauwen, die een zoon was van zekeren N. N. van Schonauwen, (waarschijnlijk Otto genaamd) en Lijsbeth Hessel, zuster van Dirck Hessel.

De zooeven genoemde Willem was a° 1437 meerderjarig dus geboren 1416 of vroeger. Irmgard zou ±1430/'40 geboren zijn en volgens Dr. Merckens uit een huwelijk van Schonauwen X van Kecken stammen. Maar Lijsbeth Hessel leeft nog in 1446 wanneer zij Kernhem overdraagt, terwijl Otto van Schonauwen, de veronderstelde vader van Irmgard a° 1436 dood moet zijn.

Stamt Irmgard inderdaad uit een huwelijk van Schonauwen X van Kecken dan zou dit huwelijk vóór 1416 moeten vallen en daarmede Irmgard's geboorte mede vóór 1416, een tegenstrijdigheid, die ik aan de hand van deze gegevens niet vermag op te lossen.

Dr. Merckens maakt in kol, 254 melding van het wapen Leyenburg en het voorkomen daarvan op het graf van het echtpaar Johan Schenck van Nydeggen en diens echtgenoote Irmgard van Schönau (Schonauwen), verwijst daarbij in noot 160 naar De Maasgouw 188 1 bladz. 582 en zegt dan dat dit graf in de kwartierwapens van Irmgard eveneens dit wapen Schonauwen met het wapen Kecken vertoont. Hij breidt zijne beschouwingen uit tot de naaste verwanten van Johan Schenck van Nijdeggen.

Nu blijkt echter bij nalezing van De Maasgouw, dat schrijver den inhoud van het bedoelde artikel niet geheel juist wedergeeft.

Immers ter aangewezen plaatse vindt men eenige grafzerken beschreven, dekkende de graven van leden van de familie Schenck van Nydeggen, en wanneer men deze in hun onderling verband beschouwt, moet men wel tot een geheel andere conclusie komen dan Dr. Merckens.

Men vindt n.m. eenen zerk dekkende het lichaam van Lijffiert Schenck van Nydeggen, vrouw van Christoffel van Wylach. Deze vrouw stierft den 19en dach in den Oest 1484 en werd begraven met 4 kwartieren, vertegenwoordigd door de navolgende wapens:

[26]) De Navorscher, jaargang no. 65 a°. 1916 bladz. 221.

1. Een leeuw (Schenck van Nydeggen).
2. Een kruis met een merlet in elk der twee bovenhoeken.
3. Twee beurtelings gekanteelde dwarsbalken met 3 merletten in het schildhoofd (Schonauwen).
4. Een stappend hert.

Deze wapens zijn gesteld: 1 3
2 4

De kwartieren ontledende komt men m.i. tot:

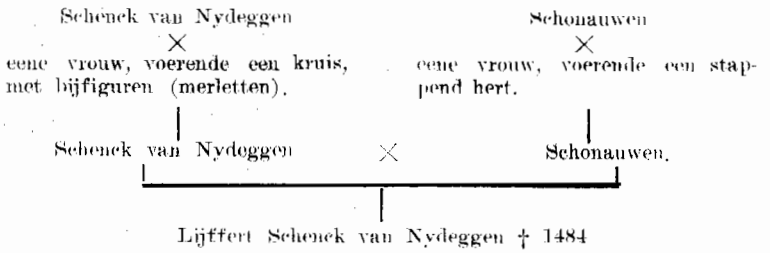

De tweede zerk geeft:

„Heer Johan Schenck van Nydeggen, ridder, Heer tot Walbeeck" met 4 kwartieren:

Schenck van Nyedeggen	Schonauwen
Bilant („in **goud zwart** kruis" staat in het bedoelde artikel tusschen haakjes).	een stappend hert.

met den sterfdatum 24 Mei 1491.

Blijkbaar hebben wij hier dus te doen *niet met* den man van Irmgard van Schonauwen, maar *met den zoon* en *den broeder van Lijffert,* tenzij het grafschrift als onvolledig moet worden beschouwd en vervolgd had moeten worden met een inscriptie vermeldende den sterfdatum van 's Heeren Jan's vrouw en de kwartieren dan slechts betreffen twee van elke zijde.

Tenslotte wordt ook Arnt Schenck van Nydeggen, Heer van Hillenraedt en tot Middeler, die sterft 5 Juli 1526 begraven met dezelfde kwartieren als den voornoemden Heer Johan.

Vermoedelijk hebben wij in de „Schenck"-kwartieren dus te zien een wapenfiguur Bilant, op de oudste zerk met een brisure, hetgeen in de richting van een jongeren tak der Bilant's *kan* wijzen (van Kecken?). Op de latere zerken is de brisure vervallen en kwam men dientengevolge tot de toeschrijving „Bilant", terwijl ook nog andere mogelijkheden denkbaar zijn.

Zoowel Heer Johan. als Arnt en Lijffert zijn dan kinderen van een echtpaar Schenck van Nydeggen gehuwd met eene *van Schonauwen, wier moeder een stappend hert als wapnfiguur voerde* en niet het wapen door Rietstap Armorial Général gegeven onder van Kecken. Pays de Gueldre.

Welk geslacht door deze wapenfiguur wordt vertegenwoordigd is onbekend. Navraag bij den meest bevoegde op dit gebied, ons medelid Muschart, gaf nog geene oplossing. Mocht nu t.z.t. blijken dat het wapen een stappend hert aan Lijsbeth Hessel toekwam dan zou inderdaad het echtpaar (Otto) van Schonauwen × Lijsbeth Hessel als ouders van Irmgard in aanmerking komen.

Ik wil nu terugkeeren tot den „van Schonauwen" gehuwd met Lysbeth Hessel en wil nu gaarne verklaren, dat ook ik

hem waarschijnlijk identiek acht met den door Dr. Merckens naar voren gebrachte „Otto" en wel niet zoozeer op grond van de besproken leenvermelding vóór 1423, doch wegens de verdere 'door genoemden schrijver aangevoerde redenen. Inderdaad hebben wij, naast het bericht van Werner, een onomstootelijk bewijs voor den rol, dien Otto van Schonauwen in den Arkelschen oorlog en daarna gespeeld heeft in het navolgende:

In de „Rekeningen van Arkel"[27]) vindt men o.a. de rekening van Reinout Sarysz. als rentmeester van Jan van Beyeren over de heerlijkheid van Arkel in de jaren 1419/'20. Daarin leest men:

„Item so quamen noch een deel des Heeren van Bueren vrienden ende „rueters weder om van Leerdam tot Ghorinchem 22 daghen in Augusto „(1420). . . .

Voor inkwartiering werd o.a. betaald:

„Item in de Olifant voer *Otte van Sconauwen* met V perde enen nacht „te ru weder, elc paerd 5 sch.; III maeltyden elc maeltyd 1 sch.; XV „spint haver elc spint 5 sch.; III mengelen wiins elc mengele VII gr. „facet II ℔ XI sch. III den.

Het beeld van Otto wordt nu weer wat duidelijker, hij schijnt dus ook na 1418 als partijganger van Willem, Heer van Bueren een zekeren rol te hebben gespeeld.

Het verschijnen van zijnen zoon Willem in de Betuwe is in dit verband met van Bueren niet in strijd, integendeel!

Kan dan Otto toch in het gezin van Heer Jan van Sconauwen thuis behooren? Ook dit lijkt op het eerste gezicht weinig waarschijnlijk gelet op de overgangen van het goed Schonauwen. Wanneer wij de beleeningen van Schonauwen in de Culemborgsche leenregisters volgen, dan blijkt uit eene opgave, mij door Mr. A. P. van Schilfgaarde op mijnen navraag welwillend verstrekt, dat Jan van Leyenberch Heeren Hubertszoon — na den dood van zijnen vader — op 18 Augustus 1374 beleend wordt en dan onmiddellijk het leen wederom aan den leenheer opdraagt ten behoeve van zijnen oom Heer Otto van Sconouwen. Het leen verdwijnt dus uit het bezit van den stam van Heer Hubert van Leyenberch en komt in den stam van genoemden Heer Otto [28]).

A°. 1410, wanneer het leenregister van Culemborg opnieuw wordt opgezet is leenman voor Schonauwen: *Jan aan Sconouwen.*

A°. 1423 op 7 April en 7 Mei zien wij de verrassende beleeningen van Otto en Petronella ten aanzien van welke Dr. Merckens zijn inzicht weer gaf.

Eenvoudiger lijkt mij de verklaring, dat de *erfrechten* hier in het geding kwamen en wel bijv. om reden Otto van Schonauwen *de naaste mannelijke verwant* was van Heer Jan van Sconouwen en er dientengevolge geschil 'bestond omtrent het recht van opvolging in het leenbezit door dat Heer Jan bij huwelijkscontract of bij testament ten gunste van Petronella op eenigerlei wijze had beschikt.

Otto vinden wij verder niet meer als bezitter. Van een zoogenaamd „koppelleen" behoeft dus nog geen sprake te zijn, wanneer wij slechts aanvaarden, dat Petronella betere rechten kon doen gelden dan Otto.

Eerst in 1458 komt dan voor de eerste maal de volledige omschrijving „ten onversterfelicken erfleen".

Met dit al is Otto's vader echter nog niet aangewezen.

---

[27]) R.A. 's-Gravenhage, Archief Rekenkamer Holland XIV 5 ongefolieerd.

[28]) R.A. Arnhem, Archief Culemborg, Regest no. 252.

Heeft er nu een Arnt van Schonauwen bestaan, die wellicht als vader van Otto in aanmerking zou kunnen komen?

Men zal geneigd zijn (hierop bevestigend te antwoorden wanneer wij de mogelijkheid aanvaarden in Otto's vader te zien eenen zekeren Arnt van Schonauwen, later Heer Arnt van Schonauwen, slechts uit enkele — en *dan nog voor het familieverband onbelangrijke* — akten bekend.

Deze Arnt van Schonauwen treft men o.a. aan als getuige bij eene beleening op St. Ponciaensdach 1397 (14 Januari) wanneer Jan heer van Arkel en Pierrepont „syn neve" Hees Jan van den Woude beleent met Warmond. Deze acte is geregistreerd in een Hollandsch leenregister van veel jongere dateering n.m. No. 124 van de Hollandsche Leenkamer onder caput Noord-Holland fol. 9. Jan van Arckel noemt Arnt van Schonauwen bij deze gelegenheid „onse neve".

Op 16 Maart 1419 staat deze laatste nu als *Heer Arnt van Sconouwen* over de beleening, door Jan van Langerak met „Langestein" [29]).

Tenslotte vindt men hem als gestorven vermeld in een lias gemerkt „Gorinchem, land van Arkel" in H. Lk. No. 57, alwaar op een der losse vellen, helaas zonder juiste dateering, vermeld staat:

„Dit is antworde diegeenre daer mijns vrouwe Genade „vriende in Holland hen beclagen van gebreke of overge- „geven hebben eene cedule hiernae beschreven staet:

Hierin staat als zesde post:

„Item noch die selve XII morgen lands gelegen *in den Beemt* ende *Hr. „Arntsz. erfgenamen van Schonauwen* bruken, daer sy op antwoirden, dat „sy dat mit recht besitten ende bruken na wtwijsinge der scepenbrieven, „die sy dair of hebben, gelyc die copien daeraf inhouden, die sy daeraf „overleveren."

Deze notitie moet dus dateeren na 16 Maart 1419.

Van eene gelijkstelling van dezen Arnt van Schonauwen met Arnt van Leyenberch kan geen sprake zijn. immers „Arnt van Sconouwen" is nog een „cnape" wanneer Heer Arnt van Leyenberch reeds vele jaren de ridderlijke waardigheid bezit.

Het leek dan ook wel zeer aannemelijk in dezen „Heer Aernt van Sconouwen", die zooals het Geldersch Leenregister-kwartier van Nijmegen op bladz. 488 (a°. 1420) vermeldt „met syne kinder" gegoed was onder Tuyl. den vader van Otto te zien.

Toch zou deze conclusie foutief geweest zijn, immers Otto van Schonauwen is in werkelijkheid een zoon van Heer Jan van Schonauwen uit diens eerste huwelijk met Aleyd van Ingen, zooals onweerlegbaar blijkt uit een acte ingeschreven in een register van de Hollandsche Leenkamer [30]).

Deze acte betreft de invoeging in een register van oudere dateering van een acte overgelegd door Reynout. Heer van Brederode en van Vianen betreffende het reeds te voren in de studie van Dr. Merckens genoemde goed Zevenhoven (Zeven-hoeven), aldaar in kol. 257 besproken, en waaromtrent Obreen terecht opmerkte, dat het niet zeker is, dat hier Jan van Leyenberch wordt bedoeld.

Wij zullen de betrokken acten hieronder voor het belangrijkste gedeelte doen volgen, omdat zij in feite beslissen over Otto's afkomst:

„Den Heere van Brederode roerende Vianen.

„Dese twee navolgende brieven siin bij mondelinge ordinancie ende be- „vele van den Hove van Hollant tot ernstige bede ende vervolge van „Reynoult, Hr. van Brederode etc. alhier ten registre gesteld onvermindert

[29]) H. Lk. no. 58 Arkel fol. 3.

[30]) H. Lk. no. 53 fol. 71 verso en volgende.

„mijnen Genadiche Heere de Hertoge van Bourgondie, grave van Holland „ende enen yegelicken daerinne syns rechts.

„Behoudelic oic specialiken dattet denselven mijnen Genadiche Heere „noch syne nacomelingen noch yemant anders verliet sy in toecomende „tijden niet pretendeeren en sal dat si alhier te boecke gestelt syn even „verre dattet ancleeft, dat de helfte van den Zevenhoven met alle toebe- „horen leen is, gehouden van de Heerlicheyt van den Leede ende Schoon- „rewoerde.

„Actum XIX Octobris a°. XIIII negen en tsestich.

Dan volgt als eerste acte:

„*Ic Aleyt Johans wyf van Sconouwen Woutersdochter van Ingen* be- „kenne mit desen open brieve by wille ende consente van Johan van Scho- „nouwen myns mans ende mijns wettelicken mombairt, dat voirwerden „zijn tusschen mynen lieven Heeren Heer Heyndrick, Hr. van Vyanen, „van de Goye ende van der Ameyden en mijn, dat hij dat goet van den „Zevenhoeven, dat ic Alyt voirscreven van hem te leen ontfangen hebbe, „losse ende vrijen mach op St. Pietersdach ad Cathedram nu naest co- „mende over twee jaeren of binnen die erster maent daer naest ende niet „eer." enz.

Nu volgen verschillende bepalingen betreffende lossing enz. die ik, als niet ter zake dienende, achterwege laat.

De origineele brief, bezegeld door Aleyt en haren man Johan van Sconouwen was gedateerd „Saterdach na St. Geerdendach in Merte 1392" (24 Maart 1392). Daaronder volgt dan een afschrift van eenen brief van Otto, Heeren Jansz. van Sconouwen. die aanvangt:

„*Ic Otto van Sconouwen Heer Ja nsz van Schonouwe n* bekenne mit de- „sen opene briefe van den goede van Zevenhoven met alle hoge ende lage, „thyns ende erfenisse ende alle toebehooren."

Hij zegt dit goed destijds verzet was aan Wouter van Ingen en na diens overlijden gekomen *„ander vrouwe van Sconouwen mine lieve vrouwe moeder seliger gedachte."*

Het goed, na haren dood aan hem gekomen zijnde, was door hem niet tijdig verzocht, zoodat Heer Henrick van Vyanen het goed weder aan zich had getrokken, waarna Otto daarna met Heer Jan van Vyanen als „bewaarder van de Heerlicheit van Vyanen" tot een accoord was gekomen en hij Otto de heerlijkheid aan Heer Jan als voogd van de dochter van Heer Henrick (de latere vrouw van Walraven van Brederode, vader van Reinier hier boven vermeld) had verkocht en afstand van al zijn recht had gedaan op Vrydach na den H. Pinxterdach 1422 (29 Mei 1422).

Waar volgens van Buchel Hr. Henrick van Vyanen a° 1418 stierf moet Aleyd van Ingen dus in of vóór dat jaar gestorven zijn.

De zooeven genoemde Jan van Schonauwen, man van Alyt van Ingen en vader van een Otto is nu nog niet geplaatst in den stam van de familie van Leyenberch.

De vraag rijst nu: staat het inderdaad vast dat Jan van Leyenberch Hr. Jansz., de baljuw die eertijds Bolgheryen in onderleen had, de broeder van Hr. Hubert van Leyenberg en van Hr. Otto van Schonauwen, kinderloos stierf?

Daarvoor bestaat in feite geen enkel bewijs. Integendeel uit een, inschrijving in het oudst aanwezige leenregister van Vianen. zijnde een fragment leenboek van Heer Gysbert van Vianen, die a°. 1391 stierf, vindt men op fol. 21 verso als laatste post:

„Item soe heeft miin Heere beleend *Jan van Leyenberch Janssoen van „Leyenberch* alsulcke goet als Jan van Leyenberch syn vader van minen „Heere te houden plach na inghehout der brieven, die Jan van Leyen- „berch siin vader van minen Heere hadde.

„Manneu: Hr. Henrick van Vyanen, Jan van den Wael ende Gherit „van Rossem Alartssoen. Datum op Sinte Poncyaensdach in 't jaer van „achtende tachtig (14 Januari 1388).

Helaas ontbreekt in deze acte de juiste omschrijving van het leengoed.

Na 's Heeren Gysbert's dood nordt er echter een nieuw leenregister opgezet, waarin in 1391 en volgende jaren diens zoon Heer Hendrick van Vyanen als leenheer optreedt, Dit register gemerkt B. loopende van 1391-1396 bevat als *eenigsfe* inschrijving, die betrekking heeft op een lid van de Leyenberchgroep, de beleening gegeven op 's Maenendaghs na St. Margrietendach a°. 1392 van *Jan Jansz. van Sconouwen* met 2 morgen op Langhbolgeryen ten onversterfelicken erfleen [31]).

De reeds gegeven acte van 1383 is ook de eenige acte in het register A waarin van een lid der familie van Leyenberch sprake is.

Nu komt het ons voor dat de waarschijnlijkheid wel groot is, dat wij in den Jan Jansz van Leyenberch van 1388 en den Jan Jansz. van Sconouwen van 1392 denzelfde persoon mogen zien en dan tevens den Jan van Sconouwen uit 1392 gehuwd met Alyd van Ingen. Ook de hiervoor genoemde, haar betreffende, acte staat in verband met het optreden van den nieuwen leenheer Hr. Hendrick van Vyanen. Deze oplossing komt ons allerminst gewrongen voor, Na den dood van Heer Otto van Schonauwen zou dan het goed Schonauwen op zijnen neef zijn gekomen, dit is ook niet in strijd met de inschrijving van 1410 in het Culemborgsche leenregister.

Vermoedelijk zal dan de hierboven vermelde Arnt — later Heer Arnt — van Schonauwen, die gegoed was in Tuyl een broeder van Jan v. Schonauwen zijn geweest, welke veronderstelling aan waarschijnlijkheid wint aangezien van Spaen hem Hr. Arnt eenen zoon Jan toekent.

Het is nu echter nog niet bewezen of de veel besproken Otto van Sconauwen de man is geweest van Lijsbeth Hessel en dan de vader van Willem en wellicht van Irmgard van Schonauwen: denkbaar blijft dat wij in den man van Lysbeth een der kinderen van Heer Arnt van Schonauwen moeten zien.

Elk posifief bewijs ontbreekt, persoonlijk ben ik geneigd in Otto den vader van Willem en Irmgard te zien, beide kinderen dan verwekt bij Lysbeth Hessel.

Van Heer Arnt van Schonauwen toch is slechts bekend, dat hij kinderen had, van welk geslacht deze waren blijkt slechts ten aanzien van eenen zoon Jan (zie hiervoor).

Dit inzicht aanvaardend blijft het vraagpunt bestaan van den overgang van het goed Schonauwen op Petronella Sloyer en haar kind. Ik vermeen als oplossing slechts een suggestie te kunnen geven, gegrond op het feit dat Petronella's vader Jacob Sloyer, een gefortuneerd burger van Utrecht en geldschieter van Bisschop Frederik van Blanckenheim, zeker een persoon zal geweest zijn, die voor den toekomst van zijne dochter en hare nakomelingen de noodige voorzorgen zal hebben getroffen, vandaar dat ik de mogelijkheid van bijzondere testamentaire bepalingen opperde.

Aanvaarden wij de oplossing van Dr. Merckens in zake het „koppelleen", een oplossing die ontegenzeggelijk aan kracht verliest nu Otto als zoon van Hr. Arnt van Leyenberch niet te handhaven is, dan is de zoo even gegeven voorstelling van zaken wel m.i. de eenige verklaring voor de leenovergangen van Sconauwen.

De voorafgaande bespreking stelt ons nu in staat een fragment van het geslacht van Schonauwen op te stellen, dat m.i. een vrij groote mate van waarschijnlijkheid biedt, doch dat nog *geen zekerheid* geeft omtrent de plaatsing van Willem en Irmgard.

Tevens wil ik daarbij den persoon van Heer Otto van Sconouwen nog wat nader omschrijven.

1. Heer Otto van Leyenberch, later Heer Otto van Sco-

31) R.A. 's-Gravenhage Leenhof Vianen no. 5 fol. 24 verso.

nouwen, geb. omstreeks 1330/'35, vermoord 1376 zoon van Heer Jan van Heukelom (van Leyenberch) en Clementia van Bosinchem.

Hij zegelt 1359 en 1360 als Otto van Leyenberch en compareert a°. 1366 als getuige bij eene verklaring van bisschop Jan van Arckel [32]); neemt 22 Maart 1368 land in Vuylcoop in erfpacht van het kapittel van St. Pieter te Utrecht [33]).

Als „Heer Otto van Leyenberch" getuige bij de huwelijksche voorwaarden van Gerrit van Culenborg en Bertha van Egmondt 6 Juli 1371 [34]).

Houdt „dat huys tot Sconouwen met 13 morghen lants daer 't huys op staet ende 't nederste gericht van Vuulcoop" in onderleen van zijnen broeder Heer Hubrecht, die het van den Heer van Culemborch in leen had; na 's Heeren Hubert's dood wordt dit goed aan den leenheer opgedragen door Heer Otto's neef Jan van Leyenberch ten zijnen (Hr. Otto's) behoef op 18 Maart 1374, waarna Heer Otto met Schonouwen wordt beleend [35]).

Maarschalk van het Sticht en kastelein van het huis te Vredelant, welke functie hij volgens verklaring van bisschop Arent van Hoerne van 18 Augustus 1375 zal overdragen aan Zweder van Abcoude [36]).

Zijn goed Schonauwen moet dan na zijn dood gekomen zijn aan zijnen *broeder* Jan van Leyenberch en vervolgens aan diens zoon Jan van Leyenberch Jansz. die zich naar dit goed Jan van Sconouwen noemt.

IB. Jan *van Leyenberch,* zoon van Heer Jan van Heukelom en Clementia van Beusichem, baljuw van Zuid-Holland 1353, sterft vóór 1388.

Hij moet gehuwd geweest zijn, de naam der vrouw is onbekend.

Kinderen:

Jan, volgt 11.

Arnf, volgt IIbis.

11. *Jan van Leyenberch Jansz.,* komt in het bezit van het goed Sconauwen. erft 1388 van zijnen vader een Vianensch leen dat in de leenacte niet nader wordt omschreven, maar waarschijnlijk gelijk te stellen is met het leen van 2 morgen op Langbolgherijen door hem als Jan Jansz van Sconouwen op 15 Juli 1392 weder verheven,

Zegelt 24 Maart 1392 de acte waarbij de rechten van zijne vrouw Alyt van Ingen Woutersdr. op het goed Zevenhoven worden omschreven.

Zegelt, nog geen ridder zijnde 24 Augustus 1392 met Arkel en 3 merletten als leengetuige, wanneer Jan van Arkel, Heer van Hagestein en Pierrepont en den slote van Mechelen, de tienden van de parochie van Lexmond in pacht neemt van het kapittel van Oud Munster te Utrecht [37]).

Ridder vóór 11 Juli 1401 [38]), draagt dan 14 hont land, gelegen te Vuylcoop, op aan het kapittel van St. Pieter.

Het leen Sconouwen a°. 1410 ten zijnen name geregistreerd bij gelegenheid van den aanleg van een nieuw leenregister.

32) R.A. Utrecht, van Buchel Handschrift no. 314 fol. 128 verso.
33) R.A. Utrecht. Regesten Kapittel van St. Pieter no. 437,
34) R.A. Arnhem. Archief Culemborg no. 235.
35) R.A. Arnhem. Archief Culemborg no. 252.
36) S. Muller, Regesten der Stad Utrecht no. 405.
37) R.A. Utrecht, van Buchel Handschrift no. 315 2e deel fol. 92/92 verso.
38) R.A. Utrecht Regesten Kapittel van St. Pieter no. 699.

Is dood 1422.

Trouwt le vóór 1392 *Alyt van Ingen Woutersdr.* zeker dood vóór 1418.

Trouwt 2e *Petronella* Sloyer *Jacobsdochter* (voor de dochter uit dit tweede huwelijk en hare nakomelingen verwijs ik naar de studie van Dr. Merckens.) .

Uit het eerste huwelijk een zoon *Otto*, volgt III.

III. *Otto van Sconouwen.* Gevangen in Gorinchem 14 18; a°. 1420 rijdende met 5 gewapenden onder den Heer van Bueren: doet afstand van Zevenhoven ten behoeve van Heer Hendrick van Vianen a°. 1422, leeft nog 1423 en is dood 1436.

Wellicht getrouwd en dan vóór 1413 met *Lysbeth Hessel*, zuster van Dirck. Zij leeft nog 1446.

Kinderen, vermoedelijk uit dit huwelijk:

1. ***Willem,*** geb. vóór of in 1413, buurmeester van Druten 28 October 1458 [39]), scheidsman voor Willem van Drueten 17 September 1465 [40]), gerichtsman van Drueten 13 November 1470 [41]), leeft nog 1483: tr. Lijsbeth van Zeller, waarbij hij een zoon Otto heeft vermeld in 1483.
2. ***Irmgard, zij*** moet dan, gelet op de grafzerken beschreven in Maasgouw 1881 gehuwd zijn met eenen Schenck van Nydeggen, zoon van eenen Schenck en eene vrouw voerende een kruis (met bijfiguren).

[39]) Dr. Robert Scholten. Kloster Grafenthal, bladz. 208.
[40]) Dr. Robert Scholten. Kloster Grafenthal, bladz. 208.
[41]) Dr. Robert Scholten. Kloster Grafenthal, bladz. 222.

IIbis. ***Heer Arnt van*** *Sconouwen*, „casteleyn" van het huis ter Nesse en rentmeester van het land van Woerden 8 Maart 1394. [42]), als „cnape" en getuige van Jan Arkel, Heer van Arkel en Pierrepont vermeld 13 Januari 1397, zegelt 11 Mei 1409 als „ridder" een belofte ten behoeve van Heer Jan van Arkel voornoemd van 500 goede gouden Engelsche nobelen te betalen voor Kerstmis 1409 onder belofte van bij wanbetaling zich gevangen te geven op het huis van Kriekenbeek, of, indien Hr. Jan van Arkel dit huis niet meer in bezit had, te Pierrepont [43]). Nog vermeld als ridder en getuige van Hertog Jan van Beyeren, zegelend ten diens behoeve 16 Maart 1419. Waarschijnlijk dood ± 1422. Was gegoed onder Tuyl; trouwt N.N., waarbij hij kinderen had, ten minste een zoon Jan [44]).

Een stamlijst van deze „Leyenberch"-groep, zooals deze naar mijne meening kan zijn samengesteld is neergelegd in den hieraan toegevoegde tabel D.

J. P. DE MAN.

[42]) J. H. Scheffer. Grafelijke Commissie- of Beveelboeken I bladz. 10, 25.
[43]) R.A. 's-Gravenhage. Fiches Zegels Buren in Nassau-Domeinarchief.
[44]) Collectie van Spaen. H. R. van Adel. Genealogie Arkel enz.

TABEL D.

Heer *Jan van Heukelom (van Leyenberch)*, ridder 1327, 1341, 1343, tr. *Clemense van Bosinchem van Schonouwen*.

Heer Hubrecht ***van. Leyenberch,*** ridder 1357, 1364, dood 1374, tr. Janne *van Benthem van Rosenburch* 1347, ***1359, dood 1364,*** dr. van Gysbrecht en Aleida van Herlaer.

Heer *Aernt van Heukelom*, ridder 1376, dood 1380, tr. *Petronella van Tuyl*

Johan ***van' Leyenberch*** 1353, 1357, dood 1388 krijgt „Bolgerien" in onderleen.

Heer ***Otto*** *van Leyenburch*, ridder, later Heer ***Otto*** *van Schonouwen* 1357, '59, '60-1375, dood 1376, sterft voor zoover bekend kinderloos.

Jan *van Leyenberch* 1374, '83, '86, '89 tr. (volgens van Spaen) *Gysberte van Vliet* ***dr. van*** Gerrit en Maria van Cuylenburg.

Janne *van Leyenberch* tr. (tocht 1370) dood 1426 tr. *Reinier Dever* zoon van Gerrit en Clara Reinersdr. van Heemstede.

Heer *Aernt van Leyenberch* 1374-1424, tr. *Heylwich* van *Arckel van Noordeloos* dood na 1416, dr. van Jan en Heylwich van Polanen.

Arnt van Heukelom 1376, 1401, dood 1403

Geertruyd van Heukelom tr. 1380 *Frederik van Drakenborch Warnersz.*

Jan Jansz. van Leyenberch, later *Jan Jansz. van Sconouwen;* Hr. *Jan van Sconouwen* 1392-1401, 1422: tr. 1e vóór 1392 *Aleyd van Ingen Woutersdr.* dood vóór of in 1418: tr. 2e *Petronella Sloyer Jacobsdr.* Zij krijgt „Schonouwen".

Aernt van Sconouwen, later Hr. Aernt van Sconouwen 1397, 1409. 1419, dood ± 1422 tr. **N.N.**

Huberta „non" 1425

Lijsbeth **)* 1425-1449 doet 16-5-1449 afstand van lijftocht ten behoeve van Johanna van Leyenberch, de vrouw van Dirck van Swieten.

b. *Hubert* tr. N. N.

Adolf Hubertsz. bastaard v. *Leyenberch* ô-U-1476 vermeld in Leenboek Aldenhaag.

Jan van Leyenberch 1426 '27, 35 sterft ongehuwd, draagt al zijn leengoederen over aan zijne zuster.

Johanna van *Leyenberch* erft alle goederen van Leyenberch. sterft, 21 Juni 1451 begr. te Haarlem, tr. ± 1426 Heer *Dirck van Swieten* zn. van Boudewijn en Lutgart van Nyenrode.

van Swieten Heeren Th n Zoelen en Leyenberch.

b ** **Willem *Scolp*** b. van Leyenberch 1436, '38, dood 1456 tr. S.T.

Jan Schulp- (en) beleend 1456, dood 1472 tr. N.N.

uit 1e huw.: ***Otto van*** *Sconouwen* 1418, '20, 23 dood 1435 tr. vóór 1413 *Lysbeth Hessels* 143 7

uit 2e hew.: *Aleyt* erft „Schonouwen" enz.

kinderen, waaronder een zoon *Jan*, vermeld bij van **Spaen** (Hooge Raad van ***Adel*** j.

Willem van Sconouwen tr. ***Lysbr*** *th van Zelle r.*

Irmgard van Sconouwen tr (Johan?) Schenck van Nydeggen

Willem Schulp beleend 1472 dood 1488,

Yde beleend 1488 dood 1536

Margriet beleend 1488 dood 1531 tr. *Henrich Zegersz.*

Otto van Sconouwen

Schenck van Nydeggen

Anneke Henrichsdr. leenvolgster 1536 bij overlijden van hare tante en reeds 1531 na overlijden harer moeder.

*) Zij is wellicht identiek met *Lisebeth van Leyenberch*, die Zaterdach na O.L.V. dach Purificatio 1390 (= 1391) getocht wordt door haren man *Arnt van Ghiesen*.

**) Voor deze bastaardtak zie Holl. Leenkamer no. 199 caput Arkel fol. 29 verso-30 verso.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER.

Jaargang 1943.

Het teeken *) wil zeggen, dat in het artikel ook aanteekeningen van wapenkundigen aard voorkomen.

A.

Abbenbroek 153.
Abcoude (van) 226, 239. 282.
Abcoude van Gaesbeek (van) 252.
Abeele (van den) 38, 54.
Abels *) 160.
Achtevelt (van) 122.
Acker (van den) 113
Ackerman 100.
Ackersdijck (van) 111.
Addinga 125.
Adrichem (van) 20.
Adrichem gezegd van Dorp (van) 20.
Aelst (van)' 183.
Aem (van) 46, 50, 51, 53.
Aernhem (van) 272.
Ahrenschildt (von) 27.
Akersloot, 12, 87, 118.
Akkermans, 183.
Albada *) 213.
Alberda, 127, 133, 204.
Alberda van Menkema 130.
Alberdingk Thijm 8.
Albrecht 28.
Alckemade (van) 40, 127, 128.
Aldewerelt (van) 30-34.
Alderwerelt (van), 30, 39.
Aldringa 202.
Alerts 103.
Alewijn 207.
'Alexander 29.
Al(ke)made (van) 22.
Almonde (van) 20.
Alphen (van) *) 17.
Altena 80.
Altena (van Regteren) 80.
Altenstadt 0. III/IV. 3.
Alting 203.
Amelroy 163.
Amerongen (van) 56, 193, 252 271.
Ameyde (van der) 77.
Amstel (van) 244.
Andel (van) 100, 145.
Andreae 6, 80.
Andreae (Beucker) 80.
Andreae (van Bothnia) 6.
Andreae (Fockema) 80.
Andro 30.
Androuet 'de Cerceau 160.
Anker (van den) 188.
Antinck 146.
Appeltern (van) 53.
Arckel (van) 122, 123, 128.
Arkel (van) *) 225-286.
Arkel (huis) 241.
Arkel van Noordeloos (van) 237, 238.
Arler (van) *) 90-95, 121, 122 *) 214-216.
Arler (Scholten gen. van) 91.
Arnhem (van) 53.
Arns 29
Arons 29.
Asperen (van) 74, *) 241, 243 245, 248, 249.
Asschenberg (van) 128, 130.
Assenberg (van) 132.
Assendelft (van) 106, 272, 274
Assueri 212.
Aswede (van) *) 198-202.
Auwrijn 177, 178.
Auxbrebis 86.
Avesaet (van) 265.
Avesnes (van) 249.

B.

Baar (de) 102.
Baccherus 206, 209.
Bachers 206.
Backhuis 197.
Backs 189, 197.
Baer (van) *) 43.
Baerle (van) 115, 205, 211, 212.
Baern (van) 252, 257, 259.
Baert 40.
Ballen (Coninck genaamd van) 125, 126.
Balling 54.
Bannink 146.
Barnda 130, 203.
Bartram 201.
Basgen 54.
Batenburg (van) *) 106, 107, 246, 247, 250.
Batenburgh (van) 179.
Becker 28, 120, 189.
Beckers 0. III/IV, 4.
Bedlo (van) 29.
Beeck (van der) 53.
Beeckman 32, 74.
Beekemans 32.
Beeldsnijder 27.
Beelem (van) *) 107.
Beelen 106.
Beenhakker 189.
Beesde (van) 255.
Beest (van) 177, 178, 187.
Beesten (von) 176.
Belarme 106.
Beigraver 39.
Bellinchave (van) 47.
Bellingan 100, 101.
Bemmël (vanj 93, 120.
Benjaminus 29.
Bennebroek Evertsz 27.
Benthem (van) 226, 235, 237, 238, 252, 255, 257, 259, 265, 266, 269-27 1.
Benthem van den Binchorst (van) 247, 249.
Benthem Rosenburg (van) 254, 259, 260, 272, 285.
Bentinck 134.
Benting 131.
Berchorst (ter) 60.
Berchuys 203.
Berendrecht (van) 82, 83.
Beresteyn (van) 14.
Berg (van den) 185.
Berg van Saparoea (van den) 117.
Bergen (van) 210.
Bergh (van den) 26.
Berghem (van) 32.
Berkhout (Theding van) 9.
Berum (van) *) 124-134, 220 221.
Beste (van den) (de) 87.
Besten (van) 198, 199, 202.
Betouwe (in de) 196.
Betuw (in de) 195.
Beugen (van) 189.
Beumers 152.
Beurden (van) 183, 186, 187.
Beusekom (van) 229.
Beuselamsdr 85.
Beusichem (van) 282.
Beusinchem van Schonauwen (van) 251, 259.
Bever (de) *) 164, 165.
Beveren (van) 161-171.
Beynhem 46.
Bieseveld (van) 116.
Binkhorst 11.
Binkhorst (van) 252.
Binz 28, 29.
Birken (van) 130.
Bisschops 206.
Bits 216.
Block 32. . .
Bloemhof 5.
Bock 61, 104, 105.
Bodmer 117.
Boelens 204.
Boenders 0. III/IV. 4.
Boer (den) 138.
Boertgen (Claeralias) 38.
Boetselaer (van den) 46.
Boeijinck 152.
Bogaert (van den) 185.
Boll 54, 145.
Bom 159.
Bommel (van) 97, 103, 141.
Bons (de) 6.
Boogaert 0. I. 4.
Boon 88.
Boone 88.
Booth 165.
Borck (van) 203.
Borghgraaff (de) 85.
Borghgreve (de) 99.
Bors(s)elen (van) 40, 83, 239, 244.
Bort 157.
Bosch 85, 151.
Bosch (van den) 114, 147.
Boschuysen (van) 81-83, 271, 273,
Bose (de) *) 50.
Bosinchem (van) 282.
Bosinchem van Schonauwen (van) 251, 259.
Bosson (de) 27.
Both 120.
Botter 263.
Boucamps 40.
Bounam de Rijckholt (de) 7.
Boursse 40.
Box 28.
Braak (van de) 187.
Braam (van) 118.
Brake1 (van) 238.
Brakke 37.
Brakman 0. 1. 4.
Brande (van den) 86.
Brandeler (van den) 0. 1. 4.
Brandenburgh (van) 235.
Brant 99, 142, 146, 182.
Bras 30.
Brederode (van) 38, 238, 249 279, 280.
Bredervelt 112, 113.
Brekel(c)kamp 120.
Breus 100.
Brienen (van) 46, *), 51, 92.
Broe(c)khuys(z)en (van) 40, 166, 231.
Broekhoff van Jaarsveldt 169.
Broersema 133."
Bronckhorst (van) 93.
Brouwer 6, 40, 120, 123, 212 *), 223, *), 224.
Brouwer(s) 196.
Brugge (van der) 83.
Bruyn (de) 143.
Bruyns 160.
Bruys 138.
Buchorst (van) 44.
Budde 34—36, 38, 80, 154, 155.
Budde (Cost) 38, 80.
Bülow (van) 160.
Bunau 130.
Burchgraaf (de) 99.
Buren (van) 243-245, 247, 249, 250. 267, 268.
Burgean 6.
Burgh (ter) 38.
Bushuizen (van) 199.
But 170, 171.
Buyren (van) 231.
Buys 80.
Bybau, 0. 1, 4.
Bije (de) 9, 61, 68, 178.
Bijlaer 38.
Bylar (van) 121.
Bijler (van) 38.
Bijlert (van) 38.
Bijsterveld (van) 142.

C.

Chaisse (de la) 37.
Chalus (de) 119.
Charmes 26.
Chinay (de) 3.

D.

Dageraet (van Hollinck genaamd) 93.
Daiem (van) *), 269.
Dam (van) 39, 82, 83, 86.
Dammis (van) 186.
Dane 159.
Darthuysen (van) 191, 192.
Dasseny 34.
Decker 111.
Decossine 3.
Dedel 83-87.
Deelen (van) 57.
Deinse (van) 36, 80.
Dekama *), 213.
Delft (van) 87, 118.
Delwijnen (van) 148, 183.
Deizen (van) 102.
Delzene d'Hont (Dont) 0. 1, 4.
Deurne (van) *), 62, 63.
Deuverden (van) 207, 208.
Develsteyn (huis) 161, 166, 168, 169.
Deijman 13.
Deynse (van) 149.
Deynsen (van) 144.
Diemen (van) 170.
Diepenbrugge (van) 212.
Dierkens 151.
Dikmans 149.
Dingemans 141.
Dinter (van) 189.
Dirkzwager 80.
Dis (van) 159.
Dissius 113.
Ditzel 87.
Dob 14.
Dockum (van) 101, 145.
foënga 199.
Does (van der) 221.
Doeyen 79.
Dofertie (van Eyck) 30.
Doorn 189.
Doorninck (van) 118, 154.
Dorp 9.
Dorp (van) 20.
Dorp (van Adrichem gezegd van) 20.

Dorpe Ingelse (van den) 0. I/II, 4.
Dorth (van) 179.
Dorth tot Varick (van) 180.
Doublet 87.
Dover 285.
Doyem (van) 126, 204.
Doyeweerdt 180.
Drabbe (von Freytag) 88.
Drakenborch (van) 252, 253, 259, 271. 286.
Dreiville (de) 106.
Drews (de) 201.
Drie1 (van) 163.
Drongelen (van) 38.
Dronkers 0. I, 4.
Droste van Visschering 134.
Drote zu Vlsschering 130.
Druyvesteijn 11.
Dubbeldemuts van Dijck 37.
Dueren (van) 96.
Duivenvoorde (van) 239, 241.
Dumbar 155.
Dumon 0. I/II, 4.
Dungen (van den) 189, 190.
Du(u)ren (van) 57, 65.
Duvenszn (Smoor alias) 59.
Duysent 211.
Duyvensz, 58.
Duyvesteyn 113.

Dijck (van) 112, 1143 8 .
Dijklander 56.

E.

Echten (van) 131, 134.
Eck (van) 53, 104, 192.
Edema *), 216.
Eelts 130.
Eem (Both van der) 253.
Eemans 185.
Eemt (van der) 85.
Eenhoorn (van) 212.
Eggert 220.
*), 17, 19, 21—
Egmond Egmond (van) van Meresteijn 107.
Egmond 221 282 an der Nyenburch (van) 155, 158.
Egten 131.
Elsnerus 150.
Elst (van der) 98.
Embda (d') 203, 204.
Emden (van) 28.
Emmichoven (van) 77.
Empel (van) 144.
Enghusen (van) 46.
Entens 127, 130, 133, 199, 202
Epen (van) 0 I/II, 4.
Erckenzweig 120.
Erp (van) *), 62.
Esch (van der) 112.
Ese (van der) 44.
Ess (van) 185.
Essen (van) 221.
Estvelt (van) 93, 94, 123, 124
Evertsz 27.
Evertsz (Bennebroek) 27.
Ewsum (van) 125, 127, 128 221.
Eijck (van der) 85.
Eyck Dofertie (van) 30.
Eijll (van) 152, 153.
Eynde (van den) 164, 169.

F.

Febvre (le) '212.
Feith 60.
Feyen 27, 102.
Fierens 40.
Flament 4.
Fleury 151.
Flu 28.
Folkerda (van) 204.
Fol(c)kers 147, 148, 200, 201.
F'omm 26.
Fonck 98, 99.
Foncken 103.
F'ooyman 39.
F'oreest (van) ll.
Francken 64, 97.
Frensel 211.
Freytag (von) 88.
F'rieswijk 120.
Froma 133.
Frijtag (van, von) 87, 88.
Fumal (de) 118.

G.

Gaikinga van Terborch en Jellema 134.
Gay (de) 103.
Gaykingo 131, 133.
Gaymans 96.
Geauset (de) 78.
Geer (de) 86.
Geffen 148.
Gelpko 151.
Gelre (van) 239.
Gemert (van) 183 186.
Gend (van) 186.
Genderen (van) 145, 170.
Gerdeman 27.
Geyter (de) 190.
Ghent (van) 273.
Ghier (de) '115.
Gier (de) *), 63--72, 95—106, 140, 177—190.
Gier alias Hertog (de) 66, *) 188, 189.
Gier gen van den Poll (de) 68.
Gier (Zijnen de) 66, 143, 149, 151.
Giesen (van) 184.
Gillissen Verschage 0 I/II, 4.'
Glarges (de) 117.
Glasener 186.
Glaudemans 187—188.
Glesenaar 186.
Goch (van) 138, 189.
Goor (van) 104.
Gordt van Eekelen (la) 0. I/II, 4.
Gorter (de) 79, 80.
Goset (de) 78.
Goudappel 113.
Gousset (de) 222.
Goye (uten) 241, ,247, 249, 270.
Gozemans 160.
Graafland O. I, 4.
Graef (van der) 116.
Graeff (de) 220.
Graeff (van de) 103.
Graess (van) 16.
Gramaye (van) 164, 169.
Grave (de) 40.
Greeber 29.
Grient (van de) 141 144.
Grim 154.
Gro (la) '0. I/II, 4.
Groen 73.
Groenenberch (van) 40.
Groenewoude (van) 192.
Groenincx 86.
Groot (de) 70, 147, 148, 186.
Groskamp 80.
Groskamp (Robbé) 80.
Grotenhuis (van) 118, 213.
Gruiter 46, 94.
Gruys 133.
Grijp. (van de) 106.
Gulik (van) 239.

H.

Haamstede (van) 206, 207, 221 222.
Haan '160.
Haas (de) 184 185.
Hack 88.
Hacke 145, 146, 165.
Hackenbroeck 197.
Hackfort (van) 118.
Hackforts Veenhuis (huise) 118.
Hadel 0. III,/IV, 3.
Haeften (van) 40, 108, 222.
Haegen (Haghe) (van den) 5.
Haelt (van) 270.
Haen 47, 50, 51.
Haen (van den) 46, 52.
Haep (van der) 47, 48, 50, 51.
Haep (Helle gez. van der) 51-53.
Haerda *), 213.
Haersolte (van) 60.
Haestrecht (de) 237.
Hage (ten) 152.
Hagedoorn 29.
Hageman 151, 152.
Hfagen (van der) 0. III/IV 4.
Halewijn (van) 107.
Hallings 77.
Ham (ten.) 205, 207, 209, 210.
Ham (van) 5.
Hambrouck 113.
Hanewinkel 118.
Hanssen 152
Hanxtum (van) 185
Hardenberg 0. I/II, 4.
Haren (van) 98, 188.
Harinxma (van) *) 216.
Harinxma thoe Heech 213.
Hartigh (de) 86.
Hasebaart 212.
Hasevelt (van) 33.
Hasius 74.
Hasselaer 0. 1, 4.
Hassevoort 56.
Hausselt (van) 99, 104, 105, 184.
Hauxregard (de) 106.
Havemans 119.
Havermans 17.
Haze (de) 39.
Hedickhuysen (van) 76.
Heemskerk (van) 220.
Heemstede van) 285
Heerde (van) *) 37, 41-53, 215.
Heerdt (van) *) 37, 41—53, 215.
Heereman de Hollewinde 187.
Heerman van Oegstgeest 155—158.
Heesik (van) 184
Heeswij(c)k (van) 237, 270.
Heidenrijck 197.
Hein (Arentsen) 175.
Helbergen van) 47.
Hell (van, de) 93.
Helle '45, 46,' 51.
Helle gez. van der Haep 51-53.
Hengel (van) *) 205—212, 221
Hennekeler (van) 89, 124.
Hennep (van) 170.
Henxtum (van) 186.
Herlaer (van) 38, 259, 285.
Herler van) 142.
Hermana *) 213.
Hermani 119.
Hermanni gezegd van der Klee 119.
Hermans 3.
Hernen (van) *) 50.
Hertog 66, 188, 189.
Hertog (De Gier alias) 66, *) 188, 189.
Hertoge (d') 60.
Hertzberger 27.
Herwijnen (van) 187, 253.
Hessel 256, 271, 276, 277, 283.
Hessels 257, 260, 286.
Hessen (van) 49.
Heukelom (van) 62, 225—286.
Heusden (van) 70, *) 163, 169, 248—251, 267, 268.
Heuvel (van den) 27, 128.
Heyden (van) 130, 134.
Heydenrijck 194.
Heydens 101.
Heijligers 155.
Heylinck 40.
Heijm 68.
Heymans 147, 159.
Heyswijc (van) 238.
Hilderen (van) 208.
Hillebrandes 127.
Hillebrands 119, 128, 131, 134.
Hillensberch(g) (van) 177, 181, 256.
Hilten (van) 208.
Hilverdincks 34.
Hochepied (de) 119.
Hoddemont 170.
Hoeckelom (van) 94, 122.
Hoeckelum (van) 122, 214.
Hoeff (ten) 123.
Hoekelem (van) 239.
Hoeve1 (van) 130, 132, 134.
Hoeven (van der) 169.
Hoff (ten) 124.
Hol, 100, 101, 178.
Hollinck genaamd Dageraet (van) 93.
Holt(h)e (ten) 123, 124.
Hompesch (von) 237.
Hoochstraet 81-83.
Hoochstraten (van} 81.
Hooff (van) 118, 120, 143.
Hooft, 0. I/II, 4, 143.
Hoorne 251.
Hoos 143.
Horenken 133.
Horn 251.
Hornes (van) 248.
Horst 27.
Horst (ter) 120.
Horst (van der) 0. 1,' 4.
Holtinga (van) 199, 201, 202, *) 213.
Housel (van) 104.
Houten (van) 189.
Houwelinge(n) (van) 72, 222.
Houweningen (van) 72. 222. 223.
Houweninghen (van) 238.
Hove (van) 13.
Hoven (ter) 43.
Hoxwier *) 213.
Huerlen 115.
Hugenpoth (van) 176
Huinge 199.
Hullu (de) 0. I/II, 4.
Hulshoff Pol, 0. I/II, 4.
Hulswit 35.
Humboldt (von) 38
Hupkes 119.
Hutema 73.
Huysden (van) 69.
Huysen 208.
Hymbach (van) 209.

I.

Immink 80.
In de Betou 40.
Ingen (vn) 252, 257, 259, 279, 280 Ingenhousz 80, 86,
Ingenool 1.
Isendoorn (van) 246.

J.

Jacob 81.
Jacob ('s) 80, 81.
Jacobson 35.
Jager (de) 15.
Jansen 7, 8.
Janzon 224.
Jargers 132.
Jarges 125-132.
Jariel des Châtelets (le) 7.
Jode (de) 177, 181.
Jodoci 60.

Jongbloed 102.
Jongema 131.
Jongema (van) 134.
Jongerius 222.
Jongh (de) 181, 186.
Joosten 146.
Jordaan 80.
Julien 119.
Junius 113.
Jutfaes (de) 165.

K.

Ka (van der) 120.
Kaatz (van) 229.
Kakebeeke 118.
Kamerlinck 222.
Cameron Munro 27.
Camminga (van) 202.
Cammingha *) (van) 213.
Camp (torn) 202.
Camp (van der(n)) 128, 130, 132.
Campan 6.
Kampherbeek 29.
Camphuysen (van) 52, 53.
Camstra *) 213.
Cannegieter 201.
Capelleman van Teijlingen 14.
Cappelman 14.
Cappon 0. 1, 4.
Cardon 2, 4.
Karnebeek (van) 212.
Caron (de) 77.
Karsseboom 27.
Carstens 117.
Kasteele (van de) 80.
Catendrecht (van) 85.
Cater 125, 130.
Caulille (van) 75.
Cauw 40
Kecken *) 254, 257, 276, 277.
Keeken (van) 260.
Kemp (de) 84-86.
Kempe (de) 144, 145.
Kerkwijk (van) 80, 190.
Kesschietre van Havre (de) 7.
Kessel 57.
Kessel (van) 57, 146, 187.
Ketelanus 113.
Ketel1 201.
Ketjes 152, 153.
Keuchenius 119.
Key 150.
Keijser 55.
Kies van Wissen (de) 57.
Kilman 222.
Kinschot (van) 10.
Kistemaecker 53.
Klaassen 119.
Claer, 38.
Claer alias Boertgen 38.
Clant 133. 203.
Claver 28.
Klee (Hermanni gezegd van der) 119.
Cleeff (van) 40; 120.
Clercxs 83.
Klerk, 0. I, 4.
Klock 119.
Clooster (van den) 130.
Clootwijck (van) 76, 77.
Klopman 30.
Cloppenburgh 152.
Cobrisse 207.
Cock (de) 98, 104, 105, 144, 246.
Cocken 38.
Cocq (de) 106, 183, 268.
Cocq van Alum (de) 183.
Cocq van Delwijnen (de) 105, 187.
Koe van Nieuwaal 245.
Coe van Weerdenberg (de) 245.
Coebergh 3.
Koek, 39, 119.
Coenders 130, 203.
Coene 32.
Coesfelt (van) 40.
Coesfelt (Terbeeck van) 40, 120.
Coesvelt (van) 120.
Koets 96
Coeverden (van) 172—177.
Koeverden (van) 231.
Kok 95, 96.
Kok (de) 231, 238, 244-246.
(C)Kok van Batenburg (de) 245. 249.
Kok van Weerdenberg 247, 250.
Kok van IJzendoorn (de) 241.
Colarda 37.
Conat 53.
Coninck 130. 131.
Coninck genaamd van Ballen 125. 126.
Koning 38, 39.
Koning (Wittop) 38, 39.
Conradi 27.
Cool, 164 0 I/II, 4.
Cools 166.
Coomans 159.
Koord (de) 112.
Coot (van) 95.
Kop 17
Copes 160.
Coppelaar 185.
Coppen 17.
Corens 61.
Corff 23.
Cornelissen 29.
Corstius 119.
Corty (de) 147.
Costerus 80.
Couwenberg 150.
Craan 6.
Crabbenmors (van) 14.
Krag 222.
Krag gen. Scharken 222.
Cralingen (van) *) 17-24.
Crampe 37.
Crayesteyn (van) 38, 39.
Cremer 118.
Kreps 27.
Cretier 180.
Kretschmar und Flämisdorff (von) 160.
Crillaert 142.
Krimpen 116.
Kroese 119.
Kroese(n) 37, 39, 119.
Croesen 86.
Crommon (van) 86.
Cronenburg (van) 57.
Croock 86.
Croockewit 28.
Cruyskercken (van) 116.
Criuw 88
Kuik (van) 243, 244.
Kuilenberg (van) 239, 241.
Culenborg (van) 282.
Cullinck (Lethmate sen.) 50.
Curler (van) 121. 123.
Cuyck (van) 246, 267. 268.
Cuijck Herpen (van) 249.
Cuyl (van) 59.
Kuvlenburg(h) (van) 231, 257, 285.
Cuyper 188.
Cuypers 8.

L.

Laan (van der) 57.
Laen (van der) 20, 23.
Laer (van) 130.
Laer (van de) 185.
Lakeman 12.
Lam 160.
Lambert(s) 4.
Lambrechts 74.
Lampsin 208.
Lanckvelt 77.
Lande (van der) 8.
Langerak (van) 271.
Langeveld (van) 96.
Langhe (de) 39.
Lanoy 212.
Lansdael 106, 183, 185.
Lansdael (van) 184.
Lanskroon (van) 112.
Laren (van) 40.
Latheur (de) 209.
Lawick (van der) 192.
Lecke (van der) 241, 263, 270.
Lede 243. 248..
Lede (van der) 226, 263.
Ledenberg, 27.
Leegpoel (huis de) 178.
Leeke (van der) 249.
Leemput (van) 86.
Leermaker 184.
Leesens 7.
Leeuw (de) 179, 190.
Leeuwen (de Kock van) 188.
Lemmers 88.
Lennen (van) ll.
Lennep (van) 172.
Lennep (van Pijkeren gen. van) 172, 173.
Lenshoek 141. 149.
Lente 0. I/II, 4.
Lethmate gen. Cullinck 50.
Lewe 125—130, 132-134, 220, 221.
Lewe van Aduard 125.
Lewenhaupt (von) 160.
Leyenburg (huis) 239.
Leyenburg (van) *) 225-286.
Leyensteyn (huis) 239.
Leyssius 39, 40.
Liddel 34.
Lier 185. 186.
Lill (van) 144.
Lind van Wijngaarden (de) 80.
Lint (de) 80, 81.
Lintelo 83.
Lith (van) 99,. 181.
Lockhorst (van) 209.
Lodensteyn (van) 137.
Loeff 39, 178, 179.
Loenen 104.
Loenen (van) 109.
Loghem (van) 154.
Loo (de) 150.
Looden 5.
Loon (van) 251.
Losecaat 120.
Lucassen 146.
Ludolphi 203.
Luenink 152.
Luinga (huis) 125, 126.
Luytelaer (van) 0. III/IV, 4.
Lyberne 106.
Lijn (van der) ll.
Lynden (van) 270.

M.

Mac Intosh 28. 0 III/IV 3.
Ma(c)kename 39.
Malsen (van) 238.
Man, 177.
Marck (van der) 120.
Marcken (van) 256.
Maren (van) 182.
Marle (van) 35.
Martens 30, 142, 206—209, 211.
Martens Mackename 39.
Masman 28.
Massow (von) 175.
Meaulx van Vorsselaer (van) *) 191, 192.
Mauregnault (Boreel de) 6.
May 28.
Mazer 29.
Meeckeren (van) 46, 53, 215.
Meer (van der) 58, 59.
Meester (de) 137, 138, 140.
Meesters *) 160.
Meeusen 0. I/II, 4.
Meeuwen (van) 8.
Meinertshagen (de) 27.
Meister 35.
Mekeren (van) 49, *) 50.
Menninck 73.
Ment 223.
Mepsche (de) 125—127, 131, 133, 134, 199, 202.
Mepsche tot Westrup (de) 200.
Meré (de) 120.
Merssche (van der) 117.
Merwede (van der) 230, *) 232, 237, 265.
Metelen 202.
Meurs (van) 46, 93.
Mey (de) 40.
Meyer 32, 201.
Meyerik (van) 38, 39.
Meysters *) 160.
Meyvaerts 40.
Mez (du) 0. I/II, 4.
Michaëlio 151
Middachten (van) 95.
Mieriaar (van) 247.
Miesegaes 27.
Miets 128, 130, 132.
Mighels 2, 4.
Mirlaar (van) 250.
Moere (van der) 9.
Moes 34.
Mol *) 116.
Moll 28.
Molmans 152.
Moltus 0 I, 4.
Mom 70.
Mommer 160.
Mommers *) 88.
Monsanto 29, 30.
Montel (de) 29.
Montfoort (van) 220, 239, 265.
Moolenaar 29.
Moors 185.
Morincx 178.
Mortel (van de) 8.
Mortier 87, 118.
Mostart 113.
Mouëry 7.
Mouiarts 40.
Moy 124.
Mulert 128, 130, 132.
Muller 201.
Munch (de) 207.
Munckerus 203
Munnich 118.
Munnikhuyzen 28.
Muntendam 0. I/II, 4.
Muntz 154.
Musquetier 250.
Muylwijck (van) 85.
Mij (van der) 112, 113.
Mije (van der) 83.
Mijnden (van) 260.

N

Naeldwijck (van) 221.
Naes (van) 55.
Namen (van) 186.
Nansum (te) 200.
Nassau (van) 10.
Naudy 224.
Nauta 80.
Naijen (van') 88.
Neeringh (van) 78.
Nes (van) 184, 185.
Neufville(de) ll.
Nieuburg (van de) 55.
Nieuwaal (van) 105.
Nieuwburg (van de) 9.
Nieuwenerve (van) 38.
Niezelsluis 61.
Nisselrooy (van) 183.
Nobel 138, 139.
Noels 0. I/II, 4.
Nolden (van) 40.

Noordelloos (van) 229 230 232 234, 235, 243, 249, '260,' 263: 265, 266, 269.
Nooten (van) 80.
Nooten (Cambier van) 80.
Nooten (Roola van) 80.
Nooten (Sandt van) 80.
Nooten (Sibmacher van) 80.
Nordes 56.
Northoorn 203.
Noyen 160.
Nucke 60.
Nunem (van) 152.
Nuweveen 156. *) 157.
Nydegger 261.
Nijenburch (van de) 54.
Nyenrode (van) 260.
Nyenvelt (van) 257.
Nijenwael (van) *) 191.
Nijenwael (van Weerdenborch) (van) 191.
Nyerlede (huis) 266.
Nijgh, 87, 137—140.

0.

Ochten (van) 245, 247, 251.
Oelrick 176.
Oesterwyck 81.
Oever (van den) 179, 180.
Offenhuizen (van) 202.
Oldenbarnevelt (van) 89, 93, 122, 124.
Olivier (l') 6.
Olms (van) 53, 54.
Ommeren (van) *) 27, 95.
Ompteda, 125, 127, 128, 131, 132.
Onincx 159.
Oom 164.
Oort (van) 75, 212.
Oort (van den) 148, 149.
Oosten (van) 112, 114.
Oosterbaan 39.
Oosterbaan Greeber 29.
Oosterhuysen 117.
Ortmans 120.
Os (van) 180.
Otter (den) 184, 185.
Overlander 220.
Oversteegh (van) 178.
Oversteghe (van) 179.
Oy (van) 270.

P.

Paccotton 29.
Paerels 105, 106.
Palthe 155.
Palthe Wesenhagen 29.
Pama 210, 211.
Pampus 104.
Pannekoeck 93-95, 124, 215.
Papegay 104.
Paris 6.
Parma '30.
Parra (de la) 28.
Passer 204.
Pavie (van) 138.
Pelinck 151.
Pelt 222.
Pen 0. I/II, 4.
Persijn 219.
Pesch, 186.
Peusum (van) 202-204.
Pewsum (van) 202-204.
Pieck *) 62, 69, 179.
Piermans 179, 180, 190.
Pistorius 151.
Plessis (du) 187.
Plettenberg (van) 174.
Ploech 273.
Ploeg 75.
Ploos van Amstel 87.
Poeyt 87.
Pol (van de) 1.
Pol (van der) 38.
Pol (Hulshoff) 0. I/II, 4.
Polanen (van) 230, 232, 235, 238, 239, 260, 265, 266, 286.
Poll (van de) 64, 97, 102, 103.
Poll (van den) 124.
Poll gen. De Gier (Van de) 64, 102, 187.
Pollart (de) 7.
Poll (de Gier gen. van den) 68.
Polman 204.
Ponsteen 39.
Poorten (van der) 160.
Poorten (Roelofgeseyt van der) *) 88.
Poortermans 1 1 8 .
Postmans 7.
Pottendorf 28.
Prager 27.
Prouning 118.
Prouning v. Deventer 119.
Putte 29.
Putten (huize) 172-176.
Pijkeren (van) 172.
Pijkeren gen. van Lennep (van') 172. 173.
Pyll 164.

Q.

Quackelbeen 33.
Quay (de) 1-8.
Quispel 117.

R.

Raet(d)t (de) *) 40, 70, *) 88, 100, *) 160, 180.
Raeth (die) 178.
Rande (huize) 172.
Ravestein 119.
Ravesteyn (van) 84.
Rechteren (van) 44, 175.
Reinar 30.
Reitz 39.
Rekenaerts 36.
Renesse (van) 271.
Rengers 172.
Rensen (van) 200.
Resant (van) 212.
Reuvers 101.
Reyde (to) 236,
Reydt (te) 270.
Reyger 47.
Reijger (de) 52, 53.
Reynen 147.
Reijnst 11.
Rheydt (to(t) 236, 265, 266.
Rhijn (van) 155.
Richardson 30.
Ridder 153.
Rietwijck (van) 22, 23.
Ringe (van) 5, 6.
Ringelandt 101.
Ringeling 37.
Ripperda 127.
Ripperda (van) *) 125.
Ripping 0. I, 4.
Ritskes, 55.
Roche (de) 28:
Rocheteau 28.
Roleffs 201.
Roelofs geseyt van der Poorten *) 88.
Roest 57.
Roever (de) 88.
Romani 39.
Roorda (van) 133.
Roosenburg (huis) 272.
Roosendael, 0 III/IV, 4.
Rosenstrauch (von) 160.
Rosinchem van Schonouwen (van) 286.
Rossem (van) 235, 236, 259.
Rossum (van) 102, 247.
Rouw (de) 182, 185, 186.
Rouwenhorst Mulder, 0. I/II, 4.
Roux 29.
Roy (de] 120.
Royer 27.
Rutenberch (van) 271.
Rutenberghe (van den) 44.
Ruts, 209.
Ruweel (van) 81.
Ruyter (de) 86, 87.
Rijcken 76.
Rijcx 93.
Rygersbergen (van) 209.
Rijn (van) 80.
Rijsterborch 120
Rijsterbosch 88.
Rijven (van) 120.

S.

Salanger (de) 12.
Salengre (de) 13.
Salerne 22.
Sam 160.
Sanches 28.
Santen (van) 120.
Sardijn 37.
Sars 187.
Sassenen (van) 237, 270.
Schade 108.
Schade van Westrum 80, 81, 107-111.
Schaep 172.
Schaffer 28, 203.
Schagen (van) 113.
Scharken 222.
kharken (Krag gen.) 222.
Schay 200.
Scheltinga (van) 128.
Schenck van Culemborg 241.
Schenck van Nydeggen 254, 260, 276, *) 277, 283, 286.
Schenk van Toutenburg 40.
Schepper (IJssel de) 154, 155.
Scherpenzeel (van) 91, 92.
Scheydius 56.
Schlippenbach (van) 221.
Schoeller (von (van)) 48, 50.
Schoemans 100.
Schoemantius 101.
Scholten 94, *) 120-124.
Scholten (gen. van Arler) 91.
Scholten van Vanevelt 122-124.
Schonauwen 225-286.
Schoock *) 88, 160.
Schoolenaar 55.
Schoor 222.
Schore 78.
Schorer 40.
Schorpion 28.
Schorrenberg 27.
Schout (van der) 165.
Schouwen (van) 117.
Schrassert 89, 91, 93, 94, 123.
Schraterbach van Burmania 175.
Schrijvers 55.
Schuer (van der) 123.
Schuler (van) 47.
Schuller (von) 50.
Schulp 275.
Schutte 211.
Schuylenburg (huize 172, 173, 176.
Schwenneke 29.
Schijndel (van) 88.
Scenke (die) 239.
Scolp 273, 275, 286.
Segen (van) 95, 96.
Segwaert (van) 39, 120.
Sell 61.
Selwert (van) 130.
Sevenaer (van) 47, 52, 53.
Seventer (van) 16.
Sickel 88.
Sickinghe 126, 129, 131. 134.
Sighers (de) 133. 199. 202. 204.
Simon Thomas 30.
Sissinck 126, 199.
Sjaerdema *) 213.
Slatboom 120.
Slengarde O. III/IV 3.
Slingelandt (van) 166.
Slodt 94.
Slooten (van) 30.
Slootse 94.
Sloyer 281, 283, 286.
Sloyers 252, 255, 257, 259.
Sluiter 119.
Sluse (van der) 245.
Sluys (van der) 101.
Sluijter 17.
Smallegange 0. I/II, 4.
Smit 29.
Smits 57, 102.
Smits van Oyen 8.
Smitt 34.
Smoor alias Duvenszn 59.
Snelgersma (huis) 204.
Snelle van Nieuwerveen 100.
Snellen 169.
Snijder 159.
Sober (van) 30.
Soermans 190.
Soetermeer (van) 114.
Sohier 0. I/II, 4.
Solbach 204
Somerhuis 151.
Sonnevelt (van) 82.
Sorgen (van) 212.
Soumain 88.
Sparenwoude (van) *) 21.
Speulde (van) 52.
Spierinck 53.
Splinter 53.
Sprangh (van) 184.
Springinveld 55.
Sprongh 84.
Staal (van) 101.
Stael (van der) 74.
Stalpart 54.
Stalpert 83.
Stangniete 40.
Starrenburg (huis) 17.
Starrenburgh (van) *) 17.
Staveren (van) 94, 215.
Steegh (van der) 141-143, 149.
Steenbergen (van) 270.
Steenhardt (van) 6.
Steenhuys 61.
Steenhuys (van den) 236.
Steenhuysen (van) 10, 204—205.
Steenis 74.
Steenler (van) 124.
Steenvelt (van) 7.
Steenwijnckel (van) 33.
Steffens 29.
Stelt 148.
Sternbach (van) 36, 37.
Sternstrahl (von) 160.
Stipel 224.
Stokhuyzen (van) 80.
Stone 35.
Stoutenburgh (van) 235.
Strengnaert 5.
Strick 87.
Strien (van) 24.
Stroband 5.
Strijen (van) 40.
Sturler (de) 154.
Sturlincx 272.
Stuver 58.
Suchtelen (van) 153.
Surck (van) 10.
Surck (Studler van) 10.
Swart (de) 113.
Sweerts de Weert 166.
Swettheul (van de) 114.
Swieten (van) 58, 88, 252, 260
Sylvius 11.
Sijp (van) 56.
Sypesteyn (van) 205, 211, 212,

T.

Taets van Amerongen 191.
Tammen 203.
Tamminga, 125, *) 126, 129-131, 220.
Tapghen 46.
Teeffelen (van) 178.
Tegnagel 160.
Tellegen 193-198.
Tesman 57.
Teijlingen (van) *) 9.—17, 53—61, 156.
Thaems 223.
Thedema 125 126, 130, 131.
Thedema (huis) 125, 134.
Theffelen (van) 13.
Thibaut 10.
Thiel 28.
Thiel (van) 100.
Thiens 86.
Thonus 28.
Thornhille 29.
Thuys 36.
Thijssen 8, 40.
Tiel 147, 148.
Tiel (van) 185.
Tielemansz (van) 38.
Tilmans 39.
Tilt (van) 115.
Timmer 159.
Tirion 28.
Tissot van Patot 154.
Tjarda van Starkenborgh 125, 129, 131, 134.
Traudenius 76.
Treurniet 30.
Trigora *) 213.
Tromp 0. I/II, 4.
Trouwe 40.
Tuyl (1) (van) 69, 253, 259, 286.
Tuyll van Serooskerken (vanj 271.
Twiller (van) 95, 123.
Tyarda *) 217.
Tyassens, 202.

u .

Ubbema, 125-133, 199.
Uffkens 126.
Uiterweerd 66.
Ulft (van) 44.
Ulger 133.
Umgewand 26.
Urbaens 54.
Uterwijck (van) 252.
Utrecht (van) 20.
Uytwyck (van) 116, 117.

V.

Vaders 113.
Valck (van de) 169.
Valck (Van der) 88.
Valcke 203, 204.
Valkesteyn 54.
Valkenburg (van) 143, 145, 231, 249.
Vanevelt (van) 123, 124.
Veelen (van) 204.
Veen (van) 14, 165.
Veene (van der) 110.
Velde (van de) 98.
Velden (van) 112.
Velp (vac) 180.
Velzen (van) 28.
ben (van de) 105, 183.
Ven (van der) 184.
Verbeeck 57.
Venbergen (van) 61.
Verbers 118.
Verboom 54.
Vergeest 3.
Verhaegen 0. III/IV 4.
Verhage, 0 1. 4.
Verhoeks 105, 186, 187.
Vermeere 0. 1, 4.
Vermeulen 32.
Vernatti 160.
Verrutius 204.
Verschuur 0. III/IV 3.
Versloot 87.
Versluijs 153.
Versteegh 185.
Verster de Balbian 187.
Veth 209.
Vianen (van) 222.
Viervant 28.
Vigny (de) 160.
Vimmen (van) 43.
Virieu (de) 150.
Virneburg (van) 249.
Visscher 15.
Visser 56, 155.
Vedder (van) 39.
Vliet (van) 257, 285.
Vliet (van der) 73.
Voerst (van) 153.
Voetman 29, 0. III/IV, 3.
Vogt (van der) 88.
Voirne (van) 238.
Volbier 197.
Voltelen 144, 145.
Voocht van Egmont 60.
Voogdt 12.
Voogd van Tuil (de) 245.
Voorne (van) 237, 239, 263.
Voorschoten (van) *) 17.
Voorst en Keppel (van) 44.
Voorst tot Voorst (van) 8.
Voorst tot Voorst en Schadewijck (van) 7.
Voorthuysen (van) 192.
Vos 85.
Vos (de) 36, 61.
Vredeland (huis) 252.
Vries (de) 11, 105, 170, 183.
Vuren (huis) 241, 247, 268.
Vijandt, 208, 210, 211.
Vyanen (van) 241, 271, 273, 280, 281.
Vijfhuis *) 151-155.
Vijver (van de) 26.

W.

Wachtendonk (van) 104, 105.
Wadenborch (van) 240.
Wadenborch (huis) 243.
Wael van Vianen (de) *) 62.
Waelwijck (van) 72.
Wagtendonck (van) 184.
Wahren (van) 128—130, 132.
Walta (van) 204, 205.
Waltelingh 88.
Walther 27.
Warmenlo(o) (van) 31, 53.
Warnsinck 193, 194, 197.
Warnsveld 27.
Wassenaar (van) 58, 112, 120, 249.
Wassenbergh 7.
Water (ten) 130.
Wateringen (van der) 252.
Weent (de) 12.
Weerdenberg (van) 238, 245, 247.
Wegdam (huize) 173.
Weltens 183.
Wenckum (van) 121— 124.
Wenink 197.
Wenschop 206.
Weringe (van) 202.
Wesenberch (van) 120.
Wesenhagen 28. 29.
Westenberg 34.
Westenrode (van) 44.
Westerholt 260.
Westerholt (huis) 254, 255.
Wetters 195, 197.
Weyer (de) 98.
Weyers 120.
Weyn 37, 194.
Wyarda *) 216.
Wicherlinck 35, 154.
Wicht (van) 203.
Wielen (van der) 119.
Wifringe 202.
Wilkens 27, 0 III/IV, 3.
Wilmers 6.
Wingaerde (van) 186.
Winter 137.
With (de) 138.
Witt (de) 205.
Witte (de) 207, 208, 210.
Wittesteijn 191.
Woeltjes 146.
Woestenboven (van) 149.
Wolff 179, 256.
Wolffs van Potegem (de) 60.
Wolfs 149.
Woudenberch (de) 165.
Wouters 12, 61.
Wijbrandts 115.
Wijck 94, 111.
Wijck (van) 109, 113.
Wyfliet (van) 238, 239.
Wijflith (van) 178.
Wyhe (van) 27, 46, *) 50, 61.
Wylack (van) 236, 276.
Wijnaendts (van Resandt) 115.
Wijnbergen 28.
Wijntges 16.
Wijs (de) 144. 145.
Wijss (vón) 154.
Wythyma 57.

Y .

IJsselstein (van) 239, 240, 242, 248, 250.

X.

Zaal 27.
Zeegelaar 30.
Zeeuw (de) 142.
Zeller (van) 260, 283, 286.
Zevender (van den) 112, 113.
Zoelen (van), 231, 234, 235, 237, 265.
Zoelen (huize) 231, 233, 234, 235, 259.
Zuelen van Nyevelt 255, 256, 260.
Zueren (van) 59.
Zutterman., O. 1, 4.
Zuijdwijk (van) 21.
Zuylen 239.
Zuylen van Nyevelt (van) 9.5.
Zwieten (van) 274.
Zijl(l) (van) 208, 211.
Zij11 huis) 191.
Zijnen 150.

NAAMREGISTER

op de Mededeelingenbladen Juli-December 1943.

A.

Adriaens, M. X, XII.
Alberts, M. IV.
Aldenburg Bentinck (van) M. VI.
Alewae (van) M. VII.
Aluwae, M. VII.
Amorie (des) M. VII.
Amstel van Meynden, M. XXII.
Andel (van) M. XX.
Aperceaux, M. X.
Appel, M. VII.
Arar, M. XVI.
Arnold, M. X.
Arnaud, M. VI.
Assendelft (van) M. XXII.
Auchens, M. VII.
Auphily, M. XXI.

B.

Bacchers, M. II.
Bakker, M. VIII.
Balgoyen (van) M. III.
Bange, M. VI.
Bassee, M. XI.
Basserman, M. XII.
Beaufort (de) M. VI.
Becker, M. XXI.
Beelaerts van Emmichoven, M. V.
Beidewech, M .VIJ XII.
Berck (van) M. XXII.
Bergeyk (van) M. XII.
Bergh (van den) M. XIV, XXIII.
Berghe (van den) M. VI.
Berkel (van) M. X, XXIII.
Berner Schilden Holsten, M. VI.
Beukema, M. XX.
Beusekom (van) M. XV.
Beuving, M. XX.
Bidart, M. XII.
Bilt (van der) M. V.
Bisschops, M. II.
Blanck, M. XXIII.
Bleyswijck (van) M. XIX, XXIII.
Bock, M. VII.
Boelens, M. XX.
Boer (de) M. XII.
Boers, M. XII.
Boey, M. X.
Bommel (van) M. X.
Bongart, M. XXI.
Bongerts, M. XIX.
Boogaard (van den) M. VI.
Boogaart, M. XXIII.
Boom, M. VII.
Bootsma, M. x11.
Bor, M. XIX.
Bordewijk, M. VII.
Borgers, M. III.
Borssele van der Hooghe (van) M. X.
Bos, M. XVI.
Bosschieter, M. VIII.
Bosveld (van) M. II, XIX.
Boutenborch (van den) M. XX.
Box, M. VII.
Boxtel, M. XVI.
Braam (van) M. X.
Brande (van den) M. X
Brantjes, M. XV.
Brasser, M. II.
Breuning, M. X.
Brink, M. XXIII.
Broeder (den) M. XX.
Brouerius van Nidek, M. II.
Brox, M. XII.
Bruenis, M. III.
Bruggink, M. XVI.
Bruin (de) M. XVI, XXI.
Bruinis, M. III.
Brusse, M. XX.
Bruijn (de) M. IV.
Buddingh, M. X.
Buillemont, M. VII.
Burger, M. XII.
Bij de Weg, M. VII, XII.

C.

Chabot, M. XXI.
Christiaensen, M. X.

D.

Dael (van) M. VIII.
Dam (van) M. VIII.
Dassen, M. XIX.
Dedel, M. XXII.
Deelman, M. VI.
Dees, M. X.
Deligne, M. XII.
Demry, M. XII.
Desmé, M. V.
Dessel (van) M. II.
Deur, M. XII.
Dingemans, M. XI.
Dinter (van) M. II.
Dirx, M. XIX.
Does (van der) M. II.
Doesburgh, M. XIV.
Domis, M. V.
Domna, M. II.
Doornik, M. XIX.
Douglas, M. XIV.
Draekenborch, M. Vl.
Draese, M. IV.
Drost, M. IV.
Dueren (van) M. X.
Dunnen (van den) M. XX.
Duvergé, M. XII.
Dijk (van) M. VII, XXIII.
Dijkstra, M. IV.
Dijxhoorn, M. II.

E.

Ebbingh, M. X.
Edler van Plotho, M. II, III.
Eckringa, M. VII, XIV. XV.
Eeckhout (van den) M. VII.
Eekers. M. XV.
Eelen (van) M. Vl.
Eichholtz, M. VIII.
Eliss. M. XII.
Elswijk, M. IV.
Esch (van) XXII.
Essen (van) M. XX.
Etten (van) M. III.
Eversberg (van) M. X.
Ewald, M. XV.

F.

Faassen de Heer, M. XIX.
Faber, M. IV.
Ferre, M. X.
Fogden, M. XX.
Fonteyn, M. XV.
Formijne, M. XX.

G.

Gallis, M. XV.
Geer (de) M. X, XII, XIX.
Gelder (van) M. XI.
Geloofs, M. XXII.
Gelove, M. XXII.
Gerits, M. XXII.
Gerritsen, M. XX.
Gersemeuter, M. III.
Gerwen (van) M. XXII.
Geus (de) M. XV.
G(h)en(d)t (van) M. XXI.
Glover, M. X.
Gorp (van) M. VIII.
Gosse, M. XX.
Graaf (van de) XII, XXII.
Graeff (van de) M. X.
Graafland (van) M. VII.
Greenwood, M. X.
Griethuysen (van) M. XV.
Groen, M. VI.
Groenestijn, M. VIII.
Groot, M. II, III, XX.
Grossouw, M. XXIII.
Grijzen, M. XXIII.
Gucht (van der) M. VI.
Guichard, M. XI.
Gijsberti Hodenpijl, M. V, VI.

H.

Haamstede (van) M. II.
Haas (de) M. II, XIV, XVI, XX.
Haeck, M. XIV.
Halbesma, M. XX.
Hall (vanj M. XI.
Hardy, M. II, XI, XII.
Hattu, M. IV.
Heemskerk. M. XX.
Heerdt (van) M. X.
Hees (van) M.' III.
Hegeman, M. VI.
Helleman, M. VIII.
Hemert (van) M. V.
Hendricks, M. X.
Hengel (van) M. II.
Her(e)mans, M. XXII.
Herwaarden (van) M. XI.
Herzeele (van) M. VI.
Heuff, M. XI, XIV.
Heuvel (van den) M. XIX.
Heytmeyer, M. XXII.
Hoeufft, M. V:
Hoeven (van der) M. X, XVI.
Hoevens, M. XIV.
Hogendorp, M. XIV.
Holbek, M. XI.
Holl, M. VII.
Holle, M. XV.
Holleman, M. XX.
Holten (ten) M. III.
Hoogvliet, M. XXIII.
Hoolwerff, M. IV.
Hoorn, M. XI.
Hopman, M. XX.
Horbel, M. VII.
Horbelt, M. XXIII.
Hormann, M. XII.
Horst (van der) M. XVI.
Houtappel, M. XXIII.
Hugenholtz, M. XVI.
Hugenholtz Stuten, M. XVI.
Hugenholtz Vis, M. XVI.
Huites, M. XII.
Hulleman, M. XIX.
Hulter (de) M. X.
Huybens, M. VIII.
Huynen, M. XV.
Hymmen (van) M. XIV.

I.

Imhoff (van) M. XIII.
Isaacs, M. XX.

J.

Jacoby, M. XXII.
Jager, M. IV.
Jans, M. II, 111, XI.
Jansen de Wrolland, M. VII.
Janssen, M. XX.
Jarigse, M. IV.
Jens, M. XXII.
Jongejan, M. XII.
Jongh (de) M. XXIII.
Joustra, M. IV.
Jouws, M. XII.
Jurres, M. XII.
Juynb,ol, M. XXII.

K.

Kaagman, M. VIII.
Kalk, M. XX.
Kamp, M. XVI.
Kamst, M. XII.
Kaps (van) M. III.
Carstens, M. VI.
Katelaan, M. XVI.
Cazemier, M. XX.
Keeken (van) M. VII.
Kemperman, M. VIII.
Kemps, M. VIII.
Kersse'boom, M. XIV.
Kessels, M. XVI.
Kesting, M. XVI.
Keyerts, M. XI.
Keyzer, M. XII, XX.
Kievits, M. XXIII.
Kip, M. XXIII.
Claassen, M. II.
Klein, M. VII, XXIII.
Klinkhamer, M. XI.
Cloet (de) M. VII.
Kloeze, M. XV.
Klok, M. II.
Kloppenburg, M. XI.
Cock (de) M. X.
Cock (ten) M. XXIII.
Koechlin, M. IX.
Koedijck, M. XV.
Koene, M. XIV.
Kok, M. XX.
Comte (le) M. VII.
Contius, M. XI.
Konijnenberg, M. XII.
Koopal, M. XVI.
Koper, M. II.
Koppelmans, M. XI.
Coppens, M. IV.
K(C)opper, M. X, XV.
Coppers, M. X.
Coppert, M. X.
Cornelissen, M . II.
Kornhof, M. XX.
Cousen, M. VII.
Cousein (de) M. VII.
Couteren (van) M. XX.
Couwenberg, M. VIII.
Couzein, M. VII.
Covijn, M. VII.
Cranendonck, M. XXIII.
Crielaert, M. XI.
Kristel (van) M. XVI.
Kroese(n), M. 111, IX.
Krol, M. III.
Kropholler, M. VIII.
Crosiêr, M. XII.
Cruiner, M. XXII
Kuipers, M. 111.
Kuperus, M. IV.
Kuypers, M. XXIII.

L.

Laen (van der) M. X.
Laet (de) M. X.
Laheij, M. IV.
Lakeman, M. XIX.
Lambinon, M. XII.
Lammens, M. XII.
Lange (de) M. XI, XIX.
Lassis, M. VIII.
Laurentius, M. XIX, XXIII.
Leemans. M. XIV.
Leers, M. XXII.
Leeuw (de) M. IV. VI, X.
Lemein, M. XV.
Lenaerts, M. XIX.
Leu de Wilhem (le) M. XXII.
Leydeckers, M. VII.
Leydekker, M. VI.
Leythen (van der) M. XIV.
Lichtenstein, M. XII.
Liefers, M. XX.
Lilaar (van) M. XXII.
Limburg, M. XVI.
Linden (van der) M. V. VI, XXII.
Lippens, M. XI.
Lisveldt (van) M. 111.
Loffvelt, M. VII.
Loman. M. XVI.
Ludwig, M. VII, XII.

M.

Maat (van der) M. XVI.
Macaré (Rethaan), M. V.
Machielse, M. XV.
Maillart, M. XXII.
Maine (de) M. XV.
Malsen (van) M. XI, XV.
Marcus, M. X.
Marinusse Pot, M. X.
Maris, M. V.
Martens, M. 11.
Marum (van) M. VI.
Maurick, M. XX.
Mayne (de) M. XV.
Meegen (van) M. VII.
Meerman, M. VIII.
Meersch (van der) M III.
Meeteren (van) M. XV.
Mensink, M. XVI.
Merckens, M. VI.
Meurs, M. V.
Mey (de) M. XXII.
Meyer, M. 11.
Meyer Timmerman Thijssen, M. XXIII.
Meijne (de) M. XV.
Mieremet, M. VIII.
Millies, M. Vl.
Molenaar, M. XVI.
Montijn, M. X.
Mooijer, M. XVI, XX.
Mourik (van) M. XI, XIV, XX.
Mulder, M. XV.
Mulier, M. V.
Muskee, M. XII.
Mylius, M. XI.
Mijnssen (Verspyck) M. V.

N.

Naaktgeboren, M. XXIII.
Nauta, M. XI.
Neille (de) M. XII.
Nelissen, M. IV.
Neurenber, M. XII.
Neurenberg, M. XII.
Neijgh, M. 111, XX.
Neyl (de) M. XII.
Nieuwen Amstel (van den) M. IV
Nieukerk, M. XI, XV.
Nissink, M. IV.
Nobbenhuis, M. XVI.
Nolens, M. XI.
Noord (van) M. XIX.
Noot (van der) M. 111.

O.

Ockersse, M. VI.
Oem van Wijngaarden, M. XI.
Offily, M. MI.
Oldenbarneveld gen. Witte Tullingh, M. V.
Onderdenwijngaard. M. XX.
Oortwijn, M. XIX.
Op ten Noort, M. XXII.
Opperdoes, M. XIX.
Orleans, M. 111.
Ossenbruggen, M. XX.
Otten, M. 11.
Dttomar, M. X.
Outeren (van) M. XV.
Outten (van) M. XIX.
Oyen (van) M. XII.

P.

Pannenborg, M. VI.
Pat, M. XII.
Pavort (van de) M. XX.
Peek. M. XX.
Peetoom; M. XVI.
Pels, M. XXII.
Peters, M. XII.
Peters van Stiphout, M. II
Petitmaitre, M. 11, 111.
Pick, M. VII.
Platho (van) M. XII.
Plotho (von) M. XI, X11.
Plukker, M. XII.
Polak, M. XX.
Pool, M. VI.
Pooijer, M. XVI, XX.
Poppes, M. XII.
Pos (van) M. IV.
Post,. M. IV, VII.
Pous, M. VIII.
Pouwels Radius, M. VII.
Prenyt, M. VII.
Prince, M. XXIII.
Prins, M. VIII.
Putte (van der) M. VI.
Puy (du) M. X.
Pijnacker, M. IV.

Q.

Quint, M. XI. XIV.

R.

Radijs, M. XIV.
Raet (de) M. XIX.
Ravenstijn, M. XXIII.
Raveschoot, M. XII.
Ravesteyn, M. XV.
Renouf, M. X.
Renoy (de) M XXII.
Reuser, M. XX.
Rhijn (van) M. XV.
Rickers (von) M. XIV.
Ridder (de) M. XXIII.
Rieu (du) M. VIII.
Robijn, M. 111, XX.
Roggen, M. XV.
Roldanus, M. VIII.
Rolland, M. XXII.
Rongen (van) M. XVI.
Rooijen (van) M. VII.
Rotgens, M. XIX.
Rotgers, M. XXIII
Rouaan, M. III.
Rouan, M. 111.
Ruiter, M. XVI.
Ruiter (de) M. XV.
Ruinen (van) M. XI.
Ruybroek (huis) M. XI.
Ruyssenaer (s), M. XI.
Rijke, M. 11.
Rijnevelt, M. XXII.
Rijpma Alberts, M IV.

S.

Sanders, M. XXIII.
Santen (van) M. VIII.
Sasburg (van) M. XXII.
Schaap, M. XIV.
Scheer, (van der) M. VIII, XII.
Schendel (van) M. XXII.
Scheurwater, M. XXIII.
Schie (van) M. XV.
Schilling, M. XVI, XXII.
Schilperoord, M. XII.
Schipper, M. IV.
Schrauwers, M. VIII.
Schregel (de) M. XI.
Schrieken, M. VIII.
Schuller, M. XIV.
Schultz van Haegen. M. VIII.
Schut, M. VIII.
Schuylenburch (van) M. XIX.
Slaers, M. XXII.
Slingerlant, M. XV.
Sloot (van der) M. XI.
Sloots, M. XV.
Slump, M. XXIII.
Smit, M. XIV.
Smits, M. VIII.
Snabilié, M. XVI.
Snebilié, M. XVI.
Snoeck, M. VIII, XI.
Soeterik, M. VI.
Son (van) M. VI.
Spengler, M. VIII.
Spee, M. XIV.
Speck Obreen (van der) M. III.
Spek (van der) M. VIII, XII.
Spiering(h), M. XI, XV
Spruyt. M. XIX. XX.
Staal, 'M. VIII, XVI.
Staats, Boonen, M. TI.
Stakenburg, M. IV.
Stalbergen, M. XIV.
Stam, M. XVI.
Stapels, M VIII.
Steenis (van) M. XV.
(Stenfert) Kroese, M. III.
Steylaert, M. XXII.
Stikkelorum, M. XVI.
Stockx, M. VI.
Stoker, M. XXIII.
Stoop, M. VL
Straver, M. XIV.
Strijen (van) M. XXII.
Sturler, 'M. XII.
Styrum (van) M. VII.
Swaving, M. XXI, XXII.
Sweeren van der Eem, M. XX
Swieten (van) M. VI.
Synes, M. XII.
Sypesteyn (van) M. XXI.

T.

Tap, M. XIV.
Teylingen (van) M. XXI.
Thibaut, M. X.
Thielen (van) M. XXIII.
Thierry, M. VI.
Thomassen, M. XVI.
Thys, M. XXII.
Thijssen, M. VII.
Tibel, M. X.
Tilburg (van) M. XX.
Tilman, M. IV.
Timmers, M. XIV.
Tol (van de) M. VII, XII.
Toledo, M. XXIII.
Toornvliet. M. XV.
Trigland, M. X. XIX, XXIII.
Trip, M. XII.
Trip Tesmoins, M. XII.
Tromp, M. XIX.
Turck, M. XI.

U.

Uylenbergh, M. XXII.

V.

Valkenburg (van) M. VIII.
Veen (van) M. XIV.
Veenstra, M. VIII.
Velde (van de) M. IV.
Veltheer, M. XV.
Ven (van de) M. X.
Venema, M. XXIII.
Verboom, M. XII.
Verdonck, M. X.
Verhagen, M. XIV.
Verhey, M. III.
Verheijck, M. XV.
Verheyke, M. XX.
Vermeer, M. II.
Vermes, M. XIX.
Vermeulen, M. XIV.
Vermeij, M. XVI.
Vermeyn. M. XX.
Verstegen, M. XXII.
Verstraeten, M. IV.
Veth, M. IX.
Vierssen, M. XX.
Viers(s)en (van) M. III.
Vierzen (van) M. III.
Visene, M. XI.
Visschers, M. XIX.
Visser, M. IV, XVI.
Vogelpohl, M. VIII.
Volckaert (van) M. III.
Vonk, M. XVI.
Voorde (van de) M. VI.
Voomeman, M. XIX.
Voorst (van) M. I.
Vos, M. XIX.
Vries (de) M. XII.
Vry (de)' M. III.
Vulpen (van) M. XV.

W.

Waarden (v. der) M. XXIII.
Wachtmans, M. VI.
Wal (de) M. XV.
Wale(n). M. VI.
Walraven. M. XXIII.
Walter, M. IV, VIII.
Waning, M. XXIII.
Warmolts, M. III.
Warmondt, M. XI.
Waterholt, M. XVI.
Weert (de) M. VI.
Wellinghoff, M. XX.
Wely (van) M. VIII.
Wenschop, M. 11.
Wercken (van der) M. X.
Werve (van de) M. XXIII.
Westenius, M. XXI.
Westerhuis, M. XX.
Weyman, M. XX.
Wickevoort (van) M. XXII.
Wierts (van Coehoorn) M. VI.
Wilbrenninck, M. XXI.
Wilhem (de) M. XXII.
Wilmott, M. II, 111, X1, XII.
Winter (de) M. XXIII.
Woerd (van der) M. XXIII.
Wolthers, M. III, IV.
Wouters, M. X.
Wij(c)k (van) M. XI, XIV, XX.
Wijckniet, M. XX.
Wijnen, M. VI.
Wijngaarden (huis) M. XI
Wijnhagen, M. VII.
Wijs, M. VI.

Y.

Yxon, M. XI.

Z.

Zandvliet, M. III.
Zelbach, M. XXII.
Zilverberg, M. VIII.
Zwigtenheuvel, M. XIX.
Zijden (van der) M. VIII.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE,

WAARNEMEND HOOFDREDACTEUR: **Jhr. Dr. Th. VAN RHEINECK LEYSSIUS**

LXIE JAARGANG

No, 1/2

JANUARI-FEBRUARI 1943

Het maandblad verschijnt tengevolge van de papierschaaqschte tijdelijk éénmaal per twee maanden (zesmaal per jaar) en wordt aan de leden van het genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie bestemd voor het maandblad, behoudens die voor de rubriek: Vragen en Antwoorden, te richten aan den redactie-secretaris Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Nassau Odijckstraat 65 te 's-Gravenhage. Men wordt verzocht zich niet rechtstreeks te wenden tot den waarnemend hoofdredacteur,

Correspondentie bestemd voor het bestuur van het genootschap te richten aan den secretaris van het genootschap H. J. A. van Son, Riouwstraat 4 te 's-Gravenhage,.

Alle overige correspondentie, niet bestemd voor het bestuur of voor de redactie, te richten aan het bureau van het genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Voor niet-leden van het genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van f 10.-. Losse nummers van het maandblad zijn voor zoover leverbaar aan het bureau van het genootschap verkrijgbaar voor den prijs van f 1.-, dubbele nummers voor f 2.-.

Voor volledige oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

BESTUURSBERICHTEN.

De wd. hoofdredacteur vestigt er de aandacht op, dat hem de tijd voor correspondentie ontbreekt en dat aan hem geadresseerde brieven worden doorgezonden naar den redactie-secretaris.

Tot lid van het Genootschap zijn benoemd:

D. VAN BAALEN, Goudreinetstraat 107, 's-Gravenhage.
IR. J. J. VAN DEN BROEK, Maartensgàt 1, Dordrecht.
DR. A. GORTER, Edescheweg 62, Bennakom.
MR. TJ. DE JONG, Banstraat 61, Amsterdam (Z.).
E. S. KERKHOVEN, Stadhouderskade 125, Amsterdam (Z.).
M. VAN DER KOOY, Delftweg 164, Overschie.
MR. A. N. KOTTING, Deurloostraat 18, Amsterdam (Z.).
N. J. H. MORREAU, van Blankenburgstraat 22, 's-Gravenhage.
TJ. J. F. VAN NES, Westlandgracht 209, Amsterdam (W.).
D. J. OGGEL JZN., Nieuwstraat 40, Axel (Zeeland).
Ds. T. SAP, Adj. Direct. van het Bio-Genealogisch Instituut, Prinsevinkenpark 29, 's-Gravenhage.
J. C. P. baron SPEYART VAN WOERDEN, Sonsbeeckweg 32, Arnhem.
MR. H. R. VAN TAALINGEN, van Lennepweg 4, Aerdenhout.
A. VETH, Libanonweg 12a, Rotterdam (0.).

Adreswijzigingen van leden van het Genootschap.

MR. J. BELONJE, Nassaulaan 41, Alkmaar.
J. F. A. BOER, Jac. Reviusstraat 23, Deventer.
DR. W. J. M. BRANTJES VAN RIJN, 's-Gravendijkwal 39a, Rotterdam.
Mevrouw' J. BRUYNING-VAN VOORTHUYSEN, Händelstraat 17, Amsterdam-Z.
JHR. MR. C. DEDEL, huize „'t Sperwershof", 's-Graveland.
MR. H. H. A. DE GRAAFF, Amsterdamscheweg 12, Ede (Gld.).
K. VAN SOMEREN GREVE, Koninginneweg 8, Wassenaar.
MR. S. N. B. HALBERTSMA, Jan van Nassaustraat 1, 's-Gravenhage.
MR. L. VAN DER POEL HIDDINGH, Deldenerstraat 67, Hengelo (Ov.).
J. P. DE MAN, Juliana van Stolbergplein 16, 's-Gravenhage.
MR. M. J. MEIHUIZEN, p.a. Amstel Hotel, Amsterdam.
MR. A. S. MIEDEMA, van Merlenlaan 31, Heemstede.
MR. C. B. NEDERBURGH, Stadhouderslaan 29, Leiden.
IR. M. A. VAN NOORDEN, Flatgebouw Duinwijck, van Alkemadelaan 350, 's-Gravenhage.
A. F. J. ROMSWINCKEL, Edescheweg 109, Bennekom.
J. J. ROELOFFS VALK, Juliana van Stolberglaan 131, 's-Gravenhage.
JHR. G. M. VERSPYCK, Hoogwerflaan 7, 's-Gravenhage.
J. J. VÜRTHEIM GZN., Bergsingel 220b, Rotterdam-N.
A. ZWANENBURG, Bloemcamplaan 46, Wassenaar.

Het Genootschap is in ruil getreden met „Westfälischer Bund für Familienforschung," Fürstenbergstrasse 14, Munster (Westfalen): tijdschrift: Beiträge zur westfälischen Familienforschung,

Algemeene Kennisgevingen.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

Contributie.

De jaarlijksche contributie voor de gewone leden bedraagt f 10.-, ingaande op 1 Januari.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Maart op **postrekening no. 20910,** van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres (Jhr. H. Trip, *Nassau-Zuylensteinstraat* 6, *'s-Gravenhage.*

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhooging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenscht te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzamelingen van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg* 5 te *'s-Gravenhage,* zijn, voorzoover verwarmingsmoeilijkheden hierin geen verandering brengen, slechts voor leden, toegankelijk ieder Dinsdag van 9½-12 uur en van 2-5 uur.

Afwijking van dezen regel kan slechts worden toegestaan ten behoeve van buiten 's-Gravenhage woonachtige leden, mits dezen tevoren schriftelijk datum en uur van hun bezoek met het Bureau zijn overeengekomen.

Inttchttngendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt,

Voor de beantwoording van elk gesteld vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van f 1.— ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht. Wanneer er echter aanleiding bestaat om verschillende vragen in verband met haren aard als één vraag te beschouwen, kan — ter beoordeeling door het Bestuur — dit tarief worden verlaagd.

Vragen, welke niet van het verschuldigde bedrag zijn vergezeld, worden onbeantwoord terzijde gelegd.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

H. Mijnssen, Bijdrage tot eene genealogie van het geslacht de Quay (vervolg en slot). — Roel Kaptein, Het geslacht Van Teijlingen te Alkmaar, Amsterdam en Haarlem (vervolg). — Mr. J. Belonje, Van Cralingen. — Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leyssius, Striana IX, Korte mededeelingen omtrent de gouw Hasbanie en de daarin gelegen graafschappen. — Fred. Oudschans Dentz, Nederlandsche grafzerken in Suriname (vervolg en slot). — J. K. H. de Roo van Alderwerelt, Hermanus van Aldewerelt. — Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leijssius, Een nieuwe uitgave van Rietstap's Handboek der Wapenkunde. — Korte Mededeelingen: Budde; - De oudere generaties van het geslacht van Deinse; - Van Sternbach. — Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Vragen en Antwoorden: Van den Abeele; - Burgh, ter; - Claer; - van Crayesteyn; - Koning-van Meyerik; - Koek: - Kroesen: - de Langhe-van Alderwerelt; - Ma(c) kename; - Reitz; - Romani; - van Segwaert; - Thijssen-Schorer; Terbeeck van Coesfelt; - Diverse personen: - Handschriften van Broeckhuysen; - R.K. Doopregisters van Millingen „in 't Cleefsland"; - Onbekend wapen met 3 zw. lelies op zi. te Helmond: - Onbekend wapen.

Officieele mededeelingen betreffende naamsveranderingen en naamsazunnemingen.

Bij **besluit van** den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie is t o e **g** e s t e m d:

1. 11 Seatcmber 1942, no. 1582, dat *Josias* Anne *Tieleman,* geboren te Nieuwe-Tonge den 11 Augustus 1939, zijn gegeslachtsnaam verandere in dien van Grondhout;

2. 16 September 1942, no. 1556, dat *Aleida Catharina Boddé,* geboren te Groningen den 18 Januari 1941, haar gcslaehts-, naam verandere in dien van *Swierenga;*

3. 14 October 1942, no. 1558, dat *Erna* Margaretha Tadema, geboren te Heerenveen den 7 Maart 1941, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Pijper;*

4. 15 October 1942, no. 1502, dat *Alida Antonia Keur,* geboren te Haarlem den 2 Februari 1940, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Polfliet;*

5. 17 October 1942, no. 1502, dat 1. *Johannes Hendrikus* van den *Bos,* geboren te Rotterdam den 23 Augustus 1900, en diens minderjarige wettige nakomelingen en 2. Nicolaas van den *Bos,* geboren te Rotterdam den 13 April 1907, *en* diens minderjarige wettige nakomelingen den geslachtsnaam veranderen in dien van *Hamakers;*

6. 22 **October 19.42, no.** 1534, **dat** *Robert van Kroonenburgh,* geboren te Amsterdam den 6 Februari 1938, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Tesser;*

7. 28 October 1942, no. 1508, dat 1. *Mettje* Been, geboren te Franeker den 8 Februari 1938 en 2. *Alida* Been, geboren te Franeker den 8 Februari 1938, den geslachtsnaam veranderen in dien van *Miedema;*

8. 28 October 1942, no. 1525, dat 1. *Irivatie Siddi Harmsen,* geboren te Vlaardingen den 17 Augustus 1921 en 2. *Hendrika Bastiana Harmsen,* geboren te Vlaardingen den 24 November 1924, den geslachtsnaam veranderen in *dien* van van der *Graaff;*

9. 28 October 1942, no. 1526, dat *Christiaan Cornelis* vaa der Molen, geboren te Rotterdam den 24 Maart 1940, zijn geslachtsnaam verandere in dien van van de *Putte;*

10. 28 October 1942, no. 1527, dat Johanna *Wilhelmina* Maria *Zwepink,* geboren te Tilburg den 28 Maart 1925, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Esseling;*

ll. 3 November 1942, no. 1631, dat *Johanna Cornelia* **Groen,** geboren te 's-Gravenhage den 9 Februari 1938, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Bakker,;*

12. 6 November 1942. no. 1509. dat *Theodora* van der *Steeq Pijck,* geboren te' Amsterdam den 22 Mei 1941, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Markmann;*

13. 6 November 1942, no. 1512, dat *Cornelia Zwijnenburg,* geboren te Rotterdam den 7 December 1935, haar geslachtsnaam verandere in dien van Harmsen;

14. 9 November 1942, no. 1511, dat Willem *Dekker,* geboren te Leiden den 15 April 1934, zijn geslachtsnaam verandere in dien van de *Wijs;*

15. 11 November 1942, no. 1609, dat, *Jan Goutjes,* geboren te Amsterdam den 17 April 1940, zijn geslachtsnaam verandere in dien van de *Witt;*

16. 11 November 1942, no. 1610, dat *Geertje* wan den *Bosch,* geboren te Utrecht den 15 Maart 1935, haar geslachtsnaam verandere in dien van Stoffer;

17. 12 November 1942, no. 1507, dat *Cornelis Hopman,* geboren te Leiden den 27 Januari 1939, zijn geslachtsnaam verandere in dien vau *Glas;*

18. 12 November 1942, no. 1509, dat *Henry Karsch,* geboren te Arnhem den 25 Maart 1929, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Wijdeveld;*

19. 14 November 1942, no. 1515, dat *Cornelis Vogel,* geboren te Rotterdam 8 October 1927, zijn geslachtsnaam verandere in dien van Brwmmer;

20. 19 November 1942, no. 1506, dat *Piet Hofma,* geboren te Amsterdam den 17 Augustus 1929, zijn geslachtsnaam verandere in dien van van Zuiden;

21. 19 November 1942, no. 1507, dat *Jeanne Erzsébet* van *Kessel,* geboren te 's-Gravenhage den 14 September 1940, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Endenburg;*

22. 20 November 1942, no. 1506, dat *Gerdina Atin,* geboren te Amsterdam den 26 Juni 1929, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Weyer;*

23. 21 November 1942, no. 1508, dat *Corrie* van *Holst,* geboren te Leiden den 16 Juni 1929, haar geslachtsnaam verandere in dien van Hogenaar;

24. 5 December 1942, no. 1504, dat Maria *Harmsen,* geboren te 's-Gravenhage den 2 Augustus 1939, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Talma;*

25. 5 December 1942. no. 1505. dat *Catharina Susanna Vogelsang,* geboren te Amsterdam den 6 Juli 1940, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Bruijnesteijn.*

VAN VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor den handel.*

De Hoofdredacteur beslist als eenige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van de uit deze rubriek onvermijdelijk voortvloeiende correspondentie dient vooreerst ƒ 0.30 te worden overgemaakt, desgewenscht in postzegels aan den redactie-secretaris: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

GEVRAAGD.

Portret gezocht van: Hester Hooft. Geb. te Amsterdam 24 Jan. 1740. Overl. aldaar 25 Dec. 1791. Dochter van Mr. Henrik Hooft en van Susanna Adriana Hasselaer. 20 Mei 1761 te Amst. gehuwd met Mr. Joan Graafland. Geb. te Amst. 19 Dec. 1736. Overl. te Breukelen 11 Juli 1799.
Jhr. *H. J. P.* Hooft *Graafland, 49 Maliebaan, Utrecht.*

Ter overname gevraagd voor de Bibliotheek van het Genootschap: Taxandria, jrg. XLVIII, afl. 8; Mbld. „Amstelodamum", jrg. XXVIII, afl. 6 en 7; Familie, Sippe, Volk, jrg. VII, afl. 8; J. E. Jansen O.P.: Jaargetijdenboek van het St. Pieterskapittel te Turnhout. *De Bibliothecaresse van het Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Gevraagd:
„De Vroedschap van Amsterdam" door Joh. E. Elias. *J. van der Zande, Nieuwe 's-Gravelandscheweg 7, Bussum.*

GENEALOGIEEN IN BEWERKING.

Contact gezocht met Personen, welke nasporingen verrichten naar het geslacht *Hardenberg.*
J. H. Brakke, Veelzigtstraat 2. Rotterdam.

Ik werk aan een boek over de familie *Serlé* en verzoek ieder, die zich daarvoor interesseert, mij daarvan mededeeling te doen, opdat ik hem een procpectus kan doen toekomen. Mocht men mij kunnen helpen aan materiaal, dan houd ik mij aanbevolen.

Enkele geallieerde families zijn: (in Zeeland:) *Smallegange, Delzene d'Hont (Dont), Moltus, Zutterman, la Gro, Noels, Gillissen Verschage, Boogaart, Vermeere, Dumon, Lente, de Hullu, Bybau, du Mez, van den Dorpe Ingelse, Sohier, van der Horst, Muntendam, Cappon, Verhage, Meeusen, la Gordt van Eekelen, Dronkers, Ripping, Brakman;* (elders:) *Klerk, Cool, Rouwenhorst Mulder,, van Epen, Tromp, van den Brandeler, Pen, Hulshoff Pol.*
Mr. W. C. Wendelaar, Waalsdorperweg 141, 's-Gravenhage.

Op *30* September 1942 is in den trein 's-Gravenhage-Utrecht, aankomst aldaar 18.42

V E R L O R E N

geraakt een pak archivalia uit het

FAMILIE-ARCHIEF TULLEKEN,

w.o. een drietal CHARTERS betreffende de HEERLIJKHEID **RIJSWIJCK (N.-Br.).**

Zij die dit pak of gedeelten daarvan aantreffen of die aanwijzingen kunnen *geven, welke* kunnen leiden tot het terugvinden worden verzocht zich onverwijld te wenden tot het Bureau van het Genootschap, Bleijenburg 5 te 's-Gravenhage.

Alle aanwijzingen zijn welkom.

ALGEMEENE KENNISGEVINGEN.

Overdmkken.

Indien van bijdragen voor het Maandblad overdru kken worden gewenscht, moet hiervan, onder opgave van het benoodigde aantal, reeds bij de toezending der copie aan den Hoofdredacteur kennis worden gegeven.

De prijs bedraagt voor 1-15 expl. f 1.50, f 2.50, f 3.50, en f 4.50 respect. voor ¼, ½, ¾ en 1 heel vel (16 blz.), waarbij in het oog te houden is, dat 1 blz. der overdrukken ongeveer overeenkomt met ¾ kolom van het Maandblad. Voor meer dan 15 exemplaren treedt een matige verhooging in.

Medewerkers, die zich met ex t ra-nummers van het Maandblad zouden willen tevreden stellen, kunnen deze verkrijgen tegen f 0.25 per stuk. Aangezien deze nummers echter speciaal voor de aanvragers moeten worden gedrukt, is ook in dit geval opgave van het gewenschte aantal bij de toezending der copie noodzakelijk.

Losse exemplaren en oude jaargangen van het Maandblad.

Losse exemplaren van het Maandblad zijn, voor zoover leverbaar, aan het Bureau van het Genootschap verkrijgbaar tegen f 1.—, dubbelnummers tegen f 2.—. Voor c o mplet e o u de jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Maandelijksche Bijeenkomsten.

Op den e e r s t en Z a t c r d a g v a n i e d e r e m a a n d, hebben ledenbijeenkomsten plaats en wel gedurende de maanden O c t o b e r tot en met Mei des nam. te 2½ uren in *Café Restaurant „Den Hout", Bezuidenhoutscheweg 11-13,* te *'s-Gravenhage en* gedurende de maanden Juni tot en m e t S e p te m b er in *Hôtel Witte Brug* te *Scheveningen,* des nam. te 4% u r en. Overigens zie men onder bestuursberichten in het maandblad.

Wanneer de eerste Zaterdag der m a a n d op een erkenden Christelijken of nationalen feestdag valt, heeft de bijeenkomst eene week later plaats.

B o v e n d i e n h e b b e n op den eersten Zaterdag der maanden S c p t e m b e r t o t c n m et Juni, des nam. te 3 uren, in Café Restaurant *„Central", Vijzelstraat 19 te Arnhem* bijeenkomsten plaats van de groep van in Gelderland wouende leden en op den eersten Zaterdag der maanden October tot en met Mei, des nam. te 2 u r en, in het *American Hotel* te Amsterdam van de groep van in Noord-Holland wonende leden.

Deze bijeenkomsten zijn ook voor de overige leden van het Genootschap toegankelijk.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW,

MAANDBLAD VAN HET
NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP
VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE
GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE,
WAARNEMEND HOOFDREDACTEUR: Jhr. Dr. Th. VAN RHEINECK LEYSSIUS

LXIE JAARGANG

No. 3/4

MAART-APRIL 1943

Het maandblad verschijnt tengevolge van de papierschaarschte tijdelijk éénmaal per twee maanden (zesmaal per jaar) en wordt aan de leden van het genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie bestemd voor het maandblad, behoudens die voor de rubriek: Vragen en Antwoorden, te richten aan den redactie-secretaris Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Nassau Odijckstraat 65 te 's-Gravenhage. Men wordt verzocht zich niet rechtstreeks te wenden tot den waarnemend hoofdredacteur.
Correspondentie bestemd voor het bestuur van het genootschap te richten aan den secretaris van het genootschap H. J. A. van Son, Riouwstraat 4 te 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie, niet bestemd voor het bestuur of voor de redactie, te richten aan het bureau van het genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Voor niet-leden van het genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van f 10.-. Losse nummers van het maandblad zijn voor zoover leverbaar aan het bureau van het genootschap verkrijgbaar voor den prijs van f l.-, dubbele nummers voor f 2.-.
Voor volledige oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

BESTUURSBERICHTEN.

De wd. hoofdredacteur vestigt er de aandacht op, dat hem de tijd voor correspondentie ontbreekt en dat aan hem geadresseerde brieven worden doorgezonden naar. den redactie-secretaris.

Tot **lid** van het Genootschap zijn benoemd:

D. J. G. BUURMAN, Renssenstraat 6a, Arnhem.
MR. G. P. HASPELS, Prins Bernhardlaan 2, Nieuwer-, Amstel.
DR. H. A. HOLL, Veldhorststraat 50, Lisse.
Mevrouw A. JASPERS geb. BURHOVEN JUNIUS, Utrechteschestraatweg 98, Heelsum (Gld.).
MR. G. A. VAN SCHOUWEN, van Linschotenstraat 38, 's-Gravenhage.
JHR. MR. J. W. DE BEAUFORT, Floris Versterstraat 55, Arnhem.
JHR. H. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Bennekomscheweg 2, Heelsum.
MR. J. J. BREDIUS, Huize Marienberg, Oosterbeek.

Tot **junior-lid:**

JHR. H. W. M. VAN DER WIJCK, Prins Mauritslaan 1, Bilthoven.

Adreswijzigingen van leden van het Genootschap.

MR. F. H. ABBING, Diepenbrockstraat 15, Amsterdam Z.
JHR. M. A. VAN BERESTEYN, huize De Hoeve, Molenweg, Hierden Post Harderwijk.
DR. E. A. B. J. TEN BRINK, Oostersingel 54, Delft.
J. J. VAN HELSDINGEN, Weversingel 5, Amersfoort.
DR. J. G. HOLSTEYN, Frederikstraat 36, Nijmegen.
H. M. MENSONIDES, Zuiderveen 35, Winschoten.
MR. DR. W. M. G. SCHUMANN, Hotel Belvedere, Utrechtscheweg, Wageningen.
M. E. barones TAETS VAN AMERONGEN, van Lenneplaan 1, Aesdenhout.

Maandlijksche bijeenkomsten.

De maandelijksche ledenbijeenkomsten te 's-Gravenhage zullen in plaats van op den eersten Zaterdag van iedere maand voortaan plaats hebben op den **derden** Zaterdag van iedere maand en wel in Hotel Witte Brug te **Scheveningen,** ook in de maanden **April** en **Mei.**

Onvoorziene omstandigheden voorbehouden verschijnt het eerstvolgend dubbele nummer van het maandblad omstreeks 1 juni e.k.

Algemeene Kennisgevingen.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den **Secretaris.**

Contributie.

De jaarlijksche contributie voor de gewone leden bedraagt f 10.—, ingaande op 1 Januari.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Maart op **postrekening no. 20910** van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres (Jhr. H. Trip, *Nassau-Zuylensteinstraat* **6,** 's-Gravenhage.

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhooging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenscht te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzamelingen van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg* 5 te *'s-Gra*uenhage, zijn, voorzoover verwarmingsmoeilijkheden hierin geen verandering brengen, slechts voor leden, toegankelijk ieder en Dinsdag van 9½-12 uur en van 2-5 uur.

Afwijking van dezen regel kan slechts worden toegestaan ten behoeve van buiten 's-Gravenhage woonachtige leden, mits dezen tevoren schriftelijk datum en uur van hun bezoek met het Bureau zijn overeengekomen.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elke gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van f 1.— ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht. Wanneer er echter aanleiding bestaat om verschillende vragen in verband met haren aard als één vraag te beschouwen, kan — ter beoordeeling door het Bestuur — dit tarief worden verlaagd.

Vragen, welke niet van het verschuldigde bedrag zijn vergezeld, worden onbeantwoord terzijde gelegd.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

W. Wijnaendts van Resandt, De oudere generaties van het geslacht van Heerdt, oudtijds van Heerde. — Roel Kaptein, Het geslacht van Teijlingen te Alkmaar, Amsterdam en Haarlem (vervolg en slot). — Mr. J. Belonje, Twee grafzerken te Rhenoy. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard. — H. Wijnaendts, Van Houweningen en van Houwelingen te Gorinchem. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Nederland's Patriciaat, Jaargang XXIX (1943). — Korte Mededeelingen: Bloempjes uit den Hof van Holland. Willem van Boschuysen „het Stedekind"; - Dedel; - De Kemp. — Vragen en Antwoorden: Broen; - van Crommon; - Dr. Peter van Dam; - van Delft; - Ditzel; - Doublet; - Lodewijk (baron) van Frijtag; - Rijsterbosch; - van der Valck; - van der Vogt; - Waltelingh; - Onbekend wapen.

Nederlandsche grafzerken in Suriname.

VERBETERINGEN.

LIS jrg. kol. 383, r. 7 v. o. 847 moet zijn 848;
kol. 384, r. 13 v. b. 847 moet zijn 848;
kol. 385, no. 31, 20-10-1757 moet zijn 26-10-1757;
kol. 419, *Unico H. Wilkens* is (no. 73) ;
kol. 420, *Willem J. van Ommeren* is (no. 95) ;
LX jrg. kol. 147 no. 519 *Attenstadt* moet zijn *Altenstadt;*
kol. 149, no. 628 *Verschuurr* moet zijn *Verschuur;*
kol. 150, no. ti54 *Adrianana* moet zijn ***Adriana;***
kol. 151, no. 554, (!) moet zijn [1]). Aan den voet:

[1]) Naam van een plantage in Beneden-Commewijne, waarvan in 1798 eigenaar was Andreas Reijnsdorp (zie no. 552).

kol. 151, no. 578, † 1-2-1918 moet zijn † 1-12-1918;
kol. 153, no. 677, *Jecques* moet zijn *Jacques;*
kol 153, no. 679, geb. 4-8-1852 moet zijn geb. 4-8-1801, † 5-7-1852, oud 50 j. 11 ***m.*** en 1 d;
kol. 153, no. 689, *Slengade* moet zijn *Slengarde;*
kol. 144, no. 727, † 11-4-1828 moet zijn † 1-4-1828;
LXI jrg. kol. 27, no. 749, *Dieterich* moet zijn *Diederich;*
kol. 25, no. 797. Hackel moet zijn Hadcl;
kol. 28, no. 809, *Elsabeth* moet zijn *Elisabeth;*
kol. ***25, (no.*** 811), *Catharina Mac* ***Intosh*** is (no. ***812);***
kol. 28, no. 820, *Cathrina* moet ***zijn*** *Catharina;*
kol. 29, no. 829 *Georgina* moet zijn *Georgianne;*
kol. 29, no. 837, *Georgianna* mort zijn *Georgianne;*
kol. 29, *Hermina Voetman* is (no. ***846);***
kol. 30, no. 22 *Dofertie* moet zijn *Dofertje.*

Officieele mededeelingen betreffende naamsveranderingen en naamsaannemingen.

Bij **besluit** van den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie *is* toegestemd:

1. ***26*** November 1942, no. ***1504,*** dat *Wietske Aagje* ***Franke,*** geboren te Delémont (Zwitserland) den 12 October 1938, haar geslachtsnaam verandere in dien van ***Ten*** *Brink;*

2. 27 November 1942, no. 1507, dat *Leo Arend Nootenboom,* geboren te Schiedam 5 September 1923, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *van Kampen;*

3. 27 November 1942, no. 1508, dat 1. *Johanna Paulina* ***van der*** *Veer,* geboren te Ede den 1 Februari 1937 en 2. *Antonis Gerarda* ***van der Veer,*** geboren te Ede den 1 Februari 1937 den geslachtsnaam veranderen in dien van *Biessels;*

4. 15 December 1942, no. 1522, dat *Gerrit Oosterman,* geboren te Zijpe den 11 Januari 1939, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Zorgdrager;*

5. 15 December 1942, no. 1523, dat *Alice Helene Herold,* geboren te Amsterdam den 8 December 1929, haar geslachtsnaam verandere in dien van ***Toenbreker;***

6. ***18*** December 1942, no. 1546, dat *Hendrikus Marinus* ***Verschuren,*** geboren te Princenhage den 7 Augustus 1928, zijn geslachtsnaam verandere in dien van ***Dam;***

7. 18 December 1942, no. 1550, dat *Johanna Sophia Maria Paping,* geboren te Delft den 12 Maart 1941, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Roodenrijs;*

8. 23 December 1942, no. 1512, dat ***Nicolaas*** *Cornelis Leenhouts,* geboren te Breskens den 11 October 1909, en diens minderjarige wettige nakomelingen den geslachtsnaam veranderen in dien van *Valk;*

9. 28 December 1942, no. 1106, dat *Frits Schut,* geboren te Rotterdam den 29 Januari 1903, en diens minderjarige wettige nakomelingen den geslachtsnaam veranderen in dien van *Bakker* ***Schut;***

10. 28 December 1942, no. 1502, dat 1. ***Barendina Huusken,*** geboren te Amsterdam den 20 Januari 1924 en 2. ***August*** *Huusken,* geboren te Middelburg den 11 Februari 1928 den geslachtsnaam veranderen in dien van *Wegman;*

ll. 28 Dccembrr 1942, no. 1504, dat ***Antoon van der*** *Pluijn,* geboren te Heerlen den 11 November 1937, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Paulussen;*

12. 12 Januari 1943, no. 1505, dat *Gerrit Pooijer,* geboren te Edam den 28 September 1902, en diens minderjarige wettige nakomelingen den geslachtsnaam veranderen in dien van *Mooijer;*

13. 12 aJnuari 1943, no. 1506, dat *Hendrika* ***Adriana van der*** *Woude,* geboren te Assen den 27 Juli 1930, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Alberts;*

14. 18 Januari 1943, no. 1504, dat *Johanna* Maria ***Maas,*** geboren te 's-Hertogenbosch den 11 Juli 1923, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Réthans;*

15. 21 Januari 1943, no. 1565, dat *Herman Witvliet,* geboren te Leeuwarden den 18 Juni 1941, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Geertsma;*

16. 18 Februari 1943, no. 1106, dat *Geertje Oosterveen,* geboren te Assen den 26 Juli 1920, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Hollander.*

VAN VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en ***niet voor den handel.***

De Hoofdredacteur beslist als eenige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van de uit deze rubriek onvermijdelijk voortvloeiende correspondentie dient vooreerst ƒ 0.30 te worden overgemaakt, desgewenscht in postzegels aan den redactie-secretaris; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

GEVRAAGD.

Gevraagd „de Nederlandsche Leeuw" van begin t/m 1907, 1909 t/m 1911. Offerte met prijs aan:

A. A. M. Stols, Nassau Dillenburgstraat 22, 's-Gravenhage.

Portretten gezocht van ***Wynant Peter Beckers*** en zijn vrouw ***Jenneke Jacob Boenders,*** in 1662 geschilderd en in 1927 nog in het bezit van W. van Gool te Breda. Kan iemand mij inlichten, waar deze portretten zijn gebleven?

Mr. J. H. Nieuwenhuijs, Stooplaan 30, Dordrecht.

Op het einde van de vorige eeuw werd een genealogie van het geslacht ***van der Hagen (Verhaeghen)*** uit Schijndel samengesteld (vermoedelijk door Welvaarts), welke terugging tot de 14e eeuw. Waar zijn de aanteekeningen aangaande dit onderzoek gebleven?

B. W. van Schijndel, Antwerpen.

In Jrg. 1919 No. 1 komen in kol. 41/42 eenige mededeelingen voor betreffende de geslachten *Roosendael* en ***van Luytelaer.*** Zij waren gesteld door den Heer. Mr. C. S. Buys Ballot te 's-Gravenhage. Waar bevinden zich de Aanteekeningen van den Heer Buys Ballot betreffende deze geslachten?

D. Jordaan J. G. Hzn., Haaksbergen.

AANGEBODEN.

Bijdragen tot eene genealogie betreffende het Amersfoortsche geslacht ***van IJsselt,*** door W. E. van Dam van Isselt (51 blz., 1 wapen, 1 stamboom en 3 afbeeldingen van Ridder hofstad (Kapel) van Isselt). ƒ 3.— (bij voorkeur op giro no. 186298 v. d. schrijver, waarna franco toezending volgt).

W. E. van Dam van Isselt, van Blankenburgstraat 12, 's-Gravenhage.

Aangeboden: „Adelsarchief" door D. G. van Epen, a° 1901.

F. J. H. Weyn Banningh, Groenlo.

Enige eigenhandig geschreven, getekende en gezegelde briefomslagen van Prins Frederik der Nederlanden, 2e zoon van Koning Willem 1 aan F. A. ridder van Rappard, secretaris-generaal van het departement van Oorlog, en aan Mr. ridder van Rappard, Directeur van het Kabinet des Konings aangeboden in ruil voor autogrammen van andere leden van het Huis Oranje-Nassau.

A. P. J. van der Burg, Koningslaan 44, Utrecht,

ALGEMEENE KENNISGEVINGEN.

Overdrukken.

Indien van bijdragen voor het Maandblad overdrukken worden gewenscht, moet hiervan, onder opgave van het benoodigde aantal, reeds bij de toezending der copie aan den Hoofdredacteur kennis worden gegeven.

De prijs bedraagt ***voor*** 1-15 expl. f 1.50, f 2.50, f 3.50, en f 4.50 respect. voor ¼, ½, ¾ en 1 heel vel (16 blz.), waarbij in het oog te houden is, dat 1 blz. der overdrukken ongeveer overeenkomt met ¾ kolom van het Maandblad. Voor meer dan 15 exemplaren treedt een matige verhooging in.

Medewerkers, die zich met extra-nummers van het Maandblad zouden willen tevreden stellen, kunnen deze verkrijgen tegen f 0.25 per stuk. Aangezien deze nummers echter speciaal voor de aanvragers moeten worden gedrukt, is ook in dit geval opgave van het gewenschte aantal bij de toezending der copie noodzakelijk.

Losse exemplaren en oude jaargangen van het Maandblad.

Losse exemplaren van het Maandblad zijn, voor zoover leverbaar, aan het Bureau van 't Genootschap verkrijgbaar tegen f 1.—, dubbelnummers tegen f 2.-. Voor complete oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Maandelijksche Bijeenkomsten.

Op den derden Zaterdag van iedere maand, hebben ledenbijeenkomsten plaats in *Hôtel* ***Witte Brug*** te *Scheveningen,* des nam. te 4½ uren. Overigens zie men onder bestuursberichten in het maandblad.

Wanneer de eerste Zaterdag der maand op een erkenden Christelijken of nationalen feestdag valt, heeft de bijeenkomst eene week later plaats.

Bovendien hebben op den eerst en Zaterdag der maanden September tot en met Juni, des nam. te 3 uren, in Café *Restaurant „Central", Vijzelstraat* ***19*** te ***Arnhem*** bijeenkomsten plaats van de groep van in Gelderland wonende leden en op den eersten Zaterdag der maanden October tot en met Mei, des nam. te 2 uren, in het *American Hotel* te Amsterdam van de groep van in Noord-Holland wonende leden.

Deze bijeenkomsten zijn ook voor de overige leden van het Genootschap toegankelijk.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW,

MAANDBLAD VAN HET NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE,

WAARNEMEND HOOFDREDACTEUR: Jhr. Dr. Th. VAN RHEINECK LEYSSIUS

LXIE JAARGANG

No. 5/6

MEI-JUNI 1943

Het maandblad verschijnt tengevolge van de papierscbaarsçhte tijdelijk éénmaal per twee maanden (zesmaal per jaar) en wordt aan de leden van het genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie bestemd voor het maandblad, behoudens die voor de rubriek: Vragen en Antwoorden, te richten aan den redactie-secretaris Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Nassau Odijckstraat 65 te 's-Gravenhage, Men wordt verzocht zich niet rechtstreeks te wenden tot den waarnemend hoofdredacteur.
Correspondentie bestemd voor het bestuur van het genootschap te richten aan den secretaris van het genootschap H. J. A. van Son, Riouwstraat 4 te 's-Gravenhage.
Alle overige correspondentie, niet bestemd voor het bestuur of voor de redactie, te richten aan het bureau van het genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Voor niet-leden van het genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het maandblad verkrijgbaar tegen een abonuementsprijs van f 10.-. Losse nummers van het maandblad zijn voor zoover leverbaar aan het bureau van het genootschap verkrijgbaar voor den prijs van f 1.-, dubbele nummers voor f 2.-.
Voor volledige oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

BESTUURSBERICHTEN.

Jhr. Mr. P. A. J. van den Brandeler †.

Het **Bestuur** bericht met leedwezen het overlijden van Jhr. Mr. P. A. J. van den Brandeler. De overledene was één der elf heeren, die op 23 December 1882 bijeenkwamen tot onderlinge bespreking van het vormen van een gezelschap, dat ten doel zou hebben te voorzien in de beoefening der geslacht-, wapen- en zegelkunde en daaraan verwante wetenschappen. De besprekingen leidden in 1883 tot de oprichting van het Genootschap. Met hem is de laatste der oprichters heengegaan. Van zijn hand verschenen: De wapens van de Magistraten der stad Amsterdam 1306-1672, alsmede vele tijdschriftartikelen.

Bij de teraardebestelling werd het Genootschap door den voorzitter en den penningmeester vertegenwoordigd.

Het Bestuur geeft met leedwezen kennis van'het overlijden van L. graaf van Limburg Stirum Noordwyk en den heer H. Udema, respectievelijk sedert 1933 en 1938 lid van het Genootschap.

Tot **lid** van het Genootschap zijn benoemd:

A. B. VAN HENGEL, van Alphenlaan 5, Aerdenhout.
JHR. H. W. C. HOOFT, Bern. Zweerskade 14, Amsterdam-Z.
MR. J. HOUWINK, Zypendaalscheweg 137, Arnhem.
A. KORFF, Bergerstraat 5, Amby (L.).
MR. E. J. M. baron VAN VOORST TOT VOORST, Stationsplein 14, Arnhem.

Adreswijzigingen van leden van het Genootschap.

J. VAN ARKEL, Duchattelstraat 2, 's-Gravenhage.
H. A. BICKER CAARTEN, huize „Campestra", Rijksstraatweg 319, Haren (bij Groningen).
J. D. VAN VOORST VAN BEEST, C 21, Ruurlo.
K. F. L. BOSCH, Flatgebouw Zorgvliet, Flat 41, Alexander Gogelweg, 's-Gravenhage.
W. J. J. C. BIJLEVELD, Rhijngeesterstraatweg 74, Oegstgeest.
B. J. VAN ECK, Ratgebouw Zorgvliet, Flat 41, Alexander Gogelweg, 's-Gravenhage.
F. G. INSINGER, Arnhemschestraat 54, Velp (Gld.).
L. A. KAKEBEEKE, Neude 3bis, Utrecht.
J. KROL, Dorpsstraat 61, Nieuwveen (Z.-H.).
TH. J. FR. VAN NES, Westlandgracht 239 bel., Amsterdam-W.
MR. G. A. VAN SCHOUWEN, Korte Poten 28, 's-Gravenhage.
MR. DR. W. M. G. SCHUMANN, Pension Wijnands, Veerstraat 4, Wageningen.
JHR. DR. F. VAN REIGERSBERG VERSLUYS, a/c Sra. Pena, Montalban. 7 (Entresuelo), Madrid (Spanje).
P. J. WEMELSFELDER, van Dalenlaan 55, Santpoort-Station.
P. WEIJS, Johan de Wittlaan 12, 's-Gravenhage.
MR. A. S. MIEDEMA, Heemsteedsche Dreef 150, Heemstede.
A. J. STAKENBURG JR., Staverden (Gld.).
H. L. DE WIJS, huize „Middenhoek", Loenen a.d. Vecht,.

Rietshp-prijs.

Het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten schrijft een prijsvraag uit voor enkele werkstukken van heraldieke kunst. Deze prijsvraag draagt den naam 'van „Rietstap-prijs".

Gevraagd worden vier teekeningen in kleur of olieverf met wapenafbeeldingen.

De volledige bepalingen, vastgesteld door den secretaris-generaal van voormeld departement, liggen ter inzage op het bureau van het genootschap gedurende de uren van openstelling.

Sedert 1 Maart j.l. is de heer H. C. F. G. van Ditzhuyzen als secretaris van de Groep Gelderland opgevolgd door Mr. Ph. A. M. Hillen, Arnhemschestraatweg 19, Velp (Gld.).

Onvoorziene omstandigheden voorbehouden verschijnt het eerstvolgend -dubbele nummer van het maandblad omstreeks 1 Augustus e.k.

Bijdragen tot eene genealogie De Quay.

VERBETERINGEN.

LX kol. 209, 11e regel van boven af: Johannes die *Quade,* lees: die Qwade.

kol. 209, noot 19: Leenarchief van Ravenstein, Regr. II, fol. 175 vo. en 195, lees: fol. 175 vo. en 196.

kol. 213, regel 31 van onderen af, „diens 3e vrouw, Anna Melimaer", lees. „diens 3e vrouw, Anna Melimaez".

kol. 214, regel 27 van onderen af: „Quade van Doirne bij Ravesteyn", lees: Quade van Doirne bij Ravensteyn".

kol. 246, regel 26 van bovenaf: „Anthonis Jan Rosgen", lees: ‚Anthonis Jan Roszen".

kol. 246, noot 59: „Rijksarch. 's-Bosch, arch. v. Ravenstein", lees : Rijksarch. 's-Bosch, *recht.* arch. van Ravenstein".

kol. 246, regel XI van boven af: „zijn tweede Lyntgen", lees: ‚zijn tweede, Lyntgen".

kol. 248; regel 14 van boven af: „1. Jacomina de Quay", lees : „? 1. Jacomina de Quay".

kol. 1, regel 4/5 van boven af. „gedpt. Grave 3-9-1784", lees: ‚gedpt. Grarc 3-9-1704".

kol. 1, noot 126: „Lijst der Herv. Gouverneurs", lees: „Lijst der *Hrn.* Gouverneurs".

kol. 2. regel 19 van boven af: „G. W. P. de Quay", lees: „G. W. E. de Quay".

kol. 3, regel 16 van onderen af: 20-10-1757", lees „20-10-1751".

kol. 7, regel 10 van boven af: „Maria Francisca Anthonetta Ursula Postmans", lees: „Maria Francisca Anthonetta Ursula Portmans".

H. MIJNSSEN.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Mr. W. de Vries, Veluwsche Geslachten uit de Schoutambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard (vervolg). — Mr. J. Belonje, Van Batenburg. — J. Loeff, De stamreeks Schade van Westrum. — A. C. Boogaard-Bosch, Fragment-doopboek van Schipluiden. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, De vicarieën in Gelderland. — Korte Mededeelingen: Van Baerle; — Van Uytwyck — Aanwinstenlijst der Bibliotheek. — Vragen en Antwoorden: van Delft; — de Fumal; — Hackforts Veenhuis; — Hanewinkel; — Hillebrands-Keuchenius; — Koek; — Koek: — Kroese(n); — van der Marck; — de Merré(e)-Losecaat; — Ortmans; — Rijsterborch; — Van Segwaert; — Slatboom-Becker; — Terbeeck van Coesfelt; — Van Wesenberch.

Officieele mededeelingen betreffende naamsveranderingen en **naamsaannemingen.**

Bii **besluit** van den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie is toegestemd:

1. 13 Februari 1943, no. 1121, dat *Maria Antonia Weimar,* geboren te 's-Gravenhage den 22 December 1925, haar geslachtsnaam verandere in dien van van *Maanen;*
2. *30* Maart 1943, no. 1501, dat *Geertruida Gerarda Hooge-Zand,* geboren te Amsterdam den 16 October 1928, haar geslachtsnaam verandere in dien van *Meijer;*
3. 7 April 1943, no. 1529, dat *Lambertus Johannes Schnitker,* geboren te Utrecht den 12 April 1923, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Bieshaar;*
4. 8 April 1943, no. 1503, dat *Bernard Geens,* geboren te Nijmegen den 19 Juni 1941, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Koopmans;*
5. 11 April 1942, no. 1511, dat *Antoon Mastenbroek,* geboren te Amsterdam den 4 Februari 1938, zijn geslachtsnaam verandere in dien van *Liebregs;*
6. 12 April 1943, no. 1503, dat *Evert* wan der *Gaast,* geboren te Harlingen den 5 Maart 1941, zijn geslachtsnaam verandere in dien van van *Wier.*

Algemeene Kennisgevingen.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot_ den Secretaris.

Contributie.

De jaarlijksche contributie voor de gewone leden bedraagt f 10.—, ingaande op 1 Januari.

Men gelieve deze te voldoen door storting v 6 6 r 1 Maart op **postrekening no. 20910** van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres (Jhr. H. Trip, *Nassau-Zuylensteinstraat 6, 's-Gravenhage.*

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhooging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe 1 ed en, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

0 pzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waárvan men zijn lidmaatschap wenscht te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzamelingen van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenburg 5* te *'s-Gravenhage,* zijn, voorzoover verwarmingsmoeilijkheden hierin geen verandering brengen, slechts voor 1 en den, toegankelijk ieder en Dinsdag van 9½-12 uur en van 2-5 uur.

Afwijking van dezen regel kan slechts worden toegestaan ten behoeve van buiten 's-Gravenhage woonachtige leden, mits dezen tevoren schriftelijk datum en uur van hun bezoekmet het Bureau zijn overeengekomen.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoordingvan elkegestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van f 1.— ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht. Wanneer er echter aanleiding bestaat om verschillende vragen in verband met haren aard als één vraag te beschouwen, kan — ter beoordeeling door het Bestuur — dit tarief worden verlaagd.

Vragen, welke niet van het verschuldigde bedrag zijn vergezeld, worden onbeantwoord terzijde gelegd.

VAN VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *nief voor den handel.*

De Hoofdredacteur beslist als eenige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van de uit deze rubriek onvermijdelijk voortvloeiende correspondentie dient vooreerst ƒ 0.30 te worden overgemaakt, desgewenscht in postzegels aan den redactie-secretaris; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

GEVRAAGD.

1'er overname gevraagd voor de Bibliotheek van het Genootschap het boek „De Brielsche vroedschap in de jaren 1618-1794" door H. de Jager, alsmede „Geneal. en herald. aanteekeningen betreffende familiën in den Brie1 woonachtig" door H. Kits Nieuwenkamp, gepubliceerd in „de Brielsche Courant", jrg. 1929, Het van elk van beide publicaties in de Bibliotheek van het Genootschap aanwezige exemplaar is tengevolge van het oorlogsgeweld op 31 Maart 1.1. in Rotterdam verbrand.

De *Bibliothecaresse van hef Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Gevraagd: De jaargangen van den Indischen Navorscher van het begin af. Offerte met prijs aan:
Mr. J. H. A. Ringeling, Jacob Marissfraaf 16b, Amsferdam (Oosf).

AANGEBODEN.

Aangeboden: Navorscher 1873; — Adelsarchief onder red. van D. G. van Epen 1901; — idem 1902; — een portefeuille Genealogische Kwartierstaten (Nederlandsche geslachten) (onder red. van D. G. van Epen e.a.), 1e serie, waarin 4 afleveringen; — Portretalbum Nederlandsche adel 1937; — Heraldisches Handbuch F. Warnecke, 4e Aufl. 1889; — Heraldischer Atlas H. G. Ströhl, 1889; — Das erneurte Deutsche Wappenbuch enz., Erste Theil, Paulus Fürsten. Kunsthandler in Nürnberg 1657; — idem, Zweyter Theil, 1655; — idem Vierdter Theil, vermoedelijk 1657; — idem Fünffter und Letzter Theil, 1667; al deze vier genoemde deelen, waaraan derhalve het derde ontbreekt, gebonden in perkament in goeden staat. —
Jhr. Ir. J. W. Storm van 's Gravesande, Izaäk Evertslaan 23, Arnhem.

GENEALOGIEËN IN BEWERKING:

Ondergeteekende verzamelt gegevens voor de genealogieën: *Bettonville* (Canne, Maastricht), *Cox* (Bilsen, Gemert, Maastricht), *Dodemont* of *d'Odémont* (Visé - Luik - Gulpen - Maastricht), *Fermin* (Maastricht, Den Haag, Leiden?), *Gadet* (Maastricht), *Hogerbeefs* (Hoorn), *Korthals* (Schoonhoven, Dordrecht, Haarlem, Amsterdam), *Kroes* (Millingen, Den Haag, Ned. Indië), *Loyens* of *de Loyens* (Maastricht, Leuven, Brussel), *Maurissen* (Bilsen, Maastricht), *van de Stadt* (Zaandam e.o.) en *Stols* (Maastricht), en is gaarne bereid gegevens met belangstellenden te ruilen.
A. A. M. Stols, Nassau-Dillenburgsfraaf 22, 's-Gravenhage.

ALGEMEENE KENNISGEVINGEN.

Overdrukken.

Indien van bijdragen voor het Maandblad overdrukken worden gewenscht, moet hiervan, onder opgave van het benoodigde aantal, reeds bij de toezending der copie aan den Hoofdredacteur kennis worden gegeven.

De prijs bedraagt voor 1-15 expl. f 1.50, f 2.50, f 3.50, en f 4.50 respect. voor ¼, ½, ¾ en 1 heel vel (16 blz.), waarbij in het oog te houden is, dat 1 blz. der overdrukken ongeveer overeenkomt met ¾ kolom van het Maandblad. Voor meer' dan 15 exemplaren treedt een matige verhooging in.

Medewerkers, die zich met extra-nummers van het Maandblad zouden willen tevreden stellen, kunnen deze verkrijgen tegen f 0.25 per stuk. Aangezien deze nummers echter speciaal voor de aanvragers moeten worden gedrukt, is ook in dit geval opgave van het gewenschte aantal bij de toezending der copie noodzakelijk.

Losse exemplaren en oude jaargangen van het Maandblad.

Losse exemplaren van het Maandblad zijn, voor zoover leverbaar, aan het Bureau van het Genootschap verkrijgbaar tegen f 1.—, dubbelnummers tegen f 2.—. Voor complete oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Maandetijksebe Bijeenkomsten,

Opdcn derden Zaterdag van iedere maand, hebben ledenbijeenkomsten plaats in *Hôtel Witte Brug* te *Scheveningen*, des nam. te 4½ uren. Overigens zie men onder bestuursberichten in het maandblad.

Wanneer de derde Zaterdag der maand op een erkenden Christelijken of nationalen feestdag valt, heeft de bijeenkomst eene week later plaats.

Bovendien hebben op den eersten Zaterdag der maanden september tot en met Juni, des nam. te 3 uren, in Café *Restaurant „Central", Vijzelstraat 19* te Arnhem bijeenkomsten plaats van de groep van in Gelderland wouende leden en op den eerst en Zat er dag der maanden October tot en met Mei, des nam. te 2 uren, in het *American Hotel* te *Amsterdam* van de groep van in Noord-Holland wonende leden.

Deze bijeenkomsten zijn ook voor de overige leden van het Genootschap toegankelijk.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE,

WAARNEMEND HOOFDREDACTEUR: Jhr. Dr. Th. VAN RHEINECK LEYSSIUS

LXIE JAARGANG

No. 7-8

JULI-AUGUSTUS 1943

Het maandblad verschijnt tengevolge van de papierschaareehte tijdelijk éénmaal per twee maanden (zesmaal per jaar) en wordt aan de leden van het genootschap toegezonden,

Bijdragen en correspondentie bestemd voor het maandblad, behoudens die voor de rubriek: Vragen en Antwoorden, te richten aan den redacteur-secretaris Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Nassau Odijckstraat 65 te 's-Gravenhage. Men wordt verzocht zich niet rechtstreeks te wenden tot den waarnemend hoofdredacteur.

Correspondentie bestemd voor het bestuur van het genootschap te richten aan den secretaris van het genootschap H. J. A. van Son, Riouwstraat 4 te 's-Gravenhage.

Alle overige correspondentie, niet bestemd voor het bestuur of voor de redactie, te richten aan het bureau van het genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Voor niet-leden van het genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van f 10.-. Losse nummers van het maandblad zijn voor zoover leverbaar aan het bureau van het genootschap verkrijgbaar voor den prijs van f 1.-, dubbele nummers voor f 2.-.

Voor volledige oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Algemeene Kennisgevingen.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

Contributie.

De jaarlijksche contributie voor de gewone leden bedraagt f 10.—, ingaande op 1 Januari.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Maart op **postrekening no. 20910** van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres (Jhr. H. Trip, *Nassau-Zuylensteinstraat 6, 's-Gravenhage.*

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhooging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenscht te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Overdrukken.

Indien van bijdragen voor het Maandblad over druk ken worden gewenscht, moet hiervan, onder opgave van het benoodigde aantal, reeds bij de toezending der copie aan den Hoofdredacteur kennis worden gegeven.

De prijs bedraagt voor 1-15 expl. f 1.50, f 2.50, f 3.50, en f 4.50 respect. voor ¼, ½, ¾ en 1 heel vel (16 blz.), waarbij in het oog te houden is, dat 1 blz. der overdrukken ongeveer overeenkomt met ¾ kolom van het Maandblad. Voor meer dan 15 exemplaren treedt een matige verhooging in.

Medewerkers, die zich met extra-nummers van het Maandblad zouden willen tevreden stellen, kunnen deze verkrijgen tegen f 0.25 per stuk. Aangezien deze nummers echter speciaal voor de aanvragers moeten worden gedrukt, is ook in dit geval opgave van het gewenschte aantal bij de toezending der copie noodzakelijk.

Losse exemplaren en oude jaargangen van het Maandblad.

Losse exemplaren van het Maandblad zijn, voor zoover leverbaar, aan het Bureau van het Genootschap verkrijgbaar tegen f 1.—, dubbelnummers tegen f 2.—. Voor complete oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzamelingen van het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd *Bleyenbwrg* 5 te *'s-Gravenhage,* zijn slechts voor leden, toegankelijk iedren Maandag van 9½-12 uren en van 14-17 uren, en iederen Donderdag van 9½-12 uren (tot 1 November e.k.).

Afwijking van dezen regel kan slechts worden toegestaan ten behoeve van buiten 's-Gravenhage woonachtige leden, mits dezen tevoren schriftelijk datum en uur van hun bezoek met het Bureau zijn overeengekomen.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elk gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van f 1.— ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht. Wanneer er echter aanleiding bestaat om verschillende vragen in verband met haren aard als één vraag te beschouwen, kan — ter beoordeeling door het Bestuur — dit tarief worden verlaagd.

Vragen, welke niet van het verschuldigde bedrag zijn vergezeld, worden onbeantwoord terzijde gelegd.

Meandelijksche Bijeenkomsten.

Op den derden Zaterdag van iedere maand, hebben ledenbijeenkomsten plaats in *Hôtel* Witte *Brug* te *Scheveningen,* des nam. te 4½ uren. Overigens zie men onder bestuursberichten.

Wanneer de derde Zaterdag der maand op een erkenden Christelijken of nationalen feestdag valt, heeft de bijeenkomst eene week later plaats.

Bovendien hebben op den eersten Zaterdag der maanden September tot en met Juni, des nam. te3 uren, in ***Café Restaurant „Central", Vijzelstraat 19*** te Arnhem bijeenkomsten plaats van de groep van in Gelderland wonende leden en op den eersten Zaterdag der maanden October tot en met Mei, des nam. te 2 uren, in het *American* ***Hotel*** te ***Amsterdam*** van de groep van in Noord-Holland wonende leden.

Deze bijeenkomsten zijn ook voor de overige leden van het Genootschap toegankelijk.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Mr. W. de Vries, Veluwsche Geslachten uit de Schoutambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw (vervolg). — Mr. H. L. Hommes, Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande, 111. 8. Van Berum. — F. S. Sixma baron van Heemstra, De halve adelaar in de wapens van Friesche geslachten. Met een naschrift van Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht. — J. P. van der Weele, Bijdrage tot de genealogie Nijgh. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard (vervolg). — Mr. H. Kronenberg, Het geslacht Vijfhuis. — J. P. de Man, Judith Heerman van Oegstgeest. — Korte Mededeelingen: Snijder-Coomans; — Een vrijwel onbekend eereteeken. — Vragen en Antwoorden: Copes-von Bülow; — Onbekend wapen.

Verantwoordelijk redacteur, de wd. Hoofdredacteur: Jhr. Dr. H. J. L. Th. van Rheineck Leyssius, Westeinde 134, Voorburg; uitgever: Nederl. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage; drukker: Residentiedrukkerij, Pletterijstraat 103-107; 12 (tijdelijk 6) × per jaar verschijnend; abonnementsprijs ƒ 10.—; prijs enkelnummers ƒ 1.—, dubbelnummers ƒ 2.-. (P.V. 1422-1).

VAN VRAAG EN AANBOD,

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en *niet voor den handel.*

De Hoofdredacteur beslist als eenige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van de uit deze rubriek onvermijdelijk voortvloeiende correspondentie dient vooreerst ƒ 0.30 te worden overgemaakt, desgewenscht in postzegels aan den redactie-secretaris; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

GEVRAAGD.

1'er overname gevraagd voor de Bibliotheek van het Genootschap het boek „De Brielsche vroedschap in de jaren 1618-1794" door H. de Jager, alsmede „Geneal. en herald. aanteekeningen betreffende familiën in den Brie1 woonachtig" door H. Kits Nieuwenkamp, gepubliceerd in „de Brielsche Courant", jrg. 1929. Het van elk van beide publicaties in de Bibliotheek van het Genootschap aanwezige exemplaar is tengevolge van het oorlogsgeweld op 31 Maart 1.1. in Rotterdam verbrand.

De Bibliothecaresse van het Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.

AANGEBODEN +

Aangeboden: „De Nederlandsche Leeuw" 1 e jaargang 1883, compleet gebonden; de afleveringen 2, 3 en 10 van de le jaargang 1883, en de aflevering 1 van de 16e jaargang, 1898, van „De Nederlandsche Leeuw", te ruilen tegen: „Wapenheraut" 16e jaargang 1912 en 17e jaargang 1913, of Nederland's Adelsboekjes jaargang 1934 en volgenden.

J. H. Benier, Arnhemschestraat 16, Velp (Gld.).

C. A. Huygen, te Heer (Limburg), is bereid een geschilderd portret (borstbeeld, natuurl. grootte) van *Theodorus Hermanus Bernardus Snijders,* gehuwd met Wilhelmina Maria den Draak (zie o.a. Ned. Patr. 1935-36, blz. 325) aan een familielid van betrokkene af te staan.

C. *A. Huygen, Bemelerweg 28a, Heer (Limburg).*

GENEALOGIEËN IN BEWERKING:

De genealogie *Budde (Cost Budde)* is in bewerking bij

Mr. H. Kronenberg, huize het Waterman, Diepenveen.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW:

MAANDBLAD VAN HET NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE,

WAARNEMEND HOOFDREDACTEUR: Jhr. Dr. Th. VAN RHEINECH LEYSSIUS

LXIE JAARGANG

No. 9-10-11-12

SEPTEMBER-DECEMBER 1943

Het maandblad verschijnt tengevolge van de papierschaarschte tijdelijk éénmaal per twee maanden (zesmaal per jaar) en wordt aan de leden van het genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie bestemd voor het maandblad, behoudens die voor de rubriek: Vragen en Antwoorden, te richten aan den redacteur-secretaris Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage. Men wordt verzocht zich niet rechtstreeks te wenden tot den waarnemend hoofdredacteur.

Correspondentie bestemd voor het bestuur van het genootschap te richten aan den secretaris van het genootschap H. J. A. van Son, Riouwstraat 4 te 's-Gravenhage

Alle overige correspondentie, niet bestemd voor het bestuur of voor de redactie, te richten aan het bureau van het genootschap, Bleyenburg 5 te 's-Gravenhage.

Voor niet-leden van het genootschap, alsmede voor bibliotheken en archieven, is het maandblad verkrijgbaar tegen een abonnementsprijs van f 10.-. Losse nummers van het maandblad zijn voor zoover leverbaar aan het bureau van het genootschap verkrijgbaar voor den prijs van f 1.-, dubbele nummers voor f 2.-, drie- en vierdubbele nummers voor f 3.-.

Voor volledige oude jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Algemeene Kennisgevingen.

Benoeming van gewone leden.

De gewone leden van het Genootschap worden op voordracht van ten minste één lid, na gehouden ballotage, door het Bestuur benoemd.

Opgave van candidaat-leden gelieve men te richten tot den Secretaris.

Contributie.

De jaarlijksche contributie voor de gewone leden bedraagt f 10.—, ingaande op 1 Januari.

Men gelieve deze te voldoen door storting vóór 1 Maart op **postrekening no. 20910** van den „Penningmeester van het Genootschap" of door toezending per postwissel aan diens adres (Jhr. H. Trip, *Nassau-Zuylensteinstraat* **6,** 's-Gravenhage.

Na 1 Maart zal over de verschuldigde contributie met verhooging van inningskosten worden beschikt.

Nieuwe leden, die in den loop van het jaar tot het Genootschap toetreden, gelieven hunne contributie op de hierboven aangegeven wijze te voldoen vóór het verstrijken van de maand, volgende op die van hunne benoeming, bij gebreke waarvan als boven zal worden gedisponeerd.

Opzegging moet geschieden vóór 1 December, voorafgaande aan het Genootschapsjaar, met ingang waarvan men zijn lidmaatschap wenscht te beëindigen.

Dezelfde bepalingen gelden m.m. voor de abonnementsgelden.

Overdrukken.

Indien van bijdragen voor het Maandblad over drukken worden gewenscht, moet hiervan, onder opgave van het benoodigde aantal, reeds bij de toezending der copie aan den Hoofdredacteur kennis worden gegeven.

De prijs bedraagt voor 1-15 expl. f 1.50, f 2.50, f 3.50, en f 4.50 respect. voor ¼, ½, ¾ en 1 heel vel (16 blz.), waarbij in het oog te houden is, dat 1 blz. der overdrukken ongeveer overeenkomt met ¾ kolom van het, Maandblad. Voor meer dan 15 exemplaren treedt een matige verhooging in.

Medewerkers, die zich met extra-nummers van het Maandblad zouden willen tevreden stellen, kunnen deze verkrijgen tegen f 0.25 per stuk. Aangezien deze nummers echter speciaal voor de aanvragers moeten worden gedrukt, is ook in dit geval opgave van het gewenschto aantal bij de toezending der copie noodzakelijk.

Losse exemplaren en oude jaargangen van het Maandblad.

Losse exemplaren van het Maandblad zijn, voor zoover leverbaar, aan het Bureau van het Genootschap verkrijgbaar tegen f 1.—, dubbelnummers tegen f 2.-. Voor **complet** eou de jaargangen is de prijs vastgesteld in verhouding tot de grootte van den aanwezigen voorraad.

Bibliotheek en Verzamelingen van het Genootschap.

De Verzamelingen *van* het Genootschap, inclusief de Bibliotheek, gevestigd ***Bleyenburg 5*** te ***'s-Gravenhage,*** zijn slechts voor leden, toegankelijk ieder en Maandag van 9½-12 uren en van 14-17 uren, en iederen Donderdag van 9½-12 uren (tot 1 November e.k.).

Afwijking van dezen regel kan slechts worden toegestaan ten behoeve van buiten 's-Gravenhage woonachtige leden, mits dezen tevoren schriftelijk datum en uur van hun bezoek met het Bureau zijn overeengekomen.

Inlichtingendienst.

Ten behoeve van de leden is een inlichtingendienst ingesteld, die tegen onderstaand tarief uit de talrijke verzamelingen, welke het Genootschap ten dienste staan, gegevens op genealogisch en heraldisch gebied verstrekt.

Voor de beantwoording van elke gestelde vraag wordt bij de inzending aan het Bureau van het Genootschap een bedrag van f 1.— ingewacht, met dien verstande, dat inlichtingen op verschillende vragen, in één brief samengevat, elk afzonderlijk in rekening worden gebracht. Wanneer er echter aanleiding bestaat om verschillende vragen in verband met haren aard als één vraag te beschouwen, kan — ter beoordeeliug door het Bestuur — dit tarief worden verlaagd.

Vragen, welke niet van het verschuldigde bedrag zijn vergezeld, worden onbeantwoord terzijde gelegd.

Maandelijksche Bijeenkomsten.

Op den derden Zaterdag van iedere maand, hebben ledenbijeenkomsten plaats in Café *Restaurant „Den **Hout",*** Bezuidenhoutscheweg 11-13, te ***'s-Gravenhage,*** des namiddags van 2½ tot 6 uren. Overigens zie men onder bestuursberichten.

Wanneer de derde Zaterdag der maand op een erkenden Christelijken of nationalen feestdag valt, heeft de bijeenkomst eene week later plaats.

Bovendien hebben op den eersten Zaterdag der maanden ueptember tot en met Juni, des nam. te 3 uren, in *Café* ***Restaurant „Central", Vijzelstraat 19*** te ***Arnhem*** bijeenkomsten plaats van de groep van in Gelderland wonende leden en op den eersten Zaterdag der maanden October tot en met Mei, des nam. te 2 uren, in het American Hotel te ***Amsterdam*** van de groep van in Noord-Holland wonende leden.

Deze bijeenkomsten zijn ook voor de overige leden van het Genootschap toegankelijk.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, Het Dordtsche geslacht Van Beveren. — W. J. J. C. Bijleveld, De van Coeverden's in Gelderland terug. — Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht, Genealogie van het geslacht De Gier in den Bommelerwaard (vervolg en slot). — Mr. J. Belonje, In de kerk te Eck. — H. Mijnssen, Bijdrage betreffende de eerste vijf leden van de stamreeks van het geslacht Tellegen. — Mr. H. L. Hommes, Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande, IV. — A. B. van Hengel. Een waarschijnlijk uitgestorven geslacht Van Hengel. — Mr. A. S. Miedema, Identificatie van gekoppelde kwartierwapens Dekama-Camstra — Mr. W. de Vries, Veluwsche Geslachten uit de Schoutenambten van Putten en Nijkerk in de XVde en XVIde eeuw. — P. M. van Walcheren, Friesche eigenerfdenwapens. — Dr. A. Johanna Maris, Mr. A. de Goede. Swannotsrecht, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, I. Waterland, Westfriesche Rechtsgeschiedenis, 11, bd. 1. (**1940, 1943).** — Korte Mededeelingen: Van Berum; — Lieven van Haamstede; — Stamreeks Van Haeften; — Van Houweningen; — Ment: — Joost Jan Thaems — Hoe wapens worden gecomponeerd; — Wapen. Janzon; — Wat is inkt.

Het Geslacht De Gier in den Bommelerwaard.

Errata en addenda.

LXI,64. Regel 8 en 26: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

LXI, 67. Arnt de Gier, † ± 1400, was tot 1377 proost van Zennewijnen, tevens ptstoor van Marienschoot (zie Archief, geschiedenis Aartsbisdom 'Utrecht dl. XEV, 422, dl. XV, 105). Noot 23 laatste zin, toevoegen: In de veertiende eeuw vindt men stroomopwaarts aan de Maas in Overasselt De Gier's als richter en schepen.

LXI, 68. Ad regest van 16-2-1502: zie over de ongehoorzaamheid van Peter de Gier C.S. het rapport van Jan Roeloffs, schout binnen Zaltbommel, in het jaar 1500 uitgebracht aan den Hertog. „Peter die Ghier scatmeister was bij zelige hartoch Adolfs tijden, daer hij niet aan verloir, als hem schiint (,,Gelre" XVI-183 en XVII-23).

Robbert van Heusden, burgemeester van Zaltbommel, stichtte 26-3-1501 de capelanie ter eere van het H. Kruis in de St. Maartenskerk ald. (Archief geschiedenis Aartsbisdom Utrecht, dl. X1X-209).

LXI, 70. Noot 46a. Herald. Bibl. X jrg. 1879-106 geeft als datum der huwel. voorw. 1553.

Henricus de Groot was burgemeester dezer stad o.m. 1571.

LXI, 96. Gerrit van Dueren was schepen en goudsmid te Nijmegen; voor zijn derde huwelijk zie de t.a.p. vermelde familieaanteekeningen.

LXI, 97. Mr. Aernt de Gier Peters was in 1544 deken van St. Barbara in Zaltbommel.

Regel 19: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

LXI, 98. Regel 12: Johannes de Dooper, lees: Johannes de Evangelist.

LXI, 101. Noot 58a. Mathyske tr. als j.d. v. Drie1 22-4-1798 te 's-Gravenhage, Nieuwe kerk, Jacob van der Linden, j.m. v. Maasbommel, beide wonende 's-Gravenhage.

Piternel tr. als j.d. v. Drie1 Bommelerwaard 19-3-1797 te 's-Gravenhage, Nieuwe kerk, Dirk Adriaens Detmar, j.m. v. aldaar, beide wonende 's-Gravenhage.

LXI, 143. Uit het tweede huwelijk van Jan Wouters de Gier en Jenneke Willems nog: Jenneke, ondertr. 13-4-1692 Nieuwe kerk 's-Gravenhage Abraham Ploos wnr. wonende Herwijnen; zij † Den Haag, impost betaald 20-12-1718, begr. Herwijnen.

LXI, 106. Uit het huwelijk De Gier-van der Grijp te Molenaarsgraaf aldaar gedoopt: 1. Cornelis 12-8-1742 (tr. ald. 17-9-1764 Willempje Huiberts Besemer j.d. v. Giesendam, waaruit: Huibert,, ged. 30-3-1765 en Janneke, ged. 12-4-1767): 2 Hendrikje, 3-11-1743; 3. Egon, 13-2-1746, verdronken 30-8-1748; 4. Egon, 8-3-1749, begr. 22-12-1750; 5. Johannes, 20-6-1756.

VLUCHTELINGEN UIT VLAANDEREN 1550-1600.

Wie kan namen en gegevens verstrekken over vluchtelingen uit de plaatsen Ronse (Renaix), Poperingen, Hondschoote en Belle (Bailleul) met vermelding in welke Nederlandsche plaatsen (behalve Leiden, Haarlem, Amsterdam en Middelburg) zij zich vestigden? Onkosten worden na overleg gaarne vergoed.

J. H. Bekouw, Heerengracht 124-128, Amsterdam.

VAN VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en ***niet voor den handel.***

De Hoofdredacteur beslist als eenige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen.

Ter bestrijding van de kosten van de uit deze rubriek onvermijdelijk voortvloeiende correspondentie dient vooreerst ƒ 0.30 te worden overgemaakt, desgewenscht in postzegels aan den redactie-secretaris; plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

GEVRAAGD.

Ter overname gevraagd voor de Bibliotheek van het Genootschap het boek „De Brielsche vroedschap in de jaren 1618-1794" door H. de Jager, alsmede „Geneal. en herald. aanteekeningen betreffende familiën in den Brie1 woonachtig" door H. Kits Nieuwenkamp, gepubliceerd in „de Brielsche Courant", jrg. 1929. Het van elk van beide publicaties in de Bibliotheek van het Genootschap aanwezige exemplaar is tengevolge van het oorlogsgeweld op 31 Maart 1.1. in Rotterdam verbrand.

De Bibliothecaresse van het Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.

Ter overname gevraagd (met prijsopgave) jrg. 1913 t/m 1916 van „De Wapenheraut" en „Dagboek van Jacob van Lennep en Dirk van Hogendorp" door M. E. Kluit (1942).

W. L. Lunsingh Tonckens, Sfationsstr. 11, Assen.

„De Nederlandsche Leeuw" jaargangen 1937 en 1940.

D. J. G. Buurman, Renssenstraat 6a, Arnhem.

Ter overname gevraagd het „Eerste deel" van „De Republiek der Vereenigde Nederlanden zinds de Noord-Americaansche onlusten, behelzende al het merkwaardige voorgevallen in de vereenigde nederlanden tot op de tegenwoordige tijd, met platen en pourtraiten" hij Johannes Allert, MDCCLXXXIX,

Aanbiedingen te adresseeren aan de bibliothecaresse van het Genootschap, Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.

Gevraagd de compleete jaargangen van „De Nederlandsche Leeuw" van 1940, 1930, 1911, 1910, 1909, 1907 en van vroegere jaren.

Jhr. M. J. van Lennep, huize Kamphoeve, Doorn.

GENEALOGIEËN IN BEWERKING:

Bij ondergeteekende is in bewerking de genealogie Copper ***(Coppers, Coppert, Kopper*** enz.).

Mr. G. J. de Lint, van Zaeckstraat 69, *'s-Gravenhage.*

AANGEBODEN.

Aangeboden: De Nrderlandsche Leeuw, jg. XLI t/m LIII (1923-1935) ingebonden, in zeer goeden staat, en jg. 1939 (hieraan ontbreken de nrs. 4, 5, 7, 11 en 12), los exemplaar, ƒ 60.—.

Het Oud-Adellijk Luiker Geslacht De Loen de Kemexhe, gezegd van Loon uit de Looz, de Hamal en d'Alsteren, in verband beschouwd met de daarmede verwante families van Sanen en Koorn, door A. F. van Beurden, Roermond 1906. ƒ 6.50.

Oorkondenboek 1413-1913, verz. door W. L. van den Akker, Uitg. Brill, Leiden, 1942. Gedeeltelijk opengesn. ex. ƒ 10.—.

De Hofsteden van Schoondijke en De Hofsteden van Waterlandkerkje door Dr. J. de Hullu. ƒ 3.-.

Hollands Arkadia of Wandelingen in de Omstreken van Haarlem, A. Loosjes. 1804. Afgesn., gedeeltelijk watervlekkig ex. met gekl. prenten. Kaart ontbreekt.

Adeliik en Aanzienlijk Wapenboek van de Zeven Provinciën, A. Ferwerda, 2e ***Dl., le stuk,*** Leeuwarden 1772.

26 kaarten uit Halma's Toneel der Vereenigde Nederlanden. ƒ 6.—.

C. W. D. Vrijland, Duinvlietspad 2, ***Overveen.***

Leden die belangstelling hebben in de benoeming van ***Jan Hendrik Brouwer,*** *Burgemeester van Medemblik,* d.d. 28 Sept. 1747 tot baljuw, schout en bode van het eiland Wieringen en dijkgraaf van het oude land van Wieringen en voor zijne commissie tot Raad ter Admiraliteit van West-Friesland en het Noorder-Quartier d.d. 8 Maart 1771 (stukken zonder de zegels) gelieven zich te wenden tot:

A. Merens, *Heerengracht* 104, ***Amsferdam C.***

Aan belanghebbenden aangeboden:

a. een dossier ***Hugenholtz*** uit de 18e eeuw; de daarin behandelde zaken spelen zich af in IJsselstein en Wetter; er komen in voor een familie *Hugenholtz, Sfufen* en ***Hugenholtz Vis.***

b. een dossier over de families ***Vonk,*** *Westenius,* ***Thomasson*** en *Snebilie,* ook wel genaamd *Snabilié,* alles te Amsterdam 18e eeuw.

Belanghebbenden gelieven zich te wenden tot:

Mr. dr. L. H. N. Bosch ridder van *Rosenthal,* ***Utrechtscheweg*** 86, ***Zeist.***